la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redacció : 17, rue de Texel PARIS (XIVe) — Administració : 30, rue des 3-Journées, PERPIGNAN — Tresoreria : SANTIAGO VILA 250, route d'Elne, PERPIGNAN (P.-O) — Compte de xecs postals no 57.675 Montpellier

2ª EPOCA – Nº 81 – 8 DE GENER DEL 1948 — Fundador : Lluis COMPANYS — PREU : 5 francs

« Estem disposats a donar tot l'escalf al President de Catalunya. Voldriem que al seu costat ens hi trobéssim tots. »

((D'un article de **Josep TARRADELLAS**))

EDITORIAL

Confiança en el President IRLA

Es evident — i tothom que segueixi amb atenció el seu curs haurà pogut adonar-se'n — que estem en vigilies d'esdeveniments en el camp de la politica catalana. La situació, en tots els ordres, és prou greu i seriosa perquè hàgim d'insistir en una glosa reiteradament exposada en aquest mateix lloc. Cal esperar, però, que una vegada més els catalans sabrem trobar la solució adient als nostres problemes, davant la responsabilitat que ha de conferir a l'actuació de tots plegats la dramàtica situació del nostre poble. Que el sentiment dels nostres deures, s'imposi per damunt del que és mesquí i del que és accidental. I que tots sapiguem dir clarament, sense eufemismes, amb tota fermesa, amb tot patriotisme, amb alt sentit de responsabilitat, la nostra posició !

En aquesta hora difícil, quan poden precisar-se les responsabilitats de tots, cal que tots ens percatem bé de la gravetat del moment i, sobretot, que fem el possible per a facilitar la millor solució. Es, doncs, lògic i natural que en aquesta hora els catalans posem la nostra confiança en l'actuació de l'home que — per damunt les nostres diferències — agermana els diversos sectors de la vida catalana : ens referim al President de la Generalitat, Senyor Josep Irla.

Per haver servit amb abnegació indiscutible els ideals catalanistes i republicans; per comptar amb un passat d'integritat i de sacrifici que l'honora; per haver assumit dignissimament la Presidència de la Generalitat en hores de prova ; per ésser home de tacte, que a la lealtat més absoluta sap unir-hi el el patriotisme i el sentit comú, el President Irla ha de merèixer no solament l'estima de tots els patriotes ans bé llur confiança enfront els problemes amb els quals ens haurem d'encarar. Cal que tots els catalans sapiguem donar a la primera magistratura de la nostra terra aquell marge de confiança, que faciliti una actuació sempre dificultosa però molt més en els instants que estem vivint. Més si es té en compte que, ultra contribuir a prestigiar la nostra màxima institució, aquesta confiança és acordada a un home que mai ha fallit als seus deures, que sempre ha estat al seu lloc.

El President Irla pot comptar, doncs, amb la nostra confiança. Sempre hem estat al costat del President perquè mai hem ignorat les seves rectes intencions, la seva brillant executòria. Avui, però, en moments difícils, ens honorem reiterant-li aquest sentiment, segurs que el seu seny i el seu patriotisme sabran dictar-li les resolucions que cregui més adients a l'actual situació de la política catalana.

Voldríem que tots els altres sectors ens seguissin en aquest camí, que es facilités l'actuació presidencial, que no se l'entrebanqués sota cap aspecte. Cap de nosaltres pot negar les dificultats actuals, tot el que està en joc, tot el que pot perseverar-se, tot el que podria perdre's. Ningú negarà que per al ressorgiment de Catalunya caldrà un gran esperit de sacrifici i, sobretot, un gran esperit de patriotisme. Tots voldrem haver-hi contribuit i tots podrem sentir-nos-en orgullosos si veritablement hem sapigut ocupar el nostre lloc.

Les circumstàncies actuals ens comanen aquest exàmen de consciència i aquest sentit d'exigent patriotisme que ens faci expressar clarament, amb tota altesa de mires, les nostres posicions. A aquest imperatiu se n'hi uneix un altre : i és el de facilitar la tasca del President de Catalunya no amb simples verbalismes ans bé amb una actitud lleial, digna i sincera. Es per això que nosaltres hem volgut dir des d'aquest lloc frontal que el President Irla compta amb la nostra entera confiança i que esperem i desitgem fervorosament que en aquesta actitud sabran seguir-nos les demés forces polítiques catalanes.

AL-LOCUCIO DEL PRESIDENT AGUIRRE

« La nostra actuacio i la nostra tactica, han de tenir presents les realitats del dia, dins de l'esperit i la llettra dels accords de l'O.N.U. »

El President d'Euzkadi, Senyor Josep A. de Aguirre, ha pronunciat una important al.locucio adreçada al seu poble amb motiu de les darreres festes. El President basc ha fet un ampli « tourd'horizon » i ha historiat les diverses fases de la politica opositora a Franco.

Heus aci les parts més importants d'aquesta al.locucio :

Obrir els camins de la llibertat

El final de la guerra féu aparèixer la necessitat de reconstruir les legitimes institucions de la Republica, com una mesura d'ordre, de prestigi i de reagrupament de les forces democràtiques. Aixi va nèixer el Govern al qual les Corts de la Republica, reunides a Mèxic, atorgaren la seva confiança i, amb ella, una personalitat internacional que fou expressament reconeguda per diversos països.

En una segona etapa, aquest govern va dirigir la seva accio cap al plantejament internacional del problema davant les N. U. L'eficiència de la seva actuacio i la utilitat de la seva creacio ens les proven dos fets importants : el primer, que en el transcurs de dos anys, la societat internacional ha agreujat les declaracions contra el règim franquista ; el segon, que gràcies a aquell concurs i a la presència constant dels nostres portantveus a l'exterior, el règim de Franco no ha rebut els ajuts de la cooperacio internacional, causa principal de la desesperada situacio del règim.

Després de la « Nota Tripartita » del 46 i dels acords de la O. N. U. del desembre del mateix any, una nova possibilitat es va presentar a la democràcia espanyola, i era la d'obtenir, a través del govern constituït, totes aquelles assistències que haurien convertit l'equip governamental en un conjunt mes amplament representatiu de l'opinio democràtica peninsular, aquell conjunt que la nota tripartita i els acords de la O. N. U. estimava necessari per una accio definitiva. Es varen obrir les portes del Govern a noves adhesions sense que s'arribés, pero, a l'extensio que indubtablement aconsellava l'esperit dels acords internacionals.

La finalitat no era altra, que la d'obrir els camins de la llibertat mitjançant unes eleccions lliures presidides per un govern d'ampla concentracio, de direccio republicana, és a dir democràtica. Aquesta idea de la prèvia i lliure eleccio popular, era i és la idea fonamental que uneix tots els democrates peninsulars sincers, sigui quina sigui la seva manera de pensar. No cal repetir que és aquesta també la idea central de la politica basca, car en tots els Manifestos que us he adreçat, com també en totes les declaracions del Govern Basc, i en els solemnes pactes entre els partits, aquesta idea s'expressa reiteradament. Avui, les circumstàncies exigeixen potser un canvi de tàctica, facilitant en el possible la suprema finalitat d'obtenir, com s'ho proposa el govern republicà, la més ampla concentracio democràtica. A canvi de la lliure expressio de la voluntat popular, es poden acceptar acords i compromisos honorables que evitin la guerra civil i permetin la reconciliacio. Un fet de gran importància aconsella aquesta politica (la possibilitat d'incloure Espanya en el Pla Marshall, si és constitueix un govern democràtic).

Una tercera etapa

Vivim en un temps de contradiccions. El desànim democràtic, coincideix amb la pitjor situacio que el franquisme hagi atravessat des de la seva implantacio. Aquest cas no és unic en la historia. Aquesta situacio, que és fruit del temps, s'ha de resoldre en favor nostre. Només ens cal reaccionar amb energia i determinacio, desenvolupant, sense defalliment, un programa coratjos, aprofitant les circumstàncies favorables que han de produir-se si ens sabem mantenir amb tota fermesa.

Els propers mesos, sotmetran el règim franquista a una cruel guerra dels nervis en rao de les circumstàncies i de l'aillament internacional. La propaganda franquista, farà tots els esforços per amagar la realitat al poble, pero cada dia es veurà mes clar que el règim totalitari espanyol no te altra sortida que la seva desaparicio. La pau i la reconstruccio d'Europa, reclamen homes i procediments mes compatibles amb la llibertat i l'esperit del Continent. Avui, ningu pot sostenir honestament que els homes encarregats de substituir els franquistes, puguin tolerar ni establir un règim que no sigui autènticament democràtic, condemnant per sempre tota classe d'aventures dictatorials. Els temors i els recels que alguns manifesten, o bé son insincers o bé son fruit d'una propaganda interessada.

Entrem ara en una tercera etapa important de la nostra lluita, ja que, al nostre judici, ha quedat esgotada la segona que consistia en obtenir el maxim d'eficàcia possible en l'àmbit de la societat internacional. Aquesta etapa ha de caracteritzar-se — aquesta és la nostra opinio — per una accio directa i persistent damunt del poble, per una gran campanya de mobilitzacio espiritual que vingui a reclamar la llibertat per al poble, de decidir els seus destins, i d'exigir que acabi l'aïllament i la ruina mitjançant la incorporacio a Europa i a les tasques de la seva reconstruccio, d'un pais com el nostre que se'n ha vist bandejat a causa de la permanència de Franco en el poder.

La resistència organitzada a l'interior, lluny de disminuir la seva accio, ha de multiplicar-se, al contrari, en public i en privat, per escrit i de paraula, reclamant l'obertura de totes les fronteres, el contacte amb el mon, d'on han de venir els ajuts economics que son necessaris per salvar el pais de la miseria i als quals s'oposa, com obstacle fonamental, la persistència del règim franquista Una intensa propaganda exterior ha de coincidir amb aquestes reclamacions que esdevenen mes justes i necessàries a mesura que els pobles d'Europa avancen en llur camí.

Sotmissio a la voluntat popular

La nostra actuacio i la nostra tàctica, han de tenir presents les realitats del dia, dins de l'esperit i la lletra dels acords de les N. U. Per altra part, és necessari i urgent organitzar la més àmplia coordinacio de les forces, nombroses i importants, que de la dreta a l'esquerra s'oposen al règim totalitari espanyol i les disputes sobre qüestions de forma o de detall, sobretot quan sorgeixen entre forces autènticament democràtiques, i que coincideixen en el principi fonamental de la lliure expressio de la voluntat popular, son perfectament desplaçades.

En aquest sentit, una politica prudent, hauria de procurar que totes les forces democràtiques, tots els partits i organitzacions socials que donen suport a la Republica i a les Institucions que la representen, declarin la seva voluntat solemne de reconquerir la Republica democràtica a traves de la voluntat popular, el veredicte de la qual acatarien, i manifestin el seu desig d'oposar-se a qualsevol temptativa dictatorial, vingui de la dreta o de l'esquerra. Aquest compromis es podria completar amb un altre, mes ampli, que comprendria altres forces politiques i altres sectors socials, oposats a la dictadura franquista i que estiguin disposats a sotmetre's a la decisio popular.

L'afany de col.laborar amb tots els elements que vulguin una solucio democràtica a base de la llibertat, ha d'anar acompanyat d'un programa minim que permeti la pau civil i la llibertat per tots, superant i borrant els records de la contesa passada i fent la justicia deguda a tots els daminificats, siguin els que siguin.

Hi ha qui creu que per realitzar aquest programa, que no és nou i que està en l'ànim de tots, es necessari plegar les senyeres i fer desaparèixer les Institucions de la Republica. No en veiem ni la rao ni la conveniència. El que cal, es que tothom es sotmeti a la lliure decisio popular i que tothom es despulli dels darrers vestigis d'odi que encara poden quedar entre els plecs d'aquelles senyeres. Adhuc al Pretendent Don Joan de Borbo li reconeixiem en una altra al.locucio el dret de defensar la senyera de la Monarquia i les seves pretensions a la corona, pero a condicio de sotmetre-la al poble, sense imposar-la.

Qui pot pretendre que la Republica abandoni els seus drets al poble que els hi dona ?

Nosaltres, els bascos, mantindrem ben dreta la nostra senyera vermella verda i blanca, simbol oficial de la nostra llibertat democràtica i ho farem amb mes força encara si porta gravada la darrera expressio de la lliure voluntat del nostre poble ».

***

Els nostres lectors hauran pogut constatar la importancia de les manifestacions fetes pel President Aguirre, el seu to assenyat i patriotic, les amples perspectives d'actuacio que conté. Ho remarquem amb tot interès, car l'opinio del President d'Euzcadi coincideix en certs aspectes fonamentals amb la que reiteradament hem exposat amb referencia a la politica republicana. El President Aguirre s'encara amb els problemes i tracta d'assenyalar els camins mes adients per a solucionar-los. Aixi volem remarcar, per exemple, la seva crida a l'entesa entre tots els sectors que, de debo, volen lluitar per al triomf de la democracia i de la llibertat.

Es evident que les seves paraules han d'encoratjar a tots aquells que hem estat, som i serem, fidels a la Republica i, conseqüents amb aquesta idea, lamentem l'actual experiencia politica, certament desencertada, del Govern Albornoz.

COMENTARIS a la nostra actitud

El pensament politic de l'Esquerra influeix cada dia més en els diversos sectors de la politica catalana. També és evident — ara ja es dificil dubtar-ne — que la nostra posicio està cridada a repercutir en forma efectiva en la politica general espanyola. En son una prova palesa els innombrables comentaris — uns afalagadors, altres critics — que s'han fet i es fan encara al voltant del nostre darrer Ple i dels acords que en ell s'adoptaren.

Francament, no esperàvem que la nostra posicio adquiris tanta resonància.

Hem de confessar, pero, que l'interès que ha desvetllat aquesta nova etapa de la nostra actuacio, no ens desplau, ans al contrari. I aixo, per una rao molt clara : el fet que se'ns converteixi en l'eix de l'actualitat politica, vol dir que hem sabut trobar el bon camí i que nostra linia de conducta és susceptible de provocar un canvi real en el conjunt de la politica catalana i republicana.

Volem dir-ho una vegada més : estem decidits a no abandonar el bon cami en que ens trobem. Perfectament conscients dels objectius a assolir, continuarem la nostra tasca sense defalliment.

Un fet prova que la tan comentada « nova etapa » ha deixat d'ésser un bon desig per esdevenir una realitat : és l'interès amb el qual les agències informatives i una bona part de la premsa republicana han acollit en les sevas planes, tota mena d'informacions relacionades amb la politica empresa per l'Esquerra. Aixi veiem, per exemple, que l'agència Ider Press, comentant la demissio del Sr. Serra i Moret del seu càrrec de conseller del Govern de Catalunya, publica uns llargs estractes del darrer article del nostre secretari general i atribueix el fet d'aquesta dimissio a l'inici d'una nova actuacio immedata anunciada demanada amb accent imperatiu per Josep Tarradellas. Una altra edicio del mateix butlleti, ha publicat llargs fragments de l'article del nostre amic Humbert Torres, inscrit en el darrer numero de « La Humanitat ». Com est recordara, aquest article suggeria la necessitat d'arribar a un clima de convivència i d'entesa entre tots els sectors sincerament antifranquistes. El redactor de l'esmentada agència, feia procedir els fragments esmentats, d'aquest judici altament significatiu : « Un comentari molt oportu ».

Una altra agència informativa, l'O. P. E., ha publicat també un comentari remarcant la importància i les possibles consequències de la posicio adoptada per l'Esquerra tant en el camp de la politica catalana com en el de l'espanyola.

En fi, publicacions com « L'Espagne Républicaine », han copçat l'abast de la nostra tasca, reproduint llargs fragments d'aquests dos articles que defineixen la politica del Partit. « L'Espagne Républicaine » afirma, — i amb aixo coincideix amb els comentaris d'agència, — que la dimissio del Sr. Serra i Moret es una conseqüència directa de la politica empresa par Esquerra Republicana de Catalunya, la qual pot considerar-se com el punt de partida d'un nou periode més eficient en l'actuacio de les institucions catalanes.

Per altra banda, « L'Espagne Républicaine », es fa resso de la campanya iniciada des de « La Humanitat » contra l'actual Govern de la Republica i posa de relleu que aquesta actitud contrasta amb el silenci amb que el nostre portant-veu havia acollit fins ara l'actuacio del Govern Albornoz. Opina el comentarista de l'esmentat setmanari que l'adopcio d'aquest procedir ha d'atribuir-se al fet que l'Esquerra està decidida a estendre en l'àmbit republicà, la seva activitat fins ara localitzada en la politica catalana, car ès evident que per tal de portar a terme una tasca eficient, és necessari fer pesar la voluntat de renovacio de les estructures institucionals damunt la totalitat dels organismes representatius de la Republica.

Es ben clar doncs, que la nova etapa del nostre Partit comença a traduir-se en els fets. Avancem-nos a manifestar que no ha fet més que iniciar-se. Els esdeveniments que — cal esperar-ho — aniran produint-se, posaran de relleu l'amplitud de la nostra finalitat. No es altra que la de conferir un prestigi i una autoritat cada dia majors a la politica de Catalunya. Que est facin càrrec doncs, aquells que no volen — o no poden — comprendre'ns, que no ens podem entretenir a recollir llurs atacs i que, per contra, continuarem imperturbablement la nostra ruta.

UN ALTRE CRIM FRANQUISTA

El dia 19 de desembre, el tribunal militar d'Ocànya condemnava a mort Agustí Zoroa i Lucas Nuño. El dia 3o, a l'alba, aquests dos antifranquistes fóren executats.

Quina acusació pesava sobre ells? Purament i simple la d'intentar reconstituïr una organització política a l'interior d'Espanya. Així, doncs, una vegada més, el règim franquista ha ensenyat al món el seu rostre sinistre ; així, doncs, una vegada més, el règim franquista ha demostrat, als que en dubtaven encara, el seu caràcter odiosament totalitari.

A despit de les nombroses protestes vingudes d'arreu del món ; menyspreuant les gestions oficials de les cancelleries dels països democràtics ; fent befa inclús de la demanda de clemència formulada pel Nunci del Vaticà a Madrid, Franco, una vegada mes, ha palesat el seu cinisme, la seva feblesa, la seva covardia.

Cinisme, perqué ningú podrà creure ja en la seva voluntat d'evolucionar democràticament, ni la seva propaganda en favor del respecte als principis cristians.

Feblesa, perque davant la força creixent de l'oposició al règim, ja no troba altres armes que la destrucció material dels seus adversaris.

Covardia, en fi, perque aquest crim posa de manifest la inseguretat i les temences d'un règim que esta condemnat a desaparéixer.

« La Humanitat » fa pública la seva protesta mes enérgica contra aquest nou atentat als drets de l'home que ve a cloure, per aquest any, la llista dels 322 compatriotes morts per la llibertat.

Antena

L'exiliat d'una « ferme » dels Gers aprofita el diumenge per anar a Auch a discutir amb els seus companys les darreres noves. En arribar-hi, es palplanta el capdamunt de l'escalinata i contempla una mica el gran amfiteatre que la natura li posa davant dels ulls. Aquesta li recorda vagament el seu anyorat poble. Saluda, després d'un amical « Apa, noi » l'estàtua de d'Artagnan i se'n va al bar de la plaça a trobar-hi els seus companys.

✦ ✦

Ja hi son tots, disposats a representar els « Quatre Grans d'Auch », car ells també son quatre. La conversa crema tantost de començada. L'un es partidari d'anar de bracet amb Russia i fer pam i pipa als anglo-americans ; l'altre ho entén diferentment car, anglo-americanista, de la U. R. S. S. no en vol ni la salut ; el tercer és del parer d'engegar a passeig uns i altres « imperialistes » i, el quart, el nostre amic, es declara « neutral ».

✦ ✦

L'orientalista, s'explica : « Els anglo-americans ens volen xupar la sang i hipotecar-nos el mapa. No ens han afavorit gens i fan negocis amb Franco ». L'occidentalista, replica : « Perque Russia no ha declarat la promesa guerra a Franco ? I que hi ha de Muñoz Grande i de la « Division Azul », dels tractes amb Peron », etc., etc. ? Toca el torn al revolucionari : « L'imperialisme és pertot... La revolucio mondial encendrà el mon pel quatre costats, Franco inclos ». Es l'hora del neutral i parla : « Jo crec necessaria una avinença entre tots... »

Mala cosa ha dit car se senten crits contradictoris : « Aixo, Unitat... Falornies !... Burgés !... Avantatgista ! ». La vaixella bota, els vidres trepiden i l'amo ja desallotjar la sala. Els Quatre Grans d'Auch s'en van a prendre la fresca, si us plau, per força.

✦ ✦

El neutral, no es deixa prendre la paraula i diu, en mig del passeig : « no es tracta de lligar res si unicament d'entendre'ns, de distribuir-nos els papers a representar cadascu, segons les nostres amistats internacionals. No juguem a triar col.laboracions o a rebutjar-ne imitant l'home que de dins del pou oferia l'ajut al seu salvador. L'orientalista, que « treballi » l'apoi rus ; l'occidentalista, que ens aporti les simpaties anglo-americanes i que el revolucionari posi foc a la metxa. D'aci que jo parlés no pas d'unitat ans d'avinença en l'accio pluralitzada contra Franco ».

Els altres tres Grand d'Auch no ho veuen gens clar, tracten d'il.lus el neutral i insisteixen en l'eliminacio de la nacio que no els plagui. El neutral afegeix que no creu gaire o gens, en el desinterés de l'Est ni de l'Oest i que si demà, un cop alliberat els nostres pobles, alguna amistat internacional presentava la factura pel seu ajut podriem respondre que s'havia équivocat de pis. De nosaltres dependrà fer-ho.

✦ ✦

« I abans d'anar-me'n — afegeix l'ex-alcalde — no em feu riure mes en dir-me avantatgista pel fet de no voler engolir, perque si, ni wodka ni the ni dinamita. Ja crec que es licit i honrat no voler barrejar-se en les vostres baralles si es te la conviccio que en lloc d'arranjar les coses no feu més que espatllar-les, si es té l'opinio sincera que les vostres raons no son suficients per a determinar-me en favor d'un bandol o altre. Aci — acaba — no es tracta de triar com els vailets que juguen a guerres, ans d'ésser fidel a les meves opinions i als meus discerniments. He acabat »

✦ ✦

L'home neutral s'en torna a la « ferme » amb un cervell que li dona tombs La conversa amb els seus companys li ha refrescat una comedia que fa anys va veure a Barcelona. Un estrambotic personatge somniatruites, s'entestava en el seu : « Depués de Dios, la casa de Quiros ». Es a dir, trasplantant-ho : « O la meva fal.lera — la del meu partit, infal.lible — o que s'esfondri el mon ».

Un ventet li porta el plany d'un campanaret de la vora. L'exiliat pensa en el seu poble, en la seva dona i en el seu fill que l'espera per casar-se. Continuant el seu calvari, allunyat del seu poble i de la seva familia pensant que per aixo va votar en republicà i en catalanista.

✦ ✦

Tot llegint a « Lluita » (24-12-47) el trisagi resat de Rafael Vidiella ens anavem afermant en la idea que l'home s'havia enredat de mala manera, que no sabia de que anava. De seguida ens vingué a la memoria aquella xiroia escena de carrer un dels actors mes cridaners de la qual no sap informar un transeünt que li demana el que ha passat.

(Passa a la segona plana)

QUE ES PROPOSA EL SR. ALBORNOZ ?

Trencant el silenci que ens haviem imposat, vàrem dedicar uns comentaris, en la nostra darrera edicio, a una conferència de premsa donada pel Sr. Albornoz, en el curs de la qual intentà justificar el resultat obtingut en la darrera reunio de la O. N. U., exposant, al mateix temps, les linies generals de la seva diem-ne politica. Dèiem, i ho repetim avui, que no és vantant solament els mérits d'una legalitat superada pels esdeveniments ni intentant cobrir-se amb un vel de puresa retorica, que es serveix la Republica. Quan es te la pretentio de fer i dirigir una politica, cal saber abans què es vol i què es pot fer. I cada dia s'esta demostrant mes clarament que el Sr. Albornoz ha perdut la seva carta de navegar.

Davant de certes inconsciències, barrejades amb una dosi de bona fe, ens sembla necessari que tots plegats ens decidim a obrir el procés de l'actual govern de la Republica que està malgastant, amb una seria ininterrompuda de disbauxes verbals, les engrunes de prestigi que encara li queden.

El Sr. Albornoz es queixava fa uns dies que el seu govern no sigui l'expressio d'una veritable concentracio republicana, caracteristica que li hauria donat, sens dubte, un prestigi més considerable en l'area internacional. Estem d'acord en que una més amplia o total representacio de les forces antifranquistes en el si de l'actual formacio ministerial, es possible que li hauria permés portar a terme una tasca mes eficient. Pero el que el Sr. Albornoz no diu i hauria de dir, és que si el seu govern està integrat unicament per partits i persones mot respectables pero que ben poca cosa representen, n'és ell el principal responsable. En efecte, és del domini public que fou precisameht la seva obstinacio en mantenir certes posicions personals en el moment de rebre l'encàrrec del President de la Republica, que impossibilita la incorporacio de sector republicans amplament representatius que li haurien proporcionat, en els ambits nacional i internacional, una audiencia que avui li es reiteradament refusada.

Pero aixo no és tot; la manca de pensament definit i de seriositat sembla que tendeixin a augmentar car aquests dies, hem tingut ocasio de llegir a « Politica », organ de Izquierda Republicana, partit en el que milita el Sr. Albornoz, un curios document de la comissio executiva d'aquest Partit a l'interior, seguit d'una declaracio en sis punts, dels quals volem destacar els seguents :

« 5é : Acusem el govern anglés i els seus agents, d'estar interessats en el restabliment de la monarquia i, per tan, d'ésser els més grans enemics de la Republica ».

« 6é : Fem responsables els governs anglo-saxons de la permanència de Franco al poder, de la fam, la miseria i la ruina de la nacio ».

Mentre no es demostri el contrari, el Sr. Albornoz deu estar d'acord amb el text d'aquesta declaracio, doncs son els seus correligionaris qui la fan. I si és aixi, comencem a comprendre els fracassos de les seves activitats en l'ordre internacional. Si el Sr. Albornoz i els seus companys de govern creuen que les potències anglo-saxones son les principals enemigues de la Republica, només els hi queden dues solucions : o be retirar-se purament i simplement — i aquesta seria la més decorosa — o be entregar-se als països que actuen al costat de la U.R.S.S. i, per tant, situarse obertament contra Anglaterra i els Estat Units.

Com que el Sr. Albornoz no fa ni una cosa ni l'atra i tot dona a pensar que el seu lema és : qui dia passa any empeny; no podem menys que manifestar que la situacio creada és més que lamentable. Vol fer la unitat pero la combat o la impossibilita; demana suport als anglo-saxons i després els insulta; no vol tractes amb els comunistes i s'arrepenja amb les potències on aquests dominen; vol preocupar-se de l'interior i no fa res per ésser-hi present, critica aquells que volen trobar una solucio al nostre problema mentre ell s'entrega a tota classe de divagacions...

No, senyor Albornoz; no es aquest el bon camí. No son aquests els procediments que ens han de conduir a la reconquesta de les posicions perdudes. Si es vol fer una tasca positiva, si es vol servir la Republica, cal començar tenint el coratge de reconéixer els errors comesos, cal tenir l'esperit patriotic necessari per a saber esmenar actuacions sense fortuna. Cal, en una paraula, fer acte de contriccio i saber donar per acabada una missio que ha estat presidida pel desencert. Si es fa aixi, encara serem a temps per salvar, amb la dignitat i el prestigi de la Institucio republicana el pervindre de la nostra causa. Si, pel contrari, es considera pertinent continuar fent la viu viu i organitzant de tant en tant receptions i vetllades artistiques o literaries, i adreçant protestes platoniques contra els crims del general Franco, que ningu dubti que la responsabilitat que es contreu serà un dia exigida.

ASPECTES DEL PROBLEMA AGRARI

per Jaume MIRAVITLLES

Tinc damunt la meva taula de treball, un mapa d'Europa. Es un estudi sobre la densitat de la seva poblacio i la localitzacio de les principals industries. Contemplant aquest mapa, es dedueix clarament que existeix a Europa una gran concentracio industrial i urbana, en paisos com Anglaterra, Oest d'Alemànya, Viena, Nord d'Itàlia, Nord d'Espànya, amb les concentracions de Barcelona, França, Luxemburg, Bèlgica, Holanda, Dinamarca i el Sud de Suècia i Noruega. Aquesta és la Europa occidental, l'anomenat « bressol de la civilitzacio moderna ». En aquesta zona, s'hi troben les mes grans concentracions urbanes del mon amb la sola excepcio de Nova York.

L'altra zona d'Europa formada per Polonia, Rumania, Bulgària, Iugoeslàvia, Hongria, Albània, Grècia i Tràcia turca, té una densitat de poblacio molt mes baixa, i la font principal de produccio és d'estructura agricola.

El marxisme, ha fet una profecia politica : la industrialitzacio progressiva, estimulada pel règim capitalista, determinarà la polaritzacio de les masses del pais, en dos grups antagonics : els capitalistes i els proletaris. Els capitalistes, constituïran una infima minoria de la poblacio, mentre els proletaris representaran una aplastant majoria. En aquestes condicions, el pas del poder de mans dels capitalistes a les dels proletaris, és un fet fatal i inevitable el qual es produirà o bè mitjançant el triomf electoral obtingut pels obrers (social-democracia) o be mitjançant una revolucio que no farà mes que donar el poder a una classe social que ja exerceix el comanament economic (comunisme).

Si aquest esquema fos cert, actualment assistiriem al triomf del comunisme en tots aquests paisos urbans o industrialitzats que constitueixen la Europa occidental. Pero un ràpid cop d'ull, palesa que el comunisme no ha pogut penetrar profondament en cap d'ells i que regeixen els destins d'aquests paisos, governs socialistes o social-cristians, d'arrel liberal i cada vegada mes alluny ats de les concepcions materialistes i fatalistes del marxisme.

Per contra, en els paisos amb cultura agrària, i contràriament a totes les predicions marxistes, triomfen governs comunistes. Perquè ?. A que es deguda aqueixa contradiccio ?. Seràn els pagesos mes permeables al marxisme que les masses proletaries ?.

Estudiem el problema per parts.

Primer. L'esquema marxista de polaritzacio de classes no ha estat justificat per la realitat. A mesura que un pais s'industrialitza, el percentatge de la poblacio obrera disminueix. I es comprén. La mecanitzacio del treball tè com a resultat fatal la disminucio de la ma d'obra. Per aixo, a França i a Anglaterra, els obrers s'oposaren vigorosament a la introduccio dels primers telars mecanics en les manufactures textils. Lio i Manchester foren teatres de les revoltes obreres contra les masses.

Segon. El desenvolupament del capitalisme donà lloc a l'aparicio d'una nova classe social, ni capitalista ni proletària, que es classifica moralment i politica, en la categoria de les classes mitjanes. Els Estats Units, son el pais capitalista mes concentrat del mon i alhora, el pais amb una classe mitja mes nombrosa. Objectivament, estadisticament, arribem a aquesta conclusio paradoxica que destrueix tota la mecànica del pensament marxista : la industrialitzacio d'un pais, disminueix relativament la importancia numérica del proletariat i augmenta les xifres expressives de les classes mitjes. Es a dir, la industrialitzacio allunya el pais del marxisme.

?Perque triomfa el comunisme en els paisos de cultura agrària ?. El primer pais agrari en que triomfa el comunisme fou, precisament, Russia. La poblacio obrera russa, a penes representava el 2 % de la poblacio total i, no obstant, el partit bolxevic, partit eminentment urbà i proletari, prengué el poder. Perque ?. La revolucio es féu a Russia sota dues consignes fonamentals : la pau i la guerra. La pau, interessava a la totalitat de la poblacio i constituïa l'atmosfera moral que féu popular els bolxevics, pero la consigna social que donà força al partit fou la reparticio

(Passa a la segona plana)

Cultura Catalana

Homenatge nacional a Pompeu Fabra en els seus vuitanta anys

Ha quedat definitivament constituït el Comité Nacional d'Homenatge a Pompeu Fabra, posat, com ja vàrem anunciar, sota el patronatge de l'Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Senyor Josep Irla. El seu President d'Honor és el Mestre Pau Casals, i el comité està format pels Consellers del Govern de la Generalitat, Srs. Josep Carner, Joan Comorera, Pau Padro, Carles Pi i Sunyer, Antoni Rovira i Virgili i Manuel Serra i Moret; per l'Institut d'Estudis Catalans, la Institucio de les Lletres Catalanes i Cultura Catalana, i per les personalitats següents : Joan Amade, Marti Barrera, Josep M. Batista i Roca, J. M. Bellido, Pere Bosch Gimpera, Josep Calmette, Josep M. Capdevila, Carles Cardo, pvre., Pere Comes i Calvet, Josep Conangla i Fontanilles, Joan Corominas, Josep Cuatrecases, Pere Domingo, Carles Espià, Pere Fouché, Ventura Gassol, J. A. Güell, Comte de Güell, Amadeu Hurtado, Juli Just, Emili Mira, Lluis Nicolau d'Olwer, Rafael Patxot i Jubert, August Pi i Sunyer, Josep S. Pons, Josep Quero i Molares, Joan Rebull, Estanislau Ruiz i Ponseti, Miquel Santalo, Lluis Sayé, Josep Tarradellas, Humbert Torres, Antoni Trias i Pujol, Josep Trueta, Josep R. Xirau i Margarida Xirgu.

El Comité Executiu està presidit pel Sr. Josep Quero i Molares i el formen el Sr. Ferran Canyameres, tresorer, i els secretaris Joan Alavedra, Pau Cirera, Julià Gual, Rafael Tasis, Joaquim Torrens-Ibern i Eugeni Xammar. L'adreça del Comité Executiu és la mateixa de Cultura Catalana ; Hotel des Sociétés Savantes, 8, rue Danton, Paris 6e.

Com ja vàrem indicar en el nostre darrer numero, la quota unica establerta per a la subscripcio d'homenatge al Mestre Fabra és de 20 francs. Per a Mèxic i l'Argentina, aquesta quota és d'Un Peso, moneda nacional, i per als altres països d'Amèrica, de 0.20 $ moneda USA.

"Teatre de la Natura" d'A. ROVIRA I VIRGILI

Entre les tasques urgents que es presentaran als catalans el dia que la nostra vida nacional pugui entrar pels camins de la normalitat, la de reeditar els llibres que s'ho mereixen serà una de les més utils. Sembla que per iniciativa d'alguns benemèrits editors, a Catalunya, ja s'inicia timidament aquesta obra, que serà llarga i delicada, i que ha de reparar els estralls dels bàrbars autos-de-fe comesos pels invasors, quan la caiguda de la nostra Pàtria. Llarga per la importància de l'esforç, davant la magnitud de les destruccions; delicada, perquè abans convindria de fer una llista d'aquelles obres que mereixen i reclamen la primacia en aquest honor de les reedicions i que, per aixo mateix, adquireixen la categoria d'obres clàssiques.

Perquè clàssics poden essernе els antics i els moderns. En la literatura catalana, al costat de Ramon Llull, de Bernat Metge, d'Auzias March i de Ramon Muntaner, ningu no dubtaria que Jacint Verdaguer, Angel Guimerà i Joan Maragall tenen un lloc de dret. Com l'hi tenen moltes pàgines de Narcis Oller i Victor Català, bona part dels llibres de Prudenci Bertrana i de Joaquim Ruyra, les poesies d'Alcover, de Costa i Llobera, de Josep Carner, de Guerau de Liost, de Lopez-Pico... Algunes d'aquestes reedicions ja comencen a fer-se. Es bo de constatar que en aquesta tasca coïncideixen espontàniament les editorials catalanes de l'interior i de l'exili. A Barcelona s'acaben de publicar les « Obres Completes » de Miquel Costa i Llobera, en un volum. I a Mèxic, les Edicions Catalonia, que ja havien reeditat « L'Atlàntida », de Verdaguer, « El Pont de la Mar Blava », de Lluis Nicolau d'Olwer, i « Solitud », de Victor Català, llancen ara al mercat un altre d'aquests llibres catalans moderns que podem considerar, amb tot dret, com a formant part del patrimoni clàssic de la nostra literatura : « Teatre de la Natura », d'Antoni Rovira i Virgili.

Com el llibre de Nicolau d'Olwer esmentat, el de Rovira i Virgili és realment aixo : un llibre clàssic. Clàssic en tots els sentits : en el més ample, de la perfeccio de l'estil i la humanitat del fons, com en el més estricte, de llibre bo per a ésser posat a les mans dels escolars, de llibre de classe. Perquè cal ensenyar el català als infants catalans, cal donarlos models exemplars de ben dir i de ben pensar. I per a aixo, aquest volum de proses de Rovira i Virgili, en les quals, com ell mateix diu, « presenta la Natura de Catalunya en estret contacte amb l'ànima catalana, que és una expressio nacional de l'ànima universal », mereix d'ésser llegit i rellegit pels grans, i sobretot, mereix d'ésser posat a les mans dels infants.

No és pas als lectors de « LA HUMANITAT » que cal ponderar les qualitats de la prosa de Rovira i Virgili. Els seus assaigs, de dimensions regulars, tenen tota l'agilitat del periodista, pero s'evadeixen del pes corruptor de l'actualitat sempre efimera. Si el mateix autor no ens expliqués, en els seus prefacis — interessants confessions de mecanisme intel.lectual que dicta l'obra del literat — que gairebé tots ells foren publicats, un dia, com a editorials de diari, ?qui ho endevinaria ? Descripcions de paisatges o de marines, de plantes i de bestioles, hi trobeu tot de definicions i d'imatges que se us imposen com a precises transposicions d'una realitat, pero també com a sublimacions d'aquesta realitat. Podrieu extreure del llibre tot un seguit de formules afortunades i completes : « La figuera és l'arbre de la pompa verda i del goig de viure ». « Els grills son l'evocacio de la nit ». « Feixos de glavis posats de punta al cel, les atzavares donen a la garriga l'aspecte d'un campament bèl.lic ». « Molt prim i molt llarg com una agulla, vestit de color verd clar, amb un joc de dues ales superposades a cada banda, el cap arrodonit, els ulls de vidre irisat, aci teniu l'espia-dimonis ». « L'arbre va muntat a cavall; el cep és un peo ». « Les soledats de Siurana son, no pas un càstig d'exili, ans bé un domini de conquista ». « Camins d'aigua, blaus camins de la mar, amb soroll de rems i d'hèlixs, amb batec de veles i amb xiulets de vapor, vosaltres crideu l'home del litoral cap a la llunyania i l'aventura ». I, encara, aquesta bella descripcio del Canigo, que pot posar-se al costat de la que ens deixava Mossèn Jacint Verdaguer en el seu gran poema èpic. Una descripcio on la prosa ben tallada, llisa d'adjectius o d'adverbis sobrers, s'infla amb la noblesa de la idea i del sentiment : « El Canigo, amb cos de gegant i amb ànima d'infant, presideix, avui com anys i segles i milenars enrera, la bifurcacio de la serralada pirenenca, i mira tendrament, com un pare immortal, els conreus, les viles, els vilatges, les vetes d'aigua dels rius, l'ample llençol de la mar, i sobretot els homes que formiguegen, feiners, o que alcen els braços moguts per nobles sentiments ».

Un llibre com aquest « Teatre de la Natura » hauria de citar-se tot de dalt a baix : les seves pàgines son totes elles antologiques. I rellegint aquestes descripcions d'escenaris naturals — d'escenaris catalans o de personatges humils de la gran tragèdia de la vida animal, teniu l'orgull de veure com la llengua catalana, a les mans d'un gran periodista que era — i és — alhora un gran estilista i un gran historiador, agafa tota la seva noblesa i la seva harmonia d'idioma fill del llatí, hereu del periode ben tallat i de la frase precisa que donen a la llengua de Roma la seva categoria normativa de base de l'humanisme. Repetimho, amb el « Teatre de la Natura », suara reeditat a Mèxic, com amb tants altres editorials que un dia podran formar, confiem, d'altres volums no menys densos de contingut, Antoni Rovira i Virgili ha donat al català un dels seus llibres clàssics.

T.

L'« Orfeo Catala » de Méxic

Entre les institucions que els Catalans han creat a l'exili, l'Orfeo Català de Méxic, es una de les més vistents. L'abnegació el patriotisme i la perseverància de tots els compatriotes que el sostenen i, sobretot, els mérits artistics dels seus executants, mereixen prou bé que els dediquem unes ratlles, expressives del nostre més profund reconeixement.

Instaurat a primers de l'any 1940, ha donat, en els vuit anys que porta d'existéncia, una mitjana de set concerts anyals, en el conjunt del quals ha interpretat més de seixanta composicions. Per a les commemoracions patriòtiques i festes catalanes, l'Orfeó ha estat el col·laborador més apreciat, quan no el mateix que les ha iniciat.

En concerts pùblics en diferents teatres de la capital mexicana i, en moltes ocasions, per mitjà de les emissores del pais, la nostra mùsica nacional ha estat espandida entre auditoris que en gran part la desconeixien i que ara li manifesten una admiració cada vegada més acrescuda.

Com, sinó, el Teatre Ideal, amb el seu ampli pati de butaques i els seus dos pisos, s'hauria vist plé de gom a gom amb motiu del darrer concert que el nostre « Orfeo » hi celebrava el passat mes de Novembre ? Pero, el qué és més, la vigoria artistica de la meritissima entitat ha quedat abastament acreditada en aquesta nova actuació. En tenim la prova en els judicis critics que ens arriben d'aquell fraternal pais, que registren alhora la interna emoció d'alguns moments, inoblidable, tan per aquells que la experimenten com per aquells altres — els no catalans — que la testimonien.

« El cant de la Senyera », amb el qual s'inicià l'acte, fou escoltat dempeus per tothom. El melangiós « Adéu germà meu » de Vaelrand, l'encisador « Madrigal », de Lassus i altres peçes triades, de mestres extrangers, ompliren la primera part.

La segona, va anar a càrrec de dos excel·lents solistes d'aquella corporació, el tenor Josep A. Soler i la sopran C. de Ferrer que vertiren impecablement unes cançonetes de Schuber, Chopin, Apeles Mestres, Cumelles Ribo, Lamotte de Grignon, etc., etc...

La darrera part contenia una mena de « capsa de Pandora » que mantingué al pùblic en una frissosa expectació : l'estrena d' « Els ecos de la vall », les primicies de la qual, el seu autor, mestre Obiols, — resident a Catalunya, — havia desitjat oferir als Catalans de Méxic. Va constituir un éxit rotund.

El programa era completat per obres de Millet, Costa-Horts, Soler Morera, devingudes ja de repertori. El concert es clogué amb « Els Segadors », escoltat amb els honors de costum.

Que tots els que, amb llur esforç i competéncia, han arribat a tant òptims resultats, a començar per aquest mùsic de grans qualitats que dirigeix l'Orfeó, en Costa-Horts, sàpiguen que a desgrat de la distància que ens separa d'ells, valorem degudament l'abast i la significació de l'obra que acomple.xen.

UN DOCUMENT HISTORIC

EL MEMORANDUM OFICIAL

entorn les converses Prieto-Gil Robles

S'han bastit moltes hipòtesis al voltant de les converses Prieto Gil Robles que tingueren lloc a Londres durant la segona meitat del mes d'octubre. Avui, estem en mesura de publicar el text autèntic d'un « memorandum » signat per aquests dos politics precisant les proposicions i contra-proposicions. Llegint-lo, s'endevina fàcilment la causa del desacord final i de la ruptura, provisional al menys, de les negociations. S'afirma que d'aquest « memorandum » només n'hi han tres exemplars : un que es trova en els arxius del Foreign Office, un altre que està en possessió del Pretendent Don Juan i un tercer que guarda Indalecio Prieto. Heus aci el text d'aquest memorandum :

Proposició de Gil Robles : La liquidació dels errors del régim franquista es deu haver de fer amb esperit de justicia, separant-se de tot el que pugui significar venjança o represalies per motius politics, socials o religiosos.

Resposta de Prieto : Completament d'acord.

Proposició de Gil Robles: El manteniment de l'ordre públic constituira l'obligació primordial. Caldra prendre totes mesures necessaries per impedir la influencia del comunisme en la vida politica i sindical.

Resposta de Prieto : No faig cap objecció a la primera part d'aquesta proposició. Respecte a la importancia del manteniment de l'ordre, m'havia permés de suggerir els noms de diversos generals, domiciliats els uns a Espanya i altres a l'estranger els quals, per no haver participat directament en la guerra civil i pel fet de tenir un gran prestigi dins l'Exercit i fora d'ell, haurien pogut encarregar-se, en un govern provisional, dels ministeris que tenen sota el seu control les forces armades i la policia.

En quant fa referencia a la segona part de la proposició he de dir-vos que, tot i estant d'acord per impedir la influencia del comunisme en la vida politica i sindical, crec que això hauria d'ésser una tasca voluntaria dels partits politics i de les organitzacions sindicals, els quals haurien de fer tots els esforços necessaris per tal de vigilar les infiltracions perilloses del comunisme, refusant-se a establir coalicions que podrien donarlos-hi una força que no tenen, pero al meu judici, els poders publics deuen romandre al marge d'aquesta tasca, ja que te l'obligació de protegir tots els ciutadans. L'us de mesures excepcionals no serie permés mes que en el cas de tentatives d'alteració de l'ordre o d'atacs a la independencia de la Patria.

Proposició de Gil Robles : L'Esglesia Catolica conservara la posició que li correspon car el catolicisme es la religió de la majoria dels Espanyols. Les relacions de l'Esglesia i de l'Estat es precisaran en un Concordat. En cap cas, les diferencies de religió no comportaran cap limitació en els drets civics o politics.

Resposta de Prieto: Ni en aqueixa materia ni en cap altra que afecti la reglementació juridica definitiva que s'hagi de donar a Espanya, el govern provisional no pot ésser competent. Si la majoria dels Espanyols sòn catolics, en efecte, ja s'encarregaran ells d'elegir els representants que tinguin aquestes creences. En aquestes circumstancies, i encara que jo no m'oposi a l'establiment d'un Concordat, si aquesta és la voluntat nacional, entenc que aquesta proposició podria reduir-se així : en cap cas, les diferencies de religió no comportaran cap limitació dels drets civics ó politics.

Proposició de Gil Robles : L'elaboració de la legislació social o la seva revisió, es fara amb la col.laboració de les forces obreres organitzades.

Resposta de Prieto : Completament d'acord.

Proposició de Gil Robles : Les llibertats politiques seran restituides al poble espanyol a mesura que ho permetran les circumstancies. No obstant, i des del primer moment, caldra instaurar un régim de garanties juridiques per tal de vetllar al manteniment dels drets essencials de la persona humana.

Resposta de Prieto : Encara que el P. S. O. E. desitja el restabliment immediat de totes les llibertats, cal preveure que les circumstancies especials impediran la realització total d'aquesta aspiració, des del primer moment. Aprovo doncs aquesta proposició i especialment les garanties de que es fa esment. Malgrat tot, i a l'objecte de no deixar-ho tot a l'arbitri d'homes essencialment politics o essencialment militars, em permeto suggerir l'entrada en el govern provisional, d'alguns juristes eminents, sense significació partidista i, a aquest efecte, penso que es podria designar els representants d'Espanya al Tribunal de Justicia Internacional de La Haya i que aquest, despres de la seva reconstitució per les Nacions Unides, podria, al mateix temps, enviar algún dels seus membres a Espanya a títol d'observadors de les regles convingudes per a servir de base al régim transitori.

Proposició de Gil Robes : El problema de la instauració a Espanya d'una vida politica normal és un problema substancial, pero la definició del régim que s'empleara per a instaurar-la, és d'una importancia secundaria. Com sigui que la Monarquia va estretament lligada amb les tradicions del poble espanyol, aquest régim hauria d'ésser adoptat per definir el caracter de l'Estat espanyol. Malgrat tot, cap solució seria considerada com definitiva sense que hagués estat ratificada per la voluntat de la Nació.

Resposta de Prieto : Estic absolument en contradicció amb aquesta proposició. El sistema per assegurar la normalitat politica espanyola no solament no és secundari sino que és essencial. Aquest és el punt de vista expressat en la nota tripartita del 4 de març del 1946, ratificada per la recomanació de la O.N.U. del decembre del mateix any, i que es refereix a la constitució d'un govern provisional el qual, després del restabliment de les llibertats públiques, cridi el pais a una consulta electoral per tal de pronunciar-se sobre la qüestió del régim. Quin altre sistema, fora d'aquest, podria ésser acceptable ? Si la tria del régim i de la persona que hauria de dirigir-ne els destins es deixava a l'albir de Franco, aixo podria dir-se en el cas en que la Monarquia s'intauraria a Espanya com a conseqüencia d'un cop d'Estat, efectiu o ficticí, realitzat per un sector de l'Exercit.

A continuació, el Sr. Prieto aludeix unes frases d'Alfons XIII que per ésser menys interessants, ens creiem dispensats de reproduïr.

Un deure

de solidaritat humana

La « Federacio Espanyola de Deportats » ens ha tramés un informe sobre la situacio d'un grup d'exiliats internats en el camp de Karaganda, a la U. R. S. S.

Es tracta d'una setantena de compatriotes dividits en tres grups — pilots, marins i civils — que es trobaven a Russia en el moment d'acabar la nostra guerra. Els pilots hi anaren per a fer pràctiques a l'escola aeronàutica de Baku; els marins desembarcaren a Odessa. Malgrat les demandes reiteradament formulades, aquests republicans espanyols no pogueren moure's de la U. R. S. S. i foren empresonats en el moment de la declaracio de guerra amb Alemanya.

L'informe concreta que el 22 de juny de 1941, el grup de pilots fou inesperadament traslladat a Novosivirks, al sud de Sibèria, internant-se'ls en una preso. Alli hi romangueren cinc mesos aproximadament. Tot seguit foren traslladats a la regio de Krasnorjask. I finalment l'estiu dels 1942 foren trasladats al camp de Karaganda, on romanen encara.

Per la seva banda els marins, abans d'ésser internats al camp, estigueren treballant en la construccio de vies de comunicacio al Nord de Sibèria.

La vida en aquest camp de treball és durissima. A part la duresa del clima — l'hivern darrer la temperatura mitjana fou de cinquanta graus sota zero —; les condicions de vida extremadament severes amb jornades de treball esgotadores i alimentacio insuficient; la manca més elemental d'higiene i d'assistència mèdica, els internats a Karaganda no gaudeixen de cap llibertat i mai les seves cartes han pogut arribar a franquejar el serveis de censura del camp rus.

Heus aci, breument sintetitzat, l'informe de la « Federacio Espanyola de Deportats », al qual s'adjunta una relacio dels internats a Karaganda. Aquest informe ha pogut establir-se gràcies als detalls facilitats per persones — de nacionalitat francesa — que han pogut sortir de Karaganda, i que han pogut afegir gran nombre de detalls sobre l'estat de postracio en què es troben aquests republicans exiliats.

Creiem que els fets que venim d'exposar estalvien tota mena de comentaris, i que és francament revoltant que es tingui presoners uns homes dos anys després d'une guerra que havia d'acabar amb tots els totalitarismes. Creiem, a més, que — per damunt les ideologies politiques — hi ha un sentiment de dignitat humana que imposa a tots els que tenen coneixement de fets com els que s'esdevenen a Karaganda a denunciar-los i a exigir la seva fi. Creiem finalment, que cal que tots fem un esforç per alliberar els internats espanyols de Karaganda.

Per aquesta empresa « LA HUMANITAT » ocuparà el lloc que li correspongui.

Noticiari Politic

EL PROBLEMA ESPANYOL I EL PLA MARSHALL

Un corresponsal especial del setmanari « The Observer », afirma que la questio espanyola serà un dels principals temes de discussio de la propera reunio dels ministres d'afers estrangers america, anglès i francés. El mateix corresponsal afirma que arran de la conferència dels Quatre a Londres, Marshall, Bevin i Bidault celebraren una entrevista en el curs de la qual va ésser evocada la qüestio espanyola. Aquest ministres varen manifestar que era impossible separar Espanya de la comunitat europea, pero que la subsistència del régim actual, constituïa un obstacle infranquejable a la seva incorporacio. Es coincidi doncs, en la necessitat de provocar urgentment un canvi politic a Espanya. A tal efecte, es possible que es celebrin ben aviat, unes reunions especialment consagrades a aquest problema.

MANIFEST DELS DEMOCRATES AMERICANS

La senyora vidua de Roosevelt, l'ex-sotssecretari de Relacions Exteriors Sr Summer Welles, i l'ex-ministre Sr. Pacel Porter, conjuntament amb altres personalitats americanes significades, han publicat un manifest en el que afirmen que el desti dels régims democràtics està a les mans dels partits d'esquerra no comunistes, i que lluiten contra tot régim policiac i d'opressio.

Entre els objectius que es proposen hi figura concretament l'aplicacio de sancions economiques contra el régim franquista, a través de la O.N.U.

UNA DECLARACIO DE « ESPANYA COMBATENT »

El moviment « Espanya combatent » ha publicat un manifest en data 23 de desembre, signat pels Srs. Alvarez del Vayo i Antonio Velao, del que reproduim els següents fragments :

« El veritable mal consisteix, per nosaltres, en la debilitat i en la inseguretat que caracteritzen la direccio de la politica republicana i el que es continuï mantenint un Govern de composicio restringida i poc representativa, contra els interessos de la causa espanyola i contra les mes elementals exigencies del sentit comù. En front d'aquesta inqualificable absurditat, Espanya Combatent demana, amb la urgència que les circumstàncies aconsellen, la constitucio d'un govern segons la formula que es va seguir durant la guerra : un govern en el que estiguin representats tots els partits politics i les organitzacions sindicals fidels a la Repùblica i del que no siguin exclosos mes que els que han abandonat la posicio republicana ».

BANDERES CATALANA I BASCA A BILBAO

Durant la celebracio d'un partit de futbol entre els equips del Barcelona i de l'Atletic de Bilbao, apareгueren, el dia 21 de desembre, una bandera catalana i una altra basca. Les banderes foren col.locades en un lloc molt visible pels 30.000 espectadors. Es produi la natural agitacio i les banderes es mantinguerent desplegades durant mes d'un quart d'hora, malgrat els esforços de la Policia Armada, els elements de la qual donaren diverses càrregues. A primeres hores de la nit, es procedi a la detencio d'alguns elements antifranquistes entre els quals cal destacar Agustin Martinez, Casimir Bilbao i Anton Ajuria.

No cal dir com felicitem als companys de la resistencia basca per aquest magnific gest de solidaritat basco-catalana.

Aspectes del problema agrari

(Ve de la primera plana)

de la terra. Els pagesos russos que havien viscut fins llavors sota el régim de la gran propietat latifundista, sofrint « fam historica de terra », vegeren en el triomf dels bolxevics, la realitzacio del seu somni social. De fet, la reparticio de terres que es produí durant els primers mesos de la revolucio, fou la principal causa del triomf i de l'estabilitsacio politica del partit bolxevic. Aquesta mateixa reparticio de terres, ha constituït la consigna que ha permés als partits comunistes de Polonia, Prussia Oriental, Rumania, Bulgaria, Iugoeslavia i Albania, una profunda penetracio.

Ara bè, el parcelament de les terres i llur lliurament als pagesos, constitueix la reforma social caracteritzada historicament per la Revolucio Francesa. Es a dir, la parcel.lacio i el lliurament de terres als pagesos, constitueix un dels capitols de la revolucio democràtica burgesa. Pero repartir i lliurar terra als pagesos, és una mesura perillosament anti-socialista, car contribueix a la consolidacio d'una classe social, la dels petits propietaris, la qual constitueix efectivament la base mes solida de la democràcia politica i, és adversària del comunisme, que per ella representa la pèrdua de les seves propietats a través de la col.lectivitzacio.

A Russia, el partit bolxevic, que donà la terra als pagesos, va prendre'shi quan s'adonà d'aquest procés. La col.lectivitzacio de l'agricultura a Russia a tingut lloc a través de mil dificultats durant un periode de 25 anys, vencent la resistencia dels pagesos per entrar als Kolkozes, granges col.lectivitzades. Finalement s'ha tingut d'arribar a un compromis que es manifesta en la coexistència en un régim de propietat privada amb un régim col.lectivista. Si un dia es produis una crisi politica a la Unio Soviètica, asistiriem, indubtablement, a una revolucio dels pagesos contra l'Estat, sota la consigna democràtica de la reparticio de terres.

A Europa, ja hem assistit a la primera fase de la politica agrària del comunisme ; la reparticio de terres. D'aci poc temps, en certs països com Iugoeslavia on el procés ja està en marxa, assistirem a la col.lectivitzacio de les terres lliurades als pagesos. Per aixo, si els camperols foren els primers aliats, per ells el triomf del comunisme representava l'adquisicio tan desitjada d'una parcel.la de terra, ara entrem en la fase caracteritzada per la lluita entre comunistes i pagesos.

Es sota aquest angle que cal esguardar els recents esdeveniments de Hongria, en que guanyaren les eleccions precisament els partits dels petits propietaris. Una vegada al poder, els petits propietaris volien estabilitzar la revolucio en la fase democrata agrària. El xoc amb el partit comunista era fatal i inevitable. A l'evocacio hongaresa, podriem afegir-hi les més recents de Bulgària i Polonia.

Resumint : el comunisme no pot penetrar en la fortalesa industrial d'occident; el comunisme ha fet grans progressos en els països de l'orient europeu, gràcies a l'ajuda dels pagesos. Pero en iniciar-se i desenvolupar-se el procés de col.lectivitzacio de les terres entregades, podem assistir, en aquesta Europa comunitzant, a una lluita a mort entre el partit comunista i els pagesos.

VIDA del Partit

RHONE

La Delegacio Departamental d'Esquerra Republicana de Catalunya del Rhône s'ha establert difinitivament a Lyon. Tota la correspondencia pot adreçar-se a Josep Filva, 48, Quai de Perrache, Lyon (Rhône).

PIRINEUS ORIENTALS

El Comité Departamental dels Pireneus Orientals recorda als militants d'Esquerra Republicana de Catalunya que controla, que les reunions federatives de caracter organic i informatiu tindran lloc els dies del mes de gener que a continuacio es detalla.

Diumenge dia 11. Federacions de Tarragona i Lleida.

Diumenge dia 18. Federacions de Barcelona-Ciutat i Barcelona Circunscripcio.

Diumenge dia 25, tindrà lloc la de la federacio de Girona, que havia de tenir lloc el dia 4 i que fou ajornada.

Aquestes reunions tindran lloc al Secretariat 30, rue des Trois-Journées.

ANTENA

(Ve de la primera plana)

— Oh, no ho sé pas.

— Com ? Pero si encara sueu de tant cridar ?

— Que voleu, hom passà l'estona com pot.

El camarada Vidiella també passa l'estona com pot parlant d'oïda del Ple de Montpeller. Ell ha sentit : « capitulador, anticatalà i anti-republicà ; no s'ha preocupat d'averiguar-ne la rao i ha afegit la seva veu al chor.

✦ ✦

Ens plau, camarada, demostrarvos que heu parlat per boca d'altre. Seguim sino, si us plau, la nostra declaracio. Resumim-la : la clàusula « Reiteracio de fidelitat als principis nacionalistes, democràtics i republicans i a les Institucions ». Hi teniu res a dir ? Es cert que en els anys 1942 a 1945 no ens haurieu pogut donar l'acord perque « Union Nacional » no volia parlar ni de la Republica ni de les Institucions ni de Catalunya. Pero com que després us hi repensareu... tots conformes !

Passem a la 2a : « Atenir-se a la voluntat democràtica del poble espanyol i... » Doncs, el régim que el mateix poble es trii. Que hi teniu a dir ? La vostra camarada Ibaruri escrivi : « Nosaltres declarem que estem disposats, una vegada més, a acceptar i a respectar la voluntat nacional ». Amb garanties ? Naturalment ! Ara bè, al text de la vostra Secretària General no hem fet més que afegirhi « ... i la voluntat nacional de Catalunya ». També coïncidim amb vosaltres, camarada, i sobretot despres que, el glorios P. C. E. esta disposat a reconeixer la independencia de Catalunya. Oida ! Doblement d'acord. Fem una mica de pausa i passarem a la tercera clàusula de la nostra Declaracio : Ara ve la bona !

✦ ✦

« E. R. de C. veurà amb simpatia tot esforç que tendeixi a enderrocar el franquisme inspirantse en la nota tripartita del 6 de març de 1946 i en l'acord de la O. N. U. del 12 de desembre del mateix any ». Hem copiat literalment.

On hi descobriu, camarades, el prietisme, la capitulacio, l'imperialisme i altres romanços ? Es parla, llegiu be, de « simpatia » a « tot esforç ». Si fossiu sincers haurieu de reconéixer que els Komformistes no heu fet altre que embolicar la troca car és evident que tot el que no vulgui fer jocs de mans ho haura de reconéixer, que atés el text la « simpatia » es fa extensiva a tot aquell que faci un « esforç » — digne i serios, sense proselitisme — per enderrocar el franquisme.

El camarada Vidiella fa veure que esta indignat i diu que el nostre Ple te farum de Pacte de Sant Gervasi, de cambonisme i de Wall Street. Doncs bè, sentim haver-vos de dir que el P. S. U. C. ja fa temps que tufeja de tot allo. Veiem-ho sino : « L'acord és un altre pas endavant que registra com un ajut positiu de la democràcia internacional. Significa, també, que la O. N. U. pot esdevenir un factor de primer ordre... » Encara : « Es una victoria la declaracio aprovada per l'Assemblea de la O. N. U... Un bon pas endavant s'ha fet ».

El primer retall el treiem de « Lluita » (20-12-46) i el segon n'és el pare Joan Comorera (Ple de l'Aude, 3-1-47). De manera que, abans del Ple de Montpeller, els nostres Komformistes es proclamaren satisfets per unes resolucions de la O. N. U. sobre les quals es basada la clàusula 3a de la nostra declaracio politica.

Si vos i els vostres amics ara us en desdiu, quina culpa hi tenen els delegats del Ple de l'Esquerra ? Amb una mica menys d'obcecacio marxista - leninista - stalinista - partido - comunista - unificat - de - Catalunya, etc. us haurieu estalviat de posar els peus a la galleda, camarada Vidiella.

✦ ✦

No, no us creiem sincer quan, com aquell qui no diu res, ens tracteu d'anti-catalans i d'anti-republicans. No us afigurem com un Sant Lluis amb el lliri de la innoscència als braços.

Ho heu escrit per passar l'estona, com ho féu sovintment. Ja n'heu dites d'altres d'igual xiroies. Per exemple : « La C. N. T. igual que la U. G. T. no és el clos tancat de cap partit politic, grup filosofic o secta religiosa ». Aixo és nostre i no pas vostre, camarada ! Que mes hauriem volgut que a Catalunya la U. G. T. no hagués estat supeditada al P. S. U. C. ?

No us sembla, camarada, que « Lluita » s'embala exageradament quan escrivi que Comorera representa, per ell tot sol, la classe obrera en el Govern català ? En tot cas es tracta unicament dels obrers de les cél.lules, car be i deu haver esquerrans, cenetistes, socialistes i adhuc algun « trotzkista » que no li han donat aqueix dret ? Massa, massa megalomania de poder.

I quina rialla mes concentrada i intima deveu fer quan els vostres — i vos mateix, camarada ! — invoqueu el President Màrtir per a oposar-nos-el puix que be deveu recordar que l'any 1940 li déieu des de Méxic : « CONTRA ELS QUI, COM COMPANYS I D'ALTRES DIRIGENTS DE LA BURGESIA CATALANA, CONSEQUENTS EN LA SEVA POLITICA DE TRAICIO A LES LLIBERTATS NACIONALS I AL POBLE CATALA... » ? (manifest del P. S. U. C. abril 1940).

Una mica mes de pudor, ara, no hi fora sobrer.

✦ ✦

Pero, està clar, el camarada Vidiella era vei en el seu poble d'un camarada que es deia Wladimir Ilitx Ulianof i aquest, en morir-se, no li va recomanar altra cosa que sempre que hagués de fer la « unitat » amb els esquerrans de la vora, no oblidés ni l'astucia, ni la simulacio i, si calia, deshonorar-los, tant-se-val ! I el testament li pesa ara com una « obsessio » a ell i als seus.

Estem segurs que despres d'haver escrit el seu article el camarada Vidiella va tenir tot el dia el sanglot.

✦ ✦

I ara, amics lectors, bon any 1948 per a vosaltres i per als homes que conserven la bona fe i la bona voluntat.

MACIA i el Nacionalisme Basc

Conèixer Maciá i no estimarlo i admirar-lo ? Heus aci una cosa que mai no hauria fet ningú que fos aimant de la llibertat. Als nacionalistes bascos, que són homes eminentment patriotes, Francesc Maciá va inspirar-los, des des primers moments, aquesta mena d'afectes. He volgut conèixer el record que d'ell en servaven alguns dels diputats bascos i em plau fer pública l'opinió de dos vells patriotes d'Euzkadi que formaren part de la representació que el Pais Basc envià a Catalunya amb motiu de la constitució de « la Triple Aliança » pel septembre de 1923.

El Nacionalisme Basc, en qualsevol de les tres eleccions dels anys 1931, 1933 i 1936, va assolir, a Biscaia i a Guipuscoa, mes actes de Diputats que tots els altres partits plegats, de dreta o d'esquerra. Es doncs, el Partit majoritari ; els seus representants eren i son els qui poden parlar en nom d'un més important nombre de ciutadans i interpretar millor el seu pensament. Doncs, bé ; un Diputat nacionalista mai no podrá ésser intérpret mes fidel dels sentiments dels patriotes bascos que quan parli de Francesc Maciá i ho faci en el tó que ho han aquestos dos vells amics que volen col.laborar en l'homenatge que tots els anys *La Humanitat* ret al capdvanter de les llibertats catalanes.

Emili P. de NEGURI.

MACIA, sembrador de l'Ideal Patriotic

Vaig conèixer Maciá l'onze de septembre de 1923. Al mateix temps vaig conèixer Catalunya i vaig comprendre que aleshores Maciá era l'home de Catalunya.

Va semblar-me que era veritat el que uns patriotes catalans em digueren : — « *Maciá no és politic, ni un organitzador, ans el sembrador de l'ideal patriotic a Catalunya* ». Aixó que, sense dubte, era un retrat moral, coincidia, a la meva manera de veure, amb el seu retrat fisic i amb l'impressió que donava en els seus discursos i en la conversa.

Haviem anat a Barcelona per a pactar — gallecs, catalans i bascos — « La Triple Aliança » — amb la finalitat d'unir els esforços per a la consecució de les llibertats politiques dels tres pobles. El dia 13 nasqué una Dictadura. Va nàixer amb l'estigma marcat per l'espasa del general Primo de Rivera, Capitá General de Catalunya — Capitá General *a* Catalunya, mes ben dit — el qual, d'acord amb el rei, va suspendre el que restava de llibertats ciutadanes. Maciá tingué de passar el Pirineu.

Caigué la Dictadura, tornà el gran patriota i proclamà la Republica Catalana, la qual pactà amb l'Espanyola. Malgrat tot, pero, la minoria catalana al Parlament de Madrid, acabdillada per Companys, tingué de lluitar aferrissadament per tal d'aconseguir les facultats autònòmiques que constaven a l'Estatut. No crec pas en aquells moments trobessin els Diputats catalans amics mes incondicionals i adictes que els Diputats nacionalistes bascos. Es veritat, pero, que a cap altre l'obligava com a nosaltres, l'imperatiu del seu Ideal.

Vaig tornar a veure Maciá. Havia estat l'home de Catalunya i la seva Patria li havia atorgat la suprema magistratura popular. Vaig reveure'l al Palau de la Generalitat Per qué va produir-me una estranya impressió el llarg recorregut per passadissos i escales pels quals haguèrem de marxar abans de trobarnos en presència del venerable patrici ? No ho sé pas. A l'home que havia escampat la llavor patríotica, m'hagues estimat més trobar-lo aquesta vegada — que fou la darrera que el vaig veure — al peu del monument de l'heroic Casanova, en aquells moments en què no hi havia servidors de la tirania que llencessin llurs cavalls i llurs sabres desembeinats — com l'onze de septembre de 1923 — tractant, estupidament de colpir el fervor patriòtic d'un Poble.

Com ara, novament. Aquest *ara* passará, però. I Catalunya i tots els pobles d'esperit encés sobrepassaran els dolors i no es marciran.

Manuel de EGILEOR,
Ex-diputat per Bilbao ; Secretari General del « Partit Nacionalista Basc ».

MACIA contra la duresa del régim economic

Patriota i polític ho fou Maciá en les mes nobles accepcions dels dos mots. Ell cercava la Catalunya auténtica, tradicional, històrica, la de les valors intel.lectuals i espirituals.

Per Maciá la política i el patriotisme eren una mateixa cosa, una bona « aleació » feta amb el desinterès, la lleaItat, l'amor i l'humanisme. La política, tal com ell la concebia, era tota una altra cosa que la suma dels interessos materials dels seus membres. Era l'art de mantenir i desenvolupar l'existència i el sentit de la Nació Catalana, com a depositària de valors superiors, enfront dels interessos de l'individu aillat.

La societat era per ell la Nació, la seva Catalunya, a traves de la qual somniava per abastar la humanitat.

I aqueixa societat, particular i concreta, la Catalunya dels seus amors, ell la volia refer, rejovenir, plenament, harmoniosament, per a que devingués próspera en la pau i regida per la filial convivència.

Els seus blasmes mes enérgics anaven adressats a la injustícia écónómica, i els seus mots mes sincers, dolços, i amorosament encoratjadors, als seus germans, els treballadors que tant estimava.

Amb autèntica amargor es referia al régim económic que separava al Capital del Treball i havia donat lloc al prolerariat. Aqueixa realitat l'entristia.

Enamorat de « Euzko-Langille-Alkartasuna » (Solidaritat de Treballadors Bascos), més d'una vegada va fer-me avinent la seva admiració per nostre esforç i una vegada va dir-me : — « Benaurats vosaltres que heu sabut crear una organització obrera amb rels nacionals. A nosaltres, els catalans, ens falta molt per arribar-hi ; no desesperem, però. Amb aixó heu trobat vosaltres el camí que us mena a la salvació d'Euscadi. Algun dia, que tal vegada no és molt llunyà, podreu vosaltres fer la vostra revolució, la necesaria contra aquest inhumá estat de coses. Com es que entre tots hem deixat que avancés tant el mal ? La class obrera pateix molt. Pateix sobretot degut al menyspreu. Per alguns, els treballadors no formen part del cos nacional. El mal rau en el sistema. El treball que deuria predominar damunt del capital es troba al servei d'aquest. El capital el sotmet degut a què el treball està comprat pels detentadors del diner ».

Aquestes i altres cosas va dirme l'ilustre patrici catalá.

Manuel ROBLES-ARANGIZ,
Diputat per Bilbao ; President de la Confederacio Nacional de « Solidaritat de Treballadors Bascos ».

William SALZMANN, ha mort

William Salzman, cap de la secció espanyola de l'entitat benèfica internacional Y. M. C. A., ha trobat la mort en un accident d'automòbil.

Donem la nova amb emoció car Mr. Salzman, fou un bon amic nostre i de tots els refugiats. La Y. M.C.A. ajudà als exiliats espanyols al llarg de tots aquests anys, gràcies a la impulsió de Mr. Salzman. Aquest, però, no havia limitat solament la seva acció en el camp purament benèfic. Al contrari, en l'aspecte cultural tingué realitzacions dignes de tot apreci com els camps d'estudiants que cada estiu ha organitzat la Y.M.C.A. i l'organització d'uns cursos professionals de preparació al Magisteri organitzats d'acord amb el Ministeri d'Instrucció Pùblica de la República Espanyola.

Mr. Salzman tenia, encara, altres projectes, sobretot amb referència a reeducació professional. Home simple i bondadós, excel.lent amic dels Catalans, la seva mort constitueix, doncs, una pèrdua ben sensible.

Rebin la seva família i els seus col.laboradors de la Y. M. C. A. l'expressió del nostre condol ben sincer.

IMPRIMERIE DU MIDI — PERPIGNAN
El gerent : SANTIAGO VILA
Num d'exemplars : 5000

39357

B.D.I.C

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redacció : 27, rue de Texel PARIS (XIVe)
Administració : 38, rue des 3-Journées, PERPIGNAN
Tresoreria : SANTIAGO VILA 250, route d'Elne, PERPIGNAN (P.-O)
Compte de xecs postals no 57.675 Montpellier

2e EPOCA – Nº 82 — 22 DE GENER DEL 1948 | Fundador : Lluis COMPANYS | PREU : 5 francs

SENYOR ALBORNOZ :

CREIEU QUE VENEZUELA ÉS EL LLOC MÉS ADIENT PER A ORGANITZAR LA RESISTÈNCIA ?

El Consell Executiu respon a l'Organizacio de l'Interior:

" Sense un Partit com el nostre, Catalunya no podria trobar el veritable cami d'un nou recobrament "

En nom del Consell Executiu del Partit, el Secretari General d'Esquerra Republicana de Catalunya, Josep Terradellas, ha adreçat una lletra de resposta al comuni cat en què els nostres companys de l'interior es feien seus els acords adoptats en el darrer Ple de Montpeller. Ens és ben grat inserir-la a continuació.

« AL CONSELL DIRECTIU d'E.R.C. a Catalunya. »

« Estimats amics,

« Aquest Consell Executiu rebè oportunament la vostra lletra de data 29 de novembre darrer, i tant pels termes de fortalesa espiritual que revela com per la fidelitat que paleseu als ideals que sôn raô de la nostra vida com a Partit, i, per damunt de tot, per l'admirable coincidència que apareix entre uns i altres, ens ha produït la satisfacciô que podeu suposar. D'aquest conjunt d'agradables realitats n'estem orgullosos i creiem que cap mes sector de la vida politica catalana i espanyola el podria donar.

« Ara es veu, una vegada més, com aquella fusiô de tendències que presidí la formaciô d'E. R. de C. donà com a resultat la creaciô d'un instrument politic que responia a una veritable necessitat de la vida politica catalana i que, per representar els sentiments de llibertat humana i catalana i per propugnar un avenç social igualment distanciat de l'indiferentisme egoista i de l'arrauxament demagôgic, plasmava el pensament de la gran majoria dels catalans. Aqueix instrument magnific que és l'Esquerra, hem de conservar-lo desafiant tots els perills i obstacles que poguessin disminuir-ne l'eficàcia. No sabem allô que el demà ens reserva, perô quan sigui arribada l'hora de reprendre una vida normal, sense un partit com el nostre Catalunya no podria, sinô dificilment, retrobar el veritable camí d'un nou recobrament cap a més ambicioses etapes ascensionals.

« Escrivim aquestes ratlles en moments dificils de la politica catalana, que estem segurs, perô, que podrem superar. Un seguit de circumstàncies, totes elles importants, han concorregut a crear un estat de crisi latent, perô efectiu, en les esferes del Govern nostre. Preveient-la i sortint al pas dels aconteixements possibles, hem adoptat la linia de conducta que ens ha semblat més adient a fi de millor servir Catalunya, i aqueix pensament, en el qual coincidim unànimement, serà elevat, quan ens sigui demanat, a la més alta i estimada figura institucional catalana. Permeteu-nos que tot això resti en una vaguetat volguda, perô us en donarem més extensa informaciô en un document separat que rebreu oportunament. Esperem que ens serà possible, com altres vegades, donar un exemple de clarificaciô, d'honestedat i d'eficàcia politica.

« Amunt els cors, amics i germans en l'ideal ! Sapiguem mantenir-nos dignes en espera de la nova hora de la vida nacional catalana. Que les generacions que darrera nostre vindran, puguin dir de nosaltres que hem estat a l'alçària de la nostra missiô. I segurs que, en la part que us correspon, complireu el vostre deure, en nom del Consell Executiu d'Esquerra Republicana de Catalunya, us abraça el vostre amic,

Josep TARRADELLAS,

« Secretari General d'E. R. de C. »

EDITORIAL

Una actitud assenyada

En la nostra darrera edició, senyalàvem als lectors de La Humanitat *el moment delicat que travessa la política catalana.*

El President de Catalunya, senyor Josep Irla, es troba a París des de fa alguns dies. Tenim noticies que, tot seguit d'haver arribat a la capital francesa, el President de la Generalitat ha iniciat les seves tasques de manera activa, per bé que molt discreta. En efecte, el President Irla, en possessió dels diversos elements que presideixen la present situació, ha entrat en contacte amb bon nombre de personalitats de la nostra vida política i social amb els quals ha conversat llargament amb referència a l'actual moment de la política catalana. A més, el President ha tingut converses amb tots els Consellers del Govern de la Generalitat.

En el moment d'escriure aquestes ratlles no sabem si pot donar-se per clos aquest período que podríem anomenar informatiu, o bé si es perllongarà encara uns dies. En tot cas, el fet evident és que el President porta a terme aquest conjunt de gestions amb una reserva absoluta, i que fins ara no ha fet cap mena de manifestació.

Com hem afirmat en altres ocasions, és evident que els moments delicats que viu la política catalana comanen a tots la màxima discreció i un fort esperit de patriotisme. El President dóna aquest exemple. Que ens sigui permès, però, de remarcar el valor que tenen aquestes converses, l'afany informatiu de les actuals gestions. En aquest moment el President Irla deu haver cregut que, abans d'altra cosa, calia fer una « mise au point » de la situació i escoltar tots aquells elements que per llur personalitat i significació, podessin contribuir a fixar-ne els diversos aspectes. Sense cap mena de dubte aquest conjunt de gestions facilitaran l'actuació presidencial o, almenys, aclariran les perspectives de la política catalana.

En definitiva, el President Irla haurà posat de relleu que, en un moment difícil, no eludeix la realitat ni es confina en un còmode aïllament, ans bé tracta d'aprofundir-la i de conèixer-ne els seus diversos aspectes. Remarquem, lamentant-ho, que en moments semblants les institucions republicanes, abans de fixar punts de vista i actituds, no han pas sapigut — o volgut — adoptar aquest capteniment que és l'únic que pot permetre d'estar al corrent --- de la manera directa i sense intermediaris més o menys oficiosos i interessats --- de les realitats i les posicions més diverses. Per contra, massa sovint s'ha preferit ignorar-les i, drapant-se d'un purisme altament còmode però gota efectiu, hom s'ha tancat en l'aïllament més absolut. El cas de l'actual Govern de la República i de l'actuació del seu President, senyor Alvaro de Albornoz, n'és la prova més palesa...

Cal preveure que els dies que venen aniran perfilant l'actuació del President de la Generalitat i que els esdeveniments que es produeixin serviran per a clarificar moltes actituds. No voldríem cloure aquestes ratlles sense reiterar la nostra confiança en el tacte, el seny i el patriotisme del President Irla. I no voldríem acabar-les, sense remarcar que en tots els instants de prova els catalans hem sapigut captenir-nos dignament i trobar les solucions més adients al conjunt de problemes que teníem plantejats. Esperem que, ara com sempre, sabrem seguir per la bona ruta.

Altrament, al llarg de les darreres setmanes hem anat fixant des d'aquestes columnes la posició d'Esquerra Republicana de Catalunya de manera prou clara i concreta perquè hàgim d'insistir en una glosa i uns comentaris ja coneguts. Ara, en vigilies de possibles esdeveniments, no hem d'afegir gaire cosa més al que ja hem afirmat. Quan el moment arribi, d'esser-nos demanada, la posició de l'Esquerra serà exposada a la més alta magistratura de la nostra terra amb la lealtat i el sentit de responsabilitat que imposa l'hora que estem vivint. I ho serà, a més, amb l'autoritat que li confereix l'aprovació unànim de tots els organismes del Partit, tant els de l'interior com els de l'exili. Es tot el que avui volem dir davant l'expectació, per altra banda justificada, que en els mitjans de la política catalana i republicana ha desvetllat la nostra posició.

APORTACIO a la nostra historia politica

per Joan SAURET

En el numero de « Ressorgiment », de Buenos-Aires, d'agost d'aquest any, el meu bon amic H. Nadal i Mallol hi insereix un article, « Retorn a la politica nacional », que conté els següents paragrafs : « ...i quan, autodissolt el Govern de la Generalitat, només el seu President feia que continues a l'exili, encara que fos en caracter de simbol, una representacio de les institucions catalanes, fou aleshores que els catalans d'América ens adreçarem al President Companys instant-lo a constituir l'organisme representatiu, organisme que no pogué arribar a crear perquè en aquella època Companys només rebia critiques, atacs i menyspreus d'aquells mateixos que després del seu sacrifici per Catalunya han fet dal seu nom i del seu comportament, bandera de proselitisme i àdhuc s'han autodeclarat hereus de le seva politica generosa ».

Com quel' acusacio del meu vell amic és greu, no crec suficient que la meva aportacio, a mena d'aclariment, es limiti a una carta particular adreçada al Director de la revista bonaerença puix que l'episodi politic del qual es fa referència te molta mes importància del que a primer cop d'ull sembla. Doncs, i a risc de fer la figura del confrare que pren candela, voluntariàment afirmaré de pressa que si amb l'al.lusio es vol atènyer Esquerra Republicana de Catalunya, i alguns dels seus homes, es comet un error i una injusticia. Ara que, també podria ésser que el tret anès per altres, car aquests darrers anys ha nascut una mena de companyisme en molt casos ben sospitos. Es cert, com assegura l'articulista amic, que despres de l'afusellament de Companys hi ha hagut molts companyistes que abans del seu martirologi el bescantaren d'allo mes. Recordo que durant la guerra « L'Esquella de la Torratxa » — d'inspiracio marxista — publica un dibuix en el qual s'imposava el mocador desbordant de Lluis Companys al llacet d'un conegut politic català. En un reco de la cambra hi havia una escombra de cap per avall, el senyal que indica la nosa de l'hoste, en aquell cas Lluis Companys. I la llegenda : « Oi que el porto (el llacet) millor ? ». Clara al.lusio a la presidència.

Quan, fa temps, començà a Mexic una campanya pro Lluis Companys simbol nacional i veient que aquella tenia eco a les pàgines d'una revista de Perpinya, vaig preguntar-me sobre la seva sinceritat. Es tractava unicament de glorificar el President de Catalunya o, simplement, separar-lo politicament del seu partit ?. Vaig aprofitar uns actes que els meus amics politics celebraren l'any passat a Marsella en recordança de Companys per a avançar-me a les que jo creia finalitats interessades dels promotors d'aquella campanya. « La Humanitat » (1 de novembre 1946) publicà la cronica d'aquells actes amb aquest encapçalament : « Companys també fou afusellat per la seva historia esquerrana ». I seguien aquests paràgrafs : « ...ningu no voldra negar aquest simbol català, nacional. Franco afusella el President de Catalunya, és cert, pero si Companys no hagués representat la nostra més alta institucio, tambe hauria seguit la mateixa sort... ». Feia referència a les penes de mort que li haurien valgut les anteriors activitats a la Presidencia, i afegia : « Si, Companys era el President de Catalunya i constitueix avui el simbol de Catalunya perseguida a mort. Pero l'Esquerra no podra oblidar mai que el President era, a més, el president del nostre Partit un dels seus fundadors. I a nosaltres ens pertoca la responsabilitat del seu heretatge politic. Potser faci nosa a alguns que recordem la trajectoria politica del nostre Companys, pero l'Esquerra no pot considerar-s'en deslligada perquè te un mandat imperatiu de fer prevaler els ideals esquerrans, catalanistes i republicans que constituien el seu patrimoni, l'unic ».

Quants lectors, admiradors i inspiradors d'aquell dibuix de l' « Esquella de la Torratxa » son ara aferrissadament companyistes?. Quants patrocinadors del seu simbolisme nacional el detractaren ahir ?. Veus aci el que caldria saber. Perque creia que es volia desdibuixar el Companys politic es que jo vaig reclamar la rao dels seus lligams amb l'Esquerra. I no per altra cosa. Es vol un Companys no militant per a oferir-lo a Catalunya o per a fer-ne oblidar les inquietuds que eren la caracteristica de la seva actuacio politica ?. Aquest es el punt a aclarir.

Tot aixo — se'm dira — no exclou que hagin pogut bescantar Companys abans del seu afusellament.

Provaré ara de desmentir aqueixa suposicio amb antecedents gairebé fins ara inedits. Anem una mica enrera i traslladem-nos a Darnius, a finals de gener del 1939. La Presidencia i molts dels serveis es replegaren a la Masia Can Descalç, del poblet fronterer de Darnius.

A la vora, a Agullana, hi havia els diputats catalans i algun conseller. Tambe romangueren a Darnius el President Aguirre i alguns diputats bascos per a atravessar, amb els catalans, la frontera. A proposta de l'Esquerra, i amb l'acquiescència d'Accio Catalana, es decidi proposar al President Companys la substitucio del seu Govern de « front popular » per un altre compost dels partits especificament nacionalistes. Cada hora porta el seu afany; es creia aleshores inoportu presentar-se a França amb el mateix Govern. En el pla constava, també, la constitucio d'un organisme politic, assessor o consultiu, (no ho recordo bé), d'amplia representacio nacionalista. L'aleshores Director General de Propaganda Jaume Miravitlles, havia de « saltar » a Paris per a donar a la premsa, unes hores abans d'entrar a França les institucions, la constitucio del nou Govern. Tot estava preparat. La proposta no reeixi — per causes alienes als seus propiciadors — i la Generalitat s'exilià amb el mateix vell Govern. Donàrem molta importancia al fet de datar en territori catala les decisions presidencials. Lluny de Catalunya perdien qui sap l'eficàcia, diguem-ne juridica.

Ja refugiats a França, els consellers psuquistes insistiren prop del President per a reunir el Govern. L'Esquerra s'hi oposà tot amenaçant amb la dimissio dels seus representants. Des d'aleshores es pot dir que no existia Govern. El mateix neguit que ara refresca l'amic Nadal per a dotar Catalunya d'un organ representatiu, el sentiem els catalans de França. Per a obtenir-lo celebràrem una reunio a Paris a finals del 1939, o començaments del 1940, a la qual assistien L. Nicolau d'Olwer, Pompeu Fabra, Eduard Regasol, Carles Pi i Sunyer, Josep Tarradellas, A. M. Sbert, Miquel Santalo, Josep Andreu i l'autor d'aquestes notes. Es convingué tantejar l'opinio de les personalitats nacionalistes de França per a constituir un Govern o Consell Nacional que representés Catalunya a l'exili. Els reunits es repartiren la missio d'obtenir la col.laboracio de Joan Casanoves, Amadeu Hurtado, Comte de Güell, i Pau Romeva, entre altres. « Estat Català » manifesta la seva adhesio als nostres proposits. Els resultats foren bastant descoratjadors. El senyor Hurtado, si bé no s'oposava a la idea, volia quedar una mica al marge. Pau Romeva no acceptà perquè, esperançat, confiava que tot el poble seguia o seguiria darrera la « Unio Democràtica de Catalunya ». Solà de Canizares trobà bona la idea, pero cregué que el seu paper, de mitjancer entre el nou instrument politic i el refugiat de la Lliga l'obligava — en bé de l'èxit — a restar al marge. Joan Casanoves fou el més intransigent, car feia una qüestio tancada del desconeixement del President Companys. Tant Accio Catalana com l'Esquerra convingueren que el President havia de fer-se responsable del nou organisme en tant que representant legitim sorgit de les Corts Catalanes.

A la vista de les dificultats es proposà a Companys una formula que podria suavitzar intransigències. Que es valgués del President del Parlament senyor Josep Irla, per a presentar-li — prèvies gestions — un Consell. Aixi fou fet pero no s'avançà gens car les posicions abans dites foren mantingudes. Fou aleshores que es constituí el Consell Nacional compost d'un literat que ara es a Barcelona, i els senyors P. Fabra, Jaume Pi i Sunyer, J. Serra i Hunter i A. Rovira i Virgili. Tots ells mes intel-lectuals que homes de partit. Aquest Consell no pogué prendre possessio perquè, un peu a l'estrep del tren, calgue desistir del viatge, car els alemanys entraren a Paris.

Aquesta és la historia. L'Esquerra no abandonà mai el President Companys i el defensà contra els qui discutien la seva representacio. Doncs l'Esquerra pot vanar-se d'haver estat fidel abans i ara.

Les paraules i els fets

Humbert Torres i Josep Tarradellas visiten al President de la Republica

Els nostres amics Humbert Torres, diputat al Parlament de Catalunya i Josep Tarradelles, Secretari general del nostre Partit, han visitat el President de la Republica Sr. Diego Martinez Barrio.

Al llarg d'una cordial entrevista que es perllongà prop de dues hores, els nostres amics exposaren al Sr. Martinez Barrio, la posicio d'Esquerra Republicana de Catalunya davant republicana.

En un dels nostres darrers números, comentant una conferència de premsa donada pel Sr Albornoz, posàvem de relleu la seva afirmació que calia intensificar en el possible l'ajut a l'interior i afavorir, per tots els mitjans, la resistència activa al règim del general Franço. Manifestàvem, en aquesta ocasió, que no n'hi ha prou amb els bons propòsits sinó que cal, també, exercir una acció convergent que en permeti la realització. Aquest propòsit del senyor Albornoz, bé deu esser sincer si tenim en compte que constitueix la idea central del discurs que ha pronunciat darrerament a Tolosa. En efecte, el President del Govern de la República, amb una eloqüencia abrandada, deia textualment : « Hay que volcar sobre la acción interior todos los medios de que es posible disponer, volcar, no digo suministrar ni ofrecer ; empleo deliberadamente la palabra volcar para subrayar la importancia i la dificultad de la empresa ». I més avall afegia: « Hagamos que el problema espanol se torne en un conflicto ».

Es tracta, doncs, d'una presa de posició perfectament clara. El Sr Albornoz, al cap de nou anys d'exili i després del seu pas per la Junta de Liberacion i pel govern del Dr Giral, tot just ara es dóna compte que és únicament per mitjà d'una acció enèrgica a l'interior, que es podrà arribar a obtenir una solució del que fins ara ha estat el problema espanyol.

No hi tenim res a dir. Quan nosaltres preconitzem una política determinada, procurem ésser conseqüents amb el nostre pensament i exercir una acció encaminada a possibilitar-la, facilitar-la i a donar-li el màxim suport. Aquesta és, al nostre entendre, la manera lleial i correcta de procedir. Es legítim afirmar que aquesta coincidència entre el pensament i l'acció sigui practicada pel Sr Albornoz ? Si creiem a la sola virtut de les paraules, potser si ; però si ens atenim als fets, haurem de convenir que hi ha un abim entre els projectes del Sr Albornoz segons vagin dirigits de cara a l'interior o a l'exterior. En efecte, sabem de font certa que el « premier » republicà te l'intenció decidida d'emprendre un viatge a primers dels mes entrant cap a Venezuela, Mèxic, Colòmbia, Panamà i potser encara a alguna altra república americana, sota pretextes meitat diplomàtics, meitat literaris. Aquest viatge, que durarà probablement nombroses setmanes, deixarà l'actual formació ministerial sense President, i, naturalment, els resistents de l'interior sense el seu inesperat protector. En aquestes condicions, com no dubtar de la sinceritat de les paraules del Sr Albornos ? Com és possible declarar la guerra a mort al general Franco i, al mateix temps, situar-se a l'altra banda de l'Atlàntic ?

No ens resignem a creure que aquest projecte arribi a realitzar-se.

No volem acceptar com una realitat aquest abandó circumstancial de funcions. Fins al darrer moment, conservarem l'esperança d'una rectificació. Però si el propòsit arriba a executar-se, si el Sr Albornoz emprèn malgrat tot la seva « jira » per terres americanes, tindrem el dret de creure que les nostres temences, altres cops manifestades, són més que justificades. I aleshores, diguem-ho clarament, caldrà que la nostra actitud respecte al govern actual, sigui reconsiderada.

ANTENA

La barreja que ha resultat en cosir un retall del P. S. U. C. i un altre del P. O. U. M. havia de fer del « Moviment Socialista de Catalunya » un agrupament politic mancat de cohesio ; un « moviment » amb dos caps i dos cors. El marxisme de què uns i altres es prevalen no els lliga ni poc ni molt com ho vé provant l'actuacio divergent dels de Mèxic i dels de França.

Els que havien pertanyut a la disolta « Unio Socialista de Catalunya » (majoria dels residents a Mèxic) tenen de la politica i de la tàctica un concepte ben diferent al dels ex-poumistes super-marxistes (majoria a França). Aquells son uns socialistes humanistes i sentimentals mentre els d'açi son deixebles de l'escola leninista.

✦ ✦ ✦ ✦

Ja posàrem en evidència des d'aquesta mateixa seccio l'espectacular divergència sorgida entre França i Mèxic arran de la formula de Prieto. Mentre « Nova Era » publicava un feroge editorial anti-prietista, « Endavant » (dins del mateix mes) servia un plat fort curull de prietisme. La publicacio mexicana acusava Prieto d'egolatra i d'especulador de la tragèdia de l'interior. El portantveu dels de França es mostrà tot abrandat per l'« home d'empenta i de combativitat ».

Els d'aci, encara, han parlat amb cofoïsme dels avenços (?) de la refosa amb el P. S. O. E. que actua a Catalunya. Els de Mèxic han advertit que aqueixa és la questio més delicada, la que pot fer esclatar el divorci en el si de la familia socialista.

Pero tot aixo, és clar, és un problema de l'absoluta incumbència del M. S. de C. aquest moviment que, segons ells, s'ha guanyat a pols no sabem quin lloc.

✦ ✦ ✦ ✦

« Es diu que es vol superar el provincianisme que s'ha practicat fins ara. En la llarga llista de ministres dels successius governs de la Repùblica no hi figura pas el nom de cap socialista català ».

« Endavant », aixi ens forneix la formula per a descobrir el provincianisme. Hom és o no és provincià segons hagi passat o no per un ministeri de la Repùblica.

✦ ✦ ✦ ✦

Es de suposar que quan « Endavant » al-ludeix « els successius governs » es vol referir als exiliats. Si, la pedra de toc només servirà per als actuals, altrament la formula per a descobrir el provincianisme els fallaria. Molts dirigents de l'actual M. S. de C. provenen del P. S. U. C. i aquest — en el darrer temps de la guerra — donà un ministre a la Repùblica en les pitjors de les circumstàncies per a la politica catalana, sense que cap d'aquells neo-socialistes protestessin la col-laboracio ministerial. Podem dir i tot que si algun ex-psuquista no fou ministre és perqué no li tocà el torn.

Quant a ésser-ne ara... francament un o dos diputats fan massa poca colla per a poder aspirar a un ministeri a no ésser que, com ha succeït darrerament, hom copii a Negrin (crisi Irujo-Aguadé) i es cerqui com es pugui un substitut a l'Esquerra.

✦ ✦ ✦ ✦

Pero « Endavant » oblida les presses, i ben provincianes, que ha demostrat el M. S. de C. (acompanyat per les restes del C. N. de la D. C.) per tal de « no perdre el tren » prietista. I aquestes presses han sobrepassat el provincianisme per a esdevenir una cosa pitjor si hem d'escoltar el portantveu socialista de Mèxic. Llegiu uns paragrafs de l'Editorial dedicat a la politica de Prieto : « ... una nova etapa que representa una greu amenaça per als drets nacionals de Catalunya perquè determinats politics espagnyols que actuen a l'exili com espanyolistes de la pitjor mena consideren Catalunya, Euzkadi i Galicia com unes simples provincies espanyoles ».

Caldrà, doncs, que « Endavant » es posi primer d'acord amb els seus amics de Mèxic abans de despatxar definicions sobre provincianisme. I, aleshores, ens podrà explicar perqué s'és provincianista des del Govern de la Repùblica i perquè no formant part d'una iniciativa també dirigida per espanyols, atrafegant-se darrera el « tren » de la Junta, o el que sigui, del P. S. O. E.

✦ ✦ ✦ ✦

Segons « Politica » (portantveu d'I. R.) només existeixen en el camp republicà dues posicions clares i ben definides, per bé que antagoniques. Per un costat la dels que creuen que mentre no es celebrin noves eleccions « ...la Repùblica seguirà siendo... un régimen vàlido, legitimo y legal ». Es el punt de mira de « Politica ». Prieto i els socialistes — segons el mateix periodic — creuen que « la Repùblica no existe y que las instituciones que la quieren representar son un obstaculo para la solucion del problema español ».

✦ ✦ ✦ ✦

Comencem per advertir que deixem per a l'editorialista de « Politica » la responsabilitat per la masa lleugera discriminacio que fa d'ambdues posicions.

Ara bé, segons l'editorialista del periodic, els que nos s'arrengleren darrera d'un o altre bàndol cometen el pecat de mancar al « mérito de la claridad » i segons ell mateix, esdevenen uns impertinents.

No podem estar d'acord amb aqueixa manera irresponsable de jutjar les conductes alienes, perqué d'ella en resulta la negacio de tot esforç i sacrifici en la norma de relacions entre homes, partits i Estats. Si els « Quatre Grans » s'ho emprenguessin a la valente com ho fa l'editorialista en questio, ja tindrien els dos blocs en marxa i els canons dirimirien les divergències. No ens avenim a seguir « Politica » en la seva enfebrada creença que el problema politic del republica-

(Passa a la segona plana)

CULTURA CATALANA

Homenatge nacional al Mestre Pompeu Fabra

en els seus vuitanta anys

Estan ultimant-se els detalls del programa de festes que commemoraran els vuitanta anys de gloriosa existència del Mestre Pompeu Fabra. No podem encara precisar l'ordre dels actes ni l'horari de les manifestacions oficials i populars d'homenatge al gran català. Confiem que en la nostra proxima edicio el Comité Executiu ens haurà comunicat ja aquest programa i ens serà molt grat de donar-ne coneixement als nostres lectors.

Sabem, pero, qui hi ha en preparacio, per al dia 20 de febrer, que és el dia aniversari del Mestre, una audicio de musica catalana, a càrrec del Cor Nacional Català de Paris, transmesa per les emissores franceses de la capital i potser alguna altra del Migdia de França. Aquesta audicio serà dirigida pel Mestre Josep Fontbernat i presentada probablement per una de les figures més representatives de la cultura catalana.

Els actes oficials de l'homenatge tindran lloc, a Prada, el dia 21 de febrer, dissabte, i el dia 22, diumenge, tindran un caràcter popular, amb ballades de sardanes. Recordem que un dels punts més importants d'aquest programa consisteix en el lliurament solemne al Mestre Fabra de la medalla d'or feta per subscripcio popular, i el modelat de la qual ha estat ja fet pel nostre amic el gran escultor Joan Rebull, reproduint a l'anvers l'efigie de l'homenatjat i al revers una inscripcio allusiva, redactada per un dels nostres millors poetes.

Cal que tots els catalans contribueixin en la mesura de llurs forces a fer possible aquest homenatge. Recordem qu la subscripcio nacional, amb la quota minima de 20 francs, està oberta à totes les entitats catalanes de França i Amèrica, i al domicili del Comité Executiu de l'Homenatge, « Cultura Catalana », Sociétés Savantes, 8, rue Danton, Paris 6e, a nom del Sr. Ferran Canyameras, tresorer.

« La Humanitat » que des del primer moment ha acullit amb entusiasme l'homenatge à Mestre Fabra, recomana a tots els seus lectors, tots els militants d'Esquerra Republicana de Catalunya, que facin figurar llur nom en aquestes llistes d'homenatge a Pompeu Fabra. Repetimho une vegada més : els catalans nacionals hem de palesar al Mestre la nostra admiracio i el nostre agraiment en ocasio del seu vuitanta aniversari.

EL TESTAMENT DE FRANCESC CAMBO

Diverses publicacions han donat algun detall amb referència al testament de Francesc Cambo, mort a Buenos Aires la primavera passada. Molts d'ells son d'un alt interès per a la cultura catalana i creiem interessant fer esment de la diversitat d'aquestes informacions.

La famosa Col.leccio Cambo es heredada per un Museu, el de Barcelona o altre, a eleccio dels marmessors testementarts. El Museu que aspiri a percebre l'esmentat llegat haurà d'acceptar prèviament determinades condicions. El valor de la colleccio, xifrat en molts milions, està formada per dues masses d'obres d'art renaixentista (italians, holandesos, flamencs, francesos i espanyols) i per un conjunt d'artistes contemporanis del senyor Cambo, principalment catalans. Afegeixen les informacions que d'aquesta col.leccio, la filla del finat podrà escullir lliurament la tela que més li plagui, a fi que tingui un record de la col.leccio que havia format el seu pare.

A més el Senyor Cambo disposa que totes les institucions de cultura per ell creades continuin les seves tasques sense la menor modificacio i de la mateixa manera amb que fins ara han estat realitzades. Aquestes fundacions, son : la Bernat Metge, per a l'edicio i traduccio dels clàssics grecs i llatins ; la Biblioteca Catalana per a la traduccio del Vell i Nou Testament i el foment dels estudis biblics ; la Monumenta Cataloniae, d'estudis i historia de l'Art Català ; la Fundacio de la Sorbona.

Es diu que també disposa la fundacio d'una altra institucio per a l'aprofitament d'aquelles intel.ligències que, per manca de possibilitats, no puguin realitzar aquells estudis d'ampliacio que podrien completar llur personalitat.

LA REVISTA DE CATALUNYA

L'aparicio de la « Revista de Catalunya » corresponent al darrer trimestre — novembre, desembre, gener — est à anunciada per un d'aquests dies. Heus aci el sumari :

Antoni Rovira i Virgili : « Problemes de la Catalunya actual » ; Just Cabot : « Els darers anys d'Ali Bey » ; J. Puig i Ferrater : « Introduccio a les novel-les de Janet Masdeu » ; Emili Vigo : « Robespierre i Catalunya » ; Josep Sebastià Pons : « Poemes » ; Josep Solà : « Dues proses » ; Emili Mira : « La psicologia i l'orientacio professional ».

Cronniques : J. Torrens-Ibern : « Progrès tècnic i progrès moral » ; Rafael Tasis : « L'evolucio de la novel.la policiacia »; Joan Lesaffre : « Dotze poetes d'Oc » ; T. I. : « Max-Plank ».

Llibres : A. Rovira i Virgili : « Cuba y Pi Margall » ; Josep Solanes : « Una psiquiatria d'Emili Mira » ; Emili Vigo : « Un exemple de sintesi historica : l'Histoire d'Espagne de Pierre Vilar ».

ANTENA

(Ve de la primera plana)

nisme espanyol es troba en el carrero sense sortida de « O amb jo, o contra meu ». No, els partits i les organitzacions no tenen perquè supeditar-se al dilema que s'ha empescat « Politica » i serà un bon republicà i un bon patriota qui cerqui de trobar altres alternatives per tal de provar d'evitar l'eixamplament de l'esquerda que sofreix l edifici republicà.

✦ ✦ ✦ ✦

El problema no està limitat entre els que donen per vigent la Repùblica i els que la consideren com un obstacle — « Politica » no planteja aixi — ans entre dues maneres de lluitar per la Repùblica. I, creient-ho aixi, no es comet, ni molt menys i cap impertinència tractant de conciliar les dues activitats de manera que convergeixin en la lluita eficaç contra el règim franquista, en la possibilitacio de la Repùblica.

El problema és massa greu per a disoldre'l en una disquisicio professoral que nomes tendeix a etiquetar-nos, a fer-nos seguidors d'uns o altres. Si « Politica » voi per a ella el mèrit de la claredat no l'hi regatejarem, pero com que aixi i tot no s'avençara gens pel cami de la Repùblica, entenem que fan bé els que prefereixen esser menys clars (?) i no s'acontenten en donar per ineluctable l'actual division politica. Només després d'haver-se provat la impossibilitat d'un acord entre els dos actuals grups es quan « Politica » podrà reclamar el dret de passar llista, de que cada grup compta les seves forces. Ara és prematur perquè no s'ha intentat encara el diàleg per a saber si, efectivament, son insuperables les actuals diferències. Aquestes son als antipodes no pas per elles mateixes ans perquè ho volen els homes i llurs passions. I perquè ho pensen aixi ens neguem a creure que sigui jugar « con limpieza » el tractar d'impedir, com ho fa « Politica », la rehabilitacio del front republicà.

✦ ✦ ✦ ✦

Els Komformistes catalans tenen una bella ocasio per a demostrar a tots els « gossos trotzkistes » que gaudeixen d'una absoluta independència vis a vis de la U. R. S. S. La premsa ve sostenint una campanya per a que siguin repatriats els republicans internats en el camp rus de Karaganda. També es demana insistentmen el repatriament dels nens espanyols.

Perquè calla « Lluita » ? Que fa l'« Agit-Prop » que no edita postals i les reparteix per a que els exiliats les puguin adreçar a Stalin en demanda d'aquelle repatriacio ?

Veus aci la manera d'esbandir-vos la responsabilitat del silenci.

Constitucio d'un « Fons Humanitari Pro-malalts »

Els Serveis d'Ajut de la Generalitat, ens comuniquen :

« Patrocinat per l' « Office Central des Refugiés Espagnols », que tan encertadament dirigeix el Ministre Plenipotenciari senyor Fernando Gonzalez Arnao, ha quedat constituït el Comité d'Administracio del Fons Humanitari Pro-Malalts. Aquest organisme te per missio ampliar l'ajut de tipus médic als refugiats malalts que te instituït l' « Office Central des Refugiés Espagnols » i que fa temps funciona en diversos départaments francesos.

» El nou Comité tindra cura de la distribucio de la quantitat mesal que l' « Office Central des Réfugiés Espagnols » posara a la seva disposicio per a ajudar, segons el nombre de sol.licitants i la importancia dels casos que li siguin sotmesos, a subvenir despeses d'intervencions quirurgiques, aparells ortopedics, optics, etc.

El Senyor Joan Tauler, Cap dels serveis d'Ajut de la Generalitat de Catalunya, forma part d'aquest Comité. Els catalans que hagin d'adreçar-hi poden trametre-li les sol.licituds (acompanyades dels certificats medic, pressupost, etc.) a 10, rue Washington, Paris-VIIIe, per a la seva tramitacio. »

IMPRIMERIE DU MIDI — PERPIGNAN —
El gerent : SANTIAGO VILA
Num d'exemplars : 5 000

CRONOLOGIA 1947

Es costum, cada vegada més estès, de publicar, a l'inici d'any nou, la cronologia dels principals fets esdevinguts en el precedent. Hem cregut que la publicació d'una cronologia circumscrita als principals esdeveniments de la política catalana i republicana en 1947, interessaria als nostres lectors. Heus-la aci :

GENER

12. — Es reuneix a Paris, el Consell Executiu de l'Esquerra.
14-15. — Reunions a Tolosa, del P. S. O. E. i la U. G. T.
15. — Consell de Ministres en el que es planteja el debat politic.
18-19. — Ple de l'Esquerra a Montpeller.
22. — El Sr. Sanchez Guerra presenta la dimissio i manifesta que el Govern Giral no pot esser cridat a realitzar la necessaria tasca de concordia i de pau entre els espanyols.
27. — El Sr. Giral presenta la dimissio del seu Govern al President de la Republica.

FEBRER

1. — Augusto Barcia es encarregat de formar govern.
1. — El Govern de Catalunya publica una declaracio.
5. — Les minorias basca i d'Esquerra Catalana, publiquen una nota refusant de col.laborar amb el projectat govern Barcia.
5. — Augusto Barcia declina l'encàrrec de formar govern.
5. — Rodolfo Llopis es encarregat de formar nou govern.
7. — Rodolfo Llopis constitueix govern.
14. — Es fa publica la declaracio ministerial del Govern Llopis.
15. — El Dr. Giral se'n torna cap a Méxic.
19. — Rodolfo Llopis visita Vincent Auriol.
21. — Rodolfo Llopis visita Georges Bidault.

MARÇ

2. — Entrevista Spaak-Llopis.
3. — El Govern de la Republica és rebut al Parlament francés.
2. — Reunio a Tolosa del Consell Directiu d'E. R. C. a França.
11-12-13-14. — Importants reunions a Paris, del Consell Executiu d'E. R. C.
15-16. — Reunio a Perpinya dels organismes dirigents de les J. E. R. E. C.
17. — Pren possessio del ministeri de l'informacio el Sr. Montoliu (C. N. T.).
19. — Congrés del Partido Comunista a Montrouge.
26. — Manifest revolucionari de la C. N. T. tendencia no politica.

ABRIL

1. — Es publica la llei de successio espanyola.
3. — « Realitats de la politica catalana » per Josep Tarradelles. L'editorial de « La Humanitat » dona un toc d'atencio al Govern Llopis.
3. — Salvador de Madariaga fa publiques unes importants declaracions.
5. — Declaracio del President Irla sobre la Llei de successio.
10. — Don Juan publica un manifest sobre la llei de successio.
19. — « La nostra politica » — Important conferencia de C. Pi i Sunyer a Paris.

MAIG

1. — Vaga politica al pais basc.
11. — El Govern franquista publica un comunicat donant per acabada la vaga pero durant tot el mes, aquest moviment monopolitza l'actualitat i es perllonga unes setmanes encara.
20. — El Govern de Catalunya publica un manifest denunciant les maniobres monàrquiques.
25. — Reunio del Ple Consultiu de les JEREC a Montauban, amb assistència de Josep Tarradelles. S'elegeix un nou Consell Executiu.

JUNY

3. — Document de l'Esquerra al Cap del govern republicà.
3. — « La Humanitat » publica un entens article de Puig sobre l'interior.
8. — Conferencia de Miquel Santalo a Tolosa.
14. — Alcala Zamora fa una important declaracio sobre el referendum franquista.
18. — Declaracio de Rodolfo Llopis sobre el Pla Marshall.
28. — Declaracions de Rodolfo Llopis en resposta a unes altres de Franco.

JULIOL

4. — Recomanacions del Govern de Catalunya davant el referendum franquista.
5. — Declaracio de l'Esquerra sobre el referendum franquista, retransmesa per radio Paris.
6. — Es celebra a Espanya el referendum sobre la llei de successio. Durant molts dies, l'atencio està concentrada sobre aquest fet.
17. — Gil Robles s'entrevista amb Mac Neihl a Londres.
18. — El Partit Liberal anglès envia un missatge a l'Esquerra.
18. — Allocucio del President Irla, des de Ràdio Paris, comentant el referendum.
22. — Declaracions d'Indalecio Prieto, arribat de Mèxic.
25-26-27. — Congrés socialista a Tolosa. Triomf de la posicio Prieto.
28-29. — Congrés de la U. G. T. a Tolosa.
30. — Nota important de la Secretaria de la O. N. U. sobre les relacions de les Nacions Unides amb el règim franquista.

AGOST

1. — Declaracions de Prieto a « Le Populaire ».
6. — L'editorial de « La Humanitat » condemna les intervencions espanyoles en la vida francesa.
6. — El Sr. Urrutia publica una lletra dimitint del seu càrrec de ministre del Govern de la Republica.
6. — El Sr. Llopis presenta la dimissio del seu Govern i publica una nota explicant els motius de la mateixa.
8. — El President de la Republica dona per acabades les consultes.
9. — Reunio dels partits presidida pel President de la Republica.
10. — Encàrrec i renuncia del Dr. Giral.
11. — Encàrrec a Pi i Sunyer.
12. — Declinen Pi i Sunyer i el President Aguirre.
12. — Albornoz és encarregat de formar nou Govern.
12. — Es fa public el projecte constitucional de la « Alianza de Fuerzas democraticas », amb la clàusula secreta.
15. — Albornoz accepta l'encàrrec de formar govern.
19. — Importants declaracions de Franco sobre la necessitat d'un ajut economic a Espanya.
20-21-22-23-24-25. — Reunions del Govern de Catalunya. Es publica una nota curta sobre la repressio a l'interior.
21. — « La Humanitat » publica una « Crida a la serenitat » i a la concordia entre les tendencies en litigi.
23. — Arriba a Paris el Sr. Albornoz.
25. — Prieto fa interessants declaracions a Biarritz.
26. — L'Esquerra publica una nota refusant la seva col.laboracio al govern Albornoz.
27. — Es constitueix el nou govern de la Republica.

SETEMBRE

3. — Declaracio ministerial del nou Govern.
3. — Comunicacio del grup socialista al Cap del Govern, sobre la necessitat de convocar les Corts.
5. — Resposta del Cap del Govern a la minoria socialista.
5. — Manifestacions d'Alvarez del Vayo.
8. — Prieto llegeix el document de Constitucio de Solidaritat Espanyola.
9. — Declaracions de Prieto sobre les autonomies.
9. — Prieto dirigeix comunicats als partits i sindicals.
10. — Trifon Gomez surt cap als Estats Units.
10. — De Francisco dimiteix de President del P. S. O. E. i de vice-president de la U. G. T.
11. — El President Irla pronuncia un discurs a Ràdio Paris adreçat a Catalunya.
11. — Important editorial de « La Humanitat » fixant la posicio del Partit.
11. — « La Humanitat » publica una nota sobre les detencions de militants del nostre Partit.
13. — Nota de « Espana Combatiente » contra la posicio socialista.
14. — Conferència d'Humbert Torres a Marsella.
17. — Es publica un decret convocant les Corts.
19. — El President Irla publica una nota davant la propera l'Assemblea de la O. N. U.
21. — Els Srs. Albornoz i Maldonado surten cap a Nova York.
22. — Indalecio Prieto es tral.lada a Londres.
28. — Manifest galleguista publicat a l'Uruguay.
30. — Extenses declaracions d'Albornoz als Estats Units.

OCTUBRE

13. — Important declaracio del President Aguirre.
15. — Nota de la Presidencia de la Generalitat sobre l'aniversari de l'afusellament de Companys. — Discurs commemoratiu de C. Pi i Sunyer a Radio Paris.
17. — Albornoz adreça un memorandum a la O. N. U.
17. — Gil Robles arriba a Londres.
18-19. — Ple de l'Esquerra a Montpeller.
21. — Gil Robles surt cap a Lisboa passant per Paris.
21. — Prieto arriba a Paris.
30. — « La Humanitat » publica un numero dedicat al Ple de Montpeller i a la Nova Etapa.
31. — Es publiquen, a Estoril, unes cabdals declaracions de Gil Robles.

NOVEMBRE

7. — Prieto marxa cap a Méxic.
10. — Declaracions de Prieto a Méxic, glosant les seves gestions a Europa.
12. — El Comité Politic de la ONU aprova una resolucio sobre el problema espanyol.
17. — Resolucio definitiva de l'Assemblea de la ONU sobre el cas espanyol.
17. — Tarradellas s'entrevista amb la comissio socialista.
18. — Tarradellas s'entrevista amb Martinez Barrio.
19. — L'Esquerra dona una nota, que es radiada, sobre les entrevistes del seu Secretari General i la necessitat d'una conciliacio.
19. — « La Humanitat » comença a respondre als atacs de « Lluita ».
19. — Carles Pi i Sunyer surt cap a Montevideo.

DESEMBRE

8. — Arriben a Paris, els Srs. Albornoz i Maldonado.
8. — OPE publica una interessant estadistica sobre la cultura a Espanya. — Important discurs de Trifon Gomez. — Conferència de premsa d'Albornoz.
25. — « La Humanitat » publica un numero de combat i fixa una posicio politica. A més consacra una plana a l'aniversari de la mort del President Macià inserint articles dels Presidents Irla i Aguirre.

ASPECTES de la situacio economica de l'Espanya franquista

Unànimement tothom reconeix la catastròfica situació financera de l'Espanya franquista. La premsa internacional considera que l'estat actual no pot perllongar-se, car el pais viu en una anormalitat completa i la seva economia no reposa sobre cap base ferma. Afegeixi's a aquest fet la manca d'utillatge industrials, la impossibilitat de procurar-se'n de nou en quantitats suficients, les dificultats creixents a les exportacions per la tossuderia del règim a no voler devaloritzar la pesseta... Els preus han pujat en fletxa i la situació esdevé cada vegada més angoixosa. No volem epilogar sobre aquests fets. Creiem que la simple transcripció d'algunes noves ens estalvia tots els comentaris i posa de relleu la veracitat de les nostres afirmacions.

Empitjorament en les comunicacions ferroviàries

No és un secret per ningú que el material ferroviari ja no serveix per a gran cosa. El pitjor és que des del 1936 que no s'ha millorat sota cap aspecte, les màquines i vagons són els mateixos que els d'avant-guerra i que, per ara, no hi ha possibilitat que en vingui de nou. A aquest pas, dintre pocs mesos, serà un veritable problema assegurar, en la seva més mínima expressió, les comunicacions ferroviàries. Un fet palesa el que venim d'afirmar : i és el de la progressiva reducció de serveis. Per anar de Barcelona a Madrid només hi ha un tren que fa el recorregut emprant de disset a vint hores (contra les dotzes d'abans). De Barcelona a Bilbao només hi ha tres trens per setmana...

La depreciacio de les accions del Banc d'Espanya

En el transcurs del 1947 l'estimació de les acions del Banc d'Espanya en relació a les altres, no ha millorat ans al contrari. Fa una setmana es cotitzaven a 437 per 100, havent baixat, en un any, de 38 enters.

La circulacio fiduciaria

El Butlleti oficial de l'Estat publica un decret-llei augmentant de 20.000 milions el limit autoritzat de la circulació fiduciària. Fins ara, el limit autoritzat era de 25.000 milions. Es a dir que, en tres mesos, la circulació fiduciaria de l'Espanya franquista ha augmentat de 2.500 milions de pessetes; aquest augment, revela clarament, les grans dificultats econòmiques del règim.

Demissio del ministre d'Industria i comerç ?

Un decret del Butlleti Oficial franquista, anuncia que Martin Artajo, ministre de Negocis Estrangers, es fa càrrec provisionalment, en « absència » del titular senyor Suances, de la cartera d'Indústria i Comerç. Com sigui que la gestió d'aquest darrer havia estat sotmesa a critiques severes per part d'importants sectors afectes al règim, es creu que Franco ha considerat com acabada l'actuació ministerial del Sr. Suances.

Els preus : la inflacio

Copiem de « El Correo Espanol » del dia 4 : « La febre acaparadora ha arribat al màxim i en el ram de la pell assoleix un nivell no igualat per cap altra indústria. Heus aci un exemple pels que han abusat de la llibertat que se'ls hi concedí. La carestia i l'inflació tindran greus repercussions per tots. El que cal saber és si aquestes repercussions afectaran principalment als petits consumidors, o bé a aquells productors que ens fan, diàriament, el gran favor de vendre-us per deu el que ens vendran demà a dotze i que en realitat no val mes que sis.

La pesseta i el dolar

El « New-Yorn Herald Tribune » atribueix les dificultats econòmiques del règim franquista, a la pèrdua de valor de la pesseta. El canvi oficial pel comerç exterior és de 10,95 pessetes per dólar. Hi ha un altre canvi pels turistes a raó de 16,40 pessetes per dólar. A la borsa lliure de Tànger, el dólar es cotitza a 40 pessetes. Fa un any, la mateixa cotització a Tànger era de 27 pessetes.

Les collites d'aquest any

A conseqüència de les deficiències del sistema de transports, hi ha grans dificultats per situar en els llocs oportuns, les principals collites de productes agrícols. Encara no s'ha trobat manera de transportar l'arròs ni les olives. L'any passat en aqueixa época, el 80 % de la collita d'arros ja havia estat arreplegat, mentre que aquest any, no s'ha arribat encara al 20 %. En quant a l'oli, cal remarcar que la darrera collita encara no ha estat distribuïda. Per altra part, el canvi força baix de la moneda porta com a conseqüència una competència cada dia més activa de l'oli italià enfront del nostre en el mercat americà.

La collita d'arròs

Durant l'any 1946-47, la collita d'arros ha estat solament de 175.000 tones. La mitjana de la producció d'abans guerra era de 300.000 tones.

Els argentins no volen pessetes franquistes

Una altra nova, vinguda de Bilbao, palesa fins on arriba el crèdit de la moneda franquista.

Bon nombre de persones es disposaven a traslladar-se a la República Argentine, en un dels vaixells de la companyia de navegació « Dodero ». Els pressumptes viatgers havien efectuat, en pesetes, el dipòsit corresponent a la meitat del valor del passatge. A darrera hora les oficines de la companyia argentina han comunicat a tots els inscrits que aquests dipòsits no els donaven cap dret, car, d'ara en avant, els viatgers que embarquin a la Peninsula hauran d'efectuar el pagament integre del seu viatge en pesos argentins. Les protestes han estat molt vigoroses, car els viatgers al.leguen que legalment a Espanya ningú pot disposar de divises estrangeres per a viatgers particulars. La Companyia argentina s'ha limitat a respondre als viatgers que tractin de resoldre el problema a través de parents o amics residents a l'Argentina.

INFORMACIONS POLITIQUES

EL CONGRÈS D'IZQUIERDA REPUBLICANA

Durant els dies 9 i 10 de gener s'ha celebrat a Tolosa, un Congrés del Partit Izquierda Republicana. El diumenge dia 11, es celebra també un acte public de clausura en el que intervingué el Sr. Albornoz, i del dicurs del qual en reproduim alguns fragments escollits en aquesta mateixa edicio.

Malgrat una forta oposicio, va triomfar la posicio que podem anomenar legitimista tradicional, ja que els acords adoptats foren els següents :

1. Ratificacio dels acords adoptats en les Assemblees de Paris i Montauban d'acceptacio total de les institucions republicanes, « expresio legitima de la sobirania nacional ».

2. Donar a les Institucions republicanes a l'exili el suport mes decidit per tal d'enderrocar el règim franquista i tornar al poble espanyol les seves llibertats, amb la restauracio de la República.

3. Expressar el desig de veure unides en una accio conjunta, totes les forces politiques que participaren a la instauracio i a la defensa de la a Espanya, el régim republica, la pau, la llibertat i la justicia.

El nostre Partit, oficialment invitat a enviar una representacio a aquesta reunio, va delegar el Sr. Xavier Casademunt, diputat al Parlament de Catalunya, per assistir a les sessions. El nostre amic va pronunciar unes breus paraules de salutacio als congressistes. La nostra posicio es sobradament coneguda perquè sigui necessari glosar els acords adoptats per Izquierda Republicana.

EL PROPER CONGRES SOCIALISTA

La data de celebracio del proper Congrés socialista ha estat fixada al dia 4 de març proper. S'anuncia també, la propera arribada a Paris del Sr. Indalecio Prieto pels primers dies de març. Es evident doncs que el Partit Socialista, després de l'experiencia de la Comissio nomenada per fer les gestions encaminades a la constitucio de « Solidaridad Espanyola », va a entrar en una nova fase de la seva actuacio. Es prematur encara fer pronostics sobre el contingut que aquesta organizacio pensa donar a la seva accio immediata. El Sr. Trifon Gomez aixi ho reconeix en un discurs pronunciat darrerament, discurs que ha estat molt comentat en els diferents medis politics de l'emigracio.

Fa uns dies, una agencia d'informacio donava la noticia que el Sr. Prieto te l'intencio de proposar la formacio d'un govern integrat per persones moderades i absolutament « occidentalistes ». Aquest govern, tindria com a missio la de convocar une eleccions a les que serien cridats a participar els monarquics que segueixen a Don Juan. La mateixa agencia afegeix que aquest nou projecte de Prieto ha estat vist amb simpatia a Nova York.

Donada la importancia nacional i el prestigi internacional del Partit socialista i d'alguns dels seus homes representatius, caldra seguir amb interés la seva actuacio durant les setmanes a venir.

COMENTARIS SOBRE EL PROBLEMA CATALA

La revista de Praga « Nase Doba » en el seu número del 3 de gener, publica un article sobre el problema de les nacionalitats ibèriques, del que reproduïm els següents passatges : « El problema catala, especialment, es molt important des del punt de vista economic, perquè damunt del territori catala, amb Barcelona com capital, es à concentrada la major part de la industria espanyola. Els catalans parlen la bella i expressiva llengua catalana, que té mes semblança amb el provençal que amb l'espanyol. Son una nacio intel.ligent, rica, plena d'idées i d'ideals i que estima el seu idioma amb un amor fervent. Els seus llibres, molt apreciats, son dels millors del mon. La seva voluntat de construir escoles catalanes malgrat la prohibicio del Govern de Madrid, mereix esser destacada. Aquesta nacio no comprén que no sigui reconeguda la seva voluntat autonomica. El seu idioma s'extén mes enlla de les fronteres de l'estat espanyol fins al sud de França. Les relacions dels catalans amb el nostre poble, han estat sempre molt cordials. »

ELS COMUNISTES I EL GOVERN ALBORNOZ

Antonio Mije, diputat comunista al Parlament de la República, ha publicat un article a « Mundo Obrero », reclamant la constitucio d'un govern mes representatiu que l'actual i demanant amb vehemencia que es faci el possible per a possibilitar-lo.

ACTIVITATS MONARQUIQUES

Es diu de bona font, que el general Franco ha iniciat una serie de gestions per tal d'obtenir el consentimen del pretendent Don Juan per reintegrar-se a Espanya. Ha enviat alguns emissaris prop del pretendent amb la missio de fer-li veure la conveniencia de la seva incorporacio a l'estat espanyol, una vegada restablert oficialment el règim monarquic. Per altra part, s'anuncia que el Pretendent ha emprés un viatge a Suissa, on celebrara una entrevista amb el Sr. Quiñones de Leon.

La situacio alimentària i sanitària d'Espanya

La divisio medical dels Comités internacionals de la Creu Roja, ha publicat, darrerament, un informe sobre l'estat sanitari de les poblacions civils en alguns paisos europeus afectats per la guerra. En traduïm literalment la part que es refereix als articles de consum a Espanya :

« Malgrat la secada dels anys 1945 i 1946, les collites de blat i d'oli foren bones. Aixi, des de començaments de 1947, les reduïdes racions de pa i d'oli pogueren ser sensiblement augmentades ; en fou conseqüencia una baixa immediata del preu d'aquests productes al mercat negre. Altres articles, tals com arros, pastes, sucre, café, sabo, bacallà estan encara fortament racionats. La carn, el peix fresc, la llet, la mantega, estan en venda lliure, pero a preus molt alts. L'abundancia dels productes alimentaris en el mercat és un fenomen artificiel que prové de la disminucio del poder de compra de la majoria dels espanyols. En efecte, si els salaris han augmentat d'ençà de 1936 de 125 %, la puja dels preus dels productes alimentaris és de 300-400 % per als articles racionats i de 1000 per cent per als oferts en venda lliure. Els diversos productes no son accessibles sino a una petita minoria i la majoria de les families han d'acontentar-se d'uns aliments de feble poder caloric, compostos de pa, de sopa de pa, d'alguns llegums, de peix de qualitat inferior i de fruita. El plat nacional « cocido » de gran valor nutritiu (carn, porc, favs, fideus, i llegums) ha desaparegut de la taula de gairebé totes les families ».

« Els vestits i calçats estan també en venda lliure, pero els preus son inaccessibles a la majoria dels espanyols. Si el poder adquisitiu de la poblacio fos el de 1936, l'abundancia dels articles oferts a la venda es transformaria rapidament en una penuria manifesta ».

En relacio amb l'allotjament diu l'informe que esta relativament bé, « encara que en certes ciutats nombroses families viuen en mig de les ruines ».

SITUACIO SANITARIA

La mortalitat infantil era de 9,3 per cent al 1944. Després el percentatge ha disminuit. (A Anglaterra el 1944 hi hagué 4,5 per cent de mortalitat infantil i un 3,5 per cent el 1946).

En 1946 es produiren alguns casos de febre exantematica, els quals pogueren esser isolats.

El mateix any es registraren nombrosos casos de febre tifoide.

Quant a les malalties venèries s'ha obtingut una disminucio sensible, gràcies a l'us de salvarsan, sulfamides i penicilina.

TUBERCULOSI

Afirma l'informe que l'augment del nombre de tuberculosos obeeix, no pas a la propagacio de la malaltia, sino al fet que l'increment pres pels Dispensaris antituberculosos ha permès un descobriment més ràpid dels malalts. No dona xifres globals dels malalts afectats ; diu que hi ha a Espanya, dotze mil llits per a tuberculosos.

El 1938, l'any pitjor de la guerra civil, el percentatge de mortalitat tuberculosa fou de 12,9 %. El 1943 fou de 11,3 %. Respecte als anys 1944 i 1945 l'informe no dona dades globals.

Afeigeix l'informe que alguns medicaments, principalment la quinina i la penicilina son de dificil adquisicio a Espanya.

Respecte a l'augment de les racions, els nostres Serveis a l'Interior ens aclareixen :

« El 30 de setembre de 1947, les racions de pa sofriren una nova i important disminucio. El racionament actual és : 80 grams diaris als consumidors de primera categoria, 100 als de segona, i 150 als de tercera. Al mateix temps augmentaren el preu. Una racio de 100 grams val 0,40 pessetes, o sigui a 4 pessetes quilo.

« Igualment el racionament d'oli ha estat subjecte a alternacions durant tot l'any 1947. La racio oficial i normal havia d'esser d'un quart de litre setmanal a cada consumidor. En realitat aquesta quantitat, principalment a Barcelona, no ha estat servida més que cada dues setmanes ».

(B. I. G.C.).

VIDA DEL PARTIT

CONSELL DIRECTIU A FRANÇA

El secretariat permanent del Consell Directiu a França ha adreçat una comunicacio al Consell Executiu del nostre Partit, notificant-li haver rebut nombroses felicitacions dels Comités i Delegacions de la nostra organ iztacio a França per la nova orientacio que ha adoptat « La Humanitat », aquestes darreres setmanes. No cal dir que recollim amb goig aquestes felicitacions provinents de la base del nostre Partit que venen a demostrar la intima compenetracio que existeix entre els nostres militants i el seu organ d'expressio politica.

⁂

Consell Directiu a França.

El Consell Directiu a França adverteix a tots els Comités que si son requerits per les autoritats del seu Departament a presentar una demanda per la seva regularitzacio i la presentacio dels Estatuts en francés, s'adrecin al Secretariat Permanent d'aquest Consell Directiu el nent d'aquest Consell Directiu el qual els fornirà les dades necessaries i dues copies de l'Estructuracio del Partit a França.

Aquests dies s'ha cursat als nostres organismes el Report numero 3 de la Secretaria General del nostre Partit Tots aquells Comites que no l'hagin rebut cal que s'adrecin inmediatament al Secretariat Permanent del Consell Directiu a França fent la reclamacio.

DORDONYA

Aquesta setmana té lloc a Perigueux la reunio general dels militants del departament de la Dordonya amb el seguent Ordre del Dia :

Lectura i aprovacio de l'Acta de la reunio anterior i dels comptes. Informe del Comité Departamental. Estudi de la situacio general i acords a prendre davant el proper Congrés del Partit. Renovacio del Comité Departamental. Informe de la Seccio Femenina i Precs i Preguntes.

⁂

Ha ingressat en un Hospital greument malalt el que havia estat President del Comité de la Dordonya en Josep Serra Mas. L'estat d'aquest ferm lluitador i fundador del Comité d'aquest Departament és desesperat i ha produit un profond sentiment entre els nostres militants i tots els que el coneixen per les seves qualitats i pel seu patriotisme.

LES ACTIVITATS DEL FOMENT DE LA SARDANA de Perpinya

L'entitat « Foment de la Sardana » celebrà el 20 del proper-passat mes de desembre, en el Teatre Municipal d'aquesta vila, una vetllada de teatre català a profit del Nadal dels exiliats hospitalitzats.

L'agrupament artistic que dirigeix l'actor Joan Claramunt, interpretà la comédia en tres actes d'Apel-les-Mestres, L'ESTIUET DE SANT MARTI.

L'obra plena de vivacitat fou excellentment reeixida, car tots els intérprets estigueren molt ben caracterizats i perfectament encaixats en els personatges respectius.

El public que, malgrat la crussa del temps, fou bastant nombros, els tributà al final de cada acte llargs aplaudiments.

L'execucio de « La Sana Espina » clogué la vetllada que constitui una veritable manifestacio de germanor catalana.

El matí del dia de Nadal el Consell Directiu acompanyat d'un bell estol de damisel.les membres de l'entitat, visitaren els exiliats hospitalitzats, i els feren entrega d'un present en el que, entre altres coses, no hi mancaven els turrons de « Jijona » ni el vi dolç, com tampoc el paquet de cigarretes i una petita quantitat en metalic i, menys encara, l'escalf de l'esperit de germanor dels catalans.

Tots els malalts tingueren mots de gratitut i simpatia per l'obra de solidaritat portada a cap pel « Foment », la que palesa, una vegada més, la grandesa de l'esperit patriotic de l'entitat.

⁂

Recordem a tots els nostres associats i a tots els simpatitzants que el « Foment » rebrà fins per tot el proper dia 10 de febrer els donatius que aniran a engruixir la subscripcio que contribuirà a l'homenatge nacional al Mestre Pompeu Fabra, amb motiu del seu 80 aniversari.

L'estatge social del Foment és al « Foyer Léo-Lagrange », de Perpinya.

39377

la humanitat

B.D.I.C

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redaccio : 17, rue de Texel PARIS (XIV·)
Administracio : 30, rue des 3-Journées, PERPIGNAN
Tresoreria : SANTIAGO VILA 250, route d'Elne, PERPIGNAN (P.-O)
Compte de xecs postals no 57.675 Montpellier

2ª EPOCA – Nº 83 – 5 DE FEBRER DEL 1948 | Fundador : Lluis COMPANYS | PREU : 5 francs

« L'obra de la Generalitat, pero, ne pot sofrir cap interrupcio i continuarà exercint-se amb l'esperit patriotic de sempre »

(De la declaracio del Sr. President de la Generalitat de Catalunya)

El President de la Generalitat de Catalunya dona per acabada la missio de l'actual Govern

EDITORIAL

El missatge del President

En la nostra darrera edició fèiem esment de les activitats que venia portant a terme el President de Catalunya ; de la seva presa de contacte amb personalitats representatives de la vida catalana ; del desig d'informació — àmplia i completa. I, com a corol.lari a totes aquestes activitats imposades per les darreres evolucions de la política catalana, prevèiem la possibilitat que es produissin diversos esdeveniments. Altrament no fórem els únics a constatar aquesta possibilitat i, per damunt les interpretacions que uns i altres poguessin donar a l'actual moment polític, tothom estava d'acord en creure que la mès alta magistratura de la nostra terra hauria d'encarar-se amb una situació excepcionalment complicada.

El President Irla s'hi ha afrontat, amb aquesta situació, i lluny de cercar-hi pal.liatius ha posat de relleu tota la seva gravetat. Els nostres lectors trobaran en aquesta mateixa plana, el missatge que el President ha adreçat als Catalans de l'interior i de l'exili, d'una trascendència que no cal pas subratllar. Sintetitzant breument, però de manera clara i concreta, l'estat actual de la nostra política, el President ha decidit donar per acabada la missió del darrer Govern de la Generalitat.

Cap dels qui segueixen el desenvolupament de la nostra política pot negar la trascendència d'aquesta decisió. Que un home del seny, del tacte i del patriotisme del President Irla, l'hagi adoptada és que devia tenir raons poderoses per arribar a aquesta conclusió. En definitiva, el President, amb el seu gest, ultra posar la més alta institució de la nostra terra i el seu organisme representatiu per damunt les picabaralles i les divisions, encara els Partits i les Organitzacions amb la responsabilitat de trobar aquells punts de coïncidència que facin possible una actuació conjunta. Pla bé ho manifesta quan proclama que no hi ha en la seva decisió « ni canvi en el seu desig de constituir un nou Govern, ni abandó de cap dels nostres drets » i que « desitja que ben aviat s'estableixi un clima d'entesa que faci possible la realització dels seus propòsits ». Es, doncs, al conjunt de Partits i Organitzacions catalanes a qui pertoca, en l'hora que estem vivint, cercar l'acord, avui irrealitzat, per a portar a terme una política d'abast i de contingut amplament nacionals i democràtics. I és pensant en aquesta necessitat i en reconsiderar tot el que hi ha hagut de nociu i d'inoperant en actuacions i tàctiques passades que, veritablement, pot arribar-se a una identitat de criteris que, dintre la diversitat d'ideologies i tàctiques, perseveri i asseguri l'esdevenidor de Catalunya.

Altrament, el President de Catalunya no podia pas limitar-se a fer aquesta simple constatació ; ni podia eludir les realitats d'aquesta hora ; ni podia confinar-se en solucions còmodes ; ni podia, encara menys, esperar creuat de braços circumstàncies millors. Conscient de la seva responsabilitat i, sobretot, del que representa la continuïtat de la institució cabdal de la nostra terra, Josep Irla manté fermament la bandera institucional simbolitzada en la Generalitat, penyora d'un passat ple de luites i d'afanys i d'un futur de recobrament català. « Factor d'unió enmig la diversitat i símbol d'una tradició que està per damunt dels episodis », el President simbolitza, en aquesta hora com en tantes d'altres, tot allò que hi ha de permanent en la causa de llibertat defensada sempre per Catalunya, tot el que, entorn la primera figura institucional de la nostra terra, pot unir-nos i fer-nos convergir en la mateixa tasca de recobrament.

El President aspira a que aquesta interinitat que acaba d'iniciar-se en la política catalana ,sigui curta. Per a possibilitar la seva tasca demana a tots els catalans confiança i lleial suport. Estem persuadits que la seva veu serà escoltada i compresa i que tots tindrem com a honor possibilitar una actuació sempre delicada però molt més en els moments que estem vivint. L'hora és massa greu perquè hàgim d'insistir en tot el que està en joc de cara al futur de Catalunya. Tots hem de comprendre que, per damunt les diferències i els matisos, hi ha un seguit de realitats catalanes a les quals no podriem mai renunciar. I, mentre els Partits i les Organitzacions catalanes, en el camp que els és propi i valent-se dels mitjans qe siguin més adients, cerquen la coincidència per a futures realitzacions, avui ls catalans hem de sentir-nos tots interpretats per l'home que està plaçat al davant de les nostres institucions : per Josep Irla i Bosch, tercer President de la Generalitat restaurada.

« Més que les nostres preferencies, han de comanar la nostra conducta i han d'assenyalar-nos el cami a seguir, els sofriments dels catalans i la situacio de fet en què es troba la nostra Pàtria »

...declara l'Honorable Sr. Josep IRLA

LA CRISI

El Govern de la Generalitat va reunir-se en Consell el passat dia 22 de gener. En aquesta reunió — que hom esperava amb evident expectació — va produir-se la crisi del Govern de Catalunya. La Secretaria de la Presidència va facilitar-ne la següent nota oficiosa :

« Tal com estava anunciat, ahir tingué lloc la reunió del Govern de la Generalitat, en el curs de la qual s'estudià la situació creada en virtut dels esdeveniments que darrerament s'han produït.

El Molt Honorable Senyor President de la Generalitat, després de les converses sostingudes aquests darrers dies amb diverses personalitats representatives de la vida política i espiritual de Catalunya i de les opinions expresades en el Consell, manifestà als senyors Consellers que el Govern es trobava en crisi i afegí el seu desig d'adreçar-se, en el més breu termini, a l'opinió catalana per tal de fer-li conèixer les seves decisions. »

EL MISSATGE DEL PRESIDENT IRLA

El contingut de la nota precedent feia esperar una ràpida decisió del President Irla. En efecte, dos dies després de la celebració del Consell, o sigui el dissabte, dia 24 de gener, el President de Catalunya s'adreçava als catalans de l'interior i de l'exil per mitjà de Ràdio París, donant-los compte de les seves importants decisions. Transcrivim, íntegre, l'important missatge presidencial :

« CATALANS !

« Ja sigui en ocasiò de jornades històriques o de commemoracions glorioses, ja sigui a propòsit d'esdeveniments relacionats amb la vida de Catalunya, m'he adreçat a vosaltres i he procurat expressar-me sempre amb tota franquesa. Avui, conscient de les responsabilitats inherents al meu càrrec, dec manifestar-vos, amb la mateixa sinceritat, la situaciò en què es troben les nostres Institucions.

« En el transcurs de les darreres setmanes, s'han produït alguns fets que han motivat una evoluciò de la politica catalana. Aquests, sòn a bastament coneguts i no és pas necessari que m'aturi a comentar-los. Demés, la naturalesa de les meves funcions, em priva d'entrar en un terreny reservat a les conteses entre les tendències. No podria ara, sense desmentir-me, abandonar una linia de conducta que sempre he respectat : la de procurar ésser tothora un factor d'uniò enmig de la diversitat i el simbol d'una tradiciò que està per damunt dels episodis.

« Tots els pobles que, com el nostre, han fet de la democràcia el seu règim d'elecciò i de la llibertat un postulat irrenunciable, estan sotmesos a les exigències que aquests principis comporten. La confrontaciò d'idées i de programmes, el contrast entre les doctrines, les preferències politiques o socials, formen part del lliure joc democràtic i contribueixen a fer la grandesa de les nacions.

« Avui, pero, més que les nostres preferències, han de comanar la nostra conducta i han d'assenyalar-nos el cami a seguir, els sofriments dels catalans i la situacio de fet en què es troba la nostra Pàtria.

« Davant, doncs, de l'estat actual de les relacions entre les diverses forces politiques i sindicals catalanes, després d'haver escoltat l'opinio de les personalitats més representatives de la vida politica i espiritual de Catalunya, i tenint en compte, per altra part, la necessitat ineludible de prosseguir sense treva la tasca que el desti ens imposa, he decidit donar per acabada la missio de l'actual govern.

« L'obra de la Generalitat, pero, no pot sofrir cap interrupcio i continuarà exercint-se amb l'esperit patriotic de sempre.

« No hi ha, en la meva decisio, ni canvi en el meu desig de constituir un nou govern, ni abando de cap dels nostres drets. Desitjo fermament que ben aviat s'estableixi un clima d'entesa que faci possible la realitzacio dels meus proposits.

« Conscient del que representen les Institucions catalanes, continuaré considerant-les com la rao suprema de la nostra personalitat nacional.

« En aquestes hores dificils, vull manifestar també la meva fidelitat a les Institucions republicanes, i el meu afecte per a tots els pobles d'Espanya que, conjuntament amb el nostre, han lluitat i lluiten per obtenir una vida politica i social inspirada en els ideals de progrés i de llibertat. Cal esperar que ells, en aquests moments, tindran el patriotisme d'afrontar els problemes cara a cara i de portar a terme una accio que possibiliti la realitzacio dels nostres anhels.

« Dipositari del patrimoni espiritual i politic de Catalunya, estic disposat, com sempre he fet a través de la meva llarga vida, a ofrenar a la Pàtria els meus millors sentiments ; pero poca cosa podria fer sense la vostra confiança, sense el vostre lleial suport.

« El vostre, germans de l'interior, que manteniu amb lloable dignitat, les nostres virtuts tradicionals.

« El vostre també, compatriotes escampats arreu del mon, que sabeu conservar i millorar, vencent l'enyorança, el prestigi de la Pàtria.

« A tots van adreçades les meves paraules i a tots us demano una sincera col.laboracio, perquè estic segur, Catalans, que el dia en què haurem fet triomfar el sentiment nacional per damunt de totes les contingències, ens trobarem a la vetlla de la definitiva resurreccio de Catalunya. »

Entrevistes amb els Presidents MARTINEZ BARRIO i AGUIRRE

Una vegada pronunciada la seva al.locució, el President Irla s'ha entrevistat llargament amb els Presidents de la República i d'Euzkadi, Senyors Martínez Barrio i Aguirre. D'aquestes dues entrevistes celebrades el dia 25 de gener, va facilitar-se 'n la següent referència :

« Aquest matí, el Molt Honorable President de la Generalitat, Senyor Josep Irla, ha celebrat una llarga i cordial entrevista amb S.E. el President de la República Espanyola, Senyor Diego Martínez Barrio per tal de comunicar-li les raons que l'han aconsellat a prendre la posició que s'esmenta en la seva declaració del dissabte, dia 24 de gener, amb referència a la política catalana.

« Tot seguit, i amb la mateixa finalitat, el President Irla ha celebrat una entrevista, no menys cordial, amb el President d'Euzkadi, Excm Senyor Josep A. de Aguirre.

« A més, els Presidents Irla i Aguirre, amb plen coincidència de criteris, han tractat assumptes relacionats amb el Govern de la República que interessen Catalunya i Euzkadi. »

VICTOR TORRES, Secretari General de la Presidencia

Finalment, la Secretaria de la Presidència donà compte de les darreres decisions del President de Catalunya. Heus ací la nota facilitada a la premsa :

« El Molt Honorable Senyor President de la Generalitat de Catalunya, d'acord amb el seu darrer missatge adreçat als catalans, i mentre no pugui realitzar el seu propòsit de constituir un nou Govern, encarregarà a les personalitats que ella cregui més qualificades — donada llur significació en la vida política i espiritual de Catalunya — aquelles missions que en cada moment puguin presentar-se.

« El President Irla, ha decidit, també, crear una Secretaria General de la Presidència, encarregada de coordinar tots els seus serveis, i especialment les seves relacions amb l'interior de Catalunya i amb les organitzacions catalanes escampades arreu del món.

« El President de la Generalitat ha designat per ocupar el càrrec de Secretari General de la Presidència, el senyor Víctor Torres i Perenya. »

Unes declaracions de Josep Tarradellas a Radio Paris

El nostre Secretari General Sr Josep Tarradelles, amablement invitat per la radiodifusio francesa, fou interviuat el prop passat dimecres dia 28, pel Sr Roncero director de la seccio espanyola de Radio-Paris. Heus aci les seves declaracions :

Voleu donar-nos la vostra opinio sobre l'ultim missatge del Sr. President de la Generalitat de Catalunya ?

Al meu entendre, el missatge del Sr. President de la Generalitat posa de manifest el seu sincer desig d'interpretar les inquietuds de l'interior de Catalunya, repetidament manifestades, i que comparteixen la majoria dels catalans exiliats.

Creieu que la crisi catalana repercutira en la politica general ?

Evidentment ; les paraules pronunciades el dissabte pel Sr. President Irla, signifiquen al meu judici, que cal reconsiderar tot el que s'ha fet fins a la data. Crec que la seva posicio serà compresa per importants masses del republicanisme espanyol, que propugnen com nosaltres per una tasca mes eficient.

Que enteneu per reconsiderar actuacions passades ?

Fer comprendre, als que creuen de bona fè que un dia es resoldran els nostres problemes sense cap esforç, que la majoria dels procediments emprats durant aquests ultims mesos, no han estat totalment eficaços i que cal esperonar cada dia més l'esperit de lluita.

Voleu dir, en el fons, que us desvieu del cami seguit fins ara ?

De cap manera. La nostra lleialtat a les institucions Catalanes i Republicanes, és la de sempre i no canviarà passi el que passi. Ningu no té dret a desconeixer que fou a Barcelona on es proclamà la Republica i que Catalunya, ja abans de la nostra guerra, era republicana. Que ningu oblidi que els catalans, no som republicans de la darrera hora. El que passa, és que nosaltres creiem que després dels ultims acords de la O. N. U. es urgent i necessari que siguin examinades a fons les possibilitats que actualment s'ens ofereixen i adoptar, per tant, la linia de conducta mes convenient.

Com judiqueu el cami recorregut fins ara per les forces republicanes ?

Us he de dir, amb tota franquesa, puix que aquesta és la meva opinio, que la tasca mes positiva de les que fins ara s'han realitzat, és la que dugé a terme el Govern presidit pel Dr. Giral. Els acords de les Nacions Unides del 1946, constitueixen la prova de la meva afirmacio. El Govern del Sr. Llopis, malgrat la seva bona voluntat, no aconsegui l'exit que es mereixia. Després, no s'ha assolit cap resultat positiu.

Aleshores, insistiu en la vostra actitud de no col.laboracio amb el Govern del Sr. Albornoz ?

No solament hi persistim, ans encara creiem que és impossible modificar-la. Com comprendreu, després de tot el que ha passat, no es tracta d'un ministre mes o menys. Aixo és ridicol. La questio fonamental, la que determina la nostra actitud, consisteix a no acceptar una politica que no està d'acord amb el concepte que nosaltres tenim de les nostres propies responsabilitats.

Com veieu, doncs, el desenvolupament dels esdeveniments politics ?

Nosaltres creiem que la primera cosa que cal fer, i aixi ho hem manifestat fa pocs dies al President de la Republica Sr. Martinez Barrio, és examinar amb urgència la dificil situacio, en que ens trobem, per tal de cercer-hi una solucio que sigui acceptada per a tots o per aquells que per damunt el seu partidisme pensen amb el futur del nostre pais. Potser aixo us semblara poc. Pero crec que en aquests moments dificils i també esperançadors es indispensable, que ningu, absolutament ningu, deixi de posar el seu esforç i patriotisme per a comprendre el que passa a Espanya i el que pot esdevenir el dia de dema.

Si aquests proposits no es podien realitzar, quina es la solucio que vosaltres preconitzeu ?

Si els nostres proposits fracasen, es a dir que es tendeix a continuar com fins ara, no vull fer-me masses il.lusions per el futur. Si fos aixi, pero, siguiriem nosaltres treballant, amb mes empenta que mai, a favor d'una politica d'amplia concentracio, unica manera de fer una obra positiva per el nostre poble i per la Republica. El que acabo de dir algu li semblara que nos es res de nou ni cap solucio. Es veritat. Pero voldria que la meva insistència en aquesta nostra actitud fos meditada car aixi es comprendria com es necessari després de tants pronostics no realitzats veure les nostres coses simplement, és a dir tal com han estat i es troben. Avui que tantes solucions s'ens ofereixen creiem que aquestes estan per endevant fracasades, si no es té en compte, el deure que tots tenim, de possibilitar, una amplia unitat d'accio i si es vol oblidar massa el que nosaltres signifiquem i el que realment podem fer.

Com veieu, doncs, l sortida d'aquesta situacio ?

Simplificar els nostres problemes en allo que de nosaltres depengui, i tenir per endevant el desig d'acceptar la posicio que el nostre poble democraticament decideixi, car si no ho fem aixi tot el que es faci continuara essent esteril.

Sou optimista en quant el futur ?

Naturalment. Es per aixo que l'Esquerra insisteix continuament en la seva politica clara i patriotica. Malgrat la situacio que tots coneixem, no cal que ningu deixi de tenir confiança en el nostre futur. La crisi economica del règim franquista, que cada dia es mes greu, les seves represions en diuen també la seva feblesa, el fet de la seva exclusio del Pla Marshall, i la posicio de França i Anglaterra demostren com podem ésser esperançats per l'esdevenidor, pero cal que treballem amb eficència i rapidament. Cal al mateix temps que tots els antifranquistes de l'interior i de l'exili arribem a un acord per tal veure una Espanya lliure de l'actual dictadura i vivint en un règim de progrés i llibertat per a tots els seus pobles i ciutadans.

Amablement invitat per el Sr. Roncero, el nostre secretari general Sr. Tarardellas, s'adreça en català als compatriotes de l'interior i de l'exili, pronunciant les paraules següents :

En questes hores d'adversitat pero plenes d'esperança per l'esdevenidor em plau adreçar-vos uns mots per a dir-vos com es viva en nosaltres la fé en els nostres ideals.

Estigueu segurs, catalans, que el nostre futur ressorgiment vindra amb mes embranzida que mai. La nostra Catalunya en el llarg de la seva historia ha viscut altres moments dolorosos i vexants, pero ella sempre ha triomfat, perquè ha pogut comptar amb la fidelitat dels seus fills.

Ara també sera aixi. No en dubteu. La nostra Patria renaixera amb mes empenta que altres vegades. Mentrestant treballem tots, cada dia, cada instant, per a possibilitar una amplio unitat catalana, com altres vegades hem sabut fer, unica manera de crear un clima de franca convivència penyora d'un futur que ens ha de portar la llibertat del nostre poble.

Una lletra de Josep Tarradellas al President de la Republica

El nostre secretari general, Sr. Josep Tarradellas, adreçà el dia 24 de gener, una carta al President de la Repùblica Sr. Diego Martinez Barrio, la qual conté importants apreciacions sobre el moment politic actual. Tot i que aquella ja ha marescut una resposta, creiem oportù limitar-nos, per avui, a aquesta simple nota informativa.

E. R. de C. Secretaria General

La Secretaria General del nostre Partit ens comunica la seguent nota :

« El Secretari General d'Esquerra Republicana de Catalunya senyor Josep Tarradellas ha rebut una lletra del nostre amic Emili Vigo donant-li compte de la seva resoluciò de deixar la Direcciò de « La Humanitat ». Aquell estimat amic al.lega la necessitat de consagrar exclusivament la seva activitat a les tasques inherents a la Secretaria particular del senyor President de la Generalitat de Catalunya.

« No cal dir que el Consell Executiu — i estem segurs que tots els nostres militants — s'inclinen amb recança davant d'aquesta decisiò. L'obra del nostre Director és prou coneguda i brillant per a que hàgim de recordar-la aci amb els adjectius que es mereix. Preferim no insistir-hi per tal de no donar com a definitiva la seva absència i ens plau expressar a l'amic Emili Vigo el nostre agraïment i sincera amistat.

« El Consell Executiu ha designat el seu membre i diputat al Parlament de Catalunya Joan Sauret per a assumir les tasques de Redactor en Cap del nostre portantveu.

« En virtut d'haver estat nomenat Victor Torres Secretari General de la Generalitat de Catalunya deixa el seu comés de Secretari politic del senyor Josep Tarradellas, Secretari General d'E. R. de C. »

A segona plana :

ANTENA

LA SITUACIO ECONOMICA DE L'ESPANYA DE FRANCO

- Informacions Politiques

CULTURA CATALANA

L'homenatge nacional a Pompeu FABRA en els seus vuitanta anys

Segueixen amb tota activitat els preparatius per als actes d'homenagte al Mestre Pompeu Fabra amb motiu dels seus vuitanta anys. La dolorosa pèrdua familiar que acaba de sofrir el Mestre a empedit la Comissio organitzadora a donar, com hauria estat el seu proposit, el programa detallat dels actes que tindran lloc a Prada amb motiu del lliurament de la medalla d'or modelada per Joan Rebull. Podem avançar pero, que aquests actes tindran lloc els dies 21 i 22 de febrer, dissabte i diumenge, i que un dels més importants serà una conferència que el gran escriptor Josep Carner consagrarà a l'obra i la vida exemplars del creador del català literari modern.

Com ja haviem anunciat, el mateix dia 20, data de l'aniversari del Mestre Fabra, el Cor Nacional Català del Casal de Catalunya a Paris, dirigit pel Mestre Josep Fontbernet, donarà un concert de musica catalana a l'emissora parisienca de la « Chaine Parisienne », à l'hora que indicarà la premsa i la ràdio. Aquest concert serà presentat i dedicat per Ventura Gassol, i aquest associarà aixi a l'homenatge al gran filoleg l'afecte dels cantaires i de tots els catalans residents a Paris. Hom prepara un fascicle commemoratiu d'aquesta emissio, que contindrà el text de l'al.locucio de Gassol i el de les cançons que seran executades en l'homenatge, aixi com un dibuix de Joan Rebull. La transmission de l'esmentat concert serà feta en dies successius per altres emissores franceses, per tal que tots els catalans, tant els que son a França i a Amèrica com els de dintre de la Patria, puguin escoltar l'homenatge dedicat pel « Casal de Catalunya » de Paris al Mestre Fabra.

Per altre banda, la subscripcio popular pren cada die més volum. Les entitats catalanes de tot França han obert llistes entre llurs afiliats. A Mèxic s'ha constituit un comité, en el qual figuren les personalitats residents a l'esmentada ciutat i que formen part del Comité d'Honor de l'Homenatge, és a dir, els senyors Lluis Nicolau d'Olwer, Miquel Santalo, Pere Bosch i Gimpera, Carles Espla i Estanislau Ruiz Ponseti, per les entitats « Orfeo Català », « Casal Català « i « Casa Regional Valenciana » de la capital federal i per les publicacions « La Nostra Revista », « Mediterrani », « La Humanitat » i « Catalunya ».

Invitem tots els nostres amics que encara no ho haguessin fet a que trametin llur aportacio a l'esmentada subscripcio: La quota minima és de 20 francs, i les trameses hauran de fer-se a nom del Tresorer de la Comissio Organitzadora, Sr. Ferran Ganyameres, 2, rue Armand Moisant, Paris (XVe).

Jocs Florals del Genet d'Or (Any XXV)

L'Acadèmia del Genet d'Or convida als poetes i escriptors de llengua francesa, llengua catalana et llengues d'Oc als Jocs Florals del Rossello (any XXV) que seran celebrats a Perpinyà el diumenge dia 9 de maig del 1948.

El Gran Premi d'Honor, acompanyat de la Flor Natural, aquest any serà atribuit a la millor poesia catalana. El llorejat, d'acord amb el Consistori, designarà la reina dels poetes.

Nombrosos premis, oferts per les autoritats, entitats i personalitats, premiaren les millors composicions - poesia, prosa, teatre, cançó, folklore, etc., escrites en francès, català i llengues d'oc. Els temes son lliures. i tots els gèneres son admesos. El nombre i l'extensio de les composicions no son limitades. Les obres impreses també son admeses a condicio que llur publicacio no depassi els cinc anys.

Les obres, no signades, deuen ésser adreçades en doble exemplar, acompanyades d'un envelop timbrat i d'una plica contenint el nom de l'autor, abans del 10 de març del 1948, al Senyor Carles Grando, secretari Perpetu adjunt de l'Académie del Genet d'Or, rue des Augustins, 29, Perpinya (Pyr.-Or.).

CONCURS dels JOVES. Diversos premis especials seran reservats a les millors trameses en català, en francès o en llengues d'Oc, originals de joves de menys de vint anys. Deuen esmentar data i lloc de naixença i, és possible, allí on fan llurs estudis.

"Tres mesos i un dia a Nova York"

de Josep M. POBLET

Un dels casos exemplars de vocacio literària és el de Josep Maria Poblet, que en les circumstancies més dificils de l'edicio en català - és a dir, a l'exili i després de la gran catastrofe - es posà a escriure i a publicar llibres en la nostra llengua. Aquest que ara ens arriba, publicat a França, és el cinquè : els altres quatre, editats a Mèxic, han estat objecte d'una excel.lent acollida per part del public català resident a les Amèriques. Com serà ben rebut, n'estem segurs, l'excel.lent reportatge que es diu « Tres mesos i un dia a Nova York », per part dels lectors residents a França i, el dia que puguí arribar-hi, pels de Catalunya.

La literatura de Josep M. Poblet defuig el to solemne, les pretensions filosofiques, l'enfarfegament i les audàcies. Es la literatura d'un home que va pel mon amb els ulls ben oberts, disposat a veure tot allo que calgui, a riure quan convé, a entendrir-se si s'escau, i a explicar després, en el to planer d'una conversa, pero amb una gran agilitat d'estil, i amb una pila de troballes d'expressio, les seves experiencies i les reflexions que li han suggerit. Literatura de viatges turistics o dietaris d'exili, reportatges ben periodistics, en els quals, de totes maneres, no manca l'alliçonament moral, la punyida del patriotisme, les comparacions amb les nostres coses, en les quals l'enyorament transpua en tot moment. Aquesta descripcio dels Estats Units i sobretot de la seva urb monstruosa, amb les seves raresses i les seves excel.lències, espectacle d'un mon que alguns rebutjaran i d'altres consideraran com a anticipacio indefugible d'una civilitzacio en marxa, fa que el llibre recent de Josep Maria Poblet tingui el valor d'un document i alhora l'interès d'una obra novel.lesca. Els lectors de « Tres mesos i un dia a Nova York » trobaran en les seves pagines motius de pensar, raons de meravellar-se i, al capdavall, veuran que s'han divertit llegint una obra que s'empassa com a bresques. I és tot aixo, i no pas res més, n'estem segurs, que cerca Poblet amb els seus llibres.

LA SARDANA A LA CIUTAT UNIVESITARIA DE PARIS

A la Ciutat Universitària de Paris, la Radiodifusio Francesa hi organitzà una emissio, a càrrec d'André Gillois, consagrada als estudiants francesos i estrangers. En aquesta emissio hi intervingueren les corals estudiantils basca i catalana. Els estudiants catalans, sota la direcció del nostre amic Josep Roca, interpretaren amb sorollos èxit la sardana « L'Empordà ». Fou veritablement emocionant l'aculliment que un public compost d'estudiants de totes les nacionalitats, féu a la nostra dansa nacional.

VIDA DEL PARTIT

DORDONYA

Tal com s'havia anunciat, el diumenge dia 18 del passat mes de Gener tingué lloc a la Ciutat de Perigueux l'Assamblea General dels militants d'Esquerra Republicana de Catalunya del Departament de la Dordonya.

Es donà lectura de l'Acta de la reunio anterior que feu aprovada. Aixi mateix es donà compte de la situacio economica. El Comite explicà els treballs realitzats durant el darrer exercici i l'Assamblea aprovà aquesta gestio.

A continuacio els reunits feren un estudi de la situacio politica en general i hom fixà el pensament d'aquest Departament respecte diversos espectes. També s'estudiaren diversos cassos d'ajut i la manera de poguer-los atendre. Seguidamen es passà al nomenament del nou Comite Departamental que quedà constituit de la seguent manera :

President, Francesc Rodon ; Vice, Josep Arolas ; Secretari, Jacint Carrio ; Vice, Lluis Gelis ; Tresorer, Lluis Lopez ; Comptador, Agustí Humedes ; Vocals, Joan Curàs i Francesc Falco.

S'acordà trametre la salutacio d'aquest Departament als Organismes Dirigents del Partit i l'adhesio entusiasta per la linea politica que se segueix en la « nova etapa ». La reunio transcorregué en mig de gran entussiasme i una vegada més hom constatà com els homes de l'Esquerra segueixen fidels als seus postulats i mantenen la fè amb el demà de Catalunya i amb les seves Institucions.

Tota la correspondència deu adreçar-se al President Sr. Francesc Rodon. Impasse du Niveau. Perigueux. Dordonya.

VAUCLUSE

El nostre militant de Sablet (Vaucluse) Sr. Enric Melcior que va sofrir un greu accident de moto, es troba actualment restabert de les seves ferides. A les moltes proves d'afecte que ha rebut aquests dies pel seu guariment hi adjuntem la nostre ben sincera.

HOMENATGE A JOSEP CANUDAS

El conegut aviador català Josep Canudas, que es troba a New-York, on dirigeix la important revista d'aviacio « Revista Aerea », acaba d'esser objecte d'un homenatge espontani per part dels aviadors que foren deixebles seus a la seva inoblidable Escola del Prat. Amb motiu de complir-se trenta anys d'haver obtingut el titol de pilot aviador, el 29 de juny del 1917, els seus deixebles catalans, que es troben esparsos en divers paissos, li han ofert una medalla d'or, autèntica obra d'art, on figura l'escut de les quatre barres i la inscripcio « A Josep Canudas, als 30 anys de vida aèria » i la data « 29 de juny 1947 ».

EL P. S. O. E. I ELS MONARQUICS

« Amb la publicacio del Memoràndum s'han comés dues greus faltes : infidelitat i falsificacio »

...declara Prieto a Mèxic

La premsa republicana exiliada publicà el text oficial del Memoràndum de l'entrevista Prieto-Gil Robles celebrada a Londres. Com que La Humanitat el publicà gairebé integralment entenem que hem de reproduir ara el més essencial d'unes declaracions que el lider socialista acaba de fer a un reporter de Excelsior, *de Mèxic.*

El senyor Prieto diu que s'han comés dues greus faltes amb la divulgació del Memoràndum : una d'infidelitat i l'altra de falsificació. El document, afegeix, ha servit de base a la publicitat feta a França. « Fruto de la infidelidad es que el general Franco, contra quien iban encaminadas las negociaciones de los socialistas con los monárquicos, pueda enterarse, y nada menos que documentalmente, de la marcha de gestiones que, en el campo de sus adversarios, son las que mas le preocupan ».

A seguida adverteix que no podia amagar el Memoràndum ni als seus companys de Comissió ni a les executives del seu partit. « Lamento la infidelidad y protesto contra la falsedad cometida ». Quant a això darrer declara : « Al transcribirse el punto esencial de las negociaciones, o sea el relativo a la forma como debe normalizarse, de manera incruenta, la vida política española, el falsario cambia el texto diciendo que los representantes monárquicos exigieron que prèviamente se instaurara la monarquia como definición del Estado español.

Veus aci, segons el senyor Prieto, com queda formulada la proposta monàrquica : « Siendo fundamental el problema de la institución en España de una vida política normal se considera como de importancia secundaria el problema del procedimiento que, para implantarla, permitan las circunstancias. Sin embargo, ninguna solución se considerarà como definitiva hasta que haya sido sometida a la resolución de la voluntad de la nación ». El senyor Prieto remarca al repòrter que enlloc figura l'exigència que el « falseador » atribueix als monàrquics. Segons l'intervinat la intenció del que ha afegit aquella exigència no és altra que el presentar les negociacions com fracassades car és evident que els socialistes rebutjarien aquella pretensió monàrquica.

El repòrter de Excelsior *al.ludeix el punt sext del Memoràndum i el senyor Prieto torna a insistir que ell no veu altra solució que un govern transitori restablidor de les llibertats públiques i que preparés la celebració d'una consulta electoral que decidís el règim espanyol. Es a dir, la 'traducció', al dir del senyor Prieto, de la fòrmula de França, Anglaterra i Nordamèrica i dels acords de la O.N.U. Després exhuma les paraules pronunciades per Alfonso XIII en abril del 1931 : « Espero conocer la autèntica y adecuada expressión de la conciencia colectiva y mientras habla la nación suspendo deliberadamente el ejercicio del poder real y me aparto de España, reconociéndola como única señora de sus dstinos », per a observar que l'establiment del règim espanyol requereix la prèvia consulta electoral. Els socialistes, diu el senyor Prieto, volem que la consulta sigui feta « a priori » i no pas « a posteriori » car d'aquesta manera estalviarem al país els inconvenients de muntar un sistema per a canviar-lo després de la consulta electoral.*

El lider socialista rectifica les opinions que s'han prodigat a França sobre el fracàs de les negociacions de la Comissió del P. S.O.E. amb Gil Robles. « Estas — afirma — no se han cerrado sino que continuan. Creo que el Partido Socialista las proseguirá, aunque para proseguirlas haya de apartarse de elementos republicanos que no quieran cooperar a una acción pacificadora por el único camino que facilitan las circunstancias nacionales e internacionales ».

L'angoixosa situacio economico-financera de l'Espanya franquista

L'AILLAMENT IMPERIAL

Ningù no ignora l'estat desastros de la situacio economic-financera de l'Espanya actual. Els corresponsals de premsa estrangera hi insisteixen diàriment mentre els Instituts, centres estadistics i revistes tècniques prodiguen estudis i dades que demostren abastament la profunda realitat d'un caos que precipita el país a una certera catàstrofe.

Franco no té, per ara i tant, cap motiu que li permeti esperançar si no la possibiltat d'un redreçament, almenys la contencio d'un allau amenaçadora. Prou s'esforcen els seus agents i amics de cridar l'atencio de certes potències sobre la posicio estratègica d'Espanya i la importancia del seu sol i sub-sol. Tot, pero, és endebades, car el blasme internacional continua oposant-se entre el Dictador i el mon. En evocar-se darrerament a Londres les possibilitats de fer entrar Espanya en el Pla Marshall es trobaren molts més inconvenients que no pas avantatges. Aquests darrers, i entre ells els d'ordre estratègic, son relatius per rao de la manca d'estabilitat política, no compensarien els perills que es derivarien del contacte d'nus homes perjurs i bandejats, amb les nacions democràtiques. Per ara Franco continua trucant a la porta Marshall sense heure cap mica de satisfaccio. Haurà, doncs, de continuar dins d'aquell orgullos i insensat aillament que havia de fer tan feliç el seu providencial règim.

Seguint les informacions publicades en la nostra anterior edicio donem avui nous detalls que corroboren la greu situacio en què es troba Espanya.

MINVA DE CONREUS I DE RENDIMENT

Franco s'adreçà a la « Associacion de Campesinos » i tractà d'es-d'escamotejar la vertadera rao sobre la crisi agricola, atribuint-la a l'augment de poblacio que ha sofert el país. Aquest, segons ell, ha passat per aquella circumstància de poble exportador a importador de productes agricols.

Si estenen en compte les baixes de la guera civil i l'èxode que hi succeí es pot concloure que el cens de poblacio ha romàs estacionari si no ha descendit des del 1936, època en que Espanya era importadora

La crisi agricola és deguda no pas a les raons aportades per Franco ans a la minva de l'àrea de conreus la qual era de 5 milions i mig d'hectàries durant la República i actualment, és de 3 milions i mig. I, encara, el rendiment per hectària és més baix ara que aleshores. La causa la cal atribuir, a : 1er. manca d'adobs químics ; 2a. absència dels camperols exiliats o desplaçats, i 3a. la intromissio d'elements estranys i incapaços a les tasques sindicals i a la intervencio estatal.

Pel que fa referència a la manca de fertilitzants, Franco havia donat grans facilitats a les empreses alemanyes per tal d'obtenir un major contingent de productes del camp per a destinar-lo a Alemanya. La derrota d'aquesta, pero, paralitzà els treballs industrials per a fertilitzants. Durant la República s'importava un terme mig de 400 mil tones contra 130 mil d'ara.

DIFICULTATS INDUSTRIALS

La manca de coto és una de les principals causes que paralitza la industria catalana. Els industrials estan profundament preocupats car no veuen la possibilitat d'augmentar les importàcions d'aquella matèria prima. Segons informacions controlades l'any passat hi havia 323 fàbriques aturades i 511 en funcionament parcial. Durant l'any 1947 unicamen es reparti per « cupus civil » 28 milions de kilos de coto o sigui la meitat de l'atribuit en 1946, un dels més baixos d'ençà de la guerra civil.

Tot i haver millorat un xic la produccio de carbo (l'extraccio 1943-1945 fou desastrosa) han mancat dos milions de tones per a les necessitats interiors del país Per altra part es constatà una baixa considerable en tota mena de combustibles, la qual cosa repercuteix desfavorablement en la marxa dels afers industrials.

Veus aci, tretes de l' « Anuario Estadistico de España » unes dades referents a l'extraccio dels minerals :

	1935	1944
Zenc	83.100 tones	59.600 tones
Coure	739.300 id.	147.000 id.
Mineral ferro	2.315.100 id.	2.199.500 id.
Pirita ferro	1.445.500 id.	365.200 id.
Mercuri	25.900 id.	45.800 id.

LA MANCA D'ELECTRICITAT

Malgrat les grans possibilitats hidro-elèctriques d'Espanya el règim franquista ha vist aturar els grans treballs de construccio d'embassaments. La República augmentava cada any la produccio elèctrica, mentre el règim franquista es veu obligat a sensibilissimes reduccions de fluid per manca de divises que li permetin la reparacio de les centrals hidro-elèctriques i l'adquisicio d'equips nous a l'estranger.

No ens referim aci a les draconianes mesures que sobre consum d'electricitat ha vingut ordenant el Govern franquista, perquè aquelles han estat reiteradament al.ludides de les pàgines de « la humanitat ».

COMUNICACIONS

El material locomobil no s'ha renovat des de l'any 1936, i es xifra en 62.000 el nombre d'automobils, en 38.000 el de camions, en 6.000 el d'autobusos i en 15.000 el de motocicletes. Si hom té en compte que el cens de poblacio és d'uns 30 milions, hom conclourà que les dificultats en les comunicacions per carretera son francament deplorabilissimes.

Pel que es refereix a la xarxa ferroviària el balanç franquista és desastros a l'extrem que s'ha acudit a les dots tècniques del monàrquic Guadalhorce, el qual fins ara estava « allunyat » a Buenos Aires, per tal de redreçar una mica la situacio.

La xarxa espanyola té 12.855 kilometres de via ampla, 800 de via estreta i 4.000 de ruta minera. El material és antiquissim i sofrí una forta amputacio durant la nostra guerra : 863 màquines, 2.643 vagons de viatgers i 27.522 de mercaderies. Per a remeiar la penuria ferroviaria l'Associacio Nacional d'Enginyers proposà la importacio urgent de 40.000 mil tones de rails. Durant la República s'obtenia un promig d'un milio de tones d'acer quan en l'any 1947 se'n assolí menys de la meitat. El tràfec ferroviari era de 5.600.000.000 de tones quilometre en règim republicà. Aquesta xifra baixa a 4.400.000.000 en l'any 1947

Quant a la marina mercant Espanya disposa de 1.006 vaixells de més de 100 tones. Pero el 32 % d'aquest tonatge és vell de més de trenta anys, el 42 % ho és de 20 i 30, el 19 % ho és de 10 i 20, i només hi a un 5 % de menys de 10 anys.

En un proxim article seguirem donant nous detalls sobre el conjunt d'aquest cas que el règim falangista ha propiciat amb aquella lleugeresa que li és tan peculiar.

INFORMACIONS POLITIQUES

La Secretaria General de la Presidència de la Generalitat communica :

Dins el quadre general de les mesures destinades a reorganitzar els Serveis de la Generalitat de Catalunya, hem donat les ordres oportunes perque quedi suspesa, a partir de la data d'avui, la publicacio del BUTLLETI desenal dels Serveis d'Informacio.

Paris 3 febrer 1948.

ELS DIPUTATS I EL Sr. ALBORNOZ

Els membres de la Diputacio Permanent de les Corts, justament estranyats pel viatge del President del Govern a Venequela, han vingut insistint perqué aquest donés compte de la seva gestio ministerial i dels motius del projectat viatge. Sembla que el President de les Corts hauria fet conéixer al senyor Alvaro de Albornoz els neguits dels representants de les minories sense que fins ara hagin obtingut cap satisfaccio. En vista del silenci del cap del Govern cinc diputats han recorregut al procediment reglamentari de requerir aquell a una reunio de la Diputacio Permanent. Se'ns assegura que el senyor Nogués i Biset ha trasladat copia de la preposicio dels cinc diputats al cap del Govern i se l'ha fet sabedor que se celebrara una reunio de la D. P. el diumenge vinent per tal que vulgui acudir-hi.

Si son certs els informes que posseim a l'hora d'escriure aquestes ratlles, el senyor Albornoz no pensa assistir a cap reunio de la D. P. fins al seu retorn de Venequela.

PER ELS MUTIL.LATS

Havent obtingut el Ministre de Finances del Govern de la Republica una subvencio extraordinaria el Govern ha pres l'acord de distribuir, excepcionalment, la quantitat de 4.500 francs a cada un dels mutil.litats totals, exiliats. Aixi mateix s'han concedit, també excepcionalment, 250.000 francs a la Lliga de Mutil.lats i inval.lids de la guerra civil.

VISITES OFICIALS

El Sr. Alvaro de Albernoz ha visitat aquests darrers dies als Srs. President de la Republica Francesa al de l'Assemblea Nacional i al lider socialista Léon Blum. El dia 29 de gener el Sr. Edouard Herriot, President de l'Assemblea Nacional, torna la visita al cap del Govern Republica exiliat el qual li presenta els ministres.

S'anuncia per a començaments de març que el President de la Republica Dn. Diergo Martinez Barrio efectuara un viatge a Tolosa.

Per altra part el President d'Euzkadi senyor José A. Aguirre ha celebrat una llarga entrevista amb M. Bidault, ministre de Relacions Exteriors del Govern francés.

ELS INTERNATS A KARAGANDA

La Plenaria Nacional de la Federacio Espanyola de Deportats ens comunica haver pres les següents resolucions en vista — diu — de l'actitud i del silenci observats pels comunistes en la greu i dolorosa qüestio dels 59 espanyols internats en el camp rus de Karaganda.

1a. Invocar la consciència democràtica internacional contra aquelles deportacions. 2a. Sol.licitar l'apoi dels intel.lectuals i organitzacions democràtiques internacionals pro-alliberament d'aquells deportats. 3a. Adreçar-se en el mateix sentit a les organitzacions europèes deportats, presoners de guerra i treballadors forçats. 4a. Inviter el Govern de la Republica a que elevi una protesta oficial i publica i demanar-li que trenqui tota relacio amb el « Partido Comunista Español » mentre no s'hagin obtingut aquelles llibertats. 5a. Adreçar-se als Presidents de Catalunya i d'Euzkadi invitant-los a l'exclusio dels representants del P. S. U. C. i del P. C. B. de llurs Governs. 6a. Demanar l'exclusio de tota representacio comunista o pro-comunista a tots els organismes antifeixistes exiliats. 7a. Fer conéixer a totes les organitzacions espanyoles aqueixes resolucions i declarar que es prosseguiran les gestions actives fins a l'alliberament dels internats de Karaganda. Es demana, finalment, que les organitzacions exiliades adoptin una idèntica actitud envers el P. C. E.

LA REOBERTURA DE LA FRONTERA

Veus aci les referències facilitades per la O. P. E. sobre l'estat actual de les negociacions franco-espanyoles sobre la reapertura de la frontera. El Govern franquista entregà a M. Hardion, representant del Govern francés, un projecte detallat relatiu a aquesta qüestio. La nota demana el reanusament de les relacions turistiques, comercials, postals, telegràfiques i telefoniques entre ambdos països. S'assenyala la data del 15 de febrer per a la represa de comunicacions. Malgrat aixo els cercles francesos es mantenen molt reservats. De totes maneres sembla que les negociacions entaulades de fa temps estan a punt de reeixir. Possiblement aviat es restablirà, almenys, el tràfec de persones i mercaderies, comunicacions telegràfiques i postals. Quant a les relacions comercials no es faria res fins que no s'hagués estatuït una substitucio del caducat acord de San Sebastian. El Govern francés insisteix en què no ha adreçat cap comunicacio al govern franquista.

FRANCO I EL PLA MARSHALL

Segons ràdio Moscu, Franco i Martinez Artajo celebraran una entrevista amb l'Encarregat de negocis nordamericà a Madrid per a tractar de la participacio d'Espanya en el Pla Marshall de recuperacio economica europea.

La propaganda espanyola continua alimentant la possibilitat de la inclusio d'Espanya en el Pla Marshall. Segons l'Agència E.F.E els nordamericans no veurien cap inconvenient en aquella integracio. La mateixa Agència atribueix a M. Bidault i a Gasperi la formula de fer-ho a través de la Unio Duanera. Aixo — segons ella — és faria per etapes.

REORGANITZACIO MINISTERIAL

Segons O.P.E. es torna a insistir en els cercles madrilenys que es imminent la reorgantzacio del govern franquista. Adhuc s'arriba a precisar que sera portada a cap dins d'aquesta setmana.

DECLARACIONS DEL Dr. GIRAL

Retallem de « Politica » de Paris (portantveu d'I. R.) una interviu reproduïda de « El Tiempo » de Colombia. El senyor José Prat demanà al Dr. Giral unes declaracions i aquest digué : « Els republicans no volen més sang. Anhelem la restauracio de la pau i de l'ordre a Espanya. Només demanem que es consulti pacificament el poble en unes eleccions generals per a que digui quin ha d'ésser el desti futur d'Espanya. Si el poble vol la monarquia, els republicans no la serviriem, pero l'acatariem. Si el poble vol la Republica, unicamen demanem que els monàrquics l'acatin. »

COMMINATORIA A FRANCO ?

Segons « Ider-Presse » els monàrquics haurien, per intermedi del General Varela, adreçat un ultimatum a Franco invitant-lo a desaparèixer per a donar lliure pas a una Regència. Segons la mateixa referència l'actitud monàrquica estaria recolzada pels britànics els quals haurien amenaçat de reconèixer una Regència fora de Madrid amb el l'assentiment de les potències democràtiques participants del Pla Marshall.

Franco hauria mobilitzat els seus agents prop del Pretendent per tal d'arribar a una entesa. Aquesta es presenta dificil pel fet de la supervivència de Falange i perquè Dn. Juan confia que reexiran les seves gestions prop del Vatica per a que el facin ben veure del Foreign Office.

Cal acollir aquesta informacio amb la reserva habitual.

IMPRIMERIE DU MIDI — PERPIGNAN —
El gerent : SANTIAGO VILA
Num d'exemplars : 5 000

ACLARIMENT

Ens creiem obligats pel deure que imposen les relacions periodistiques a aclarir que l'article « Aportacio a la nostra historia politica » que signava el nostre amic Jean Sauret en l'edicio de « La Humanitat » del proppassat 22 de gener era reproduit de la revista « Ressorgiment » de Buenos Aires (Novembre 1947).

PATRIOTES BASCOS

Eliodoro de la Torre

Amb la mort del que fou Conseller de Finances del Govern Basc — el segon aniversari de la qual s'escau aquests dies — Euscadi va perdre un dels seus administradors més preparats i coneixedors, i Catalunya un amic sincer, adicte i afectíssim.

El senyor Eliodor de la Torre sempre s'interessà pels problemes i qüestions catalans. Aquesta preocupació excel.lí, però, amb motiu de la guerra, durant els mesos que visqué a Barcelona desempenyant les Conselleries de Finances i de Sanitat i la Presidencia accidental del Govern d'Euscadi, fins a l'arribada del President Aguirre.

Jo recordo que un dels primers dies de Novembre de 1937 vaig acompanyar-lo, — amb altres bascos — entre els quals figurava l'inoblidable patriota, amic i gran catalanófil Manuel Sainz de Taramona, mort a l'exili — i durant tot un matí visitàrem la major part de llibreries de les Rondes, carrer de Pelai i altres indrets dels voltants de la Plaça de Catalunya. Tot li interessava, però d'una manera molt especial els problemes económio-socials que la guerra havia plantejat a Catalunya. Féu importants comandes de llibres i ell i els seus col.laboradors més qualificats pogueren parlar després amb absolut coneixement de causa de la situació de l'economia catalana.

Com a President interí del Govern Basc assistí a gran nombre d'actes entre ells a la grandiosa manifestació de l'Onze de Septembre de 1937. I ell també fou qui més tard, parlà des de 'l micrófon de Ràdio Barcelona — al poble de Catalunya i als catalans d'America, per tal de remerciar aquests darrers del seu gest de germanor fundant i mantenint la Colònia d'infants bascos instal.lada a Torrentbó. En la mateixa emissió va parlar també el Conseller de Governació i Assistència Social de la Generalitat senyor Antoni Maria Sbert.

Moltes coses podria encara afegir expressives i demostratives de l'afecte que Eliodor de la Torre sentía per Catalunya i pels catalans. Concretant, però, diré que identificat totalment amb les justíssimes reivindicacions nacionals catalanes i sentint com a propis els seus probemes va compartir en tot moment les alegries i les angoixes del poble català.

Emili P. de NEGURI.

Teresa FABRA *ha mort*

Ha mort a Prada, després d'una llarga i dolorosa malaltia, la Senyoreta Teresa Fabra, filla de l'il.lustre filoleg. Tots els que coneixen Teresa Fabra, tots els admiradors del Mestre, tots els amics de la seva familia, han acullit la nova amb profond dolor. Aquest sentiment va manifestar-se de manera ben palesa en l'acte de l'enterrament, al qual malgrat un temps inclementissim, constitui una gran manifestacio de dol. Tots els exiliats de Prada, bon nombre d'altres vinguts de diferents indrets del Rossello, feien costat als nombrosissims prudencs que volgueren testimoniar al Mestre tota llur simpatia.

Presidia el dol Mestre Fabra i el seu fill politic Ferran Rahola. Els feien costat els senyors J. Claudi Ametlla, Joan Alavedra i Josep Queralt. El Diputat al Parlament de Catalunya, Dr. Laureà Dalmau, ostentava la representcio del President Irla, i el diputat a Corts Sr. Francesc de P. Jené, la del Secretari General d'Esquerra Republicana de Catalunya, Josep Tarradelles. Hi assistiren a més, en representacio de l'Ajuntament de Prada, i en absència de l'Alcalde, els dos primers adjunts Mrs. Duran et Vidal. Dels nostres compatriotes de Prada i Perpinyà anotàrem la presència dels amics Julià Gual, diputat Arnau-Cortina, Professor de Benito, Gonzalo, Garcia-Castellet, Falguera, Canony i molts altres que sentim no recordar.

També i assistiren moltes senyores, que acompanyaven les germanes de la finada Carola i Dolors Fabra.

Al cementiri, el nostre amic Joan Alavedra, regracià l'assistència en nom de la familia. En francès digué uns mots de remerciament a tots els pradencs que havien assistit a l'enterrament. I tot seguit Joan Alavedra afegí els següents mots en català :

« Quan tots plegats ens disposàvem — tots els que vivim escampats pel mon i, no ho dubtéu pas !, molts que viuen a Catalunya — quan tots plegats ens disposàvem a oferir al Mestre Fabra — amb motiu dels seus gloriosos 80 anys — el testimoni de la nostra admiracio i del nostre agraïment, el desti ha volgut que, exactament un mes abans, ens haguéssim d'aplegar al seu voltant i al de la seva familia, per a participar en el seu dol.

« Nosaltres voliem homenatjar el filoleg il.lustre, el restaurador de la nostra llengua, la figura màxima de nostra Renaixença literària. I la Teresa — aquesta filla tan estimada del Mestre Fabra i de la seva esposa, tan estimada de les seves germanes, aquesta noia, tota bondat, tan estimada, també, de tots nosaltres, la mort de la qual ha provocat à Prades una manifestacio tan tendra, tan delicada, de sincera simpatia — la Teresa, amb una d'aquelles decisions absolutes que tenen les ànimes pures, sembla que hagi volgut que, abans de glorificar el savi, poguéssim dir tot el nostre respecte a l'home.

« L'home el veiem avui, més venerable que mai, colpit per la més gran de les dolors. Pero nosaltres sabem, nosaltres sentim, que els anys i les proves no solament no ens el prenen, sino que ageganten la seva figura de cara a Catalunya.

« Avui enterrem, aci, aquesta filla de la seva sang.

« D'altres, a casa nostra, han volgut enterrar aquell altre gran amor de la seva vida, la nostra llengua, que ell ha estimat, ha educat i ha nodrit també, gairebé com una filla de la seva ànima.

« Nosaltres afirmem — i vos ho sentiu també, Mestre Fabra ! — que ni l'una ni l'altra no son mortes.

« Aquesta que avui deixem, reposant damunt la terra catalana del Rossello, al peu d'aquest Canigo tan estimat, vos sabeu bé que, tant vos com els vostres, la duréu sempre més, ben vivent, en el vostre cor.

« Aquella, ja s'alça del que creguéren una tomba, i tots nosaltres som fermança de la seva resurreccio.

« Mestre Fabra, Senyora Fabra : Al voltant d'aquesta filla vostra, que s'ha mort a l'exili, s'hi sent la presència i el dol de tot Catalunya. »

Esquerra Republicana de Catalunya i « La Humanitat » reiteren a Mestre Fabra i a la seva familia l'expressio sincerissima del seu condol.

ES DEMANEN NOVES DE...

El ciutadà americà Joseph Perlman, que avia pertenescut a la Brigada Lincoln en la guerra d'Espanya, del qual s'està sense noves des de la retirada de l'Ebre. Totes les persones que siguin susceptibles de donar algun detall a l'actual adreça de l'esmentat, son pregades d'adreçar-se al Sr. Alberto Pamplo, 49, rue de Lasseppe, a Bordeaux (Gironde) el qual ho transmetrà als seus familiars als EE. UU.

LLEGIU I PROPAGUEU la humanitat

ANTENA

Continuen, com és natural, les « suposades discrepàncies » entre els socialistes de Mèxic i els de França. El destacat element del P. S. C. de Mèxic, Miquel Ferrer, escriu des de « Ressorgiment » de Buenos Aires : « ...Indalecio Prieto que, amb perfidia i males arts ha sabut entabanar bastants exiliats i fins i tot alguns lluitadors de la resistència interior del nostre poble... ».

I encara : « Si fos certa l'adhesio del Consell Nacional de la Democràcia Catalana a la politica prietista, totalment oposada al programa de la nostra Resistència, només es podria comprendre per una manca d'informacio dels proposits anticatalans de Prieto i els seus seguidors ».

Els que coneixen l'article arxiprietista publicat a « Endavant » en tenen prou de contrastar-lo amb els fragments fidelment reproduits per nosaltres, i signats per socialistes de Mèxic, per a poder qualificar justament d'espectacular la divergència que acusen els textos.

***

Certament, mai no hem considerat normal el sistema turistic utilitzat pels Governs de la Repùblica. Amb tot, no creiem que el temps l'anès afiligranant. Hi ha a França i arreu del mon prou personalitats republicanes disponibles per a servir dès del lloc de llur residència les necessitats diplomàtiques i representatives del Govern. Malgrat aixo hom ha constatat el costum de nomenar republicans de França per a càrrecs a les Amèriques quan hauria resultat més comprensible i menys dispendios designar persones situades en un mateix continent.

Ara s'ha donat un pas endavant i hom organitza una comitiva europea per anar a Venequela. No s'ha volgut que, com en altres ocasions, diplomàtics o personalitats de Mèxic, de Xile, etc. curessin de representar la República en actes i cerimonies americans. Aixo no hauria ocasionat, pero, les despeses que el nostre rang i la nostra hisenda mereixen i d'aci que per anar a Caracas s'hagi triat el camí, en esbiaix, de França. El senyor ministre d'Hisenda no hi ha tingut res a dir malgrat les compressions de pressupostàries.

***

El stakhanovista, el castellà camarada Garcia que fa de Secretari d'Agi-Pro del Comité Departamental del P. S. U. C. a la Dordonya ha enviat als militants d'Esquerra, del mateix Departament, un exemplar de « Lluita » i una lletra en la qual demana l'opinio que els mereix el portantveu komformista i « si les seves orientacions son justes ».

Es evident que es va a la caça d'almenys una resposta per a després posar-hi musica de jazz-band i tocar-la en cada numero de « Lluita » Es comprèn la maniobreta d'especular sobre d'une esperada divergència entre la « base » i la « direccio » nostres.

El que no sabem és si aquest neo-catalanista que sempre parla en castellà actua ben controlat o intenta guanyar galons per a demostrar als Secretaris Generals del seu partit que ell coneix tan o més bé que ells les astucies per a dividir els esquerrans.

Ja ens donaran a conèixer, si us plau, el resultat d'aquesta darrera maniobreta.

3937
B.D.I.C

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redacció : 17, rue de Texel PARIS (XIVe)
Administració : 30, rue des 3-Journées, PERPIGNAN
Tresoreria : SANTIAGO VILA 250, route d'Elne, PERPIGNAN (P.-O)
Compte de xecs postals no 57.675 Montpellier

« POMPEU FABRA ÉS, PER A NOSALTRES CATALANS, MOLT MÉS QUE UN GRAMÀTIC. ES UN DELS RECONSTRUCTORS DE LA NOSTRA NACIO, ÉS UN DELS RESTAURADORS DE LA NOSTRA PÀTRIA »
(A. ROVIRA I VIRGILI).

2e EPOCA – Nº 84 – 19 DE FEBRER DEL 1948 | Fundador : Lluis COMPANYS | PREU : 5 francs

Unanimitat catalana

La tasca de Fabra

per A. ROVIRA I VIRGILI

Hom ha remarcat sovint la sorpresa dels estrangers en saber que Catalunya té un gramàtic honorat, festejat i estimat pel poble. Els gramàtics, per benemèrita que sigui llur tasca, no arriben a ésser populars. En general, ni els escriptors mateixos senten per ells gaire simpatia ; els agraeixen poc les lliçons i s'ofenen dels renys. Per què, doncs, entre els catalans ha aconseguit Pompeu Fabra la popularitat que donen les multituds i el prestigi que donen les seleccions ?

L'explicació d'aquest fet es troba en el caràcter excepcional de l'obra lingüística de Fabra i sobretot en el doble caràcter de la seva personalitat. Crec haver presentat la definició exacta del nostre home en el títol d'un article que vaig escriure anys enrera : « El gramàtic idealista ». La gramàtica de Fabra no es una ciència freda, ni una estricta tècnica professional ; és un esforç per restituir a Catalunya la noble parla autèntica que els segles decadents havien enlletgit i desfigurat. La seva tasca no és solament la d'un gramàtic; és la d'un català nacional. El màxim signe de la nació és la llengua, i la degeneració d'aquesta en dialecte vulgar, en **patois,** anava a perill de reduir definitivament Catalunya a regió. Lingüisticament, Catalunya no ha tornat a ésser nacional fins que, pel geni d'alguns escriptors i pel guiatge gramatical de Pompeu Fabra, la parla nostra ha repres el curs normal de la seva evolució, trencat des del segle XVI com el curs de la política històrica.

Pompeu Fabra és, per a nosaltres catalans, molt més que un gramàtic. És un dels reconstructors de la nostra nació, és un dels restauradors de la nostra pàtria, i per tant seu en el mateix alt rengle de Rubió i Ors, Jacint Verdaguer, Valentí Almirall, Josep Torres i Bages, Enric Prat de la Riba, Francesc Macià. Ell entra a la immortalitat per la porta de la filologia, com hi han entrat Rubió i Ors i Verdaguer per la porta de la poesia, Torres i Bages per la de filosofia, Almirall, Prat i Macià per la de la política.

? Què ha inspirat l'acció perseverant de Fabra, sinó l'idealisme català ? Si ell no hagués estat sempre un patriota, ? hauria realitzat la seva gran obra de filòleg ? Amb el seu doble amor a la ciència i a la pàtria, ací el tenim exiliat als 80 anys. La veu del deure fa callar en ell la veu de l'enyor. I s'estima més ésser digne que impacient. Tal és l'exemple que el gramàtic idealista, ja octogenari, dóna a tots els catalans, als joves i als vells, als qui sòn dins i als qui sòn fora de Catalunya.

O O O

Tres etapes presenta l'obra de redreç gramatical duta a terme per Pompeu Fabra : una primera etapa de lluita, que va del temps de la revista **L'Avenç** fins a l'entrada a l'Institut d'Estudis Catalans; una segona etapa de negociacions de pau, en les quals obté la reconeixença de les seves principals reformes ortogràfiques mitjançant les Normes; i finalment una tercera etapa de consolidació i eixamplament del triomf, representada pel Diccionari i pel predomini del seu criteri tàctic.

Més que l'ortografia i fins més que el lèxic, la sintaxi interessa i preocupa el bon gramàtic, en el cas de la llengua catalana assenyaladament. Els geps de construcció, les falles de concordància i de règim, els girs exòtics i viciosos, tenen per

MESTRE POMPEU FABRA

ell més importància que l'ús de la **y** o el de la **ch** final. El desgavell ortogràfic i la corrupció del lèxic sòn malalties externes de les parles; el desllorigament sintàctic és un mal intern, amagat, però més greu. A guarir-lo van adreçats els més insistents i apressants esforços de Pompeu Fabra.

Revivint, per la lectura i l'estudi, la història de la nostra Renaixença, he pogut veure, aquests últims mesos, tota la intensitat que assolí l'etapa de lluita de Fabra, en la segona època de **L'Avenç.** En les pàgines d'aquella revista va lliurar les primeres batalles. Aviat quedà com assetjat per mùltiples enemics. Tiraven contra ell des de **La Veu de Catalunya,** aleshores setmanari, des de **La Renaixença,** des de **Lo Teatre Català,** des de **La Espana Regional,** des de **L'Esquella de la Torratxa,** des de **La Vanguardia.** L'atacaven Mossèn Collell, Aldavert, Ferrer i Carriò, Omar i Barrera i molts altres. Ell, sense desconcertar-se, contestava amb notes i articles, amb conferències al Centre Excursionista i a la Lliga de Catalunya. **L'Avenç** plegà a les darreries de l'any 1893, però la guerra lingüística prosseguí. La biblioteca de **L'Avenç,** anys després, mantingué la bandera de la reforma fabriana. Quan Fabra se n'anà a Bilbao, ja tenia mig guanyada la contesa, i en tornar va acabar de guanyar-la en tot allò que és essencial. Ha esdevingut, no sols el gramàtic, ans encara el legislador del català modern.

Ni el maravellòs instint de Verdaguer, ni el classicisme d'alguns escriptors del tombant del segle, ni les aportacions arcaiques i dialectals, no haurien bastat per a restaurar verament la llengua catalana. La restauració plena, conscient, metòdica, ha estat la gran tasca de Fabra. Una llengua és una arquitectura. I Fabra ha estat l'arquitecte restaurador de la nostra llengua. Treballant seixanta anys seguits en aquest noble edifici profanat, ha refet els arcs caiguts, les columnes rompudes, les finestres tapades ; ha tret els afegits i les runes.

I aquesta llengua la veiem ara formosa, rejovenida, pulcra, rica de colors i sentors, àgil i forta. La veiem, plena de gràcia, oferint-se com una argila dùctil als nostres prosistes, als nostres poetes, als nostres oradors, a tots els catalans que senten l'orgull de parlar-la.

Mestre Fabra, gloriòs octogenari : vòs heu complert com a mestre.

Que els catalans dignes compleixin a llur torn com a deixebles.

El missatge adreçat pel President Irla al nostre poble, donant per acabada la missió del darrer Govern de Catalunya ha produït, tant a l'interior com a l'exili, una profunda impressió. Les seves paraules, tan plenes de seny i de sentiment patriòtic, no podien caure en el buit. La situació que hi exposava era per tots coneguda i constatada, però calia que el President la traduís en els fets i encarés tots els catalans amb les realitats de l'hora actual. La veu del President ha estat doncs, escoltada. I la seva posició, pels comentaris dels diferents portant-veus, per les noticies que ens arriben de casa nostra, ha estat perfectament compresa i unànimament aprovada. Une vegada més, davant una situació difícil — una de les més difícils que hagin pogut plantejar-se'ns car afecta al present i al futur de la vida catalana —, s'ha produït una reacció d'unanimitat nacional entorn la posició patriòtica marcada pel President de Catalunya. En fem la remarca amb joia, car el fet palesa que, malgrat les dificultats de la nostra situació nacional i política, els catalans — els de dintre i els de fora — saben reaccionar de manera altament encoratjadora i amb un alt sentit de les nostres realitats nacionals.

Hi ha hagut, doncs, aquesta reacció unànim al missatge del President. Només unes veus, les dels communistes catalans, han volgut restar-hi al marge i, més que restar-hi al marge, marcar-hi una violenta oposició. Es la sola posició discordant, feta pública amb una manca de seriositat i amb un esperit de demagògia altament lamentables, que es registra en el marc de la nostra política davant la posició adoptada pel President de la Generalitat. A ella només pot ajuntar-s'hi, en certa part la dels « germans irreconciliables » del P. O. U. M. que el comunisme ens presenta melodramàticament, i amb un luxe d'adjectius veritablement pintoresc, com els traïdors de la classe obrera al servei de la reacció. Si no haguéssim procurat sempre mantenir, des d'aquest lloc, una seriositat que és el minim que pot exigir-se'ns, la nostra tasca a comentar les desavinences dels germans enemics seria altament fàcil...

No és aquest, però, el nostre propòsit ni creiem que valgui la pena perdre-hi gaire temps. Per damunt la cridoria i l'insult, per damunt, sobretot el despit i el confusionisme, hi ha la tràgica situació de la nostra terra i l'obligació ineludible que tenim tots els catalans nacionals a trobar-hi una solució, o almenys, a encaminar-nos per la via que ens permeti arribar a aquest resultat. Tot el demés no és altra cosa que enfonsar-se en el verbalisme més buid, en la demagògia més vulgar, en una manca de patriotisme absolut. Tot el demés no significa altra cosa que avantposar a l'interès de Catalunya — i això ho fan els comunistes catalans amb una inconsciència veritablement astoradora — les darreres consignes rebudes d'organismes a qui interessa ben poc i que res tenen a veure amb la nostra terra. Qué hauran sinó dit els catalans davant aquesta posició del P. S. U. C. en la qual, per damunt tota altra consideració, es presenta l'orientació suara adoptada per la política catalana com una maniobra contra la Unió Soviètica i el que els comunistes anomenen les noves democràcies ? Es qué, per aquests estrenus defensors de doctrines exòtiques, cal pósar-nos çegament al servei de posicions que res tenen a veure amb la nostra tragèdia i convertir el nostre cas en un vulgar instrument d'agitació internacional per a servir-se'n quan convingui i abandonar-lo quan es cregui oportú ? En tot cas caldrà objectar-los que els catalans hem tingut sempre — i aquesta és una constant de la nostra història — un altissim sentit de la dignitat nacional i que mai ens hem posat servilment a les ordres de gent del tot aliena a Catalunya i al seu sentit de la llibertat i de la dignitat humana. Car — bó serà que ho recordem ara i sempre — els catalans som enemics de tots els totalitarismes vinguin d'allí on es vulgui i es presentin amb el color que sigui. Ho proclamem amb tota franquesa i ho advertim lleialment. En aquest aspecte no voldríem que ningú — i menys els comunistes catalans — pogués donar-se per decebut.

Altrament, l'aspecte que venim d'evocar, no té massa importància davant el conjunt del nostre problema. Oi més si es té en compte que el planteja un Partit del tot inèdit en el camp de la nostra política, i que, donat el sentiment democràtic del nostre poble, té un esdevenidor més aviat problemàtic. Només els « germans enemics » del P. O. U. M. venen a prestar-los suport. El que veritablement importa és el sentiment d'unanimitat patriòtica que ha acullit la decisió del President de Catalunya. Els catalans, en diverses ocasions, han palesat a Josep Irla la seva confiança. Malgrat el règim de sotmissió en què viu la nostra Pàtria, les veus vingudes de l'interior han dit sovint la seva estima al President de la Generalitat. Avui, davant una actitud coratjosa, i davant, sobretot, la ferma voluntat de prosseguir en la ruta que ha de conduir-nos al nostre recobrament nacional, els catalans de dintre i de fora expressen la seva confiança en el President de Catalunya. Allà aquells que, al servei d'interessos que res tenen a veure amb el nostre poble, volen restar al marge de les inquietuds i les esperances de la nostra Pàtria !

La inestabilitat espanyola

LES AUTONOMIES I ELS PLANS

per Joan SAURET

Des de començaments de segle, de les eleccions dels Quatre Presidents fins l'any 1923, Catalunya venia esmenant el discurs de la Corona amb les seves reivindicacions autonomistes. Sistemàticament, pero, la força dels vots ofegava la majoria o minoria de la representacio catalana al Congrés i al Senat.

El R. D. (desembre del 1913) sobre Mancomunitats es vanà d'ésser una « solucio », si bé el mirallet de caçar aloses regionalistes que eren les « delegacions » no va donar més que una il·lusio mai no realitzada. Amb tot, la Mancomunitat de Catalunya, si més no, donà als catalans l'oportunitat de subratllar llur diferenciacio politica amb la resta d'Espanya.

Tot i que semblava logic que les contingències de la política espanyola no haurien d'haver afectat aquell ben minso diferenciament d'estructura politica, Primo de Rivera hi donà un cop de capa i el feu desaparèixer en març del 1925. A Espanya no es respecta mai un avenç politic encara que aquest, com en el cas de les Mancomunitats, constituis un esforç per a tractar de resoldre un plet que els governants de qualsevol pais serios s'haurien fet un honor respectant-lo.

Vingué el Pacte de San Sebastian. Sembla — sembla ! — que s'hi convingué l'acatament a la voluntat del poble català. Fou el primer cop que Espanya es resolia a emprendre el bon camí per a la solucio del « problema català ». Es confiava aleshores que només hi hauria un Tribunal que determinaria per damunt dels partits i de les tendències d'ambdos bàndols i aquell seria el poble català.

L'Estatut de Nuria plebiscitat no fou, com es pretenia, simplement reconegut i les Corts Constituents el tractaren amb no gaires més miraments que qualsevol altre projecte de Llei. Els diputats republicans espanyols s'espantaren — diem-ho aixi — i esmenaren a dojo el text sancionat per la voluntat catalana. Els catalans s'oposaren aferrisssadament al regateix, i algunes retallades (sobretot la que afectava l'ensenyament, l'article 7) foren solemnialment recusades.

Destralejat i tot el nostre Estatut constituïa — per la tàcita revalidacio de les eleccions al Parlament català — un « compromis » entre el poble espanyol i Catalunya. Si podiem posar greus objeccions per l'aplicacio feta del Pacte de San Sebastian, en canvi haviem de reconèixer que per primera vegada unes Corts Espanyoles no s'havien servit d'una manera absoluta de la força de llurs vots per a desconèixer Catalunya.

Per la força que assolia aquell « compromis » els catalans hi esperançavem una certa perennitat, limitada, unicament, per les oscil·lacions que pogués oferir l'electorat català. Era de creure que passés el que vulgués a Espanya la nostra Autonomia escaparia a tota maltempsada o caprici politic.

El sentiment anti-català, pero, es valgué del 6 d'octubre per a donar une brusca frenada a la vigència de l'Estatut. Sigui quina es vulgui l'opinio que mereixin aquells fets (i el que signa aquest article es octubrista) hom haurà de convenir que Madrid no podia aprofitarse'n per a adormir les nostres Institucions. Si els governants d'aleshores haguessin sapigut veure les coses des de les serenes alçaries haurien d'haver deixat desenvolupar-se els ressorts estatutaris, endossant als catalans la responsabilitat de llurs actes. Les eleccions del 16 de febrer del 1936 restabliren, sortosament, el « compromis » entre Espanya i Catalunya car ambdos pobles el ratificaren, de fet, donant a les noves Corts una majoria estatutista.

La clàssica Espanya dels militars i monàrquics ressorgí brutalment l'any 1936 i, aquest cop, no caurem en la infantilesa de retreure-li el trencamen del « compromis » perquè fou precisament l'existència d'aquest que enverinà la sang dels revoltats. Malgrat les pretensions patriotiques dels uns i la fobia anticatalana dels altres l'Estatut de Catalunya es vigent perquè no se'l pot confondre ni amb la Llei de Reforma Agrària ni amb cap altra car ell és el resultat d'un pacte entre pobles. Catalunya, ni Espanya mateix, no l'ha denunciat perquè aixo només pot fer-se mitjançant unes eleccions. S'ha consultat el poble ? No. Que es donin a aquest facilitats per a fer-ho i aleshores, només aleshores, es podrà argumentar sobre l'oportunitat de l'actual Estatut.

El senyor Rafael Sanchez Guerra demanava fa temps des de « L'Espagne Républicaine » de Tolosa que no especuléssin sobre les pretensions nacionalistes per obstaculitzar la formula del Sr. Prieto. Ens incitava a deixar per a després les rectificacions o avenços preconitzats aci i allà. Per la meva part no hi tinc res à dir, oimés, considero que els catalans poden guanyar més voluntats internacionals (i peninsulars) pledejant, senzillament, pel restabliment del « compromis » que representa l'Estatut que no pas auspiciant una nova formula juridica exigida, no pel poble, ans per uns grups exiliats. De no pretendre's una solucio pel procediment violent i insurrectional, ningù no pot substituir la voluntat del poble català.

Pero no tothom pensa com el senyor Sanchez Guerra car en les mateixes pàgines del setmanari tolosenc — i per ploma altament autoritzada — s'hi ha al-legat la inconvenència de l'Estatut per a tractar d'assolir la unitat antifranquista. Hauriem, doncs, de sacrificar el nostre dret col-lectiu en bé del recobrament espanyol com si la nostra Llei fos un simple detall de l'edifici, com si valgués tant com una reivindicacio de partit politic o d'organitzacio sindical, com si no fos un pas decisiu amb el qual es tractà de resoldre un problema de fons que feia perillar, i faria perillar, encara, la normalitat i la pau espanyoles ?

Jo crec — i el Ple de Montpeller així ho reclamà — que no es pot parlar tranquil-lament de salvar Espanya començant per postposar-hi els problemes essencials i bàsics dels diferents pobles que la composen. Espanya, pel sol fet de l'enderrocament de la dictadura, recobraria automàticament tots els atributs de Pàtria i de poble lliure. No succeiria el mateix amb Catalunya i Euzkadi els quals pobles no sabrien, fins després, de quines garanties podrien usdefruitar. Si s'invoquen decisions internacionals contra Franco, aquestes han d'ésser acatades totalment i en elles s'hi parla de conformar-se a la voluntat dels governats, de respectar llur religio, llur parla, etc., etc. Fent un sol plesbicit, com es pretèn, no es permetria als grups étnics de l'Estat Espanyol manifestar llur aprovacio o no als drets diferencials. Deixi's — si aixi es creu necessari — els « detalls », la Constitucio espanyola i la Llei de Catalunya, per a després, pero en el moment de plebiscitar-se el règim espanyol s'ha de poder plesbicitar, a Catalunya, a Euzkadi, i on es demani, el principi autonomic, de manera que ningù, després, no pugui tornar a imposar des d'unes Corts la força dels vots de tota Espanya a la voluntat expressada pels diferents pobles.

Es una vertadera llàstima que Espanya estigui condemnada al sistema de batzegades. Els cops de sang anul-len sempre els esforços d'anys i anys. Si la democràcia és el sistema que dona dos passos endavant i un endarrera, a Espanya es pot dir que quan es fa un pas endavant se'n donen, de seguida, dos endarrera. I aquest funest costum la retarda considerablement, la dissocia del ritme mondial i la fa viure en una continua interinitat política, sense que mai pugui resoldre cap problema.

Es que si De Valera i Churchill haguessin estat exiliats per Hitler haurien tractat de retrogradar el tractat de 1921 ? Es que els governants belgues donaren per caducada la dualitat lingüística concertada l'any 1923 ? A Espanya, pel que es veu, es pot superar el problema religios, es pot, adhùc, parlar de perdo et de rencociliacio entre monàrquics, militars i republicans, pero hom no ha arribat encara a treure del camí la pedra on topen conservadors i avançats : l'autonomia.

El dia que els politics espanyols siguin capaços d'honorar la voluntat dels pobles peninsulars es posaran a una gran i digna alçaria i faran d'Espanya un poble avançat, vertaderament democràtic i pacific.

La politica de la Republica Espanyola

El Secretari General d'E.R. de C. s'adreça al President de la Republica

El Secretari General del nostre Partit senyor Josep Tarradellas s'ha adreçat a Dn. Diego Martinez Barrio expressant-li els neguits de l'Esquerra davant la situacio política actual i li ha recordat la conversa en la qual s'hi parlà de la necessitat d'esforçar-se pel camí d'una reconciliació republicana tantost hagués tornat de la O. N. U. l'actual Cap del Govern senyor Alvaro de Albornoz. El senyor President de la Repùblica ha correspost amablement a la lletra del nostre Secretari General tot ratificant-se en el mateix propi desig. El senyor Josep Tarradellas li ha contestat tot dolent-se de l'ajornament que imposa l'absència del senyor Alvaro de Albornoz.

Veus ací els textos dels documents creuats entre el senyor President de la Repùblica i el nostre Secretari General :

AL PRESIDENT DE LA REPUBLICA

« Excmo. Sr. Don Diego Martinez Barrio, Presidente de la Republica española, Paris.

Mi querido Presidente y amigo,

Me permito recordar a V. E. que en el momento de constituirse el Gobierno que preside Don Alvaro de Albornoz, aunque Esquerra Republicana de Catalunya considero que no podia aceptar una participacion directa en el mismo, le ofrecio en cambio, en forma clara y terminante, su apoyo moral y parlamentario. En efecto, creiamos entonces y seguimos creyendo ahora, que el mejor procedimiento de servir nuestros ideales, es evitar que se ahonden las divergencias en el campo republicano.

Tan profunda es esta convicciou en nosotros, que para salir al paso de erroneas interpretacions y por creer que era un deber de lealtad hacia las Instituciones de la Republica, a continuacion de la entrevista celebrada con los señores Trifon Gomez y Antonio Pérez de la Comision del P. S. O. E., me apresuré en visitar a V. E. En aquella ocasion, y a la vista de los informes sobre las gestiones realizadas por Don Indalecio Prieto y de los propositos del Partido Socialista, comuniqué a los miembros de la citada Comision nuestro pensamiento politico, que mas tarde tuve el honor de exponer a V. E.

Entonces me permiti plantear a V. E. una cuestion a mi juicio fundamental. Se reducia a saber si consideraba que era todavia posible lograr una reconciliacion entre las fuerzas que habiamos defendido la Republica, de las cuales unas tienen representacion en el Gobierno y otras, al margen de él, o lo apoyan o lo combaten.

Tuvo V. E la bondad de contestarme que no creia que fuesen aquellos los momentos mas oportunos para intentar una accion de esta naturaleza, pero que estaba convencido que nuestros propositos no eran, ni mucho menos, de imposible realizacion. Añadio V. E. que con motivo del regreso del Sr. Albornoz y una vez terminados los trabajos de la Conferencia de Londres, llegaria el momento de plantear el problema politico en todo su alcance. Me complazco hoy en reconocer la clara vision politica de V. E., que consideraba que después de los acuerdos de las Naciones Unidas, se imponia un cambio profundo en la politica republicana. Las alentadoras palabras de entonces, no han ido acompañadas de ningun acto positivo por parte del Gobierno de Don Alvaro de Albornoz.

Y lo que es mas grave, no atino a descubrir ningun, sintoma que permita concebir la esperanza de un cambio de orientacion para un mañana proximo, a pesar de la necesidad, cada dia mas apremiante, de operar una modificacion en la politica republicana que reclaman la mayoria de los antifranquistas.

Pero hay mas todavia. La forma en que han sido presentados los acuerdos de las Naciones Unidas y la suspension « sine die » de la reunion de las Cortes de la Republica, me inclinan a creer que en las esferas gubernamentales no se presta la atencion debida al ambiente que se respira en el interior y en la emigracion. Esta situacion, se ha agravado por el hecho de haberse hecho publica la noticia del proximo viaje del Sr. Albornoz a Venezuela, con motivo de unas fiestas presidenciales.

El hecho de no haberse presentado el Gobierno actual ante las Cortes ni ante su Diputacion Permanente, me obliga a dirigirme a V. E. para manifestarle que le sera muy dificil, a Esquerra Republicana de Catalunya mantener sus acuerdos, mientras el Gobierno siga interpretando sus funciones y responsabilidades en la forma en que lo ha hecho hasta ahora.

Ante el caracter no parlementario de la actual situacion, ruego a V. E. una rapida intervencion con el fin que prevalezcan las funciones esenciales de Gobierno sobre las de pura ostentacion y para luchar, poniendo en consonancia los actos con las palabras, por el triunfo de nuestros ideales. Por otra parte, me parece necesario, como con un alto espiritu patriotico reconocia V. E. hace dos meses, proceder a un examen a fondo de la politica republicana, que permita crear un clima de convivencia y de mutua comprension, indispensable para llevar a cabo una obra positiva y acabar con el régimen del General Franco.

Le saluda atenta y respetuosamente su devoto amigo.

Josep TARRADELLAS.

Paris, 24 de Eenro de 1948 ».

Resposta del President de la Republica

« Paris, 27 de Enero de 1948

Sr. Don Jose Tarradellas, Secretario General de Esquerra Republicana de Cataluña, Paris.

Querido amigo,

Acuso recibo de su atenta carta fecha 24 del mes en curso. Las manifestaciones que contiene sintetizan, a mi juicio otras verbales y mas extensas que tuvo usted la bondad de hacerme dias anteriores con motivo de su visita a esta casa en union del ex-diputado de las Constituyentes y distinguido republico catalan D. Humberto Torres.

Mi contestacion de hoy ratifica cuanto antes expresé. El Gobierno republicano, que preside Don Alvaro de Albornoz, viene procurando la creacion de **« un clima de convivencia y mutua comprension »** entre los partidos, que desemboque, cuando la ocasion resulte propicia, en **una reconciliacion de las fuerzas que han defendido la Republica** desde las que estan representadas en el Gobierno a aquellas otras que fuera de él lo apoyan o lo combaten.

Sustancialmente este criterio difiere poco del señalado por Esquerra Republicana de Cataluña, salvo en la manera y momento de llevarlo a la practica. La diferencia de apreciacion, bien comprensible, dado el distinto punto de mira donde se hallan situados el Gobierno y los partidos, no exije mi arbitraje. Aplicarlo seria un grave error politico y un agravio inmerecido al Gobierno, autoridad calificada para desarrollar en sazon las iniciativas de su programa y las obligaciones que el encargo presidencial le ha impuesto.

Repito a usted, pues, mis manifestaciones verbales. Nunca como ahora han estado obligados los partidos a mayor comedimiento y discrecion. Los altos intereses en juego, que son nada menos, el porvenir de la Republica y la libertad de los pueblos españoles, exigen mutua comprension y cordialidad, sin desconfianzas injustificadas que agravarian las visibles dificultades, y sin otra prisa que la compatible con el cumplimiente de los deberes internacionales.

Es en esta via, y no en otra, donde podran encontrarse, y se encontraran pronto, quienes estén dispuestos a servir los intereses de la Patria, de la convivencia nacional y de la Republica.

Muy atenta y afectuosamente le saluda su buen amigo,

Diego MARTNEZ BARRIO ».

La resposta del secretari general

« Excmo. Sr. Don Diego Martinez Barrio, Presidente de la Republica Española, Paris.

Mi querido Presidente y amigo,

Acuso recibo de su atenta carta fecha 27 de enero, en respuesta a la que tuve en honor de enviarle el dia 24 dl mismo mes.

Debo decir a V. E. en primer término, que tomo nota de sus manifestaciones, afirmando que el Jefe del Gobierno, Don Alvaro de Albornoz, viene procurando la creacion de un clima de convivencia entre los diversos partidos, que haga posible una reconciliacion entre las fuerzas que han defendido la Republica.

Pero con toda sinceridad, he de lamentar el criterio expuesto por V. E. estimando que los problemas politicos que tenemos planteados, cuyo alcance expuse a V. E. en mi carta del dia 24, no exijan su alto arbitraje. Por nuestra parte, seguimos creyendo que la intervencion personal de V. E. es cada dia mas necesaria y que solamente ella es susceptible de encontrar una solucion eficaz a los graves problemas que tiene planteados el conjunto de la politica republicana.

Me complazco, de todas maneras, en tomar buena nota de la expresion de su confianza en que « ... podran encontrarse y se encontraran pronto quienes estén dispuestos a servir los intereses d la Patria, de la convivencia nacional y de la Republica... », aunque debo confesar a V. E. mis temores de que el viaje que acaba de emprender el Jefe del Gobierno, contribuya a retrasar el logro de este objetivo que coincidimos en considerar esencial.

Le saluda atenta y respetuosamente su devoto amigo,

Josep TARRADELLAS.

Paris 4 de febrero de 1948 ».

L'homenatge al Mestre Fabra Ajornat

L'homenatge nacional al Mestre Pompeu Fabra, que havia de tenir lloc els dies 21 i 22 de febrer, ha estat ajornat, i es celebrarà els dies 28 i 29 del present mes.

Quan la RANCUNIA s'esbrava...

Hem manifestat darrerament que prevéiem que es desencadenarien, contra l'Esquerra i contra els seus homes, tota classe de campanyes i d'atacs. Endevinàvem també, — i per aixo no hi havia pas necessitat d'esser profetes — que els atacs vindrien d'aquells sectors que es caracteritzen per un sentiment de fanatisme partidista que no té res de català. A l'ensems, no hem deixat de recordar mai que ni les insidies ni les difamacions no ens faran desviar del camí que ens hem traçat de cara a la realitzacio dels nostres proposits.

Certament, les nostres previsions eren exactes, i els nostres amics se n'hauran pogut donar compte llegint « Luita » portantveu del PSUC, que es va convertint en una fulla difamatoria contra el nostre Partit i les seves personalitats més rellevants.

Fins ara hem callat, perqué consideràvem que no valia la pena de fer-se eco de les provocacions de les escorrialles del lerrouxisme. Pero heus aci que en el darrer numero d'aquesta publicacio, un redactor histeric, llença, contra el nostre estimat amic Ventura Gassol el producte de la rancunia de l'organitzacio a la qual pertany, motivada, sens dubte, pels seus fracassos i per la manca de suport tant a Catalunya com a l'exil.

Ventura Gassol és prou conegut dels catalans, la seva historia prou neta, la seva executoria patriotica prou exemplar, per a que pugui ésser tacat per les escomeses dels comunistes. Pero ens plau, ja que es vol situar les coses en aquest terreny, fer aquesta afirmacio : Si l'any 1946 Ventura Gassol deia a Montpeller, que es sentia orgullos de pertanyer a l'Esquerra, nosaltres, avui, davant dels insults dels que no varen vacil.lar — en un periode dramàtic per Catalunya — en trair-la, posant-se al servei d'un govern anti-català, volem proclamar que estem orgullosos de tenir a Gassol entre les nostres rengleres. I estem segurs que tots els catalans nacionals, com nosaltres mateixos, rebutjaran, amb identic menyspreu, l'ofensa de que ha estat objecte el nostre estimat amic.

ANTENA

No és estrany que hagim somniat el procés del Ple de Montpeller després d'haver estat gratificats amb tants de penjaments de capituladors, venuts, provocadors i segueixen les acusacions.

En llegir la cronica del procés preguem als nostres lectors que tinguin en compte les incongruències caracteristiques del somni. Per acabar-ho d'enredar, les rodetes cerebrals, en el seu incontrolament, hi han esquitxat una certa influència de literatura russa d'avant Revolucio.

⁂

El President del Tribunal té a la seva dreta l'advocat defensor. El Procurador seu a l'esquerra de l'acusat, del Ple de Montpeller, i aquest té a la seva dreta un frare dominicà sord-mut. El Secretari no té cadira. El Poble està concentrat en un home sol. Darrera la taula presidencial hi ha el retrat d'una noia jove amb una barba blanca i esponerosa. Al peu s'hi llegeix « Donya Josefa Unitat ».

Secretari : (Llegeix el sumari) Es fa constar que el jutge instructor de la causa no ha pogut superar la repugnància d'haver d'interrogar un enemic del poble, i, per tant, dona per vàlid l'atestat policiac, peça d'una admirable justesa, precisio i detallisme ; A l'acusat se l'ha vist amb un exemplar de « la humanitat » a les mans ; mentre un dia l'afeitaven a la barberia digué que no li agradava cap pèl a la cara, allusio irreverent a les barbes de Marx i Engels ; per Nadal escrivi una postal a una amistat de Nova York, prova irrefutable de les seves relacions amb Wall Street ; l'acusat ha declarat tenir 69 anys, és a dir, un més dels que té el Pare dels Pobles (rumors d'indignacio) ; l'any 1942 es vanava d'ésser republicà, institucionalista i estatutista obstaculitzant aixi l'entesa patriotica amb els requetes ; quan la politica de la « mà estesa », criticà els privilegis de les Butlles i quan la « mà arronçada » féu un « ah » d'admiracio davant l'Església de Saint-Germain des Prés.

— El Poble : Aci ens florirem !

President : Abreugeu.

⁂

Secretari : D'acord. L'acusat és convicte i confés de voler vendre a Washington uns troços de maja de Catalunya i també volia empenyar la República en una casa de vell de Londres.

Acusat : (alçant el dit) Voldria aclarir que si en un principi negava les intencions que se m'atribueixen només era pel pes del meu embrutiment. No solament és certa tota l'acusacio sino que àdhuc havia demanat eines a un apotència estrangera per a liquidar tots els caps de brot de la Unitat, endemés d'una noieta que cada dia passa pel davant de casa per anar a l'escola.

President : D'aixo ja en parlarem un altre dia, company.

(Entra un vellet i diu al president que té la necessitat d'estrangular la seva dona perquè s'ha atrevit a dubtar de l'existència de Déu. « Després del fet - pregunta - a qui m'hauré d'anar a presentar, al Pope o al Comissariat de Policia ? » El President li aclareix el dubte de consciencia : « Feu la feina i després ja en parlarem ». En aquest moment entra el carter, deixa la correspondència del President i després de donar una llambregada a la sala, parla :)

Carter : (Per l'acusat) Jo conec una fesomia semblant a la d'aquest home. Un dia vaig veure-la en un bar de Biarritz conversant amb una noieta i un home alt i flac.

Defensor : Eren Prieto, Trifon Gomez i Don Juan.

President : Ja la ballem ! El testimoni veu, a més de l'acusat, un home i una noieta ; total tres. El Defensor ara, en fa quatre homes. Aixo no suma i ni Déu ho entén.

El Poble : Fem-ho a « cara i creu » i no en parlem més.

Acusat : (alçant el dit) Temo que encara ho complicarà més el que vaig a dir. Jo no he estat mai a Biarritz. (rumors diversos) Es cert que més d'un cop hi volia anar a fer distreure els ulls a la platja. Ara comprenc, pero, que el meu subconscient m'hi atreia per a complotar i no pas per a veure-hi bones vistes.

President : Ens heu aclarit tot l'embull. Endavant.

⁂

(Mentre el Procurador se les emprèn contra l'acusat, el defensor se'n va a fumar als passadissos).

Procurador : Portava una acusacio que necessita tres hores per a descabdellar-se. (rumors) pero em sembla que tots esterem d'accord en ajuntar-la a la paperassa i aixi enllestirem més aviat.

— President : Bendit.

El Poble : - Apa, que aviat tocaran les dotze !

Procurador : - Resumint : que per reparacions civils el Ple de Montpeller sigui confirsat de tots els seus béns i que després se l'obligui a comprar mil titols de l'emprèstit del Pla Quinquenal en curs. Per l'actuacio criminal que se li apliqui el Psalm més rigoros de la Biblia.

El Poble : - I la familia què ?

President : - Aquest tribunal no es deixarà portar per les passions.

⁂

Defensor : - Com que m'espera un amic, em limitaré a adherir-me a les conclusions del Procurador.

Acusat : - Gràcies. Visca el Tribunal del Poble !

Persident : - Voleu callar ? Té el Ple de Montpellier alguna declaracio a fer abans de la sentència ?

Acusat : - Jo només demano que no em deixeu lliure per aquests mons de Déu, arrastrant el meu anti-catalanisme i el meu lerrouxisme.

President : - Sereu servit.

Acusat : - La culpa és meva per haver escoltat els dirigents com Tarradellas...

El Pobl : Quin un !

Frare : (Sord-mut) - Jesus, Maria i Josep !

⁂

President : - El Tribunal se'n va per deliberar.

(El President i el frare dominicà (Sord-mut) est tanquen en un quartet. El Poble se'n va a discutir amb l'acusat. El Procurador i el Secretari agafen el barret i se'n van a dinar. El moment és d'una gran emocio. Finalment surten el President i el frare ; els que resten es posen drets per a escoltar la sentència).

Sortosament, i - ai las ! - interrompen el somni els trucs a la porta donats pel cobrador del gas.

INFORMACIONS POLITIQUES

L'ASSASSINAT DE GANDHI

Amb motiu de la mort tràgica dem Mahatma Gandhi el President de la Generalitat de Catalunya ha expressat el condol del poble català a Sir Raghavan Pillay, ambaixador de la India a Paris. El Ministre Plenipotenciari hi ha respost amb una ben sentida lletra d'agraïment.

UNA CARTA DEL SENYOR PRIETO

El lider socialista senyor Indalecio Prieto ens ha tramés des de Mèxic una copia signada de la carta que adreçà a l'Agència « Ider-Press » en la qual es rectifiquen alguns extrems del Memoràndum que divulgà sobre l'entrevista amb Gil Robles. Com que « La Humanitat » recolli el més essencial d'aquella rectificacio extreta d'unes declaracions fetes a « Excelsior » de Mèxic per l'interessat creiem sobrer tornar-hi a insistir.

UN CURIOSA INFORMACIO

L'Agència O. P. E. dona la següent informacio :

« L'Agència franquista EFE diu que en els mitjans diplomàtics de Moscu es creu que existeix un plan per a la formacio d'un nou Govern espanyol a l'exili sota la presidència de Dolores Ibarruri ».

RAPATRIACIO DE NAZIS ?

Els Governs d'Anglaterra i Nordamèrica s'han adreçat al general Franco insistint sobre la repatriacio de cent agents nazis que viuen Espanya. Aquesta mateixa peticio fou feta en diferents circumstàncies sense que fins ara hagin obtingut satisfaccio.

Sembla que els incidents arran de les entrevistes efectuades al Foreign Office entre els senyors Bevin, Prieto i Gil Robles obstaculitzaren la reeixida de la pretensio anglo-americana.

HOMENATGE A MARCEL.LI DOMINGO

Amb motiu del nové aniversari de la mort de l'il.lustre republicà català Marcel.li Domingo es celebraran diferents actes arreu de França.

El Comité Departamental d'« Izquierda Republicana » del Sena organitza per al dia 6 de març un acte public en el qual prendran part el President de les Corts i de l' « Agrupacio d'amics de M. Domingo » senyor Ramon Nogués i Biset, el ministre senyor Juli Just en representacio de I. R. Han estat invitats l'Ambaixador de Mèxic i M. Edouard Herriot, President de l'Assemblea Nacional i que ho és també d'honor de l' « Agrupacio d'amics de M. Domingo ». Aquest acte serà presidit pel senyor Fermi Botella en representacio del Comité del Sena d'I. R.

Per la seva part aquella Agrupacio farà acte de presència el 2 de març — diada de l'aniversari — davant la tomba de Marcel.li Domingo. Hi assistiran la Vidua de l'il.lustre republicà, el President de les Corts, senyor R. Nogués i Biset i moltes personalitats exiliades. Es dipositarà un ram de flors el cementiri tolosenc Terre Cabade. Per aquest mateix dia hi ha organitzada la tramesa de targes commemoratives les quals seran trameses a la senyora Vidua de M. Domingo en refermança d'adhesio, respecte i simpatia. El mateix dia, i per Ràdio Paris (emissions espanyoles), el President de les Corts, el nostre amic R. Nogués i Biset pronunciarà unes paraules recordatories de la figura del gran desaparegut.

COMMEMORACIO DE LA REPUBLICA

Els republicans de Paris han celebrat aquest any el 75 aniversari de la Primera Republica Espanyola. Tingué lloc un acte public en el qual parlaren diferents personalitats republicanes. Després, molts exiliats assistiren a un àpat intim.

CONGRES SOCIALISTA

Ha estat ajornat fins al 25 de març el Congrés del P. S. O. E. en el qual es revisarà la politica del partit. La data ha estat retardada per tal de donar lloc a la presència del senyor Indalecio Prieto, figura central d'aquells comicis.

PERTORBACIONS AL MAROC

La prohibicio d'entrada a Tetuan contra el lider rifeny Abd el Khalak Torres ha produït una viva efervescència entre els nacionalistes marroquis.

LES CONVERSES DE TANGER

Ha causat viva sensacio en els cercles madrilenys l'entrevista efectuada a Tanger entre Mr. Culberston, Artajo i Varela. Segons el representant nordamericà la inestabilitat espanyola impideix la inclusio d'Espanya en el Pla Marshall. Varela hauria insistit que la unica manera de sortir de l'impasse era restaurant pura i simplement la monarquia. Artajo hauria parlat d'imminents canvis per tal de « democratitzar » el règim, sense que a hores d'ara se sàpiga si Mr. Culberston els trobaria suficients.

PELS INTERNATS DE KARAGANDA

La Federacio espanyola de deportats continua les seves activitats pro-alliberament dels republicans espanyols internats al camp rus de Karaganda. Ens consta que aquella Federacio s'adreçarà a la Presidència de les Corts fent us del dret de suplica que la Constitucio atorga als ciutadans. Com que les Corts estan tancades tracten que sigui plantejat el problema d'aquells internats en una reunio de la Diputacio Permanent. Criden l'atencio dels diputats sobre la trista situacio dels internats i es posen a la disposicio de la D. P. per tal d'aportar-hi tots els documents que afecten el problema esmentat.

Se'ns assegura que s'ha tramés una lletra al diputat comunista senyor Mije refusant en termes molt violents la seva conducta durant la reunio de la D. P. on què hi fou suscitada la qüestio de Karaganda pel diputat de l'Esquerra senyor Francesc Jené. Comminen el diputat comunista a que forneixi les proves sobre les activitats d'espionatge que atribui als internats i es mostren disposats a contrastar-les amb les que posseeix la Federacio.

Per altra part serà tramesa a la premsa exiliada una nota de la Federacio amb la qual es posa al descobert que — segons ella — els comunistes tracten d'obtenir de la URSS la repatriacio a Espanya dels internats de Karaganda, per o poder aixi desprestigiar-los, fent-los passar per franquistes. Posseïm antecedents sobre la filiacio d'un dels internats. La Federacio ha constituit un dossier individual per a cada internat per tal d'assegurar-se de llur republicanisme. Un delegat visità fa poc l'àvia d'un d'ells que viu a Barcelona i aquesta respongué : « El meu nét-com jo, i tota la familiaérem, som i serem d'Esquerra Republicana de Catalunya ». Aixi son els « espies i feixistes » internats a Karaganda.

NOVA JUNTA

En la seva darrera Assemblea l'Agrupacio d' « Izquierda Republicana » de Mèxic ha elegit el seu nou Comité Director : President, José Giral i vocals Mariano Joven, Manuel Perez Jofre, Manuel Iñigo, Faustine Ballvé i Acacio Martinez.

ESPANYA NO ÉS ADMESA...

Un telegrama de Ginebra anuncia que el Govern dels Estats Units i tots els països d'Europa, excepte Espanya, han estat invitats a participar a la tercera sessio del Consell Economic per a Europa els quals treballs s'iniciaran a Ginebra el 31 de març proper.

La C.N.T. i la crisi de la Generalitat

« España Libre » (C.N.T. col.laboracionista) publica en el seu numero del 7 de febrer una « Interviu sobre el problema catalan ». Un destacat militant de la Regional Catalana ha respost aixi a les preguntes que li ha fet el reporter : « La politica catalana sofreix les mateixes i greus dificultats de que ja fa temps adoleixen la nacional i les institucions. Axo és perfectament comprensble per rao de l'analogia de llur situacio en quant a les perspectives de possibilitats solutories. La dissolucio del Govern Català-afegeix-és la consagracio d'una latent realitat que existeix des del moment de la seva formacio ».

Preguntat sobre les possibilitats de resoldre la crisi l'interviuat respon : « Tota solucio ha d'inspirar-se ineluctablement en la conjuncio d'esforços dels partits i organitzacions que han representat i mantenen l'essencia de la vida historica, politica i social de Catalunya, sense ingerències estranyes a aquests interessos exclusius ». Més endavant diu que és imprescindible una mutua predisposicio de bona voluntat per aconseguir resultats pràctics i objectius.

« L'existència d'un organisme consultiu col.laborant amb la presidència catalana i format pels partits i organizacions abans referits (no en cita concretament cap) proporcionaria la cohesio i el dinamisme màxims que aquestes forces podrien desenrotllar, impulsant les tasques encaminades a l'urgentissim alliberament del nostre païs, i Catalunya es trobaria preparada a tota eventual contingència que relacionada amb la crisi del règim franquista pogués sorgir ». També ho creu necessari per a una immediata liquidacio i normalitzaco de la vida de Catalunya un cop enderrocat Franco.

L'HOMENATGE al Mestre Pompeu FABRA

ELS ACTES

El Comité Executiu de l'Homenatge Nacional al Mestre Pompeu Fabra, en ocasio dels seus vuitanta anys, ens comunica que, a causa de dificultats tècniques, s'ha vist obligat a ajornar d'una setmana, és a dir, per als dies 27 i 28 del que som, els actes que es celebraran a Prada en honor al nostre gran filoleg i que estan cridats a tenir una gran importància.

Aquests actes consistiran, en primer lloc, i com ja vàrem anunciar als lectors de « La Humanitat », en una conferència que donarà el nostre eximi poeta Josep Carner, que és un dels homes que ha pogut veure de més a la vora l'exemplar lluita sostinguda fins al triomf pel Mestre Fabra per tal de donar a la llengua catalana l'unificacio ortogràfica i la depuracio gramatical que li han donat la seva magnifica normalitat d'idioma modern, apte per a totes les disciplines de l'esperit. Aquesta conferència serà donada a la sala de l'Ajuntament de Prada, cedida expressament pel Sr. Alcalde d'aquella vila, el dissabte 28 de febrer. El mateix dia tindrà lloc el sopar oficial d'homenatge al Mestre Fabra.

El diumenge, dia 28, s'ha de celebrar l'acte solemne del lliurament de la medalla d'or esculpida per Joan Rebull i adquirida per subscripcio popular, i després probablement hi haurà un vermut popular. El dol recent del mestre Fabra ha obligat a reduir els actes projectats i a limitar-los a aquells que expressaran, de la manera més sobria, l'afecte i l'agraïment de tots els Catalans per l'obra exemplar de l'autor del « Diccionari General de la Llengua Catalana ».

No cal dir que « La Humanitat » es trobarà representada a tots els actes i que donarem als nostres lectors, en la nostra proxima edicio, una ressenya fidel d'aquest cordial homenatge al Mestre en els seus vuitanta anys.

⁂

A iniciativa del Consell del Partit Nacionalista Basc, i com a tribut d'afecte a l'home que, essent llargs anys catedràtic a l'Escola d'Enginyers de Bilbao, fou i resta un dels amics més fidels del poble d'Euzkadi i un artifex de l'amistat catalano-basca, ha estat oberta entre tots els nuclis bascos resident a França una llista de subscripcio per tal de contribuir a l'homenatge a Pompeu Fabra. Sabem que aquesta llista ha estat encapçalada pel President José Antonio de Aguirre i que figuren en ella consellers del Govern d'Euzkadi, diputats i altes personalitats del P. N. B., aixi com les juntes locals de Paris i dels Baixos Pirineus. Aquesta cordial participacio dels bascos en un acte català, exaltacio de la nostra espiritualitat en allo que té de més vivent, que és l'idioma, serà un nou lligam en l'afecte que uneix els dos pobles de Catalunya i d'Euzkadi, afecte que les adversitats i les lluites no fan sino enfondir.

⁂

En diversos indrets de França i d'Amèrica les entitats catalanes organitzen, per al dia 20 de febrer, aniversari del Mestre Fabra, actes publics en homenatge al gran català i a la seva obra exemplar en profit de la nostra llengua. Ja hem parlat del concert de musica popular catalana que donarà, des de les antenes de les emissores parisenques, el Cor Nacional Català que dirigeix el nostre amic Mestre Josep Fontbernat, concert que anirà precedit d'unes paraules de presentacio de l'il.lustre poeta Ventura Gassol. Sabem també que a Mèxic, el mateix dia, la Comunitat Catalana d'aquell pais celebrarà al local de l'Orfeo Català un acte que consistirà principalment en una conferència de l'autor dramàtic i publicista Aveli Artis. El Casal Català de Lio celebrarà també un acte d'homenatge. Oportunament donarem una recensio d'aquests esdeveniments, aixi com d'altres que tinguin lloc i que oportunament ens siguin comunicats.

Vida del Partit

Consell Directiu a França

El Consell Directiu per mitjà del Secretariat Permanent ha fet coneixer periodicament al Secretari General del Partit Sr. Josep Tarradellas i al Consell Executiu, les adhesions i felicitacions que ha rebut dels organismes d'Esquerra Republicana de Catalunya, per la linea politica seguida desde el darrer Ple de Montpellier, d'acord amb la « nova etapà » en aquella reunio fixada. Aixi mateix ha traslladat a la Direccio de « La Humanitat » la felicitacio dels Comites i Delegacions del Partit davant l'orientacio del nostre diari en aquests darrers temps.

⁂

Es recomana a tots els Comites que en controlar a nous militants tinguin present que, pels que ja havien figurat a les nostres rengleres a Catalunya es seguirà el mateix procediment de fins ara, i pels que sollicitin l'ingrés provinents d'altres partits i nous arribats de casa nostra, caldrà que en fer la demanda facin constar la seva procedència politica i la data d'entrada a França.

S'insisteix perque cada vegada que un dels nostres militants es traslladi de Departament, se li lliuri una lletra de presentacio pel Comite del lloc on vagi a residir, i aquest a la vegada que acusarà rebut al Comite de procedència, en donarà compte al Secretariat Permanent.

⁂

Aquests dies ha estat cursat el Report 4 del Consell Executiu. Aquells Comites i Delegacions que en l'actualitat no l'hagin rebut poden fer tot seguit la reclamacio al Secretariat Permanent.

ARIÈGE

HA MORT LA SENYORA MESTRE PUIG

Ens arriba la trista nova de la mort de l'esposa del nostre amic el President del Comité Departamental d'Ariege Dr. J. Mestre Puig. La noticia ha causat una gran impressio entre els exiliats i sobretot entre els de l'Ariege car el nostre amic porta a cap una gran activitat humanitària. Feia poc temps que havia arribat de Catalunya i ha estat victima d'una ràpida malaltia.

Esquerra Republicana de Catalunya i « La Humanitat » expressen al seu ben amic l'ex-diputat J. Mestre Puig l'expressio de llur condol per la tristesa que l'afligeix.

GIRONDE

En la reunio del Consell Departamental de la Gironde celebrada el dia 23 del mes de Gener à Bordeus, es feu una revisio dels càrrecs d'aquest Consell, el qual actualment està constituit aixi :

President, Llorenç Aragay; Vice President, Julià Fito ; Secretari, Josep Cortadellas ; Tresorer, Josep Estrada ; Comptable, Jaume Prat ; Secretari d'Ajut, Lluis Planas ; Secretari de Propaganda, Lluis Sorribes ; Delegat de les Joventuts, Enric Tormo.

Tota la correspondència deu adreçar-se a l'adreça del President Sr. Llorenç Aragay, 29, rue Lacornée, Bordeaux (Gironde).

PIRENEUS-ORIENTALS

El Comité d'aquest Departament a tots els seus militants vulguin contribuir a la subscripcio de l'homenatge a l'illustre Mestre Pompeu Fabra amb motiu dels seus vuitanta anys. A l'estatge del Secretariat Permanent del Partit s'accepten subscripcions desde 20 francs.

DROME

El dia 29 del passat mes de Gene tingué lloc a Mirabel aux Baronies l'Assamblea General dels militants del Departament de la Drome.

S'aprovà l'Acta de la reunio general anterior i l'Estat dels Comptes. Foren designats els membres que han de representar la Delegacio Departamental, la qual va quedar constituida de la seguent manera :

President, Josep Vilalta Ferrer ; Secretari, Rossend Jové Pinyol ; Tresorer, Joan Garriga Mercadal ; Secretari d'Ajut, Josep M. Jové Masip i representant des J.E.R.E.C.

S'acordà adherir-se a l'homenatge al mestre Pompeu Fabra, depurador de llengua catalana, en motiu dels seus vuitanta anys.

Per unanimitat s'acordà felicitar la Direccio del Partit per la linea politica seguida en aquesta « nova etapa » i fer constar la satisfaccio dels militants de la Drome per l'orientacio donada aquests darrers temps a « La Humanitat ».

⁂

Tota la correspondència deu adreçar-se al Secretari de la Delegacio Sr. Rossend Jové, Place de la Libération. Mirabel aux Baronies, Drôme.

DORDONYA

Ha mort a Tarragona la mare politica de la destacada militant del nostre Partit Teresa Baduell. Comprenem el seu dolor i el del seu marit, l'amic Josep Segura, davant aqusta perdua doblement sentida per la separacio de l'exil. A les proves d'afecte que han rebut dels amics de Perigueux hi adjuntem d'una manera ben sentida el sentiment dels organismes superiors d'Esquerra Republicana de Catalunya.

YONNE

Ha mort l'entussiata militant del nostre Partit Josep Solé Rius, que figurava entre els militants del Departament del Yonne. Desde la fundacio d'E.R.C. l'amic Solé ha estat un ferm propagador dels nostres postulats i a lluitat sempre per la causa Republicana i per les llibertats de la Patria. Actuà a Reus d'on era fill ; darrerament vivia a Anglesola (Lleida), on presidi el nostre Partit i ocupà càrrecs de representacio en l'Ajuntament d'aquella vila catalana.

Als seus familiars el nostre sentiment ben profond.

NECROLOGICA

Ha mort a Barcelona, el senyor Ramon Llardent, pare del nostre estimat amic l'ex-regidor de l'Ajuntament de Barcelona, Ferran Llardent, actualment exilat a Mèxic.

Que en aquestes hores doloroses, sàpiga el provat catalanista la part que els que fem « la humanitat » prenem en la seva pena.

Casal Catala de Montauban

Aquest Casal ha celebrat darrerament una reunio general ordinaria de socis, en la qual després d'aprovar-se els comptes, l'Acta de la reunio anterior i la Memoria de les seves activitats, es procedi a l'allecio del nou Consell Directiu, que està format com segueix :

Francesc Marcet, President ; Antoni Soler Roca, Vice President ; Francesc Sales, Secretari ; Trésorer, Antoni Masculet ; Vocal de Cultura, Pere Sabater ; Vocal d'Esbarjo, Rodolf Montrenat ; Vocal d'Esport, Frances Bover ; i Vocal Joan Manyé.

UNA OMISSIO

En la llista dels assistents a l'enterrament de la filla de Mestre Fabra deixàrem de consignarhi la presència del Sr. J. Puig i Pujades, diputat del Parlament de la Republica. Ens excusem ben sincerament d'aquesta omissio involuntària.

REOBERTURA DE LA FRONTERA

“PER MES DUR QUE SIGUI EL COP, LA QUESTIO DE FRANCO NO ES PAS CLOSA”

escriu Léon BLUM

Els nostres lectors coneixen el text de la declaracio en què el Govern francès anuncia la reobertura de la frontera amb Espanya. Tancada aquesta el primer de març del 1946 pel Govern que presidia Mr. Felix Gouin, ha tornat a obrir-se el 10 de febrer en virtut de les negociacions franco-espanyoles. Queden, aixi, restablertes, entre altres, les comunicacions postals, telefòniques et telegràfiques.

Segons « Le Monde » havia d'haver arribat al Quai d'Orsay una nota americana proposant l'establiment d'un Govern provisional a Espanya. La nota, datada el 21 de febrer del 1946, influencià la decisiò francesa, o aquesta s'escaigué sense haver-ne hagut coneixement ?

De totes maneres, França havia obrat en aquell moment amb la confiança que els aliats estaven decidits a impossibilitar la continuació de Franco en el poder. El noble païs que ens acolleix fou fidel a les esperances que exaltaren les Nacions Unides durant la guerra i ha mantingut fins ara la seva actitud malgrat la defallença dels seus companys de lluita.

Per la nostra part comprenem que França no hagi pogut continuar fent la figura de cavaller sol puix que — ultra les necessitats del seu poble — el tancament de les seves fronteres esdevenia gairebé inoperant quedant obertes a Franco les portes de les altres nacions.

S'ha dit que Nordamèrica hauria vist amb satisfacciò la reobertura de la frontera franco-espanyola. Si hi ha qui posa aquesta satisfacciò al compte d'un millorament en les relacions americano-espanyoles hi ha, en canvi, qui creu que Mr. Truman no s'arriscarà pas en una aproximacio amb Franco perquè la proximitat de les eleccions presidencials i la presència d'un contrincant demòcrata com Mr. Wallace l'obliguen a ésser prudent de cara l'opiniò antifranquista qus és molt forta als Estats Units.

La decisio de la reobertura de la frontera ho donat lloc a diferents declaracions anti-franquistes per part de la premsa francesa. Reproduïm alguns estractes de la mateixa.

« LE POPULAIRE »

L'il.lustre lider del Partit Socialista francés senyor Léon Blum na escrit en un editorial del 11 de febrer : « Anoto l'esdeveniment amb amargor... El règim de Franco és un vestigi de l'Eix, un enclavat feixista, i l'esperit es revolta a la idea que els Aliats vencedors l'han deixat subsistir, que avui és més solid que l'endemà de la victoria. Ningu no ha pensat mai a destruirlo per la guerra. Pero per a privarlo de tota possibilitat de continuar només calia tenir-lo aïllat de la comunitat internacional. Era suficient tenir-lo en quarentena, de tallar-li un darrera l'altre els lligams politics, economics i morals que el relacionaven al mon de la llibertat. Només calia prestar aquest socors passiu al poble espanyol el qual s'hauria alliberat aleshores del seu tira. La revolucio interior s'hauria produït ella mateixa. »

El senyor Blum al.ludeix les temptatives angleses per tal de trobar una solucio al problema espanyol tot salvaguardant-li la pau i anota que França fou deixada sola pel cami que menava a l'isolament internacional del règim franquista. « La iresolucio i la impotència perllongada dels Aliats oferiren a Franco no pas una consideracio, pero si la consistència... Manca de decisio, manca d'autoritat, manca de fé en la democracia a Espanya, com a França, per la Republica, veus aci les causes del greu error comés pels dirigents anglo-americans ».

I aquest interessant article acaba aixi : « Per més dur que sigui el cop — reobertura de la frontera — la qüestio de Franco no està pas closa. ? Qui s'hauria pogut pensar que tres anys després de la victoria Franco tiranitzaria encara els espanyols ? Aquest afront a la consciència universal serà rentat algun dia. En l'Europa de després de la victoria, la dictadura franquista resta un element totalment inassimilable. I serà expulsat mes aviat o més tard per la força ineluctable de les coses... Cal, pero, confessar-ho, la força de les coses no haura estat gaire ajudada per la voluntat dels homes ».

« L'ORDRE »

L'intel.ligent periodista i amic nostre que és M. Emile Buré ha dedicat, també, un llarg èditorial a comentar la decisio de la reobertura de la frontera.

« Georges Bidault està posat, en el debat relatiu a l'Espanya franquista, en la més cruel de les dificultats pels governs de Londres i Washington, els quals, amb un menyspreu per a les finalitats de guerra que favien plantejat han, amb alternatives de cinisme i d'hipocresia, consolidat el poder de Franco per començar i després han afavorit el comerç de les nacions que ells representen... »

« Jo crec — acaba — que Georges Bidault, abans de prendre una decisio definitiva podria invitar la O. N. U. a pronunciar-se finalment sense subterfugis sobre el cas de Franco. Si fos impossible de convocar aquesta Assemblea, caldria, almenys, consultar per ultima vegada els governs de Londres, Washington i Moscu entorn d'aquest cas paradoxal. »

« L'AUBE »

El redactor de politica estrangera del portantveu del M.R.P. i sota el titol « Realismes » escriu : « La reobertura de la frontera dels Pireneus no es una concessio de França a l'Espanya de Franco. Es tot el contrari. Es la primera claudicacio del dictador. Fa uns mesos havia rebutjat aqueixa mesura. Si avui hi consenteix és perque desitja mantenir-se en el poder i beneficiar-se del Pla Marshall. Tracta de fer modificar l'actual actitud francesa la qual es nega a fer-lo beneficiari del Pla americà... Les 16 nacions europees tenen avui entre llurs mans l'arma que pot donar a Franco el corp mortal... » I, « Aquest pot ésser el primer èxit del Pla Marshall. Un èxit que encaixa amb el seu esperit i finalitat que és la d'assegurar o retornar als pobles d'Europa el ple exercici de llur llibertat. I d'aixo precisament es tracta, d'un pais en el qual es va incrementant la respressio franquista, on més de cent mil homes i dones continuen empresonats pel sol fet de voler mantenir-se fidels als seus ideals de llibertat, un pais on es continua afusellant-se tots els dies, deu anys després del carnatge general. »

ELS REPUBLICANS

El President interi del Govern republicà espanyol senyor Fernando Valera ha declarat que : « Els republicans espanyols senten, naturalment, que el fet s'hagi produït. Amb tot, guardem una gratitud a França per la solidaritat amb la causa de l'alliberament d'Espanya la qual cosa ha estat representada pel tancament de la frontera. Comprenem — continua — que aquesta mesura no podia perllongar-se indefinidament si les altres nacions democràtiques avant posavent els fins utilitaris als principis morals i als deures, tantes vegades incomplerts, envers la democràcia espanyola ».

Per la seva part el senyor Indalecio Prieto ha declarat a Mexic que « L'Espanya republicana no podria reprotxar al Govern francés si aquest es decidia a obrir la frontera pirenenca perque el sacrifici del tancament era perjudicial per a França i era una mesura estèril puix que els altres païssos no havien imitat l'exemple francés ».

«Solidaritat Catalana»

Se'ns prega la publicacio de la següent nota :

« Solidaritat Catalana », per mitjà del seu Secretariat d'Ajut, ha entrat a formar part de la « Comissio Consultiva d'Emigracio » del Govern de la Republica Espanyola, organisme anexe al Ministeri d'Emigracio i on estan representades totes les organizacions de solidaritat constituides amb fins benèfics entre els refugiats espanyols. Oportunament hom donarà a conèixer, a través de la premsa catalana i de les entitats existents a França on s'apleguen els catalans exiliats, les diferents possibilitats d'ajut i els tràmits que sigui precis dur a terme per a ser-ne beneficiari.

Comuniquem, ja per endavant, que enguany, com l'any anterior, serà possible, gràcies a la generositat d'una organitzacio suïssa de fer anar durant tres mesos a colonies scolars establertes a Suïssa un cert nombre de nens i nenes, entre 6 i 12 anys, fills de refugiats espanyols, a condicio que no pateixin cap malaltia contagiosa ni tinguin una situacio patologica.

Les peticions per a l'ingrés a les esmentades colonies seran sotmeses a la decisio final de l'organitzacio suïssa, i aquesta realitzarà, amb els seus metges, la seleccio. Seran preferits els nens o nenes arribats recentment d'Espanya i que es trobin en situacio fisica deficient.

« Solidaritat Catalana » s'ofereix a trametre les instàncies necessàries als pares catalans que vulguin aprofitar-se d'aquest oferiment. Les sol.licituds hauran d'ésser esteses en els impresos del Ministeri d'Emigracio, els quals facilitarem a aquelles persones que en demanin. El termini d'admissio de propostes s'acaba el 20 de febrer i és interessant, per tant, que aquestes peticions siguin fetes ben aviat. Cal adreçar-se a « Solidaritat Catalana », Secretaria d'Ajut, 10, rue Washington, Paris xe. Recordem que, en igualtat de circumstàncies, seran preferits aquells infants necessitats d'una alimentacio i d'un règim sanitari que compensin una llarga temporada de privacions. Caldrà indicar a les demandes : noms, edat i adreça dels infants, i nom dels pares, aixi com data i lloc de naixement dels candidats.

L'ANGOIXOSA SITUACIO economico-financera de l'Espanya franquista

FINANCES ESTATALS

En precedents articles hem posat de manifest la pèssima situació en què es troba Espanya quant al reequipament del seu utillatge industrial i rodat i a la deficiència alimentària que pateix. Avui ens referirem a la situció financera estatal, la qual, com es veurà fa un trist paral.lel amb les dificultats privades.

Durant la República el pressupost assolì, en el seu màxim, 5 mil milions de pessetes. Anoteu, ara, les xifres franquistes :

1945 .... 13.113 milions
1946 .... 13.239 »
1947 .... 14.223 »
1948 .... 15.196 »

Cal observar que al marge hi ha, encara, el pressupost extraordinari, i que els augments anotats no tenen la compensació d'un increment en el procés economic del païs car es tracta, només, d'un factor inflacionista.

El deute Públic assolì en 1946, 70 mil milions de pessetes. El deute directe del Govern espanyol augmentà d'un 26 % entre 1943 i 1946 o sigui que passà de 46,6 mil milions a 58,9 mil milions (1er de gener del 1947). D'aquestes xifres són exclosos els deutes del Govern contrets amb Italia i Alemanya : 3,5 mil milions de pessetes.

El Govern Franco decidì un augment del deute de 2.500 milions per tal d'equilibrar el dèficit inicial del pressupost. Com que el pressupost d'enguany tampoc escaparà al déficit, és de presumir una altra incrementació del Deute.

La circulació fiduciària republicana equivalia pràcticament al total pressupostari i era d'uns cinc mil milions de pessetes. La moneda en circulació era garantida per un 30 % d'or. Actualment el règim de Franco compta amb exigües reserves garantidores. En 1947 la circulació fiduciària era d'uns 25,5 mil milions de pessetas i en l'11 de gener d'enguany s'ha autoritzat un augment fins a 28 mil milions.

LES NECESSITATS I LES SOLUCIONS

Franco, com ja hem escrit, tracta, un bon xic escamat, de la possibilitat d'heure els beneficis del Pla Marshall, de trobar solucions en esbiaix. Els seus agents frèqüenten els mitjans privats nordamericans per tal d'obtenir crèdits bancaris. S'ha vingut parlant d'una intervenció de capitals a base de l'explotació de la xarxa ferroviària. Sigui que els propòsits no hagin reeixit o que hagin estat abandonats el règim tracta de redreçar la situació ferroviària per mitjans propis. L'anada de Guadalhorce a Madrid corrobora aqueixa creença.

Els capitals nordamericans haurien enfocat una intervenció a través les explotacions hidroelèctriques, però sembla que tampoc han reeixit.

Doncs, no queda altra esperança a Franco que tractar d'entrar en el Pla Marshall per la porta gran o la del servei. El païs necessita aportacions massives i no pas operacions isolades i amb compta gotes. Li cal un ajut sistematitzat que el salvi de la precipitada devallada. Espanya necessita : 2 milions anyals de tones de cereals ; 250 milions de tones de nitrats ; 50 milions de dolars anyals de cotó ; 20 milions per a petrolis i 750 milions amb destinació a maquinària agricola, minera, hidroelèctrica i transports ferroviaris i per carretera, tot el qual requereix, immediatament, un minim de mil milions de dolars.

Es evident, repetim-ho, que un tal esforç només pot provenir-li del Pla Marshall i els dirigents i solidaris d'aquest acaben de reafirmar l'exclusiva contra Franco.

Quant temps podrà resistir el règim dictatorial dins d'aqueixa Numància econòmico-financera?

FRANCO I EL PLA MARSHALL

Anglaterra no admetrà Espanya en cap conferència internacional

Les activitats franquistes encaminades ara per tal de poder fer entrar Espanya en el Pla Marshall han produït comentaris de premsa internacional i han motivat declaracions de personalitats diplomàtiques. Donem a continuacio algunes referències dels mateixos :

El diari londinenc « The Observer » escriu : « En realitat la posicio dels governs britànica i francés respecte l'Espanya franquista no han modificat. No hi ha, ni hi ha hagut, el proposit de nomenar Ambaixadors a Madrid. La gran majoria de les 16 nacions europees del Pla Marshall son fermament oposades a l'admissio d'Espanya mentre continuï el poder d'aquell pais en mans d'un règim totalitari ».

Havent informat el corresponsal a Washington del « Daily Express » de Londres que Espanya participaria aviat tant en el pla Bevin (Unio Occidental Europea) com en el Marshall i que Nordamèrica havia decidit millorar immediatament les seves relacions amb Espanya la premsa londinenca de l'endemà publicà un rotund desmentiment recollit en el mateix Foreign Office.

El dia 9 de febrer Mr. Hector Mc. Neil contestant en nom del Govern a una interpel.lacio a la Cambra dels Comuns oficialitzà aquella referència amb les següents declaracions : « EL GOVERN BRITANIC NO HA MODIFICAT LA SEVA ACTITUD RESPECTE EL GOVERN FRANQUISTA I NO ADMETRA EL GOVERN DE MADRID EN CAP CONVERSACIO INTERNACIONAL SOBRE EL PLA MARSHALL O SOBRE LA UNIO OCCIDENTAL, MENTRE A ESPANYA SUBSISTEIXI UN RÈGIM TOTALITARI ».

Per altra part en el curs d'una conferència de premsa el propri Mr. Marshall ha declarat que correspon a les 16 nacions europees invitar Espanya si ho creuen convenient. Res, pero, — afegi — no permet indicar un canvi d'actitud d'aquelles nacions respecte l'Espanya de Franco ».

IMPRIMERIE DU MIDI — PERPIGNAN
El gerent : SANTIAGO VILA
Num d'exemplars : 5 000

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redacció 6, Bd Poissonnière PARIS (IXe)
Administració : 38, rue des 3-Journées PERPIGNAN
Tresoreria : SANTIAGO VILA 250, route d'Elne, PERPIGNAN (P.-O)
Compte de xecs postals no 57.675 Montpellier

2e EPOCA – Nos 85-86 – 10 DE MARÇ DEL 1948 — Fundador : Lluis COMPANYS — PREU : 5 francs

Es el cor de Catalunya que esta representat en aquesta medalla.

(EL PRESIDENT DE CATALUNYA A MESTRE FABRA)

Visqueu molts anys, Mestre FABRA

EL MOMENT EMOCIONANT EN QUE EL PRESIDENT IRLA LLIURA LA MEDALLA AL MESTRE FABRA. Photo RIBIERE.

"En nom de Catalunya i de tots els catalans"...

En l'acte oficial del lliurament de la medalla d'or, en acabar el seu discurs, el president del Comité Executiu Sr. Quero-Molares pregà al que és president d'Honor del Comité Nacional d'Homenatge que volgués lliurar a Mestre Fabra la medalla d'or. Pau Casals prengué l'estoig que contenia la medalla i pronuncià uns mots amb veu trencada per l'emocio. « **Es per a mi un honor i una gran satisfacciò haver de fer lliurament al meu gran amic Pompeu Fabra d'aquesta medalla d'or que tots els catalans li ofereixen i que és l'expressio de llur afecte i de llur agraïment, en aquesta data del seu aniversari. Però jo crec que, ja que és Catalunya sencera que fa aquesta ofrena, correspon a l'home que duu la representaciò de Catalunya posar a les mans del Mestre aquest present. Demano, doncs, al President Irla que vulgui acceptar l'encàrrec.** »

Rebent l'estoig de mans del Mestre Pau Casals, el President Irla s'adreçà aleshores a Pompeu Fabra. Tots els assistents es posaren a peu dret i, en mig d'un gran silenci, el President de la Generalitat digué :

« **Mestre Fabra, estimat i vell amic !**

« **Em sento altament honorat de rebre aquesta medalla de mans d'un català il.lustre, President del Comité d'Honor del vostre homenatge, per a fer-vos-en lliurament en nom de Catalunya i de tots els catalans escampats arreu del mòn.**

« **Mireu-vos-la bé, aquesta medalla ! Es obra d'un altre català, del gran escultor Joan Rebull. Mireu la vostra imatge feta amb materials indestructibles ! Conserveu-la per a vòs i per als vostres descendents.**

« **El joiell que vòs heu ofrenat a tots els catalans és fet, també, amb materials indestructibles. Es carn de la vostra carn, és sang de la vostra sang, és tota la vostra vida : Una obra admirable, començada i acabada, que us ha immortalitzat. Els catalans no l'oblidaran mai i mai us l'agraïran prou.**

« **Visqueu malts anys, Mestre Fabra !**

« **Visca Catalunya !** ».

I després de donar l'estoig a l'il.lustre homenatjat, el President de Catalunya abraçà i besà Pompeu Fabra. Poques vegades com aquella haurà estat exacte el clixé periodistic « el moment fou d'una gran emociò ». Perquè ben pocs foren els concurrents a l'acte que no sentiren en aquells instants els ulls negats de llàgrimes, davant d'aquella abraçada de dos homes que representen allo que de més alt té l'esperit de Catalunya : la seva llengua i la seva voluntat d'ésser nacio. I aquesta emocio es repeti quan el Mestre Casals, excelsa encarnacio de l'art, abraçà al seu torn el seu gran amic i company d'exili.

Amb veu trencada per les llàgrimes, Pompeu Fabra donà les gràcies per l'ofrena, mentre tots els presents aplaudien interminablement l'home que, als vuitanta anys, conserva clar el seny i ferma la voluntat de servir Catalunya i el seu idioma, arma invencible de l'esperit.

Els actes en honor de l'il-lustre filoleg agermanen tots els catalans

La catalana vila de Prada i els catalans que hem tingut el privilegi de viure-hi els dies 28 i 29 de febrer hauran pogut gaudir d'unes hores d'emocio humana i patriotica com pocs dels actes realitzats a l'exili els hauran donat. La celebracio en un ambient d'afectuosa intimitat, entristit pel dol recent del Mestre Pompeu Fabra, dels vuitanta anys de vida gloriosa del més il.lustre dels catalans vivents ha aconseguit aquella vibraciò simple i cordial, sense enfarfecs ni artificis, que més s'escau per a dir els mots d'agraïment i el desig de felicitats.

ELS ACTES DEL DIA 28 DE FEBRER

Radio Tolosa retransmet el concert del « Cor Nacional Catala » de Paris

Com ja havia estat anunciat, els actes començaren el dissabte, a les sis de la tarda, amb una conferència sobre la vida i l'obra de Pompeu Fabra, a càrrec d'un dels homes que de més a la vora ha vist els inicis de les seves lluites i la magnitud del seu esforç: Josep Carner, altíssim poeta i patrici insigne. Però els atzars benignes d'una programació intel.ligent de Ràdio Tolosa van donar a aquesta conferència un magnífic preludi : la transmissió del concert de música popular catalana i occitana que havia enregistrat feia uns dies, en homenatge a Mestre Fabra, el Cor Nacional Català del Casal de Catalunya de Paris, sota la direccio de Josep Fontbernat, i, precedint les cançons, uns mots en francès de Ventura Gassol. L'autor de « Les Tombes Flamejants » presentava als seus oients francesos aquell concert, en el qual veus catalanes cantarien algunes de les melodies més pures del nostre folklore — *El Cant dels Ocells, El Rossinyol, La Mare de Déu* — i el nostre himne nacional, *Els Segadors*. I els deia per quins motius els catalans escampats arreu del món es reunien en esperit entorn d'un gramàtic, que representava l'idioma, carn i sang del nostre poble i motor suprem del nostre Renaixement cultural i polític. Sentir aquella transmissió, al costat del Mestre i de la seva família, en el menjador d'aquela caseta del carrer dels Mercaders, era una emotiva preparació per a les festes del programa oficial .

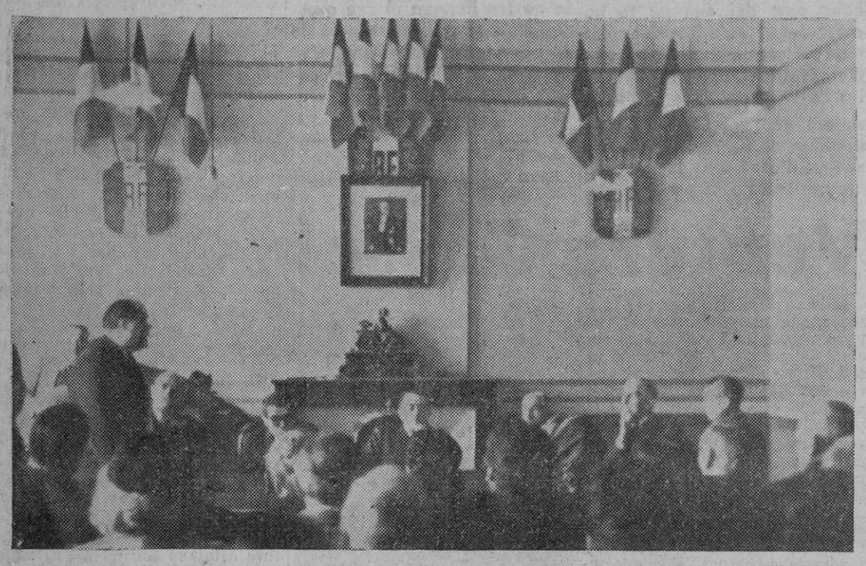

LA PRESIDENCIA DE L'ACTE. J. QUERO MOLARES PRONUNCIA EL SEU DISCURS. Photo PUIG.

La conferencia de Josep Carner

« El do essencial del nostre poble ateny en Fabra una finor suprema. ».

La conferència de Josep Carner constitui, com no podia ésser altrament, una meravella de concepte i de profunditat. L'acte tingué lloc a la sala de l'alcaldia de Prada, plena de gom a gom, i acompanyaven el conferenciant el President d'Honor del Comité Nacional d'Homenatge, és a dir, el Mestre Pau Casals, i el president del Comité Executiu, Josep Quero Molares. Josep Carner començà afirmant que l'unic titol que tenia per a parlar de l'obra de Pompeu Fabra era haver estat testimoni de les seves lluites i els seus triomfs per a aconseguir el redreçament de la llengua catalana. Fabra, ordenador de la nostra parla, depassa de molt el gramàtic estricte. El do essencial del nostre poble ateny en Fabra una finor suprema ; les forces creadores i renovadores del llenguatge, intuïtivament estètiques, li lliuren un secret que ningú com ell no ha sabut posseir. Domina, altrament, la història escrita que ve a identificar-se amb la història de la literatura. I la seva rigorosa formació científica i, sobretot, l'assolida en les ciències naturals, en la biologia, li permet de situar el llenguatge al cim de la qualitat humana, i de formular les lleis que menen l'evolucio d'aquell, que no té fi.

Les necessitats de la cultura

Però encàra, amb totes aquestes virtuts, manca dir una gran excel.lència peculiar de Fabra. Tinguem en compte, per a destriar-la bé, que el llenguatge, per ço com és vivent està sotmès a forces disgregadores i a forces unificadores. Es disgregadora la personalitat de cadascú que parla. Es unificadora la necessitat d'entendre's. Aqesta necessitat esdevé més forta i més subtilment exigent en les llengües de cultura, que per això necessiten institucions fixadores i difusores. En el punt extrem d'una espontaneïtat sense aturador, veiem el cas dels indigenes d'Amèrica i d'Austràlia, entre els quals la llengua canvia gairebé de tribu a tribu i es modifica d'una generació a 'altra.

Quan Pompeu Fabra és noi (i als setze anys, per cert, escriurà el seu primer opuscule gramatical) no és pas encara segur el destí de la llengua catalana. Serà una llengua-esperit ? Sera feta d'enyor, d'un complex d'inferioritat davant l'universal i l'actual, compatible amb el provincialisme polític o bé una llengua-esperit, penetradora de tota la vida intel.lectual i col.lectiva, ambiciosa d'expressar tota la culturá, i per tant recaptadora d'una llibertat i una mesura de poder ?

El signe de la unitat

Regna encara, en publicar Fabra el seu primer opscule, una confusió de coses. Restes de decadència i promeses incompletes. El renaixement català ha nascut sota un signe romàntic, de vegades arqueològic i elegíac, d'altres enamorat de varietats lexiques que la passió del pintoresc es plau a exagerar ; tot acudit, tota incoherència són possibles en aquell individualisme al qual manca ben sovint la qualitat competent. Però hi ha, tanmateix, espectants, unes forces prometedores : la tenacitat i amor dels catalans en l'ús del llenguatge propi. El brillant antecedent d'una antiga literatura amb escrits filosòfics, oracions polítiques, cròniques de reis — que condueixen a les dues, sinó tres, millors novel.les de l'Edat Mitjana europea, — amb la poesia de la meravellosa cançó anònima del Comte Arnau, de les consirositats d'Auzias March, i el patetisme i retòrica d'un l'elgància de Jordi de Sant Jordi Roiç de Corella i, encara, un copiós diplomatari i una alternança d'enciclopèdies cristianes i de crítica racionalista i positivista. Demés, supervivent, a desgrat de tants de règims absoluts, hi ha la condició communicada de Catalunya, porta d'ingrés de tota idea vivificant, de tot esforç humà progressiu. I, estímul dels més assenyalats, una capital decisiva, prestigiosa, popular, clau i compendi de tota la vitalitat catalana factor essencial en l'ordre de la cultura, la qual, bàsicament, és una emulació de ciutats.

I, en definitiva, el gran fet nacional, el gran ressort de la nostra vida, el nostre signe d'unitat, és el llenguatge. Caldrà, doncs, tenir en compte per a bé de Catalunya, que volem eterna, recordar que mai no es confien valors permanents a llengües fluctuants.

La gran tasca de Fabra

Quan Fabra, fet venir de Bilbao per Prat de la Riba perquè doni formalment al català el seu caràter de moderna llengua de cultura, comença la seve tasca, aquesta és infinitament més àrdua i més complexa que la dels oracles gramaticals i estilistes d'altres llengües neollatines. Vaugelas, Bembo, etc., s'atenen a l'ús d'un *sermo urbanus*, d'un parlar civil ja florent i a l'estudi d'uns clàssics reconeguts. No fan sinó destriar, col.lectionar, etiquetar; els àrbitres són *le bon usage* i els autors perfectes. Però la societat catalana no ha pas sabut estilitzar la seva riquesa ; els nostres millors autors no solen pase arribar a prstigi d'autoritats. I Fabra, per un procès particularíssim de selecció, de compleció, d'interpretació, de divinació, emprèn la tasca insòlita, que és la seva glòria peculiar, de substituir-se als models absents, de dar genialment de si alló que cal per compensar tot defailliment i tota carença.

Aquest és el do de Fabra a Catalunya, del tot excepcional : ell ha arribat a una positiva senyoria del llenguatge, eixit de les seves mans, alhora, més pur en si mateix, i més conversant amb les altres llengües de cultura.

I vegeu quin programa indefugible no ens posa al davant Fabra amb una llengua de cultura, a quina mena de propòsit ens fa jurar d'ésser fidels. La cultura viu d'inspiració. D'idealisme, de passió generosa, de perspectives que transcendeixen al temps, que van del concret a l'universal. La cultura viu d'investigació. De disciplina perseverant, de necessitat rigorosa d'experiment i prova, d'exigència de qualitat, de mesurament en termes internacionals. Però encara d'un altre factor està necessitada la cultura: del poder. Del poder, únic que pot mantenir, ne la vida onerosa, que pot ordenar-ne la difusió extensa i permanent ; la llengua de cultura ha d'ésser emprada en l'administració pública, els tribunals, l'ensenyament ; el verb de poetes i savis cal encara que es vegi animat pel so solemne de la sobirania.

Parlar en la nostra lengua normada, treballar segons el seu geni reconquerit, és ja obra de perennitat. Per vençuts que siguem, desterrats i dispersos, la nostra fe pot llevar fruits valuosos, coherents, més durables que la dissort, penyora creixent del nostre dret i la nostra victoria final.

En acabar la seva conferència, Josep Carner fou molt alpaudit pel nombrós auditori, en el primer rengle del qual hi havia el mestre Fabra i el president Irla.

El sopar d'homenatge

Al menjador del Gran Hotel de Prada, i entorn del Mestre Fabra, que acompanyaven la seva muller i la seva filla Carlota, van reunir-se aleshores una cinquantena de comensals. Ocupaven les dues presidències l'homenatjat i el President de la Generalitat de Catalunya, Sr Josep Irla, i els feien costat el Mestre Pau Casals, Josep Carner, Josep Quero i Molares, Antoni Rovira i Virgili, les senyores Gassol, de Benito, Capdevila, Arnau, Alavedra, Xammar i Fors. Assistien també al sopar, entre altres, els senyors Josep Tarradellas, Pau Padró, Martí Barrera, Ventura Gassol, Víctor Torres, Josep Fontbernat, Francesc Arnau i Cortina, l'ex - sos - secretari de la Presidència del Consell de Ministres, Sr Josep de Be-

(Passa a la segona plana)

EL PRESIDENT IRLA AMB ELS MESTRES FABRA I CASALS POC DESPRES DEL LLIURAMENT DE LA MEDALLA. Photo RIBIERE.

EDITORIAL

VERS EL RECOBRAMENT

La Humanitat, que ha volgut ésser sempre l'eco de la joia i la dolor, de les inquietuds i les aspiracions de la nostra terra, avui consagra la major part de les seves columnes a l'homenatge que el nostre poble ha tributat a Pompeu Fabra amb motiu d'escaure's el seu vuitanté aniversari. Sabem que els nostres lectors ens en sabran grat i que tots ells aculliran aquest número amb entusiasme, car no ignorem que tots els bons catalans estimen la persona i l'obra de Pompeu Fabra i que tots els patriotes han volgut associar-se a aquesta esclatant manifestació d'homenatge al restaurador de la llengua catalana.

Els que hem tingut la sort de viure, en la catalana vila de Prada, aquests instants de pura emoció patriòtica, no podrem oblidar-los fàcilment. Hi havia la persona de l'homenatjat, la del President de la Catalunya, la de figures capdals de la intel.lectualitat catalana. Hi havia la joia causada pel més merescut dels homenatges i de veure com tots els catalans — els de l'interior, els que es troben escampats arreu del món — s'hi associaren amb émoció sinceríssima. I, presidint-ho tot, hi havia un immens fervor patriòtic, un magnífic clima d'unió catalana.

Altres han dit — altres diran — tota l'excel.lència de l'obra fabriana. Deixeu que, per la nostra banda, des d'aquest lloc que recull els batecs de l'actuaitat, posem, de relleu aquest clima d'unió catalana que s'ha respirat a Prada i que ens en felicitem. En l'hora greu que estem vivint, haurà estat, encara, un dels grans serveis prestats per Fabra a Catalunya el d'establir la coincidència entre els catalans. Pla bé ho recullia el President de Catalunya quan, posant de relleu aquest fet en sintetitzava tot l'abast i afirmava que de la unió dels catalans en depèn l'esdevenidor de la Pàtria, « la seva mateixa existència ».

Pel lloc on foren pronunciades i per qui va pronunciar-les, aquestes paraules caldria que fossin meditades i seguides. La feina que tenim al davant és massa feixuga per a que ens poguem permetre l'absencia d'uns o altres i avui ja sabem que el recobrament de les nostres llibertats ha d'ésser obra exclusiva dels mateixos catalans. Qui digui el contrari, qui cregui o afirmi que la felicitat pot venir-nos dels demés i que, per tant, hem de junyir-nos a punts de vista o actuacions determinades, s'equivoca lamentablement o bé actua al servei d'interessos que res tenen a veure amb Catalunya.

La feina de recobrament ha d'ésser obra nostra, hem de fer-la els mateixos catalans. Escoltant, en l'homenatge a Fabra, la llarga llista d'adhesions rebudes, destriant el nom de les persones i la significació i la tendència dels organismes, examinant el contingut dels missatges rebuts hom podia adonar-se fàcilment com el sentiment nacional --- que en el cas de Catalunya s'alia amb el de la llibertat humana i col.lectiva --- pot unir-nos a tots ? Per què, doncs, a l'establir aquesta constatació, no expressaríem el nostre desig fervorós que els catalans poguem trobar-nos ben aviat units en un gran impuls per a recobrar el que hem perdut ? Per què no proclamar-ho ja des d'ara, i tenint en compte el sentit liberal, universalista i humà que sempre ha tingut Catalunya, no interesssar-hi al major nombre de catalans possible ? Per a una conjunció d'aquesta amplitud, no hi ha d'haver exclusives. En definitiva haurien d'ésser aquells que a l'interès de la Pàtria n'hi avantposen d'altres, els que automàticament s'exclourien d'aquesta gran correntia alliberadora.

Tot això ens suggeria l'emoció patriotica respirada en els actes d'homenatge a Pompeu Fabra. Ens limitem a fer-ne esment, de manera simple i breu, persuadits que són innombrables els catalans que pensen com nosaltres. A Prada, entorn del restaurador de la nostra llengua, tots combregàrem en la mateixa fè. El President Irla sabia sintetitzar-la amb uns mots amb els quals volem cloure aquest comentari : « De la unitat dels catalans en depèn el recobrament de les llibertats de la nostra Pàtria ».

L'ADHESIO D'EUSKADI

El President del Govern d'Euzkadi, Sr. José A. Aguirre tramété el seguent telegrama a Mestre Pompeu Fabra :

« Rebi nostra cordial salutacio en merescut homenatge i amb ella l'adhesio del Govern basc i de tots els bascos que admiren amb catalans el mestre, el patriota i el democrata. José A. Aguirre ».

El President de la Generalitat representà el President d'Euzkadi en els actes d'homenatge.

Catalunya homenatja el gramatic, el patriota i l'home

(Ve de la primera plana)

nito, el director de « La Tramontane », M. Charles Bauby, Emili Vigo, Ferran Rahola, Garcia Castellet, Juli Sunyer, Jaume Creus, F. Calvet, Santiago Vila, i els membres del Comité Executiu de l'Homenatge, Srs Eugeni Xammar, Ferran Canyamers, Joan Alavedra, Julià Gual, Pau Cirera, Joaquim Torrens-Ibern i Rafael Tasis.

Els menus del sopar duien l'escut de Catalunya i la signatura autógrafa del Mestre, i constituïen així un preciós recordatori de les festes. L'àpat transcorregué en un ambient de gran cordialitat, i en sonar l'hora dels brindis l'afecte al Mestre prengué la veu diversa dels oradors que volgueren associar llur paraula a l'homenatge i de les adhesions que duien, de Catalunya, de França i d'arreu del món, l'expressió de l'agraïment que tots els catalans senten pel creador de la llengua catalana literària moderna. Començà el Sr Josep Quero oferint, com a President del Comité Executiu, l'àpat.

JOSEP QUERO OFEREIX L'APAT

« Els catalans, digué, homenatgen l'home que ha dedicat tots els seus esforços al nostre idioma, a l'home que ha retut a Catalunya el màxim servei, enlairant allò que era la seva essència, la llengua. Aquest homenatge, intim pel nombre de persones, representa, pero, el que tots els catalans d'arreu del mon reten a Pompeu Fabra. Hi ha en aquesta taula tres generacions representades: la dels homes que col.laboraren amb Fabra en la seva tasca ; la dels que vingueren després i pogueren treure profit de l'obra realitzada ; la dels joves, per ultim, que son la garantia que un dia tornarà a implantar-se la sobirania de la llengua i de la nacio. »

Tot seguit prengué la paraula el Pesident de Catalunya, senyor Josep Irla, el qual fou acullit amb una ovació de tots els assistents a peu dret. El President Irla pronuncià la següent al.locució :

Parla el President IRLA

« Voldria que ens inspiréssim en l'exemple de Pompeu Fabra. »

« En la dura prova de l'exili, oblidant per un instant els perills passats i els desenganys soferts, el dia d'avui és una jornada de joia. Homenatgem la persona i l'obra de Pompeu Fabra i aquests actes en honor de l'il.lustre filòleg agermanen tots els catalans.

Vull aprofitar aquesta avinántesa, aquest clima d'unió creat entorn d'un patriota exemplar, per a dir que cal que aquest esperit comprensiu es mantingui pel bé de la nostra volguda i soferta Catalunya. Hem d'esperar-ho i desitjar-ho així, car de la unitat dels catalans en depèn el recobrament de les llibertats de la nostra Pàtria, dels drets que el nostre poble va donar-se lliurement.

Cal que tothom que senti amb esperit elevat la transcendècia de l'hora catalana imposada per les actuals circumstàncies, sàpiga sobreposar-se a totes les conveniències personals, a les diferències partidistes i pensi solament en el destí de Catalunya, es a dir, en el seu esdevenidor, en la seva mateixa existència. I és per això que voldria requerir tothom — totes les organitzacions, tots els partits polítics, tots els catalans — a que s'invoqui el nom sagrat de Catalunya amb una sola finalitat : la grandesa i la llibertat de la Pàtria i el benestar por als seus fills. Per la meva banda vull proclamar, com a dipositari dels drets de Catalunya, des de la mort tràgica i gloriosa del President Companys, que MANTINDRÉ LA INSTITUCIO CABDAL DE LA NOSTRA TERRA AMB TOTS ELS SACRIFICIS QUE SIGUIN NECESSARIS FINS QUE EL NOSTRE POBLE PUGUI MANIFESTAR LLIUREMENT LA SEVA VOLUNTAT.

En aquesta diada històrica, en aquesta festa d'amor que estem celebrant al voltant de l'home que ha viscut i consagrat la seva vida i la seva obra al servei de la Pàtria, saludem, doncs, efusivament tots els catalans i sobretot aquells que sofreixen i lluiten per la llibertat dels nostres pobles !

Jo voldria, Catalans, que recollissim la bella significació d'aquests actes, en els quals es respira amor, germanor i patriotisme. I voldria també que ens inspiréssim en l'exemple de Pompeu Fabra. Si així ho fem, no hem de de perdre l'esperança car l'esdevenidor de Catalunya depèn de la unió dels seus fills per a conduir-la pels camins de la llibertat i de l'honor. Només d'aquesta manera serem dignes de l'executòria del nostre poble i de tots els catalans caiguts en les lluites per les seves llibertats. »

Una emocionada ovació acullé les paraules del President de Catalunya, la qual va reproduir-se quan Mestre Fabra s'aixecà per a parlar :

L'AGRAÏMENT DE L'HOMENATJAT

« Podria limitar-me a dir només una paraula : gràcies. Pero vull afegir la satisfaccio que em produeix veure aquest reconeixement de l'obra a la qual he dedicat la meva vida. I haig de dir que bona part del que he fe ha estat degut a l'encoratjament i els alliçonaments d'un mestre excel.lent : Marià Aguilò, i a l'ajut detot s els col.laboradors que vaig trobar. I la unanimitat en aquest homenatge d'avui em permet de creure que l'ardùa tasca que ens emprenien els que tinguérem la missiò de tornar a la nostra llengua el seu prestigi ha trobat l'assistència de tots els catalans i que serà duta a terme, pel bé del català i pel bé de Catalunya. »

Les paraules de Pompeu Fabra foren acullides amb una gran ovacio.

PER LES ADHESIONS, VEGI'S LA TERCERA PLANA.

Ventura Gassol

Estimat Mestre Fabra ; aquest sopar, que amb paraula tan justa i commoguda us ha ofert l'estimat amic Quero, no és simplement un sopar. Hem volgut asseure'ns amb vós a la mateixa taula per arribar a aquella emoció, gosaria dir misteriosa, que només es produeix al volt d'una taula i que fa que el pa prengui el més alt sentit que pot atényer el pa i el vi el més alt sentit que pot atényer el ví i que amb el pa i el ví, per una mena de comunió profana, ens partim penes i glòries, angoixes i esperances. I aquesta esperança és la que venim a buscar en vós, Mestre Fabra, perquè vós sou el que simbolitzeu per a tots els catalans la llengua catalana i en ella incarnem, avui mes que mai, totes les coses no moridores de Catalunya.

Quina emoció fa veure ací plegats el Mestre Fabra que ens ensenyà la paraula sòbria, precisa i clara, el germà Carnér (permeteu-me que avui no us doni el titól de Mestre i que us considerem com el germà gran) que hi ajuntà la gràcia i el Mestre Casals l'accent, el ritme, la fervor, els mateixos valors que ell, per glòria de Catalunya, ha dut a tota la mùsica universal.

Tot seguit Gassol evoca el sentit d'universalitat de la llengua catalana i afegeix :

Es per aquest sentit d'universalitat que prenem totes les nostres coses en la nostra llengua, que gràcies a vós ha arribat a aquella categoria de les més altes llengues de cultura existents, que quan creàrem l'organisme més alt en el qual havia de sublimar-se el pensament català i així poder fer-se sentir en aquell acord del pensament de tots els altres pobles i de totes, les generacions que representen les Universitats, us cridàrem a vós per a presidir la Universitat Autónoma de Catalunya, com ja havíem cridat el Mestre Casals a presidir tota l'òira musical que volia realitzar el Govern de Catalunya sota la presidència dels gloriosos Macià i Companys.

En una bella imatge, parlant dels catlans predestinats per a acomplir una obra, estableix un paral.lel entre Aribau i Fabra, l'un resident a Madrid, l'altre per uns anys a Bilbao. L'un i l'altre afegeix ereu les pedres angulars en les quals s'havia de basar el redreçamet total del nostre poble.

Per totes aquestes raons i aquests sentiments venim a vós, Mestre Fabra, a fer acte de fé. A vós que ens en doneu aquest tan bell exemple en aquesta serenitat del vostre esperit que per damunt de tot dubte, de tota engoixa i de tot dolor, resta impertorbable. Deixeu que en aquesta hora d'emoció em confessi i digui que no crec en altra violència, en altra forca, vingui d'allà on vingui, que en la de l'esperit. Una violència és vençuda per una major violència, una força per una major força. La sola força incoercible és la de l'esperit. Per això entre l'espasa de Jaume I el Conqueridor, que com s'ha dit sovint marcà els limits de la Pàtria i l'arma de la llengua que ens llegà el fill d'un dels cavallers que l'acompanyà a Mallorca, vull dir Ramon Llull, crec més en la segona que en la primera. La de Jaume ha estat vençuda malauradament més d'una vegada, la de Ramon Llull no n'ha estat mai del tot ni en serà passi el que passi. En casos de dissort sempre ha estat i tornarà ésser ella la que ens assegurarà la nostra victoria final. I si de cara a nosaltres dic això que es el que crec, deixeu que també ho digui de cara tots els pobles del món. Mentres només es cregui en els cops de força, mentres només es parli dels Grans, per Grans que siguin, la Pau ni la Llibertat, ni la Justícia no regnaran sobre la terra. En aquest sentit els Grans no són els Grans, els Grans som els petits que creiem en les coses que no poden ésser vençudes.

Per això la llengua catalana que fins el moment de la Renaixença seguia la sort política del nostre poble, una vegada renascuts, se'n salva. La corba del desenvolupament de la llengua catalana seguia fins llavors la de les ascensions i de les calgudes de Catalunya, del Decret de Nova Planta fins a les repressions del funest Franco. Però ara no : en el moment de més repressió de Franco contra Catalunya i la seva llengua, aquesta ha produït un veritable esclat d'escriptors i de poetes nous, a França, a Catalunya i per terres d'America. Deixeu que els representi tots, ara, en aquell, que, morint en els moments més patètics d'aquest repressió, immortalitzà el nom de Màrius Torres.

L'ànima de Catalunya que els ha estat infosa per la llengua catalana. I com que l'esperit ho conté tot, per ell els serà donat de resoldre, un dia, tots els problemes humans que avui la llengua catalana encarna.

Que avui encarneu vos, estimat Mestre Fabra, per ella, que com deia l'estimat Carner, es la nostra sobirana. »

El discurs de Gassol rebé perllongats aplaudiments.

IMPRIMERIE DU MIDI — PERPIGNAN —

El gerent : SANTIAGO VILA

Num d'exemplars : 5 000

A. Rovira i Virgili

AMICS,

Pujant per l'aspre camí de la vida on hi ha les fites dels anys i els decennis, el nostre estimadíssim Pompeu Fabra ha arribat a la fita de la vuitantena. Vida llarga, vida gloriosa, la de Mestre Fabra ! Una vida dedicada al noble treball de refer la nostra llengua malmesa per la decadència, de restituir a Catalunya, net i depurat, l'insubstituïble instrument de la seva expressió lingüistica.

Per comprendre bé l'obra de Fabra, cal situar-la en el pla de la història. Llengua i nació caminen juntes pel camí dels segles. La nostra llengua, que en el segle xv arriba al punt més alt, és aleshores una de les grans llengues romàniques, tan prestigiosa, tan coneguda, tan rica com la castellana. I bé : en el segle xvi, quan apareix una traducció castellana de les poesies d'Auziàs March, l'editor diu que l'obra es publica en castellà per treure-la del sepulcre de la llengua catalana. Ja ho veieu, n'hi ha prou amb mitja centúra perquè la llengua catalana passi d'instrument d'alta poesia a sepulcre. Per què, això ? Perquè ha caigut la nació, i en caure la nació, cau la llengua. Catalunya ha passat, espiritualment, de nació a província. I si la nació s'acompanya de la llengua resplendent, la província es conhorta amb el dialecte fet de parracs i esquinços.

Hi ha qui sosté que la literatura catalana no s'ha trencat mai, que sempre han anat sortint obres catalanes. No és això ! Les obres aïllades, escadusseres, no formen una literatura. Una literatura és un conjunt orgànic i coherent. En els segles xvi, xvii i xviii no hi ha una literatura catalana encara que hi hagi alguns llibres o llibrets en català. No hi torna a haver literatura catalana fins al segle xix, sota el vent de la Renaixença.

La parla s'havia corrumput i deslligat durant les centúries fosques. Calia restaurar-la per dins i per fora. Calia, a més de l'escriptor de raça, el gramàtic savi i perspicaç. La Catalunya medieval va tenir grans escriptors, però no grans gramàtics. Els estudis de gramàtica van ésser empesos pel Renaixement clàssic, i el Renaixement va passar per damunt de Catalunya sense tocar-la gaire. En el segle passat, Ballot fa un treball útil, però insuficient. Antoni de Bofarull i Adolf Blanc, amb poca preparació i no massa encert, publiquen una Gramàtica on hi ha coses com aquella de la conjugació dels verbs ; diuen que quan la forma que ells donen no vagi bé, se'n pot adoptar una altra. Tot són intents i provatures.

Abans de l'aparició de Fabra, la feina més ben orientada en el camp filològic la fan Marià Aguiló, del qual ja ha fet una lloança Fabra mateix, i Milà i Fontanals. Vingut de Mallorca, Aguiló va tenir la noció clara de la unitat de la pàtria per la unitat de la llengua. En el seu discurs presidencial dels Jocs Florals, mostra la llengua única vestida amb difrents vestits locals, com les donzelles de cada régió o comarca, però sempre la mateixa. Milà i Fontanals, en una carta particular, deia que ell era mig filòleg i mig poeta ; té treballs filològics i belles poesies : però la seva especialitat principal era la d'historiador literari.

El filòleg que ve a restaurar plenament la llengua és Pompeu Fabra. I comença ben jove, cap als vint anys. Fa, doncs, seixanta anys que treballa en la gran tasca. Els començos de la seva reforma els trobem en la segona època de la revista *L'Avenç*, on ell apareix l'any 1891. Hi havia allí també Massó - Torrents i Cases-Carbó ; qui entenia de gramàtica era Fabra. Un contrincant seu d'anomenada, Mossèn Collell, feia la justícia de reconèixer, segons la seva expressió pintoresca, que Fabra era « el més ben calçat de la colla modernista ». En aquell temps, el grup de *L'Avenç* era el dels modernistes. Que Fabra anava ben calçat, ho va poder comprovar Collell mateix, que era aleshores com el pantarca del catalanisme literari, i es creia que amb quatre cops aixafaria aquells nois de casa bona que volien fer de radicals. Però va sortir abonyegat de la polèmica, i no va voler més raons, ell que sempre en buscava.

Anys després, Fabra se'n va anar a Bilbao com a professor de l'Escola d'Enginyers, i tot un rengle d'aficionats van voler fer de filòlegs. N'hi va haver un que va publicar un Diccionari i un treball sobre *Los misteris de la llengua catalana esbrinats*, i que no sabia que en llatí hi havia la declinació, i així treia unes deduccions etimològiques extravagants.

Mentrestant, com devia enyorar-se Mestre Fabra ! I com l'enyoràvem els que vèiem la necessitat de la seva tornada ! Una mena de conspiració d'escriptors va aconseguir tornar-lo a Barcelona.

Jo l'havia conegut poc abans, al principi d'ésser redactor d'*El Poble Català*. Era el temps per a mi meravellós en què anava coneixent personalment els homes admirats. Vaig conèixer Jaume Carner, Ignasi Iglesies, Pous i Pagès, i d'altres. Un dia van dir-me mentre jo treballava a la meva taula: « « Hi ha un senyor que el demana ». Vaig sortir, i vaig trobar-me davant d'una noble figura de perfil anglès, els ulls brillants. Era Pompeu Fabra, que col.laborava a *El Poble Català* i havia fet una escapada des de Bibao.

Establert novament a Barcelona, des de l'Institut d'Estudis Catalans va aconseguir la normalització ortogràfica. Alguns deien que les Normes, les del 1913, eren una transacció entre ell i Mossèn Alcover. Sí. Però Fabra va ésser prou hàbil per transigir en coses secundàries i fer triomfar el bon criteri en les coses importants. Després, amb el Diccionari ortogràfic i el Diccionari General ha completat aquest aspecte de la seva obra.

Fabra no va venir a dur-nos tot-d'una i en bloc la restauració lingüística. El seu treball ha estat metòdic, i no ha parat mai de treballar. Ell és un Mestre que encara estudia, i això és el que fan els mestres de debó. Sap la part que correspon al gramàtic i la que correspon a l'escriptor, i reconeix a aquest la llibertat necessària en el seu domini propi. Més que promulgar decrets, il plau fer observacions, formular propostes, donar consells.

Fabra ens ha posat a les mans una llengua depurada, àgil, rejovenida, ben moderna i ben nostra. En el passat segle, la deficiència de l'instrument lingüístic va perjudicar molt alguns escriptors nostres. Amb una millor eina lingüística, quin gran escriptor hauria estat Almirall ! I com hauria guanyat Torres i Bages, el qual llegim ara amb admiració, però de tant en tant amb un mot dolent o una frase incorrecta ens fa saltar com una roda quan passa per damunt d'un roc.

Fabra té el sentit geomètric de l'enginyer i el sentit de finor de l'artista. I té una altra excel.lència, que és el seu patriotisme de català nacional, inspirador de la seva obra de filòleg.

Abans d'acabar, permeteu-me, amics, que obri el meu cor. Ens trobem els catalans en un temps de gran dolor i de gran esperança. No podem oblidar el nostre sentiment nacional, que és alló que més ens aguanta en la dissort i en la fortuna. Davant de possibles esdeveniments, hem de recordar-nos que som catalans nacionals. Republicans també, i sempre. Els catalans no necessitem que ningú ens ensenyi d'ésser republicans. D'això en som mestres. No podem fer el paper de branca del republicanisme espanyol. No som d'una branca. Som d'un arbre: l'arbre de Catalunya.

Ací tenim el nostre President, el President de la Generalitat. Tots l'estimem, i hem de posar-nos al costat seu. Gloriós Mestre Fabra, gloriós Mestre Casals, vosaltres també l'ajudareu!

Estimadíssim Fabra : visqueu molts anys acompanyat dels vostres i de tots nosaltres ! Als vuitanta anys, els vostres ulls encara lluen. Es la lluïssor de l'esperit de Catalunya !

ROSSELLONESOS, CASTELLANS I CATALANS

El Sr. Josep de Benito dugué la salutacio d'un castellà, amic de Catalunya, que representava l'adhesio de l'Espanya que es troba a l'exili a aquella festa catalana. I acabà el seu breu parlament ple d'enginy i d'emocio amb els unics mots que sabia dir en català : Mestre Pomep Fabra, per molts anys ! Després d'ell, l'escriptor rossellonès Carles Bauby, director de la revista « La Tramontana », que havia dedicat un número especial als actes a honor del Mestre, llegi unes quartilles en francès, reivindicant per als fills de la Catalunya francesa tot el bé que Pompeu Fabra ha fet a l'idioma comú dels catalans de les dues vessants de les Alberes. Per aixo li expressen avui també llur agraïment i llur afecte. Acabà amb un cant a Prada, petita vila catalana, que ha acollit uns homes que donen honor a la cultura universal.

Josep Fontbernat feu després un parlament espurnejant de gràcia, comparant la tasca del Mestre Fabra a moments culminants pero malaurats de la historia de Catalunya. Arnau i Cortina dugué, amb mots emocionats, l'adhesio dels exiliats que viuen a Prada porp del Mestre, a aquell acte d'afecte a l'home que tant estimen. Parlà després Eugeni Xammar, per a dir els seus records d'amistat amb Fabra i tota l'admiracio que li inspirava la sevra obra. Rafael Tasis s'atribui la representacio dels escriptors joves per a tributar també al Mestre el testimoni de l'agraïment d'aquells que s'ho han trobat tot fet i que no tindran cap dificultat a reprendre la tasca interrompuda. Emili Vigo, per ultim, en nom de les darreres generacions, s'associa a l'homenatge com a amic i deixeble, i afirmà l'obligacio que tenen tots els catalans a rester fidels a les lliçons i a l'exemple del Mestre.

Mestre Pau Casals

Per últim s'aixecà Pau Casals.

« Tot el que heu dit aquest vespre a Pompeu Fabra, — va dir —, m'ha emocionat més que si m'ho haguéssiu dit a mi, perquè anava destinat a aquest home que tots estimen com a mestre. Els homes que treballem i que duem a terme una obra tenim necessitat que se'ns encoratgi i se'ns digui que som seguits. Aixi s'ha fet per a Mestre Fabra, i s'ha fet bé. Vos, estimat Mestre, heu sentit potser més que ningú de nosaltres l'angoixa de la nostra sort. Jo us demano que mentre visqueu, i que sigui per molts anys, penseu en el molt que se us estima, en el molt que us estima tot Catalunya. Per acabar, com que no sóc home de discursos, he pensat que millor que amb paraules, podria encarregar al meu company fidel de tota la vida d'expressar-vos el meu afecte i la meva gratitud. »

I, en un gest que omplena d'emocio tots els assistents, el genial violoncel.lista anà a cercar el seu màgic instrument i donà, per a Mestre Fabra, un concert que serà un record inesborrable per a tots els que vàrem tenir la sort de sentir-lo. La seva interpretacio d'un preludi i una « bourrée » de Bach i, sobretot, la del « Cant dels Ocells », posaren un punt final d'insuperable bellesa a aquelle festa de l'amistat i l'agraïment.

Els actes del dia 29 de febrer

Lliurament a Mestre Fabra de la medalla d'or

L'homenatge nacional a Mestre Fabra consistia principalment, com ja havia estat repetidament anunciat, en el lliurament al nostra gran patrici d'una medalla d'or, obra del prestigios escultor català Joan Rebull, executada per l'orfebre Joan Vidiella, i que havia estat feta gràcies a la subscripcio popular oberta per la Comissio Organitzadora. Aquest lliurament constitui un acte solemne i emocionant, el qual tingué el marc de la sala de l'alcadia de Prada, plena de gom à gom de catalans.

A les onze del mati començà la festa. Presidia l'alcalde de Prada, acompanyat dels seus companys de municipalitat, del Sots-Prefecte de l' « arrondissement », M.

, i del President de la Generalitat, Honorable Sr. Josep Irla. A llur costat hi havia el Mestre Pompeu Fabra, el Mestre Pau Casals, l'escriptor rossellonès Carles Grando, president de la comissio departamental d'Homenatge, i Josep Quero Morales, president del Comité Executiu de l'homenatge a Fabra.

L'alcade de Prada obre l'acte

El Senyor alcalde de Prada obri l'acte, donant la benvinguda a tots els presents, congratulant-se que la seva vila, que tenia l'orgull de comptar entre els seus veïns homes tan il-lustres com els Mestres Fabra Casals, reunis aquell dia, entorn del més venerable dels catalans figures eminents de la politica, les lletres i les arts de Catalunya. Saludà particulatment el President de la Generalitat i expressà, en nom propi i dels seus companys de municipi, l'adhesio de Prada a l'homenatge al creador del català literari modern.

J. Quero-Morales parla en nom del Comité d'Homenatge

Les paraules de l'Alcalde de Prada foren acullides amb perllongats aplaudiments. Tot seguit el President del Comité d'Homenatge, l'ex-Conseller i Professor de la Universitat Autonoma, senyor Josep Quero-Morales, pronuncià un magnific discurs historiant l'obra de Pompeu Fabra. Heus-ne aci un resum.

« Es en nom del Comité Nacional d'Homenatge a Pompeu Fabra que tinc l'altissim honor de prendre la paraula avui, davant vostre. Gran és la responsabilitat que m'escau en fer-ho i mai no m'ha correspost una responsabilitat més rexuga i més honorable. Es la virtud dels nobles ideals i dels grans homes la d'encomanar quelcom de llur grandesa a aquells que s'hi acosten. Avui jo gaudeixo aixi també del prestigi del Mestre.

« L'acte d'avui prèn un relleu particular, en rao de l'assistència de les autoritats franceses, a les quals em plau saludar i agraïr llur gest en nom del Comité d'Homenatge, i de l'aplec de catalans que vinguts de totes les terres de França ens trobem aci presents a l'entorn del President de la Generalitat de Catalunya, Sr. Josep Irla. Pero hi ha, a més, els absents materialment pero que ens han fet arribar llur adhesio d'arreu del mon i de la terra estimada de la nostra Catalunya.

« No voldria convertir l'acte oficial d'avui en una cerimonia acadèmica, ni donar a les meves paraules un simple sentit de cortesia i pel contrari, voldria que elles fossin l'expressio d'aquesta intimitat que ha sorgit naturalment de la nostra reunio en aquest salo d'actes de l'Ajuntament de Prada. L'acte d'avui és un acte d'afirmacio i de fé patriotica i nacional.

« En altres ocasions Mestre Fabra ha estat l'objecte d'homenatge per part dels catalans. Recordaré els darrers i més assenyalats : la publicacio de la Miscel.lània a Buenos Aires, dirigida pel deixeble de Mestre Fabra i vell company meu, el professor de filologia romànica de la Universitat de Xicago, Joan Coromines ; l'àlbum que un grup d'amics li dedicaren a Perpinyà l'any 1945 i la reedicio de les converses filologiques feta pels bons amics de « Quaderns ». El Comité d'Homenatge no ha volgut limitar-se a copiar els anteriors i ha volgut donar als actes un abast que justifiqués el titol de Comité Nacional que havia adoptat. Es per aquesta rao que a nombroses personalitats individuals afegi el Govern de la Generalitat, l'Institut d'Estudis Catalans, la Institucio de les Lletres Catalanes i Cultura Catalana, que tinc l'honor de presidir. Aplegar totes aquestes persones i institucions fou una tasca planera, perqué el nom de Mestre Fabra les atreia sense esforç. Es tota Catalunya la que es troba present entre nosaltres. Una Catalunya diversa en les seves maneras de pensar co mel seu paisatge ; multiple en el conreu de les arts com en les seves comarques, pero una com a poble i com a Nacio.

« Celebrem avui el 80 anys de Mestre Fabra. En efecte, el Mestre va néixer en 1868. Quantes coses no han passat en aquests 80 anys ? En 1868 es trencà, per la primera vegada, el regne dels Borbons a Espanya amb l'expulsio d'Isabel II (el fet de la invasio napoleonica no va desarrelar del poble el sentiment de fidelitat a la monarquia, pel contrari, va accentuar-lo) i és un català, incorporat a la politica espanyola, el general Prim, imbuït d'idees liberals i guanyat a la causa de la monarquia constitucional, el qui prèn la direccio del moviment. Pero deiem el problema espanyol per a fixar l'atencio sobre la situacio de Catalunya. En 1868 la Renaixença està en marxa. S'han complert 35 anys després que Aribau la posava en moviment i des de 1859 els Jocs Florals la serveixen, com ells son servits per Milà i Fontanals i Rubio i Orts. Es el romanticisme, que amb l'afany de veritat, d'espontaneïtat ha desvetllat l'ànima catalana. Ella s'ha girat aleshores amorosament vers el passat, aquest passat que aplega una plèiade d'homes il.lustres, l'abat Oliva, Ramon Llull, Arnau de Vilanova, Eiximenis, Bernat Metge, Auziàs March, i tant altres.

« Ben aviat la vocacio de Mestre Fabra pels estudis filologics i gramaticals es manifesta. En l'any 1891 es publica el « Ensayo de gramàtica del catalan moderno », editat per « l'Aevnç », en el qual col.labora el Mestre. En la breu introduccio d'aquest petit llibre diu Mestre Fabra : « tracto de donar una idea de com s'escriu actualment la llengua catalana, tasca dificil per la confusio que hi ha en ortografia i sobretot perquè el català escrit no és un... poques son les regles que tothom segueix... » Tasca difícil, àrdua, deia ahir Mestre Fabra, a la qual ha dedicat tota la seva vida. Aquesta vida que és una vocacio a la qual restarà fidel sempre. »

(Passa a la tercera plana)

La "Radiodiffusion Française" i l'homenatge a Pompeu FABRA

La « Radiodiffusion Française » ha subratllat la importància de l'Homenatge Nacional a Mestre Fabra amb la presentacio radiofonica d'un programa d'una gran importància cultural i artistica. L'emissio tingué lloc el dia 28 de febrer, a migdia, par les antenes de **Paris-Inter** i retransmesa per **Radio Toulouse.**

Sensibles al gest de la « Radiodiffusion Française » i alhora per participar als actes d'Homenatge, foren molts els catalans de Paris que acudiren a la « Salle Héard » en el moment d'imprimir-se els discos de l'emissio. Recordem entre altres, les Sres. Vidues de Companys i de Marcel.li Domingo, el President del « Casal de Catalunya » Sr. Masot, i Srs. Tarradellas, Tauler, Duran i Balada, Xammar, Sauret, Poblet, Vigo, Tasis i Marca, Andreu, Llecha, Sans, Puig, Arquer, Romigosa, Coma, Ferrer, Marxuac, molts d'ells amb llurs familiars.

Distingides personalitats franceses amigues de Catalunya honoraren, aixi mateix, la vetllada. Anotem MM. Fouché Philippon, Dalbiez, Huguet, Bourniquel, Louis Amade, Rais, aixi com la Sra. Vda. Carol Berard. S'excusaren MM. Jean Cassou, Joseph Canteloube, Louis Gratias et Mme Magali de Severac.

Un speaker presentà l'emissio amb els següents mots : « La Radiodifusio francesa us presenta l'Homenatge Nacional de Catalunya a Mestre Pompeu Fabra. Escolteu, abans, el poeta Ventura Gassols ».

L'ENDREÇA DE VENTURA GASSOL

Heus aci alguns passatges de l'al.locucio pronunciada en francés pel nostre estimat amic, l'ex-Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, davant del microfon :

« Amb motiu del 80è. aniversari de la naixença de l'il.lustre filoleg català i ex-Conseller de Catalunya, Pompeu Fabra, la Radiodifusio francesa ha volgut acollir el « Cor Nacional Català » del Casal de Catalunya de Paris per festejar, aquest vespre, el veritable restaurador de la llengua catalana.

« L'encert de la iniciativa d'aquest homenatge nacional que tots els catalans retem, avui, al Mestre Pompeu Fabra, és degut a l'Associacio « Cultura Catalana » de Paris que volgué organitzar-lo sota l'alt patronatge del President de Catalunya Josep Irla i d'aquesta altra presidència d'honor del Mestre Pau Casals que de tants anys ença no manca mai a cap de les manifestacions de la nostra vida espiritul.

« Quants i quants catalans s'alegren amb nosaltres, aquesta nit, de sentir celebrar el Mestre Fabra per Paris. Per aquest Paris, Capital de l'Esperit, la manifestacio més simple del qual consacra els seus sortosos escollits, conferint aixi a llur obra un vertader caràcter d'universalitat ».

Evoca la tasca exemplar del Mestre en pro del patrimoni nacional que és la llengua catalana i diu :

« Dedicant-li la seva vida de treball, se'n fa un veritable culte i, al bell mig d'aquella meravellosa remor de ruse dels darrers poetes gloriosos de la nostra Renaixença i de tots els poetes i prosadors moderns que el seguiren, ell, a l'ombra de l'« Institut d'Estudis Catalans », del qual és un dels membres més representatius, seguint els mètodes més rigorosos, depura, tria, codifica. I, havent-li tornat tota l'antiga esplendor, tota la puresa i tota l'unitat ortogràfica que li havien costat més de dos segles de decadència, ens retorna la llengua catalana restaurada, forta i rejevenida, al moment mateix de la nostra renaixença politica. L'aparicio del seu Diccionari, al lindar de l'Autonomia de la nostra Catalunya retrobada dintre el marc de la Republica Espanyola, ens posa al davant del millor instrument de la nostra unitat nacional ».

Es felicita Gassol de la iniciativa del Casal de Catalunya en haver fet expressar la seva veu per mitja del « Cor Nacional de Catalunya » i acaba aixi :

« Per la llibertat i per un major atancament entre tots els pobles, carissims oients francesos, salut ».

El final de les paraules de Gassol rebé grans aplaudiments per part de tots els assistents a l'acte.

EL « COR NACIONAL CATALA »

Seguidament i sota la direccio del nostre amic Josep Fontbernat, el « Cor Nacional Català » del « Casal de Catalunya » interpretà el següent programa : « Catalunya, pàtria nostra » (solista : Llopis) ; « El Rossinyol » (solista : Marina Ibañez) ; « La Mare de Déu » ; « Jané d'Aime », canço del Llenguadoc (solista : Josette Fontbernat) ; « El cant dels ocells » (solista : Llopis) ; « Bai, bai, bai », bourree d'Auvernia ; « Plany » (solista : Bartrés). Clogué l'audicio l'himne nacional « Els Segadors ».

El Mestre Fontbernat féu una reeixidissima harmonitzacio de totes aquelles peces i el « Cor » les interpretà amb un encert i emocio ben dignes dels nodrits aplaudiments que totes elles recolliren.

S'està fent una pulcra edicio del programa d'aquest acte. Contindrà, també, integra, l'al. locucio de Ventura Gassol i una portada expressament dibuixada pels nostre esculptor Joan Rebull.

PRESENCIA DE CATALUNYA

B.D.I.C

Per molts anys, Mestre Fabra

per Humbert TORRES

Una indisposició banal, però intempestiva, va privar-me d'assistir materialment, però nò en esperit, a l'homenatge a Pompeu Fabra que en ocasió del vuitanté aniversari de la seva gloriosa vida, els catalans d'ací, d'allà i d'arreu han tributat recentment a la que jo considero, com així mateix li ho deia fa poc, com la més alta figura del nostre renaixement.

Per la meva edat he pogut ésser no sols espectador ans bé modest actor i fins en petita esfera col.laborador de l'obra del gramàtic il.lustre. El record fa desfilar per la meva ment, no pas amb la fredor d'una cosa morta, sinó viva i apassionada, aquell temps — crec que ara pel 1912 —, en què cridat per Prat de la Riba deixà la Càtedra de Química de l'Escola d'Enginyers de Bilbao per a encarregar-se de la « Càtedra de Llengua Catalana » i de les « Oficines Lexicogràfiques » creades per la Diputació Provincial de Barcelona. Després, per a ho citar més que els moments culminants de l'obra fabriana, l'aparició de la « Gramàtica Catalana », el « Diccionari Ortogràfic », el seu mestratge en els « Estudis Universitaris Catalans », les « Converses Filològiques », i la seva aportació voluosíssima al « Congrès internacional de la Llengua Catalana », són altres tantes etapes victorioses de la batalla espiritual que el Mestre ha lliurat durant quaranta anys per a dotar els catalans d'un instrumen td'expressió construït segons normes racionals, com és la seva pàrla, rica, precisa, depurada de vicis i corrupcions, neta d'influències morboses, apta per a expressar clarament, bellament i dolçament des dels primers balbuceigs de l'infant fins a les més altes especulacions del filòsof. Fa horror de pensar on seriem encara en matèria de llenguatge sense l'obra de redreçament de Fabra, que féu possible la intenció genial de Prat.

No és aquest el primer homenatge que la nostra terra ret a Pompeu Fabra, però el celebrat a Prada afegeix aspectes especials que li vénen de les circumstències en què ha tingut lloc. Cap dupte que si el seu vuitanté aniversari hagués pogut celebrar-se en una Catalunya normal hauria revestit proporcions d'apoteosi, reveladores de l'estimació profunda d'un poble envers aquell que li ha fet possible de gustar « la mel del bon i bell parlar », com deia Morera i Galicia ; com els malalts d'afèsia estimen el metge que per un mecanisme de reeducació psicològica els torna el gaudi inestimable d'articular en mots el propi pensament. Però el nostre poble passa ara per la dura prova de la dispersio i viu fragmentat en nucis escampats pel món. Hi havia, doncs, impossibilitat física de congregar multituds entorn de Fabra en la diada del darrer homenatge, puix que el cos nacional està trencat i separat. Ah, però l'ànima no. Vós, estimat Mestre, no sentireu, durant la jornada de Prada, que d'arreu del mon els catalans de tota condicio us enviaven un missatge de gratitud i d'amor, com jo no sento ara, en la cambra on escric, les mil harmonies que la inunden si no dono un tomb a la maneta de la ràdio que en relliga a les vibracions sonores de tota la terra ? Però si en lloc de percebre cerebralment, o sigui fisicament, haguéssiu tingut, com alguns éssers dotats, una antena de l«esperit que relliga les ments, aleshores haurieu tingut esment que malgrat la fragmentació i la dispersió, Catalunya, sublimada en el gresol del dolor, i precisament per això, seguirà essent aquella gran unitat que crea la vera personalitat indestructible.

Aqueixa unitat, els catalans que en el darrer aniversari es congregaren entorn vostre, la simbolitzaren plenament. Ells la representàven en aquella hora greu i solemne per vós, per Catalunya i per tot allò que més estimem i enyorem. Però aqueixa unitat, admirat Fabra, mantiguda malgrat l'obra de les fúries, és el vostre gran miracle, car la llengua que gràcies a vós ens és donat d'escriure i de parlar, és la vostra obra. Ella ens ha lligat les ànimes per sempre més. Ella, la « viltinguda », com deia en bells versos Josep Carner en un altre moment de persecució, ha estat el ciment que ho ha unit tot. Per això Catalunya us guardarà gratitud eterna, car, en vós com en l'Evangeli de Sant Joan, « la paraula s'ha fet carn i ha habitat en nosaltres ».

LES ALES DE CATALUNYA

per Joan ALAVEDRA

En trobar-me, dissabte a la nit, en el menjador on celebràvem el Sopar d'Homenatge, vaig donar-me compte que jo havia ja sentit — i justament en aquell mateix indret — tota la significacio de la figura, tot l'abast de l'obra de Mestre Fabra.

La presència al seu voltant, en aquella nit memorable, de les figures més prestigioses del nostre exili, les paraules que li foren adreçades, no enfondiren pas més la sensacio pregona que, d'una vegada i per sempre, jo havia ja copsat, féia molt de temps, en aquell mateix ambient. I aixo, potser, perqué el dolor ens puny definitivament, i molt més intensament que la joia.

D'entrada a la sala, tan plena, vaig sentir un gran buit. Vaig mirar cap el reco habitual, ara desert, on tinguérem la taula, durant un any i mig, anys endarrera. Vaig mirar als miralls, nus d'aquelles imatges d'abans. I només la imaginacio, amb una d'aquelles re-creacions plàstiques que anima i acoloreix el sentiment, hi projectà, de sobte i solament per a mi, entre el reflex vivent de les persones que s'hi belligaven, el reflex immobil, fantasmal, de les siluetes absents. Francesc Pujols, Puig i Cadafalc, Josep Maria de Sagarra, Alexandre Plana...

Era en el temps més dur de la prova. Quan tots nosaltres forem com llançats damunt la terra de França, els uns dispersats per les ciutats o pobles on poguérem arrapar-nos, els altres apilats en la miséria de les barraques dels Camps de concentracio. Des de Prada, tan a prop de la frontera, teniem la sensacio que escoltàvem batre el cor sobressaltat de Catalunya. Es per aixo que ens hi estàvem. De dia, mirant la neu resplendent, era reconfortant de pensar que només « aquelles muntanyes que tan altes son — me priven de veure mos amors on son ». De nit, pero, l'escut que féia el Canigo ens semblava tan prim que, a vegades, créiem sentir, transmeses pels ecos dels cims, les descàrregues dels afusellaments de l'altra banda.

Si, era en el temps més dur de la prova. A casa nostra tot s'havia enfonsat, i per Europa hi senyorejava, com una mar, un esperit que era enemic nostre. Nosaltres, semblàvem uns nàufrags. Uns nàufrags en un petit illot, en mig d'una tempesta, fent gestos desesperats a vaixells que no passaven — o que passaven de llarg.

Als matins, a l'Hotel, tothom treballava. Ningu no es movia de la seva cambra. Sagarra, tradula « La Divina Comédia ». Plana, escrivia una « Historia de la pintura catalana en el segle XIX ». Jo, una biografia. Pujols, malalt dels ulls, privat de poder llegir o escriure, meditava. I pels passadissos, per les cambres, per tot l'Hotel, volava, principesc, el so del violoncel de Pau Casals.

— « Voleu venir al café ? » — va dir-me un dia Sagarra.

Vaig deixar papers i cambra. Sortirem al defora. Ens asseguérem sense dir-nos res.

— « Brindem — va dir, somrient — per la fi de la meva traduccio catalana de « La Divina Comédia ». Acabo d'escriure'n la darrera paraula... »

Alçarem els vasos, mirant-nos en silenci. Vasos de cervesa. Brindis magre, de pobre. Brindis de refugiats. I, no obstant, el moment era solemne. Jo recordava el començ de la publicacio, a les planes de « La Veu ». La guerra civil, l'exili... i ara s'acabava. Quina sensacio teniem, pero, d'ésser uns nàufrags !

A les tardes, anava a Sant Miquel de Cuxà, a veure Puig i Cadafalc. Passava pels prats i els vergers, fins arribar a la vella Abadia milenària dominada per la torra romànica. Puig i Cadafalc — que ara ha fet, també, 80 anys — amb el seu salacot, la caçadora beige, les amples calces de vellut ficades dintre unes polaines de cuir, s'enfilava, — vell, pero potent, encara — dalt d'una bastida o d'una teulada per a dirigir el treball dels paletes.

— « Treballem — em déia — com en plena Edat Mitjana. Quan ens cal una viga, tallem un arbre. Quan ens cal aigua, la prenem del riu... »

Era espléndid, viril, pero... quina llàstima !

Als vespres, Pujols em parlava del seu « Sistema » i de la missio espiritual de Catalunya...

I heus-aci que una tarda, passejant per la carretera de Codalet, Pujols em diu :

— « Recordeu-vos que, en l'ultim mes de la nostra guerra, quan tothom ho veia tot perdut, jo vaig escriure-us des de Martorell, amb els feixistes gairebé a les portes, expressant-vos la meva fé absoluta en els destins de la nostra pàtria. El meu ofici de copiador fidel de la realitat universal m'ha demostrat que els catalans tenim .. a Espanya primer, al mon després — la batalla tan guanyada, que defensar-nos amb les armes no és res més que una manca de fé en nosaltres mateixos, car el desti dels homes i dels pobles obeeix a una mecànica tan excelsa i tan severa com tots els fenomens de la naturalesa. Ara mateix — digué, deturant-se — fixeu-vos que en aquest triangle que ens envolta (i, alçant el braç enlaire traçà, com amb un ample gest de benediccio, el clos historic d'aquelles terres sagrades) o siga, Sant Miquel de Cuxà, Rià, Sant Marti del Canigo, va néixer Catalunya. I no trobeu pie de sentit — afegí — que els que volen convertir el nostre pais en una tomba, ens hagin llançat al seu bressol ? ».

Estàvem sols. El paisatge, grandios, era ben desert. Davant nostre es dreçava, imponent, el Canigo.

« — Es un bressol — vaig pensar — que té un aire de tomba ». I, de sobte, com objectant al meu propi pensament, vaig adonar-me que és justament prop de les tombes que cal creure en la resurreccio. I vingué al meu esperit, com l'esclat d'un llamp, que els esborronaments i les veus i les clarors de la nostra resurreccio, Jacint Verdaguer els va sentir, les va veure aci, per primera vegada. Perqué és pel mateix camí on nosaltres érem aquell dia, que aquell capellà jove, gallard, de cara enérgica i pàllida, d'ulls flamejants de geni, s'atansava, ple del projecte del « Canigo », a la muntanya que teniem al davant. Es des d'aci que s'extasiava — llavors que pels carrers de Prada deturava la gent per a fer-los admirar la bellesa de la muntanya « blanca com un capellà a punt de dir missa » ! — en la contemplacio de la « magnolia inmensa » que, posada sobre la verdor dels prats, s'oferia nua, pulcrissima, als seus ulls meravellats.

Verdaguer ho sabia també com nosaltres que es movia en un mon del passat, en un mon de ruïnes. Ruïnes, Marcévol i Serrabona. Ruïna, aquest Sant Miquel de Cuxà del gran Abat Oliva, que arribà a posseir 40 esglésies i 250 pobles, béns i alous. Ruïna, també, aquest castell de Rià, Casal del Comte Guifré, que trobem a l'origen de la nostra nacio i de la dinastia catalana. Ruïna, sobretot, en aquell temps, Sant Marti del Canigo. Tot ruïnes. Pero, de quin passat tan glorios ! D'un passat que va infondre-li nova força. D'un passat que la grandesa vivent del Canigo feia present. Com podia ser mort tot aixo, al peu d'aquest immens pom de flors que regalima d'aigua, si les flors baixen dels cims més purs fins aquests prats, si les aigues de la neu més alta corren, lluens, fins a les nostres plantes ?

Amb una llengua que era el nostre mateix esperit que resuscitava, amb una llengua encara balbucejant i tota estremida de tornar a conquerir aquest mon que ja havia estat seu, Verdaguer va avançar, nou Adam, cap a la muntanya. I, al seu contacte, tot vibrava, tot s'acoloria dintre seu. Les figures, les llegendes que vagaven, errants, pel paisatge, es precisaren. I la parla, la nostra parla, la vella parla de la muntanya, començà a brollar fresca, rica, diversa, aromada, unida, pura, solida i alterosa com la muntanya mateixa. Tot prenia un nom i, amb ell, una vida. Tot resuscitava. I fou tan fecund el miracle d'aquella fe, que fou doble. Perqué si el Canigo, amb el seu mon d'ensomni i de misteri, li donà la parla, aquesta, tot just renascuda en els llavis de Verdaguer, pene« Cant dels Ocells » de Pau Casals, el cambrer que ens havia servit va atansar-se'n i, amb les llàgrimes als ulls, va dir-me, en francés :

— « N'he servir molts de sopars. Mai, pero, cap com aquest... Qué ha fet aquest home al qual estimeu tant ? »

Jo vaig dir-li :

— « Com us ho diré ? Catalunya, sabeu... ? »

— « Si, si. Catalunya ! » — exclamà el cambrer, en rossellonés.

— « I bé. Catalunya, que és la nostra pàtria, comprenéu ?, s'havia alçat per a caminar. I aquest home que veieu aci, presidint aquesta taula, presidint aquest sopar, presidint, aquest vespre, el nostre pais... aquest home li ha posat unes ales ».

trà, com clari de foc i plata, les seves entranyes i aixecà el monestir de Sant Marti del seu sepulcre...

« — Tenim, doncs — pensava jo, tornant — una llengua viva i que, com tota cosa de vida, pot donar-la. Una llengua que té, com a Verb, una virtut resuscitant. I si en altre temps, inculta i tot, només pel poder del geni féu alçar unes pedres, no trobarà ara, depurada i neta, d'altres genis catalans que alçaran de nou els homes, el nostre poble ? ».

Aquella nit, Pompeu Fabra — que vivia a Illa, el pais de Josep Sebastià Pons, un altre resuscitat per la nostra llengua — vingué a Prada. I, només de veure'l entrar, vaig sentir que la seva aparicio era providencial i que venia a confirmar sobiranament la meva impressio de la tarda. Sopàrem plegats. I mentre em parlava, normal, seré, segur com sempre, jo veia que, meravellosament, tot prenia sentit, tot s'ordenava. Un poeta havia resuscitat Sant Marti, per un miracle de la nostra parla. Un President de la Mancomunitat, a mil anys de distància, reconstruïa amb les seves propies mans Sant Miquel de Cuxà, alçat, a l'alba de la nostra historia, pels Comtes catalans. Rià — fogar de Comtes i de Reis — s'il·luminava de l'espurna de foc que el cavall de Gentil, en el « Canigo », fa saltar en la roca del castell en arrencar la cursa. A Perpinyà, els meus compatrioteses passejaven davant del vell Palau dels Reis de Mallorca, i prenien café en el nobilissim edifici que, per a Llotja de Mar, alçà l'antiga Generalitat. Et pais sencer parlava, encara, la nostra llengua, era ple de vestigis del nostre passat... Haviem caigut, si. Pero, com en la lluita entre Anteu i Hércul, haviem caigut damunt una terra mare que ens donava, amb el seu contacte amoros, noves forces...

I, mentre Fabra em parlava, desfilàven davant meu els epissodis gloriosos que jo havia viscut al costat del President Macià, els epissodis tràgics que havia viscut al costat del President Companys, i veia clar l'encadenament de la nostra historia i sentia que una interrupcio d'uns quants anys no era una mort, sino una nova Renaixença. Car d'aquesta Renaixença en tenia davant meu, en aquells moments, la clau de volta, el simbol vivent, l'home que la parteix, gloriosament, en dos periodes, que els historiadors futurs anomenaran, « Abans de Pompeu Fabra « i » Després de Pompeu Fabra ». L'home que havia recollit la sang del nostre esperit, aquell idioma reial que havia caigut, que brollava térbol dispersant-se en corrents diferents, i ens l'havia tornat unit i net, vehicle nobilissim de cultura, apte per a totes les manifestacions del saber, instrument sobirà de govern. L'home al qual, com Sant Lluc als Apostols, nosaltres hauriem d'anomenar « Ministre de la Paraula ». L'home al qual, com els francesos a Clemenceau, els catalans hauriem d'anomenar « Pare de la Victoria ».

L'Homenatge que li hem retut ara no ha afegit, doncs — com déia al començ — cap impressio nova a la rebuda anys enrera. Jo havia ja sentit, en aquesta terra catalana del Rossello, en aquest mateix menjador d'hotel, i en els temps més durs de la nostra prova, que Pompeu Fabra era com la coloma que, en el Diluvi de la nostra historia, Catalunya havia enviat al mon des de l'Arca. Jo sabia ja que fora ell, que fora la seva obra la que ens duria la certesa — o nosaltres, nàufrags — que la nau catalana arribaria, tanmateix, a port. Es per aixo que quan, en acabar aquest sopar de Prada, després dels discursos i del Bach sumptuos i del nostàlgic

DE L'ELEGIA A LA TASCA

per Josep Mª CORREDOR

El « Xènius » de la bona època havia dit que Prat de la Riba convertí el catalanisme d'una « Elegia » en una « Tasca ». L'observacio no podia ésser més justa, si el moviment renaixentista de la nostra terra el considerem sota l'angle politic. L'« elegia » és la mirada girada enrera, i que es tradueix pel plany i per la nostàlgia. La « tasca » és la projeccio espiritual vers l'esdevenidor ; la tasca demana alguna cosa més que la recança i les llagrimetes sentimentals; demana la força de caràcter, i la seva més alta virtut, la perseverància.

Si Prat de la Riba serà sempre un model d'una « tasca » politica catalana, l'obra de Pompeu Fabra haurà estat la « tasca » per excel.lència de la Pàtria espiritualment reconquerida et retrobada.

En el vostre vuitanté natalici, Mestre Fabra, a mi em plau recordar més que res tot el que de perseverància exemplar hi ha hagut en el vostre treball precis, riguros, vencedor de rutinarismes, de pereses i de defallences. L'esculptor Rodin deia al poeta Rilke que treballant diàriament, pacientment, era de l'unica manera que no es sentia morir; vòs també podrieu repetir aquestes paraules, i nosaltres podriem afegir que el vostre esforç quotidià no sols sostenia la claredat i la serenitat del vostre esperit, ans també retornava a l'esperit de Catalunya l'instrument per a enllaçar el passat al present, la Historia a la Vida.

Car, com vos molt bé sabeu, tots els enemics no es troben à l'exterior; n'hi han també molts q dintre nostre. I la vostra perseverància ens ha ensenyat la millor manera de combatre'ls; la vostra obra ha estat també una victoria contra la facilitat, contra la barroeria, contra la improvitzacio, contra les deliqüescències sentimentals, amigues de l'« elegia », pero oblidadisses de la dura continuitat, de les penoses servituds que imposa la « tasca ».

No gaire dies enrera, quan us veia passar, solitari, per un carrer de Perpinyà, establia mentalment una comparacio entre la vulgar fesomia de la Catalunya actual i la vostra grandesa silenciosa. Pero atenuava totseguit la meva opinio sobre la « fesomia vulgar »; després de les grans caigudes, el redreçament és tan lent, tan dificil ! Més que en la condemna, pensava en la renovacio; i quin més noble estimul que el vostre exemple, i quina arma més solida que la vostra obra, per a les tasques futures de redreçament? Enllà del ploriqueig elegiac, la vostra obra és com una sageta que senyala el cami i el treball a les generacions venidores. Quin millor elogi, Mestre Fabra, que el de dir-vos que malgrat els vostres vuitanta anys, ningu pot formular amb un aire més jovenivol que vos, la invocacio carneriana « a la Pàtria que encara no és nada » ?

El millor homenatge

per Enric ROIG I QUEROL

Un dia perquè la meva consciència no em callava, vaig començar a preocupar-me d'escriure correctament el català.

D'aixo fa més de vint anys. En aquella època, l'obra de Pompeu Fabra havia fet molt de cami : els seus detractors eren cada dia més escassos i es batien en franca desbandada. Pero, com que els textos que es publicaven aleshores d'acord amb les noves normes es confonien amb les obres que es trobaven al mercat editorial escrites en aquell català dialectal tan xirol i estrafolari, i, amb les dels darrers repatanis que no volien plegar veles, aquesta promiscuitat produïa una certa confusio. Per a evitar-la, calia estudiar les normes que sortosament fixaven l'ortografia del català, puix que finalment en teniem.

Es el que vaig fer; d'aleshores ençà, a més del guany adquirit, per aquest canto la meva consciència m'a deixat tranquil. Aquest desig meu, tan natural i logic, de voler escriure ortogràficament bé la meva llengua, m'ha portat després a la possessio del titol de professor de català. ? Us imagineu si, un dia, a França, organitzaven un cens de les persones que escriuen correctament amb l'esperonadora promesa de recompensar-los amb el titol de professor de francès, els milers i milers d'individus que el podrien posseir ? I aixo que dic de França a quants altres paisos no es podria aplicar igualment. Naturalment, que si els catalans que escriuen normalment la nostra llengua no fossin una minoria tan infima, els serveis de Cultura de la Generalitat no haurien pensat mai a organitzar, l'any 1933, un cens de professors de català al qual tinc l'honor de pertànyer.

Totes aquestes consideracions m'han vingut al pensament en retornar de Prada on hem homenatjat el mestre Pompeu Fabra, el qual, com aquell qui res, acaba de fer els seus vuitanta anys. (En efecte ; haguéssiu vist amb quin pols més segur i ferm signà tots els menus del banquet que li fou ofert). Encara que hi hagués hagut d'anar a peu coix no m'ho hauria deixat perdre. Els actes han estat magnifics i no és el meu proposit, ni la meva missio, de descriure-us-els. El que si que us diré, és que aquella flameta que encara crema al fons de cadascu ha sortit ben arborada.

Pero no n'hi ha prou a honorar publicament Pompeu Fabra, si privadament no hi afegim un homenatge més intim que està a l'abast de tots nosaltres, per bé que, ho confessem, no ofereix la bellesa espectacular dels actes que acabem de celebrar : el de seguir els seus ensenyaments posant-nos tots a escriure en un català ortogràficament el més correcte possible.

Compteu, doncs, estimat Mestre, si em vaig donar per ben pagat quan, després d'haver rebut de les mans del President de la Generalitat de Catalunya la medalla d'or oferta per tots els catalans escampats arreu del mon, poc abans del vermut d'honor ofert per la municipalitat de Prada, en donàreu aquella abraçada que vos propiciàreu. Jo no cabia dins la meva pell. I els ulls m'espurnejaren quan em diguéreu que abraçàveu un deixeble que us era car. (No fou aquest, precisament, l'adjectiu que empràreu, pero deixeu-me que gelosament me'l reservi per a mi tot sol).

Vos, Mestre Fabra, ja fa molts anys que heu complert totalment amb el vostre deure en retornar a la nostra llengua la categoria d'idioma civil, totalment perduda durant els llargs anys de decadència la qual, gràcies a la vostra obra, no es produirà mai més. Ara que els catalans se'n serveixin dignament. Serà la millor manera i la més constant d'homenatjar-vos, i, n'estic plenament segur, la que més ens agraireu.

PER UNA COOPERATIVA

Se'ns prega la insercio de la següent nota :

« Els moments dificils que vivim, i els més dificils que poden venir, han inspirat a una Comissio Organitzadora el pensament d'instituir a Toulouse, per ara, una Cooperativa, que amb pla, tenacitat i bona traça podria inavidzar l'aspror economica que sofrim lluny de la Pàtria.

« Una Cooperativa muntada d'acord amb la Llei de Coopératives i mantinguda amb entusiasme ciutadà, restringida de moment a Toulouse, s'expandiria a poc a poc a les capitals d'altres contrades on viuen importants nuclis exil·lats, que també podrien beneficiar-se'n.

« Dintre de pocs dies la Comissio Organitzadora donarà més detalls que responguin a l'acollida que hagin volgut acordar-li els nostres compatriotes ».

CURS DE LLENGUA CATALANA

sota la direccio del Mestre Pompeu Fabra

La Secretaria General de la Presidencia de la Generalitat ens prega la insercio de la comunicacio seguent :

« En compliment de la Resolucio del Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya de data 1 de març, s'organitza un curs de llengua catalana sota les seguents BASES :

1. — Vista la necessitat de dotar el nostre poble dels quadres necessaris a l'ensenyament, el dia 1 d'abril del 1948 s'obrira un curs per a professors de llengua catalana d'una durada d'un any. A la fi dels estudis, es lliurara un diploma provisional als estudiants que hagin estat admesos a tots els examens. Aquest diploma, serà revalidat i adquirirà plena efectivitat quan la Generalitat de Catalunya recobrara la seva sobirania territorial

2. — Atesa la necessitat de conrear el domini del nostre idioma i de perfeccionar el seu us, s'obrira, el dia 1 d'abril del 1948, un curs general de llengua catalana d'una durada de sis mesos. Els estudiants que hagin seguit amb èxit aquest ensenyament i hagin respost satisfactoriament a les proves a que seran sotmesos, se 'ls lliurarà un certificat d'aptitud que podrà ésser demanat als candidats a un càrrec administratiu de la Generalitat de Catalunya.

3. — Podran ésser admesos com alumnes d'aquests cursos, tots els catalans, sense distincio de sexe, que facin conèixer, dins dels terminis que assenyala la base 9, llur voluntat d'ésser-hi inscrits. Excepcionalment, els candidats al titol de professor de llengua catalana, hauran d'acreditar la possessio d'un diploma d'ensenyament secundari. Aquest requisit no serà demanat als candidats al certificat d'aptitud.

4. — Vistes les dificultats de reunio, l'ensenyament es farà per correspondencia i anirà a càrrec de professors diplomats de la Generalitat que actuaran sota la direccio tècnica del Senyor Pompeu Fabra.

5. — Els catalans domiciliats en territori català, podran cursar llur demanda d'inscripcio adreçant-se a la Generalitat de Catalunya per mitja de l'intermediari que creguin més convenient. Els catalans domiciliats a l'exterior, podran adreçar directament llurs demandes al Servei de Cultura de la Generalitat : 10, rue Washington, Paris, VIIIme.

6. — Cada demanda d'inscripcio ha d'anar acompanyada d'una breu noticia personal, indicant nom, cognoms, edat, lloc de naixement, adreça, estudis efectuats i precisant si es vol seguir el curs de professors o el d'aptitud. Una comissio especial estudiarà les demandes presentades i comunicarà als sol.licitants les instruccions oportunes.

7. — La relacio entre els professors i els alumnes domiciliats a l'exterior, s'establirà directament utilitzant els serveis postals del país respectiu. La relacio entre els professors i els alumnes domiciliats a l'interior del territori català, s'establirà per mitjà de la Delegacio de la Generalitat de Catalunya, amb tota la discrecio aconsellable.

8. — La tramesa de les lliçons i de les correccions dels exercicis anirà a càrrec de la Generalitat. En concepte de despeses d'organitzacio els alumnes del curs de professors abonaran, per une sola vegada, la quantitat de 150 francs o el seu equivalent segons el canvi oficial. Els alumnes del curs general d'aptitud, abonaran, pel mateix concepte, la quantitat de 100 francs.

9. — El periodo d'inscripcio, que queda obert amb la publicacio d'aquestes bases, serà clos el 31 de març del 1948.

10. — Totes les consultes i demandes d'aclariment han d'adreçar-se al Servei de Cultura de la Generalitat : 10, rue Washington, Paris, VIIIme.

Paris, el 4 de març del 1948 »

Vida del Partit

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Innovem els nostres lectors que han estat instal.lades a l'edifici de « LE POPULAIRE »

6, Boulevard de la Poissonnière - Bureau 316 - Paris (9e)

Teléfon Provence 15-01, Poste 82

les Oficines del **CONSELL EXECUTIU,** de **SECRETARIA GENERAL** i de la **REDACCIO de « LA HUMANITAT »**

Preguem, per tant, hi sigui adreçada tota la correspondéncia

SENA

El dia 8 del passat mes de febrer tingué lloc a Paris una Assamblea General dels militants de la Sena, els quals elegiren el seguent Consell Departamental :

Josep Quero Molares, president; Joan Tauler, vice-président; Josep Fontbernat, secretari; Lluis Gausachs, vice-secretari; Llorens Ramonet, tresorer; Joan Coll, Lluis Utgé, Sosep Santos, Delmir Ibanyes i Josep Sans, vocals; Miquel Nogués, delegat à la J.E.R.E.C.

GARD

El dia 1 de febrer es reuniren els militants del departament del Gard a Bagnols-sur-Cèze. El motiu de la reunio era per estudiar la situacio del nostre problema i per coneixer l'opinio dels militants respecte a la « nova etapa » començada pel nostre Partit.

Et president, Sr Ramon Perez, donà compte de la gestion portada a cap pel Comite Departamental. Intervingueren diversos dels reunits en les questions que foren posades, i s'acordà entre altres coses, felicitar als dirigents del Partit per la linea politica que segueixen i l'encoratjament per prosseguir sense vacil·lacions el camí emprés. S'acordà també trametre una salutacio d'adhésio al President de la Generalitat, Sr Josep Irla, i l'adhesio a l'homenatge a l'illustre Mestre Pompeu Fabra en motiu dels seus vuitanta anys.

INDRE

En la darrera assamblea celebrada pels militants d'aquest departament s'acordà felicitar al Secretari General Sr Josep Tarradellas i als organismes dirigents del Partit per la gestio politica portada a cap des del darrer Ple de Montpellier. Aixi mateix s'acordà expressar la satisfaccio dels militants d'aquest departament per l'orientacio donada aquest darrers temps al nostre organ « La Humanitat ».

El Comite Departemental fou renovat i quedà elegit de la seguent manera : President, Antoni Justo; secretari, Francesc Timoneda; tresorer, Antoni Viladrosa; vocal, Vicens Canals ; delegada feminina, Pepeta Viladrosa.

Catalunya homenatge el gramàtic, el patriota i l'home

(Ve de la segona plana)

Seguidament l'amic Quero Molares exposa l'obra de Mestre Fabra en els anys següents posant-lo en relacio amb els esdeveniments politics, per arribar a l'any 1933, en que se'l nomena President del Patronat de la Universitat Autonoma de Barcelona i President del Consell de Cultura de la Generalitat. Fabra ha triomfat i la Republica l'ha portat a dirigir els destins culturals de la nostra terra.

Després l'orador es refereix als darrers anys per a exaltar l'home exemplar, en el qual les virtuts catalanes prenen cos. Mestre Fabra ha sofert per Catalunya, per aixo desvetlla l'admiracio i sobretot l'amor dels catalans. Al gramàtic, al patriota i a l'home, el Comité Nacional li fa ofrena d'una medalla d'or, obra de l'esculptor català Joan Rebull.

L'amic Quero Molares acaba dient : « En prendre en les meves mans aquest estoig sento tota llur humilitat, permeteu-me que el dipositi en les mans sublims, admirades pel mon, del nostre President d'Honor, Mestre Pau Casals. He dit. »

El discurs del President del Consell Nacional d'Homenatge a Mestre Fabra fou escoltat amb molta atencio, meresqué grans elogis i aplaudiments de la part de tots els assistents.

El lliurament de la medalla

A continuacio el President Irla rebé de mans de Pau Casals la medalla d'or. En lloc destacat d'aquesta edicio inserim la ressenya d'aquest moment emocionant de l'homenatge a Pompeu Fabra.

La Universitat de Paris homenatge Mestre Fabra

Acabà l'acte el Sr. Sots-Prefecte de Prada. Digué que estava molt orgullos de poder dur la representacio de l' « arrondissement » a aquell merescut homenatge al gran servidor de la llengua catalana. I llegi una carta de M. Jean Sarrailh, rector de la Universitat de Paris, en la qual aquest felicitava el Mestre Fabra en els seus vuitanta anys i li expressava, en nom de la Sorbona, l'admiracio i l'afecte que la ciència francesa sent per un dels més grans gramàtics dels temps moderns, pregant-li ensems que acceptés uns llibres com a present i penyora d'amistat. El Sr. Sots-Prefecte lliurà aleshores uns magnifics volums, tramesos des de Paris pel rector de la Universitat, i que s'afegiren a les incomptables proves d'afecte que han arribat a Prada aquests dies per a fer patent à Mestre Fabra l'agraïment qde per ell senten tots els catalans i l'amor que li conserven tots els seus amics.

Vermut popular

Després de l'acte de l'Alcadia hi hagué un vi d'honor, ofert per l'Alcalde de la vila al Mestre i als altres assistents a la festa. I uns moments després, Pompeu Fabra, acompanyat de la seva familia i del President de la Generalitat feia entrada al café on havia de tenir lloc el darrer dels actes anunciats: un vermut popular d'homenatge, que reuni entorn del Mestre un gran nombre de catalans residents al Rossello o vinguts d'arreu de França per a fer-li companyia en aquelles festes. Oferi l'acte, amb paraules plenes de poesia, Carles Grando, en nom dels rossellonesos, i Fabra agraí una vegada més les expressions de simpatia que l'havien rodejat en aquelles inoblidables diades, enterbolides només pel dol recent del Mestre, i que poden resumir-se en aquells mots tantes vegades pronunciats en el curs d'aquelles hores : « Gràcies, estimat Mestre », i « Per molts anys, Mestre Pompeu Fabra ! »

Arreu del Mon... Un discurs de Carles Pi i Sunyer a Montevideo

Arreu del mon on s'hi troben, nombroses o reduits, nuclis de catalans ha estat celebrat el vuitanté aniversari de Pompeu Fabra. Sabem que à Cuba, a Mèxic, a Venezuela, a Buenos Aires, a Xile, a Colombia s'han organitzat actes d'homenatge a l'obra i a la persona de l'ordenador del català moder al llarg dels quals ha regnat el més viu esperit patriotic.

A remarcar l'homenatge, particularment reexit, celebrat pel Casal Català de Montevideo, en el decurs del qual pronuncià un brillantissim parlament exaltant l'obra de Fabra i posant de relleu el seu alt significat el nostre estimat amic Carles Pi i Sunyer L'ex-Alxcalde de Barcelona glosà amb emocio el conjunt de l'obra fabriana, contribucio cabdal al nostre renaixement nacional. Il digué com tots els catalans han d'inspirar-se'n de cara a les properes conteses per al recobrament de les nostres llibertats

A Tolosa, el mateix dia de l'homenatge nacional el « Casal Català » celebrà un acte consagrat a Pompeu Fabra, en el qual intervingueren, entre altres oradors, el Senyor Alfons Serra i Baldo, el professor de la Universitat Autonoma, Dr. Jesus Maria Bellido i el professor de la Universitat de Tolosa i gran poeta català Josep Sebastià Pons.

Els alcades dels Pirineus-Orientals, Radio Londres i Radio Perpinya

Les adhesions a l'homenatge han arribat, com dèiem, d'arreu del mon. Una de ben simpàtica ha estat l'adoptada en una de les seves darreres sessions per l'Agrupacio d'Alcaldes dels Pirineus Orientals. Tots els alcaldes del Rossello, el Vallespir, el Conflent i la Cerdanya, han volgut adherir-se, unanimement, als actes en honor de l'insigne filoleg. I el seu President, M. Artur Conte, alcalde de Salsès i Secretari Federal del S. F. I. O., des de Ràdio Perpinyà pronuncià una eloquent allocucio consagrada a Pompeu Fabra i Pau Casals, dos genis de Catalunya — com digué encertadament —, el dia de l'homenatge.

Remarquem, encara, que Radio Londres ha consagrat la major part d'una de les seves darreres emissions en llengua catalana, a sumar-se a l'homenatge nacional i a posar de relleu la gran vàlua de l'obra de Pompeu Fabra.

Les Adhesions

Joan Alavedra llegi en el sopar d'homenatge les adhesions rebudes. Moltes d'elles provenen de Catalunya, d'entitats cientifiques i literàries que mantenen heroicament llur activitat i de particulars que volien aixi expressar llur afecte al Mestre. Citem-ne només una : la de l'Institut d''Estudis Catalans que compta a Pompeu Fabra entre els seus membres més il.lustres. D'entre les nombrosissimes cartes i telegrames rebuts destacarem uns quants noms : Senyora Vidua de Lluis Companys, Senyor Carles Pi i Sunyer, ex Conseller primer del Govern de Catalunya, Sr Fernando Valera, President accidental del Govern de la Republica espanyola, R. Nogués i Bizet, President de les Corts de la Republica, Juli Just i Salvador Quemades, ministres de la Republica, Joan Comorera, Claudi Ametlla, Josep Andreu, Manuel Serra i Moret, J. M. Bellido, Joan Tauler, Joan Sauret, Antoni Xirau, Brauli Solsona, Miquel Valdès, Aveli Artis, Hilari Salvado, Jaume Agelet i Garriga, Antoni Maria Sbert, J. Puig-Pujades, Mercé Rodoreda, J. Ventura Sureda, Joan B. Canudes i pilots cataans de Nova-York, Armand Obiols, Joan Amades, i molts altres. Remarquem igualment l'adhesio de gairabé totes les entitats catalanes escampades arreu del mon i de les publicacions escrites en la nostra llengua, entre les quals s'hi trobava, ben cordial i sincera, la de La Humanitat, *i de la majoria d'organitzacions d'Esquerra Republicana de Catalunya.*

Joan Alavedra continuà recordant els primers temps de l'exili quan Catalunya s'havia refugiat en aquell triangle que era bressol de la nacionalitat, i digué que era just que en aquell indret català, cantat per Verdaguer es celebrés l'homenatge a l'home que havia trobat una llengua feta per a escriure i sabé donar-li ales per a volar.

POLITICA

Carta de Nova-York

El mon arab

Per Jaume MIRAVITLLES

En 1904, el famos geograf anglès Sir Halford Mackinder pronuncià una conferència a la « Reial Societat de Geografia » de Londres. Aquesta conferència, sota el titol « El Pivot geogràfic de la Historia » fou publicada més tard, en « The Geographical Journal » i constitui un acontèixement.

La tesi d'aquesta Conferència ha estat, després, molt divulgada, sobretot pels geo-politics alemanys abans de la guerra. El « Pivot Geogràfic de la Historia », la possessio del qual, segons MacKinder, pot assegurar el domini del mon, el constitueix una regio situada entre Europa i Asia i amenaça, pel sud, tot el complexe geogràficament designat amb el nom de Proxim Orient. Russia esta actualment en possessio d'aquest pivot i, per tant, atesa la teoria de MacKinder estaria en possessio objectiva de dominar el mon.

Fora d'aquest pivot central existeix el que MacKinder designa amb els noms de « Creixent Intermarginal » i « Creixent exterior o insular ». Aquell primer està constituït per l'Occident d'Europa, Nord-Africa, Proxim Orient, Afganistan, Turquestan i Sin-Kiang xinés. El « Creient insular o exterior » està constituït pel continent americà, Sud-Africa amb Madagascar i el sistema insular del Pacific, amb Austràlia. Aquests de « creixents » constituien en la tesi de MacKinder els dos sistemes defensius davant tota possibilitat expansionista estimulada des del pivot central.

Segons aquesta teoria el conflicte final tindria lloc entre el pivot central (URSS) i el creixent exterior (Estats-Units), pero el contacte entre emb dos gegants antagonistes es realitzaria després que Russia hagués liquidat el sistema defensiu intermarginal, és a dir, l'Occident d'Europa i aquesta regio que hem designat amb el no mde Nord-Africa, Proxim Orient, Turquestan i Sinkiang xinés.

Ja sabem com està constituït el mon Occidental : Anglaterra, Dinamarca, Holanda, Bèlgica, França, Oest d'Alemanya, Itàlia i la Peninsula Ibtrica. Es evident que Nord Amèrica està fent un esforç considerable per a integrar aqueixa Europa Occidental a un mon defensiu impermeable a la penetracio comunista. Amb la unica excepcio d'Espanya, dominada per una dictadura de caracter totalitari, aqueix mon Occidental és homogeni en el pla politic, predominant, en els països que el constitueixen, Governs de tendències socialistes i social-cristianis.

Ara bé, si estudiem en detall l'expansio d'aqueix « Creixent Intermarginal » veurem que està constituït, concretament, pel Marroc, Algèria, Tunis, Libia, Egipte, Sudan, Eritrea, les Somàlies anglesa, francesa italiana, Saudi Aràbia, Transjordània, Palestina, Iran, Irac, Siria, Afganistan, Pakistan, Turquestan xinés i sovietic, i Sinkiang. Es a dir l'extensio africano-asiatica del mon occidental la constitueixen una sèrie de països on hi ha una majoria absoluta aràbica. Acceptant la teoria de MacKinder, doncs, el mon àrab s'intregraria a l'Europa Occidental per tal de constituir el primer cercle defensiu a l'expansio russa. Les escaramusses del possible conflicte entre Russia i els Estats Units tindrien doncs, que produir-se a les terres que formen el complexe Europa Occidental-mon aràbci.

Admesa aquesta realitat estrategico-geografica de MacKinder veurem que, després de la guerra, Anglaterra, ajudada pels Estats Units, ha fet un esforç politic magistral per a integrar aquest «mon arab» a la concepcio politico-estratègica d'Occident. Anglaterra, en efecte, ha tret les seves forces d'Egipte, pero manté una influència decisiva sobre el Canal de Suez i el Sudan. Es parla, d'altra part, de tornar les colonias Nord-Africanes a Italia, sempre qu aquest país estabilitzi una posicio democratica sense intervencio comunista. Anglaterra, per un altre costat, ha fet un esforç militar etraordinari per a reinstal.lar el Negus a Addis-Abeba i el recent pla d'edificar un vast imperi anglès a l'Africa està centrat a Kenia, prop d'Abissinia i on hi existeix un predomini musulmà. El famos Rei del Desert, Ibn-Saud, es un amic fidel d'Anglaterra i acaba de demanar cent millions de dollars als Estats Units per tal de construir un ferrocarril d'una importancia economica i estrategica. Anglaterra ha donat la independència a la Transjordània i ha contribuit, encara que a risc de perdre l'amistat francesa, a la llibertat de Siria i el Liban. Iran forma part d'aquest complexe i està present en el nostre esperit de quina manera tan violenta Anglaterra i els Estats Units reaccionaren davant l'intent rus de penetracio a travers de la constitucio de l'Estat autonom d'Aberjuizan. Els russos, finalment, es retiraren i l'autoritat central de l'Iran acaba d'executar, sense cap protesta soviètica, el lider d'aquest Estat Autonom creat pels russos. No oblidem, d'altra part, que Turquia forma part del mon àrab i que el propi Henri Wallace, fervoros partidari d'una politica amical vers Russia, declarà recentment que si els russos arribaven a la Turquia Central, tindria d'haver-hi una guerra. Després rectificà el tindria per un hi hauria una guerra. Aquest mon àrab, s'estén per altra part a territoris soviètics. La immensa regio del Turquestan, situada en el cor geogràfic de Russia és musulmana. Musulmana també és la regio del Sinkiang xints, en la qual regio, segons els ultims telegrames de premsa, han penetrat forces sovietiques procedents de la Mongolia Exterior. Forma part també d'aquest mon àrab l'Afganistan, del qual els anglesos controlen l'unic pas vers la India, el famos pas del Kebir. A aquestes necessitats estratègiques obeeix, segurament la decisio final anglesa de permettre la division de la India en dues grans regions : la indù i la musulmana. El Pakistan, en efecte, és a dir, l'Estat separat musulmà, s'integra, a travers l'Afganistan i del Sinkiang a aquesta zona mondial que hem designat amb el nom de « mon àrab ».

Aquesta regio té el seu « talo dAquil.les » en aquesta minuscula terra designada pel nom de Palestina. La creacio d'un Estat jueu independent en un punt del globus on convergeixen Egipte, Transjordània, Saudi Aràbia, Irac, Siria, Líbia i Turquia, constitueix un perill en oponio dels anglesos per a l'estabilitat d'aquest mon musulmà Per aixo Anglaterra, malgrat les prometences de Lord Balford, ratificades després pel « Labour Party » en la campanya electoral que el menà al poder, prometença de conertir Palestina en la llar jueva, ha fet marxa enrera El nou paral.lelogram de forces en el mon ha obligat Anglaterra a una rectificacio que li ha costat prestigi i molta sang.

Nové aniversari de la mort de MARCEL.LI DOMINGO

El politic catala

per R. Noguès i Biset

En recordar, en el nové aniversari de la seva mort, l'il.lustre patrici Marcel.li Domingo, ens interessa destacar la seva condicio de politic català. I com sigui que tot català porta en el fons de la seva ànima l'esperit d'un catalanista, en el sentit politic del mot, com aixi mateix el d'un liberal i democrata, Marcel.li Domingo fou un catalanista que lluità sempre pel triomf de les llibertats politiques de la seva Pàtria, com també per la dels altres poblas ibèrics.

Politic català i catalanista, intervenint directament en la politica general espanyola, en la qual va conquerir ben merescudament un lloc preeminent, creia que en ella hi portava, amb la seva actuacio, el sentit politic de Catalunya, convençut, a l'ensems, que les llibertats d'aquesta estaven directament lligades a les llibertats de tot el conjunt de poblas ibèrics.

Marcel.li Domingo creia que Catalunya no podia recloure's dins els limits de la seva politica estrictament nacional i que calia, per bé de la propia Catalunya, estendre el seu sentit politic, amb la força que li donava tot el que ella representava, arreu de les Espanyes cercant el sentiment popular de les gents d'aquelles terres, evidentment deformat per la pressio que sobre d'elles exercien les nefastes oligarquies espanyoles.

⁂

Marcel.li Domingo comença la seva actuació politica vers els anys 1906 i 1907. Es a Tortosa, comarca catalana un xic allunyada aleshores de la vida politica i espiritual de Catalunya. Semblava realment que aquesta comarca fos un apèndix que vivia un xic isolat de la Pàtria. Es produeix a Catalunya — amb motiu dels fets del « Cu-cut » i de « La Veu », i de la promulgacio de la « Llei de Jurisdiccions » — el moviment de Solidaritat Catalana el qual, sota l'autoritat i direccio del gran espanyol Nicolau Salmeron, evidencia el magnific sentit liberal i justicier del nostre poble. Les eleccions del mes de maig del 1907 donen als candidats solidaris una plena i completa victoria. Solament dos districtes, un de les comarques lleidatanes i l'altre el de Tortosa, neguen la representació parlamentària als candidats solidaris per a donar-la als anomenats « cuneros ».

Marcel.li Domingo, jove encara, produeix una escisio en les fileres del republicanisme tortosi, que es mantè en front del moviment solidari. Pere Muntanyola fou derrotat i Domingo esdevé lider del gran moviment patriotic de Solidaritat Catalana.

La tasca de Domingo fou feixuga i portada a terme amb una competència, patriotisme i constància constituidores d'exemple. Des de la premsa i la tribuna, diàriament, el mestre de Roquetes feia escoltar la seva veu, tot guanyant constantment posicions i consciències ciutadanes. Esdevingué l'apostol i el mestre seguit per les masses amb una fé i un entusiasme que arribaven a la idolatria.

El districte cacic, « cunero », bo i mancat de sensibilitat politica i d'afany de superacio fou guanyat per Marcel.li Domingo i mercès a l'impuls dels ideals que hi propagà. La República i Catalunya conquerien Tortosa i la seva comarca, incorporant-les aixi per obra d'aquell lluitador al moviment general de renovació politica. Des d'aleshores Tortosa esdevingué un potent i inexpugnable baluard de les llibertats i de la justicia ininterrompudament representat per Marcel.li Domingo.

Consequència de l'anomenat « Pacte de Sant Gervasi » és produi la dissolucio de la primera Esquerra Catalana, la « Unió Federal Nacionalista Republicana », i Marcel.li Domingo, juntament amb August Pi i Sunyer i els grans catalans que la Historia ha immortalitzat i cobert de gloria, Lluis Companys i Francesc Layret, s'apressaren a constituir el « Bloc Republicà Català » recollint els dos grans principis de República i Catalanisme, vertadera essència del sentir del poble català. Amb la dissolucio de la « Unio Federal Nacionalista Republicana » desapareixia, pel moment, tota organitzacio politica d'esquerra catalana i els fundadors del « Bloc Republicà Català » es proposaven que aquest en fos el seu representant.

⁂

Durant els darrers temps de la Monarquia, actuant ja en tota plenitud el Comité Revolucionari que presidia el senyor Niceto Alcalà Zamora (més tard convertit en Govern Provisional de la República), en plena activitat la propaganda republicana es va convenir la celebracio d'una reunio que després ha constituït el fet historic anomenat el « Pacte de Sant Sebastià », conveni o conferència entre les diverses forces republicanes que tant va influir en l'orientacio i estructuracio de la República.

De tots és sabut que les forces republicanes catalanistes estaven un xic divorciades o almenys allunyades de l'esmentada reunio. Més aviat estaven disposades a no assistir-hi.

Aleshores Domingo, que formava part del Comité Revolucionari i que tenia una gran intervencio en la preparacio del moviment, esperonat en aquella hora greu per les inquietuds que com a català, en el fons sempre catalanista, sentia, es condolia de la manca d'assistència a la reunio de Sant Sebastià de les forces netament republicano-catalanistes i mesurava també les conseqüències que se'n podrien derivar.

Una conferència a l' « Ateneu Barcelonés » li donà motiu per a prendre contacte amb el poble català i amb els seus dirigents, la qual cosa determinà l'anada a la capital catalana del gran republicà i bon amic de Catalunya, Josep Salmeron, home absolutament identificat amb Domingo. Va aconseguir, després de converses amb determinades personalitats catalanes, l'assistència dels partits catalanistes-republicans a la reunio de Sant Sebastià on es va convenir el reconeixement de l'Autonomia de Catalunya.

⁂

Al constituir-se al « Foment » de Sans, l' « Esquerra Republicana de Catalunya », Marcel.li Domingo en va ésser elegit vice-president. No va assistir personalment a l'acte de constitucio perquè aleshores es trobava exiliat a Paris, pero les forces que ell representava, al cap de les quals es trobava el « Centre Federal Democràtic Republicà » de Tarragona, hi varen ésser representades, acceptant i aprovant el contingut del seu ideari, ben amarat de sentit catalanista.

Proclamada la República i designat Ministre d'Instruccio Pùblica, Marcel.li Domingo no va oblidar la seve condicio de català i retent homenatge a la llengua vernacla, que era la propria i convençut que la millor i més fonda transformacio d'un poble és la que s'inicia conquerint i formant l'anima del noi, va publicar el Decret anomenat del Bilingüisme amb el qual el català recobrava qualitat de llengua oficial en l'esenyament primari.

El President Macià i el seu Consell de la Generalitat van voler posar de manifest la importància de la mesura acordada pel Ministre de la República i celebraren en honor seu un gran acte al Palau de Belles Arts. Aquell acte no calia que fos d'homenatge al Ministre Català, car ell es donava per ben homenatjat sabent que havia servit la causa de Catalunya.

« Tu Marcelus erits », va dir amb paraules abrandades de patriotisme i d'eloqüència, que encara ressonen avui, el que aleshores era Conseller de Cultura, el gran amic, patriota insigne i llorejat poeta nacional, Ventura Gassol.

Les inoblidables Corts Constituents van viure dies d'emocio i de passio discutint i aprovant l'Estatut de Catalunya. Els seus detractors, enemics seculars de la llibertat i de la grandesa dels pobles ibèrics, van portar la passio més enllà de les parets de l'hemiciclo. Pels carrers de Madrid i altres capitals i viles castellanes, es produïen manifestacions contra el dret de Catalunya i, implicitament, contra la mateixa República.

Marcel.li Domingo, fidel a la seva tasca i complint un deure patriotic, va acudir també a fora de l'hemiciclo. A Burgos, en plé cor de Castella, davant d'una gran multitud de ciutadans castellans, pronuncià una magnifica conferència amb la qual responia als detractors de la República, defensava el Dret de Catalunya i advocava per l'aprovacio de l'Estatut, norma juridica de la seva autonomia.

⁂

La ploma mestrivola de Marcel.li Domingo produïa, poques hores abans de morir, el seu darrer article « Idees et Doctrines » publicat després del seu traspàs per « La Dépeche » sota el titol « La voix d'un mort ».

Magnific i documentat treball en defensa i justificacio de la conducta i actitud de Catalunya durant la guerra, contra la qual, com recordarem tots, tants de blasmes injustament se li havien adreçat. Ell, aimant de la seva terra i sempre campio de la veritat i de la justicia, no podia deixar-ho sense resposta.

Seria interessant la reproduccio de l'esmentat treball car ens oferiria beneficioses meditacions sobre fets que convé no oblidar. Heus aci un dels paràgrafs finals : « La perte de la Catalogne n'est donc pas le signe d'une différence entre la disposition d'esprit des Catalans et celle des autres Espagnols, quand au loyalisme envers la République, non plus que d'une infériorité de leur élan combattif de leur degré de civisme ».

Serveixin aquestes notes per a que l'Historia, formulant el seu inapel.lable veredicte, jutgi els homes i qualifiqui els fets. No oblidem que ella, que és el passat, determina el present, orienta l'esdevenidor i assenyala els camins que les generacions venidores hauran de seguir alliçonades pels fets i tenint per exemple les figures gloriose dels seus avantpassats.

R. NOGUÉS i BISET.

QUE EL POBLE *parli...*

Per J. Duran i Guardia

No es pot negar que l'acceptació forçada d'un règim com el que pateix Catalunya, al marge de la consciència ciutadana, ens ha portat a un afeblament en relacio a la moral i a l'esperit civic.

N'han estat els principals factor l'anul.laciô de l'expressiô del pensament, ja verbal o escrit, la no existènciа d'une premsa lliure, uns anys sense l'exercici del sufragi i la creaciô d'un clima completament contrari a tot el que pogués representar democràcia.

El fet que s'albiri en l'horitzó de la politica intercional els elements que poden fer possible un proper deslliurament, ens porta a pensar en quina haurà d'ésser la tasca inicial en el camí de la reconstrucciô. El nostre pais, terriblement perseguit i martiritzat, ha de preparar-se a començar una nova etapa, amb tota cura, tal com un malalt que ha passat per un perill de mort.

Es tracta d'encertar a trobar el veritable camí d'una reconquesta moral, espiritual i social de tot un poble, tasca feixuga amb laqual han tingut d'encarar-se tots els que han sofert els trasbalsos del darrer conflicte bèl.lic. El nostre, també està forçat a resoldre'l.

L'encert o desencert dels primers passos poden contribuir a fer avançar o frenar tan important tasca. Nosaltres creiem que tenim a la nostra terra prous forces morals i materials per a reeixer en accio tant patriòtica. Els elements bàsics del redreçament aniran sorgint tan aviat com desapareguin les argolles terribles de la coacciô ciutadana.

Rebutgem indignats l'acusaciô feta per algú a l'estranger d'una suposada complicitat del nostre poble en l'existènciа de l'actual règim com aixi també els dubtes, mes o menys insinuats, de la seva possibilitat o capacitat de viure sota un règim democràtic. Pobles que com el de Catalunya al llarg de la seva història té donades al môn lliçons d'organitzaciô liberal i democràtica amb tota classe d'institucions creades, no és possible, si no és per ignorancia o mala fé, discutir-li semblant capacitat. Massa vegades ha tingut de sofrir Catalunya en els seus valors morals i materials els resultats d'una estructuraciô irracional de l'Estat Espanyol. Mai com en aquesta darrera etapa ha estat tan dura i sagnant l'operacio, perquè ella ha anat acompanyada de l'anul.laciô de principis morals que són eterns, perquè son inherents la propria dignitat i personalitat humanes.

El total reconeixement d'aquests principis haurà d'ésser la tasca essencial del futur redreçament.

Tota minva o regateix que d'ells vulgui fer-se ho considerarem com un atemptat, una vexaciô i un escarni als sofriments passats. Com va dir encertadament un amic i patriota, ningù més que nosaltres, demôcrates sincers i liberals, volem que el nostre poble expressi el seu voler i un cop expressat, acatar-lo lleialment.

Si, volem que el poble parli amb total independènciа i llibertat i que expressi el pensa i doni la seva opiniô amb referènciа a l'experiment a que ha estat sotmès aquets darrers anys. Pero que es pugui fer-ho en les condicions que ho fan els ciutadans dels països els dirigents delsquals declararen que el règim que Espanya vulgui donar-se ha de representar la voluntat dels governats.

No oblidem que entre les descobertes del nostre temps n'hi ha una de caire politic que és la de les consultes populars « dirigides » amb qual objectiu s'estableixen determinats sistemes d'elecciô, organitzacions més o menys capcioses de districtes, formes estranyes d'escrutini, etc. Perà nosaltres entenem que de democràcia només n'hi ha una. L'expressiô popular per sufragi directe, secret i lliure. Després, l'acatament formal i sever dels resultats. No podrà ésser més més gran la responsabilitat d'aquells que hauran de portar endavant aquesta missiô que serà històrica. La concôdia i la pau ciutadanes no poden renèixer entre nosaltres més que d'acquesta prèvia entesa fonamental. El poble no pot reconèixer altre sobirà que ell mateix, car es amo del seu destî.

Elle ha de donar-se lliurement les institucions que cregui que li convenen més.

Es comenci per on es vulgui la consulta popular, classe de règim, constituciô d'ajuntaments, etc. ella tindrà — si es fa en les condicions que cal — caràcter plebiscitari i representarà el primer pas vers el redreçament. I com sigui que tenim l'ambiciô de voler que el seu pensament sigui tingut en compte, en els posteriors resultats de la politica espanyola.

J. DURAN I GUARDIA.

INFORMACIONS DE CATALUNYA

Col.laboreu !

Ens consta que « La humanitat » és avidament llegida a Catalunya. Els enemics tenen ocasió de coneixer el concepte que ens mereixen. Seguirem remarcant, amb la feblesa del règim i dels seus caminadors, la ininterrompuda filera d'atropells i d'immoralitats, les dels grans i les dels petits, medallats o no, tant si ocupen els sillons dels despatxos administratius de les ciutats com si es passegen per les sales rônegues dels municipis rurals.

Pretenem amplificar cada dia més el crit de redreçament que volem donar amb la presència del nostre portanveu dins de Catalunya. Aquest comés, però, no será gens planer si només poguéssim valdre'ns de les informacions dels nostres habituals corresponsals a l'interior, car la gangrena afecta tot el mapa de Catalunya, arreu hi ha matéria denunciable. Cal que els amics i simpatitzants de l'exterior, ens facin arribar les noticies que recullin de les cartes i premsa de tota mena que rebin. Aquestes noticies, breus, fonamentales, serioses, ens serviran per a ésser divulgades i àdhuc comentades des de « La Humanitat », de manera que en ésser llegides dins de Catalunya confonguin els interessats fins a fer-los témer una trista i enutjosa popularitat. Els amics faran bé d'ampliar-nos llurs noticies amb els antecedents que coneguin.

Col.laboreu, amics, amb nosaltres en aquesta tasca acusatòria i de redreçament civic i espiritual de Catalunya per tal d'abaltir la supèrbia franquista primer i obtenir, després, l'asfixia del règim mitjançant una accio patriòtica coordinada. No cal dir que posarem cura que els nostres enemics no puguin, amb les nostres informacions, localitzar cap de les vostres corresponsals.

VOLEU ESSER AGENT COMERCIAL ?

Un corresponsal anonim de Barcelona ens fa arribar el formulari destinat als que desitgen formar part del « Colegio Oficial de Agentes Comerciales » de la Capital. Els sol.licitants han de satisfer la curiositat politica dels sàtrapes que encara propalen que Espanya es un país lliure de concepcions totalitàries. Del full que tenim davant dels ulls n'extreiem les següents preguntes, les quals, com es llegirà, no tenen res a veure amb les necessitats professionnals :

b) Pertenece a F.E.T. y de las J.O.N.S. ?
c) Con qué categoria ?
d) Es camisa vieja ?
e) Es caballero mutilado, ex-combatiente o ex-cautivo ?
j) Ha sido juzgado por algun tribunal de honor ?
k) Ha pertenecido a la masonería ?

Després, és obligatori acompanyar a la sol.licitud un certificat d'adhésio al « Glorioso Movimiento Nacional ». A manca d'aquest cal una « Declaracion jurada » sobre els seus antecedents politics i socials a partir... del 1r. d'octubre de 1934 !

Poden anar cridant els falangistes des dels seus diaris que si el mon conegués les delicies de llur democràcia « orgànica » els envejaria. Poden les « jerarquies » continuar vanant-se de tenir obertes les portes del país a la premsa estrangera per a que pugui informar « objectivament ». Els fulls, pero, de sol.licitud d'admissio al « Colegi Oficial de Agentes Comerciales » de Barcelona no seran coneguts més que dels ciutadans que es veuen obligats a sofrir les vexacions dels que comanen aquella Corporacio la qual, malgrat el seu professionalisme, té molta de cura a conéixer l'estat de la camisa del nou « Agente ».

LA FITXA « MUNOZ »

Ens hem ocupat sovint de la ben aprofitada familia Munoz la qual excel.leix tant en matéria de festes principesques com en el tràfec d'influències. Avui oferim als nostres lectors el cas Munoz vist per un corresponsal de l'Agéncia O. P. E.

Els noms dels germans Munoz estan situats — escriu-en primer lloc del mon estraperlístic. L'empresa, ben guarnida de generals, és propietaria, entre altres nombroses explotacions, de tots els magatzems « El Aguila » existents en les ciutats més importants d'Espanya.

L'empresa començà amb uns magatzems de teixits que posseeien en el carrer de Casp. L'antic propietari fou « amablement » requerit a traspassar-los el negoci i com que no hi accedi aleshores fou objecte d'una infinitat de penyores, car els Munoz curaren d'excitar el zel de tota mena d'autoritats. De seguida es signà una capitulacio en regla a favor dels Munoz. Un idéntic procediment de « persuasio » fou utilitzat per a emparer-se de la casa de teixits Batllo. Aquestes dues operacions foren la base de la mena de trust que s'anomena « Tejidos réunidos ».

Coincidint amb la manca d'articles de coto acudiren a Barcelona la immensa majoria dels comerciants havien de dipositar a l'ordre dels venedors una quantitat de pessetes segons el capital dels sol.licitants. Al cap d'un mes el comerciant rebia una expedicio per unes 20 mil pessetes si el diposit efectuat era d'unes 200 mil. L'estafat protestava i només recobrava la resta del diposit, en metal.lic, després de molt de temps i d'apressats requeriments. Mentrestant els Munoz s'havien servit dels diners del comerciant per a « treballar ».

Amb aquesta manera tant senzilla hom va anar engruixint el capital la qual cosa els permeté obtenir preuades influéncies en tots els organismes oficials, tots ells fàcilment accessibles. Actualment « Industrias Munoz » constitueixen una vertadera poténcia economico-politica.

Els militars, ja ho hem assenyalat, es valen del trust per a nodrir llurs patrimonis. El general Saliquet és un dels principals accionistes, com ho fou el difunt Capità General Orgaz que donà la mà per a muntar aquella potent empresa a Catalunya.

Per la nostra part afegirem que el conegudissim Carceller ha anat sempre de bracet amb els Munoz i ens consta que el « gremi » compta dins de Catalunya amb certes « amistats » encarregades de procurar-li algunes simpaties en vistes a un demà politic incert.

Informacions politiques

EL Sr. ALBORNOZ A AMERICA

El Cap del Govern de la República abans de marxar a Venezuela ha fet una visita de comiat al President de la República, senyor Romulo Gallegos. També conferencià amb diferents personalitats del Govern.

De pas cap a México s'aturarà a Panamà per a saludar-hi el President d'aquesta República. Després d'una breu estada a Mexic es tralladarà a França.

EL PRESIDENT D'EUZKADI S'ENTREVISTA AMB M. BLUM

El sr. José Antonio de Aguirre ha celebrat una llarga i cordial entrevista amb el Lider socialista francés, M. Léon Blum.

ELS LABORISTES CONTRA FRANCO

El Partit laborista ha fet públic l'informe que presentarà a la conferencia de Partits Socialistes que es celebrarà à Londres els dies 21 i 22 de març.

Referint-se a l'Espanya franquista, el Partit Laboris a estima que no ha d'ésser inclosa en el Pla Marshall car, segons aquell partit, « la unitat europea no ha d'ésser unicament economica, ans moral i intel.lectual ».

EL IXe ANIVERSARI DE LA MORT DE MARCEL.LI DOMINGO

Tal com haviem anunciat en la nostra darrera edicio el passat dia 2 de març ingué lloc a Toulouse un emocionant acte en ocasio del 9e aniversari de la mort, en aquella ciutat, de l'ex-Ministre de la República, Sr. Marcel.li Domingo.

La Sra. Domingo, acompanyada del President de les Corts, el nostre amic Sr. R. Noguès i Biset, i per representacions de la majoria de partits i organitzacions catalans i espanyols de l'exili, es traslladaren al cementiri de Terrecabade per posar ramells de flors a la tomba del Sr. Domingo. El Govern de la República envià una corona de flors.

L'agrupacio Marcel.li Domingo ha fet imprimir, en aquesta ocasio, una tarja commemorativa amb la fotografia de l'il.lustre finat i una breu biografia de la seva vida.

Un miting commemoratiu a Paris

El Miting commemoratiu del 9e aniversari de la mort de Marcel.li Domingo que havia de tenir lloc el dia 6 de març ha estat ajornat al dia 13 del mateix mes. Es confirma que en aquest acte hi prendran la paraula els Srs. R. Nogués i Biset, president de les Corts ; Juli Just, Ministre de la Governacio ; Dr. Francisco Del Rio, Ambaixador de México a França i Eduard Herriot, President de l'Assemblea Nacional Francesa.

L'acte tindrà lloc a l'Amfiteatre Edgar Quinet de la Sorbona.

MEXIC CONTINUA RECONEIXENT EL GOVERN REPUBLICA EXILIAT

« Combat » de Paris ha publicat una informacio datada a México segons la qual aquesta República estaria disposada no solament a concertar un tractat comercial amb Espanya ans també a establir-hi relacions oficials. El mateix diari ha recordat que el seu corresponsal Victor Alba ja havia fet al.lusio a la possibilitat que fossin explusats de México els exiliats republicans.

Per ara aquestes temences no passen d'ésser una il.lusio franquista fonamentada en la propaganda que està efectuant a México el germà de Martin Artajo. En efecte, preguntat pels periodistes veus aci el que ha respost el Secretaria de Relacions Exteriors d'aquella República :

« La politica del meu pais no ha sofert cap canvi en relacio a l'Espanya franquista. México continua reconeixent el Govern republicà exiliat aixi com el seu ambaixador prop de l'Executiu Federal.

« Quan hi hagi a Espanya — afegí — un règim que respongui a l'opinio auténtica del poble espanyol México estudiarà aleshores el cas i prendrà les decisions que jutgi oportunes ».

El mateix representant oficial aclari que els tractes comercials entre Espanya i México no tenen cap caràcter oficial ni poden significar de cap manera que es tracti d'un preàmbul destinat a establir relacions diplomàtiques amb el govern franquista.

LES PREBENDES FALANGISTES

El que cobra un entusiasta

Joaquin Zuazagoitia, el flamant « Consejero del Reino », cobra anyalment per dietes, despeses de representacio et. etc. les següents quantitats :

Dietes de « Consejero del Reino » 150.000 pts ; Dietes de « Procurador de Cortes » 60.000 pts ; Com alcalde de Bilbao 60.000 pts ; Director de « El Correo Español » 30.000 pts.

Encara manquen afegir-hi altres « entrades » relacionades amb el càrrec d'alcalde de Bilbao, tot el qual reporta al gran « patriota » mil pessetes diàries, només per defensar la « causa » desinteressadament.

Naturalment, visita des de l'angle zuazagoitià Espanya és una nacio prospera i rica. Les xifres que donem ho demostren amb escreix. Quant à l'opinio que en tenen els obrers i els que no fan estraperlo, ja és una altra cosa, i ben diferent.

J. E. R. E. C.

SOM ! ! ORGAN DE LES JERECS DE PARIS

Les Joventuts de Paris acaben de fer apareixer « Som ! ! », organ mensual del Comité Departamental del Sena. El nou periodic, encara que imprés en ciclostil, representa un gros esforç dels nostres amics de Paris i un preturos desig de fer sentir la veu de la Joventut i les aspiracions de les JEREC.

En el seu primer nùmero publica un vibrant Editorial marcant l'orientacio de les JEREC del Sena del qual extreiem els següents paràgrafs :

« Som ! ! és el crit de rebellio de la joventut nacional catalana que afirma la seva presència i la seva voluntat. Presència per a fer prevaldre els grans ideals de catalanisme republica i d'independència nacional. Voluntat de lluitar, diàriament, infatigablement fins arribar a abatre el feixisme de Franco i de la Falange i donar a la nostra terra la Llibertat i el Dret que ens foren usurpats. Voluntat també de crear una Catalunya Lliure, plena de realitzacions socials immediates. Per a nosaltres, el treball, en totes les seves formes, és la realitat tangible de la vida. Per tan, cal honorar el Treball, i els treballadors, tots els treballadors, organitzats en Partits Politics distints hem de portar, i portarem, la direccio de la vida politca nacional catalana cap a viaranys de progrés i de felicitat ».

Despres d'examinar la situacio actual i la confusio que s'ha creat a base del mite de la unitat, sense precisar-ne mai ni la finalitat concreta ni els objectius veritat, acaba dient :

« Hem lluitat i lluitem per la Llibertat i per la Democràcia. I per aixo combatem contra TOTS aquells — es diguin d'esquerra o de dreta (el nom no fa la cosa) — que, si son al Poder implanten, o si hi fossin implantarien, el Partit Politic Unic i la Organitzacio Unica o Unificada de la Juventut, digui's aquesta « Frente de Juventudes », com ha fet Franco, o un altre nom com voldria fer certa gent que tots coneixem prou bé... »

Publica aixi mateix una amplia informacio de l'Interior, de la situacio politica nacional i internacional i reprodueix les lletres que el Comité Departamental del Sena i el Comité Executiu de les JEREC a França, han adreçat a Ventura Gassol amb motiu dels atacs grollers que ha estat objecte el nostre estimat amic per part dels comunistes anomenats catalans.

Els militants de les JEREC que desitgin més amplia informacio poden adreçar-se al Secretari de Propaganda del Consell Departamental del Sena de les JEREC, Joan Parcerisas, 33, rue Dauphine, Paris (VIe).

Nou Comite de la Creu Roja

D'acord el Comité Central de la Creu Roja, a Mexic, i el Ministeri d'Emigracio del Govern de la República, aquest ha procedit a la reorganitzacio del Comité de França per tal d'acabar les duplicitats que afectaven la seriositat de l'organisme. Veus aci el Comité a França, resultat de les gestions portades a cap :

President : Dr. Josep Marti Feced ; Vice-Presidents : Victoria Kent, Horaci M. Prieto, Dr. Elfidio Alonso, Valentin Fuentes ; secretari General : Dr. José M. Llopis ; Vice-Secretaris : Carlos M. Parera, Mariano Castell ; Tresorer : Joan Tauler ; Vocals : Andrés Saborit, Dionisio Terrer, Enrique Condesalazar, Juan Arroquia, José Rivas i Dr. Severo Perramon.

L'estatge del nou Comité s'ha fixat a Paris, amb oficines en el dispensari de l'Avinguda Kleber, Nº 21.

la humanitat

B.D.I.C

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redacció : 6, Bd Poissonnière Bureau 316, Téléphone Pro 15.01 Poste 82 PARIS (IXe)

Administración : 36, rue des 3-Journées. PERPIGNAN

Tresorería : SANTIAGO VILA 250, route d'Elne, PERPIGNAN (P.-O)

Compte de xecs postals no 57.575 Montpellier

2e EPOCA – Nos 87-88 – 1er d'ABRIL DEL 1948 — Fundador : Lluis COMPANYS — Preu : 8 francs

« MENYSPREABLE SIGUI AQUELL QUE ES CONSIDERI VENÇUT SENSE POSAR AL SERVEI DE CATALUNYA LA SEVA INTEL.LIGÈNCIA I EL SEU PATRIOTISME. »

Josep TARRADELLAS.

"Demanem la dimissio del Govern ALBORNOZ per la seva accio ineficaç i sovint contraproduent"

...diu Josep TARRADELLAS a Montpeller

Dissabte passat, dia 27, va tenir lloc a Montpeller una important réunió en la qual el nostre amic Josep Tarradellas, Secretari General d'Esquerra Republicana, informà ampliament de l'actuació portada a terme pel Comité Executiu del Partit aixi com del pensament d'aquest en relació a tots els problemes que panteja l'actual situació politica, com a conseqüencia dels acords presos unanimament par l'Esquerra en el Ple celebrat a Montpeller el mes d'octubre del 1947.

Entre moltes altres personalitats assistiren a aquest acte el Sr. Ramon Nogués i Biset, President de les Corts de la Republica, els Sr, Marti Barrera, ex-Conseller del Govern de la Generalitat i diputat ; els Senyors Humbert Torres i Miquel Guinart, diputats ; el Sr. Leopold Morant, membre del Directori del Partit, aixi com els membres del Comité Departemental de l'Esquerra i un gran nombre de militants.

El president d'aquest Comité, Sr. Jaume Foguet, en unes breus paraules, es felicità que el Secretari General del Partit hagués acceptat la invitació feta per la Departemental de l'Herault, de venir a Montpeller a exposar el pensament del nostre Partit en aquests moment dificils en que, cada organitzacio, ha de dir amb claretat el seu punt de vista i la posicio que enten adoptar de cara a l'enderrocament del règim de Franco i a la instauració de la democracia i de la llibertat a Catalunya i a Espanya.

Seguidament el Sr. Josep Tarradellas, feu us de la paraula i pronuncià une exensa i interessantissima informació la qual per la importancia que té de cara als problemes plantejats avui dia, hem cregut calia publicar integrament.

L'INFORME DE Josep TARRADELLAS

El Consell Executiu ha acceptat la invitació, que molt agraeix, del Comité Departamental de l'Hérault, per a manifestar i exposar als seus militants i a tots els catalans, el nostre pensament en aquests moments, dificils com sempre, però, potser més angoixosos que mai.

A l'encarregar-me el Consell Executiu i el Directori del Partit de venir aci a dir-vos quina ha estat en aquests darrers temps la nostra actuació i com veiem els nostres problemes en el futur, m'ha plagut d'una manera extraordinaria. Montpeller té tants records lligats amb aquests anys d'exili que és per això que he trobat la idea vostra mes que encertada. Ben aviat farà quatre anys, i quan encara França no estava del tot alliberada, ens reunirem aci per estudiar, i després prendre les decisions convenients per tal d'establir un pensament politic i una actuació.

En aquestes reunions es varen establir uns acords i, tots els signants dels mateixos podem sentir-hos-en orgullosos perquè han estat el principi fonamental de tota una politica que hem aconseguit desenvolupar malgrat les dificultats que comportava.

Em sembla doncs que no serà obvi que fem una « mise au point » de la nostra actuació durant aquest temps, tant en el que fa referència als problemes orgànics, com en el referent a les relacions amb l'interior de Catalunya i als nostres anhels encaminats a donar més autoritat i prestigi al President de la Generalitat, aixi com l'actuació que comporta el fet de la nostra lealtat a les altes Institucions de la Republica.

Però això no fòra prou si en aquest informe em limités a fer-vos conèixer o a recordar-vos fets i accions que la major part de vosaltres no hen oblidat, però que el temps pot haver-vos fet desdibuixar. Cal, avui recordar-los, perque de tot el que ha esdevingut cada dia se'n podin treure noves consequencies tant pel present com pel futur, i per tant em plaura dir-vos com veiem les nostres activitats politiques en tots els seus aspectes, quines solucions preveiem i com creiem que per tal de realitzar una tasca patriòtica, cal endegar-les.

Es possible que algun dels meus judicis us sembli, en els primers moments, que no s'ajusta al pensament que cadascù de nosaltres té entorn als problemes que avui dia tenim plantejats. Però voldria demanar-vos que en cap moment us deixeu conduir per una passió irreflexiva, ni per aquest ambient que s'ha creat a l'exili i també à l'interior del nostre pais, que algunes vegadas es converteix en un fort pessimisme, per a caure més tard en un exagerat optimisme, o a la inversa.

Hem de demostrar, per damunt dels va i vens d'aquest llarg i doloros exili, que som catalans i, per consegüent, homes de seny i de fidelitat als nostres ideals i posar de manifest, d'una manera ben precisa i ben categorica, en aquestes hores, els nostres deures envers Catalunya.

Els catalans es natural que tinguem amics i adversaris. Estimem els primers i respectem els segons. Però sempre hem de tenir present que, passi el que passi, som catalans i que tenim el deure d'ofegar dintre de nosaltres mateixos tot allo que ens pugui separar perque en aquesta tragèdia que viu Espanya, som nosaltres, es vulgui o no, els que sentim d'una manera més viva la dictadura a que està sotmes el nostre poble. I aquest fet no hem d'oblidar-lo en cap moment i ha d'ésser guia de les nostres lluites i de les nostres victories, que per damunt de tot vindran perque, no en dubteu, Catalunya no serà mai allo que Franco voldria que fos.

Una clara visio del moment politic

Recordeu, amics, quina era la situació de la politica catalana i de l'Esquerra el mes de setembre del 1944. En aquells moments hi havia per tot arreu una onada d'optimismes, molt natural i comprensible perque tothom estava convençut que l'acabament de la guerra i la victoria dels Aliats volia dir l'enderrocament del règim franquista i, per tant, la llibertat del nostre poble. Totes aquelles illusions, que en alguns foren nobles i respectables, crearen, en altres, ambicions excessives i passions desordenades. Calia, en aquelles hores, demostrar una fortalesa d'esperit, una visio clara de la situacio, per tal de no deixar-se engolir ni pels uns ni pels altres, a fi de no perdre el timo d'una nau que semblava que anava ràpidament a port i que, desgraciadament, encare na hi ha arribat.

Hi havia, aleshores, molts que preveien mùtiples i facils solucions als nostres problemes, tan immediates que consideraven una traicio o bé una prova de desfetisme el no voler enrolar-se el no acceptèrles cegament. Pero nosaltres, tot i sentint els mateixos neguits, conscients de la nostra responsabilitat, no volent deixar-nos conduir en cap moment per la demagogia ni per cap sentiment que no fos sospesat per la nostra rao, deixàrem passar aquella onada i vàrem mantenir-nos serens i ferms seguint una conducta i una posicio que avui dia encara mantenim i que el temps ha demostrat que era la mes encertada.

Josep TARRADELLAS

A través d'aquests tres anys i mig hem vist com gairebé tot allo ha desaparegut, pero nosaltres som encara alli on érem, és a dir, realitzant, com abans, un treball patriotic i constructiu, refermant cada dia mes la unit des nostre partit, cosa que permet presentar-nos com el màxim exponent de les forces politiques i patriotiques de Catalunya.

Tasca dificil moltes vegades. Calia refer-ho tot de nou i convéncer tots aquells que sentien desficis desordenats, de la necessitat de reagrupar-nos, de no trencar la disciplina del partit, d'ésser lleials als nostres principis i, per da munt de tot, ésser els continuadors de l'obra que els Presidents Macià i Companys havien fet a casa nostra. Tots els sacrificis i totes les lluites, no podien desaparèixer en un instant.

No podien quedar arreconats, perquè hauria estat trair els nostres propis sentiments i també els de tots aquells que per a fer-los triomfar havien donat llur vida.

SOLIDARITAT CATALANA

Poc a poc, posant-hi tot el patriotisme i ofegant tot allo de personal que pogués enterbolir la nostra accio, vàrem avençar. I veus aci que un dia, el mes de gener del 1945, per iniciativa de l'Esquerra, es va constituir Solidaritat Catalana, organisme que aplegava tots els partits politics de disciplina catalana i les organitzacions de resistencia de l'Interior; que moltes vegades a algu l'hi ha semblat inutil; que altres ha estat criticat i que gairebé tothom ha estat d'acord en considérar que poca tasca ha fet fins ara. Pero heus aci que al cap de tres anys i mig hem de constatar amb complaença que és precisament l'unic organisme que es manté, l'unic que no ha canviat de pensament i que encara està constituit, precisament, pels mateixos que el signaren, amb l'avantatge que hem tingut un nou adherent, que és la Unio de Rabassaires.

Poca actuació hem realitzat, ho hem de reconéixer, però com deia abans, ha permès que tots els partits politics i organitzacions patriotiques que el composen, hagin mantingut durant aquest temps unes amicals relacions i s'hagi evitat moltes vegades que entre elles sorgissin conflictes o lluites que haurien pogut separar-les, cosa que hauria servit ben poc els nostres ideals.

De tots els altres organismes creats durant aquests ultims anys, no en parlem. No n'existeix cap, ni a l'exili ni a Catalunya. Els motius, no cal comentar-los. Hem de creure, pero, que llurs iniciadors i els que en formaven part, no estaven mancats de patriotisme ni tampoc d'esperit de lluita. El que ha passat és que moltes vegades no varent voler tenir present la realitat i el que cada un de nosaltres podia representar.

Aquesta fou la primera acció que havia de realitzar l'Esquerra Republicana de Catalunya, segons els acords presos a Montpeller.

Clarificar la nostra propia politica i procurar unificar-la en tot el que fos possible. I ho varem realitzar i podem sentir-nos orgullosos d'haver-ho fet, car des del primer moment ens va donar una autoritat, un prestigi que com a catalans ningù ens pot discutir. I aixi, amb un pas ferm i obstinat continuàrem organitzant les nostres forces, posant-nos en contacte amb tots els nostres antics companys de Catalunya i d'arreu del mon, fent que els malsentesos o divergències que havien prosperat durant els llargs anys de guerra, desapareixessin. I a mida que la victoria aliada s'anava afermant, la nostra acció culminava en el Congrés celebrat a Toulouse, que fou una demostració ben clara que en el nostre partit no podia ni devia faver-hi dissidències, ni tampoc podia expulsar ningù, perquè a tots ens havien mogut les mateixes inquietuds que eren les de treballar per Catalunya.

Aquesta fou tal vegada la tasca més feixuga. No consistia solament en clarificar la propia politica de l'Esquerra, sino que de rebot també tota la politica catalana. Era necessari saber quants erem, amb qui comptàvem i el que voliem. Això és el que significava, tan Solidaritat Catalana com el nostre Congrés. I la primera premissa que llençàrem, uns i altres, era la de que tots els partits i organitzacions patriotiques de disciplina catalana no ens combatessim i ens matinguessim units. Sobre aquest punt fòrem intransigents i crec que amb l'esforç de tots ho hem aconseguit.

Catalunya es una nació i com a tal no podem permetre que els partits no catalans s'interfereixen en la nostra politica per arribar a esser-ne un destorbo, un motiu de perturbació dintre l'àmbit de la nostra pàtria.

Aquesta posició que ara sembla facil, normal, en els primers moments fou molt dificil d'aconseguir.

Les organitzacions sindicals van creure que voliem bandejar del nostre costat les forces obreres. No es tractava d'això.

Altres es creien que anàvem a prendre una posició nacionalista intransigent o d'insolidaritat amb totes aquelles forces republicanes d'Espanya que havien lluitat al nostre costat per a mantenir la República. No era això tampoc. En aquells moments vàrem dir als uns i als altres que pel fet de què ells representaven un conjunt de forces peninsulars, nosaltres voliem pactar-hi i crèiem necessari arribar a un acord amb elles, però palesant ben clarament que l'acord havia d'ésser per a unes coses determinades. No podien entrar, per tant, dintre de la nostra òrbita, perquè elles abans com ara mateix succeeix havien i han pres determinacions que nosaltres no podiem acceptar mai i que estaven lligades a disciplines de fora de Catalunya.

Jo crec que aquesta posició ha estat i és la font de la nostra personalitat politica com a poble que aspira a governarse a si mateix. El dia que Catalunya es desvir d'aquest camí, la nostra vida nacional en sortirà tan ressentida que li farà perdre una gran autoritat davant d'Espanya i davant del nostre mateix poble.

En relació doncs amb els partits politics espanyols a Catalunya que es volen sotmètre a disciplines alienes a la catalana varem manifestar i avui repetim que també ens serà molt dificil arribar a un acord concret i determinat en tots els problemes i qüestions que es puguin presentar. Això no vol pas dir que volem combatre'ls o estar al marge d'ells, ignorant llur existència. Res d'això. Però en el quadre dels partits de disciplina catalana, som clars i som categorics i en això crec que tots els catalans pensem el mateix : que per damunt de punts de vista politics, filosòfics o socials, volem posar Catalunya com el que en realitat és i ha d'ésser, és a dir, una nació que aspira a la seva llibertat i a fer possible la constitució d'un Estat dintre d'una Espanya federal.

El Govern de Catalunya

També vam possibilitar i no poques lluites ens va costar, que en aquells moments en que semblava que era urgent i util la constitució d'un govern de Catalunya a l'exili, posèssim tot el nostre esforç per tal de que el President de la Generalitat realitzes els seus proposits. I ho varem aconseguir, després de les dificultats que tots coneixeu. Fracassada la constitució d'un govern que fos veritablement representatiu dels partits politics i de les organitzacions obreres i patriòtiques, es va creure que l'unica solució era que el govern es composés d'un conjunt de personalitats, en les quals es poguessin sentir representats tots els catalans o la gran majoria d'ells.

Hem de recordar que per una part de l'opinió catalana, la inclusió d'una determinada personalitat a dintre d'aquest govern fou censurada d'una manera molt crua. L'actitud noble i enlairada de l'Esquerra fou mal interpretada i es que, malauradament, encara no s'havia sabut ofegar l'esperit de guerra civil que corromp tots els sentiments, per nobles que siguin. En aquells instants l'Esquerra i el que us parla, varen ésser combatuts i àdhuc difamats. Però el nostre patriotime ens aconsellà que no haviem de respondre a aquests atacs, que haviem de callar, perquè els moments no eren per a sostenir lluites i discussions esterils, que pous n'haviem tingut.

Passa a la segona plana.

Les Eventualitats

per A. ROVIRA I VIRGILI

Hom pot preveure, tèoricament, diverses eventualitats relatives al canvi de règim a Espanya. Nosaltres, catalans nacionals, sabem quin és el nostre dret. Pero no sabem quins seran els fets. Posar d'acord els fets amb el dret, és la màxima aspiració de l'home liberal.

Per això creiem i sostenim que la solució, no ja millor, sino l'única bona, seria la restauració de les institucions republicanes i autonòmiques, pel dret establertes i per la força enderrocades. Si aquest criteri prevalgués, la represa de la legalitat implicaria el restabliment simultani de la República i dels Estatuts. Cap ajornament d'aquests últims no fora possible, ni en l'aspecte legal ni en l'aspecte moral.

Avui és admés que les primeres eleccions generals que hi hagi a l'Estat espanyol, sigui qui sigui el qui les convoqui, han d'ésser per a una Assemblea amb poder constituent, i han de tenir per tant el caràcter d'un plebiscit sobre el futur règim espanyol. Això fa inútil la celebració prèvia d'un plebiscit especial sobre la forma de govern. Aquest plebiscit, si el seu resultat fos la instal.lació d'un regim democràtic, aniria seguit, a major o menor distància, d'unes eleccions per a les Corts Constituents. Per què duplicar la consulta popular ? ?Per que començar decidint pel sufragi un punt particular, ni que sigui cabdal, si després han d'ésser sotmesos tots els punts de dret públic a la sobirania de les Corts ? Ens sembla, doncs, que ja és hora d'abandonar la formula sobrera del plebiscit i àdhuc la formula flexible de la consultat popular, i de parlar, d'una manera concreta i fixa, d'eleccions generals per a una Assemblea constituent.

Quan els republicans admeten aquesta última formula, se separen — i fan bé — del legalisme massa estret, impraticable al cap de deu anys de col.lapse. El legalisme, en efecte, impediria de reformar la Constitució del 1931 fora de les normes que dicta per a la reforma constitucional. Del moment que s'accepta l'atorgacio del caràcter de Constituents a les Corts novament elegides, aquelles normes queden arreconades. I no és aquest l'unic passatge de la Constitució que la realitat ha malmés, àdhuc per al cas de la reinstal.lació de les institucions legitimes dins el territori de l'Estat.

Aclarint des d'ara aquest i altres punts, es facilita el bon plantejament del problema politic. Els articles de propaganda i de polèmica, les assemblees, les conferències i les declaracions, no ens estalvien de resoldre, almenys en principi, els problemes que el curs dels esdeveniments pot plantejar.

***

Es parla també, i força, d'una altra eventualitat : la d'un règim provisional que tindria com a principal missió la consulta del poble, de la qual dependria el règim definitiu d'Espanya. No discutirem ara aquesta formula. Volem només remarcar que la seva aplicació suscitaria, des de bon començament, un conjunt de qüestions àrdues. I la més àrdua de totes seria la determinació del règim provisional a establir. Quines haurien d'ésser les seves bases ?.

Hi ha qui pretén que, en una tal eventualitat, no hi pot haver Estatuts, ni cap cosa que s'hi assembli. Per a això, s'afirma, cal esperar el que decideixin les futures Constituents sobiranes.

No estem d'acord amb aquesta tesi. Si ens diuen que els catalans i els bascos, que tenien una mitja autonomia legalment establerta, han d'avenir-se a ajornar el restabliment, nosaltres preguntarem per què els altres no han d'avenir-se a ajornar les coses que a ells els interessen. ?Cal esperar la decisió de les Constituents per a reconèixer una parcial llibertat collectiva a Catalunya i a Euscadi, i no cal esperar aquella decisió per a mantenir el jou centralista imposat per Franco ? Per a donar novament vigència a les llibertats individuals, municipals i socials, no deurà pas esperar-se allò que resolguin les Constituents. Doncs el mateix hauria de fer-se pel que toca a les llibertats autonòmiques. Es comprendria una adaptació, no pas una eliminació.

***

Encara hi ha un altre fet a esmentar : l'establiment de la nova Generalitat de Catalunya, el dia 18 d'abril del 1931. Aleshores es va reconèixer que podia constituir-se aquest organisme de seguida, i aquella fòrmula — tots ho recordem — va resoldre un greu conflicte que podia posar en perill la naixent República. La Generalitat inicial era poca cosa, pero era més que la Mancomunitat, per què aquella no estava constituïda, com aquesta, per une simple federació de les quatre Diputacions provincials, sino que representava la unitat territorial i espiritual del poble de Catalunya.

No sentim el desig de posar obstacles en el camí, ja prou llarg i aspre, de la restauració democràtica. No som idòlatres de les meres legalitats de paper, ni prenem per cossos vius les ombres dels morts. No per una qüestió de paper, sino per una qüestió de vida, sostenim la necessitat de precisar almenys dos punts : que en allò que afecta al règim interior dels diversos pobles peninsulars, nosaltres entenem que la sobirania pertany a cada un d'aquests pobles si ell la reclama, i que Euscadi i Catalunya que ja havien conquistat democràticament el règim estatutari, no han d'ésser condemnades altra vegada a partir de zero.

La caiguda del regim estatutari ha estat obra del franquisme. ?Per què s'ha de partir d'allò que el franquisme ha fet enmig de la tragèdia de la sang ? Quan el President Alcalà Zamora va anar a Barcelona després de l'aprovació de l'Estatut, va dir als catalans : « *Vengo a llevaros lo que es vuestro.* » Allo que era dels catalans, ens ho va prendre Franco. I s'hauria d'admettre com a vàlid el seu cop ? ?S'hauria d'admetre la vigència d'aquell decret franquista, modern decret de Nova Planta, que declarà abolit l'Estatut ?

EDITORIAL

Una veu catalana

Es probable que aquest mes d'abril que totjust comença sigui fertil en esdeveniments en el camp de la politica republicana. El Sr. Albornoz, de retorn de la seva excursio en terres d'Amèrica, esvaïda la faramalla dels discursos, i de les recepcions, arribarà un d'aquests dies a França i podra establir el balanç -- tristissim per nul i inoperant -- de la seva actuacio al front del Govern de la República. Per altra banda, el Partit Socialista Obrer Espanyol, en el Congrès ja celebrat en el moment d'aparèixer aquestes ratlles, haurà aclarit concrètament la seva posicio, tant des d'un punt de vista de politica nacional com de politica interior. A aquests dos fets, d'innegable trascendència, vénen a unir-s'hi els esdeveniments suara produits en la politica catalana i la posicio adoptada — i reiterada — per Esquerra Republicana de Catalunya en el curs de les darreres setmanes. No parlem — fora obvi el fer-ho — del desenvolupament de la situacio internacional i de les exigències que planteja Sembla, doncs, que si la logica i el sentit comù imperen, hem d'assistir a un procès que reconsideri a fons el conjunt de la politica republicana.

Previent aquests moments, el nostre Partit ha volgut fixar la seva posicio per boca del seu Secretari General. Heus aci perquè Josep Tarradellas acaba de pronunciar l'interessantissim informe que els nostres lectors trobaran en aquestes mateixes columnes davant els nostres companys de Montpeller. En un moment en què hauran de concretar-se totes les posicions i en què tothom estarà abocat a prendre responsabilitats molt delicades, era normal i logic que un Partit del prestigi i l'execuloria de l'Esquerra no adoptés una actitud falsament avantatgista ni esperès que els esdeviniments es produïssin per anar-hi a remolc. Això ni hagués estat digne del que representem, ni de l'hora greu que estem vivint, ni de l'afany que tots sentim de trobar una solucio als nostres problemes.

Calia, doncs, fixar una posicio. I calia fixar-la de manera clara, concreta, sense eufemismes de cap mena. Creiem que Josep Tarradellas ha perfectament reeixit en aquest comés. El seu informe abasta la politica catalana i republicana amb una amplitud i un recul necessari per a seguir-ne tota l'evolucio des de l'alliberacio ençà. Ve a traçar un ampli inventari al llarg del qual ha anat fixant-se la posicio del nostre Partit de manera invariable. Tot seguit, a la vista dels resultats obtinguts per les diverses experiències intentades, de la situacio de la nostra causa, ens aboca davant les realitats actuals i ens diu quina és la posicio que nosaltres entenem que caldria adoptar,

En politica catalana, fer costat al President de la Generalitat, aprovar la seva recent decisio, encoratjar tots es contactes que va establint de manera discreta i pacient, reforçar cada dia el prestigi de la nostra primera autoritat institucional. Per altra banda en un marc més concret de relacions entre els Partits, fer possible el relligament, en una accio conjunta, de totes les forces nacionals ccatalanes disposades a treballar par al restablisament de les nostres llibertats.

Pel que ateny a la politica republicana, creiem sincerament que la gestio del Senyor Albornoz no pot perllongar-se un moment més. Josep Tarradellas ho ha dit prou clarament perquè nosaltres hagim d'insistir en la glosa de les seves paraules. I, a més, ha afegit quelcom que està en l'ànin de tota l'opinio republicana. I és que s'acabi amb organismes parasitaris ; que d'una vegada es deixi de jugar a governs ; que les vanitats i les ambicions personals deixin el camp lliure, completament lliure i que, dintre el respecte que ens mereixen les Intitucions republicanes, es constitueixi un Govern reduït, deslligat de tota disciplina politica, que tindria elasticitat d'actuacio,, i que permetrà els contactes necessaris entre l'interior i l'exili i el lliure joc dels Partits. Es a dir : desfer tot el que no serveix i que a hores d'ara no constitueix altra cosa que una nosa i una burla als sofriments de tots. No serà pas amb frases d'un lirisme dubtos, que es reconquerirà la Republica. No serà pas jugant els grans rols quan no se'ns n'assigna ni el més modest, que obtindem guany de causa. No sera pas, seguint una tàctica equivocada — els fets s'han cuidat pla bé de demostrar-ho — que trotarem el bon camí.

Suposem que tots els Partits de l'exili volen el restabliment de la República. Si aixi és, ja comença a ésser hora que reconsiderin seriosament la situacio i que cerquin el camí més adient per arribar-hi. Els catalans, més que ningú, estem interessats a que aquesta aspiracio esdevingui un fet i que ràpidament es sentin les premises per a noves actuacions. Ho hem dit sovint i ho repetim avui : nosaltres patim doblament de la dictatura franquista, car a les sofrences de la comunitat de pobles, hispanics, els catalans hi hem d'afegir una guerra implacable a la nostra personalitat nacional, a tot el que la condiciona, l'enforteix i en deriva.

No és doncs, paradoxal que una veu catalana llanci un sever crit d'alarma i d'advertiment. Aquets per a nosaltres, és el significat de l'informe de Josep Tarradellas a Montpeller. Aquesta és la linea politica de l'Esquerra. Una linea politica que anem seguint impertubablement, menyspreuant d'une manera absoluta els insults dels despitats, dels que a Catalunya, i al seu sentiment de llibertat nacional i humana, hi avantposen el més estret sectarisme, la cega obediència a consignes i actituds que res tenen a veure amb el recobrament de la nostra Pàtria. Una linea politica que compta amb l'adhesio de la democracia catalana, que tenim a honor defensar i que acabarà imposant-se.

« Volem pactar amb tots aquells que aspiren a enderrocar el règim franquista i fer d'Espanya una vertadera democràcia. »

Ve de la primera plana.

El nou Govern era un desig de tothom encara que hi hagues qui creia que el President de la Generalitat hauria d'actuar parcialment, es a dir sense tenir en compte les realitats de l'hora que tots plegats viviem. Aquest govern donaria o no resultat, pero si que hem de reconeixer tots plegats que si no haguessim fet aquest assaig hauria estat un veritable error politic.

La constitucio del Govern de Catalunya implicava ja la realitzacio d'una altra premissa, que era la destablir una compenetracio la mes franca i cordial possible amb els nostres germans de l'interior. No és el moment, ni avui ni potser mai, d'escatir les causes per les quals aixo no ha estat realitzable. Jo crec que. d'una part i de l'altra, hi ha hagut bona fe, patriotisme i el desig d'arribar a una entesa. Pero tal vegada s'han oposat dues Concepcions diferents sobre un passat i sobre un futur, que en alguns moments s'han fet irreconciliables. Fracassat aquest desig desprès d'un noble intent d'una banda i de l'altra, fracassada tambe tota una politica en quan a l'ordre internacional — que no depenia de nosaltres, sino del govern de la Republica — era evident que nosaltres, no podiem de cap manera continuar mantenint un govern i una posicio que a la vegada havia demostrat que no era util ni convenient. I és per aixo que Esquerra Republicana en la darrera reunio que va tenir lloc precisament aci a Montpellier, va prendre els acords que ja coneixeu, i que al qualificar-los de « una nova etapa, algu va creure que era excessiu o pretensios l'enunciar-ho aixi o que tal vegada no tindria cap eficàcia. Els fets han demostrat que uns i altres s'han équivocat. Encara que el nostre partit, igual que tots els altres, no fou consultat arran de la dissolucio del Govern, els homes més representatius del nostre poble donaren llur opinio i tots, unanimament, varen coincidir en la necessitat de què aquesta nova etapa representés, per Catalunya, una mes ferma esperança de realitzacions pel dia de demà, car era necessari plantejar cruament el problema de l'interior de Catalunya, establir contactes, lligams, i prendre acords d'una manera ràpida. Si des del govern no havia estat possible fer-ho, no possibilitaria el fet que fos directament dut a terme pel propi Predident de Catalunya, l'autoritat del qual tot hom accepta. I aqui estem amics, en aquest treball obscur de cada dia, de cada hora.

Estem segurs que amb el patriotisme de sempre hi treballa el President Irla, com també nosaltres mateixos. No soc jo el que ha de donar compte del resultat de totes aquestes noves orientacions pero estic convençut que, a no trigar gaire, donaran un resultat falaguer. Amb el gest que ha realitzat, el President de Catalunya ha demostrat als nostres germans que sabia posar-se per damunt de totes les contingències politiques i que volia de totes maneres arribar a una entesa i a uns acords que fessin realitzables els anhels de tots els catalans, que son els de sortir d'aquesta angoixosa situacio.

Amplia unitat d'accio de tots els catalans

Pero veus aci que mentre nosaltreshem vist com era de ben rebuda la iniciativa del President Irla ; com de tot Catalunya i dels catalans escampats arreu del mon solament es rebien manifestacions de simpatia i d'aprovacio pel que representava aquesta nova etapa de la nostra actuacio. hi ha hagut un sol sector discrepant, el qual ha desencadenat una grotesca campanya en contra del nostre partit i dels seus homes. L'actitud del President, ben compresa pels catalans nacionals, malgrat l'oposicio i la pressio feta en contra, tant pel govern d'Euskadi com pel de la Republica, ens ha de mareixer a tots, no solament el nostre respecte i admiracio sino que ens ha d'obligar a donar-hi tot l'escalf.

Aquesta patriotica i lleial actitud del President, en que a l'Esquerra li cap l'honor d'aver-hi coincidit, com també tots els altres partits i organitzacions obreres catalanes fa que em permeti recordar-vos unes paraules prononciades fa quatre mesos, justament en aquesta ciutat de Montpeller al final de les taques del nostre darrer Ple. Aleshores deia que s'apropaven dies dificils, que vindria un moment que faria necessari que tots els Catalans estéssim a punt de traballar en una obra eficient i de conjunt. Deia també que contra l'Esquerra i els seus homes representatius es desencadenaria une campanya d'insidies i de difamacions que solament podien menar-la aquells que encara que parlin molt de Catalunya. no els preocupa pas massa que la nostra terra pugui ésser lliure o esclavitzada si ells no podien dominar-la. I mentres ho prevèia, manifestava també que era necessari posar la màxima atencio per a què els catalans nacionals no ens deixessim portar per la passio o per la violencia car aquesta, volguem o no, acabaria per enterbolir els nostres nobles proposits. El Partit Socialista Unificat de Catalunya des de la dissolució del Govern — del qual un dels seus dirigents en formava part — ha desencadenat, com vosaltres sabeu une campanya que, a dir-vos la veritat, no ens arriba ni tan sols a indignar. Alguns dels nostres amics s'han estranyat que des de les pàgines de « La Humanitat », els homes que som el blanc de la seva rancunia, no haguem contestat a l'estupidesa dels seus arguments i a l'analfabetisme d'alguns que escriuen en el seu organ de Partit. No ho hem fet perque creiem que es completament inutil.

Tot el que nosaltres podriem dir i el que ells poden contestar, es perdre el temps. Les reaccions est rafalaries dels comunistes catalans son filles de la seva feblesa politica, de la seva manca d'influència a Catalunya. No oblideu que el PSUC és un partit fet d'expulsats, de dissidents i d'escorrialles de totes les organitzacions catalanes i els quals per amagar el seu passat es veuen obligats a fer la viu viu darrera la demagogia que tots coneixeu. Si per un instant compareu aquesta posició amb la que tenen els comunistes espanyols, més intel.ligent i més correcta, degut a una solidesa ideologica i efectiva que aquests tenen dintre l'ambit de la politica espanyola, comprendreu la nostra actitud de no deixar-nos portar pel joc lleficòs d'aquests comunistes que parlen molt dels seus sentiments patriotics, pero que ningú se'ls prendrà amb seriosi at..

Jo voldria demanar a tots els Catalans que no facin massa cas de certes campanyes. El mon està ple d'exemples per a deixar-nos sorprendre per actituds com les que estem comentant; ni per les que es produien abans — contraries a les actuals — ni per les que es poden produir el dia de demà, que poden ésser al revers de les d'ara. Nosaltres, sobre aquestes posicions, tenim un criteri ben clar i definit, i crec que no seria servir la nostra causa si ens entretinguessim en voler discutir i contestar totes aquestes campanyes insolites dels que la seva migradesa politica els fa creure que son uns predestinats. Que vagin fent. Prou desgracia tenen aquells que de bona fe s'ho creuen. Catalunya sap prou be qui son i el que representen. El que nosaltres hem de fer es prescindir-ne i continuar treballant com fins ara, sense, pero, deixar de sentir que per llurs activitats i llurs actituds, es vau separan de cada dia mes de la comunitat catalana.

La demagogia i el confusionisme del P.S.U.C.

Sortosament, avui, la nostra politica esta ben definida. Hem de reconèixer que s'ha perdut molt temps per arribar a aquesta conclusio, pero, una vegada hem arribat a un punt de coincidència, crec que no ens podem quedar aturats i hem de continuar la tasca de cada dia, amb més fe que mai, per tal que les nostres activitats conjuntament amb les dels nostres amics de Catalunya, siguin més eficients. Tot allo que vulgui impossibilitar-ho ens ha d'esperonar mes a la lluita per aconseguir els nostres anhels.

Es per aixo que ara em plau anunciar-vos que fa pocs dies s'ha reunit Solidaritat Catalana i que s'ha acceptat per unanimitat una proposta del representant del Front Nacional, i tenint en compte els acords del nostre ultim Ple de Montpeller, tot fa creure que estem en vigilies d'aconseguir el que fa tant de temps tots plegats ens proposem.

A hores d'ara, no us puc dir la resolucio definitiva que es prendrà i com aquesta fase de la nova etapa que hem començat serà realitzada. Crec que molts dels anteriors obstacles han desaparegut. La unanimitat de tots els elements que composen Solidaritat Catalana n'és una prova palesa i les informacions rebudes suara de Catalunya ens diuen com també hi ha un gran corrent d'opinio dintre dels organismes que existeixen a casa nostra, per anar, si convé, a la seva dissolucio, la qual, conjuntament amb la dels que puguin existir a l'exterior, permeti crear-ne un de nou que ens aplegui a tots per tal que, al costat del President de Catalunya, poguem fer la tasca de redreçament del nostre poble.

Aquesta és, en linies generals, la nostra accio del passat i la nostra posicio en relacio amb el futur : treballar sempre per Catalunya ; fer els possibles per a unir totes les voluntats ; possibilitar la creacio d'un clima que faci realitzable una obra positiva. En aquesta tasca estem convençuts que els que tindran més esperit de lluita, els que hi posaran més fe i abnegacio, serem els homes d'Esquerra Republicana.

La politica republicana

Pero, si veiem les perspectives amb un cert optimisme en quan fa referència al resorgiment de la nostra Catalunya, hi ha un aspecte important de la nostra accio que, pel fet de no tenir-hi una responsabilitat directa, fa que no solament l'Esquerra, sino tots els altres partits catalans hi posem una gran atencio. Em refereixo a la politica que ha seguit la Republica a l'exili. Sobre aquesta qüestio, també, l'Esquerra ha tingut, des del primer moment, una posicio que nosaltres creiem que no s'ha desviat de la linia tradicional de la politica catalana. Consisteix en complir un deure, que és el d'intervenir dintre de la politica espanyola ; sense, pero, en cap moment, convertir- nos en un element de pertorbacio.

Es per aixo que els nostres companys de Catalunya, com els que ens trobàvem a França en aquells moments d'euforia que he esmentat en començar aquest informe, no varen caure en l'error, malgrat les pressions dels uns i dels altres, d'incorporar-e, ja sigui a la « Alianza de Fuerzas Democráticas », a la « Junta Española de Liberacion » o bé a la « Union Nacional ».

Nosaltres vam mantenir també la nostra posicio que consistia a demanar als uns i als altres que es posessin d'acord. Arran del fet de l'acceptacio de la Constitucio de l'any 1931 par la « Union Nacional » recordareu ens adresarem al Sr. de Francisco, aleshores president de a « Junta de Liberacion », i al general Riquelme, de « Union Nacional », demanant-los que en aquells moments plens d'esperança per a tots i que ja havien estan aplanades les divergències que existien entre les dues concepcions, era necessari que tots istéssim units i que establissim els contactes necessaris per tal d'arribar a un acord.

Hem de reconeixer que, malauradament, tots els nostres precs no donaren cap resultat falaguer, perquè si d'una manera externa no hi havia conflicte, interiorment, en canvi, cada un d'aquests agrupaments sentia, envers l'altre, una pregona antipatia que adhuc arribava fins a l'odi, que cada vegada més es procurava augmentar i mantenir. I la posicio de l'Esquerra com també la d'altres partits, de disciplina catalana fou la d'estar al marge d'aquestes desavinences ;

Aquesta jo crec que ha d'ésser la norma de conducta de tota la nostra politica. A través de tota la historia catalana contemporani en tenim tants exemples, que canviar aquesta tactica fora causar un gra ndany al nostre poble. Si alguna vegada hi hem caigut, els catalans n'hem pagat les consequencies i aquestes desgraciadament no han estat pas falagueres. Es per aixo que, consituit el govern Giral, vàrem creure que, pel fet que representava gairebé la totalitat de les forces que havíem proclamat la Republica, no podiem deixar de col-laborar-hi ; per aixo li donarem el nostre suport. Continuàrem mantenint-lo, pero hem de lamentar que quan varem fer les oportunes advertències manifestant els perrills que corria no ja el propi govern sino la nostra causa, no fossim escoltats.

Fou en el Ple de Carcassonna, l'agost del 1946, que el nostre partit prenia l'acord d'adreçarse al President Martinez Barrios per a cridar-li l'atencio de la situacio confusa que s'estava creant i de l'esperit disgregador que començava a sentir-se dintre del govern Giral. Es per aixo que nosaltres li demanavem que abans de presentar-se el seu President a la O. N. U., volgues el Sr. Martinez Barrios intervenir per tal de donar-li més autoritat, evitant aixi, que es produissin els fets que després tots haguérem de lamentar. En la visita que la vàrem fer l'actual President del Parlament Sr. Nogués i Bizet, el company Carles Pi i Sunyer i el que us parla, procuràrem donar entenent al Sr. Martinez Barrio el deure que ell tenia de crear un clima de més franca solidaritat entre totes les forces que apoiaven el govern Giral. Per raons que nosaltre vàrem respectar, no fou possible que el Sr. Martinez Barrio acceptés la nostra suggerència. Per indicacio d'ell visitàrem uns dies més tard el President Giral, amb resultat també negatiu. La bona fe i les il-lusions d'aquest darrer li feien veure el problema de tal manera que era inutil tota intervencio ; fins i tot arribava a creure's que aixo hauria estat una minva de la seva autoritat.

La crisi del Govern Giral i la constitucio del Govern LLOPIS

Desgrciadament passà el que forçosament havia de passar, i no pas per culpa nostra. Després d'aquesta reunio de la O. N. U. vingueren greus conflictes que menacaven la vida del propi govern Giral. En aquells moments, quan les coses estaven plantejades amb una cruesa que feien inevitable la crisi i quan certs representants en el si del govern proposaven la distribucio dels ministres socialistes, canviant-los automàticament per altres elements l'Esquerra va manifestar d'una manera que no donava lloc a dubtes que ella no podia acceptar una maniobra d'aquesta naturalesa i, per tant estava disposada a fer dimitir el seu ministre si aquesta reeixia.

Nosaltres crèiem que la composicio del govern no es podia modificar sense portar com a consequència una crisi total. Tota modificacio ens conduiria a una situacio dificil de resoldre ; a la vegada, sota el punt de vista internacional, aquest fet produiria una manca de prestigi i d'autoritat envers el mateix govern. Enteniem, a la vegada, que el que s'havia de fer era possibilitar, unes solucions que permetessin continuar l'accio iniciada pel Doctor Giral.

Tal com haviem previst les coses es desenrrotllaren amb més passio que intel-ligencia. I es planteja, com tots sabeu, la crisi total. En aquells moments, el President de la Republica va creure que s'havia de formar un nou govern, i després de les consultes que cregué per convenient, fou designat el Sr. Barcia per a què el constituis. Aquest es proposava formar-lo sense Socialistes, ni Comunistes, ni Organitzacions syndicals és a dir solament per partits estrictament republicans. Nosaltres vàrem contestar que un govern d'aquesta naturalesa no permetia la nostra col-laboracio. Davant d'aquest fracàs, s'encarregà el Sr. Llopis, del P. S. O. E., de constituir-lo. Des del primer moment aquest va tenir la nostra entusiasta i lleial col-laboracio. Ens plagué extraordinà riament que un bon amic de Catalunya, com el Sr. Llopis, hagués estat honorat amb aquest encàrrec. Varem manifestar-li el nostre desig de què fes tots els possibles per a què el futur govern fos una representacio de totes les forces politiques que integraven el precedent govern Giral.

I aixi mateix va succeir. Es constituí el govern Llopis, quedant-ne solament exclos el representant del partit galleguisla, el nostre estimat amic Castelao, el qual, malgrat la pressio que es féu prop del President Llopis, aquest darrer ni els altres partits no volgueren acceptar la seva col-laboracio. Fou, al nostre entendre, un error, que creiem que ni la lleialtat ni la personalitat del Sr. Castelao s'ho mereixien.

Es prou recent el que ha passat d'aleshores ença per a què jo m'hagi d'extendre en consideracions excesives. Pero justament, per certes campanyes que ha fet un determinat partit, com també per la posicio equivoca d'algun altre i, a la vegada, per a contestar a algun bon amic nostre, empedernit franc tirador, vull aprofitar aquesta oportunitat per a informar-vos extensament de quina ha estat la nostra posicio des de la crii - del govern Llopis fins l'hora present.

La nostra oposicio al Govern Albornoz

El President Llopis es vegé obligat a dimitir per raons que no estaven en el si del seu propi govern ni de la seva actuacio. Obeien, principalment a problemes d'ordre intern del seu partit. El President de la Republica aleshores va encarregar a diferents personalitats l'encàrrec de constituir el nou govern. Cap d'elles va acceptar. Finalment el Sr. Albornoz aconseguí constituir lo, i com si res no hagués passat, de llavors ença sembla que està disposat a mantenir-lo. La nostra posicio vis-a-vis del Sr. Albornoz ha estat clara i terminant : vam dir-li que podia comptar amb el nostre apoi moral i parlamentari, donant-li un marge de confiança per a que actués i, sobre tot, per a què la seva actuacio no servis per a enemistar aquells que conjuntament havien lluitat per la Republica, sino que, al contrari reduis els criteris oposats per a trobar uns veritables punts de coincidència. Que no volguès escamotejar ni els problemes ni la greu situacio en que ens trabavem... Haviem cregut que la vella tradicio republicana del Sr. Albornoz, que l'esperit de lluita d'algun dels seus ministres, farien reviure, malgrat la feblesa de la seva constitucio, un esperit de continuitat, i d'accio eficaç tant a l'interior com a l'exili que, en conjunt, representés una prova de prestigi en defensa de la nostra causa. Hem de dir que avui ens sentim profondament decebuts.

Malauradament, res d'aixo no ha passat, i és per aquest motiu que nosaltres, des de les pàgines del nostre diari, no ens hem amagat de dir que sentiem l'actitud del President Albornoz i que, a la vegada, lamentem que, com si res no passés pel mon, es continui seguint la vella tradicio politica espanyola, que consisteix a fer articles, discursos que rebenien d'optimisme com si al nostre pais no hi hagués passat res i com si nosaltres no tinguessim problemes greus a resoldre. Ja sabiem per endavant que les nostres campanyes no tindrien resultat, i per aixo en nom del partit ens varem adreçar al President de la Republica fent-li coneixer les nostres inquietuds i demanant-li la seva reiterada intervencio.

Malauradament no s'aconseguiren els nostres proposits, i amb dolor vegèrem com el President del Govern marxava tranquil-lament cap a les terres d'Amèrica. Sense que en les meves paraules hi pugui haver cap molestia envers ell, jo confio que a la seva arribada, que crec que sera ben aviat, es convencéra que la seva actuacio fins ara ha estat completament inutil .

Es per aixo que avui ens queda solament una actitud a prendre i aquesta és, la de demanar la dimissio de l'actual govern de la Republica, per un motiu molt senzill : per la seva ineficacitat ; per la seva manca, no ja de fets, sino de proposits en actuar, tenint en compte el que passa a Espanya ; pel seu desconeixement de la situacio present en Europa ; per la seva, permeteume de dir-ho-inconsciencia davant de les hores greus que vivim ; finalment, perquè crec que la seva manca d'actuacio és un desprestigi envers els nostres ideals.

L'Esquerra i el P.S.O.E.

En front de l'actitud del Govern republicà que polaritza totes les formules o solucions dintre d'un marc legalista, hi ha la posicio presa d'un temps ença pel P.S.O.E. Referent a la mateixa he de manifestar-vos que la nostra actitud no s'ha mogut tampoc d'aquella linea que hem seguit sempre, que ha d'esser per a nosaltres fonamental.

Es a dir, que no s'aparti dels principis tradicionals de la politica catalana que consisteixen a no voler convertir-se en un element que vulgui barrejar-se en favor d'uns o d'altres, en les lluites dels partits de fora de Catalunya. En aquest periode dificil de la politica republicana i de divisio que alguns volen fer de les forces antifranquistes, nosaltres hem mantingut i mantindrem aquesta posició.

Es per aixo quan es volia eliminar el Partit Socialista Obrer Espanyol del Govern Giral, varem dir d'una manera que no deixava lloc a dubtes a aquest, i també als Srs. Araquistain Llopis i Pascual Tomas, que nosaltres ens hi oposaríem, afegint que tota acció encaminada a precindir del P. S. O. E. al Govern trobaria la nostra oposicio.

Mes tard, quan es va constituir el Govern del Sr. Llopis i per part d'elements socialistes i alguns republicans, es cregué que era el moment d'eliminar la participacio comunista nosaltres varem dir-los, com també al Sr. Mije i Uribe que consideravem una equivocacio l'esmentat proposit i que calia demostrar que totes les forces republicanes encara eren capaces de fer una acció de conjunt.

Si nosaltres propugnavem per una unitat d'acció dels partits catalans, també obligats estavem a fer-ho en quan féia referencia a la politica espanyola. Això, avui, al meu entendre, ens dona l'autoritat de poder dir sense eufemismes quin és el nostre pensament i que la nostra actitud segueix tan clara com sempre ho ha estat. I si uns i altres no ho volen comprendre o no ho saben veure, ho sentirem molt, pero podeu estar segurs que continuarem sempre dintre d'aquesta posició.

Dic tot això, perquè m'hi obliga una campanya que s'ha fet presentant l'Esquerra comprenetrada amb la posició que s'anomena d'en Prieto. Ha estat dit que el nostre partit i algun dels seus homes representatius estaven dintre d'aquesta linea. Sobre aquest tema haureu llegit tants comentaris insidiosos, que no val la pena de perdre el temps en contestar-los. Pero si que es convenient que coneixeu la nostra actitud. Arran dels acords del Partit Socialista Obrer Espanyol aquest va nomenar una Comissiò la qual es va adreçar al nostre Partit per a fer-li coneixer el seu pensament politic, demanant-nos al ensems, que li fessim coneixer la nostra opinio referent al mateix.

Varem contestar-los i hem estat els ùnics que ho férem immediatement. Ens va plaure posar-nos en contacte amb ells i coneixer els seus plans i els seus propòsits. Hi hagué converses cordials, entre homes que se senten preocupats pel futur del seu pais ; converses d'informació que no comprenien cap compromis ni per uns ni pels altres. Malgrat això i perquè la nostra lleialtat a la més alta institució de la República no fos posada en dubte per ningú l'endemà mateix visitavem el Sr. President de la Republica i ens permetiem explicar-li clarament el nostre pensament, a la vegada que li donavem compte de l'entrevista celebrada amb els representants socialistes.

Si algú es crèia que E. R. C. no devia informar-se ni posar-se en contacte amb els elements del Partit Socialista Obrer Espanyol, és que desconeix els llaços d'amistat politica i de col.laboració que sovint hi ha hagut entre ells i nosaltres. No oblidem que des de la Solidaritat Catalana del 1907, passant par l'Assemblea de Parlamentarisi el Pacte de San Sebastian a la República, Catalunya ha trobat en els socialistes espanyols una fraternal comprensiò, no tanta com nosaltres hauriem volgut pero prou per a no oblidar-los.

Hauria estat doncs per nosaltres inferir-los un greuge que no es mereixen, si no haguéssim establert aquellls contactes i no volguerem imitar aquells que temorencs o sense voler-se comprometre van contestar-los que ja s'ho pensarien. No, L'Esquerra es un Partit que vol i aspira a treballar conjuntament amb tots aquells que realment senten les angoixes i preocupacions que nosaltres tenim.

I aqesta és la nostra veritable posicio. He tingut diferents entrevistes amb el Sr. Trifon Gomez, el qual, amb una delicadesa que agraeixo i amb una atencio que hem d'estimar, ha informat el nostre partit de les gestions, visites i treballs que ells han efectuat. E.R.C. l'ha escoltat amb l'atencio que es mereix, i nosaltres, com sempre, tenim el proposit d'estudiar, no solament amb el P.S.O.E. sino també amb tots els partits i organitzacions antifranquistes, totes les solucions que facin possible la restauracio del règim de llibertat a Espanya.

I aixo és tot. Ni pactes, ni acords. Les nostres relacions son clares, tal com us acabo d'explicar, perquè, cal tenir en compte que cada partit fa la seva politica, i a nosaltres no se'ns pot demanar ni farem la dels altres perquè en certs moments creiem interpretar, no un Partit, sino Catalunya.

Aquests dies a Toulouse, els amics socialistes estan celebrant un Congrés. Aquest es evident que ha desvetllat una gran expectacio perquè suposem que d'una manera definitiva tots els republicans sabrem a que ens hem d'atenir referent al futur de la seva propria actuacio. Fins ara, malgrat les declaracions d'alguns dels seus liders, es evident que aquestes no estaven massa en relacio a l'actuacio del seu propi Partit ni del seu organ de premsa. Crec que es urgent, doncs, que tots sapiguem fins a quin punt el P.S.O.E. esta disposat a seguir una politica i no diferentes. Car es fer confusionisme, combatre les Institucions republicanes i col.laborar en el Govern d'Euzkadi, no es pot llençar una campanya contra els comunistes i, col.laborant amb aquests des de certs llocs ; no es pot blasmar si la Republica és reconeguda per diferents paissos de l'Est i despres acceptar que organismes dels quals es forma part, hi enviin emissaris. No es just al nostre entendre, fer esforços per tal d'aconseguir arribar a un acord amb els antifranquistes no republicans i menyspreuar aquells que tant han lluitat per la Republica i que segurament continuarien lluitant malgrat que en aquest moments no sapiguin veure la situacio en que ens trobem ni els mitjans que realment tenim per a superar-la.

En fi, estem convençuts que els amics socialistes posaran, com altres vegades han fet, a prova el seu patriotisme, encaminant els seus passos a fer una obra positiva que permeti arribar a la maxima unitat d'accio de totes les forces republicanes, per anar després cap a unes més amplies bases d'actuacio amb tots els antifranquistes. Es per aixo que esperem i voldriem que les resolucions del PSOE fossin definitivament clares.

L'ACTUAL SITUACIO DE LA POLITICA REPUBLICANA

Resumint, doncs, ens trobem avui amb la confusa situacio de la politica republicana, representada pel Govern Albornoz i amb les posicions socialista i comunista que tots coneixem. Quina ha d'ésser l'actitud a prendre ? Es dificil dir-ho. Cadascù es creu que la seva és la millor ; tothom creu que la millor solucio és aquella que encara no s'ha provat. Pero després de tants desenganys, ja fora hora que ens deixessim de vaguetats i d'optimismes ridicols i que vegéssim les coses d'acord amb els fets i les realitats de cada dia.

Per tant, nosaltres, els catalans, que com dèia fa pocs dies el nostre il.lustre amic Rovira i Virgili, en el republicanisme no som deixebles, sino mestres, avui dia voldriem dir a tots que la nostra lleialtat a la República, que els catalans vàrem proclamar, que hem votat i que hem defensat, continuen en peu com sempre. Nosaltres que en cap moment hem tingut dubtes ni vacil.lacions, no en tenim avui ni en tindrem mai. Car nosaltres sabem que Catalunya és i serà republicana, perquè sense la Repùblica no és possible la llibertat del nostre poble. Nosaltres, que no hem especulat ni hem demanat rès per a defensar-la ; nosaltres, que tenim dintre de les lleis institucionals un règim que ens permet certes llibertats politiques, no aprovades a correcuita sino després de llargs i dolorosos combats ; nosaltres, avui dia, podem dir que tota aquesta fidelitat, que tots aquests sentiments no els abandonarem mai. Pero, aixo creiem que ens dona també el dret de manifestar que cal que tinguem en compte quelcom que esta per damunt de tots aques's sentiments i deures, i és la necessitat imperiosa i urgent de posar-nos al servei d'un pensament que faci possible que amb una fe renovadora, i amb un esperit de sacrifici, sorgeixi de tots aquella voluntat que ens ha de fer dignes del que hem representat i del que encara som.

No ens enganyem. Es urgent arribar a unes determinacions concretes en referència a la posicio o al manteniment dels actuals Governs a l'exili i a la clarificacio de la politica de tots els partits car, del contrari, correm el perill de que l'Espanya franquista obtingui, a la llarga, no d'una manera directa pero si en una forma insospitada avui dia, i malgrat l'esperit i l'anhel de certs paissos amics nostres, els beneficis del Pla Marshall.

DEMANEM LA DISSOLUCIO del Govern ALBORNOZ

I és per aixo que demanem la dimissio de l'actual govern de la Republica, perquè considerem que la seva tasca és contraproduent ; i als amics socialistes i a tots aquells que comparteixen llurs idees i llur pensament, demanem que no vulguin trencar aquests llaços de fraternal amistat, aquests sentiments pels quals tots els republicans hem lluitat. Voldriem demanar també que tothom respectes allo de constructiu que es pugui fer i que no es converteixi en un element dissolvent.

Nosaltres creiem que res o poca cosa es podrà obtenir sito's els antifranquistes, els de l'exili i els de l'interior no arribem a uns acords de principi. Tal com està plantejat el nostre problema, no ens fem il.lusions, el manteniment d'un govern representatiu de partits no donarà cap facilitat a aquests proposits, i el voler deconèixer el que aquest pot representar simbolicament o sentimentalment, tampoc possibilitarà el pas d'aquells que tenen altres formules per a resoldre el nostre problema i que apleguen a llur costat amples nuclis d'opinio.

Creiem doncs que, tot i mantenint les altes institucions republicanes, com nosaltres manteinim les catalanes, es necessari la immediata dissolucio del Govern del Sr. Albornoz, deixant el lloc a la constitucio d'un Govern reduit, desligat de tota disciplina politica i presidit pel President de les Corts de la Republica o per una personalitat intel.lectual, l'actuacio del qual hauria d'esser principalment la de rectificar la politica seguida aquests darrers temps i limitar-se a una actuacio mes representativa que efectiva. Aquesta resolucio serviria per a demostrar a tots els paisos d'Europa i d'Amèrica que ens han reconegut i a aquells altres que encara no han reconegut el regim del general Franco, que el seu gest no ha estat en va i que els republicans persistim a mantenir les nostres Institucions i els nostres drets.

El fet d'estar completament desligat, aquest nou Govern, dels partits politics, li donaria una més forta autoritat, i flexibilitat. Crec que si aixo es fes, seria una constatacio de què som uns homes que no ens encastellem ni amb els nostres errors ni amb les nostres il.lusions.

Per un pacte d'accio entre les forces democràtiques de Catalunya i d'Espanya

Si els partits politics i les organitzacions obreres d'Espanya i de Catalunya, desligats de tota actuacio de Govern, arribaven a un pacte d'actuacio, com altres vegades ho han aconseguit a través de la historia, obtindriem molt més que tota la tasca que actualment es pugui fer a l'exili. Mantenir posicions que solament aplaudeixen uns quants amics politics de cada un dels que en rep els beneficis, no serveix ni al propi pais ni als ideals.

En aquests moments volem expressar la plena confiança en el President de la Republica, Senyor Martinez Barrio i en les seves emocionades paraules que pronuncià en l'acte a la memoria de Marcel.li Domingo, alludint a unes definicions que sobre els deures que tenen els homes de Govern, havia fet el President de les Corts, i amic nostre Senyor Nogués i Biset. Digué el senyor Martinez Barrio que ell, davant de moments greus que s'apropen compliria el seu deure, del qual, per doloros que fos, en prendria la seva plena responsabilitat. Estigui segur el senyor President de la Republica que ningu dubta, ni del seu patriotisme ni de la seva fidelitat a les Institucions pel triomf de les quals tant ha lluitat en el llarg de la seva vida. Pero si que ens permetem dir-li que tots esperem d'ell que farà els possibles per acabar amb l'actual situacio, car del contrari s'aniria esmicolant el nostre prestigi i s'acabaria en el ridicol i tal vegada en el menyspreu.

Treballem tots, i tal com hem dit altres vegades, que no arribem en retard a les solucions que es poden produir. Tinguem l'audacia de lluitar i de vencer les nostres passions que ens impossibilitin de fer tasca eficient. La grandesa d'Espanya i de Catalunya solament podran crear-la aquells que tinguin fé en el futur. No ens deixem portar pel pessimisme, per mès greus que siguin els moments que atravessem. Menyspreuable sigui aquell que es consideri vençut sense posar al servei de la seva Patria, la seva intel.ligència i el seu patriotisme. Pero tampoc no ens deixem emportar per la vanitat i els optimismes infantils d'aquells que la seva comoditat no els deixa veure els sofriments del poble espanyol.

Esperem que en dies a venir sera possible trobar la força de govern necessaria per a conduir els destins del nostre poble, pero, mentrestant, hem de començar una nova tasca pensant en tots moments que ho hem perdut tot, menys la nostra dignitat i menys la fé en un esplendoros esdevenidor. Si ho fem aixi, jo crec que podem fer un gran bé a Espanya i els Catalans, farem un gran bé a la nostra pàtria que, com he dit abans, en sofreix les conseqüències més que ningu.

El nostre amic Josep Tarradellas, acabà el seu extens i documentat informe demanant que d'una manera decidida tots els catalans seguéixin l'exemple i les orientacions del President Irla, digne continuador dels nostres dos primers Presidents de Catalunya, unica manera de realitzar una accio eficaç i que ens porti rapidament a la realitzacio dels nostres ideals.

Les darreres paraules del Secretari General de l'Esquerra, aixi com nombrosos paragrafs de la seva exposicio foren acollides per entusiastes mostres d'aprovacio de tots els assistents.

Seguidament l'amic Foguet, en nom del Consell Departamental i de tots els presents, va expressar a Josep Tarradellas, Secretari General del Partit, l'agraiment de tots els militants pel brillant informe pronunciat i la satisfaccio produida en tots ells per la linea seguida fins avui per Esquerra Republicana i pel pensament politic exposat en nom del Consell Executiu del nostre Partit.

" En cap moment hem tingut dubtes ni vacil.lacions, no en tenim avui ni en tindrem mai, car sabem que Catalunya és i serà republicana, perqué sense la Republica no és possible la llibertat del nostre poble ".

JOSEP TARRADELLAS

B.D.I.C

A proposit del cas Conrad

Per Enric ROIG i QUEROL

Per començar, m'acuitaré a dir que no és pas amb l'intent de consagrar àquestes ratlles a l'estudi de l'obra literària de Josep Conrad Korzeniowski que m'he decidit a escriure-les. I no perquè aquest eminent conreador de les lletres angleses no sigui digne de tants i tants estudis com les seves magnifiques novel.les han inspirat als seus innombrables admiradors i critics. Precisament per aixo, perquè la seva vasta obra literària ha estat profusament estudiada en totes les llengües, senso oblidar naturalment la nostra, la meva modesta contribucio no afegiria res al prestigi de Conrad escriptor, tan ben ocnsolidat, com ho prova el fet que es manté ferm, avui dia, després de prop de vint-i-cinc anys de la seva mort.

Es d'una altra cosa que voldria parlar : Conrad, ucranià polonès, va escriure tota la seva obra en anglès, no en la seva llengua nadiua. ?Quines circumstàncies el portaren a renunciar-hi, si és que li passà pel cap de servir-se'n ?

Refrescarem una mica la memoria del lector abans d'intentar d'arribar a cap conclusio.

Josep Conrad Korseniowski nasqué a Terechowa, prop de Berditcheff (Ucrània polonesa), l'any 1857. En aquella època Polonia, victima, com en una de tantes vicissituds per les quals massa sovint ha travessat la seva vida nacional i de les quals, malauradament, no sembla pas per ara poder escapar, victima, dèiem, de les concupiscències i rivalitats dels imperis russo-germànics, estava sotmesa al jou estranger : aleshores el rus era el de torn, sobretot pel que fa a l'Ucrània. Tots els bons patriotes, entre ells cal comptar-hi els familiars de Conrad, menaven la vida arriscada i atzarosa dels conspiradors : reunions clandestines, publicacions anonimes, lluites de maquis, breu, tota la gamma de les armes ocultes que l'oprimit es veu empès a esgrimir contra l'opressor. Naturalment, tant els seus pares com ell mateix, conegueren tota mena de privacions i d'empresonaments, sense oblidar l'exili forçat i, als dotze anys, l'autor de « Lord Jim » es trobà ja orfe de pare i mare.

?Fou la seva infantesa dificil, enmig d'una atmosfera d'angoixa i de tristor que havia estat sempre la seva des dels primers dies de la seva vida ? Fou el desig de viure o bé simplement la influència de les seves lectures, que escollia entre les que més exaltaven els seus anhels de llibertat, allo que l'empenyé vers el mar del qual estava tan allunyat ? El cert és que, a l'edat de disset anys, després d'una molt curta estada a Venècia, es plantà a Marsella ben decidit a solcar el mar. Que més natural que escollis Marsella, si tenim en compte que a la seva llar ucraniana havia respirat l'amor a França, en posseïa perfectament la llengua i fins i tot el seu pare havia traduït Victor Hugo. L'any 1874, doncs, s'embarcà per primera vegada i, per espai de quatre anys, navegà a bord de vaixells mercants francesos.

La resta ja la deveu saber. Des del moment que havia decidit de fer-se mariner, tant se valia que exercis aquesta professio sota la bandera del pais de més tradicio i prestigi marins. Es aixi com, des de l'any 1878 fins al 1894, son setze anys ininterromputs de navegar al servei de diferents companyies navileres angleses, primer com a mariner, després com a oficial, i, finalment, com a capità. I quan més tard se li desvetllà la seva vocacio de novel.lista del mar — cal no oblidar que el seu pare havia estat escriptor — és també en anglès, que parlà sempre amb un accent estranger molt marcat, que escrivi la seva vasta i interessantissima produccio literària.

? Per què no es valgué de la seva llengua natal ? ?Es que el polonès era una llengua menysestimable, negligible ? No ès aquest el cas perquè quan Conrad publicà la seva primera novel.la, la « Follia d'Almeyer », l'any 1895, el « Quo Vadis » de Sienkiewiez, traduït es pot dir a totes les llengües, constituïa el motiu d'orgull més legitim per a un escriptor eslau. ? S'havia desinteressat del seu pais amb tot i les relacions epistolars que sostenia amb un seu oncle que exercia damunt d'ell un alt tutelatge, molt mesurat, amb un afecte gairebé paternal ? ?No podria semblar estrany de veure editat en polonès novel.les marines ? ?Com s'ho hauria fet el seu autor per a explicar les maniobres d'un veler, donar la traduccio de tants i tants mots tècnics en el parlar dels seus que no sabien, com aquell qui diu, ni que el mar existia ? A part les raons d'ordre economic, gens negligibles — l'anglès és la llengua més difosa arreu del mon i la gent de parla anglesa han estat sempre els lectors més llaminers de textos sobre coses del mar — cal cercer l'explicacio en raons més poderoses.

Conrad ja feia massa anys que havia deixat la seva Ucrània, més de vint. El que no hauria aconseguit el seu desig d'esborrar el mal record de la seva infància i els seus afanys de llibertat, ho hauria fet el temps. Quan començà a escriure se sentia, d'esperit i de cor, més occidental que oriental. Empès pel mal record que servava de la dominacio russa reaccionava sempre contra tot el que era eslau. No s'explicaria, si no, la fobia que sentia contra Dostoievski; no en podia sentir ni parlar, era la seva bèstia negra.

Ucrània, Polonia, si, hi havia nascut, pero tot plegat era tan llunyà. Després, nacionalitzat anglès, més tard casat amb una anglesa es devia sentir tan lliure ! No havia renegat de la seva llengua; la parlava amb els seus compatriotes que escadusserament trobava, es cartejava amb el seu oncle, estigué una o dues vegades al seu pais després de la guerra del catorze, quan la seva pàtria havia recobrat la llibertat, pero al fons del fons de la seva ànima ja no volia ésser eslau o, el que potser encara és pitjor, no volia sentir-se'n. I adés accidentalment en les seves novel.les, adés més directament en el volum dels seus records, proclamava la seva fe en l'occident sobre l'orient. « Nosaltres els occidentals », diuen que deia obstinadament en les converses sostingudes amb els seus intims.

El cas de Conrad, nascut a la Ucrània polonesa, que se servi d'una llengua estranya a la seva en sentir-se néixer la vocacio d'escriptor, m'havia anguniejat moltes vegades, quan viviem tranquil.lament a Catalunya, sota l'impuls d'aquella sensibilitat tan afinada que els catalans hem tingut sempre per totes les coses que de prop o de lluny afecten o poden afectar el nostre verb. ?Em creurieu si us deia que la idea de traduir « Lord Jim » ja em furgava pel cap a casa nostra i que si no hi portava massa pressa és pel ressentiment que intimament nodria contra Conrad? Vanitosos que tots som i els catalans de quina manera ! es veu que el volia castigar. Després, a l'exili, si n'he tingut de temps de dur a terme el meu proposit, perfilar i enllestir la meva traduccio, de considerar per tots els quatre costats el tema de la desercio de Conrad !

Fins m'he arribat a imaginar, qui sap, que un dia, en qualsevol part del mon, un gran escriptor català — poseu-hi també artista o home de ciència — pot arribar a fer-se un nom universalment admirat i respectat. Ell, com Conrad, haurà adoptat la llengua del pais on residirà, i també s'haura casat amb una indigena. Parlarà el català quan l'atzar el posarà en contacte amb algun compatriota nostre, fins si voleu mantindrà certs contactes epistolars amb algun seu parent de casa nostra. Afegim-hi encara que potser farà molt de tard en tard algun viatge a Catalunya. El que és indubtable és que sobre la seva activitat, aixo és el que ens dol — qualsevol que sigui la seva especialitzacio —, la nostra cultura mai no hi podrà comptar.

Em direu que aixo s'esdevé segurament amb els fills de tants de catalans com hi ha escampats pel mon. Pero quan és la consequència d'un allunyament voluntari de casa nostra per part dels pares rodamon, quimèrics o simplement recercadors d'aventures, és i serà menys punyent que quan la trista experiència es produirà en la carn viva dels fills dels exilats forçosos. Em direu, encara, que la culpa no és nostra, que viviem força tranquils a casa nostra — l'oasi d'Espanya en dèiem aleshores —, que nosaltres no ens sublevàrem, que per tant no se'ns pot fer responsables del nostre allunyament; hi podreu afegir tot el que voldreu. El nostre descendent, pero, no pensarà el mateix, si és que nosaltres l'arribem ni tan sols a interessar. Aixo si no se les emprèn contra nosaltres qualificant-nos d'africans impenitents.

I acabaré dient, què voleu jo també soc de la partida, que naturalment no és pas un blasme que he volgut formular ans simplement predir una cosa que pot passar molt bé.

CARTA DE NOVA-YORK

«Pan y toros»

Per Jaume MIRAVITLLES

El « che » Rovira, com li diuen a Espanya, ha fracassat, segons he llegit als diaris, en el seu intent d'implantar les curses de braus a l'Argentina. Ha estat al.legat que malgrat ésser la « festa » una de les coses més representatives de la « Mare Pàtria », la seva brutalitat, la crida que fa als instints cruels de la massa, eren considerats « fora de lloc » a l'Argentina.

Com a català tinc les meves idees propies sobre els braus. M'acuito a dir que soc un aficionat. Fill de Figueres, he heretat d'aquella extraordinària capital, ultra el meu « federalisme historic », l'aficio a les curses de braus. El meu pare, « federal de tota la vida », es posà corbata negra el dia que va morir l'Espartero. Pero si un dia jo arribava (que Déu ho eviti als catalans), a la direccio politica del meu pais, una de les primeres decisions que prendria seria, precisament, l'abolicio de les curses de braus.

M'explicaré.

He seguit, des dels seus inicis, l'elaboracio de les anomenades idees « freudianes ». He llegit, amb l'atencio i el respecte que es mereixen, no solament totes les obres del gran savi vienès, ans encara les dels seus continuadors, Adler i Jung, tal segada més interessants que les del mateix mestre des del punt de vista politico-social. Conec, doncs, la teoria dels « complexos » i de les « descàrregues emocionals ». El feixisme s'ha pogut explicar amb l'ajut d'aquestes dues extraordinàries aportacions cientifiques del freudisme. Heus aci les linies generals de la teoria. Les masses proletàries sofreixen d'un terrible complex d'inferioritat fill, tant o més que del baix nivell de llur situacio economico-social, del paper infra-humà que juguen en el sistema modern de la produccio. L'obrer d'una fabricacio « a la cadena », no participa en l'elaboracio del producte només que d'una manera molt indirecta. No té mai davant el seu esperit la idea de la unitat i de l'harmonia del seu treball. El sabater fa « tota » una sabata. La seva personalitat està « tota » en la seva obra. La mateixa cosa el fuster, el pintor i, encara més, el panader. Fer pans es sentir-se Déu i repetir cada dia el miracle de la multiplicacio. A les fàbriques Ford hi ha un obrer la missio del qual consisteix a obrir i tancar, durant les vuit hores del dia i durant els 365 dies de l'any, les portes de l'automobil que passa cada vint segons davant seu per verificar si el sistema « funciona ». Aquest treball fraccionari, aquesta absència d'harmonia i de sentit d'unitat dona a les masses sotmeses a la seva accio un sentit de rebellio que es tradueix en el mite de la Revolucio social. La revolucio social en donar a l'estament obrer la direccio politica i economica de la nacio restableix la unitat i l'harmonia espirituals perdudes en el treball a la cadena. Els artisans, que no han perdut el sentit unitari de llur treball, no segueixen les ideologies de la Revolucio Social i constitueixen l'ala moderna i tolerant del moviment obrer. A tots els països del mon el sindicalisme extremista recolza, sobretot, en les masses obreres utilitzades en les fàbriquee que produeixen « a la cadena ». Als Estats Units aquestes masses estan al C.I.O., la seu de l'extremisme social americà. Si remarquem que els salaris dels obrers que treballen en el sistema de produccio « a la cadena » son substancialment més elevats dels que treballen en el sistema més o menys artesanal, ens donarem compte que el mobil que empeny certs sectors de la classe obrera al mite de la Revolucio Social, no és exclusivament economic.

La caracteristica historica del feixisme (faig exclusivament esment dels feixismes italià i alemany), és que desvià aquest sentit de rebel.lio de les masses sotmeses al treball a la cadena menant-les del mite de la Revolucio Social, al mite de la superioritat de la Nacio o de la Raça. El remei seria pitjor que la malaltia, puix que en integrar la rebel.lio obrera a la rebel.lio nacional féu inevitable la guerra.

Els Estats Units és el pais clàssic de la « produccio a la cadena », i. en canvi, és l'unic pais de gran desenvolupament industrial on les masses obreres, àdhuc les més extremistes, no semblen sensibles al mite de la Revolucio Social. A què serà deguda aquesta contradiccio aparent ? Al meu entendre, al fet que el sistema americà ha sabut desviar la « descàrrega emocional » de les seves masses dels dos mites més violents de la historia : la revolucio i la guerra. Aquesta desviacio s'ha produït mitjançant la combinacio de dos elements de la saba i contextura dels quals constitueixen el fonament espiritual i humà de la civilitzacio americana : LA IGUALTAT EN L'OPORTUNITAT (a no confondre amb el sentit de la igualtat absoluta proclamada per la Revolucio francesa) i ELS ESPORTS. Mitjançant el mite de la igualtat en l'oportunitat s'ha eliminat el complex d'inferioritat de les masses. Si Ford començà com a mecànic, no hi ha cap rao perquè TOTS els mecànics no puguin ACABAR com Ford. El mite és tan fort que ningu no ha fet cas d'un interessantissim estudi que palesa que des del 1918 només UNA FAMILIA ha pogut entrar a la categoria de les seixanta families més riques dels Estats Unnits. Mitjançant els esports (i ara entrem en el tema central del nostre article), les masses americanes pateixent une descàrrega emocional al menys cada diumenge, descàrrega que les deixa esllanguides i somnolents durant les hores en què, altrament, fermentaria llur rebel.lio.

Que aquesta és la missio de l'esport, ho podriem demostrar amb mil textos de pensadors socials i de cientifics. Que aquesta és la missio concreta d'aquesta mena d'esport espanyol que son els braus, ho prova un testimoni de qualitat, l'acadèmia de la llengua i una de les autoritats de la « festa », el Sr. Francisco de Cossio, en fer les afirmacions següents en un article seu publicat recentment a Madrid :

« Jo crec, pero, que si a les curses de braus els treiem ALLO QUE TENEN DE FUNCIO SOCIAL I POLITICA, queden reduïdes a un espectacle bàrbar i cruel, que no pot admetre's ni consentir-se per l'autoritat competent. En uns altres mots, que si als braus no pot anar-hir sino la gent de diners i han de restar a casa, per la raretat de les localitats, les classes populars, les curses de braus han d'ésser suprimide. Aquesta posicio té més profunditat de la que alguns puguin pensar. La crueltat, d'una part, i el risc, de l'altra, per molt ben servits que siguin per l'art, no poden constituir en cap cas una diversio de milionaris. Avui topem amb un menestral i li preguntem si ha vist torejar aquest o aquell altre torejador i immediatament ens contesta que no. Abans hom deia que la pobrissalla empenyava el matalàs per anar als braus : AVUI NO HI HA MATELASSOS A EMPENYAR. Les curses de braus constitueixen una festa inabastable per a les classes populars. I per alguna cosa s'ha anomenat aquesta festa, festa nacional. Els braus, com a funcio social, dintre del caràcter i del temperament dels espanyols, eren una escapatoria de les passions que quedaven alli a la plaça, esclafades contra l'arena, tacada de sang, sota la llum del capvespre. Un circ tauri provocava la gran descàrrega dels mals humors. Era, d'una part, l'esgotament de l'entusiasme i, de l'altra, EL DESGAST DE TOTES LES RESERVES D'INDIGNACIO. La sortida dels braus donava als individus un equilibri humà perfecte. Ja no hi havia més gargamelles per a cridar, ni desigs de protestar, ni ganes de discutir. Després, durant la setmana, ja tenien aquells espectadors un tema important de conversa. Mitja setmana per a garlar de la cursa que havien vist i l'altra meitat per a pronosticar la que anirien a veure. Durant aquest temps, a les tavernes, bars, barberies, patis del veïnat, tallers i obradors, no es parlava res més que de braus. Si ; ja ho sé que molts diran que aixo va contra la cultura ; pero jo crec que quan els estaments populars tenen un tema de conversa apassionant, que es refereix al joc pur, NO PARLEN D'ALTRES COSES QUE PODEN ESDEVENIR MOLT PERJUDICIALS A LA SOCIETAT. »

« ... No es tracta d'una tesi arriscada, ni molt menys d'una posicio paradoxal. Es que si la gent que per la seva posicio popular parla d'altres temes QUE TENEN MES PERILL, estalviarà les seves reserves de passio per a malgastar-les en ACTES MES CRUENTS I GREUS. Ja sé, ja sé que a les curses de braus van ara molts nous rics que, al fons, també son poble ; pero entre els grans privilegis que pugui tenir el diner, no hem de comptar-hi el d'adquirir el dret de veure el martiri d'un animal noble i d'emocionar-se amb el risc de la vida d'un home. O els braus serveixen PERQUÈ EL POBLE DESCARREGUI LES SEVES MALES PASSIONS, o constitueixen un espectacle indigne d'una nacio culta. »

Aquesta ultima frase justifica, doncs, sobrerament la decisio argentina de no autoritzar les curses de braus en el pais.

Si les masses han de « descarregar les seves males passions », que ho facin a través d'un espectacle que no les exacerbi. La visio de la mort, la participacio que hi té un public de 25.000 ànimes, la seva exaltacio literària i artistica, han d'influir forçosament en la psicologia popular. La famosa « crueltat espanyola » hi trobaria tal vegada une explicacio. I que hom no oblidi, encara, que més d'un moti espanyol ha començat a la sortida dels braus. Si la cursa és dolenta, en efecte, els espectadors nodreixen una estranya tendència a atribuir la rsponsabilitat, no pas al President de la Plaça, ans bé al de la nacio.

Les coses que passen a ESPANYA

MORALITAT MINISTERIAL

La gestio administrativa del ministeri franquista d'Indùstria i Comerç ha estat durament criticada, àdhuc per les domesticades « Cortes ». L'amplitud de les irregularitats és de tan grans proporcions que ha estat impossible passar-les per alt. Les forces economiques d'arreu d'Espanya ho exigien.

Han estat designats cinc jutges especials i estan implicats en l'escàndol més de 300 funcionaris del ministeri. La « peça » més destacada resulta ésser un alt funcionari anomenat Cominges, el qual ha curat de posar uns quans quilometres entre ell i els jutges. Portugal és un excel.lent lloc de pas cap a l'Argentina, el refugi ideal de tots els franquistes que no confien gaire en l'eternitat del poder.

MENTRE EL PA MANCA

La policia franquista sembla que ha procedit a la detencio del President del Consorci de la panificacio, José Blanco. Es tracta d'un element que ja havia estat penyorat i al qual se li havia prohibit tota mena d'activitats professionnals. Aquest cop, se l'acusa de la « desviacio » de dos vaixells de blat argenti. Mentre uns asseguren que ha estat denunciat pel fill d'un general penedit per la seva col.laboracio en el negoci, altres, en canvi, creuen que és el propri ambaixador argenti, indignat que els dos vaixells amb destinacio a Espanya hagin posat proa, l'un a Portugal i l'altre a Italia. L'operacio ascendeix a 300 milions de pessetes, netes, amb les quals s'han adquirit importants béns immobles. Està complicat, també, el Director general de Presons Francisco Aylagas.

CARTA AL GENERAL DE GAULLE

Jesùs Huarte — Director de « La Voz de España » — ha publicat una carta oberta al general de Gaulle en ocasio del discurs de Compiégne. « Si es tracta — escriu — de presentar un front de batalla contra el comunisme, perqué aquest « bloc occidentalista » no ha d'hissar com orgullosa bandera el nom d'Espanya ? ». Renova les gestes de la « cruzada » — llegeixi's « Division Azul » i acaba aixi : « Quan aquestes baionetes rebin ordres d'avançar i l'angoixa aclapari els temorencs, aquesta esplèndida i aspra Espanya, oblidada en reunions i cabildeigs, tornarà a cridar « Presente » en defensa de la civilitzacio cristiana ».

Bé és cert que l'A. B. C. assegura que els bolxevics derrotaran tranquil.lament els exèrcits de tota Europa, a l'excepcio de l'espanyol, pero almenys s'està de recordar una intervencio bèl.lica, que en tant que anava contra la URSS ho feia aleshores també contra tots els seus aliats, Anglaterra, Nord-Amèrica i contra el propri general de Gaulle.

EL LIBERALISME « ES UN PECADO »

José Suevos ha commemorat a Valladolid el XV aniversari del maridatge del qual nasqué aquesta bessonada que s'anomena Fete-Jons. « Que ningù — proclamà emfàticament a Valladolid — no es deixi enganyar per la propaganda. Res de liberalisme o de monàrquics que minimitzin les dinasties ».

I per acabar llançà un entusiasta crit de curses : « La Falange a caballo ».

MADARIAGA I LA CIVILITZACIO

El « Thimes », de Londres, publica una carta de Salvador de Madariaga. « La salvacio — diu — dels valors morals i materials de la nostra civilitzacio occidental no podrà aconseguir-se ni amb l'exclusio dels Estats de l'Est europeu i la inclusio de l'Espanya franquista, ni amb la inclusio d'aquells i l'exclusio d'aquesta, ni amb la inclusio dels sistemes totalitaris de l'est i de l'oest d'Europa, ans unicament amb la ferma resolucio que quedi oberta a totes les nacions europees on hagin deixat d'imperar sistemes totalitaris.

M. PIETRI, HONORAT

M. François Pietri, l'ex-ambaixador de Laval a Madrid (i encara refugiat de marca) ha estat nomenat membre de la Reial Acadèmia d'Historia Espanyola.

EL DRET CIVIL CATALA

Presidida per Frederic Parera, s'ha reunit la commissio per a l'estudi i compilacio de les institucions de Dret civil a Catalunya. Hi figuren Mans, Serrahima, Anguera de Sojo, Simarro i Duran i Bonet.

SARTRE A « HUIS CLOS »

Llegim en la premsa del 13 de març procedent de Catalunya, que en el « Teatro Estudio » d'Schroder i Velloso ha estat representada l'obra de l'existencialista J. P. Sartre « A peurta cerrada ».

Ens innova, aixi mateix. que l'entrada era per rigorosa invitacio i tenia el caràcter de privada. El titol de l'obra, aquest cop, haurà obtingut una plena satisfaccio.

LA CANADENCA EN FALLIDA

Els catalans s'assabentaran amb estupor de la fallida de la Canadenca. Com ès possible — es pregunțaren — que una filial del potent trust internacional hagi pogut tenir aquesta trista fi ?

El grup March ha maniobrat de manera que « Riegos y Fuerza del Ebro, S. A. » es trobés lligada de mans i peus mercés a la complicitat oficial del régim. La Companyia que volia abonar els cupons als accionistes, demanà l'autoritzacio per a fer ùs del seu fons de divises. Denegada aquella, el primer jutjat de la cantonada declarà la fallida i el Govern de Franco procedi a la seva incautacio. Sembla, doncs, que el grup Ventosa hagi perdut, d'aquesta manera tota mena d'influencia a la Canadenca.

I diem sembla, perquè encara no es possible prejutjar sobre la fi d'aquesta forçada fallida la qual ha indignat importants sectors economics internacionals. Hi ha anunciada pel dia 8 d'abril una reunio a Londres demanada per « l'Helvetia Finance Company » posseïdora del més del 10 % d'obligacions. Aquests critiquen el Govern Anglés per l'abando en qe ha deixat grans capitals que estaven col.locats a Espana. Els obligacionistes no han percebut res desde fa deu anys. La premsa anglesa protesta també amb indignacio i demana una energica intervencio.

MANIFEST PRO ALLIBERAMENT DELS REPUBLICANS INTERNATS A KARAGANDA

Hem rebut el manifest — en castellà i en francès — llançat per la Federacio de Deportats i Internats Politics, en favor de l'alliberament dels anti-feixistes espanyols internats en el camp rus de Karaganda des del final de la nostra guerra.

La Federacio comença afirmant que « l'existència i situacio gravissima d'aquells compatriotes son certes i que llur anti-feixisme i republicanisme son certificats per una trajectoria immaculada, autentificada per organitzacions i persones que com nosaltres, suporten les condicions del nostre exili i que aquells internats els son coneguts d'anys ».

D'on procedeixen aquells republicans ? « Es tracta de soldats — es remarca — de l'exèrcit de la Republica, el valor i l'heroisme dels quals durant la guerra els valgué precisament d'ésser seleccionats i enviats a Russia pel Govern republica per tal de perfeccionar-hi llur instruccio com aviadors. Altres — segueix el Manifest — son marins d'una provada disciplina antifeixista que anaren a Russia formant part de les tripulacions encarregades del transport del material i de l'or. Finalment es tracta de metges o professors d'indiscutible solvència moral als quals tot i haver-se'ls confiat la responsabilitat de les colonies infantils, foren bruscament separats dels nens immediatament d'arribar a Russia ».

La Federacio crida l'atencio de « tots els homes i dones del mon, siguin treballadors o intel.lectuals, ateus o creients, blancs o de color » que encara no hagin oblidat els dolors de la terrible tragèdia per tal que sumin llurs esforços als dels manifestants per obtenir l'alliberament de tots els injustament internats a Karaganda i als altres Karagandes que puguin subsistir, victimes d'una monstruosa aberracio. El recurs d'une apel.lacio publica — es déclara — ha estat decidit després d'haver esgotat totes les gestions amicals i correctes efectuades prop de les autoritats russes, després del fracàs d'innombrables gestions diplomàtiques i d'inutils intervencions portades a terme per institucions de solidaritat internacional ».

« La vida i la seguretat — s'afegeix, encara — dels democrates antifeixistes és greument amenaçada, mentre — en contrast paradoxal — els neofalangistes que havien de merèixer, per part de la U. R. S. S., un tracte de major severitat, previ desig expressat per aquells foren, amb la major de les consideracions, encaminats l'any 1939 a la frontera de Turquia per les autoritats soviètiques, on se'n féu càrrec l'Ambaixador franquista, el qual els rapatrià »

La Federacio expressa la seva confiança que la seva crida serà recollida per la O. N. U. i pels Governs, per tal d'oferir a aquells internats hospitalitat i seguretat. A la Lliga Internacional dels Drets de l'Home se li demana el recolzament de l'accio que reclamen aquells alliberaments. I el Manifest acaba : « ... encara esperem que les autoritats de la U. R. S. S. sabran recollir l'eco angoixos de mares i familiars les forces de viure dels quals es concentren en l'esperança d'abraçar, amb la llibertat d'Espanya, els éssers volguts que tantes llàgrimes els costen. — Paris, 1 de març del 1948 ».

Noticiari politic

D. MARTINEZ BARRIO : « Sé que la meva responsabilitat és gran i res no em desviara del compliment del meu deure ».

El dia 13 de març tingué lloc a l'amfiteatre Edgard Quinet de la Sorbona l'acte rememoratiu de la mort de Marcel.li Domingo. Presidi Dn. Diego Martinez Barrio, President de la Republica, el qual acompanyaven membres del Govern i la senyora Vidua Companys, entre altres.

El President de les Corts, el nostre amic senyor R. Nogués i Biset, estudia l'obra del gran republicà català sota els aspectes de mestre, de propagandista i de governant. El Ministre senyor Juli Just dedicà el seu parlament a exaltar la figura de Marcel.li Domingo. El representant de l'Ambaixador de Méxic, senyor Paz, pronuncià unes sentidissimes paraules d'elogi a l'homenatjat. Finalment, Dn. Diego Martinez Barrio tancà l'acte amb unes declaracions que impressionaren l'auditori. Parlant de politica internacional manifestà les seves temences sobre la proximitat de grans perills. « Espanya — digué — no és un illot perdut en la immensitat dels oceans. Ella serà necessària tant en la seva grandor com en la seva dissort. L'hora de la veritat s'apropa. Jo sé que la meva responsabilitat és gran i res no em desviarà del compliment del meu deure ».

El senyor F. Botella agrai la presència dels assistents en nom de la Departamental de « Izquierda Republicana ».

J. BOSCH I GIMPERA A EUROPA

L'ex-Conseller de la Generalitat de Catalunya, senyor J. Bosch i Gimpera arribara a començaments d'abril a Paris en tant que Director de la Seccio de Ciéncies Humanes de UNESCO, organisme internacional depenent de la O. N. U.

L'alta distincio de que ha estat objecte aquest català liberal honora Catalunya i consagra alhora l'alt prestigi del gran pre-historiador.

« La Humanitat » es complau anunciant la seva propera arribada a Europa i a l'ensems es felicita que hagi estat atribuït a un eximi compatrici la Direccio d'una gran important seccio de U. N. E. S. C. O.

« SOLIDARITAT CATALANA »

En la reunio celebrada el dia 24 de març, a proposta de l'Esquerra, s'examinà la situacio politica i preferentment les relacions entre l'interior i l'exterior. S'acordà per unanimitat fer una gestio per tal de rescidre definitivament el problema de la coordinacio i franca entesa entre el conjunt de les forces de l'interior i de l'exterior. Aixi mateix s'acordà, unanimement, també, gestionar la creacio d'un organisme d'ajut català que aplegui la totalitat dels actualment existents.

« LES ALES DE CATALUNYA »

Un error de compaginacio en la passada edicio de « La Humanitat » féu que « Les Ales de Catalunya » del nostre estimat col.laborador Joan Alavedra sofris una sensible alteracio.

Las 22 ratlles a seguida de la ratlla 55 de la quinta columna, pàgina tercera, de l'esmentat article han d'anar com a final del mateix.

Encara que els nostres lectors hauran corregit aquest trasplantament de linies creiem un deure advertir-ho a l'ensems que ens en excusem prop d'ells i del nostre estimat amic Joan Alavedra.

FRANCIS NOEL BAKER

Durant la seva estada a Paris aquest diputat treballista, amic de la nostra causa, ha estat saludat pel cap interi del govern republicà senyor Fernando Valera.

EL CONGRÈS DEL P.S.O.E.

Els dies 27, 28 i 29 del passat mes de març ha tingut lloc a Toulouse l'anunciat Congres del Partit Socialista Obrer Espanyol.

Al finalitzar les seves tasques fou aprovada la següent resolucio politica :

I. Acceptar els nomenaments fets per l'Assemblea de Delegats a favor d'Indalecio Prieto, L. Gimenez de Asua, Trifon Gomez, conjuntament amb Antonio Perez, representant dels nostres organismes directius de l'Interior, per a que segueixin realitzant gestions per a aquella solucio pacifica que patrocinaven les Tres grans potències, havent de procurar que se sumin a les seves gestions tots els elements antifranquistes que desitgin sincerament l'enderrocament de Franco.

II. Confirmar l'aprovacio ja donada pels organismes rectors del P. S. O. E. a Espanya i a l'exili als trebafls preliminars de la Comissio.

III. Atorgar a aquesta un ampli vot de confiança per a continuar les seves negociacions sense altre limit que el de preservar el dret dels espanyols a exposar, amb les màximes garanties, la seva voluntat respecte el règim que hagi d'establirs-se a Espanya eliminant-se, per tant, extersions per a violentar aquesta voluntat.

✦ ◇ ✦

El senyor Prieto ha aclarit que no es proposava res més que la creacio d'un govern neutral bé amb representacions de tots els partits — menys comunistes i falangistes — o bé compost de personalitats independents.

S'ha donat a conèixer el resultat de l'arbitratge davant la presència d'una doble representacio socialista en l'organisme internacional de la mateixa ideologia. Ha estat reconeguda l'oficialitat del P. S. O. E. i exclosa la fraccio Negrin-Vayo.

Una exposicio d'art català a Rennes i Nantes

Les dues grans ciutats bretones han volgut acollir un conjunt molt representatiu d'obres originals dels millors pintors i escultors catalans moderns. La iniciativa d'aquesta exposicio, que tenia lloc primerament a Rennes entre el 6 i el 20 de març i que del 27 de març al 10 d'abril és exhibida a Nantes, correspon a Cultura Catalana » i a l'Institut d'Estudis Hispànics de la Universitat de Rennes. Aquest darrer organisme, animat principalment per un català meritori, l'enginyer professor Josep Boria Ulldemolins, s'havia ja distingit en l'organitzacio de cursets i conferències relatives a la historia, la geogràfia i les literatures de les nacions hispàniques, els actes que havia relitzat havien constituït altres tants èxits, gràcies a la fraternal col.laboracio que havien trobat sempre en els medis intel.lectuals de la gran ciutat bretona.

L'Exposicio d'Art Català Modern, presentada a la Galeria Perdriel. la més cèntrica i acreditada de Rennes, ha estat també un gran esdeveniment. Diguem per començar que aquesta manifestacio cultural catalana comptava amb el patronatge del Sr Prefecto del departament, del Sr. Alcalde de Rennes, del Rector de l'Acadèmia de Rennes i del Degà de la Facultat de Lletres de la Universitat, aixi com amb l'ajut entusiasta de la « Unio d'Artistes Bretons ». L'acte del vernissatge ja fou un èxit, ja que totes les autoritats de la poblacio volgueren assistir-hi, al costat d'un public entusiasta i nombros, en el qual abundaven els professors, intel.lectuals artistes. El conjunt d'obres presentades per « Cultura Catalana » era eclèctic : el presidia una magnifica tela de Picasso, que fou, com no podia ésser menys, el principal tema de discussio dels vistants a l'exposicio, hi figuraven també pintures molt interessants de Creixams, Clavé, Grau Sala, Riba Rovira, Mentor Blasco, Flores, Lamolla, Padilla, Almirall, Figuerola i Busquets. Les dues grans teles d'aquest darrer, amb la seva « naïveté » neta de tota influència, i la seva curiosa tènica, gairebé de baix-relleu, interessaren molt el public. L'escultura estava també ben representada amb dues peces excel-lents del difunt Manolo i bones escultures de Rebull, Fenosa i Armengod. Per a completar aquest conjunt, hom exhibia unes quantes mostres de l'edicio de luxe en català d'aquests darrers anys.

Els representants de « Cultura Catalana » que van assistir a l'acte del vernissatge foren molt obsequiats pels artistes i escriptors bretons, que manifestaren una vegada més la simpatia que els inspira la nostra causa. Durant els dies que l'exposicio ha estat oberta a Rennes, els visitants s'han succeït sense parar, i els comentaris de la premsa han estat molt favorables. Les obres exposades han estat dutes, com ja havia estat previst a Nantes, on estaran presentades al public durant quinze dies a la Galeria Michel Columb. Aquesta segona exposico està posada sota el patronatge del Sr. Alcalde de Nantes i del Rector de l'Acadèmia i Districte Universitari de Rennes, i tot fa creure que acollirà el mateix èxit que ha coronat l'esforç dels artistes catalans a Rennes.

NOTICIARI LITERARI

RAFAEL TASIS

La Col.leccio Catalonia que dirigeix a Mèxic Aveli Artis anuncia la immediata publicacio del seu volum 17, que serà una nouvel.la inèdita de Rafael Tasis : el titol de la qual és « Haidé ».

MARIUS TORRES

En una edicio limitadissima, de la qual per ara no ha arribat cap exemplar a França, uns amics de Màrius Torres, el malaguanyat poeta fill del nostre amic Dr Humbert Torres, han publicat a Mèxic les Poesies que deixava inèdites, en morir, aquell jove escriptor. Sabem que, d'acord amb el pare de l'autor i a base de la versio definitiva corregida pel propi Màrius Torres, hom prepara una nova edicio dels esmentats poemes, amb un important prefaci d'A. Rovira i Virgili, que serà publicada a Paris.

CURSETS INSTRUMENTALS

La institucio musical « Juli Garreta » de Barcelona, ha organitzat entre 21 de febrer proppassat i el 14 d'aquest mes, un curset d'instrumentacio per a cobla.

Aquest curset constava de set lliçons : possibilitats dels instruments; les seves caractéristiques, timbres compostos : el flabiol amb el fiscorn, amb les trompetes i amb el contrabaix, 1 tible amb la trompeta i amb els tenors, el tenor amb el trombo, etc. ; acompanyament ; harmonia ; diferents maneres d'orquestrar. La setena lliço fou una audicio comentada, a càrrec d'une cobla amb una dissertacio sobre « Les possibilitats futures dels instruments de plaça i de la cobla ».

Les noticies rebudes d'allà baix ens asseguren que aquest curset haurà constituït un èxit complet.

CURSOS DE LLENGUA CATALANA

La Secretaria General de la Presidència de la Generalitat de Catalunya ens tramet, per a la seva publicaciò, la seguent nota :

« Atés el gran nombre de demandes d'inscripciò, el servei de Cultura de la Generalitat de Catalunya ha decidit prorrogar fins al dia 15 d'abril el termini d'inscripcions als cursos de llengua catalana dirigits pel Mestre Pompeu Fabra. Fins aquella data, tots els aspirants podran adreçar llurs peticions al servei de Cultura i fer efectius els drets corresponents enviant un gir postal a la següent adreça : Joan Tauler, 10, rue Washington, Paris VIII ».

IMPRIMERIE DU MIDI — PERPIGNAN —

El gerent : SANTIAGO VILA
Num d'exemplars : 5 000

VIDA DEL PARTIT

CONSELL DIRECTIU A MEXIC

ANIVERSARI DEL PARTIT

Amb motiu dels actes celebrats el dia de 19 de març amb motiu dels XVIIé aniversari de la fundacio d'Esquerra Republicana de Catalunya, el Consell Directiu de Mèxic ha adreçat el seguent cable al nostre Secretari General, Josep Tarradellas :

« Commemoracio fundacio Partit reafirmem unànimament ideals principis bàsics, disciplina i bona amistat per Catalunya. Dalmau Costa, President ».

En l'Assemblea celebrada peas militants de Mèxic fou elegit el Consell Directiu la composicio del qual és la següent :

Dalmau Costa President ; J. Ventosa i Roig. Vice-President ; Joaquim Duran, Secretari Administratiu ; Marius Calvet, Secretari de Relacions ; Amadeu Oliva, Secretari d'Ajut ; Enric Canturri, Secretari Caixer ; Pere Purcalles, Secretari d'Actes ; Joan Moles, Vice-Secretari d'Actes, i Roc Boronat, Secretari de Propaganda.

SENA

El Consell Departamental del Sena en la sevà darrera reunio ha pres l'acord de convocar tots els militants del Partit residents al nostre Departament a l'Assemblea General Extraordinària que tindrà lloc el diumenge dia 11 d'abril a dos quarts de deu en punt del mati i a l'estatge « Sociétés Savantes » (28, rue Serpente, Métro Odéon), amb el seguent Ordre del Dia :

1r. Lectura i aprovacio de l'Acta de la darrera Assemblea ;

2n. Examen de la situacio politica ;

3r. Commemoracio del 14 d'abril;

4t. Precs, preguntes i proposicions.

Tots els militants son pregats d'assistir puntualment a l'hora indicada degut a l'importància dels assumptes a tractar.

J. E. R. E. C.

PARIS - FELICITACIO AL SECRETARI GENERAL D'E. R.

En la darrera Assemblea General celebrada per les Joventuts del Departament del Sena, per unanimitat s'acorda adreçar-se al Secretari General del Partit fent-li constar la satisfaccio de tots els militants per la linia politica que segueix Esquerra Republicana de Catalunya felicitant-lo per la valentia amb què aplica els acords del Plé de Montpeller.

En la mateixa Assemblea fou elegit el nou Consell Departamental quedant aquest compost de la seguent manera : Miquel Nougués, Secretari General ; Joan Casado, Organitzacio ; Josep Santos, Finances; Joan Parcerisas, Propaganda ; Ferran Gurrera, Esports i Concepcio Pagès, Secretaria Feminina.

Josep Llecha, Secretari General del les JEREC a França dona compte de l'actuacio de les nostres Joventuts en els darrers mesos i del pla de treball per a intensificar encara més la força i la vitalitat de les Joventuts d'Esquerra Republicana, Estat Català.

NECROLOGICA

El dia 14 de febrer mori a Catalunya Llorenç Puig Tomas, ex-Alcade de Viladecans i vice-president de la Comarcal del Baix Llobregat del nostre Partit.

Entusiasta militant, la seva desaparicio ha estat molt sentida per tots els amics d'aquelles comarques.

Ens inclinem davant la seva despulla i expressem als seus familiars i a l'amic Victor Santamaria, exiliat, el nostre sincer condol.

antena...

Vé de la quarta plana.

EL P.C.E. DEMANA LA RECONQUESTA DE LA DEMOCRACIA PER TAL DE « RESTABLIR LA CONVIVÈNCIA ENTRE ELS ESPANYOLS TRENCADA PER LA REVOLTA DEL 1936 », mentre els psuquistes injurien els qui han demanat una mateixa cosa i curen d'esquitxar de fang els textos que s'hi refereixen.

I, finalment, es pretén estar « al costat de l'Esquerra Republicana de Catalunya que lluita per la Republica » mentre « Lluita » tracta el mateix partit de venut, de monàrquic, de lligaire, etc., etc. *Es tracta, doncs, d'una divergència profonda entre el P.C.E. i el P.S.U.C. Es just, per altra part, assenyalar que les decisions del primer troben en el seu apèndix el pitjor dels sabototges als seus proposits. Hom reprodueix, és cert, els textes del P.C.E., pero es pot concloure que és per a mal servir-se'n, per a comprometre'ls. No es tracta, potser, de fer passar la Pasionaria i els seus companys espanyols per uns capituladors ?*

la humanitat

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

2ª EPOCA — Nos 87-88 — 1er d'ABRIL del 1948

QUI SON ELS capituladors ?

per Roc MALLAFREDA

Tots els republicans espanyols emigrats recorden perfectament que fa cinq anys el partit comunista espanyol i el català propugnaren per la constitucio de la UNION NACIONAL. Hi posaren la tenacitat amb què solen seguir la linia que en cada moment els sembla servir millor els seus fins. Mitings, campanyes de premsa, visites a les persones més significades de cada sector politic o sindical per a atreure-les als seus proposits, res no fou escatimat.

Els nostres lectors no hauran oblidat què es proposava el moviment de «UNION NACIONAL»: reunir en una organitzacio unica tots els sectors antifranquistes, de l'interior i de l'exili des dels requetès als anarquistes, amb capellans i generals i tot, a fi de constituir un Govern Provisional encarregat d'organitzar unes eleccions amb garanties de sinceritat per a que el poble espanyol expresses la seva voluntat politica, amb la promesa que aqueixa voluntat, qualsevulga que fos, seria acatada per tothom. Això ho defensaven des de la Passienària fins a l'ultim lampista del Partit.

En el pensament dels comunistes hi havia, doncs, dues coses igualment interessants a destacar. Una, l'abandó de la linia revolucionària, des del moment que es defensava, per a resoldre el problema espanyol, el procediment pacific d'una consulta electoral. Una altra, que es donava per liquidada la Republica de 1931 amb tota la legalitat que havia creat: Constitucio Estatuts i la resta. No creiem que ningu, si discuteix de bona fé, pugui negar els fets, les premisses i les conclusions que acabem de consignar.

Aqueixa tàctica, oportunista i antirevolucionària dels comunistes de tot color, castellans i catalans, no ha estat mai abandonada en altes esferes, si hem de donar crèdit al «Sagitario» de 20 de febrer darrer, en el qual, el redactor de tal seccio, informat, pel que sembla, en bones fonts, se'n lamenta visiblement, puix que tal posicio de la «UNION NACIONAL» o sigui dels comunistes, representaria la mort del que se'n diu legitimitat republicana. No és el nostre proposit discutir ara els motius del fracàs d'aquell moviment, que creiem molt distints dels que esmenta el tirador de sagetes.

Tot aixo no és nou, ja ho sabem, pero calia fer memoria a fi d'explicar el que segueix. I el que segueix és que en el dit numero de 2 de febrer de 1948 de «L'ESPAGNE REPUBLICAINE», hi ha uns comentaris del mateix redactor abans indicat, a proposit d'un article recentment aparegut — diu — a «MUNDO OBRERO», que com tothom sap és l'organ dels comunistes, la Biblia com si diguéssin reproduit, com per a donar-li més solemnitat, per «L'HUMANITE». L'article està signat per Dolores Ibarruri, secretaria general del partit comunista espanyol, en el qual diu no res menys que aixo: «Los comunistas, estamos dispuestos a realizar una consulta popular para que los españoles expresen su voluntad sobre el régimen por el que ha de gobernarse España». I a continuacio afegeix que «esta consulta no podria hacerse sino bajo la direccion de un Gobierno en el que estubiesen representadas todas las fuerzas nacionales, excepto los falangistas».

El sagitarista, justificadament alarmat, comenta l'article de la camarada Ibarruri dient «que és igual que el pla Prieto, integre, amb Govern de coalicio, el plebiscit i l'abandó de la Republica», afegint, més endavant, que en tal cas, «quedarien remogudes totes les posicions preses davant del possibilisma prietista i extingides totes les virulències recriminatories llançades contra els que havien estat qualificats de capituladors».

Davant la considerable aproximacio entre la formula netament possibilista de la camarada Ibarruri i la que, en formes d'expressio un poc diferents, han adoptat els socialistes, qui no veu la desairada i dificil posicio en què es troba el P. S. U. de C.?

L'epitet de traidors amb qué setmanalment gratifica el seu organ periodistic a tots els que pensen igualment que la Secretaria General del seu partit germa, com pot deixar de ferir greument l'autoritat maxima del comunisme espanyol? Si nosaltres som traidors i venuts a l'or ianqui i a l'imperialisme anglosaxo en el mateix cas deu trobarse la camarada secretària i el seu partit en massa, puix que el pecat es igual. Els redactors de «LLUITA» haurien de comprendre l'insostenible i el contradictori de la seva posicio, i la necessitat de posar-se d'acord amb els del seu clos abans d'intentar entrar violentament en els dels altres. Una de dues: o adopten un prudent silenci i es sotmeten disciplinalment a les directives possibilistes i antirevolucionàries defensades publicament per qui tenia autoritat per a définir i orientar, o bé hi trenquen, declarant-se més papistes que el Papa. En el primer cas, han de desar tota l'artilleria grossa que engeguen setmanalment a tort i a dret; en el segon, creen un cisma.

Ens és indiferent el que vulguin fer, pero caldria que comprenguessin que la gent, que recorda la historia que abans hem retret, quan cada setmana llegeix la seva prosa plena de truculències en la que excel·leixen Vidiella, Colomer, Ardiaca i tot el sanhedri, per veure si ensibornen el «militant de base», que sol tenir poca memoria, com aquell que amb un martell picà deu, vint o cent vegades sobre un clau rebec, fa una riada per sota el nas davant d'aquell bé de Deu de llamps i trons que sonen a buit.

Conscients de la gravetat del moment i enemics per temperament de trencar els ponts amb ningu, hem escrit aqueixes ratlles planeramente, en un to menor i sense emprar un mot feridor per ningu. No ens ha mogut més que el desig de posar les coses en el seu punt.

✦ ✦ ✦ ✦

Escrit el que precedeix ens arriba el darrer numero de «Lluita», corresponent al dia 17 de març. Passant els ulls per l'ultim manifest del Partit Comunista espanyol, topem amb el paragraf seguent, copiat a la lletra:

«El Partit Comunista no rebutja l'entesa per la lluita contra el franquisme amb les forces de dreta que, per diferents motius, son hostils a la continuacio del franquisme i estem disposats a respectar la voluntat popular expressada en una consulta lliure i democràtica».

Exactament, allo que nosaltres pensem. Com gosara, doncs, «Lluita», seguir dient-nos mil penjaments i anatemes? Aqueixa duplicitat de conducta té un nom que nosaltres, per la seva duresa, no volem escriure, pera que pujarà als llavis dels nostres lectors.

SENSE CENSURA

Als lectors de l'interior

Ens consta, amics, que ens llegiu. Us n'stem agraïts i ens plauria que alhora que ens comuniquéssiu les vostres impressions, ens fornissun noticies per a divulgar-les i comentar-les des d'aquesta seccio. Faciliteu-nos — aixi mateix — noms i adreces de possibles lectors.

No podeu, està clar, escriure'ns directament, peró us podeu valer de camins desviats. Molts de vosaltres teniu amistats a l'estranger (a Europa, a l'Africa i a les Amèriques), i els podeu fer sabedors de «coses que passen» sota el regnat franquista. Per poc que ho insinueu, els vostres amics en faran arribar les vostres informacions. Dissimuleu la vostra adreça, dipositeu les cartes en barriades i centrs urbans populosos, allunyats dels vostres. Compteu amb la nostra discrecio.

Ajudeu-nos en l'obra de posar en evidència a l'estranger les prometences i les «realitzacions» franquistes. Recomaneu-ho als vostrs amics, procureu-nos corresponsals i feu-vos presents en tots es llocs on pogeu recollir indiscrecions factibles de descobrir els vostres afamadors.

UNA GRACIA DE CARITAT...

El cronista bursàtil del diari del ben aprofitadet Galinsoga explica, en l'edicio del 22 de febrer passat, que el pessimisme o optimisme de les masses determina el curs de les cotitzacions. Revelacio, aquesta, de molta menys envergadura que la descoberta de l'ou de Colom. Hi va haver un temps — continua — en què les borses espanyoles havien pres «el falso camino alcista. Numerosos valores doblaron de precio» i en el primer quatrimestre del 1947 les accions aconseguiren noves i més encara impressionants plus-values. Segurament — anotem nosaltres — que durant aquell «falso camino» tots els panagiristes del règim es devien banyar en aigua de roses atribuint l'alça a la miraculositat falangista, com una mena de rèplica als difamadors estrangers. Després, pero... «aparegué la fatal alternativa baixista i la depressio s'ha manifestat en termes d'una gran nerviositat». Es veu que les «masses» se'ls han enfadat i adéu alça i optimisme.

?Què esperen el senyor Marshall i els altres nordamericans, ahir passats per la pedra de la premsa falangista, i avui activament i febrosament sollicitats? Els «jerarcas» veuen eixugar-se el rebost de l'economia. Una gràcia de caritat per l'amor de Déu i de l'«Imperio hacia Dios».

«PAN, LUMBRE Y HOGAR»

Ah! que n'eren de belles les prometences dels aviadors falangistes quan deixaven caure sobre Barcelona uns panets rosats embolcallats amb bombes alemanyes. Pero que crudel ha estat la desil·lusio dels qui creien en el mannà, car no solament ha empitjorat el sistema alimentari espanyol sino que, per torna, Catalunya veu aprofondida, com mai no ho havia estat, la diferència entre les seves classes. En un canto, els ben peixats del règim i la cort d'afamadors i, a l'altre — a una enorme distància — els treballadors i les classes mitjanes.

Es inutil, la fumarada de la propaganda no pot amagar la realitat de les xifres, d'unes xifres que no han estat pas inventades pels «rojos-separatistas» ans proporcionades pel «Consejo Superior de las Cámaras de Comercio, Industria y Navegacion».

Llegiu-ne unes quantes:

Index del cost de vida	
en 1940	241
en 1947	485'5

o sigui el doble. I assenyalem, encara, que en un mes, de maig a juny del 1947, el cost de la vida hi ha augmentat un 11'1. Quant a l'alimentacio, concretament, en aquell mateix mes sofrí un augment de 15'2.

Després d'aquesta trista constatacio, només cal que els catalans repeteixin per carrers i places aquell benefaci «Pan, lumbre y hogar». Als falangistes i als que encara ho prefereixen tot a «los rojos», no els fara gaire goig la cantarella. Escriviu-los-ho per totes les parets i qui sap, qui sap, si algun d'ells acordarà embarcar-se cap a les Amèriques a la recerca d'una tranquil·litat amenaçada. Un de menys!

COMO HEMO DEJADO CRECER BARCELONA ?

Els catalans es recorden encara de l'exclamacio que llançà Alfonso XIII en contemplar l'esponerositat de Barcelona. Si ara fos possible al mateix personatge de donar un petit tomb per la capital, comprovaria que si el seu successor «Francisco I» no ha aturat la creixença de Barcelona, en canvi s'ha espavilat per a donar-li una aparença no catalana, l'unica cosa que, al fi i al cap, interessava a l'ex-hoste de «El Pardo»...

La politica de repressio ha fet refugiar a Catalunya un bon nombre d'espanyols. Per aquests totes les nostres consideracions i respecte, és clar. Pero hom compta per milers els qui s'hi han instal·lat per esperit de conquesta i quan hom se sent «cruzado», i encara més vencedor, els escrupols no fan més que nosa. D'aci que els catalans se sentin forasters i indignats enmig de l'allau falangista amb què els ha honorat el falangisme.

Segons el cens de desembre del 1945, resulta que Barcelona tenia de fet:

Barcelonins	566.822
Catalans	201.906
no catalans	436.785

Es a dir, que la Capital catalana té un 36'2 per cent d'habitants no catalans. El mateix cens especifica que hi ha: 82.958 aragonesos, 55.509 murcians, 69.377 andalusos i extremenys i 76.072 castellans. ?Quants dels 17.332 madrilenys estan dedicats, nit i dia, a l'obra de sanejament patriotico-falangista? Quants d'ells augmenten la «riqueza nacional» començant per la llur.?

LA FESTA DELS POLICIES

El dia 1er de Març, els policies celebraren la festivitat de llur Angel de la Guarda. Un cronista de diari ha recordat, en l'ocasio, l'esforç i sacrifici del «cuerpo» el qual, segons es llegeix, risca la vida cada dia, la qual cosa diu qui-sap-lo en favor de la «paz y de la tranquilidad» de què tant es vana el règim.

Suposem que el primer de març molts catalans se sentiren una mica més tranquils sabent que la policia es dedicava a les coses de l'esperit. Llàstima que el calendari no estigui ple d'àngels de la guarda!

antena

Tenim davant dels ulls una bobina de paper i una densa formacio de tinta en columnes, tot en peu de guerra contra l'Esquerra. En la mobilitzacio «Lluita» no ha planyut el material atomic carregat d'idioteses, de calumnies i de procacitats, deseiximents, aquests, indignes d'ésser aplicats adhuc als pitjors dels enemics.

En el «Desfile de candilejas» rancunios del portantveu del komformisme dit catala no han mancat els numeros que volen esser sensacionals, ni els que fan riure o plorar. Hi prenen part els espigats i els J. 3, els humils i els semi-déus, a aquests, pero, només sel'ls sent la veu i se'ls endevina en altres fisics.

No tenim res a dir quant als «papers» distribuïts entre els jovincels. Aquests reciten d'una tirada el «TARRADELLAS, PI I SUNYER, HUMBERT TORRES I ALTRES» amb aquella candor propria de l'edat, virtut, diriem, tolerable.

✦ ✦ ✦

Pero no ens és possible una mateixa indulgència quan es tracta dels números del camarada Vidiella. Aixi que aquest es presenta en el prosceni fent el paper d'indignat, de vestal noucentista que cull amb la mà els llamps més carregats per a llançar-los sobre l'Esquerra, ens sentim ennuegats per una alenada de commiseracio i de tristesa. Bé és veritat que no tots els espectadors sofreixen la mateixa reaccio car hi ha qui no es pot contenir i crida: «Ja sou massa gran per a fer aquests papers!» Nosaltres, pero, no sobrepassem les fites de l'angunia quan el contemplem dient de cor la décima que li han repartit: «TARRADELLAS. PI I SUNYER, HUMBERT TORRES I ALTRES... TARRADELLAS, PI I SUNYER, HUMBERT TORRES I ALTRES...»

A nosaltres ens distreia més en ell el camarada senzill que en retornar de cantar sardanetes de Russia ens ho contava tot fet una pasta d'angelus des de les pagines de «Mirador».

✦ ✦ ✦

El camarada Vidiella, aleshores, es complaia fent-se enteneder de la plebs. No la torturava amb erudicions ni altissonàncies. «El teatre rus? Uns escenaris sense decoracions. La musica russa? Els cors d'Ucrània son els millors del mon». Que n'era de fàcil seguirlo en les seves plàtiques sobre l'art i la literatura eslaus! Un dels seus més intims col·laboradors descobria des de «La Rambla» la noble humilitat de l'autor que descendia fins a fer-nos francs de citar Molière i Racine en parlar del teatre rus.

✦ ✦ ✦

El camarada Vidiella ens ha abandonat ara en la nostra ignorància per a sucar en el tinter de les altes especulacions un gavadal d'eixorivides erudicions. Tot li és avinent per a descabdellar la seva madeixa d'or. Parlant de la traicio de l'Esquerra («Tarradellas, Pi i Sunyer, Humbert Torres i altres») li ve a tomb de barrejar-hi, com qui no diu res: LA BISONESIA, TXANG-CAI-XEC, GRECIA, E.E. U.U., EL TRUST HEART, EL KLU-KLUX-KAN, EL RIF, LA DIVISIO BLAVA, EL FOREIGN OFFICE, LA GUINEA, CULBERSTON, HERODES, PILATS, «EL ROIG I EL NEGRE» D'STENDHAL, COBLENÇA, etc., és a dir, tot un volum del «Larousse illustré» (novissima edicio).

No es podrà dir que no s'aprecii un avenç de gegant entre el reportatge de 1938 i la producio riu del 1948. Ahir escrivia pels lectors del «NARRO», avui espatarra la Sorbona. Preferim, pero, el primer.

✦ ✦ ✦

Els nostres komformistes, els catalans, ens acusen i ens fan preguntes. Si els escoltéu tenim organitzats, d'acord amb els consulats franquistes, uns serveis de repatriament. No val la pena de recollir seriosament aquesta, com cap de les dotzenes d'infàmies amb què ens guarneixen. Tampoc els fem cas quan pretenen denunciar com a monàrquics homes nostres (no temen que els tornem l'insult?). Hi ha, per altra part, preguntes que no es poden contestar sense caure en el deshonor d'haver-los atorgat bel·ligerància. OIMÉS, «LLUITA» NO POT ASPIRAR A CAP RESPOSTA CAR ELLA ESDEVÉ UNA ESFINX AIXI QUE NOSALTRES LA REQUERIM.

Perquè no ens ha explicat el motiu de no col·laborar en l'alliberament dels antifeixistes espanyols de Karaganda? Ella que és tan sensibilissima a les glories i als sofriments dels seus, perquè no ens concreta l'acusacio d'espies i de feixistes (!!) contra aquells dissortats republicans? Perquè no ens diu què impel·li els psuquistes de Mèvix, l'any 1940 (el mateix dia de l'afusellament!), a tractar de traïdor i de venut a l'or anglés el President Companys?

✦ ✦ ✦

Es que els dirigents del P.S.U.C. no llegeixen «Mundo Obrero»? En tot cas el reprodueixen, encara que amb una forçada docilitat, procurant desmentir-lo en cada una de les ratlles que es donen el braç amb els textos del «Partido Comunista Español».

La Pasionària demanava («Lluita», 18-2-48): «I aquesta consulta no podra fer-se sota la direccio de Franco, dels franquistes o dels monarquics... sino sota la direccio d'un Govern de coalicio, d'un Consell Nacional o d'un organisme adequat...»

Heu remarcat bé, lectors? «D'un Govern de coalicio, d'un Consell Nacionnal o d'un organisme...» Adéu altre cop a les institucions? Els estrenus «l'uitadors» i empastifadors d'honres gairebé han demanat l'execucio d'aquells que han demanat el mateix o molt menys, i tot només perqué no s'han agenollat davant l'altar de l'esperit venjatiu i rancunios dels dirigents de l'ex-partit català.

✦ ✦ ✦

EL «PARTIDO COMUNISTA ESPAÑOL» ACABA DE PROPOSAR «QUE EL CAP DEL GOVERN REPUBLICA ELABORI UN PROGAMA D'ACCIO A DISCUTIR ENTRE LES FORCES OBRERES I REPUBLICANES...» I «LLUITA» ATACA FEROTGEMENT L'ESQUERRA QUE HO VÉ PROPOSANT AL PRESIDENT DE LA REPUBLICA DES DEL 1946!

Passa a la tercera plana.

UNITAT PERILLOSA

per Josep SANS

Fa nou ans que ens trobem a l'exili. I en fa prop de dotze que començava la revolta militar feixista a la nostra terra. Durant aquest llarg lapse de temps, tots hem demostrat, abastament, qui érem i els objectius que les respectives organitzacions es proposaven. Tots plegats hem pogut fer exàmen de consciència i donar-nos compte de la nostra posicio sense necessitat que ningú hagi de donar-nos lliçons, consells o bé patronatges, per a continuar una lluita que si alguns la començaren el 19 de juliol del 1936, nosaltres, les J.E.R.E.C., la menem des del 1934 amb tot honor i amb tota dignitat.

Conscients que la lluita contra l'enemic comú d'avui, Franco i la Falange, ens imposava uns deures de convivència i de relacio cordial amb tots aquells que lluitessin contra el dictador espanyol, hem apagat moltes vegades la nostra veu pensant que del silenci nostre i d'una actitud que facilités una unitat d'accio de totes les forces anomenades antifranquistes, podria resultar-ne un bé per a tots de cara a la lluita general.

Seguint aquest criteri hem propugnat «la unitat d'accio de totes les joventuts catalanes». Per a nosaltres era una qüestio de principi l'actuar en una unio el més estreta possible. N'hem estat partidaris perquè la consideràvem indispensable per a aconseguir resultats eficients.

Ara bé. Una cosa és la unitat d'accio en la qual les diferents organitzacions s'entenen i actuen en uns punts determinats fins el dia de la victoria, i l'altra és utilitzar una anomenada unitat per tal d'infiltrar o crear en les diverses organitzacions que en formen part, tendències contraries al Partit o a la Joventut respectius, formant d'aquesta manera el clima indispensable per a la desfeta d'aquells Partits i Joventuts, i la integracio de llurs efectius en un nou conglomerat unitari en el qual, com una casualitat, la direccio està en mans d'una tendència determinada.

Aquesta tàctica jesuitica, de traicio als pactes i acords lliurement establerts ha donat admirables resultats, fins avui, en els llocs on ha estat utilitzada. I hem vist com, de mica en mica i especialment en Europa Oriental, les joventuts i els partits politics de totes tendències anaven desapareixent i es creava, al seu lloc, una Joventut Unificada o un Partit Unificat dirigit tot aixo pel Partit Comunista.

Amb l'excusa de la unitat, fent veure que les forces obreres només han de tenir un sol Partit, una sola tendència i una sola volun'at, els moderns totalitaris intenten ofegar tota classe de pensament discrepant, pretenen uniformar en un sol ideari, en una sola doctrina i en un sol punt de mira totes les organitzacions existents. Els «nous defensors de la democràcia», amb paraules meloses i amb veus de sirena, volent fer-nos creure que la felicitat i la victoria vindran el dia en què, tots plegats, només pensarem com el dirigent de torn, i en què un partit monolitic i fèrreament disciplinat serà l'únic que tindrà dret d'existència en el territori de l'Estat respectiu.

Si aquesta posicio, pero, la defensessin explicant la realitat del que ella comporta, si diguessin clarament llurs objectius, o sigui que, una vegada assolit el Partit Unic i la nova democràcia «popular» instaurada, només es podrà actuar politicament, sindicalment, professionalment, si es segueix, sense discrepar en res, els conceptes emesos pels alts «jerarques» del Partit, tothom sabria a què atenir-se i els que fossin partidaris de la unitat tal com l'entenen els comunistes podrien propugnar-la a llurs riscs i perills.

Nosaltres, pero, d'aquesta unitat no en volem i la combatrem arreu. Considerem que hem d'ésser logics amb nosaltres mateixos i clars amb els adversaris. I si no n'hi hagués prou amb la nostra experiència, el resultat del que està passant a tota l'Europa Oriental seria suficient per a fer-nos obrir els ulls i per a prendre, sense tardar, una actitud de completa independència envers el qui, dient-se democrates i defensors de la democràcia, no fan altra cosa que anul·lar-la o impossibilitar-la en els països on han pogut apoderar-se dels ressorts del poder. No voldrem mai que a casa nostra hi hagi un règim que tot i anomenant-se «popular i democràtic» obtingui en les eleccions el 100 per 100 dels vots. Aixo seria la demostracio més clara que la democràcia no existeix i que el totalitarisme, una vegada derrotat Franco i els falangistes, continuaria imperant damunt la terra catalana. Per a nosaltres, joves, democràcia significa respecte a l'adversari, lluita noble d'idées i, per damunt de tot, significa que «pugui haver-hi una oposicio» que controli amb tota eficacitat el treball del Govern, les seves accions i els seus projectes.

No podem comprendre com poden anomenar-se democràtics certs països en els quals les organitzacions de joventuts politiques han estat dissoltes i els joves, si volen estar agrupats en tant que joves, ho han d'ésser a les organitzacions uniques que controla, directament o indirecta, el Govern. Aixo no és democràcia.

Es hora de que tots en definim. El mon passa moments massa greus per a que restem impassibles mirant els esdevinments sense prendre-hi part. Es hora de clarificar les actituds, les conductes i els pensaments. Al costat de la democràcia i dels democrates, només poden haver-hi aquells que acceptin, amb totes llurs conseqüències, el que és la democràcia i el que és la llibertat.

Continuem, malgrat tot, éssent partidaris de la unitat d'accio. Pero d'una unitat entre forces que no pensin en traïr-la i en fer, com han fet a Txecoslovàquia i a altres llocs, les primeres victimes entre les rengleres d'aquells que havien combatut lleialment al costat dels comunistes, i moltes vegades abans que aquests, en contra del feixisme

Espanya i el Pla Marshall

L'anti-franquisme diplomàtic es referma

DES DE WASHINGTON

Els senyors J. Meana i Jaume Miravitlles, representants del Govern republicà a Washington, han adreçat un memoràndum al President Truman als delegats de la O.N.U. que es troben a Nord-Amèrica. S.hi demana l'exclusio del govern franquista del Pla Marshall car el contrari — es diu — llevaria al programa amèdicà tota la seva transcendència historica. Pero no es pot condemnar — s'afegeix — d'un mateix cop el poble espanyol i d'aci que calgui una accio que possibiliti el retorn de les llibertats a Espanya. El document va acompanyat d'unes estadistiques reveladores del desgavell economic que sofrèix Espanya per culpa dels que ara detenen el poder.

UN DOCUMENT DEL GOVERN EXILAT

Per la seva part, el senyor Fernando Valera, cap interi del Govern Republicà, ha adreçat un document als «16» reunit recentment Paris.

El senyor Valera recorda que en juny del 1947 el Govern s'adreçà als ministres de relacions exteriors de la U.R.S.S., d'Anglaterra i de França, reunits aleshores per tractar de la proposta americana d'ajut a la reconstruccio d'Europa, fent present la impossibilitat de concebre una vertadera cooperacio europea sense la incorporacio de l'Espanya democràtica. Un cop França i Anglaterra invitaren les nacions que volguessin beneficiarse del Pla Marshall a la reunio de Paris, el Govern de la Republica — segueix el document — n'envià un altre reiterador de la importància de l'aportacio espanyola, atesos la posicio geogràfica i el potencial economic de què gaudeix. En aquesta ocasio fou exclosa l'Espanya franquista de la conferència. L'absència d'aquella del pla de reconstruccio europea i els trastorns que aquest isolament li causa, força la necessitat d'accelerar la llibertat espanyola. Es demana una declaracio concreta sobre l'exclusio franquista i amb ella l'oferta d'un lloc a una futura Espanya democràtica, car és la manera de precipitar la caiguda del dictador.

PORTUGAL I FRANCO

Els nostres lectors coneixen, per la premsa diària, els termes emprats pel delegat de Portugal a la conferència dels «16» en favor de la participacio de Franco en l'obra de reconstruccio europea. Tot i que s'havia atribuït a Irlanda una posicio semblant, arribada l'hora el delegat d'aquest pais confongué el seu silenci amb el dels altres delegats. Els comentaris coincideixen a dir que el delegat portuguès no passà, en la seva intervencio, d'acomplir un simple gest de cortesia envers Franco. D'aci que es limités a demanar la necessitat de la seva inclusio, sense fer-la dependre d'una data.

«THE MANCHESTER GUARDIAN»

Aquest important diari anglès publica un article en el qual es destaca: «S'ha d'entendre clarament, des d'un començament, que l'anti-comunisme, tant se val la seva violència, no és qualificatiu suficient per a ésser membre de la Unio Occidental. La Societat Lliure no pot ésser construida amb maons totalitaris». El diari al·ludeix concretament la impossibilitat d'acceptar-hi Espanya.

EL SOCIALISME CONTRA FRANCO

Ha tingut lloc la conferència internacional socialista sobre el Pla Marshall. Assistir a Londres delegacions de 13 països europeus. Hi fou decidit convocar el dia 25 d'abril a Paris un congrés en vista de cercar une organitzacio democratica d'Europa. El P.S.O.E. ha estat admés en tant que organitzacio espanyola. Una de les decisions preses és oposar-se a la inclusio de l'Espanya actual en el programa Marshall.

✦ ✦ ✦ ✦

DARRERA HORA

En tancar aquesta edicio, veiem que la premsa francesa publica la seguent informacio:

«La Cambra de Representants dels EE. UU. vota la participacio d'Espanya al Pla Marshall, per 149 vots contra 52, malgrat l'avis contrari del Departament d'Estat».

La mateixa informacio afegeix:

«El vot de la Cambra no prejutja la decisio que podrà prendre el Senat en aquest sentit, i de totes maneres, la participacio d'Espanya no serà efectiva fins que sigui acceptada pels demés països que hagin de beneficiar de l'ajuda prevista en el programa de redreçament europeu».

En l'época dels drets de l'home

LES SENTENCIES CONTRA L'A.F.A.R.E.

El capità general de la IV regio, tinent general Solchaga, ha confirmat les sentencies en la causa seguida contra els militars republicans de l'A. F. A. R. E. Doncs, son fermes les condemnes a 30 anys d'empresonament per als següents caps militars: tinent coronel senyor Humbert Gil Cabrera, president; tinent coronel de la guàrdia civil, senyor Félix Gavari Orte, vice-president; tinent coronel senyor Josep Cebrejos Loubriel (pressumpte cap d'Estat Major de l'organitzacio); capità senyor Miquel Marquez, secretari general i capità senyor Miquel Ripoll, de la Directiva. 25 anys d'empresonament al tinent, senyor Elies Garrido Cano, cap de l'organitzacio de València i al senyor Eusebi Ferry, tresorer. Els restants encartats foren condemnats a: nou a 12 anys i un dia; tres a 12 anys; tres a 6 anys i un dia; quatre a 6 anys; tretze a 3 anys i un dia; dos a 3 anys; tres a 2 anys; dos a 1 any i 8 mesos i cinc a 1 any. Hi ha d'altres penes de 6 mesos i un dia.

Creiem oportu donar uns quants antecedents que demostraran la vergonyosa i escandalosa conducta de l'aparell policiac i judicial del règim franquista.

Pel que respecta als militars de Tarragona, foren detinguts el 29 d'Octubre del 1946 per un policia anomenat Balaguer, secundat per altres de Tarragona. Aquell visità el dia següent les famílies d'alguns detinguts a les quals els proposà l'alliberament mitjançant 10 mil pessetes. Els detinguts foren apallissats per tal que declaressin el que convenia. **Un mes després es practicà la diligència de ratificacio de l'atestat la qual, malgrat incloure 28 encartats, durà escassament una hora. El jutge de Barcelona tenia pressa i no procedí a cap interrogatori. Un any després el mateix jutge anà a Tarragona no pas per prendre declaracions, ans pel nomenament de defensors.** Doncs, la causa era basada unicament en l'atestat policiac. Sempre apressat, el jutge no permeté més que el nomenament de deu defensors per a 28 encartats.

El jutge en qüestio és secretari de Falange i ex-combatent de la «Division Azul». Tingué aquest «senyor» la insolència de tractar d'idiotes els encartats i els féu sabedors que haurien de pagar la mort del seu fill succeïda en campanya durant la guerra civil.

La sentència suara confirmada haurà apaivagat, potser, la set de venjança d'aquest Pumarola jutge, no res menys, d'una causa contra 28 ciutadans que no han fet altra cosa que romandre fidels al règim republicà que prometeren defensar.

JAN MASARIK

Suicidi o assassinat, induit o no aquell per les recriminacions de l'estranger, la circumstància no canvia la significacio que pren la desaparicio del gran democrata txec, Jan Masarik. A questa ha succeït immediatament de l'entronitzacio en el seu pais d'uns procediments que repugnen a tota la democràcia absolutament contraris a la tradicio liberal de la gran repùblica txecoeslovaca.

Certament, no tots els que han mostrat ulls de dol davant la tragédia de Praga son dignes de participar en le dolor universal. Arreu s'aprecia un abando dels principis humans i col·lectius que constituïren la bandera de la passada guerra. En conferències i conciliàbuls que han pres un gran relleu en la politica internacional, s'hi convingueren renunciamentsque han pesat fieixugament sobre el desti dels pobles alliberats. El desencis ha pres en el cor de molta gent alhora que n'ha resltat compromesa la il·lusio per une solida pau, per una justicia internacional.

Els Catalans oblidem el record punyent d'actes que desdiren l'amistat que ens devien moltes répùbliqes nascudes de la primera guerra. I ho oblidem en uns moments en què la freda rao d'Estat ha operat, aquest cop, contra es mateixos pobles que se'n serviren per a ignorarnos n els moments que més els necessitàvem.

Tot i que el dens martirologi del nostre poble ha costat abundoses llàgrimes, la nostra gent continua fidel als seus sentiments nacionalistes i humans i ha rebut la trista fi del fill del gran Masarik, amb el mateix dolor que han experimentat els membres pertanyents a la comunitat ideologica a la qual pertanyia el patriota txec.

Esquerra Republicana de Catalunya i el seu portantveu «*La Humanitat*» fan constart, des d'aquestes pàgines, llur sentiment per la pèrdua de la gran figura politica.

UNA LLEI FRANCESA PRO EX-COMBATENTS ESPANYOLS

La Federacio Espanyola de Deportats internats politics crida, en una nota, l'atencio dels qui, havent lluitat per l'alliberament de França o sofert deportacio o internament, aspiren al benefici d'uns drets, que per ara i tant s'abstinguin de formular cap peticio. La llei que els afecta — i aprovada per l'Assemblea Nacional Francesa — requereix l'aprovacio del Consell de la Republica.

Els interessats s'han de posar en contacte amb els Comités Departamentals de la F. E. de D. I. P., i a manca d'aquesta cal adreçar-se al Consell Nacional de la Federacio: 51, rue Boulainvilliers, Paris (16e).

ENTREVISTA DEL PRESIDENT AGUIRRE amb el senyor Prieto

L'Agència O. P. E. comunica que el dia 22 de març el senyor Prieto dinà a la residència particular del President Aguirre. I afegeix: «Ambdues personalitats han celebrat amb aquest motiu un ampli canvi d'impressions sobre tots els problemes, exteriors i interiors, relacionats amb el cas espanyol, i les negociacions entaulades pel senyor Prieto amb sectors no republicans.

L'entrevista — continua la informacio — fou molt cordial estudiant-s'hi aquelles posicions ideologiques i tàctiques que poden permetre la més amplia concentracio de les forces democràtiques d'oposicio al règim de Franco, coordinant el manteniment de les institucions de la Republica amb les noves oportunitats i negociacions que puguin facilitar l'enderrocament de dit règim i l'expressio lliure de la voluntat popular.

Enmig del mateix esperit de comprensio — acaba la nota — fou examinada la posicio del Govern basc que respon a les tesis mantingudes en recents allocucions i manifestos d'acord amb la majoria del sentiment del poble basc i dels seus organs de l'interior d'Euzkadi.

Davant certs optimismes...

Dissabte, dia 27 de març del 1948, Josep TARRADELLAS, Secretari General d'Esquerra Republicana de Catalunya, deia a Montpeller:

No ens enganyem. Es urgent arribar a unes determinacions concretes en referència a la posició o al manteniment dels actuals Governs a l'exili i a la clarificació de la politica de tots els partits car, del contrari, correm el perill de que l'Espanya franquista obtingui a la llarga no d'una manera directa pero si en una forma insospitada avui dia i malgrat l'esperit i l'anhel de certs països amics nostres, els beneficis del Pla Marshall.

LLEGIU I PROPAGUEU la humanitat

Esquerra Republicana de Catalunya

Les Oficines del CONSELL EXECUTIU, de la SECRETARIA GENERAL i la Redaccio de «LA HUMANITAT» estan instal·lades a

6, Boulevard Poissonnière - Bureau 316 - Paris 9e

Teléfon PROVENCE 15-01 - Poste 82

Cal, per tant, adreçar-hi la correspondència que els és destinada.

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redacció : 6, Bd Poissonnière Bureau 316, Téléphone Pro 15-01 Poste 82 PARIS (IXe)

Administració : 38, rue des 3-Journées PERPIGNAN

Tresoreria : SANTIAGO VILA 250, route d'Elne, PERPIGNAN (P.-O)

Compte de xecs postals no 67.675 Montpellier

2e EPOCA – Nº 89 – 14 D'ABRIL DEL 1948

Fundador : Lluis COMPANYS

Preu : 8 francs

Els CATALANS NO SOM deixebles SINO MESTRES EN republicanisme.

A. ROVIRA i VIRGILI

Fa disset anys que proclamàrem la Republica

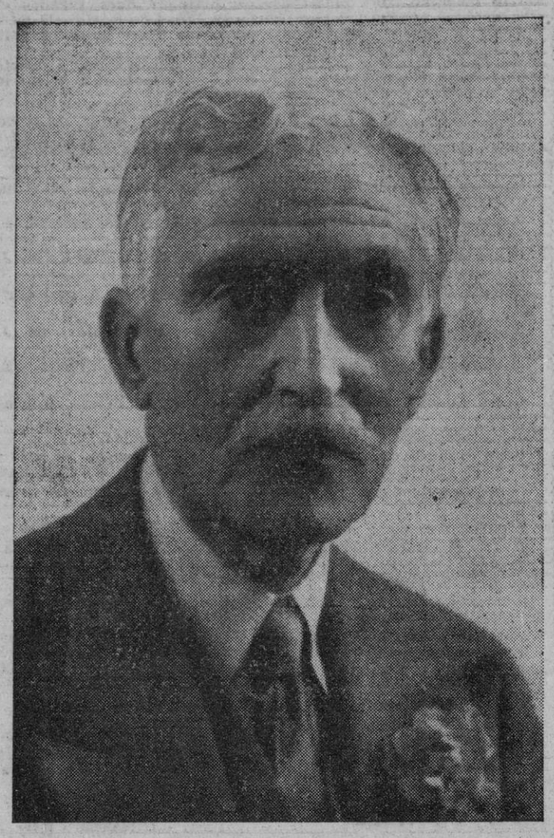

• 14 D'ABRIL 1931 •

Esquerra Republicana de Catalunya acompleix un mes de vida i es guanya la voluntat del poble en les eleccions del 12 d'abril. COMPANYS, que havia promès la Republica per a vint-i-quatre hores després de la victoria, el migdia del 14 d'abril se'n va a l'Ajuntament de Barcelona, destitueix l'alcalde governatiu, surt al balco i proclama el des tronament d'Alfonso XIII. « ... Catalans, Visca la Republica. Visca Catalunya. » Moments després MACIA, des del Palau de la Diputacio, reprèn la paraula republicana del nou alcalde i declara : « ... Interpretant el sentiment i els anhels del poble que ens acaba de donar el seu sufragi, proclamo la Republica Catalana integrant de la Federacio Ibèrica ».

La veu dels grans patriotes catalans, la del President de la Republica Catalana, senyor Francesc Macia i la del primer Alcalde republicà de Barcelona, senyor Lluis Companys, s'escampa per la Capital i arriba, a través les Emissores, a tots els recons de Catalunya. El poble es llança al carrer i expressa la joia per la doble llibertat guanyada. Sorgeixen arreu banderes catalanes i republicanes. L'entusiasme es desborda i els carrers i les places son testimoni del civic comportament d'un poble que es retroba democràticament. « La Humanitat », cada any ha recordat els seus lectors les escenes i les anècdotes d'aquelles felices i glorioses jornades abrilenques. Cada any hem evocat els febrosos moments pels quals passaren els cercles oficials i politics catalans. Es conegut, aixi, el dialeg ininterromput entre Barcelona i Madrid, immediatament de guanyades les eleccions. Es també sabut de tothom el viatge a aquesta capital dels homes d'Esquerra per tal de manifestar-hi la sorpresa davant de certs titubeigs i recels, en unes hores gràvides de responsabilitat, pels qui a Madrid dirigien el moviment politic republicà. Aquest any « La Humanitat » vol retre homenatge als pobles i poblets de la nostra terra, els quals tan dignament es comportaren. Ho fa publicant uns reportatges que faran reviure les escenes que es descabdellaran a les catalanissimes ciutats de Figueres, de Reus i de Balaguer amb motiu de la proclamacio de la Republica.

EDITORIAL

UN ALTRE 14 D'ABRIL

Un altre 14 d'abril !... Un altre 14 d'abril d'opressió, un altre 14 d'abril d'exili. Ara fa disset anys, en aquella tarda clara i perfumada del 1931, semblava que havíem clos un capítol lamentable de la història d'Espanya i que per als pobles ibèrics la ruta era oberta a la regeneració i a l'esperança. Ara fa disset anys, enmig les banderes i els crits de triomf, crèiem en un demà millor i darrera les altes figures de Francesc Macià i de Lluis Companys, ens aprestàvem a tots els sacrificis per veure renéixer la Catalunya dels nostres somnis.

Per què evocar el que després s'esdevingué si està arrapat a l'ànima de tots nosaltres, si tots plegats — en grau més o menys intens — n'hem estat actors ? Bo és, però, en aquestes diades d'aniversari marcar la fidelitat a tot el que ha estat — i és — raó de la nostra existència política. Bo és, doncs, que avui recordem el 14 d'avril del 1931.

En aquella, com en tant altres lluites per la llibertat, Catalunya fou capdavantera. Com podia ésser altrament si es té en compte que Catalunya havia aliat la causa de les seves llibertats nacionals a la instauració de la República ? Qui podrà oblidar que les grans protestes sorgiren sempre de la nostra terra i hi adquiriren extraordinari ressò ? Proclamenho amb orgull : la contribució de Catalunya a l'adveniment de la República fou preponderant. El 14 d'abril no pot comparar-se a una gran foguerada, sorgida espontàniament. El foc covava d'anys i Catalunya — fins en els moments més difícils — havia mantingt la flama sagrada. I si el 14 d'avril apareixia com l'inici d'una nova època, per altra banda era la culminació de llargs decennis de lluita per la llibertat.

Aquest sentiment republicà de Catalunya persisteix avui, com persistirà sempre la seva voluntat nacional. Catalunya ocuparà tothora el seu lloc i en les hores — més o menys llunyanes — que van apropant-se, la nostra Pàtria sabrà ésser digna de la seva tradició gloriosa. Aquesta, creiem, és la millor afirmació que podem fer en l'aniversari d'avui. No l'escrivim com un pressentiment, ans bé com una realitat. Sabem que sota el silenci imposat, cova l'esperit de sempre i sabem que el dia que pugui manifestar-se, Catalunya donarà una nova i magnífica lliçó.

Però que no es pensi ningú que aquesta fidelitat de Catalunya vol dir estancament, ni que creguem que per un miracle ens sigui donat de tornar al 1931 i recomençar una caminada, truncada per tantes tragèdies, com si res no hagués passat i com si oblidéssim les causes de la seva interrupció.

Mai la història no es repeteix. Menys encara quan, com en el nostre cas, entre el passat i el present, hi ha una guerra civil, un poble sotmès a l'esclavatge, un cúmul d'odis i de misèries que afecterà llargament la vida de tot un poble. Menys encara quan, a aquesta tràgica realitat, cal afegir-hi la del món i recordar-se de tot el que s'ha esdevingut a Europa durant els darrers deu anys. Els fets són massa frapants perquè hàgim de glossar-los.

L'afany i l'exigència d'aquesta hora continua essent la República. Som categòrics en l'afirmació i no volem ni discutir-la, car sabem que la causa del nostre poble va lligada a la de la reconquesta de la forma republicana. Però si de debò volem reconquerir la República i no eternitzar-nos en el plany nostàlgic i la imprecació dramàtica, cal que el republicanisme espanyol sàpiga situar-se en l'hora que estem vivint. Dissortadament, els simptomes no són gaire favorables i veiem com el republicanisme espanyol, en conjunt, s'enquilosa en tàctiques, procediments i actituds que res no tenen a veure amb la situació actual d'Espanya i del món. Compte, molt de compte, a ésser depassats de manera irremeiable pels esdeveniments ! Aquesta advertència la fem amb tota lealtat, davant l'espectacle aflictiu que s'està donant i que, en bona lògica, no hauria de continuar gaire més. En tot cas que se sàpiga que la Catalunya nacionalista i republicana no es prestarà a fer cor a actuacions inútils, inoperants i desprestigiadores. I que mai no hem entès que poguéssim reconquerir la República amb el confusionisme, amb la indecisió, amb la grandiloquència i estant en absolut al marge dels afanys d'aquesta hora.

Aquest 14 d'avril hauria d'ésser d'evocació, però també d'examen de consciència. I caldria que tots aquells que de debò aspiren al restabliment de la República, es demanin si l'hora no és arribada de reconsiderar tota una actuació i de recomençar-ne una de nova.

A BALAGUER

L'ALCADE NO S'HO CREU. — ELS POBLETS PROCLAMEN. — EL REI, DALTABAIX DELS BALCONS. — FERNANDEZ VALDÉS ESPERA UN ALT CARREC. — BANDERES ALS CAMPANARS.

« — ...la Repùblica. Que no em sentiu ? »

El telefonista de la Canadenca parla, cridant, des de Tremp. Prou que el sento, pero el mateix amic ens ha transmès tantes il.lusions i rumors al llarg de la Dictadura que, tanmateix,... qui sap què hi ha de veritat en el seu entusiasme d'aquest començament de tarda del 14 d'abril.

Encara em borinotejen els sorolls del fil telefonic de les pilones d'alta tensio, que veig venir corrent, tot esperitat, l'home tan pausat, el ben cristià Cap de l'estació del trenet de Mollerussa a Bàlaguer.

« — La Repùblica, Macià, Companys... et Capità General Ochoa... Montjuic... se senten les canonades... « Repùblica Catalana... »

Doncs, és veritat ? Pero el que ? car el meu segon informador es fa un garbuix que m'ataca els nervis. Republica Catalana ? Molt bé. Pero que diantre hi ve a jugar un Capità General ? Canonades ? a Montjuic ? Ja la ballem...

No, tot aixo no suma. Corro vers la Ciutat. Em confirmen la noticia de Tremp, la del Cap d'estacio i les que vulgueu, car de bones i sensacionals noves n'hi ha per a donar i a vendre. Les dones enganxen l'alegria del triomf electoral amb la de l'adveniment de la Republica, compren metres de roba vermella i groga i cusen, cusen sense parar d'esvalotar. Els botiguers discuteixen la base lluny de llurs bo'igues. La Plaça Mercadal esdevé un forum de cridoria i de rialles. La quitxalla corre d'aci i d'allà. L'alcalde governatiu s'ho mira tot escèptic darrera dels balcons de ca la Vila. Es el mateix que fa cinc dies m'havia recomanat « ull viu, xiquet ». Segons ell, Lerroux, Alacalà Zamora, Maura, Prieto i els altres ens juguen al senyalet. « Quins uns. No us els cregueu, tots es'an d'acord secretament amb el Palau Reial. Mireu, l'any 1914... »

El cap dels nacionalistes, capdavanter de la llista triomfant, el capità de totes les integritats locals, Xavier Rùbies, ha cridat els nous regidors i s'han tancat en un quartet del « centre ». Tot és insistir prop de « Joventut Republicana » de Lleida perqué els ajudi a trobar el nord de la veritat enmig de l'allau de noticies contradicories. A Lleida es troben en la mateixa confusio.

« — Què fem ? » criden per telèfon els de Bellcaire.

« — Ja ho hem proclamat tot » comuniquen els d'Artesa.

« — Ens manquen banderes » es desesperen els de Térmens.

Els nous regidors envien una comissio a Lleida. Com que les hores s'escolen sense noticies « oficials », el « poble » perd la paciencia. I ara uns i ara uns altres, tots els regidors s'escapen a Lleida. « Es questio de saber què passa ». Les dones continuen atrafegades proveint tothom de llacets i de banderetes. El goig esdevé dens. Els vells ploren i no saben què fer mentre els joves no volen esperar més per proclamar. Els « força vives » mouen el cap. « Quins esventats. Si a Madrid no passa res. Si el rei és més rei que mai ». Els prudents anuncien un epileg de sang, de preso i de desencis. El President dels « catalans » tampoc no vol esperar més. « Posem-la ? » Posem-la. Ja tenim la nova bandera enlaire, alta i imponent, senyal de trasbals i de festa general. Finalment arriba la dotzena de comissions de Lleida. « Ja està. Es cert. » Surten al balco de ca la Vila i...

« — La Repùblica és un fet... Prenem possessio dels càrrecs populars i demà festa i proclamacions cerimonioses. Visca la Repùblica. Visca Ca'alunya. »

« — Visca. Visca Macià i Companys... ».

Els balcons s'endomassen. L'alcalde monarquic ja és a casa seva. S'ha de donar i lliurar « la vara » tan estimada, guanyada a cops de realisme i gràcies als recentment ben muntats nous « turnos ».

Ordre. El mot impressiona i fa fortuna. De seguida patrullen — braçalet barrat — els « guàrdies cívics ». Ordre, ordre republicà ! N'hi ha a dojo. Millor, aixi la « guàrdia » podra esplaiar-se sermonejant i cope'ejant pels cafès i bars.

L'endemà. El sol s'alça d'horeta per a mostrar-nos les banderes encimades als campanars de Santa Maria. » « Com ho han fet sense estimbar-se ? » El campanaret dels « moros » somriu gallejant unes enceses quatre barres d'or i grana. Les campanes es desfermen. A l'Ajuntament proclamen oficialment, to'hom mudat. « Compte, ja balxa ! ». Paf ! Hom no té temps de mirar enlaire i plouen retrats reials. Les oleografies borboniques espeteguen sense reservar el cap dels badocs.

Anem proclamant. Visita a la « Zona militar ». Fernàndez Valdés, el conegut « Xato » del procés de Garraf, ens rep la cara plena de sabo. El dia abans gallejava venjances, ara esdevé un melindro. « Pero si no se nada ! Intimo amigo de Lerroux, espero que me darà un cargo de confianza ».

« — Bé, pero ara cal proclamar. Aci teniu la nova bandera.

Cap al quarteret del « civils ».

« — Mis jefes no contestan... »

« — Altra feina tenen ! Aquesta és l'ordre de « plaza ». Vinga, hissem-la ».

El Rector de la Parroquia també bandereja, voluntàriament, i des del balco acciona els braços com si cridés a doctrina. Aplaudeix, es vol fer veure. L'Ajuntament republica desfila pels carrers presidint una llarga comitiva. La Marsellesa, Els Segadors. « Per qué no toquen l'Himne de Riego ? ». Els « radicals » troben que se sega massa en una diada com aquesta. Apats ininterromputs. El de la victoria electoral, el de la Republica, el dels amics, el de la conjuncio... la questio és estar a fora de casa.

Els pobles de la rodalia acuden al « centre », tots embanderats. Vallfagona, La Sentiu, Castellserà, Artesa, Bellmunt, Menàrguens, Térmens, Bellcaire... Visques, abraçades i vermuts. Les « comissions » no paren d'un lloc a l'altre. Ningu no està quiet al seu poble. Tots adoptem la moda i carretera enllà, amunt i avall, a dreta i a esquerra. Els campanarets de pobles i poblets airegen la bandera victoriosa. Aquesta es mou, s'infla, es cargola i s'estén en el seu llenguatge gracios que transmet per damunt de les cases i dels camps la joia dels seus veïns, d'un poble a l'altre, fins a recorrer tot Catalunya.

Joan SAURET.

JOSEP IRLA

TERCER PRESIDENT DE CATALUNYA.

A FIGUERES

ALEGRIA DE LA POBLACIO. — LA TOSSUDERIA DEL CORONEL. — ...LA PROCLAMACIO.

L'Empordà, « terra de llibertat, miralL de Catalunya », com l'agracià el geni poètic del gran Maragall, veié l'arribada de la Repùblica com la caiguda d'un fruit assaonat, tant per el seu veïnatge amb la Repùblica Francesa, la terra dels Drets de l'Home, com per la propaganda reixida de mig segle, portada a terme pels seus avantpassats, els capdills demrocrates Abdon Terrades, Carlé, Narcis Monturiol, Matas Hortal, Tutan, Bofill, Arderius i altres.

A Figueres va arribar el 14 d'abril sense conmocions ni a les consciències, cal reconèixer-ho. Les eleccions municipals del 12 confirmaren el nostre republicanisme nacionalis a afirmat feia anys. Els monàrquics havien quedat exclosos de totes les fons de govern, fèia molt temps ; els republicans federals obteniem amb tota la legalitat la victoria als comicis. La Diputacio a Corts en el districte de Figueres havia quedat a mans del partit federal que des dels temps de Pi i Margall venia constituint el canto republicà de l'Empordà.

Les eleccions municipals del 12 d'abril, en les quals havien obtingut els republicans majories i minories no havien canviat per res el nostre tarannà, per tal, quan la Ràdio ens assabentà la prolamacio de la Repùblica a Barcelona, feta per Companys des de l'Ajuntament, si bé ens sorprengué car ben poca cosa sabiem dels preparatius que es portaven a terme, no despertà pas la gran febre que porta tota allibèracio.

S'anaren escoltant les noves que radiaven ; es cregué a mitja tarda arribada l'hora de fer onejar en el nostre Centre la bandera republicana, la qual cosa indignà el senyor Coronel cap de la guarnicio del Castell de San Ferran. Aquell bon senyor, que Déu tingui a la gloria, ordenà al Cap de policia que la fés arriar. Sortosament el cap de policia, més assenyat, li féu avinent que s'havia proclamat la Repùblica a Espanya, ço que significava l'ordre imminent de posar les banderes arreu.

La gent envai la Rambla mostrant la joia que la bona nova, posava en els rostres de tothom, o almenys, de la majoria dels figuerencs. Cap al tard començà a arribar gent dels pobles de la comarca, fretu rosa de saber noves.

Recordaré sempre l'abraçada que vingué a donar-me un vell enemic radical que, espurnejant-li els ulls, volgué mostrar-me la seva joia.

Ja entrada de fosc, i del balco de cà la vila, a la mateixa hora que Macià fèia la proclamacio des de la Generalitat, la férem nosaltres ordenament, pronunciant-se alguns parlaments.

Mentrestant, una multitud pujà al Castell per a deslliurar els presos politics militars que els passats aconteixements de Jaca, havien convertit en hostes forçats del nostre presidi. Naturalment, l'entusiasme de la gent motivà el deslliurament d'alguns detinguts comuns.

Sense cap excés serenament, s'anà desenrotllant tot, com l'arribada logica d'uns fets ja esperats i guanyats per una llarga actuacio republicana consagrada pels anys.

Aques a serenitat, sens desmasies, fou la tonica imperant en la gloriosa jornada del 14 d'abril de l'any 1931 a Figueres, ciutat major d'edat, en la qual, era ja la Repùblica, de molt abans, carn de la nostra carn i sang de la nostre sang.

PUIG PUJADES.

(Segueix à la segona plana)

MANUEL CARRASCO I FORMIGUERA

Entre els crims que Franco ha comés, un dels que revoltà més totes les consciències, fou l'assassinat de Manuel Carrasco i Formiguera, ara fa deu anys. El temps ha passat, la historia ha seguit el seu curs, pero el record d'aquell crim continua essent viu entre els catalans.

Carrasco, en un moment d'efervescència i de lluita, deixà Barcelona per anar a representar el Govern de la Generalitat al pais basc, que a cabava de recobrar la seva autonomia. Fou detingut pel cami i portat a Burgos on el condemnaren a mort. Després de dotze mesos de preso, fou afusellat, per ésser catala i representant del nostre Govern. Mori, segons els testimonis, com un veritable patriota i convençut que el seu sacrifici era util a la causa catalana.

Que tots els catalans recordin aquest exemple admirable de lealtat i de fidelitat a la Pàtria i a les seves institucions. Si el tenim sempre present, el sacrifici de Carrasco haurà estat util i la seva mort fecunda per Catalunya.

...Joioses jornades, les d'aquell 14 d'abril...

Malgrat la duresa de les circumstàncies viscudes des d'aleshores — persecuciò, opressiò, oprobi — tant les viles com les comarques de Catalunya, mantenen la fé republicana, i viuen amb esperança.

Les paraules de Macià i de Companys, en proclamar la Republica, segueixen tenint el mateix valor.

« El sentiment i els anhels del poble » **no han canviat malgrat els esforços dels opressors...**

EN EL DISSETE ANIVERSARI DE L'ESQUERRA

Per **Humbert TORRES**

El 19 de Març s'acompli el dissetè aniversari de la fundacio d'Esquerra Republicana de Catalunya. A la crida llançada pel grup de «L'Opinio», en una Conferència d'Esquerres republicanes, acudiren en masa els homes i els organismes de més neta historia catalana i republicana, i en poques sessions s'aconsegui formular el pensament politic de l'organitzacio naixent, que es caracteritzava per la reafirmacio dels principis eterns que han inspirat sempre tota actuacio verament liberal i democràtica. Aqueixos principis poden resumir-se aixi :

CATALANISME, del moment que s'estimava d'indiscutible evidència la personalitat nacional de Catalunya, amb el dret conseguent a regir-se lliurement a si mateixa ; considerant-se, també, convenient pels suprems interessos de la fraternitat universal, la federacio de Catalunya amb els altres pobles.

LIBERALISME, puix que s'afirmava inviolable el dret a la vida, la lliure emissio i difusio del pensament, l'exercici dels cultes, el respecte al domicili i el dret d'associacio als fins de la naturalesa humana.

DEMOCRACIA, car el Partit proclamava el reconeixement de la voluntat popular com a unica font de dret, la divisio dels poders en legislatiu, executiu i judicial, sobirans, independents i responsables, aixi com l'autonomia dels municipis i de les comarques.

PROGRÉS SOCIAL, per reconèixer el dret sindical, el de vaga, la previsio i l'assegurança en tots els ordres, la supressio de l'explotacio de l'home per l'home, aixi com el dret al producte integre del treball.

Per respondre bé al pensament d'amplissims sectors de l'opinio catalana, aixi com pel merescut prestigi d'homes com Macià, Companys, Lluhí, Comas, A. Xirau, Aiguader, Casanoves, Irla, Santalo i tants d'altres, la neta executoria dels quals era garantia de solvencia moral i d'accio eficaç, el poble de Catalunya, en repetides ocasions, manifestà inequivocament la confiança que tenia en aquest Partit i els seus dirigents, conferint-los la seva representacio i portant-los a les esferes de Govern. Si es gira la vista enrera i es té ben present l'ocorregut en aquests disset anys, tant densos i tant difícils, s'ha de reconèixer que mai, ni abans ni ara, en el Govern, en la persecucio o en l'exili, ni l'Esquerra ni els seus homes no s'han separat ni un fil de la idealitat concretada en els principis que son la seva carta, a la qual, amb encerts o errors, pero sempre amb la miller voluntat, han servit lealment.

L'Esquerra s'afirmà, del del primer moment, com un partit obrerista, pero no especificament de classe. Partidaria resolta del progrés social, es separava de la linia del socialisme clàssic. Penso que fou un encert car, si l'Esquerra s'hagués dit socialista, no hauria atret tanta gent. L'individualisme català, tan acusat, fa que la nostra ciutadania no senti qualsevol forma de socialisme. A Catalunya, de tradicio, s'estima, per damunt de tot, la llibertat, i l'element d'antiliberalisme que gairebé inevitablement hi ha en el socialisme autèntic, que és el de Marx i no el sentimental de Fernando de los Rios, privarà sempre d'acceptar-lo als homes de certa formacio.

I ara ve a tomb que digui una cosa que segurament molts ignoren, i és que aqueix punt — el de fer o no de l'Esquerra un partit socialista — fou amplament discutit en la Conferència d'Esquerres de Sants. En un sopar, al qual vaig assistir, entre les sessions de tarda i nit, es reuniren els sis o set més destacats congressistes. Lluhí, que era el ponent, de mentalitat obertament socialista, defensà aqueixa tesi, pero després d'un viu pero cordial debat, la republicana prevalgué. La diferència entre ambdues posicions era i és prou important, car, mentre el socialisme és una mistica anticapitalista que propugna la lluita de classes operada, si cal, violentament, el republicanisme d'esquerra aspira a una democratitzacio del capital. Pels republicans, el mal no està en el capital d'uns pocs, ans bé en el capital que manca als altres. Una reforma, doncs, no ha de consistir a fer revolucionàriament de tots nosaltres uns proletaris, completant le mal, sino d'alliberar els proletaris de llur injusta condicio, per la qual cosa no valen revolucions, car l'incognit basta.

Breu : els opositors de la tesi Lluhí digueren que si s'acceptava l'esperit socialista, quan es resum en un afany de justicia, no s'admetia que per arribar-hi calgués suprimir qualsevulga forma de propietat individual. Revisar el regim de propietat individual, si, pero per a fer-lo accessible a tots, no pas per a suprimir-lo. Pels republicans d'esquerra, la idea de propietat individual és inseparable de la llibertat humana. Contra la tesi collectivista, que li costa d'evitar la paralitzacio de les forces essencials d'activitat — previsio, estalvi, iniciativa, esperit d'invencio, lliure critica — la doctrina republicana d'esquerra afirma que la petita i la mitjana proprietat és altament moral, car dona al ciutadà una vida estable i independent i el fa difícilment opressor i oprimit. M'ha semblat oportu reproduir aquell intim debat tant pel seu valor historic com per la seva significacio ideologica. Lluhí, que era un home d'esperit tenaç, pero molt intel.ligent, comprengué que calla batre's en retirada, i fou aixi que l'Esquerra no nasqué socialista.

En un finissim estudi psicologic de la personalitat de Macià aparegut en el numero de Nadal del 1947 a «la humanitat», Rovira i Virgili feia notar l'error en que, per un analisi superficial, s'havia caigut, si, prenent com a base la contencio i la reserva habituals en el nostre President, algu n'hagués volgut deduir manca de riquesa interior, com una mena de buidor intel.lectual. No, Macià, en les converses ens apareixia com un home poc donat a l'expansio i no per càlcul ni per necessitat, ans per temperament ; pero com a compensacio, era intel.ligentissim i posseia un finissim instint politic. Es aqueixa manera d'ésser seva la que li dictava, en moments de clarividència, paraules senzilles pero que resumien el pensament social i politic del seu Partit, de l'Esquerra. Per modestes que de moment aquelles poguessin semblar, l'ideal era gran, dificil it tot i encara les haurem de ressuscitar, adaptant-les als neguits de l'hora aixi que tornen a Catalunya.

Ningu no pot saber allo que el destí ens reserva. Pero les coses han arribat a un tal punt que ja no és impolitic parlar clar. Son totes les dificultats que caldrà vencer per arribar a un total recobrament que, en moments molt humans de depressio, no hi ha ningu, si no és un comediant, que no pensi que tot s'ho pot emportar el temporal. Pero si la solucio és encara possible, i aixi ho crec i ho espero, no serà més que a base del pensament politic concretat en els principis de l'Esquerra, pilans mestres del nou edifici de Catalunya, en marxva cap al seu immortal destí.

FRANCO IMPEDEIX LA SALVACIO D'ESPANYA

antena

En el moment d'escriure, no coneixem encara les reaccions de la propaganda franquista davant l'exclusió d'Espanya del Pla Marshall. L'atac groller al Ministre de Relacions estrangeres M. Bidault, però, presagia el desfermament de la fúria falangista. Aviat se'ns innovarà que la decisió americana ha estat obra dels francmaçons, dels plutócrates i, no mancaria més !, dels «rojos» exiliats.

I la veritat, amics, és ben bé una altra.

⁂

No, amics. No, catalans de l'interior, la rectificació espectacular dels senadors americans no té res a veure amb cap de les influències que no mancaran de retreure els desesperats servidors del règim espanyol. Si la premsa i la ràdio «orgàniques» haguessin informat com calia, els ciutadans de l'interior s'haurien convençut que Nord-América no podia fer res més que excloure Espanya dels beneficis del Pla Marshall, si no volia fer-se mal veure dels seus amics europeus i si volia conservar els sentiments que donaren neixença al mateix pla.

Si els senadors han corregut sense nord pretenent aturar l'allau comunista, els franquistes han exaltat hipòcritament, la por per tal de fer oblidar els seus orígens i els motius de llur bandejament.

El crit d'Europa, d'una Europa que no té res a aprendre dels feixistes espanyols, aturà a temps els americans espantats i els convencé amb paraules americanes, les del senador Vandenberg : «El millor sistema de combatre el comunisme no és d'estimular el feixisme».

⁂

No volem amagar en aquesta hora la veritat que devem als nostres lectors. Que ningú no cregui en la influència dels republicans exiliats en el bandejament de l'Espanya franquista. Aquest no té altre motiu que la proximitat de les eleccions italianes i l'haver de donar una penyora als occidentalistes europeus sobre la sinceritat democràtica del Pla Marshall. *L'admissió d'Espanya hauria donat per vàlids tots els arguments del Kominform i, hauria portat la decepció als rengles dels partits que a Europa s'esforcen per posar una barrera als avenços comunistes.*

Cal tenir en compte que Trieste no ha estat adjudicat perquè si als italians. ? Es volia anul·lar amb la participació d'Espanya al Pla Marshall l'efecte psicològic del cop diplomàtic de Turin ? Era de suposar que no, i d'ací la girada en rodó del Senat americà.

⁂

La reacció davant la primera votació del Senat americà, jou molt viva en els mitjans populars, en la premsa i els cercles polítics de França, Anglaterra, Bèlgica i els altres països de l'Occident europeu. S'indignaren tots els socialistes, molts demòcrates cristians i alguns radicals francesos. Ho feren, també, molts socialistes i alguns liberals i conservadors de Bèlgica i d'Anglaterra. Sense voler dir que fessin una absoluta abstracció de llurs simpaties envers els republicans exiliats, la veritat és que són massa frescos els punyents records de la passada guerra contra el feixisme, per a mostrar-se indulgents o comprensius envers Franco, una criatura pastada i acaronada pels vençuts. A l'Occident europeu hi ha milers de famílies endolades, amputades i arruïnades ; en moltes llars es plora encara la pèrdua d'un ésser estimat passat pels forns crematoris; hom no ha oblidat encara la ferotge repressió de la Gestapo; en cada partit polític hi ha personalitats que recorden amb amargor el seu pas per Espanya i pel camp de Miranda d'Ebre. *Es natural, doncs, que el règim franquista sofreixi en aquests països d'una gran animadversió. ? Com es vol ara que oblidin els mals tractes i el concubinatge hitlero-franquista, i que no s'hagin revoltat a la idea que Franco podria esdevenir un col·laborador dels vencedors, un beneficiari dels 5.300 milions de dòlars ?*

Els de «dalt», els diplomàtics, s'han afegit al cor dels protestataris, però han tingut uns altres motius que els sentimentals, per a pressionar el Senat americà. No ens atrevirem a dir que se n'hagin passat del tot, però és evident que la «raó d'Estat», aquest cop, té un nom : l'anticomunisme o, si voleu, la por al comunisme.

⁂

Els nostres lectors trobaran en aquesta mateixa edició referències de premsa i de declaracions de personalitats d'arreu del món. Llegiu-les atentament i comprovareu que, en el fons de totes, hi figura el comunisme. Els senadors republicans i demòcrates americans, així com la premsa; els diaris i els polítics liberals i conservadors anglesos, tots, han considerat inoportuna la inclusió d'Espanya al Pla Marshall per creure que així tallaven les ales al comunisme i el privaven d'un gran argument propagandístic.

I que no facin veure els Goebbels franquistes que la veu que s'ha alcat arreu és «roja» car, ben al contrari, és bastant conservadora, molt «blanca».

⁂

Hem de concloure, doncs, que Espanya no és ajudada per l'Amèrica del Nord i que continuarà isolada del mon democràtic per culpa de Franco. Es Franco encimbellat en el seu orgull, és Franco cregut un enviat de Déu, qui en no voler donar pas a una altra situació, condemna el país a la fam i a la misèria Es el mateix Franco qui s'obstina a desafiar el món amb la seva pròsencia i és ell qui, per la fatxenderia de figurar als segells de correus, carrega alegrement la seva consciència de crims i de desastres.

Veus ací el que no han d'oblidar els catalans i, sobretot, els de l'interior.

EL 14 D'ABRIL DEL 1931 A LES COMARQUES...

A REUS

LES ELECCIONS CONFIRMEN EL SENTIMENT TRADICIONAL DE LES COMARQUES TARRAGONINES I DEL BAIX CAMP. — ALEGRIA I EXPECTACIO. — MANIFESTACIONS, DISCURSOS I FOCS ARTIFICIALS.

(Ve de la primera plana)

El mateix dia onze d'abril, després del brillant triomf de les candidatures republicanes arreu de la Peninsula, tothom es demanava qué passaria. Es comentava la possibilitat d'un conflicte, en el cas que la monarquia volgués desconéixer la realitat. Fèia ja moltes setmanes que s'havia establert un lligam entre totes les persones que, descontant aquell triomf electoral, prevèia la immediata proclamacio de la Repùblica. A Reus s'havien ja celebrat moltes reunions clandestines, en el curs de les quals es discutia i es comentava, o millor dit, es preparaven els plans d'actuacio per després de la tant esperada proclamacio.

En saber-se els resultats de les eleccions, — a les comarques tarragonines ningú n'havia dubtat — tothom manifestava la seva gran joia, i aquella mateixa nit, moltes delegacions de to a la rodalia anaren ja, a la capital del Baix Camp i a Tarragona, a demanar què s'havia de fer. Els pobles més propers, — Selva del Camp, Alcover, Riudoms, Cambrils, Alforja, Montroig, etc., — i fins dels força més lluny, — Falset, Gandesa, Mora la Nova i d'Ebre, Tivisa, etc., — tot eren grups de republicans que es traslladaven a les capitals veïnes, a la recerca de noves i d'instruccions.

El Comité Revolucionari local, compost de tots els candidats republicans, estava reunit permanantment a l'estatge de «La Peria» — en realitat, el «Foment Nacionalista Republicà» — i era allí que ja s'hi havien celebrat les anteriors reunions. Es prengueren immediatament les disposicions necessàries, éssent una de les primeres, la edicio d'un Ban, anunciant als reusencs la proclamacio de la Repùblica, i que el Comité es fèia càrrec del govern i de l'administracio de la vila. Mantenia el contacte amb Barcelona i Tarragona, a l'objecte de coordinar el seu comés amb la resta del país.

Pero la nit passà sense que cap nova sensacional vingués a calmar ni a precipitar el natural nerviosisme...

—o—

L'endemà, dilluns, tothom presumia que havia d'ésser un dia decisiu. En anar coneixent els resultats ja més complerts de les eleccions, tothom coincidia que sols la proclamacio de la Republica podia evitar dies de dol. La nova de l'obertura de negociacions entre el rei i els republicans, junt amb la de l'alliberament d'alguns dels membres del Comité Revolucionari de la capital espanyola, enforatjava a tothom. Els més decidits volien precipitar-se a proclamar la Repùblica ; els més prudents aconsellaven esperar el curs dels esdeveniments ; molts altres, moltes dones i noies, procedien a la confeccio, cuita-corrents, de les banderes republicanes, les catalanes, ja de molt temps, tothom en tenia.

Poc després de migdia es conegué la gran nova, la que provocà una enorme explosio d'entusiasme : Lluis Companys acabava de proclamar la Repùblica.

Tot d'una, d'un magatzem de música, vei de la plaça de Prim, — curulla de gent en aquella hora — sorgiren les notes vibrants de «La Santa Espina», «Els Segadors» i «La Marsellesa». Quasibé inconscientment, de tant espontani que va ésser, tothom esclatà en grans aplaudiments, i cantant a cor les estrofes de la sardana nacional i del cant patriotic i revolucionari que durant els anys de la Dictadura, havien servit per a fer sentir la protesta airada dels catalans. Al mateix temps que una gran alegria, tothom sentia una pregona emocio, que augmentà encara que, unes hores més tard, Francesc Macià proclamava la Repùblica Catalana. Qué passaria ?

De cop i volta ; hom s'adonà que uns homes enganxaven uns papers a les parets. Tothom hi corregué. Era el Ban del Comité Revolucionari que prenia sota la seva responsabilitat la proclamacio de la Repùblica a Reus, coincidint, també, amb la que havia tingut lloc, quasi a la mateixa hora, a Tarragona, i a tants altres indrets. No cal dir que tots els republicans de la rodalia, — la majoria eren candidats elegits — tornaren precipitadament al seu poble respectiu a proclamar, també, la Repùblica. Ningú volia ésser el darrer...

—o—

El problema de la manca de banderes va ésser solucionat ràpidament. En tots els ajuntaments hi havia una bandera bicolor ; doncs a sobre d'un dels costats vermells s'hi posava una banda violeta, i la flamant bandera tricolor, al costat de la de les quatre barres, presidia la proclamacio oficial de la Repùblica.

—o—

La ràdio de Madrid, posada ja sota el control de la Junta Revolucionària, anava donant ja noves més concretes : la marxa del rei i de la seva família, la proclamacio de la Repùblica des del balco de Telégrafs a Madrid, i detalls de l'ocorregut a moltes altres capitals.

La gent no es cansava de cantar i d'aplaudir. La plaça de Prim estava plena de gom a gom. De sobte esclatà una gran ovació. Qué passava ? Un grup de joven', amb una escala, posava una bandera catalana i una altra de republicana a l'espasa desenvainada del general Prim. Seguidament es repartien unes banderoles convidant als ru-

MANIFESTACIO REPUBLICANA PELS CARRERS DE TARRAGONA

blencs a una gran manifestacio que tindria lloc a les set del vespre, per anar a donar possessio al nou ajuntament republicà. Tothom hi acudí.

Molt abans de l'hora indicada, de tots els carrers afluien grups de gent amb banderes, cantant i cridant visques a Catalunya i a la Repùblica, que anaven a la manifestacio. Aquesta prengué, ja des dels primers moments, unes proporcions grandioses, doncs pot dir-se que la totalitat dels reusencs hi assisti. Encapçalada pel Comité Revolucionari, presidit pel primer batlle republicà de Reus, senyor Evarist Fàbregues, la manifestacio recorregué els carrers més céntrics de la vila, acabant-se a l'ajuntament. La plaça d'Hércules no pogué encabir aquella riuada humana. Tothom volia ésser prop del balco, des del qual varis oradors adreçaren la paraula, recomanant, tots ells, que tothom guardés el mateix ordre d'aquell dia, i anunciant que l'endemà, dia 14, seria la festa nacional que celebraria definitivament la proclamacio de la Repùblica.

L'endemà, després de celebrar-se diferents actes públics, la festa es va cloure amb un magnific castell de focs artificials, cremat, com de costum, a la gran plaça de la caserna.

Aixi va néixer, a Reus, la segona Repùblica. **Rossend BANUS.**

NECROLOGICA

El passat dia 16 de març morí a Sant Feliu de Guixols, la Senyora Gràcia Arpa, Vidua Duran, mare de l'esposa del nostre estimat amic Francesc Irla, senyora Maria Duran.

La nova causà una pregona emocio a la ciutat del Baix Empordà, on les famílies Duran i Irla compten amb generals simpaties. D'ací que la ciutat de Guixols, en l'acte de l'enterrament i en una manifestacio de dol inoblidable, manifestés als nostres estimats amics llurs simpatia i llur solidaritat. Pot dir-se que tota la ciutat, d'una manera unànime i espontània, va associar-se a la pena que colpeix les famílies Duran i Irla.

En aquesta dolorosa avinantesa, fem present als nostres amics Francesc Irla i esposa, el nostre més sentit condol.

HA MORT EL PARE D'OT DURAN D'OCON

Ens arriba la noticia de la mort del senyor Ot Duran Dupuy, occorreguda a Barcelona el dia 20 de marc d'enguany. El pare del nostre estimat amic, l'ex Procurador del Tribunal de Cassacio, tenia 84 anys i ha mort separat del seu fill resident a Mèxic.

En aquesta trista circumstància manifestem al nostre bon militant que compartim sincerament el dolor que afligeix a ell i als seus familiars.

ES DEMANEN NOVES

Per tal de poguer informar els seus familiars, interessa sapiguer on pugui trobar-se a l'actualitat, Josep Pagès de Calonge Girona, el qual sembla que ara fa cinc anys es trobava a Marsella en un establiment de malalts mentals.

Aquells que en puguin donar noves que ho facin al Secretariat del Consell Directiu a França.

OFERTA DE TREBALL

Interessa a una casa industrial de Perpinyà un polidor de metalls. Aquell dels nostres militants que pugui interessar-li l'oferta, que s'adreçi al Secretariat Permanent.

FOMENT DE LA SARDANA DE PERPINYA

A l'ocasio de l'aniversari de la proclamacio de la Republica Catalana, el «Foment de la Sardana» de Perpinyà, ha organitzat una Extraordinaria audicio de Sardanes pel diumenge dia 18 a les 11 del matí a la Plaça de Sant-Joan d'aquesta vila Catalana. L'audicio anirà a càrrec de la cobla «Nova Catalunya».

HA ARRIBAT EL Dr J. BOSCH I GIMPERA

Tal com teníem anunciat als nostres lectors, ja ha arribat a París el Director de la Secció Ciéncies Humanes de U.N.E.S.C.O. Dr J. Bosch i Gimpera. El President de la Generalitat Senyor Josep Irla oferí una recepció intima a l'ex-Conseller, en la qual assistiren els Srs Josep Tarradellas, J. Quero Molares, Antoni Xirau, Josep Andreu, Tasis i Marca, Víctor Torres, Emili Vigo i Joan Sauret.

El senyor President adreçà unes breus paraules de benvinguda al distingit català i aquest les agraí tot refermant els seus sentiments de catalanitat i de solidaritat en la tasca comuna.

ESPANYA I EL PLA MARSHALL

La significativa reaccio internacional contra el vot del Senat americà

Tantost coneguda la primera votació de la Cambra de Representants americana que incloïa l'Espanya franquista en el Pla Marshall, es produí arreu del món una forta reacció en contra. Es de remarcar que aquesta ha procedit de tots els camps polítics, àdhuc dels que estan ben allunyats dels republicans espanyols. En tots els comentaris i declaracions, s'hi pot apreciar el disgust que ocasionaria a França, Anglaterra, Bèlgica i altres països de l'Occident europeu l'haver de col·laborar amb un règim que estigué íntimament lligat amb Hitler i Mussolini, és a dir, amb els vençuts de la passada guerra. Alemanya estarà representada en el Pla, però, a través dels representants militars aliats i Itàlia és governada pers homes que s'oposaren a Mussolini.

Veus ací el film dels darrers esdeveniments sobre la votació del Pla Marshall, segons els ha reportat la premsa :

31 DE MARÇ

La Cambra de Representants Americana ha aprovat aquest matí, per 149 vots contra 52, una esmena de M. Lavin Okonski per la qual Espanya és inclosa en els beneficis del Pla Marshall. L'esmena ha estat atacada per alguns republicans i demòcrates. En la votació de totalitat el projecte obté 188 vots contra 104.

El representant del Govern declara que no havent-hi en el projecte cap quantitat per a poder-la assignar a Espanya, considerava inòcua una tal esmena i que, per tant, no tenia inconvenient que fos aprovada.

Mr. Vandenberg, republicà i president de la Comissió d'Afers Estrangers, déclara : «Es inconcebible que Espanya, sota els actuals governants, pugui beneficiar-se dels nostres dolars».

«New-York Times» publica el següent comentari : «La inclusió d'Espanya desvirtua totalment la qualitat del Pla Marshall».

El periodista de més popularitat a Nord-Amèrica, Mr. Walter Lippmann, qualifica el vot de «gran desfeta diplomàtica».

Les agències informatives asseguren que el Departament d'Estat ha rebut instruccions de Mr. Marshall — des de Bogotà — per tal que faci tots els esforços per a evitar l'aprovació del Senat. Un representant d'aquell Departament observa que Amèrica no ha canviat d'opinió, en el sentit que el Govern de Franco necessita reformes.

A Anglaterra es demostra una viva contrarietat per l'actitud de la Cambra de Representants. Un portantveu del Foreign Office la qualifica de «lamentable i de pura estupidesa».

Mr. Healy — Secretari del Departament Internacional del «Labour Party» —, recorda que en la darrera conferència socialista internacional s'acordà oposar-se a la inclusió d'Espanya franquista al Pla Marshall. Mr. Bevin i Mac Neil — afegeix — contestaran, en el cas d'ésser requerits, que Anglaterra no ha canviat d'opinió quant al règim franquista.

El diputat conservador, Mr. Bootby, s'expressa així : «Els membres del Moviment pro Federació europea s'han comprometès a signar un document sobre els Drets de l'Home, manifestament incompatible amb Franco»

El diari liberal «Manchester Guardian» escriu sobre la votació americana : «Lamentable i precipitada».

«Daily Telegraph», conservador : «Es improbable que Anglaterra, França i la majoria de les nacions europees acceptin Espanya. La condició probable per a una tal inclusió seria la desaparició del règim franquista». «News Chronicle», liberal : «La planificació d'Europa és a la llarga inconcebible sense Espanya, però han de sobrevenir grans canvis dins de les fronteres d'aquest dissortat país abans que els seus veïns puguin col·laborar en el pla».

Veus ací, ara, els comentaris de la premsa francesa.

«Le Monde», el gran diari parisenc, ben allunyat de tot partidisme, publica un editorial del qual reproduïm : «L'opinió americana està malauradament mal informada sobre l'estat d'esperit d'Europa. Tot el món desitja admetre el poble espanyol en l'agrupament europeu, però les nacions democràtiques no poden admettre una col·laboració amb el feixisme, sota el pretexte de combatre el comunisme. Veus ací una impossibilitat que els representants americans semblen haver oblidat massa fàcilment».

Donem a seguida els extractes tels comentaris apareguts en els portantveus de les forces actualment representades en el Govern francès. El líder socialista Léon Blum escriu en «Le Populaire» : «Es precís que nosaltres ho proclamem francament : per als demòcrates, els republicans i els socialistes més sincerament i profondament lligats a l'amistat americana, el xoc ha estat molt dur. I ho ha estat a París. I també, sense cap dubte, a Londres, Bruselles i Roma i en tot l'Occident d'Europa. Que aquest Govern (el de Franco) hagi sobreviscut a la caiguda d'Hitler i Mussolini, que subsisteixi encara als tres anys de la victòria aliada, és a dir, després de la victòria de la llibertat sobre el feixisme i la dictadura... constitueix una estranya anomalia, difícilment suportable. «Hi hauria — acaba — per part dels Estats Units, i consti que trio i peso curosament les paraules, un greu abús i un greu desconeixament» si pretengués imposar un col·laborador com Franco als «16».

Jean Donnemuller escriu a «L'Aube» — portantveu del moviment democràtic i cristià francés — en termes molts durs contra la decisió americana a la qual qualifica de «lamentable manifestació». Assenyala que la reacció produïda serà saludable al propi Pla Marshall car ara quedarà salvaguardat l'esperit que l'anima i aquest no és altre que el de la «repulsa al totalitarisme, qualsevol que sigui el nom que aquest prengui».

«L'Aurore» — el director és M. P. Bastid, destacada personalitat del Partit Radical-Socialista — observa que la decisió no és més que simbòlica car pertany als «16» l'acceptació de nous adherents. Destaca la pèssima impressio causada en els mitjans oficials anglesos i creu que els estats europeus rebutjaran un tal companyonatge.

Totes aquestes reaccions no havien de deixar d'influir sobre els diputats americans. La rectificació d'aquests obeeix únicament — i ben independentment dels sentiments dels polítics republicans exiliats — a la indignació que han manifestat els demòcrates de l'Europa occidental, moltes personalitats de la qual consideren que el tenir consideracions al feixisme no fa més que augmentar el perill comunista. Per altra part, els cercles oficials americans han tingut en compte el pèssim efecte que hauria causat a la massa electoral italiana la inclusió d'Espanya a Pla Marshall.

1. D'ABRIL

Reunida aquest matí la Comissió Mixta de la Càmara i el Senat, han acordat l'exclusió de l'esmena que incloïa Espanya al Pla Marshall.

Moments abans de reunir-se la dita Comissió, el President Truman havia publicat una declaració anunciant que és absolutament oposat a l'admissió de l'actual règim espanyol al Pla Marshall.

2 D'ABRIL

La Càmara i el Senat han aprovat aquesta tarda el projecte de llei d'Ajut a Europa, presentat després que la Comissio Mixta havia conciliat les diferències entre els projectes de llei elaborats per les respectives Cambres. Queda exclosa Espanya d'aquells beneficis. La llei ha estat votada per 318 contra 75 vots.

El corresponsal de «Le Monde» a Anglaterra, telegrafia que han estat feliçment acollits la votació i el fet que s'hagi renunciat a demanar la inclusió d'Espanya.

IMPORTANT DECISIO del Govern de la Republica

Els exiliats rebran amb joia la noticia que el Govern del senyor Alvaro de Albornoz ha condecorat al senyor Alvaro de Albornoz. D'ara endavant la República tindrà, no res menys, que un «Gran Maestrante de la Orden de la Liberación». Ja només manca que l'alliberament d'Espanya esdevingui un fet, la qual cosa no es farà esperar gaire després de la feliç iniciativa combatent que acaben de tenir els senyors Ministres.

Tenim molta por, però, que es tracti d'una altra de les quixotades a les quals tant se'ns té acostumats. Els gest ministerial recorda, excessivament, pràctiques en ús en països el règim dels quals no són gens ben vistos ni per jacobins, ni per no jacobins. Bé és veritat que també s'apliquen en la democrática Anglaterra en moments excepcionals, quan es tracta de «jubilar» alguna personalitat política. Confiem que els senyors Ministres hauran estat guiats per aquesta darrera intenció i, en aquest cas, la gratuitat d'una tan distingida plaça tindria la seva explicació.

Vida del Partit

VAR

Ens comunica la Delegacio Departamental del Var que han designat als companys Josep Montserrat i Josep Marqués per representar el nostre partit en aquella regio.

Tota la correspondència cal adreçar-la a Josep Montserrat, 17, rue Nationale, Draguignan (Var).

CHARENTE-MARITIME

La Delegacio Departamental de la Charente Maritime ha tramès al Secretariat Permanent del Consell Directiu a França l'aprovacio i l'adhecio entusiasta dels elements d'Esquerra d'aquell Departament a l'Informe politic que darrerament hem publicat del Secretari General del nostre Partit, l'amic Josep Tarradellas.

ALT GARONA

Homenatge a la memoria d'Enric Lluelles

El passat mes de març tingué lloc a Tolosa del Llenguadoc, organitzat per la Seccio Femenina del Comité Departamentol d'Esquerra Republicana de Catalunya, un acte a la memoria del malaguanyat militant, conegut autor i accelent actor del Teatre Català, Enric Lluelles, en ocasio de l'aniversari de la seva mort.

L'acte fou presidit pel Sr. Joan Creus, president del Comite Departamental de l'Alt Garona, que tenia al seu costat a la Sra. Anna Peris, vidua de Lluelles i la Sra. Mari Baldo de Torres, presidenta de la Seccio Femenina.

La Sra. Baldo de Torres glossà la significacio d'aquest homenatge postum a l'escriptor i al militant tant estimat a Catalunya i que tingué la disort de morir a l'exili. Seguidament el Sr. Antoni Vives llegí una magnifica biografia de l'homenatjat ilustrada per fragments en vers i en prosa originals d'Enric Lluelles, recitats per diverses senyoretes de la Seccio Femenina.

L'acte que resultà d'una gran emocio, fou clos amb unes paraules del president Sr. Creus, el qual enalti l'homenatjat i remercià als nombrosos assistents que hi concorregueren.

DROME

El Comité d'aquest Departament ha pres l'acord de comunicar als Organismes superiors del Partit la seva adhesio a la politica portada a cap per E.R.C. desde el darrer Ple de Montpellier i felicitar al Sr. Tarradellas, secretari general del Partit, pel seu brillant informe publicat al darrer numero de «La Humanitat».

INDRE

La Delegacio d'Esquerra Republicana de Catalunya d'aquest Departament, ha comunicat al Secretariat Permanent, perqué ho faci extensiu al Consell Executiu i al Secretari General del Partit, que es reafirmen en el criteri exposat en el darrer Ple de Montpellier i que es senten completament identificats amb la «nova etapa» empresa pel nostre Partit i pel contingut d'aquests darrers temps del nostre diari.

GERS

El Comitè Departamental del Gers, després d'haver recullit l'opinio dels Delegats del nostre Partit en aquell Departament, ha pres l'acord de felicitar al Secretari General del Partit i al Consell Executiu, per la linea politica seguida per E.R.C. en la «nova etapa». En un document trames al Consell Directiu a França fan constar la seva conformitat a la conducta que s'ha seguit desde el darrer Ple de Montpellier ; conducta que consideren inteligent i que respon completament a l'opinio portada a l'esmentat Ple pel Delegat d'aquest Departament.

TARN I GARONA

En la darrera Assemblea General d'aquesta Departamental s'acordà trametre al Secretari General la més fervent felicitacio per l'encertada actuacio del Partit, la qual interpreta la voluntat dels nostres militants i els acords del darrer Plé de Montpeller. Aiximateix s'acorda: 1r. Ratificar l'adhesio al Sr President de la Generalitat tot esperant que la dissolucio de l'antic Govern pugui possibilitar un clima de convivéncia patriotica. 2n. Expressar el desig que no sigui constituit nou Govern abans de la clarificacio necessària de la politica. 3r. Que es desitja el funcionament dels serveis ja creats i se organitzin altres d'informacio, relacions, etc. I finalment confia que l'accio de la Presidencia tindrà el recolzament necessari per

NURIA PI SUNYER A PARIS

Ha estat uns dies entre nosaltres, la Srta. Nuria Pi-Sunyer, membre de la Direccio de les JEREC a la Gran Bretanya. En el transcurs de la seva breu estada ha tingut interessants entrevistes amb el Comité Executiu de les JEREC a França, amb el Consell Departamental del Sena i amb altres companys de les nostres Joventuts.

El dia 6 d'abril, tingué lloc un dinar intim que la Direccio de les JEREC oferí a la Srta. Pi-Sunyer, el qual transcorregué en un ambient de franca camaradèria jovenivola.

LA FALANGE VOL CONDEMNAR 80 PATRIOTES CATALANS

Amb motiu de l'esclatament d'una bomba a l'edifici del diari falangista «Solidaridad Nacional» de Barcelona, foren empresonats 80 catalans. En no trobar els agressors la policia empra el facil procediment de la «ràzia».

No n'hi havia prou de detenir a cegues — n'hi ha que estaven absents de Catalunya quan succeí el fet —car han estat involucrats en el sumari catalans que ja estaven empresonats.

Ara es prepara la vista d'aquest escandalos procés i si no es remouen les consciències i els esforços mundials Catalunya sofrirà l'horror de veure condemnats a pena de mort més de dotze dels encartats. Ja no cal dir que han estat altra volta escarnits tots els procediments judicials a l'extrem que fortes pressions falangistes han fet canviar les peticions fiscals per considerar que tot i no haver-se produit víctimes el «Movimiento» necessita per un «escarmiento» cruent.

Elevem la nostra protesta més indignada i confiem que s'aturarà la falç sinistra que tenen a la mà els sanguinaris que ara manen a Espanya. Cal que la premsa internacional denuncii el fet que assisteixin a la vista de la causa testimonis estrangers la presència dels quals pot impedir una descarada impunitat per part dels jutges militars.

Cultura Catalana

Jocs Florals de la Ginesta d'Or, 1948

VEREDICTE

Amb motiu de la XXV celebracio d'aquests Jocs Florals, s'ha donat a conèixer el nomenament de Mestre dels Jocs (Seccio Catalana), del senyor Abdo Poggi. El nostre distingit col·laborador, l'escriptor i poeta Joan Alavedra, és distingit amb el «Fora de Concurs» per haver obtingut dues vegades el Gran Premi de la Ginesta d'Or amb dues Flors Naturals (1943 i 1946).

Veus ací ara el veredicte emes, corresponent a la seccio catalana :

Copa d'Honor de la Ginesta d'Or (Gran premi de la ciutat de Perpinyà) amb **Flor Natural** (donacio del «Casal Catala» : «La Llotja», d'A. Rovira i Virgili. El premiat designarà la Reina dels Poetes.

Copa de Plata (Premi \ Peix) «Retorn» (sonets I i III), Julià Gual.

Gran plaqueta d'honor (Premi Dauner) : «Aixo, fadrina, és amor», de Fermi Palau Casellas.

Edicio d'Art (Premi «Casal de Catalunya») : «El gall», de J. Fornell.

Medalla d'honor (Premi Bartre) : «L'ideal», de Miquel Guinart.

Medalla d'art (Premi Gigarola) : «Cant epitalamic», de J. Prous i Vila.

Medalla de bronze (Premi del Cercle de Comerç) : «L'Urgell», d'E. Brufau.

Grand diploma d'honor : «El faune vell», de Ferran Canyameres.

Mencio honorable : «Somnia cor», d'Antoni Capdevila.

Gran plaqueta d'honor (Premi d'honor del senyor Préfet) : «La dona que jo esperava», comèdia, de Domènec de Bellmunt.

Gran diploma d'honor : «Contes d'un altre mon», de Joan Bachs.

Diploma d'honor : «L'allioli», de la senyoreta Maria Clos.

Mencio honorable : «Terra nostra» (recull), d'Agusti Cabruja.

Diploma d'honor : «Les fades del Canigo», senyoreta Maria Alavedra, 18 anys.

Mencions honorables : «Nostalgia», senyoreta Jaquelina Parés, 16 anys i «La xipotera», de Roland Serres, 19 anys.

Han estat premiats els següents poetes rossellonesos : senyors Pere Cerdà, Robert Gendre, Robert Marty, Jordi Barthès, René Llech-Walter, Emili Py i Albert Janicot. I les senyores Angela Balent, Joana Maureso.

La festa tindrà lloc el dia 9 de Maig, a Perpinyà.

«OFRENA A PARIS»

volum format per poesies, proses i dibuixos dels escriptors i artistes catalans residents a França o morts a l'exili.

Editorial Albor, París - Barcelona, 1948.

Retre un homenatge a París, ciutat inspiradora, recer incomparable de les arts i les lletres, vers el qual durant tantes dècades ha gravitat la vida intel·lectual catalana, era una idea excel·lent. Gràcies a la tenacitat de Ferran Canyameres, director de l'Editorial Albor, i gràcies també à la generositat d'aquesta editorial, aquesta idea ha pogut ésser transformada en una realitat, en aquest volum de gran format i de gran nombre de pàgines. Pot dir-se que, llevat d'escassissimes excepcions, tots els catalans capaços de tenir a la mà, amb la ploma o el llapis, un mitjà d'expressió eficaç, han volgut acollir-se a aquest llibre per a dir llurs records o llurs impressions, per a cantar, a través de la Història, de l'Art o de la Vida, llur himne a aquesta gran ciutat del món civilitzat. Es commovedor de trobar entre aquestes pàgines les que escriviren, en els darrers anys de llur existència, homes com Pere Coromines, Jaume Aguadé i Miró, Alexandre Plana, Alfons Maseres, Enric Lluelles, caiguts en la dura prova de l'exili. Es exemplar de veure com, seguint l'exemple de Pau Picasso, l'home proteic que comença a Barcelona la seva carrera artística i esdevé després el més representatiu dels artistes parisencs, tots els pintors i artistes catalans han volgut dur també en una pàgina el testimoni de llur homenatge a la gran ciutat, on tota nova escola troba acollíment.

Deixant de banda la vàlua individual dels treballs que es recullen en el volum «Ofrena a París» — i només esmentant el magnific poema de Josep Carner, n'hi hauria prou per a veure que són moltes les pàgines que conté el llibre i que fan honor a la nostra literatura — el sol fet que aquesta magnifica obra hagi pogut editar-se a París i que hi hagin col·laborat, sense distinció de tendències, edats ni ocupacions, tots els escriptors i artistes catalans exiliats a França, esdevé una realitat digna d'ésser registrada en la futura història de les nostres activitats intel·lectuals en aquests anys de dispersió. Pesi a la qualitat desigual de les aportacions — i de vegades la més ingènua és la més emotiva — un mateix amor i una mateixa efusió bateguen en tots aquests testimonis literaris i artístics dels catalans residents a França : aquest amor a París, capital de la tolerància, del gust i de la justícia, on els nostres exiliats veuen, potser, ultra totes les seves gràcies intrínseques i el seu prestigi secular, la prefiguració d'aquella ciutat ideal que voldrien bastir, el dia del retorn, en la Pàtria enyorada.

T.

NOTICIARI

NOU CONSELL

Després de l'Assemblea General ordinària celebrada el 14 de febrer, el Consell Directiu de «Cultura Catalana» ha quedat constituït de la següent manera : President, J. Quero Molares; Vice-president primer, Rafael Tasis; Vice-president segon, Josep Bonijaci; Vice-president tercer, Joan Rebull; Tresorer, Ferran Canyameres ; Comptador, Pau Cirera; Secretari, J. Torrens-Ibern ; Vice-secretari, Manuel Cruells; Bibliotecari, Emili Vigo; Arxiver, Lluis Boixader; Vocals, Eugeni Xammar, Simona Gay i Antoni Xirau.

UN NOU DICCIONARI

«Cultura Catalana», prossegueix la tasca de la confecció d'un Diccionari Català-Francés i Francés-Català, per a la qual fou nomenada una comissió composta pels següents membres : Heribert Barrera, Just Cabot, Ferran Canyameres, Pau Cirera, Emili Granier-Barrera, Armand Obiols, Alfons Serra-Baldó, Josep Solanes, Rafael Tasis i Ramon Xuriguera.

Per al càrrec de secretari d'aquesta comissió fou designat el membre Jaume Canyameres.

QUERO MOLARES

Membre d'honor de l'Institut d'Estudis de la Llengua d'Oc

Es amb vertadera satisfaccio que innovem els lectors que el nostre amic i ex-Conseller de la Generalitat de Catalunya, Josep Quero i Molares, ha estat nomenat Membre d'Honor de l'Institut d'Estudis de la Llengua d'Oc, de Paris.

Felicitem el nostre distingit col·laborador per una tal alta distincio que honora la nostra intel·lectualitat.

Noticiari politic

On van els fons recaptats a Nordamerica ?

L'Agéncia O. P. E. publica la següent noticia : «En ocasio d'un acte celebrat el dia 23 de Maro a Nova York sota els auspicis del «Anti-Fascist Joint Committee» de significacio comunista i en el qual prengué part, entre altres oradors, Madame Jolliot Curie, amb la finalitat de recollir fons per ajudar els refugiats espanyols, el senyor Jaume Miravitlles, delegat del Govern republica o Nova York, ha manifestat, per aclarir equivocs, que fins a la data el Govern de la Republica Espanyola no ha rebut la menor quantitat de les recollides tots aquests anys pel citat organisme amb aquesta propaganda». Demana que els fons que es recaptin siguin enviats al Ministeri d'Emigracio, unic organisme oficial per aquesta tasca benéfica que atény indistintament els refugiats de tots els partits i sindicals.

Nova executiva del P. S. O. E.

El Secretari General del P. S. O. E., senyor Rodolf Llopis, ens comunica que en el Congrés de Tolosa s'elegiren els carrecs següents de l'Executiva : President, Indalecio Prieto; Vice-president, Trifon Gomez; Secretari General, Rodolfo Llopis; Vice-secretari, Andrés Saborit; Tresorer, Carles Martinez; Vocals, Paulino Gomez, Manuel Muiño, Firmin Zarza, Amador Fernandez, Pascual Tomas i Arsenio Jimeno.

ECONOMIES

«La Batalla» creu saber que el Govern republica ha suprimit, per questions d'economia, les representacions diplomàtiques a Rumania, Hongria i Bulgaria.

IMPRIMERIE DU MIDI — PERPIGNAN —

El gerent : SANTIAGO VILA
Num d'exemplars : 5 000

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redaccio : 6, Bd Poissonnière Bureau 316, Téléphone Pro 15-01 Poste 82 PARIS (IXe)

Administracio : 38, rue des 3-Journées, PERPIGNAN

Tresoreria : SANTIAGO VILA 250, route d'Elne, PERPIGNAN (P.-O)

Compte de xecs postals no 57.675 Montpellier

2e EPOCA – Nº 90 – 10 DE MAIG DEL 1948

Fundador : Lluis COMPANYS

Preu : 10 francs

« Es podran llençar contre nosaltres totes les insidies imaginables i es podran donar lliure curs a tota mena de baixos sentiments. Tot aixo no ens farà desviar del cami que ens hem traçat. »

Josep TARRADELLAS.

« LA NOVA ETAPA ». 30 Ocbre 1947.

Catalunya té una missio i la realitzarà

EDITORIAL

La premissa essencial

SOVINT ho hem afirmat : la politica catalana han de fer-la els Partits catalans. Es, aquesta, una de les premisses essencials del nostre moviment nacionalista que hem de tenir sempre present i que, per tant, no podem oblidar en cap ocasió. La prova del seu ben fundat la tenim en la reacció instintiva que provoca gairebé sempre que és formulada per part d'aquells que voldrien provincialitzar la nostra política. Es un postulat tan essencial i irrenunciable, que cal col.locar-lo per damunt de molts altres matisos i com a realitat de la qual fóra funest apartarse. Catalunya té una personalitat prou definida i, a més, una concepció massa acusada dels diversos problemes individuals i col.lectius que afectent la vida dels homes i els pobles per a que pugui caure en l'uniformisme i la indeferenciació de la pobra vida provinciana.

Cal, sovint, tan sovint com sigui adient, repetir el que és essencial en la vida dels pobles. En el cas de Catalunya, cal repetir, doncs, que la nostra política ha de tenir un sentit i un estil propis i que aquest sentit i aquest estil només poden donar-la-hi els Partits d'arrel catalana. Si sempre l'afirmació havia estat necessària, més ho és en les hores que estem vivint en què tantes coses — a partir d'un problema estatal delicadíssim — estan en crisi. Mai com ara havia estat necessari que Catalunya pogués dir el seu pensament de manera prou entenedora i sense el més lleu desdibuixament de la seva personalitat, car en les hores que s'apropen el sentit obert, universalista i humà de la nostra terra pot tenir una influència decisiva davant el rigidisme hermètic d'altres concepcions que, en instants de síntesi i d'integració, potser pretendrien viure d'esquena a Europa i al món. Catalunya té, doncs, una missió a complir. I podrà acomplir-la amb tota possiblitat d'éxit i amb les majors garanties si els qui parlen en nom d'ella — organitzacions i homes — han romàs fidels al postulat que ha d'ésser norma i guia de la nostra política.

No cal entretenir-se a esmentar — dissortadament està en l'ànim de tots — el greu problema que té plantejat l'Estat espanyol. Com més es perllongui la dictadura franquista — escarni a totes les dignitats hagudes i per haver — més s'enfondiran els problemes i més difícil serà de trobar-hi una solució. De cara al demà, tots comprenem — i el que volgués ignorar-ho fóra un foll o un insensat — les immenses dificultats que caldrà resoldre i, probablement, les lluites, aspríssimes, que caldrà afrontar. I tots sabem, igualment, que molts homes i partits espanyols opositors a Franco, travessen una crisi perillosa i estan força al marge de les realitats d'aquesta hora.

I bé ; davant aquest conjunt de realitats, tenint en compte les hores de prova que s'apropen en les quals caldrà abnegació i intel.ligència, voluntat i entusiasme, per a triomfar, pot pretenir honradament cap català que la nostra política es dilueixi perillosament i perdi el seu sentit i esperit autòctons ? Fóra un pecat capital que quan Catalunya ha de dir la seva paraula i quan la seva paraula pot ésser d'influència decisiva, n'enterbolíssim la força i el sentit. La veu del nostre poble, per a la reconquesta de les seves llibertats nacionals i de la República, ha de tenir un so ben propi. I aquesta tonalitat catalana només poden donar-la-hi els homes i els partits catalans.

Que no ens parlin de xovinisme aquells que no han sabut superar-lo ; que no ens parlin d'esprit localista aquells que mai han sabut mirar a Europa i, molt menys, al món. Catalunya, per la seva història, per una tradició gloriosa, per un noble afany — potser imposat per la geografia — de conèixer i comprendre el que s'esdevenia més enllà de les seves fronteres, té un gran paper a jugar en el futur dels pobles hispànics. I aquest paper cal que el jugui essent ben bé ella mateixa, refusant la confusió i, sobretot, la provincialització de la seva política. Catalunya, nacionalista, republicana i liberal, aportarà la seva contribuició decisiva a la reconquesta del que hem perdut uns i altres, però cal que ho faci amb veu i amb procediments propis. D'ací que, ara amb més força que mai, repetim la premissa essencial de la nostra política : la política catalana han de fer-la els partits catalans.

EL NOSTRE CATORZE D'ABRIL

Si volguéssim descriure amb poques paraules l'estat d'esperit dels catalans escampats arreu del món en aquest darrer catorze d'abril, ho podríem fer dient que els nostres compatriotes, desafiant l'amargor de les contrarietats, han posat de manifest, una vegada més, llur invariable fervor republicà i la fé indestructible en els destins del nostre poble.

Posseïts per un mateix anhel patriòtic, tots els catalans nacionals, els de Catalunya i els d'Amèrica, els de França il els d'Europa, han sabut, per la virtut evocadora d'una efemèrides gloriosa i per l'alliçonadora experiència d'uns episodis malaurats, coincidir en un idèntic afany : el de posar a contribució tot el que hi ha de millor en nosaltres per aconseguir, amb el restabliment de la llibertat, la restauració de la nostra puixança nacional i la reconciliació dels catalans. A Mèxic com a Barcelona, a París com a Brussel.les, a Santiago de Xile com a Londres, la mateixa fidelitat als ideals, la mateixa fermesa en les conviccions, la mateixa voluntat de véncer.

Les quatre pàgines de « La Humanitat » serien insuficients per a donar compte de tots els actes celebrats i per a reproduir els missatges d'adhesió rebuts a la Direcció del nostre Partit. Coincidint amb la diada commemorativa, els primers exemplars del nostre portantveu que reproduïen la darrera conferència del nostre Secretari General, varen arribar a mans dels catalans d'Amèrica i ja tenim noves que confirmen una reacció previsible : el discurs ha causat sensació i s'ha evidenciat una identificació completa entre el criteri del noranta per cent dels nostres compatriotes i el sustentat per Josep Tarradellas.

El Casal Català de París, organitzà una magnífica vetllada commemorativa de la República Catalana a la que aportaren llur concurs les diverses seccions de l'entitat i el Cor Nacional dirigit pel nostre amic Josep Fontbernat. Arreu de França els diversos Casals celebraren també, en un ambient d'austeritat i de germanor, l'aniversari d'aquella data memorable. I, ço que és encara més important, ens arriben noves de Catalunya confirmant que malgrat les limitacions que imposa el règim, els nostres germans de l'interior han renovat, sense esclat si voleu, però amb idèntic entusiasme, llur fè en Catalunya i en la llibertat.

Però els catalans no som partidaris de limitar-nos als esplais verbals ni a les actuacions puramen líriques i heus ací que el mateix catorze d'abril es produïen tres fets polítics, que per la seva importància volem recollir ací. El primer, la nota lliurada pel Secretari General de l'Esquerra, que transcrivim a continuació :

« El senyor Josep Tarradellas, Secretari General d'Esquerra Republicana de Catalunya, s'ha entrevistat amb el President de la Republica Sr. Diego Martinez Barrio. En el transcurs de l'entrevista, que fou molt cordial, el Sr. Tarradellas ha reiterat l'adhesió del seu Partit a les Institucions Republicanes. No obstant, i en raó de les circumstàncies actuals, Esquerra Republicana no participarà als actes oficials organitzats pel Govern presidit pel Sr. Albornoz. »

El segon, el constitueix una nota lliurada per Solidaritat Catalana, signada pels representants d'Esquerra Republicana de Catalunya, d'Accio Catalana, d'Unió Democràtica, de l'Unió de Rabassaires, del Front Nacional d'Estat Català i del Front de la Llibertat, afirmant que : *« Solidaritat Catalana constata amb satisfacció que els partits i moviments que la composen estan d'acord en la necessitat de reafirmar una acció de disciplina nacional sense la qual Catalunya no obtindria el respecte de la seva personalitat nacional ni el triomf dels ideals de llibertat i democràcia que han estat sempre la norma del nostre poble ».*

Finalment, Solidaritat Catalana anunciava la vetlla del 14 d'abril, que s'ha adreçat als organismes de resistència de l'interior, per tal d'establir un protocol d'acord per una actuació conjunta sota la base de l'adhesió a la institucio presidencial catalana i de la realització d'una política veritablement nacional.

I destacant en aquest conjunt de manifestacions patriòtiques, el President adreçà a tots els catalans el següent missatge, que vé a coronar amb el prestigi que dóna una conducta immaculada i una vida enterament consagrada a Catalunya, un *catorze d'abril* emocionat i ple de responsabilitats. Diu aixi

« Catalunya evocarà sempre amb emocio la gloriosa efemèride del 14 d'abril del 1931.

El 14 d'abril constitueix la culminacio de l'esforç ininterromput del nostre poble, i a ell s'ajunten estretament els noms més preclars de la Catalunya contemporània : Macià, Companys....

Catalunya, terra de llibertat, ha estat - i és — fondament republicana. Ningù pot posar-ho en dubte, com ningù pot discutir que el 14 d'abril del 1931 Catalunya era la primera en proclamar la Repùblica. No pot ignorar-se, tampoc, la intensitat dels seus sacrificis per a mantenir-la i consolidar-la.

Catalunya serà fidel a la seva tradicio i, en els moments de responsabilitat que s'acosten, sabrà ocupar dignament el lloc que li correspon.

Paris, abril 1948 Josep IRLA. »

LES RECEPCIONS OFICIALS

El Govern de la Republica, com cada any, organitzà una recepcio a la que assistiren, a mes de diverses personalitats republicanes espanyoles, algunes personalitats franceses i representacions diplomàtiques de països que han reconegut el govern de la Republica. Volem remarcar per la seva significacio, la presència dels senyors Sarraihl, Yvon Delbos, Paul Boncour, Miterrand, Vincent Badie, Marcel Bataillon, i els delegats de Mexic, Venezuela, U. R. S. S., Finlandia, Txecoslovaquia, Yugoeslavia, Bulgaria, etc.

Abans de la ceremonia commemorativa, tingué lloc el lliurament al senyor Albornoz del collar de la Orden de la Liberacion i com a colofo de la diada els artistes La Joselito i Relampago, interpretaren alguns fragments del folklore flamenc.

A MONTEVIDEU

Conferència de Carles Pi i Sunyer

El nostre amic, el membre del Comité Executiu, Carles Pi i Sunyer, ha donat una conferència a l'Ateneu de la capital uruguaïana, amb motiu de la commemoracio de la Repùblica.

Assistiren a l'acte un gran nombre de republicans entre els quals predominaven els bascos, els gallecs i els catalans.

Carles Pi i Sunyer examinà les qüestions politiques, economiques i socials que ocupen l'atencio mundial i les relacions amb el problema espanyol. Exaltà el republicanisma català, d'una fidelitat sempre present, i després d'un anàlisi historic i critic de la politica espanyola conclogué en la necessitat d'una solucio que salvaguardi els drets ciutadans, als quals escau, en definitiva, la tria del règim politic a establir-se en els pobles ibèrics.

Fustigà el franquisme perquè prefereix els seus interessos als dels milions d'afamats i privats de llibertat i es planyé que la inestabilitat internacional i les dificultats en què es debat la diplomàcia no hagin permès la solucio del nostre problema. Està clar, afirmà el conferenciant, que la politica republicana té el deure, inel.ludible, d'oferir un front unit capaç de possibiltar una àmplia entesa antifranquista, penyora d'uns proposits democràtics a oferir a aquelles nacions que malden per salvaguardar el prestigi de la bandera que menà els exercits de la passada guerra a la victoria.

Carles Pi i Sunyer afirmà que entre els comunistes i el conglomerat reaccionari que encobreix el feixisme vençut, hi ha la gran força que és alhora liberal, democràtica, i progressista. Es mostrà disconforme de la humilitat que ha pres el seu nom, car es pot afirmar que és la *primera* i no pas la *tercera força*. I ho és amb orgull perquè fou sota els seus designis que es guanyà la segona guerra mundial. Per aixo — afegi — li incumbeix la responsabilitat de l'obra constructiva de la pau. Aquesta *tercera força* contrera — segons Carles Pi i Sunyer — una gravissima responsabilitat si no evita, amb la seva actuacio, els ferments de desengany i de desconfiança dels cansats pels titubeigs en la resolucio dels dificils problemes plantejats.

Després es declarà esparançat en l'obra d'una cooperacio europea, en la qual s'acaba de posar la primera pedra, fet d'una trascendència historica innegable. Essent la democràcia hispànica part integrant d'aquella *primera força* ha d'oferir als pobles que la constitueixen un pla de reconstruccio economica i social i ha d'impulsar, francament, l'estructuracio federativa d'una Espanya republicana, no solament per a interessar-hi nous i vells valors morals del poble en el redreç que s'imposa, sino i tot pèr a posar-se d'acord amb l'hora mundial.

L'orador acabà destacant la importància que tenen els acords de la Comissio Mixta del Senat i de la Cambra americans, al.ludi els resultats de la reunio dels Setze a Paris i els acords dels congressos europeus, i confià que no serà defraudada l'esperança que ens han fet renèixer d'una solucio pacifica i democràtica del nostre problema.

Els nombrosos assistents a l'acte saludaren el final de la conferència del nostre amic amb nodrits aplaudiments. Carles Pi i Sunyer fou molt felicitat per les destacades personalitats republicanes que acudiren a escoltar-lo.

Un altre fracàs del P.S.U.C.

per Joan SAURET

Ens haviem promès desdenyar les procacitats escrites dels psuquistes per considerar-les un tòxic destinat a llurs cèl.lules. Al fi i al cap — ens demanàvem — ? per què perdre el temps posant en evidència l'empresa d'anticomunisme que s'anomena « Lluita »? El silenci, però, davant la frenètica escomesa de què sòn objecte unes personalitats del nostre Partit, podria ésser considerat, o bé com una simple manca de sensibilitat, o bé com un senyal de feblesa, de tot el qual estem ben allunyats.

La miopia cerebral que pateixen els dirigeants del pretès comunisme català els fa adoptar una conducta avorridora i incompatible amb tots els partits i sindicals catalans. No podent-se passar, els psuquistes de l'encens, assoleixen els graus més elevats de la impudicia en deixar escriure el nom de Joan Comorera al costat del de Lluis Companys, atribuint-li la mateixa categoria patriòtica del President màrtir al qual, des de Mèxic, tractaren de venut i de traïdor. Escolans d'uns mots d'ordre internacionals els ultrapasen i els comprometen abans d'hora. Només cal observar l'actitud de « Mundo Obrero » per a donar-se'n compte.

Traïdors i venuts, antirepublicans et anticatalans sòn, al dir de « Lluita », Josep Tarradellas, Carles Pi i Sunyer, Humbert Torres i « altres », uns « altres » que només esperen el caprici de les deixuplines dels pre-fabricadors de glòries per a tenir uns noms i uns cognoms. Com que han triat per als nostres amics les més extremades vileses, llur gratuïtat els obliga a recòrrer als procediments recomanats en el « Mein Kampf ». El breviari nazi aconsella, en la calùmnia, una insistència a l'escala de la mateixa falsedat. Havia d'escaure, pel que es veu, al P.SU.C. el trist paper de representar en el comunisme peninsular un matís incivil i tipicament carli. Ens dol com a catalans.

Darrerament el nostre Secretari General ha merescut, en exclusiva, els honors d'una diatriba que descobreix la freda i ben calculada maniobra muntada pel P.S.U.C. Errarien els que veurien en l'últim article de « Lluita » l'únic desig de molestar i desacreditar una persona que fins no fa gaire sol.licitaven amb una amabilitat i una diligència desmesurades. No, del que es tracta, en els atacs als nostres amics, és simplement de decapitar un partit que els fa nosa i que el temen per la seva força i per la seva patriòtica independència.

Certament, no ignoren que els acords del Ple de Montpeller no sòn com els del P.S.U.C. — el producte d'una ordre dictada des de dalt i des de lluny. En el nostre Partit els militants discuteixen i decideixen amb plena llibertat. Els testimonis d'adhesiò a la conducta politica seguida, proclamats espontàniament en les assemblees departamentals, han exasperat els psuquistes perquè veuen fracassada la temptativa de dissociar els militants dels dirigents. Per això, i només per aquesta raò, és que ara es dediquen a destralejar els homes que apliquen uns acords decidits en els nostres comicis democràtics.

Feina inùtil, i contraproduent per torna, la dels redactors de « Lluita » car si llurs falsetats no resisteixen el més simple examen, els atacs no fan més que exaltar, encara més, la solidaritat de tota l'Esquerra. L'actual tàctica de diversiò no els farà gens feliços i, pel contrari, els descobrirà com estan de satisfetes i d'honorades les víctimes de la fùria d'aquests encegats. ? Encara no s'han adonat els psuquistes que amb llurs infàmies acreixen el prestigi dels atacats davant del poble ?

Cal abandonar, amics, el P.S.U.C. en la trista solitud del recò on esbrava la seva amargor i la seva impotència a sotmetre'ns. Marxem units i donant-nos el brç els catalans que creguem que la bona fé i el respecte a les llibertats humanes constitueixen la millor senyera per a guanyar una Catalunya digna i neta de tota mena de tiranies.

Dirigents dels P.S.U.C., adéu-siau !

L'Esquerra i el Govern de la Republica

Entre els diversos sectors republicans, ha suscitat nombrosos comentaris el discurs pronunciat per Josep Tarradellas el dia 27 del mes passat a Montpeller. No podia ésser altrament, tractant-se d'un informe précis sobre la nostra posicio als diferents problemes que tenim plantejats. Els uns, l'han aprovat sense reserva, altres han manifestat llur disconformitat, formulant comentaris més o menys correctes al discurs del nostre Secretari General. Es el cas, per exemple, dels periodics *Politica* i *Libertad*, organs, respectivament, d'Izquierda i d'Union Republicana, els quals han cregut convenient comentar amb una certa ironia, la posicio actual del nostre Partit.

Volem dir, per endavant, que en els nostres comentaris, prescindirem voluntàriament de les paraules feridores que ens venen als llavis, perquè, en definitiva, no tenim cap interès en aprofundir les diferències que ens separen amb uns sector tanmateix afins, amb els que estem lligats per una tradicio republicana, i al costat dels quals haurem de lluitar, segurament, mes d'una batalla. Pero com sigui que la qüestio de fons — que no és altra que la posicio actual del govern Albornoz — tè una importància innegable, volem precisar una vegada més la nostra actitud.

El nostre Parti ha demanat, sense eufemismes, la seva dimissio. A adoptar aquesta actitud, no ens hi han portat ni consideracions personals — que no serien dignes de nosaltres — ni el prurit de realitzar cap manibra politica. Els acords del nostre Ple de l'Octubre de l'any passat son suficientment explicits. Tenim, doncs, les nostres raons. Les hem exposades sovint i les exposarem una vegada més per evitar tota confusio i per ajudar als que escriuen a *Politica* i a *Libertad* i a aquells altres que no saben o no volen comprendre, a forma-se una idea exacta del nostre pensament.

Els fonaments de la nostra oposicio al govern Albornoz, son essencialment els següents :

En primer terme, aquest Govern no ha pogut o no ha sabut portar a bon terme les missions que va encomanar-li el President de la Republica, senyor Martinez Barrio, el mes de setembre del 1947. En efecte, el senyor Albornoz, despres d'haver constituït el seu Govern, va declarar que la seva missio, — obeint l'encàrrec presidencial — era la de reunir les Corts, defensar la Republica davant l'Assemblea de l'O.N.U. i l'ampliacio del mateix amb altres forces republicanes. Tots recordem la seva gestio a Nova-York, que va motivar, en gran part, l'acord desfavorable de les Nacions Unides. En quant als altres punts del seu programa, no solament no han estat reunides les Corts, ans encara s'ha menstingut ostensiblement la Diputacio Permanent, légitima emanacio d'aquell organisme constitucional. Referent a l'ampliacio, malgrat els desigs reiteradament manifestats, res s'ha fet fins ara de positiu en aquest sentit.

El govern Albornoz, en segon terme, manca de base parlamentària.

Integrat per « Union Republicana » i « Izquierda Republicana », partits que no poden aspirar a representar mès que una minoria de l'opinio espanyola, l'actual formacio ministerial actua sense el suport, i sovint amb l'opisicio de totes les altres forces politiques i sindicals. El Partit Socialista Obrer Espanyol i la Unio General de Treballadors, porten a terme una accio politica divergent a la del Govern i d'aquest fet en resulta una constant friccio i una total disparitat en la concepcio dels problemes que tenim plantejats. La Confederacio Nacional del Treball, per motius comprensibles i que seria ocios explicar, ignora deliberadament inclus la seva existencia. Els bascos i nosaltres, els catalans, que precisàrem clarament la nostra actitud abstencionista en el moment de constituir-se el Govern, no creiem que hi hagin motius suficients per a modificar-la. El Partit Comunista Espanyol, com també « España Combatiente », s'oposen a la continuacio de l'actual Govern al reclamar constantment una ampliacio del mateix, o la constitucio d'un altre més amplament representatiu.

En aquestes condicions, com és possible que el govern de la Republica continuï monopolitzant la representacio dels republicans ? Com pot justificar-se el manteniment al poder de l'équip governamental del senyor Albornoz ? Car no podem suposar que es consideri suficient l'adhesio d' « Union Republicana », d' « Izquierda Republicana » i d'algun federal al Govern, per a que aquest pugui mantenir-se, i voler ignorar que existeixen altres forces politiques.

Incompliment del mandat presidencial, manca evident de suport parlamentari, actitud bel.ligerant davant les diferents tendències republicanes, i absència d'accio a l'interior d'Espanya, heus aci les raons fonamentals, encara que no les uniques, que han motivat la nostra actitud.

I, en fi, un darrer fonament de la nostra posicio, que també té la seva importància, és la manca de seriositat en les seves actuacions. No volem epilogar sobre les ceremonies oficials que massa sovint es fan, ni sobre la creacio i la distribucio de la « Orden de la Liberacion ». No volem tampoc recordar alguns excessos verbals en ocasio de congressos o de reunions politiques. Pero tenim el dret i el deure de proclamar — amb tota la correccio que es vulgui — pero amb igual fermesa i claretat, que ni l'Esquerra Republicana de Catalunya, ni els partits catalans que, com el nostre, aspiren a redonar al nostre poble un règim de llibertat, un constant exemple d'austeritat i un esperit de lluita a l'interior, no podran ajuntar llurs destins als del govern del senyor Albornoz.

Si els funcionaris que estan destinats a escriure a *Politica* i a *Libertad* no han perdut la memoria, comprendran que la nostra posicio actual te antecedents llunyans. Encara que representat en els anteriors governs, el nostre Partit va signicar, en diverses ocacions, la seva disconformitat per la manera de conduïr la politica republicana. Es aixi com en compliment d'un acord adoptat a Carcassona l'agost del 1946, l'Esquerra va demanar al senyor Martinez Barrio la seva intervencio per rectificar errors passats i adoptar un pla d'actuacio més eficient. Es aixi com els dirigents del nostre Partit, més tard, varen entregar al President senyor Llopis, un document en el que es precisaven les nostres inquietuds per l'actuacio governamental. En fi, sempre que n'hem tingut l'ocasio, hem palesat la nostra lleialtat republicana, i el nostre desig de facilitar l'empresa àrdua i dificil del recobrament de la llibertat i del triomf dels nostres ideals. Pero no hem volgut mai que es pogués interpretar el nostre silenci com una conformitat a una determinada politica.

Que ningù, doncs, deixi de tenir en compte la nostra posicio d'avui, car aquesta ve avalada per la nostra conducta passada. Ens plau palesar-la una vegada més, amb l'esperança que, aquells que estan qualificats per a fer-ho, sabran patrioticament comprendre-la i treure'n totes les conseqüencies.

Esquerra Republicana de Catalunya

Es convoca pels dies 29 i 30 de maig del 1948, un Ple del Partit, que es celebrara a la ciutat de Montpeller i al qual podran assistir :

Primer : **Les mateixes representacions i persones dels anteriors plens;**

Segon : **Una Delegaciò dels Comites i Delegacions que no formin part de cap Departamental;**

Tercer : **Tots els militants que hagin exercit càrrecs polítics o orgànics a Catalunya i a França;**

Quart : **Tots els militants que desitgin presentar proposicions polítiques al Ple, hagin estat o no aprovades pels comitès corresponents.**

ORDRE DEL DIA :

1. — **Qüestions orgàniques;**
2. — **Informe del Secretari General;**
   a) **partits i organitzacions catalans;**
   b) **el Govern de la Repùblica i els partits espanyols;**
3. — **Posiciò de l'Esquerra en relaciò a :**
4. — **Precs i preguntes.**

El Secretari General :
Josep TARRADELLAS.

Paris, 3 de maig del 1948.

Als nostres amics

Per causes alienes a la nostra voluntat, aquesta edicio de « La Humanitat » apareix amb uns dies de retard.

Ens n'excusem prop dels nostres amics i subscriptors.

El nostre Partit i el Socialisme

per J. DURAN i GUARDIA

Un bon amic nostre amb el qual hom es pot relacionar, tant per la seva cultura com pel respecte que té a les idees alienes, em deia fa temps : « Vosaltres — l'Esquerra — no podeu negar que sou un partit petit burgès i no podeu tenir la pretensio de representar sempre les masses obreres de Catalunya. Sou un partit de centre — afegia — que quedareu aixafats per la pressio de les organitzacions d'extrema dreta i d'esquerra. En el futur — sentenciava — sereu substituïts per un partit de classe i unicament podreu aspirar a ocupar a casa nostra el lloc d'un partit com la Lliga ».

Vaig reaccionar vivament davant d'un tal raonament de la manera que a seguida sintetitzaré.

Efectivament, nosaltres no constituïm un partit de classe. Per a nosaltres la ciutadania és una cosa superior a l'enquadrament que pot fer-se de l'home segons les seves activitats professionnals. Entenem que per la ciutadania superem l'obrerisme limitat.

L'Esquerra, és una organitzacio de ciutadans que coincidim a voler obtenir, politicament, la plena llibertat de Catalunya, d'acord amb el concepte que tenim de quina hauria d'ésser l'estructuracio dels països que formen Espanya. En l'ordre social, acceptem totes les reformes possibles i compatibles amb l'economia del pais.

No admetem el materialisme historic ni el fatalisme que en deriva. Els que, creient-se més avançats, l'accepten a ulls clucs com una veritat politico-economica indiscutible, no fan més que encallar-se en el cami evolutiu de les idees. Després d'Hegel i Marx, fins al centenari del Manifest comunista, han passat moltes coses, tant en els fets experimentals com en el camp de les especulacions filosofiques. Des dels neo-kantians fins a Bergson hi ha una gran etapa a estudiar. El positivisme, el neo-vitalisme, el convencionalisme de Poincaré, la fenomenologia d'Husserl fins a l'actual existencialisme de Sartre, totes son doctrines a tenir en compte.

Reconeixem, és cert, la valua que ha pogut tenir i té el materialisme en l'evolucio historica, pero, per a nosaltres, no tenen menys importància els valors espirituals que han participat en aquella. D'aquests dos corrents, i no pas exclusivament pel primer, han estat forjats els esdeveniments de la Historia. Es precisament per aixo, pel reconeixement del fet ètnic, historic, lingüistic i politic i social, que el nostre partit pot reivindicar la personalitat col.lectiva de Catalunya.

Nosaltres veiem en l'home i en la seva accio constructiva, el resultat no pas fatal i determinista, ans l'obra de la seva voluntat. Seguim creient que des del punt de mira de la utilitat i dels bens existents gaudits per l'home, no n'hi ha encara cap de millor que l'home mateix. Ens oposem al fet que l'Estat, com un gran Moloc, dirigeixi i engoleixi riqueses, activitats i inciatives, tot dexant convertits els homes en simple material humà i en peces d'un aparell mecànic. Entenem, encara, que no son incompatibles la llibertat i l'organitzacio, i que la iniciativa individual i la col.lectiva poden coordinar-se.

Aspirem a veure superada la lluita de clases per la solidaritat i l'acord mutu entre els ciutadans, mitjançant totes les formes de cooperacio. Aquestes, son, com digué un conegut economista, les màquines del progrés social. Aquestes institucions, lluny de retardar l'hora de les reivindicacions socials, els donen una major noblesa de caràcter i una major claredad en llurs objectius. Proporcionen l'oportunitat d'evitar conflictes i, en el cas d'una lluita inevitable, els suavitza car posa en mans dels combatents armes més humanes.

Rebutgem per endavant el qualificatiu de reformistes que se'ns pugui adreçar despectivament puix que tots els moviments acaben definitivament reformant-se. Tampoc no acceptem el mite de la Revolucio social car per a nosaltres la revolucio està representada per la reforma a fons dels privilegis injustos o costums perjudicials, i volem que el sentit social vagi acompanyat sempre del precepte moral. Entenem, a més, que no hi ha un problema social, ans molts problemes socials. Remarquem, entre els principals, el de les formes de retribucio del treball ; el de la intervencio i participacio dels productors en l'administracio i direccio de les empreses industrials i agricoles ; el de l'assistència i seguretat socials; el de l'habitacio i molts d'altres que afecten la produccio, la circulacio i el consum de la riquesa.

Cada un d'aquests problemes exigeix la seva politica i d'aci que neguem l'existència d'una formula unica per a resordre'ls. Cap doctrina, cap escola ni cap partit no en té l'exclusiva. Està ben reconegut que totes les doctrines evolucionen àdhuc en les mans d'aquells que en voldrien ésser els fidels guardadors. Nosaltres volem assolir les reformes per la llei i no pas per la violència. Pretenem que en la confeccio d'aquella hi intervinguin, no solament els obrers, ans també tots els ciutadans puix que les lleis afecten l'economia general i, per tant, tota la col.lectivitat. Sigui'ns permés de remarcar, de passada, que no tots els partidaris de les reformes socials pertanyen a la classe obrera car sovint se'n troben en les altres classes socials i, sortodament, a Catalunya, es troben en tots els sectors.

El nostre partit, en tant que respectuos de les minories i de tots els corrents d'opinio, es trobarà sempre al seu lloc i al costat d'aquells homes d'esperit generos que cerquin sincerament solucions raonables a les contradiccions economiques del nostre temps. El nostre partit no serà mai enemic d'aquells que es diguin socialistes, si és que ho son de cor per la consciència i per la rao. Aquells altres que volen fer de les relacions dels socialisme amb l'Esquerra un problema electoral, no compten.

Ens repugna admetre el dificil art de governar com a l'art d'impressionar les masses mitjançant consignes i fraseologies especials. Nosaltres, per altra part, tot i la capacitat que pugui tenir un home, li neguem autoritat per a dirigir i organitzar les masses per ell sol. La disciplina va de baix a dalt, és voluntària, en tant que neix d'acords previs, car per aixo som un partit democràtic.

Molt més, volia dir al meu amic, car el tema és inesgotable. La realitat, pero, curà de posar un epileg ben xocant a la nostra conversa. En arribar a casa vaig trobar-hi el rebut de l'« Electricité de France » — empresa nacionalitzada — amb un augment del 80 per cent per quilovat, conjuntament amb un exemplar de « Lluita » et d'« Endavant », ambdos periodics marxistes i ben encesos l'un contra l'altre, tirant-se pel cap uns penjaments capaços de fer enrogir qualsevol ciutadan, es digui o no socialista.

El 14 d'Abril à Sabadell

Eren dos quarts de dues de la tarda que arribava al Centre Federal « Circol » a prendre el meu cafè de cada dia.

Aquells dies l'ambient era bastant caldejat degut al resultat de les eleccions per a Consellers Municipals del darrer diumenge.

En entrar, un bon amic, va dirme : Hi ha noves que a Barcelona comença hàver-hi una gran efervecència i sembla què la Rèpública serà proclamada ben aviat. Potser si, potser no, ens ajuntàrem una trentena de federals. Algun membre del Comitè amb altres de la Joventut s'acordà convocar d'urgència els companys elegits per a Consellers. Alguns d'aquests, Ribé, Ninet i d'altres arribaren totseguit. Companys Sindicalistes i d'altres organitzacions politiques també compareguèren.

En aquell moment el Cap de Telègrafs ens comunica que arreu de Catalunya i a Espanya la Republica va proclamant-se. Davant de totes aquestes noves els alla reunits unànimament i sense altres armes que el nostre entusiasme ens dirigirem a l'Ajuntament per tal que els nostres Consellers prenguessin possessio del seu càrrec i en nom del mandat que els havia estat conferit pel poble proclamessin la Rèpública. Sense cap esforç ni resistència ens apoderàrem de la casa Comunal. Immediatement es donaren les ordres per tal que tota la maquinària administrativa fos respectada i els quadres i figures que hi havia dintre les diferentes depèndencies foren destroçats completament enmig de l'entusiasme de tots.

El Conseller Federal Ninet des de el balco de l'Ajuntament proclamà la Rèpublica enmig de l'extranyesa d'un grup de ciutadans que hi havia a la plaça i que totseguit varen reaccionar aplaudint i cridant també VISCA LA REPUBLICA.

Els companys sindicalistes donaven ordres de vaga general i tot seguit els carrers i places principals s'omplenaren d'una multitud que plena d'alegria cridava continuament VISCA CATALUNYA I VISCA LA REPUBLICA. Altres no poguent contenir la seva emocio ploraven com infants.

Tot seguit i presidida per Consellers i altres dirigents de les altres organitzacions es formà la gran manifestacio presidida per les Banderes Catalana i Republicana. En una travesia de la Rambla, un pobre home, va volguer ul'ratjar la Bandera Republicana tirant un tret de pistola. La multitud fent prova d'un civisme i tolerància exagerada detingué el culpable. L'entregà a la policia municipal.

La manifestacio seguí en direccio a la Caserna de la Guardia Civil. Ninguns sabia encara quina fora la reaccio dels elements d'aquest cos sempre tan fidel a la causa monàrquica. Per sentiment o per tàctica la resposta no es feu esperar. En hissant la Bandera Republicana a la façana principal d'aquella casa, tots ells, es passaven al costat del poble. L'entusiasme fou desbordant i per un moment tothom va esborrar el record del que allo representava i havia estat.

Els Chors i l'Orfeo de Sabadell sortiren a cantar per carrer i places « Els Segadors » i « La Marseillaise » eren els himnes del moment. Tothom es sentia satisfet.

Espontàniament es formaren grups de ciutadans per guardar Bancs i llocs publics. Ni el més lleu incident ni abus va produir-se durant els tres dies de vaga que pot dir-se els tres dies de gran festa.

Els Gremi de Fabricants acordà pagar els jornals perduts.

Pels pobles de la Comarca passà el mateix. Santa Perpètua, Castellar, Polinyà. Palau, etc. A les 3 de la tarda a Sardanyola, el secretari de l'Ajuntament encara ignorava que a Barcelona i a Sabadell el règim havia canviat. A Sant Cugat, l'amic Bartalot estava esperant poguer fer el mateix. Juntament amb alguns companys de la Joventut Federal de Sabadell, ell amb altres del mateix pobles, començaren a manifestar-se pel carrer presidits també per una Bandera Republicana. La gent extranyada anava seguint fins arribar a l'Ajuntament. Allí el Secretari i els Moços semblaven ignorar també es que passava. L'amic Bartalot, entrà a l'Ajuntament en nom dels Republicans, s'en apoderava i proclamava la Republica. L'ordre més absolut regnà en aquella vila com per tot els demes pobles del Vallès.

Semblava talment que entràven en un periode de comprensio i de justicia. Desde aquell dia la Rèpùblica va quedar implantada a Catalunya i a Espanya. Tothom reclamava la Republica i aquesta havia rribt. Ningu no tenia una idea del que era i podia ésser. Des de aquell dia els homes de dreta que s'havien dit Republicans es començaren a divorciar de la Rèpublica. Des d'aquell dia els homes d'esquerra que feia tants anys estaven units es començaven a separar.

Per estimar amb força una cosa diu que s'ha de perdre. Nosaltres hem perdut la Rèpùblica, pero la volem recuperar. Erem republicans i no podem ésser altre cosa.

Visca Catalunya.

Visca la Rèpùblica.

Joan BENITO.

A L'ASSEMBLEA DEPARTAMENTAL DEL SENA

Interessant intervencio de J. Quero Molares

Tal com estava anunciat, el dia 11 d'abril tingué lloc a l'estatge de les « Sociétés Savantes », a Paris, l'Assemblea Departamental Informativa del Sena.

Ocuparen la presidència de l'acte, a més dels membres del Consell Departamental, J. Quero Molares, Tauler, Fontbernat i Gausachs, el diputat i ex-Conseller Antoni Xirau i el membre del Consell Executiu del Partit Joan Sauret.

Després d'unes breus paraules del President, Quero Molares. donant compte del perquè d'aquella convocatoria, Joan Coll, examinà la situacio politica actual, remarcant la plena conformitat amb les linies d'actuacio assenyalades pel nostre Secretari General, Josep Tarradellas a Montpeller, pero posant de relleu la necessitat que Esquerra Republicana de Catalunya, continuadora fidel del pensament dels seus fundadors i orientadors, els Presidents Macià i Companys, intensifiqui la seva actuacio i la seva posicio en l'aspecte social.

A continuacio intervingueren en el debat Josep Ferré, Joan Casado, Delmir Ibanez, Lluis Utge i Josep Sans expressant llurs respectius punts de vista que en el fons, apart algunes qüestions de matisacio, eren concretades en l'exposicio feta per J. Coll.

Seguidament el President J. Quero Molares feu us de la paraula per resumir el debat.

Amb aquest motiu s'estengué detalladament comentant la posicio de l'Esquerra en les presents circumstàncies. Destacà la unanimitat que aquesta ha merescut per part de tots els que intervingueren en el debat i digué que en la resolucio final de l'assemblea serien recollides les observacions suscitades.

J. QUERO MOLARES

Josep Quero Molares féu un analisi dels elements que concorren en la solucio del nostre problema i ho féu amb una tal precisio de conceptes que el que pretenia ésser només una senzilla exposicio de causes d'ordre internacional i interior resultà en realitat una magnifica dissertacio :

« Si, tenim tota la rao i aquest gran jutge que es l'opinio internacional ha fallat condemnant Franco i reconeixent els nostres drets. Pero ara ens manca el més essencial : la satisfaccio, el compliment de la sentència. Franco imita el mal pagador i ningu, encara, no ha trobat la manera d'obligar-lo ». Més endavant i al.ludint el fet historic que ha glorificat el sacrifici d'un pare pel compliment d'un deure digué : « Nosaltres ens trobem avui com aquell gran capità, davant el tràgic dilema. No serà millor salvar el fill d'una mort que ens el farà perdre irremissiblement, mentre que la posicio que poguem perdre la podrem reconquerir després ? Cal que, d'una manera o altra, ens decidim. No podem anar esperant sense fer res ».

Nosaltres que som republicans, que ho hem estat i ho serem sempre no podem, ni farem cap esforç per ajudar a implantar una monarquia a Espanya. Jo crec que no hem d'impossibilitar una solucio, que pugui presentar-se, d'acabar amb el règim de Franco per l'orgull o per la vanitat d'ocupar uns càrrecs o de mantenir certes posicions facilment reconquerides en un règim de llibertat.

Aquest 14 d'abril, acabà dient Quero Molares, cal que signifiqui per a nosaltres la voluntat de refer la democràcia catalana, de lluitar incansablement per aconseguir la llibertat del nostre poble i per a implantar a casa nostra aquestes realitzacions socials, essència del programa i dels principis bàsics d'Esquerra Republicana de Catalunya. Escoltado amb une gran atencio tota l'exposicio els reunits la premiaren amb nodrits aplaudiments.

El membre del Consell Executiu del Partit, Joan Sauret, adreçà aleshores uns breus mots als assistents posant de relleu la voluntat de la Direccio de l'Esquerra que els militants i els Consells Departamentals i Locals del Partit communiquin llurs punts de mira perquè del lliure exàmen i de la contrastacio d'opinions en surti sempre la veritable linea d'actuacio a seguir.

Finalment el President Quero Molares concreta, en una proposta de resolucio, el pensament del Departamental del Sena, proposta que fou aprovada per la unanimitat dels assistents enmig de grans aplaudiments i que donà lloc a la següent comunicacio :

« Al Secretari General d'Esquerra Republicana de Catalunya, Paris.

« Estimat amic,

L'Assemblea General Extraordinària del Departamental del Sena d'E.R. de C., celebrada ahir, va acordar a la unanimitat :

1r Fer arribar al Secretari General del nostre Partit una entusiasta felicitacio pel que respecta la seva darrera exposicio de Montpeller la qual representa una linea de renovacio politica.

2n. Es desig general d'aquesta Assemblea que Esquerra Republicana de Catalunya renovi ll seu esperit social i represenli, en la politica catalana, l'ideal de tota la classe treballadora que vol la llibertat, ensems que les reivindicacions socials.

3r. Sense perdre de vista el passat, que és lliço i experiència, l'Assemblea creu convenient que es segueixin atentament els esdeveniments politics per tal d'incrementar les relacions amb l'interior i l'actuacio i eficàcia del Partit a l'exterior.

Tinc la satisfaccio de trametre'us aquest acords en nom de l'Assemblea i del Consell Directiu, posant-hi tota la meva consideracio personal.

Josep FONTBERNAT,
Secretari del Consell Departamental ».

Cartes de Nova-York

Franco l'empestat

per Jaume Miravitlles

Acaba de produir-se als Estats Units un fet d'una transcendencia moral considerable. Em refereixo a l'incident que s'ha produit al voltant del vot de la Cambra de diputats dels Estats Units incloent l'Espanya de Franco al Pla Marshall.

Per a millor comprendre el significat de la formidable reaccio internacional que es produi, cal fer una mica d'historia.

El Govern dels Estats Units volia arribar a un vot final a favor del Pla d'Ajut abans del 7 d'abril per tal que el seu resultat pogués actuar favorablement damunt la massa electoral italiana. A aquest fi, les ultimes setmanes s'han caracteritzat per una activitat febril, tant a la Cambra com al Senat, per arribar a l'aprovacio del Pla.

El dilluns 22 de març el diputat d'origen polac i de religio catolica, O'Konski, conegut per les seves tendències isolacionistes, proposà una esmena on, d'una manera indirecta, era aconsellada la inclusio d'Espanya al Pla Marshall. Per a tenir una idea de la insignificança d'aquesta esmena, la donarem tal com fou proposada. Anem a donar, doncs, el text inicial de l'article :

« Art. 103. a) El terme « pais participant » tal com és utilitza en aquest titol, vol dir :

«1) Tots els països, juntament amb els territoris dèpendents de llur jurisdiccio, que han signat l'Informe del Comité per a la Cooperacio Economica d'Europa, fet a Paris el 22 de setembre del 1947 ; i

« 2) Qualsevol altre pais (adhuc qualsevol de les zones d'ocupacio d'Alemanya, qualsevol dels territoris sota administracio o control internacional, i el Territori Lliure de Trieste o qualsevol de les seves zones), que estiguin totalment o parcialment a Europa. juntament amb els territoris dependents sota la seva adminisracio.

« Mentre els esmentats països s'adhereixin, o en tant que romanguin adherits a un programa conjunt de reconstruccio europea planejat per a acomplir els proposits d'aquest titol ».

El diputat O'Konski proposà que fos afegit, immediatament després de « qualsevol altre pais », la frase « adhuc Espanya », de manera que l'apartat 2 de l'article 103 fos legit com segueix :

« 2) Qualsevol altre pais (adhuc Espanya), qualsevol de les zones d'ocupacio d'Alemanya.

La inclusio d'Espanya era, doncs, purament simbolica, puix que l'article 103 acaba amb el paràgraf « mentre els esmentats països s'adhereixin... a un programa conjunt de reconstruccio europea planejat per a acomplir els proposits d'aquest titol. Es evident que el règim totalitari del General Franco el fa incompatible amb els « proposits d'aquest titol ». La intencio d'O'Konski era, sobretot, la d'afirmar que els Estats Units, que havien obert la porta del Pla Marshall a Russia i als seus satélits, no l'havia tancada exclusivament a l'Espanya de Franco. Es a dir, fins i tot en el cas que aquesta esmena hagués estat adoptada definitivament, l'Espanya de Franco no hauria estat acceptada necessàriament a participar en els benifets del Plà d'Ajut. Per aixo, valent-se dels cinc minuts que el reglament acordava per a discutir aquesta esmena, alguns diputats coneguts per llurs idees democratiques i per llur antipatia envers el règim franquista, votaren a favor, al.legant que, després de tot, la recomanacio era mancada de tota força executiva. La votacio tingué lloc immediatament després dels cinc minuts de discussio. Eren presents a la Sala del Congrés a penes dos-cents diputats (sobre un total de quatre-cents trenta-cinc amb què compta la Cambra). Hom vota pas d'una manera nominal, sino per aixecas i asseguts, és a dir, sense que constessin els noms dels votants i segons havien votat. Malgrat aixo, a tots els Estats Units i arreu del mon es produi una reaccio d'estupor que en certs cercles arriba fins a la indignacio. Havia bastat d'incloure el non del General Franco entre les nacions que, complint une sèrie de condicions impossibles d'omplir pel franquisme, podrien ésser admeses dins el Pla Marshall, perquè s'aixequés una protesta general a tot el mon. La pressio de l'opinio publica nord-americana, dels seus diaris més representatius, dels sindicats, dels partits politics i de les diferents organitzacions fou tan gran, que el dimecres el senador Vandemberg feia una declaracio publica contrària a l'esmena, seguida unes hores més tard d'una de les diatribes més contrària a l'esmena, seguida unes hores més tard d'una de les diatribes mes contundents que hagin estat fetes contra el règim franquista, pronunciada pel mateix President dels Estats Units. Fou creada immediatament una Comissio mixta de senadors i de diputats i, en dues hores, durant el dijous, era eliminada l'esmena del diputat O'Konski.

Mentre es produïen aquests fets, l'enviat especial del President Truman, senyor Myron Taylor, parlava a Madrid amb el General Franco i la conversacio, secreta, entre els dos personatges devia ésser de tal naturalesa que la setmana següent, 5 d'abril, una manifestacio « espontània » d'estudiants recorria els carrers de Madrid al crit de « Franco si, Truman no ».

El divendres de la mateixa setmana, setmana que podrà passar a la historia amb el nom de la « Setmana Tràgica » del règim franquista, es produïa a Washington la negativa de l'Export-Import Bank a les sol.licituds de crèdit fetes per dos banquers franquistes i, a Ginebra, la negativa de la conferència sobre la Llibertat d'Informacio feta a la proposicio argentina d'admetre l'entrada, com a observador, d'un representant espanyol. Aquesta decisio fou, encara, votada per unanimitat després d'un vibrant discurs del representant de Filipines. En acabar la seva eloquent peroracio el senyor Romulo, delegat filipi, Mr. William Benton, representant dels Estats Units i ex-Director de la « Voz de America », felicità l'orador.

Franco està empestat. El seu nom té la virtut d'aplegar les masses com si portés a la seva sang el virus del colera. Allo que és dramàtic d'aquesta situacio, és que la quarantena economica i moral contra el règim franquista es tradueix en l'isolament de la nacio espanyola i en un lent implacable martiri de vint-i-vuit milions d'espanyols.

Condemnem l'aixecament de Franco en armes contra el règim legal que es donà la Republica Espanyola. Condemnem el seu suport al feixisme italo-alemany. Pero en fi, aquestes dues monstruositats Franco podia justificar-les al.legant que el feixisme espanyol, donada la situacio mundial dels anys 1936-1941, podia beneficiar d'un triomf alemany. En produir-se l'enderrocament nazi, Franco havia d'haver dimitit immediatament per tal de donar lloc a una situacio que hagués correspost al nou equilibri de forces produït per la desfeta nazi. No obstant, Franco podia encara justificar la seva permanencia al poder al.legant la possible i favorable evolucio de la democracia envers el seu règim. Pero des de la conferència de San Francisco on l'Espanya de Franco i el Manchukuo foren eliminats de l'organitzacio internacional de les Nacions Unides ; després de la resolucio de l'Assemblea General de l'O.N.U. del 12 de desembre del 1946 que aconsellà la retirada d'ambaixadors i de ministres de Madrid i la prohibicio de l'entrada de Franco a totes les agències directament o indirectament relacionades amb les Nacions Unides ; després de la reunio de les setze nacions, el gener d'enguany a Paris, en la qual fou acordada l'exclusio de l'Espanya de Franco del Pla Marshall ; i, finalment, després d'aquesta reaccio mundial que ha determinat la retirada de l'esmena del diputat O'Konski, no li poden restar dubtes a Franco sobre quina és la seva obligacio.

El seu manteniment al poder és ara un crim contra la pàtria. Cada dia que passa centenars d'espanyols moren de fam ; les bases organiques de la nacio espanyola es debiliten ; l'existència mateixa del pais, com a unitat historica, està en joc.

Mai cap governant no s'havia trobat davant una responsabilitat tan feixuga. De persistir en la seva actitud. el General Franco serà catalogat com el més gran criminal de la historia d'Espanya.

antena

Una dignitat eclesiàstica espanyola s'exclamava a les envistes de les eleccions italianes: « Dèu vulgui que els comunistes guanyin i, aixi, Espanya rebria l'ajut americà que ara li és negat ».

Costa, tanmateix, de creure que una ànima destinada a les glories celestials pugui arribar a una tal insensatesa en l'afany de poder continuar dintre d'una « tranquil.litat » que només germina convulsio i desesperacio. Pero la frase es autèntica i revela un estat morbos, ben allunyat de la pretesa preocupacio cristiana que alguns senyors franquistes criden des dels terrats.

✦ ✦ ✦

Els règims, i la politica basada en el poder personal, sacrifiquen els homes i tot el que tenen de millor a la supervivència o al triomf de llurs afanys. De la mateixa manera que ahir els comunistes alemanys negligien els nazis per liquidar els social-democrates, — llurs afins i futurs companys d'infortuni, — els franquistes, ara, han posat un ciri a l'altar per al triomf de Togliatti. La « tàctica » devora la moral, i la fredor maniobrera fa embrutar les mans.

✦ ✦ ✦

El règim falangista necessitava una Itàlia enemiga dels anglo-saxons per poder cotitzar el valor estratègic de la Peninsula. Allunyat el perill italià, Franco no podrà fer la figura d'unic cavaller de l' « ordre », aïllat com queda en un reco de l'extrem occidental europeu.

✦ ✦ ✦

Pero si a Itàlia l'anticomunisme ha guanyat una gran batalla, no es pot dir que resolgui el problema politic interior. Bona feina els queda als victoriosos. Encara no s'havien apagat les lluminàries democrato-cristianes, que la inquietud reprenia el seul vol

Els vuit milions de vots del « Front Popular » queden arrenglerats en linia de combat i l'exèrcit comunista no és dels que capitulen. Per altra part, la lluita electoral, circumscripta a dos blocs, no ha permès ni la clarificaciò, ni la normalitat que necessita el pais, una democràsia sorgida de l'opressio, de la guerra i de la revolucio. El poble ha parlat i ha votat amb apassionament, col.locat davant d'un dilema que ha aixafat ideals i programes. D'aci que si es pot confiar en la independència de la nacio, ningu no s'ha atrevit, en canvi, a deixar gaire temps al balco les banderes de la joia.

✦ ✦ ✦

De Gasperi ha estat afavorit per grans masses d'electors que ignoraven el programa del seu partit. Li serà un xic dificil digerir la seva fortuna, car ni el problema agrari ni el de la pau social — sense oblidar els derivats de la reconstruccio — no podran esser enfocats amb la independència que li haurien donat uns resultats electorals més partidaris, menys producte de la barreja i de la por. Els interessos complexos que s'han conjurat en el triomf democrata cristià, reclamaran llur compensacio aixi que el nou govern es disposi a actuar. Dretes, centre i squerres li negaran la plena llibertat de moviments sense la qual no podrà portar a terme una obra vertaderament eficaç.

✦ ✦ ✦

Ens ha portat a parlar d'aquelles eleccions la temença que a Espanya pugui succeir — l'endemà de l'alliberament — el mateix clima passional i confus que advertim a Itàlia, amb uns semblants problemes a resoldre. S'acararan allà les forces politiques amb la mateixa limitada preocupacio que a Itàlia ? Es veuran obligats els ciutadans a decidir-se en una politica d'antis, de pura especulacio internacional ?

Nosaltres desitgem que els partits s'hi puguin desenvolupar normalment, tenint per nord programes, ideologies i realitzacions concrets. L'unica manera de defugir aquests aiguabarreigs que resulten de la batalla de dos blocs electorals, i, els quals deixen en l'arena politica un sediment d'intranquil.litat que compromet l'estabilitzacio del pais.

✦ ✦ ✦

La millor formula — no comprometem ningu més que el redactor — fora la d'unes coalicions electorals logiques, entre grups i tendències afins per llurs programes i tàctiques. Creiem que caldria reduir al minim les llistes en pugna, pero abanderades, aixo si, per uns colors que no contrastessin. Una constituïda pels homes conservadors respectuosos de la persona humana, i una altra pels avançats (les esquerres), també partidàries de la salvaguarda dels valors espirituals de l'èsser huma. A llurs dreta i esquerra quedarien els reaccionaris i els comunistes.

Cadria que presidis aquesta formula, de dretes i esquerres liberals, un esperit comprensiu, de manera que la consciència del patriota prevalgués sobre la del partit, que la responsabilitat fos noblement compartida pels governants i l'oposicio, jugant cada u el paper corresponent, sense comprometre mai la normalitat politica ni valer-se de la demagogia per obstaculitzar l'obra d'aquells que la democràcia hauria portat al poder.

✦ ✦ ✦

Pero tota aquesta il.lusio serà impossible de realitzar si Franco perdura al poder, car és ell qui exacerba les passions i crea aquestes grans pors que comprometen, per molts anys, l'estabilitat politica d'un pais alliberat. Els qui sostenen Franco, treballen inconscientment més pel comunisme, que no pas el propi Kominform. A Espanya, hi ha un potent germe de revolucio afavorit per la fam i la misèria.

La personnalitat eclesiàstica que pregava per la victoria comunista, italiana — « Arriba » no s'ha estat de preferir Togliatti a Saragat — desdenyava el perill oriental per tal de poder obtenir dels anglo-saxons la tan cobejada ampolla d'oxigen que necessita el règim moribund. De la « Cruzada anticomunista », qui en parla ? Simple miralet per a caçar incautes es diuen els falangistes.

El neo-numantisme que es predica a Espanya (« O Franco o el Comunismo ») ofereix un refugi — enc que circumstancial — als ben peixats del règim que el prediquen. Cap falangista o amistançat no coneix ni la fam, ni el foc, ni la vergonya patriotica de l'assetjat. La Pàtria ? « Mi dinero, mi dinero » com diria aquell Benavente tant sensible a la rosa dels vents politics.

CARTA DE MEXIC

La tripulacio deserta *dels vaixells franquistes*

Des de fa unes setmanes es veu anclar en els ports mexicans — Veracreu, Tampico, especialment —, procedents d'Espanya, algun que altre vaixell... La premsa mercenària, a sou dels agents de Franco i la « muy honorable vieja colonia espanola » — podeu suposar com ens anomenen aquests diaris a nosaltres, els exiliats —, els reben amb bombo i platets.

— « Qué, nos vamos a Veracruz, mañana, Agustin ? » em deia l'altre dia el tintorer del meu carrer, un vell resident, asturià, que a un costat de la porta de la seva botiga sempre hi veureu un petit altar amb la Verge de la Guadalupe — idolatrada patrona de Mèxic —, junt amb una minúscula llàntia que li fa llum ; però aixo ho fa perque les veïnes vegin que el tintorer és molt catòlic i li portin roba a tenyir.

— A Veracreu ? A què fer-hi a Veracreu ? — vaig preguntar-li, fent com si ignorés que l'endemà hi arribava el vaixell « Habana », amb les despulles de l'historiador antidemocràta mexicà Carlos Pereyra, mort a Madrid, i que la gachupinada, aprofitant aquest esdeveniment luctuós, intentava organitzar, a Veracreu, una manifestació franquista.

— « Voy a ver ese barco que llega... » — però veient la meva cara i el meu silenci l'home no va insistir.

Amb tot i això, pero, els primers vaixells que han anat arribant se n'han hagut d'entornar amb les bodegues buides... Un periodic ha dit que si aquests vaixells espanyols no havien pogut proveir de les mercaderies que desitjaven era degut, no a un boicot oficial, com sembla que vol insinuar algú, sinó a la manca de divises, ja que per aquests països de l'Amèrica la pesseta no gaudeix de gaire prestigi. Per altra part, el seu interès d'endur-se'n passatge ha quedat completament fallit per l'exageració dels preus dels viatges — sis i set-cents dòlars, respectivament — ; en canvi per qualsevol altre mitjà de transport et costa un bon xic menys de la meitat del que cobren aquests vaixells franquistes.

El « Mar Cantàbrico » se n'ha endut darrerament unes quantes tones de fibra vegetal (henequen) ; és a dir, els excrements d'aquest producte que no compra els Estats Units.

El que ens interessa a nosaltres no és el fet de si aquests vaixells se n'han d'entornar buits o proveïts, si tenen èxit o fracassen en el seu tràfic comercial ; és una altra cosa més curiosa i interessant el que ens fa escriure aquesta crònica d'avui... Es el nombre de mariners, o tripulants, que, cada vegada que el « Monte Altube », el « Mar Cantàbrico » o el « Marqués de Comillas » ancla en un port mèxicà, deserten del seu vaixell.

Tant és aixi, que suara mateix del vaixell « Habana » — que salpà a la matinada del port de Veracreu, rumb a Bilbao — desertaren deu joves mariners, i també el metge de bord... Es dóna el cas que l'endemà que hagué marxat el vaixell, aquest metge, i un dels mariners fugitius, es troben casualment a l'estació de la ciutat de Puebla, on l'un i l'altre tenen familiars pertanyents a la vella colònia espanyola. El mariner, en veure el metge de bord, el seu company de tripulació, sorprès, fa un gest com si volgués escapollir-se de la seva presència ; però l'altre, que se n'ha donat compte, el crida amb aquestes paraules :

— « Oye, tú, i dónde vas ? »

El xicot es gira, i, un xic confós, baixant els ulls, només gosa a dir :

— « Oh, es que... »

— « No te procupes, hombre ; yo también me he quedado »

I els dos evadits es van donar una abraçada afectuosa i emocionant.

AGUSTI CABRUJA.

EN EL 14 D'ABRIL

Organitzat per tots els Partits i Organitzacions catalans a l'exili, excepciò feta del P.S.U.C., al qual no se'l va invitar, el dia 17 d'abril tingué lloc a l'Hotel Majestic de Mèxic un àpat de germanor i de solidaritat en commemoració del dissetè aniversari de la proclamaciò de la Rèpública Catalana. Hi assistiren més de trescents afiliats republicans. Feren ûs de la paraula Joan Moles, d'E.R. de C. i Miquel Ferrer del P.S.C. En acabar l'acte es distribuiren un gran nombre d'exemplars de l'ediciò extraordinària de « La Humanitat », de Mèxic, que conté el text integre de l'informe que Josep Tarradellas pronuncià a Montpeller el dia 27 de Març. En aquest mateix número es publiquen articles de Rovira i Virgili, Miquel Santalò, Agusti Cabruja, Joan Loperena i de Manuel Duran i Gili.

En aquella escaiença els nostres militants de Mèxic cursaren el següent telegrama al nostre Secretari General :

« Sr. Josep Tarradellas. — França. — Havent organitzat acte conjunt de commemoració aniversari proclamaciò Rèpública Catalana plau-nos fer-ne ofrena al Partit i a Militants Catalunya com a signe incondicional col.laboracio recobrament llibertats perdudes. — Pel Consell Directiu Esquerra : Dalmau Costa, President; Marius Calvet, Secretari ».

Josep Tarradellas hi ha respost amb els següents termes :

« Sr. Dalmau Costa. — Mèxic. — Agraïm incondicional col.laboració transmetem Catalunya. Nostra fe garanteix llibertat Pàtria. Abraçades. — Tarradellas ».

Ens es grat informar-vos de l'entusiasta acollida que ha tingut aci l'actitud de l'Esquerra tant pel que fa a la politica espanyola com catalana.

Adhuc sectors aliens al nostre Partit, catalans i castellans, han manifestat la seva aprovació a la politica seguida per l'Esquerra.

✦ ✦ ✦ ✦

El dissetè aniversari de la fundació del nostre Partit fou celebrat amb àpat de germanor al Restaurant « Ambassadeurs » i al qual assistiren prop de 200 militants. Hi fou llegit un interessant treball del jovenissim poeta Manuel Duran i Gili i parlaren els senyors Dot, Santalò, Loperena i el President Dalmau Costa.

MEXIC i la Republica Espanyola

Amb motiu del dissetè aniversari de la proclamacio de la segona Republica Espanyola, el President de Mèxic, senyor Miguel Aleman, ha tramés a Dn. Diego Martinez Barrio el següent cordialissim telegrama exponent de la inalterable simpatia d'aquell poble envers la nostra causa :

« Al President de la Republica Espanyola.

« En l'ocasio de l'aniversari de la proclamacio de la Republica Espanyola, em plau fer arribar a V. E. les més sinceres felicitacions del Govern i del poble mexicans i expressar anhels per la prosperitat d'Espanya i el benestar personal de V. E. — Miguel Aleman, President Constitucional dels Estats Units Mexicans ».

ERRATA

L'article « En el disseté aniversari de l'Esquerra » signat per Humbert Torres, i publicat en la passada edicio, conté un error que altera sensiblement el sentit del text. Diu aquella : « Una reforma, doncs, no ha de consistir a fer revolucionàriament de tots nosaltres uns proletaris, completant el mal, sino d'alliberar els proletaris de llur injusta condicio, per la qual cosa no valen revolucions, car la incògnita basta ». I ha de dir : « Una reforma, doncs, no ha de consistir a fer revolucionàriament de tots nosaltres uns proletaris, completant el mal, sino d'alliberar els proletaris de llur injusta condiciò, per la qual cosa no calen revolucions, car l'impost basta ».

VIDA DEL PARTIT

Consell Directiu a França

El Consell Directiu a França cumplimentant l'acord del Consell Executiu, convoca a tots els Comites i Delegacions Departamentals d'Esquerra Republicana de Catalunya al « Ple del Partit » que tindrà lloc a Montpellier els dies 29 i 30 de Maig.

La reunio començarà a dos quarts de deu del dissabte dia 29. Desde ara tots els Delegats i militants que hagin d'assistir-hi poden adreçar-se directament al Comite Local de Montpellier, Café Rich'Tavern', L'Esplanade, indicant si cal reservar-los lloc per la nit del dissabte i del diumenge.

✦ ✦ ✦ ✦

El Secretariat Permanent ha cursat el Report numero 5 de la Secretaria General del Partit a tots els Comites i Delegacions de França. Aquells que en l'actualitat no l'hagin rebut, cal fagin tot seguit la reclamacio.

GARD

Necrologica

Ha mort a Nimes el company Ramon Perez Oriol, president del Comite Departemental del Gard, el qua feia molts anys residia a Bagnols sur Cèze.

Desde molt jove havia figurat a les rengleres de la Joventut Republicana de Lleida i havia estat un ferm seguidor de Francesc Macia. Traslladat a Barcelona i en proclamar-se la Republica fou un destacat militant del nostre Partit. Havia format par del Consell Directiu del Fomen de Sans i més tard del Centre d'Esquerra del Districte X.

A l'exili ha mantingut viva la flama de la catalanitat i del republicanisme i s'ha comportant dignament; fou l'organitzador del Comite del Gard en produir-se l'alliberacio i els militants d'aquell Departament el nomenaren President, càrrec que ha exercit fins avui amb entussiasme i sacrifici.

En nom de tots els organismes dirigents d'Esquerra Republicana de Catalunya fem constar el nostre sentiment la seva esposa i fills i al seu cosi Ricard Sanchez davant el dolor d'aquesta perdua.

TARN

El Comite Departemental del Tarn, ha fet coneixer al Secretariat Permanent del Consell Directiu a França, la seva adhecio a la politica seguida pel Secretari General Sr. Josep Tarradellas i pel Consell Executiu del nostre Partit desde el darrer Ple de Montpellier, aixi mateix fan constar la seva satisfaccio per l'orientacio i el contingut de « La Humanitat » d'aquests darrers mesos.

En la seva comunicacio afegeixen que el Comite Departamental del Tarn es sent interpretat per l'accio que mena el Partit i li dona i li donara tot el seu suport perque és el sentir de tots els militants d'aquella regio.

PROVENÇA I SUD EST

En la darrera reunio general de militants de la Provença i Sud Est que ha tingut lloc a Marsella s'ha nomenat el nou Comite d'aquesta regio, el qual ha quedat constituit aixi : President, Josep Messeguer ; Vice President, Joan Solé ; Secretari Melcior Besa de Sant-Romà ; Vice secretari, Josep Gran ; Tresorer Francesc Villarroya.

Aquest Comite en començar la seva tasca ha tramès una salutacio al Consell Directiu a França i al Consell Executiu del Partit.

ALT GARONA

Amb motiu del disseté aniversari de la proclamacio de les Republiques Catalana i Espanyola, aquest Comitè Departamental, acompanyat de nombrosos militants, ana als Monuals Morts on es dipositarem un ram de flors enllaçada amb els colors catalans. El President, Joan Creus, pronunciabreus paraules recordatories de les glorioses jornades d'abril.

Després es cursaren telegrames d'adhesio i simpatia a l'Honorable President, Sr. Josep Irla, i al nostre secretari general, Josep Tarradelles.

DORDONYA

Aquest Comité Departamental ha enviat al Consell Executiu, amb motiu del 14 d'abril, una entusiasta salutacio. S'hi fa present la satisfaccio dels militants de la Dordonya per l'energica conducta patriotica del nostre partit.

AUDE

El Comite Departemental de l'Aude fent-se interpre de pensament i des neguits dels militants del nostre Partit en aquell indret, ha tramès al Consell Directiu a França perque aquest el faci extensiu al Consell Executiu i al Sr. Josep Tarradellas secretari general del Partit, un interressant document en el qual fan coneixer el seu parer en relacio a la marxa i orientacio actual d'E.R.C. en la « nova etapa ».

Entre altres coses fan constar la seva entussiasta aprovacio per a tots els treballs que es facin per la compenetracio de les forces que lluiten a l'interior i a l'exili en defensa de la Republica. Feliciten a la Direccio del nostre Partit per les seves activitats encaminades a aquest fi.

Demanen que s'accentui encara més l'esprit dels acords del darrer Ple de Montpellier per tal de contribuir a una rapida solucio del nostre problema i recorden els acords del Ple de Carcassona, en els quals es propugnava per l'entesa de totes les forces que aspiren a la Republica i a la llibertat dels pobles hispanics.

DROME

La Delegacia Departemental de la Drome, d'Esquerra Republicana de Catalunya, ha celebrat el 17 aniversari de la Proclamacio de la Republica anant a depositar une flors al Munument als morts de Mirabel aux Baronies, a la memoria de tots els patriotes morts lluitant per la Republica i per Catalunya i per la llibertat.

Acabada aquesta ceremonia, tots els assistents prengueren part a un vi d'honor ofert per aquesta delegacio.

✦ ✦ ✦ ✦

L'entussiasta militant d'aquest Departament Joan Vall, va sofrir un greu accident de treball i ha calgut dues intervencions quirurgiques per a salvar-li la vida. Li desitjem un prompte i total restabliment a la vegada que en nom del Partit li adrecem el testimoni de la nostra simpatia.

ALTS PIRENEUS

El Comitè Local de Pierreffitte ha adreçat una comunicacio a la Secretaria General del Partit amb motiu del 14 d'abril. En elle es fa palesa l'adhesio dels militants i es manifesta la satisfaccio per l'actitud del Partit davant la situacio politica. Igualment es declaren entusiasmats per la tasca del nostre portantveu « La Humanitat ».

JOSEP HUGUET HA MORT

Un altre estimat company que ens deixa. Dijous passat, dia 29 d'abril, va morir a Perpinya, Josep Huguet, després d'una greu malaltia que des de feia uns quants anys el tenia allunyat de tota activitat. Nacionalista fervent, fou un dels fundadors de la Joventut de La Falç i militant de primera hora del nostre Partit al que servi sempre amb tota lleialtat i entusiasme. Preguem a la seva muller i filles, com també a tots els seus amics i d'una manera especial al nostre Secretari General amb el que estava unit per una fraternal amistat, l'expressio del nostre mes sincer condol.

B.D.I.C

EL TEATRE FRANCÈS

"LA PEINE CAPITALE"

En un lloc imaginari que es situa al nord d'Itàlia i en un temps irreal que transcorre a l'entorn del « Quattrocento », ha situat l'acció dramàtica de la Peine capitale l'escriptor Claude-André Puget. La seva imaginació ens fa viure, en unes escenes punyents, l'angoixa moral d'un « condottiero » ideal que hom voldria personatge històric autèntic. No obstant, en sentir-lo parlar pren una realitat més viva que la d'un record del passat, ens sembla tan a prop de nosaltres, amb preocupacions tant del nostre temps, que es diria sense anacronisme un contemporani. La realitat d'avui s'enllaça amb la d'ahir i serà la de demà, davant dels grans problemes humans. Res no fa que desliurem els àtoms, si l'home segueix essent un lligam divi de cos i ànima, sotmès a les misèries i a les esplendors de l'esperit i de la carn!

A Montemagno, que és la ciutat imaginària, es donen cita el drama d'un poble, trasbalsat pels sofriments d'un setge ferotge, i la inquietud d'un home, el princep Lionel, que és el « condottiero » quimèric. Així neix i es desenvolupa una acció doble en la qual el destí individual i el collectiu s'apleguen i es condicionen mùtuament. L'home que pretén dominar-los és endut per la voràgine de les passions i el que es creia dipositari i salvador de la comunitat, es precipita en el torrent. Es la lliçó terrible de la vida. Nosaltres l'hem apresa en aquestes grans convulsions polítiques que han esclatat « a la meitat del camí de la nostra vida ».

Per això no ens sorprèn la caiguda del qui es creia per damunt dels altres, ni tampoc que posat al descobert el seu orgull, en un diàleg al.lucinant amb la seva mare, es lliuri a la violació per arribar al crim i acabar en el suïcidi. Pobre Lionel, que no ha sabut ésser bo i li manca el coratge del mal! No s'és més gran per ésser un princep! La grandesa humana no és un títol que s'hereti, és filla de la fe en la missió pròpia i en l'esdevenidor nacional. A Lionel, a qui el seu pare ha deixat una ciutat a governar, li ha estat negada per la Providència una ànima forta. Quan demana, abans de donar-se la mort, que el deixin amb els ulls oberts, ho confessa: té por de contemplar-se interiorment. De res no li ha servit vèncer l'enemic i entrar victoriós a Montemagno enmig de les aclamacions d'un poble adolorit per les privacions i les misèries. L'ús de la força no dona tremp als homes ni als pobles, és la confiança en ells mateixos, guanyada amb el dolor de cada dia, la que els fa dignes de viure. Lionel sucumbeix per manca de fe, aquesta fe que, segons la paraula evangèlica, mou les muntanyes.

CLAUDE-ANDRÉ PUGET

Aquest és el tema íntim i profund de la Peine capitale. En la seva superfície és un drama d'amor. Una novicia d'un convent, sacrilegament envait, troba refugi darrera les muralles que defensa Lorenzo, i l'amor els sorprèn i els sedueix. La bellesa s'ajunta a la joventut i a la innocència que fa irresistible l'atractiu. Es lluita dificilment amb la primera, però es capitula sempre quan l'acompanyen l'edat i la puresa. Princep o home, ningú no pot sostreure's a la crida de la raça. Però Claude André Puget, que en el primer acte ha posat l'un davant de l'altre, Lucrezia i Lorenzo, bells, joves i purs, per a crear un amor ideal, ens explica, més tard, el complex de Lionel per tal de preparar-nos al gest que esdevindrà el centre del drama. Lionel ha sentit també una passió de joventut, quan encara governava la ciutat el seu pare; però aquest li ha pres l'estimada i de les seves estranyes ha nascut Lorenzo. Després, en les correries i en les intrigues polítiques trobarà una tangent a les exigències carnals i restarà casta, per a mantenir-se fidel a la memòria de la promesa perduda. En Lorenzo ha concentrat Lionel tot el seu afecte, modelant-lo com la imatge ideal d'ell mateix. Quan la mare pròpia, insensible a l'estrall moral que causa, li revela que la jove que una nit va portar joiosament a palau amb el desig de fer-ne la muller pròpia va lliurar-se voluntàriament al seu pare, la vida de Lionel queda buida de sentit, com un gest inútil i ridícul. Si dubta, no té més que fer la prova amb Lucrezia que, en realitat, l'estima a ell, des del moment en què l'ha vist, suggereix Madona Bianca. El diàleg entre Lionel i Lucrezia és tan ric i acabat de forma que constitueix un model d'expressió dramàtica. Es el punt culminant del talent de Claude-André Puget en la Peine capitale. Lucrezia es lliura. En el tercer acte Lionel dóna mort a Lorenzo per a estalviar-li el coneixement de la veritat i beu el veri que el portarà a la tomba.

La distribució de l'obra és digna d'elogi. L'actor Jean Davy ens ofereix un Lionel pletòric de força i de moviment, italianissim i d'un verb potent i agradable. L'actriu Renée Faure, dolça o irada, és una figurina del Giotto o de Botticelli que es passeja per l'escena prodigant el seu talent i la seva gràcia. La perversitat de Madona Bianca, La diabòlica ingenuïtat de la dona i la incredulitat del cardenal Jerôme troben en Lina Novo, Louise Conte i Jean Debucourt uns intèrprets fidels. La presentació és bona. El decorat del segon acte és d'una justesa de línies escel.lent.

Claude-André Puget fa amb la Peine capitale la seva entrada a la « Comédie française » i corona així una obra literària començada en 1923 amb la publicació de la Pente sur la Mer. Mestre en el diàleg, d'imaginació fèrtil i dotat d'un instint teatral segur, Claude-André Puget és una de les grans esperances del teatre francès modern.

Frederic QUERO.

Teatre Catala

Dues estrenes a Tolosa

El dia 2 de maig tingué lloc a Tolosa l'estrena de « El cercle de la por » de Ferran Canyameres la de i « La vidueta i els set promesos » de la senyoreta Dolors Bellido. Ambdues obres teatrals foren premiades en el darrer concurs efectuat pel Casal Catala d'aquella ciutat.

La representacio tingué lloc a la « Salle du Conservatoire » amb l'assistencia de llurs autors. En el moment de tancar aquesta edicio no tenim detalls per a comunicar-los als nostres lectors.

Les activitats del Foment de la Sardana de Perpinya

En motiu de la Diada de St. Jordi, Patro de Catalunya, el « Foment de la Sardana » de Perpinyà, va organitzar una extraordinària ballada de Sardanes, que tingué lloc al magnific marc de la « Llotja de Mar » de la capital del Rossello, a càrrec de la Cobla « Nova Catalunya ».

En aquesta festa debutà l' « Esbart de Dançaires » d'aquest « Foment » compost de dotze parelles, les quals foren molt aplaudides ballant la Bolangera, Cascaballada i St. Farriol, sots la direccio del mestre Amadeu Bonet.

L'acte finalitzà amb el nostre Himne Nacional « Els Segadors » que foren corejats per la multitut de patriotes que astien a aquesta festa genuinament catalana.

« DE LA PAU I DEL COMBAT »

per J. POUS I PAGES - Edicions Catalonia, Mexic, D.F., vol. 16

L'il.lustre autor de « Jordi Fraginals » cercà i sabé trobar, en els anys angoixosos de l'exili, la més noble de les evasions a les inquietuds i les privacions : l'afirmació de la seva fe patriòtica, del seu codi de valors morals, del seu concepte de la Bellesa i del Bé. Escrites en els anys 1942 i 1943, en un recó aïllat de l'Alvèrnia, aqustes proses que ara ens presenta, recollides en un gruixut volum sota el títol « De la Pau i del Combat » podrien dir-se també justament « Cant d'Esperança ». I és això, àdhuc per damunt de la qualitat del text, de l'èxcel.lencia dels pensaments, de la profunditat de les ides, allò que dóna per a nosaltres, catalans exiliats, tot el seu valor a aquest llibre que ens arriba de Mèxic gràcies a la indefallant vocació d'editor de l'Avelí Artís.

Les 438 pàgines del volum estan dividides en quatre llibres. El primer, « perquè sigui llegit vora del foc, a la vesprada », conté, entre evocacions del temps hivernenc, com « Nadal » i « En aquest temps de bones festes », meditacions trasbalsadores sobre el món i els seus misteris, averanys de resurrecció, diàlegs eterns com « Prometeu i l'àguila » on tota la inquietud redemptora de l'home troba les seves raons de no claudicar i, amb « Visió », l'evocació de l'heroi que ha de redimir ,amb la seva puresa, totes les misèries i les traïdories, i que ha de tornar a la Pàtria el seu sentit. El llibre segon du per epígraf « perquè doni delit sota l'ombra dels fruiter en flor », i la primavera i la plenitud estiuenca s'hi enllacen en oloroses garlandes. Sentiment abrandat del goig de viure, a despit de les malures i de les dissorts, força del pensament salvador, joc de llums i d'ombres del sol i l'obaga, evocació de Sant Jordi i de tot allò que representa per a Catalunya la festa del gentil Cavaller, i els arbres del bosc, i el record del company de infantesa difunt, i aquella angoixosa interrogació de la pena de l'home i les ressonàncies del « diàleg sense respostes » que l'home es diu a si mateix... I heus ací el tercer llibre, escrit per tal que faci « companyia vora el riu, a la fresca dels pollancres », ple de joia i de força, amb records fulgurants de joventut i capvespres degotants de melangia, contrapunt etern del viure feliç i l'angoixa del demà, de la plenitud de la Naturalesa i la frisança de l'ànima... I, per últim, el quart llibre, fet « perquè doni pler a qui el llegeixi, tot prenent el sol, de cara a la marina », presagi de la maltempsada, però afirmació de l'esperança en un demà victoriós, records del temps de l'Anticrist, estampes tardorals, tancades, però, per aquelles benaventurances on, com en les del Sermó de la Muntanya, el doll de la generositat i de la justícia es transforma en joia pura i en seguretat per al demà. « Venturós — conclourà l'autor, — qui no hi ha desengany que li pugui glaçar les entranyes, i és invulnerable a la dent de l'enveja, i mai no es té en dubte de si la bondat és niciesa i mal negoci, i no té per vana quimera d'esforçar-se a posar al món una mica més de justícia i d'alegria, i malgrat els cabells blancs i la dura experiència dels homes, li flameja en el pit, com en plena joventut, l'entusiasme, i la mort se l'enduu carregat d'anys, però net de fel el pensament i el cor sense una arruga ». Aquestes ratlles no són, diríeu, un fidel retrat de llur autor ? Potser caldria encara, per a completar la silueta de l'home generós i abrandat que donava un dia, amb « L'endemà de bodes », la millor comèdia de costums del teatre català, copiar aquell colofó del llibre, lliçó inimitable de patriotisme i de fe en la vida: « I ara serà l'hora, arribat a fi de jornada i la feina enllestida, d'asseure's a reposar al peu del portal, sota la parra, i delitar-se en la serena contemplació del món, mai d'una boniquesa tan prenedora com en les últimes resplandors d'un bell dia, i entrar sense pena en la nit i adormir-se d'aquell son que no ha de trencar la claror de cap alba.

« Però, quan els temps són revolts i estan en perill de naufragi els alts interessos humans que ens hem posat per deure servir, ningú no pot abandonar, sense vergonya, la nau que s'esforça de menar-los a port i salvació. Si el braç ja no té vigoria de vogar un rem o redreçar una vela o esgrimir una destral, per fort que sigui el vent i embravides les ones i la mar infestada de corsaris, ningú no pot ser rellevat de restar a coberta, vigilant i afuada la vista ; perquè, si el capità perd el rumb o el timoner no sap treure la nau del corrent que la mena a les roques o el guaita no s'adona del vaixell enemic que surt de trascantó i es tira a l'abordatge, poguem llançar a grans veus el crit d'alerta, abans no sigui la perdició segura. »

Heus ací el credo de J. Pous i Pagès. I qui no el subscriura ? Arribat a l'edat on, com ell diria, els cabells son blancs, però l'entusiasme flameja en el pit com en plena joventut, l'escriptor patriota no es sent en pau amb la seva Pàtria, amb aquella Catalunya que ha servit amb el seu talent i les seves obres. Aquest volum de proses « De la Pau i del Combat », llibre on la literatura, la moral i el patriotisme s'ajunten per a dictar pàgines inoblidables, és potser una de les millors lliçons que poden donar, als homes que defalleixin, als catalans que es sentin vençuts per un destí advers, aquesta generació d'homes coratjosos, ardents de cor i exigents en la lluita, de la qual tots els catalans homenatjaven fa pocs dies, en els gloriosos vuitanta anys de Pompeu Fabra, l'exemple i l'honor. Josep Pous i Pagès, que sempre ha servit la causa de Catalunya, acaba de donar, amb aquest llibre desbordant de l'amor a la Pàtria, un acte de fe i una afirmació d'esperança indefallent. Val la pena que llegim devotament aquestes pàgines vibrants i que en meditem, amb la lliçó de bellesa, el sentit de responsabilitat davant el present i, sobretot, davant l'esdevenidor.

RIM.

El triomf d'una artista catalana

ALINA VALLS

Una artista catalana, Alina Valls, nascuda a Barcelona, comparteix amb un gran artista francés la capçalera dels cartells del Teatre Mogador, profusament fixats per tot Paris. « Violettes Imperiales », l'opereta de gran espectacle on Alina Valls actua de « vedette », dins d'un conjunt de 200 artistes, ja fa tres mesos que recolleix els aplaudiments d'un public que no l'abandona malgrat que l'obra de P. Achard, Jeanne i Varna i el mestre Scotto ja és a la seva centèssima representacio.

Els que hem escoltat Alina Valls en el seu escollidissim repertori de clàssic i d'opera hem comprovat la justesa dels elogis fets a la seva « veu de reflexes de cristall en tant que fina i delicada ». L'artista catalana ja havia fet conèixer abans d'ara els seus dots en innombrables ocasions a les Sales Pleyel, Gaveau i al Palais Chaillot de Paris. Invitada per l' « Art Council », la gran institucio patrocinada pel govern anglés, Alina Valls assoli un gran triomf en les seves actuacions a Londres. La mateixa admiracio s'ha repetit amb motiu dels seus recitals a Holanda, Suissa i en tos els països escandinaus.

Dona goig llegir els comentaris que la critica teatral francesa ha decidat al finissim art que la nostra connacional descapdella cada nit al Teatre Mogador. Espigolem en alguns d'aquells, car ho preferim al que nosaltres poguéssim escriure com a periodistes catalans lligats per uns sentiments amicals envers Alina Valls.

Els comentaristes subratllen amb singular coincidència que la « vedette » del Mogador ha assolit la conquesta de Paris, qual remarca ja constitueix per si sola el millor elogi a que pot aspirar un artista davant d'un public tan exigent. Així, « Paris-Presse » ens parla de l'artista que a 20 anys « ja ha guanyat la partida... amb les seves gràcies de gateta negra, i un instint natural, amb el seu gest ben col.locat i l'entonacio justa... Es una artista que coneix el seu ofici ». « Samedi Soir » hi posa un mateix accent : « Una nova vedette s'ha llançat gallardament a la conquesta de Paris... una noieta bruna i encantadora de la qual diu Henry Varna — un dels autors de « Violettes Imperiales » — que posseeix la veu de Lily Pons », « Ce Soir », « France Libre », « L'Aurore », « L'Aube » i « L'Intransigeant », entre molts altres, s'avenen atribuint a la nostra artista la « conquesta de Paris ».

La llista de periodics i la cascada d'elogis no s'acaba aci car el nom d'Alina Valls recorre tota la premsa i mereix l'atencio de tots els critics parisencs.

La vedette del Teatre Mogador acaba el seu contracte d'aci 4 mesos, pero l'Empresa estaria ben joiosa de poder-lo perllongar. Pero Alina Valls té molts projectes els quals s'avenen millor al seu desig d'aprofundir en un art més exigent que el de l'opereta. Anhela entrar definitivament per a, consagrar-s'hi totalment, al clàssic i l'opera, per als quals té indubtables i reeixides dots. Des d'ara podria anar a l'Argentina Brasil i a Hollywood on l'esperen aventatjosos contractes. La tempten molt una sèria de concerts clàssics a donar en els països nordics d'Europa, i una important firma de films mexicana l'ha insistentment sol.licitada per a uns scénarios a base de cant en espanyol.

Acabem aquestes notes sobre la nostra artista remarcant la seva gran afecció per les obres catalanes les quals mai no abandona en els seus recitals a l'estranger. Tots els grans mestres catalans troben en Alina Valls la intèrpret admirable i emocionada que els fa recollir nodrits aplaudiments.

Naturalment, Alina Valls pensa en els nostres teatres i en les nostres grans sales de concerts. De moment, pero, donarà un tomb per tot el mon i després, juntament amb la seva veu i la seva gràcia artistica, espera fer ofrena al nostre public dels exits que tant cordialment li desitgem. — J.

Les publicacions a l'interior

No pas com a acceptacio d'una precaria tolerància del règim, sino com a us d'un irrenunciable dret propi, han d'escriure i publicar els catalans de l'interior llibres, revistes i periodics en la llengua vernacla, si poden fer-ho decorosament. Aquesta limitada llibertat no és res que donin els intrusos, és una part d'allo que és ben nostre, i no s'hi ha de renunciar. Si hom pretén invocar-la per a fins de propaganda i engany, que els catalans mateixos promoguin el fracàs de la maniobra amb llur actitud. Seria absurd que no es fes us de la relativa llibertat lingüistica per la por que el règim la presenti com a prova del seu liberalisme. No som partidaris de fer cap mena de vaga de la fam espiritual. Al capdavall l'escletxa oberta és tan estreta — reduïda a la literatura dita d'imaginacio — que la mica de llibertat reconeguda posa més en evidència l'ampla zona de les prohibicions. Ara, com abans de la llibertat fragmentària, el règim malda per asfixiar i destruir la cultura catalana i per desnacionalitzar els catalans.

L'us de la llibertat restringida, ben dirigit, és capaç de contrarestar, parcialment almenys, els efectes que produeixen sobre el jovent l'absència d'una instruccio catalana i la imposicio social i escolar de les doctrines i les pràctiques falangistes ? Si és aixi, cal admetre aquest us, que no s'ha d'agrair com una caritat, sino que s'ha d'aprofitar simplement fins al dia que es recobri la plena llibertat cultural i lingüistica.

En l'aplicacio d'aquests criteri cal distingir les activitats honestes d'aquelles altres que estan inspirades per mobils utilitaris i mesquins. Hi ha escriptors i editors que resten inhabilitats moralment per a tractar, col.laborar i conviure amb els qui han mantingut l'enteresa durant els anys negres. Ha donat la pauta a seguir en aquest punt un gran català de l'exili que en ésser pregat de dir si estatia disposat a col.laborar en una revista catalana que es projectava a Barcelona, contestà : Si la fan persones decents, per que no ?

Un poble nacionalment fort pot fer dejuni de politica deu o vint anys i més i tot, sense que s'estronquin les fonts del seu patriotisme ni es comprometi fonamentalment el seu esdevenidor. Pero cap poble no pot fer un dejuni llarg de la literatura en llengua propia sense exposar-se al bastardajament i àdhuc a la pèrdua de la seva personalitat. Per a una nacio, els organs culturals son més importants encara que els organs politics. La decadència de Catalunya, a partir del segle XVIe, fou deguda molt més a la minva de la cultura propia i sobretot al desus de la llengua escrita, que no pas a l'afebliment i a la caiguda final de l'autonomia politica.

Vam dir, quinze anys enrera, en un banquet on predominaven periodistes i literats — i ens complaem a repetir-ho aci — que dada la importància cabdal del llenguatge en el cas de Catalunya, més val, dins de casa nostra, una publicacio anticatalanista escrita en català que una publicacio catalanista escrita en castillà. Es clar que la bona solucio consisteix a fer la publicacio catalanista i en català. Pero en cas de tria obligatoria, nosaltres tindriem premordialment en compte l'ús del llenguatge nacional, perqué quest us contrarestaria els pitjors verins antinacionals.

Comprenem, i àdhuc aplaudim, certs casos personals d'abstencio i reserva. Seria lamentable i censurable que es deformés o aigualis l'esperit català d'un autor per a encabir-lo dins els limits senyalats pels intrusos. Allo que pel seu caràcter o el seu contingut no pugui publicar-se integrament a Catalunya, tal com ho ha escrit o concebut l'autor, no s'hi ha de publicar mutilat o desfigurat. Avui no hi ha ni el recurs que hi havia en antics periodes de la censura prèvia : el de deixar en blanc els espais corresponents als trossos suprimits, com a muda i eloqüent denuncia de la coaccio.

La censura no és cap cosa nova ni excepcional a l'Estat Espanyol. Sota règims diversos, sense excloure el republicà, hem passat més de la meitat de la nostra ja llarga vida de periodisme sota la imposicio del llapis vermell. A través de la censura i a despit dels seus propositis, és possible de mantenir el nostre pensament i de conrear les nostres lletres. En les presents circumstàncies, considerem igualment necessàries les publications exteriors. Aquestes dues activitats han de completar-se mutualment. L'organitzacio i la coordinacio de totes dues és una tasca urgent i indispensable.

A. ROVIRA I VIRGILI.
(De la *Revista de Catalunya*).

LLEGIU I PROPAGUEU la humanitat

Els Jocs Florals de la Llengua Catalana

Segons ens comunica el Consell de la Comunitat Catalana de la Republica Argentina, atés que no han donat el resultat esperat les gestions fetes per a celebrar els Jocs Florals d'enguany a Suïssa, Bélgica o Nova York, han acordat confiar-ne l'organitzacio al Casal Català de Montevideo (Uruguay), el qual ha acceptat l'oferiment.

Tenint en compte la data actual, no serà possible celebrar la festa en la data tradicional del primer diumenge de maig. Seguint el precedent establert l'any passat a Londres, aquest any també tindran lloc el dia 11 de setembre, Festa Nacional Catalana.

Hom està ja procedint a la formacio de la Comissio Organitzadora, i a la redaccio d'un Cartell Provisional de Premis.

« Salo de Tardor »

per Pere Quart. — Il.lustracions de Roser Bru. — Editorial « El Pi de les Tres Branques », Santiago de Xile.

La revelacio de Pere Quart com a poeta jou un llibret carregat de força explosiva que duia per títol, enigmàticament, « Les Decapitacions ». Qui haurà pogut oblidar aquelles interpretacions tan modernes dels vells temes de Judit, de Salomé, d'Anna Bolena, de tots els escapçaments notoris o anònims qui inspiraven el poeta sabadellenc ? Conegut com a humorista en potència, sota el seu nom autèntic, l'home que dissimulava lleument la seva identitat sota el pseudònim de Pere Quart afirmava de bell antuvi una originalitat i una exigència que el feien candidat, ben aviat, al Premi Folguera, màxima consagracio dels nostres poetes. Aquell « Bestiari », en la seva impecable edicio, il.lustrada pel gran i malaguanyat Xavier Nogués, era pero, malgrat el premi oficial, més una confirmacio de les qualitats revelades amb certs dels poemes de « Les Decapitacions », que una ampliacio de la corda lírica de l'autor original. Hi havia, àdhuc, certes concessions al « limerick », al que els francesos en diuen « contrépèterie », facilitats que l'enginy sap prendre's i que, àdhuc divertint, fan malaguanyat el talent de l'home que les empra.

De Santiago de Xile, i inaugurant les edicions d'una nova casa on la llengua catalana serà honorada, ens arriba aquest « Salo de Tardor », que aplega tota la producció lírica de Pere Quart d'ençà del seu « Bestiari ». Hi ha poemes de circumstàncies, pèces floralesques, corrandes d'una inspiracio mediocre. Pero, al costat d'aixo, quin dubte hi ha que la deu poètica de Pere Quart ha trobat, en certs poemes del seu darrer llibre, una expressio purissima, una força patètica i una felicitat en la imatge que fan d'ell un dels autors més considerables de la seva generacio ? Les « Sis Nits » publicades, fa anys, a la « Revista de Catalunya », i algun dels poemes dictats per l'exili, com aquell « Romanç miserable » donen de dret a Pere Quart un lloc en totes les antologies.

Si afegim que l'edicio, dintre les limitacions materials que la manca de mitjans tècnics deu imposar a les impremtes xilenes, té una qualitat ben digna, i que les vinyetes de Roser Bru no desdiuen en res del to dels poemes haurem donat, creiem, una impressio sumària d'aquest volum que de les llunyanes terres de Xile, ens duu una nova afirmacio de la vitalitat de les llettres catalanes i de la inspiracio dels postes que s'han mantingut fidels al nostre verb.

T.

IMPRIMERIE DU MIDI — PERPIGNAN —
El gerent : SANTIAGO VILA
Num d'exemplars : 5 000

A l'entorn de la « Confederacio d'Organitzacions Catalanes d'America »

Acabem de rebre els Estatuts de la « Confederacio d'Organitzacions Catalanes d'Amèrica ». Aquests Estatuts, singularissim model de concisio, son integrats unicament per sis articles, dos dels quals han estat suficients per exposar-ne la part medul.lar, puix que els altres quatre tracten simplement de qüestions d'estructura.

Deixeu-nos expressar tot seguit la nostra emocionada satisfaccio davant el fet que, sota el signe del catalanisme integral, un nombre important d'entitats de compatriotes hagin convingut a agrupar-se. L'esdeveniment no pot reportar més que beneficis a la causa comuna.

Hem de creure, pero, que els amics d'enllà de l'Atlàntic no veuran amb mals ulls que exposem consideracions i suggerències que han brollat espontàniament al curs de la primera lectura de sintètic document. Ben al contrari, el nostre proposit és significar que l'àmplia concentracio d'entitats catalanes mereix de suscitar l'interès profund i el comentari franc de tots els catalans.

Tots els bons patriotes subscriuran, segurament, el programa complet de les nostres reivindicacions nacionals exposat en l'article segon i que constitueix l'ideari de la naixent Confederacio. Pero ja fa anys que ens reca haver de constatar que no és finalitat cobejada allo que ens desuneix als catalans, sino la tria de les tàctiques, procediments i oportunitats que poden conduir-hi.

Per arribar al cim, cal passar de vegades per corriols lliscants i sinuosos, que voregen l'abim. I mentre ningu no aconsegueix arribar-hi, és desenraonat que els partidaris de dirigir-nos-hi tots alhora, de pressa i corrents, vituperin aquells altres que avancant cautelosament, son els primers a guanyar certes etapes. De totes maneres, és assenyat el text d'aquell article, en el sentit de procurar la convergència de les collectivitats catalanistes dintre la « Confederacio ». Ara, en ordre a l'efectivitat, si volem fer-nos càrrec de les possibilitats ofertes, és en l'article tercer que haurem de trobar-les. Tot català nacional donarà també el seu assentiment a l'enumeracio d'activitats que presenta aquest article. Cap dels seus apartats no poden donar lloc a disconformitats de gruix i cadascun d'ells pot encloure una sèrie interminable d'iniciatives. Diriem que totes les que podriem creure escaients a les peculiaritats de la « Confederacio » ja hi son tacitament o explicitament comprese.

Aquesta plètora evident ens porta a témer que la major part del quadre de realitzacions no ultrapassi la zona dels proposits. La més gran bona voluntat dels benemèrits patriotes inspiradors de la « Confederacio » ha de topar amb la prolixitat d'execucio que reclama un pla tan vast. La desproporcio entre el cos d'exèrcit mobilitzat i l'amplissim front a atacar, ens sembla ineluctable.

Ben entès, res del que conté aquest tercer article no estimem que sigui ngligible. Pero, a seguit del seu exposat general, ens plauria la concrecio d'alguns punts determinats que constituissin el « programa minim » que hom es proposi especialment abordar. Aquesta limitacio seria prometedora d'un superior i més facil rendiment.

Certs precedents ens han portat a reflexionar, moltes vegades. No hauran d'ésser considerats desavinents els que podem extreure de la historia de la « Unio Catalanista », en els rengles de la qual haviem militat durant els nostres millors temps. La vella entitat postulava, també, per la integritat absoluta de les solucions del nostre plet i va passar molts anys difonent-los en assemblees, fulls i conferències, i no arribà a atènyer més que uns resultats modestos en l'ordre de la propaganda. Pero un dia, la « Unio » consentí a obrir una escletxa al seu no-intervencionisme politic i permeté a un dels seus dirigents, Folguera i Duran, de formar part de la Diputacio de Barcelona. I bé : aquest il.lustre patrici fou l'autor de l'afortunat projecte de Mancomunitats, que tan excel.lent servei havia de prestar al catalanisme.

Al si de la « Unio » varen ésser concevudes, també, les iniciatives de crear l'« Associacio Protectora de l'Ensenyança Catalana », l'« Associacio de Beneficència » i la « Cooperativa Mutual Catalana ». Les tres entitats, conduites fonamentalmen per significats elements d'aquella organitzacio, amb Folguera i Duran, Vicent Ballester i Grant i Sala, respectivament, al cap, depassaren de molt, en importància i en eficàcia, la propria entitat matriu. L'especialitzacio activa resultava incomensurablement més fecunda, per al nostre ideari, que no pas l'« integralisme » gairebé ascètic, d'abans.

Una altra « experiència » interessant fou la que determinà l'inoblidable apostol del Catalanisme, el doctor Martí i Julià, a imprimir a la « Unio », de la qual era President, un viratge accentuat vers la qüestio social. Els qui vam veure la profunda impressio que produí en els medis obrers l'alta qualitat de l'exposicio dels nostres principis, als quals aquell incorruptible patriota insuflava un contingut social i humà, ens hem de plànyer que la seva mort impedis de madurar el fruit del seu esforç. Pero jo recullo aci, el proposit d'encarar la « Unio » a una actuacio concreta, especialitzada.

El « pla minim » que nosaltres proposariem a la « Confederacio » que acaba de crear-se, podria abastar, per exemple els tres objectius següents :

I. — OBRA D'AJUT

Ha estat portada a terme, fins ara, d''una manera incipient i dispersa. Aixi i tot, ha beneficiat a molts companys nostres. Actualment, els Serveis adients de la Generalitat podrien testimoniar la utilitat i el conhort que representen per als nombrosos catalans hospitalitzats a França, les distribucions de peces de roba i de quantitats en metàllic que l'aportacio dels nostres connacionals d'América li permet de portar a terme. Pero hi ha molt de camp per a correr a regularitzar i acréixer aquesta accio. I, sobretot, pot venir l'hora que el canalitzar vers Catalunya mateixa aquestes funcions de solidaritat constiueixi un gest benèmerit i influent.

Els catalans exiliats pel mon no hem perdut pas l'esperança de retornar a la Pàtria ni de veure-hi reimplantar un règim democràtic. Es més, creiem que aquesta hora sonarà indefectib.ement aviat. Llavors, al contingent dels repatriats fara més pronunciada l'acuitat de la crisi economica que ja fa tant de temps angunieja el nostre poble. S'iniciarà un llarg periode en què augmentarà encara el nombre de braços sobrers i s'intensificaran les dificultats per adquirir els articles de menjar i vestir més indispensables. Serà costos de trobar un pis on encabir-se.

Prou voldriem tots que aquest periode fos el de la reconstruccio nacional, pero fatalment serà per massa temps el d'escombrar les runes de la situacio anterior. El restabliment immediat d'una normalitat politica, més o menys relativa, no implicaria pas la desaparicio simultània de la anormalitat economica. La readaptacio, socialment parlant, de la gran majoria dels repatriats, imposa a cadascu un procés tan tràgic com intim.

Es en aquesta hora, i potser abans d'aquesta hora, que la « Confederacio » hauria de donar la mesura del seu esperit de solidaritat i d'abnegacio, contribuint a combllar alguna d'aquestes llacunes d'infortuni. No ens incumbeix d'esbossar el programa del que es podria fer en aquest aspecte. Probablement resultaria erroni i àdhuc abusiu que, per a una empresa d'envergadura comptéssim, massa confiadament, amb la capacitat economica i amb la influència en el pais on viuen, d'aquelles « colonies » de catalans. Pero la recepcio de lots de queviures i de peces de roba, per exemple, representa en aquestes ocasions, molt per damunt de l'ajut material, la mà amiga que, des de l'uny, se us estén i que, en l'adversitat, estimula el vostre redreç.

II. — PRO-LLENGUA CATALANA

La reconstruccio espiritual ha d'ésser tant o més essegurada que l'altra. Els catalans no podem restar impassibles davant la tasca a fer, pero ens sentim atrets cap als germans d'Amèrica, pensant en l'esforç primordial que podrien dedicar-hi. En aquesta reconstruccio, la pedra angular haurien de voler la posar ells. Tal com varen fer antany amb l'obra de la « Protectora de l'Ensenyança Catalana » caldra que immediatament ens ajudin — o potser que ens precedeixin — a tornar-la a posar en peu.

Tots sentim en el més viu de l'ànima que durant una dècada ominosa, els infants i els joves de casa nostra hagin estat formats — o deformats — intel.lectualment, amb uns conceptes i en un ambient totalment hostils als que etnicament i biologicament els corresponien. Hem de guanyar el retrocés d'aquesta dolorosa etapa. I per reculat que trobem el punt de partida, hem de comprometre'ns a refer el camí.

La « Confederacio » hauria de restablir les Comissions Delegades de la « Protectora » i disposar-les perquè, a la primera oportunitat, rendeixin una col.laboracio efectiva a l'entitat metropolitana, a la qual cal dotar de mitjans suficients per a reimprimir excel.lents llibres de text i manuals escolars i fer-ne de nous ; per a prodigar cursets de català per totes les contrades del nostre poble ; per a formar un cos, ben dens, de professors ; per a mantenir subvencions i concursos i colonies escolars...

La « Protectora » simbolitza el culte dels catalans a la seva llengua i el temple on els homes de la « Protectora » oficien, és l'Escola. El nombre dels seus adherents ha d'ésser prou imposant per abastar — en el terreny espiritual — la significacio d'un plebiscit constantment reafirmat, alhora que — en el terreny material — sigui com el doll inexhaurible que faci esponerosos els fruits abundosament sembrats.

Al marge de les atribucions de la « Protectora », encara que completant-les d'una manera altament positiva, hi ha una altra accio, practicable, concreta, immediata, a descabdellar. Seria una gloria per als patriotes catalans d'Amèrica que la « Confederacio » la iniciés i la vigoritzés : cal oferir als infants de Catalunya, des del primer dia que el règim no ho impedeixi, un periodic infantil modèlic. Ha d'ésser d'excel.lent presentacio i han de col.laborar-hi els escriptors i els dibuixants més ben dotats per a realitzar la delicada tasca de divertir, interessar i instruir els petits lectors. D'aquests, n'hi ha molts, radicats a diferens països ; pero la publicacio ha d'arribar-los a les mans i llurs pares han de saber suscitar-los l'estima. Necessitem aconseguir l'estabilitat i la difusio d'aquest periodic si no volem retardar deseperadament la data del recobrament de la nostra consciència nacional.

Escau a l'enunciat d'aquest capitol, que subratllem la iniciativa del President de la Generalitat d'organitzar un Curs de Llengua Catalana per correspondència a càrrec de professors i sota la direccio tecnica del Mestre Fabra. Heus aci una oportunitat que no hauria d'ésser desaprofitada per cap dels nuclis d'emigrats catalans. Els estudiants, la gent jove, nois i noies, haurien d'ésser impulsats a seguir aquest Curs i la col.laboracio afectuosa de persones preparades de la localitat, hauria d'ésser-los oferta per a facilitar-los el reeiximent. No hem d'escatimar cap esforç que condueixi la joventut catalana a capacitar-se del propi idioma.

III. — PROSELITISME ENTRE ELS CATALANS EXPATRIATS

Els catalans de la metropoli ens hem sentit tothora enorgullits de la fidelitat a la Pàtria que han mostrat els nostres connacionals de l'altra banda del mar. Avidament hem volgut conèixer sempre, pas a pas, l'obra de difusio efectuada per aquells « Casals » que — com diu a la « Revista de Catalunya » el nostre il.lustre amic Rovira i Virgili — « a Amèrica, particularment, han fet guanyar simpaties i prestigi a Catalunya ».

Sense cap dubte, la « Confederacio » ve a impulsar, encara la continuïtat d'aquesta magnifica linia d'actuacio en la qual es destaquen masses orfeoniques i representations teatrals, editorials de llibres i de revistes literàries, conferències i actes commemoratius. Jocs Florals i Fires del Llibre...

Pero, per què ens abstindriem de fer una remarca que ens apena ? Es aquesta : que la majoria de compatriotes emigrats es desentenen de tota col.laboracio a aquella obra. El retret, ben entès, cal dirigir-lo als abstencionistes. Els patriotes de les nostres entitats d'Amèrica deuen tenir més raons que nosaltres mateixos per a doldre-se'n. Amb tot, volem indicar-los la conveniència de reconsiderar periodicament aquesta qüestio. Llur preocupacio natural per a fer prosèlits, no podria trobar algun formula, alguna tàctica, més eficients que fins ara ? Es que hom creu esgotats els mitjans d'atraccio i de recrutament ? Es possible que, com ens escriu un amic de La Havana, hi hagi en aquella capital una « colonia » de més de sis mil catalans i el « Centre Català » no compti amb més de cent vuitanta associats ? Aillats de les collecivitats patriotiques, aquests coterranis ja no deuen compartir les nostres exigències espirituels... Pero si se'ls « gratés », si fossin persuasivament sollicitats, refusarien també llur cooperacio a actuacions determinades com les que ens hem atrevit a suggerir en els dos extrems que precedeixen ?

Ajudar els compatriotes en tribulacio i procurar als infants llibres escolars, son dues coses a les quals no pot negar-se cap català, trobi's on se trobi. No ha d'ésser impossible desvetllar, en molts d'ells, el cor i la comprensio. En tot cas, els objectius indicats han de fer més accessible l'ingrés d'aquest sector, fins ara apàtic, a l'obra de la « Confederacio ».

Que els seus propulsors vulguin reconeixer que el present article ha estat dictat per la nostra millor intencio patriotica.

Miquel GUINART

la humanitat

— PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA —

2ª EPOCA — Nº 90 — 10 DE MAIG DEL 1948

En l'aniversari de l'assassinat del lider obrerista i republicà, Lluis Companys i Eduard Layret acudien cada any al peu del monument de la plaça Sepulveda on acudia un gran nombre de catalans.

1ER DE MAIG

El proletariat català manifestava cada primer de maig en favor de les seves reivindicacions socials. Els seus volers s'adien als de tots els seguicis que es formaven arreu del món, plasmant-se així, una solidaritat obrera i internacional mai no desmentida, almenys, sentimentalment. De mica en mica, però, la diada anà perdent els seus colors de tempesta per convertir-se — advinguda la República — en una festa amplament popular celebrada per tots els estaments democràtics. No desapareguéren ni les banderes ni les comitives dels carrers, però ja no constituien la única manifestació, car la festa es generalitzava i portava als camps i a les muntanyes l'alegria dels treballadors i progressistes doblement endiumenjats.

Catalunya, aquesta terra xopa de democràcia, no romangué mai d'espatlles a l'obrer o, almenys, aquest sempre trobà una gran comprensió en extenses zones del nostre país. Els que suposen que en cada català hi ha el germe anarquista exageren només per destacar com és d'acusat l'individualisme i el sentiment humanista de la nostra gent. Les repressions de la política i de la policia de Madrid contra els nostres obrers sempre toparen a Catalunya amb una viva reacció car els catalans ens oposem temperamentalment, a tota llei de sang i de força, homes com som inclinats a la comprensió d'uns estats passionals a vegades desbordats, malauradament.

El clima de respecte i de simpatia de que guaiia la clase obrera a Catalunya oferia ample marge a l'aparició de liders populars que aviat prenien fondes arrels en les masses perseguides i sofertes. Els Companys, Layret, Segui, Peiró i tants d'altres es feien escoltar perque sabien agermanar llurs paraules i conducta, nobles i desintéressades, de cara sempre a aquest doble neguit típicament català : l'avenç social i el sentiment d'humanitat. Certament, el « Noi del Sucre » — com Peiró — no militava en política, però sentia uns idèntics afanys — i els sentia a la mateixa escala que els seus amics Companys i Layret. Els uns des de les barricades sindicals i els altres des de la tribuna política tots maldaven per una mateixa causa. L'ideal d'humanitat impregnat d'un sentiment català, del més pur i noble estil, constituïa el fons permanent de llurs constants predicacions. D'un parlar encès i ardit els liders obreristes catalans no creien en l'oratòria més que com un mitjà d'interessar les masses per un desvetllament cívic en el qual confiaven com si es tractés de la millor arma.

Llurs fulls de « servei » són tan nets i honorables com plens de remarques policiaques. D'una presó i d'un penal a l'altre aquells cavallers de l'ideal social anaven deixant trossos de vida, però salvaven llur llibertat espiritual car aquesta els abrandava l'esperit i els illuminava tothora pel camí dret que mai no abandonaren fins a la tomba. Trist destí el d'aquells homes ! Companys, Layret, Segui i Peiró cauran de genolls víctimes d'uns mateixos odis. El braç i el plom que els abat són distints, però no la mala ànima instigadora del crim que sempre és UNA.

Cossos tornats a la profunda terra portant al pit unes roses de sang, l'exemple de llur conducta és una fletxa flamejant que ens assenyala el camí a seguir i aquest, obrers catalans i no catalans, però que estimeu la pàtria d'adopció, mena cap a la justicia social i humana, vers aquest gran temple on s'oficia l'amor i el respecte als sentiments i a les creences de props i aliens. Que ningú no tracti d'enemistar els ardors socials de l'obrer amb els neguits patriòtics catalans — a l'alçària del gran concert universal — car constitueixen, ambdós, els puntals del nostre pervindre i de la nostra pau.

A l'entorn de la unitat europea

Per A. Noguès i Pàmies

Ortega i Gasset diu que el procés de la unitat d'Europa es precipitarà si les trenes d'un xinés apareixen pels Urals o l'Islam dona una batzegada. Aleshores el fet real — la unitat d'Europa — sortirà de la subconsciència de l'europeu per a manifestar-se amb la llum de l'evidència i concretar-se en una forma estatal. L'home europeu existeix ja en el domini dels fets i el que manca és el ciutadà europeu. L'Associació europea no és doncs cap fantasia. D'antuvi, la comunitat que l'ha de fer possible ha estat creada per una historia que és la historia mateixa de la civilització.

El perill constituirà el toc de crida. I si de moment les trenes del xinés o els problemes, cada vegada més angoixosos, per altra banda, de l'Islam, no impressionen les fibres més intimes de l'europeu, els articles de la «Pravda» o els ministres que cauen finestra avall, el fan reaccionar, obrir els ulls, i, en aquest occident d'Europa hom té l'impressio que qualsevol dia una trompeta escoltada a Radio Moscu derrocarà les muralles que fins ara han asfixiat Europa.

Car quan es parla d'Europa no es parla d'altra cosa sino de la defensa de quelcom ben amenaçat : una manera de viure, unes institucions, unes creences. Per aixo l'Europa que es crea no té, ni ha de tenir, en l'espai, limits de cap mena. En el decurs dels segles Europa ha creat una civilització i aquesta civilització es defensa tant en lluita extracontinental com en guerra civil, si algun país, com Alemanya en la passada contesa, traeix el seu ideal.

Per altra banda, les contingències de la vida moderna ens condueixen a una epoca en què tota politica viable ha d'ésser projectada sobre grans espais.

Ara bé, com es farà la unitat ? La unitat d'Europa sera una associacio merament defensiva, és a dir, per a fer front al perill que s'entreveu ? O es farà amb una ambicio més noble, més elevada ? L'europeu esfereït que s'uneix amb un altre europeu per a defensar-se, tindrà prou consciència per a copsar la realitat del moment crucial o bé hi restarà insensible com ja ha fet entre les dues guerres ?

El perill pot ésser, certament, el toc de crida. Més una unio feta purament per a defensar quelcom no és una unio positiva i de pervindre. Per a mantenir la comunitat europea el que cal és donar un ideal a l'europeu, proposar-li una tasca, fer-li veure on es va. El moment politic actual sofreix, en tots els ordres, una crisi de manca de claretat. En aquest cas passa el mateix. Quan un no està conforme amb el que succeeix en el mon, el mot Europa sorgeix com un bàlsam miraculos. I el mot Europa no ha d'ésser pronunciat amb misteri, recança o somni, ans al contrari, ha d'ésser una idea clara, precisa, cartesiana.

Un europeu pot ésser socialista o conservador. Pero forçosament ha de tenir una fita ineludible : la dignitat de l'home. I aixo comporta immediatament una sèrie de conseqüències. Almenys dues. Primera, una concepcio dualista del dret, i un dret inalienable, sagrat, per a les persones, i, un altre, apart completament, en altra esfera, per a la comunitat politica. I segona, la intervencio del ciutadà en els afers publics. Tota unitat d'Europa que no es faci d'acord amb aquestes premisses sera un escamoteig, un artifici.

Si partint d'aquests principis que posseeix l'home europeu es crea el ciutadà europeu, és a dir, en el marc europeu, se li garanteix uns drets i s'el fa intervenir amb eficacia suficient en l'administracio dels afers publics, l'europeu podrà aleshores continuar acomplint aquells deures gloriosos que ja ha acomplert en el passat i els deures més ineludibles que l'avenir li exigeix.

La revolucio europea, que resta a fer, és una obra eminentment avençada. Tasca, sense cap dubte, del que Koestler en diu «esquerra europea». Endemés, en aquesta hora greu, sempre ho hem dit, l'anticomunisme estèril ens repugna. Al totalitarisme, blau o roig, hi hem d'oposar la realitzacio plena de la Democràcia.

«La dissort de la Democràcia, diu Maritain, és la de no haver-se encara realitzat». La Democràcia i Europa ens semblen tant lligades que obliga els democrates a no haver de dir mai : «La dissort de la Democràcia és la de no haver realitzat Europa».

El Castell tràgic

Per A. Rovira i Virgili

Per què Montjuic, la muntanya guardiana de Barcelona, ha passat a esser un símbol de dolor ? Per què aquesta altura vora la mar, que durant segles va servir per fer senyals als navilis, ha esdevingut un turó maleit ?

Jacint Verdaguer enceta la seva magnifica *Oda a Barcelona* amb la visió mitológica de Montjuic, pare i custodi de la ciutat :

Quan à la falda et miro de Montjuic [seguda,
m'apar veure't als braços d'Alcides [geganti
que per guardar sa filla del seu cos- [tat nascuda
en serra transformant-se s'hagués que- [dat aquí.

La missió de custódia va complir-la Montjuic en el segle XVII, quan en el lloc de l'antic semáfor celebrat amb versos festius pel poeta Frontanella — un dels fills del gran jurista — fou bastida une fortalesa improvisada. El primer castell de Montjuic va ésser alçat de pressa i corrents pel mes de desembre del 1640, en ésser envaida Catalunya per l'exèrcit reial del marquès de Los Vèlez. L'invasor, partint de Tortosa avançava a sang i a foc pel Camp de Tarragona i pel Penedès, tenint la capital de Catalunya com a objectiu principal. Per a la millor defensa de la ciutat emmurallada, al cim de la muntanya protectora s'alça el castell, no massa gran ni massa poderós, perquè eren escassos els mitjans i curt el temps.

Va portar-se bé Montjuic, i va portar-se bé el seu castell nou el dia 26 de gener del 1641. Arribat l'exèrcit del rei d'Espanya davant Barcelona, la batalla començà de bon matí amb l'atac de l'invasor al castell. Els atacants estaven segurs de conquistar-lo amb poc esforç. Tenien en llur poder els plànols de la fortalesa i de les obres exteriors, que els havia lliurat pocs dies abans el seu governador mateix, un vil noble català, Rocabertí de nom, que va empassar-se a l'enemic. Peró la primera onada d'assalt — una unitat d'irlandesos — va tenir la sorpresa de trobar completament canviada la disposició de les obres de defensa ; i és que els catalans, dirigits pel nou governador, els francès Aubigny, van treballar tota la nit anterior en aquest canvi salvador. Els irlandesos van veure caure el seu capitost, i hagueren de retrocedir, com les altres forces que els seguien. Els assaltants van rodolar rostos avall, perseguits per la guarnició del castell, mentres pel vessant del costat de Barcelona les dones pujaven als defensors victualles i municions. A la tarda, un gran atac catalano-francès de cavalleria, en direcció del pla d'Hostafrancs, desféu materialment les formacions enemigues, que perderen alguns dels seus alts personatges i quatorze banderes, penjades poc després de cap per avall en el gran balcó del Palau de la Generalitat, que ales hores tenia la barana de bronze.

D'aquella esplèndida victória, que obligà els filipistes a retirar-se sobre Tarragona, els historiadors catalans en diuen la « victória de Montjuic ». La muntanya i el seu castell van complir llur missió de protectors de Barcelona.

***

Caiguda i sotmesa Catalunya, hom va servir-se de la muntanya i del castell contra la terra i contra la capital. El castell reconstruit, d'aspecte lleig, va esdevenir una amenaça, i la muntanya, enllletgida per les nafres de les pedreres, mostrà una silueta de mal averany. I damunt l'altura va planar l'esglai de la maledicció.

Un procés famós envermellí encara més la muntanya, ennegrí encara més el castell. Fou aquell procés que tots els catalans recorden : el de la bomba del carrer de Canvis Nous. Procés muntat per policies i confidents, que omplí els calabossos d'homes idealistes, entre els quals hi havia aquell gran catalá, Pere Coromines, condemnat a mort, indultat més tard, respectat i admirat pel seu talent i per la seva obra.

Aleshores el nom de Monjuic ressonà sinistrament per tot el món, enmig del clam de justicia per la revisió del procés. Els últims anys del passat segle van veure, a Catalunya, a Espanya i a l'estranger, el pas de les manifestacions cíviques que demanaven la revisió del procés inic.

La ferotgia dels turments i de les condemnes fou deturada en part per l'acció dels homes de cor. Entre els primers que alçaren la veu de protesta, cal esmentar-ne sobretot dos : Francesc Pi i Margall, que va obrir la campanya en el seu setmanari *El Nuevo Régimen*, i Valentí Almirall, que des de la presidencia de l'Ateneu Barcelonès va denunciar els fets a despit del terror establert pels victimaris.

L'any 1908 torná a ésser vermella la muntanya amb l'afusellament de Francesc Ferrer, injustament condemnat pels fets de la Setmana trágica, en els quals no havia tingut cap intervenció.

I vermellejà novament el dia 15 d'octubre del 1940, quan queia afusellat el President de Catalunya, Lluís Companys. Ja no s'apagarà mai aquesta vermellor. De tots els àmbits de la terra catalana s'albira i s'albirarà sempre. Vermellor de sang que és una vermellor d'história, com la dels quatre flams de la nostra ensenya.

Demà — un dema próxim — els catalans hem de redimir la muntanya. Hem de redimir-la de la lletjor i de la tristor. Els jardins que ja han ocupat una part dels seus flancs, han de pujar amunt, per tots els costats, fins al cim, guarint les afres de la pedra martìzitzada com la carn dels homes. El castell negre ha d'ésser enderrocat, i amb els seus carreus ha d'alcar-se el monument purificador. Un roserar de roses vermelles ha d'alcar-se damunt el boci de terra envermellit per la sang del President màrtir.

Arrasar el castell i redimir la muntanya. Tal és la sentència que, sense trigar gaire, s'ha de complir.

Catalunya i el Congrès Europeu

Ha estat tramès el següent telegrama :

« President del Congrés Federalista d'Europa
La Haïa.

« Amb l'esperança que l'esperit federalista s'afirmarà definitivament en el Congrés que s'honora amb la vostra Presidència, « ens plau expressar-vos els nostres millors desigs per la reixida « dels Estats Units d'Europa en un clima de comprensio mùtua « i en el respecte dels homes i dels pobles ».

TARRADELLAS, Ex-Cap del Govern Català; ROVIRA I VIRGILI, President del Parlament Català ; POMPEU FABRA, ex-President de la Universitat Autonoma de Barcelona ; BOSCH GIMPERA, ex-Rector de la Universitat de Barcelona ; JOSEP CARNER, QUERO MOLARES, ANTONI XIRAU, VENTURA GASSOL i MARTI BARRERA, ex-Consellers del Govern Català.

CONFERENCIA DE PREMSA

Els internats de Karaganda

El dia 24 d'abril tingué lloc a l'estatge social de la Federacio de Deportats i Internats Francesos una conferència informativa destinada a la premsa francesa i exiliada.

El representant d'aquella Federacio digué com li plaia manifestar la solidaritat envers la Federacio Espanyola que s'ocupa d'interessar l'opinio internacional en favor dels internats republicans espanyols al camp rus de Karaganda. A seguida el senyor Josep Domènec, de la Federacio Espanyola, informà llargament sobre totes les incidències d'aquest doloros internament i al qual ens hem referit sovintejadament des de les columnes de « La Humanitat ».

En acabar la informacio, molt objectiva i d'una gran emocio, els periodistes francesos demanaren alguns aclariments els quals foren immediatament fornits per la presidència de l'acte. Es reparti als assistents un voluminos i documentadissim «dossier» que interessà vivament la premsa. Hem pogut llegir, després, extenses informacions franceses que hi feien referència.

Acudiren un gran nombre de periodistes francesos i espanyols. «La Humanitat» també hi era representada.

× × ×

L'Agrupacio Catalana d'Invàlids i Mutilats de Guerra ha fet publica la seva compenetracio amb tots els qui propugnen per l'alliberament dels internats a Karaganda. «Creiem .. es proclama .. que les nostres mutilacions garantia d'una conducta passada integra, ens confereixen tota la solvència per a prendre la defensa dels injustament perseguits ».

«LA HUMANITAT» a 10 francs

Degut a l'augment considerable que sofreix la impressiò del nostre portantveu i al nombre crescut d'exemplars que enviem gratuitament arreu amb fins propagandistics ens veiem obligats a posar a 10 francs el preu de cada nùmero.

En endavant, però, les edicions extraordinàries de 4 pàgines no sofriran cap augment i, per tant, només valdran 10 francs com les de dues pàgines.

Esperem que els nostres amics es faran càrrec de les raons que ens obliguen a aquest augment de preu, compensat, sovintejadament, per edicions a 4 pàgines, i que voldran continuar donant-nos l'ajut que ens és tan necessari en aquestes circumstàncies de redoblada activitat tant a l'exterior com a l'interior de Catalunya.

Dels temps heroics

Salvador Segui, el « Noi del Sucre », l'prador popular que s'imposava à les masses per la seva fermesa i sinceritat

Els menys de 30 anys desconeixen la historia dels temps heroics del republicanisme obrerista català. Tota ella es feta de sacrifici, de lluita i de privacions. « La Lucha » és el full diari caracteristic d'una època en què els dirigents republicans s'agitaven amb menyspreu dels innombrables entrebancs que els entenallava.

Les dificultats economiques constituïen aleshores un dels més grans obstacles de la propaganda i de la difusio del pensament d'aquells lluitadors de la segona decada de segle. Certament, no requerien les empreses idealistes centenars de milers de pessetes com avui en dia, pero aleshores vint-i-cinq pesseles de diner dificilment abastable.

El periodista Francesc Aguirre ha escrit algunes anècdotes referents a les dificultats economiques en què es debatien aquells abrivats defensors de totes les causes que eren Companys, Domingo, Layret, etc. Ens permetem reproduir-ne algunes :

« L'existència de « La Lucha » sobrepassa tots els récords del sacrifici i de l'entusiasme. La pobresa anava de bracet amb la més desatentada de les valenties. Companys en posà càtedra. Els dialegs del després President de Catalunya, Lluis Companys, amb l'administrador Miquel Gaudier podrien servir de tema per a un sainet.

— Necessito deu duros — deia, amb cert astorament i com avergonyit de l'absurda peticio, Lluis Companys.

L'administrador posava cara de tres Deus a la demanda, sense descloure els llavis. Companys tardava una mica a renovar la peticio, i en formular-la el to era persuasiu i l'actitud humil. Gaudier obria el calaix. S'havien fet uns pagaments de paper i només quedaven 28 pessetes. Companys, indecis, no s'atrevia a deixar sense diners l'administrador. Estava a punt d'anarse'n sense insistir. Pero no duia cap cèntim al damunt. I com qui pren una decisio heroica, s'emportava 14 pessetes. Pero era fatal l'entrada de Francesc Iribarno. El seu cop de sabre era tràgic perquè la peticio de diners era feta sempre a base de drames de familia. Companys es quedava sense res. Donava les 14 pessetes que havia pogut obtenir... i insistia prop de l'administrador al qual arrancava un duro. Calia — escriu F. Aguirre — presenciar aquella escena per assaborir la timidesa financera de Lluis Companys. »

I ara una anècdota que demostrara el tremp i l'atreviment d'aquells homes que tant saberen defensar el proletariat català en dies en què la mà forta repressiva mai no vagava.

« Una tarda arriba a la Redaccio de « La Lucha » la noticia que al « cuarto de banderas » d'una caserna s'havia acordat per l'oficialitat imposar-nos una sancio violenta per la campanya del periodic contra les dilapidacions, els robatoris i la sangonella del Marroc. Lluis Companys, satisfet de l'ocasio que se li oferia, ne va tardar a cridar el capita general.

— Aci, Lluis Companys, des de la Redaccio de « La Lucha ». Hem sabut que un grup de militars es proposa visitar-nos aquesta nit per obligar-nos a tallar la campanya que fem sobre el Marroc. Cometran un acte d'indisciplina que vos, natutalment, haureu de castigar. Nosaltres, emparats per la llei, no consentirem que sigui violat el nostre domicili. I replicarem adequadament als indisciplinats, amb el mateix to que emprin. Ens defensarem amb els mitjans de què disposem. Li ho adverteixo perquè després no pugui invocar la ignorància del que es prepara. Bona nit.

Gran terrabastall a la Redaccio. Els disconformes amb les « estridències » se n'anaven discretament, mentre alguns altres fitaven la pistola. Un silenci. Companys comenta somrient, sense afectacio, com un nen que acaba de fer una entremaliadura :

— No vindran. Els hem espantats.

I no comparegueren. »

Catalans en la reconstruccio francesa

« Mai els treballadors catalans i espanyols no ens han ocasionat la més minima dificultat »

ens diu M. KERGOMARD, Director de Relacions Exteriors de la casa RENAULT

Un reportatge de JOSEP SANS

L'exili, i les dificultats de la vida diària, ha fet necessari l'adaptacio a feines que no eren les propies a una gran part de catalans i espanyols. D'ençà del primer moment de passar la frontera — en 1939 — la major part dels exiliats haguérem de pensar recomençar una nova vida, sense tenir compte, en general, de les activitats particulars portades a terme anteriorment, ni de les capacitats de cadascú. La duresa de la vida i els anys passats han intensificat, encara, aquesta situacio i avui dia veiem com arreu de França, els catalans exiliats han hagut de dedicar-se a professions diferents de les llurs.

Les professions anomenades liberals, son potser les que més han sofert d'aquesta transformacio. No obstant, amb fé i amb desig, no solament de guanyar-se la vida d'una manera regular, sino per a contribuir, en la mesura de llurs forces, a l'esforç de redreçament de la nacio que ens acolli en 1939, tots aquests catalans treballen avui dia, incansablement, en fàbriques, tallers, preses d'aigua, camps, etc., posen en llur com a tot l'esforç de l'ànima catalana i l'orgull de fer veure, a uns i altres que, lluny de la Pàtria, el català s'adapta per tal de treballar, i demostrar, de l'unica manera que pot fer-ho, la seva reconeixença a la nacio que li dona acolliment.

LA HUMANITAT vol, en una sèrie de reportatges que anirem publicant regularment, donar a conèixer l'esforç dels nostres compatriotes en terres franceses i l'opinio, ensems, que mereix a les respectives direccions el treball dels catalans i dels espanyols en general. Seguint doncs aquest criteri hem cregut que el primer lloc a visitar era precisament allà on segurament hi ha més exiliats treballant en conjunt. Volem parlar de la casa « Renault », empresa nacionalitzada i on en l'actualitat, mes de cinc-cents exiliats, catalans i espanyols, contribueixen amb llur treball perquè la produccio augmenti fins a reprendre, no solament el ritme d'abans guerra, sino, seguint els plans de l'empresa, a ultrapassar llargament aquella produccio.

LA « RÉGIE NATIONALE RENAULT »

La casa Renault és, avui dia, potser la més gran empresa de França. Cal tenir en compte que solament a la fàbrica de Billancourt treballen prop de trentacinc mil obrers. Des del manobre fins a l'Enginyer, hom pot trobar-hi totes les categories i tots els oficis sense necessitat de moure's del conjunt de la fàbrica.

La Direccio de la Casa Renault, representada par Mr. Kergomard, Director de Relacions Exteriors, ens ha rebut amb tota amabilitat, i ens ha donat totes les facilitats necessàries per a portar a terme el nostre treball. Responent a les nostres preguntes, Mr. Kergomard, ens ha explicàt el funcionament general de l'empresa. Nacionalitzada al moment de l'alliberacio degut a la col.laboracio economica que els propietaris havien tingut amb els ocupants, la casa Renault és avui dia propietat de l'Estat Francès, encara que regida d'una manera autonoma per un Consell d'Administracio, compost de representants, en nombre proporcional, del Govern, dels quadres i dels obrers. La casa no depèn per res del Pressupost de l'Estat i s'administra per ella mateixa, exactament com si fos una empresa privada qualsevol.

Tot aixo, naturalment, permet una sèrie de realitzacions socials importants, i una renovacio de la maquinària que d'altra manera seria impossible d'obtenir. Aplicant el principi de l'empresa privada a l'empresa proprietat de la nacio, utilitzant els beneficis a la renovacio i modernitzacio del material, aplicant les reformes necessàries per a fer que el treballador se senti cada dia més identificat amb la casa i pensi que quan treballa per l'empresa nacionalitzada Renault, treballa aixi mateix per ell i pel conjunt del poble, s'arriba a crear un estimul colectiu que dona com a resultat un augment progressiu i important de la produccio i, el que és més important encara, de la qüalitat de la fabricacio.

EL COMITÈ D'EMPRESA

El Comité Obrer d'Empresa té a càrrec seu, a més de la representacio dels treballadors al Consell d'Administracio de la « Regie », la realitzacio d'una millora essencial de les condicions de treball, alimentacio i higiene de tota la fàbrica.

Ensems, el Comité Obrer, conjuntament amb el Consell d'Administracio, ha establert una prima especial destinada a aquells que, per les seves iniciatives o invencions permetin un millorament del treball i un estalvi, sigui de produccio, sigui de matèries primeres, que porti com a conseqüència una baixa del cost de base dels productes fabricats.

BILLANCOURT

Per tal que poguéssim fer-nos càrrec de la importància de l'empresa, Mr. Kermogard tingué gran interès a fer-nos visitar els principals tallers de la gran fàbrica de Billancourt. Visita important per a nosaltres i on veiérem des de la fabricacio de peces de recanvi, fins a la cadena on, començant per posar les més petites peçes, pocs moments més tard sortien en estat de marxa els cotxes completament acabats.

L'APORTACIO CATALANA...

De mica en mica, la nostra conversa ha anat vers el punt per a nosaltres el més interessant. L'aportacio catalana i espanyola a l'obra de l'empresa. El nombre d'exiliats que treballen o bé que han treballat alli i l'opinio que la direcció té del treball dels nostres companys.

Mr. Kermogard és franc. No vol donar-nos una opinio favorable només per tal de ser-nos agradable i fer-nos contents. No. Considera que no és a ell a qui escau una opinio sobre el treball dels exiliats catalans i espanyols si no a la persona que en té el contacte directe i que coneix amb més exactitud la posicio del personal de la fàbrica. I aleshores assistim nosaltres a un curt diàleg que per la seva brevetat té la més gran importància. A la pregunta concreta de Mr. Kermogard, el director del personal respon :

— No hem tingut mai una sola queixa. Els caps de taller son lluny de planyèr-se del treball dels catalans i espanyols. Aixo vol dir qul donen plena satisfaccio.

— Treballen actualment a la casa 512 obrers catalans i espanyols, dels quals 80 % son de la categoria Obrers «specialitzats i la resta son Obrers qualificats d'entre els quals n'hi ha 19 d'una qualificacio excellent.

— Molts d'altres han treballat aci. Pero no podem dir-vos el nombre exacte en aquest moment. Em penso que passen dels 3.000 els que d'una manera periodica han estat entre nosaltres. Molts d'ells han deixat la casa per marxar a altres països i alguns, pocs, per retornar a Espanya. Altres han trobat treball en llur anterior professio. N'hi ha alguns que treballen aci d'ençà del 1944. La majoria, pero, dels actuals, ha entrat a treballar l'any 1946.

— Aixi, doncs, l'opinio concreta de l'empresa... — demanem a Mr. Kergomard.

— Mireu, en poques paraules podem dir que, en aplicacio del proverbi « els pobles feliços no coneixen la historia », els treballadors catalans i espanyols de la casa Renault no han provocat mai la més minima dificultat. Em sembla que és el millor elogi que es pugui fer d'ells. No ho creieu aixi ?

PARLEN ELS OBRERS

Pero a nosaltres ens interessava també conèixer l'opinio dels qui treballen, dels nostres companys que han fet possible amb llur esforç i llur conducta que la direccio de la casa Renault els tingui en aquesta opinio. I hem parlat amb un gran nombre. No hem volgut, pero, fer unes preguntes concretes que moltes vegades podrien semblar interessades o de doble intencio. Hem preferit parlar de la major part de qüestions que interessen a l'empresa, del treball que desenvolupen, de les dificultats que troben, de les millores obtingudes, de l'ambient general que s'hi respira. Si la direccio estava contenta pel fet que mai no hovèn provocat dificultats, voliem saber també l'opinio del treballador pel que fa a aquella direccio i també, als seus caps de taller immediats.

Del conjunt de converses, de preguntes, de respostes, d'opinions, la major part coincidents, hem cregut que el millor era concretar-les en l'opinio expressada per dos bons amics nostres, vells militants de l'Esquerra i els quals, precisament, han hagut de transformar completament llur vida per adaptar-la a les noves necessitats del moment. Exemple de la voluntat dels catalans i de la fe en un demà millor, malgrat les dificultats del present.

Joan Casado es jove encara, 38 anys aproximadament. La seva professio anterior, a Catalunya, era de practicant en medicina. La seva actual és d'obrer especialitzat sobre maquina en la fabricacio de petites peces.

— « La nostra adaptacio a l'actual treball — ens diu — es normal. No podiem pas fer altra cosa. Es veritat que per aquell que estava acostumat à un treball diferent, la fàbrica és dura, pero hem de pensar que les circumstàncies també ho son i que cada un de nosaltres ha de fer tot quan estagut al seu abast per a complir com cal i especialment tenint en compte que som catalans i que hem de donar un exemple arreu on siguem.

« Per part de la direccio de la fabricacio — continua dient — mai no se'ns ha posat cap dificultat en res. Podria creure's que pel fet d'ésser una empresa nacionalitzada hi hauria dificultat per als estrangers. Res d'aixo no ha ocorregut i avui dia som un gran nombre els qui treballem aci. I si per part de la direccio no hi ha hagut dificultats, per la part obrera ha estat encara molt millor.

(Seguirà en les vinents edicions)

ULTIMA HORA

Tot fa creure que davant l'actual situacio politica tant el Govern republica com alguns dels Partits i Organitzacions que en formen part es disposen a reconsiderar llur actitud.

Per la nostra part informem els nostres amics que el Consell Executiu ha estat requerit per la Comissio del P. S. O. E., en nom de la qual el Sr. Indalecio Prieto l'ha posat al corrent de les gestions que porta a cap.

També, el Consell Executiu, ha rebut la visita del Sr. Josep Ma. de Lasarte, Conseller del Govern d'Euzkadi, en la seva qualitat de Delegat especial del Partit Nacionalista Basc, de l'interior i de l'exili. Li ha donat compte del seu pensament politic en relacio als possibles canvis en l'actual composicio del Govern republica.

Per ultim, invitat el nostre Secretari General pel Cap del Govern, Sr. Alvaro de Albornoz, ambdos han mantingut una llarga entrevista en el decurs de la qual han estat considerats els diferents problemes que té plantejada la politica republicana.

***

El nostre Secretari General fou rebut el dia 7 del corrent pel President de la República, D. Diego Martinez Barrio, amb el qual conferencià cordialment.

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redaccio : 6, Bd Poissonnière Bureau 316, Téléphone Pro 15-01 Poste 82 PARIS (IXe)
Administracio : 30, rue des 3-Journées PERPIGNAN
Tresoreria : Paris C. 646950 M. Vila Santiago 6, Bd Poissonnière PARIS (IXe)

2e EPOCA – Nº 91 – 26 DE MAIG DEL 1948 | Fundador : Lluis COMPANYS | Preu : 10 francs

LA NOVA ONADA REPRESSIVA CONTRA ELS PATRIOTES DE L'INTERIOR CONSTITUEIX UNA ALTRA PROVA QUE EL TOTALITARISME FRANQUISTA MENYSPREA EL MON.

Deliberarem pensant en Catalunya

EDITORIAL

D'OCTUBRE ençà...

A darreries d'octubre de l'any passat, Esquerra Republicana de Catalunya *celebrà el seu darrer Ple a la ciutat de Montpeller. D'aquella reunió, la trascendència de la qual ha estat unanimement reconeguda en l'elogi o en la crítica, va sorgir-ne una posició que englobava el conjunt de la nostra política, — tant la catalana com la republicana. De llavors ençà, s'han produït prous esdeveniments per a que els organismes directius del nostre Partit hagin decidit la convocatòria d'un nou Ple. A la vetlla d'aquest comici, ens sembla escaient, ni que sigui d'una manera breu i esquemàtica, d'establir una mena de balanç dels fets esdevinguts i de la posició adoptada per l'Esquerra en compliment dels acords de Montpellier.*

Senyalem un fet trascendental en la política catalana : la decisió del President Irla, després d'un extens periode de consultes prop de bon nombre de personalitats de la vida política i espiritual de Catalunya, de donar per acabada la tasca del darrer Govern de la Generalitat. La decisió del President ha estat unanimement compresa i aprovada. I tenint en compte l'executòria i el patriotisme de l'home que es troba al front de les nostres institucions nacionals, de l'interior i de l'exili han pervingut al President de Catalunya veus d'afectuosa adhesió, entre les quals no hi ha mancat la nostra. Només una actitud ha estat discordant : la dels comunistes catalans del P. S. U. C. Prosseguint tàctiques i procediments que cada dia feien menys possible la convivència i l'actuació conjunta, els homes del P.S.U.C. no han dubtat a emprendre una campanya, dominada per la vilesa i la indignitat, contra el nostre Partit i els seus homes representatius. Hem dit sovint — i ho hem dit al P. S. U. C. — que no acceptàvem el diàleg sinó quan ens semblava digne d'ésser mantingut. A totes les diatribes dels despitats i dels impotents, al servei de tots els interessos menys els de Catalunya, hi responem amb el més profond menyspreu. En definitiva — i és una altra constatació important que cal subratllar — mentre els comunistes catalans s'han isolat d'una manera completa, avui veiem com les forces democràtiques catalanes, ultra donar llur suport al President Irla, treballen per tal d'arribar a una veritable entesa entre elles i fer desapareixer la diferenciació de l'interior i l'exili. Essent les aspiracions comunes i els objectius idèntics, les actuacions d'uns i altres han de sincronitzar-se amb la màxima eficiència i amb les majors possibilitats de cara a futures actuacions.

Si en la política catalana s'ha fet tot aquest camí, dissortadament no pot dir-se el mateix pel que ateny a la republicana. Tots els nostres lectors saben la posició opositora que hem adoptat enfront el Govern Albornoz, la persistència del qual creiem nociva per la causa que defensem. En els actuals moments, quan cal encarar-se amb les realitats internacionals i dignament cercar a treure'n tot el profit, quan cal, almenys, respectar — encara que no es comparteixin — els afanys d'aquells que cerquen una solució al plet espanyol el Govern Albornoz no solament ha fet figura de bel-ligerant ans bé ha adoptat actituds d'un rigidisme i d'una inoportunitat que forçosament havien d'abocar-lo al fracàs. La nostra actitud ha estat prou clara per a que hagim de glosar-la. A les critiques adreçades al Govern Albornoz des d'aquestes mateixes columnes, s'hi ha ajuntat la posició marcada pel Secretari General del nostre Partit Josep Tarradellas en la seva darrera conferència. Creiem, doncs, que cal acabar amb una organització que avui no respon a res i que cal deixar un marge als Partits politics per a que cerquin possibles solucions als nostres problemes, i que s'ha de constituir un govern restringit, a base de personalitats sense representació partidista que prestingiin i preservin les institucions republicanes. No és, aquesta, una actitud política merament circumstancial, ans bé projecta una perspectiva força dilatada de cara al futur. Aquest futur — malgrat el marasme actual — les forces democràtiques podem influenciar-lo amb una actuació intel-ligent. En el camp internacional Franco no guanya cop posició i, per contra, es veu refusat de manera sistemàtica. A l'exclusió del Pla Marshal, a l'absència de representació espanyola en reunions internacionals suara celebrades, s'hi uneix darrerament l'acord del congrès de la Haya presidit per Winston Churchill i al qual assistiren els homes d'estat més representatius de l'occident europeu. No val, doncs, la pena d'estar preparats i contribuir a preparar totes les contingències que puguin presentar-se ?

Heus ací, d'ençà octubre, quina ha estat la nostra posició i com hem entés restar fidels a la lletra i a l'esperit dels acords de Montpeller. Avui, però, s'imposa un nou contacte entre els organismes dirigents del Partit i els militants. Una vegada més, amb tota independència i amb alt esperit patriòtic, els homes del nostre Partit s'enfrontaran amb un conjunt de problemes ben delicats. I una vegada més, d'aquestes lliures deliberacions que fan la grandesa de la democràcia, en sorgirà l'esperit autenticament catalanista i republicà que han fet de

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

CONVOCATORIA

Es convoca per als dies 29 i 30 de maig del 1948, un Ple del Partit, que es celebrara a la ciutat de Montpeller i al qual podran assistir :

Primer : Les mateixes representacions i persones dels anteriors Plens.
Segon : Una Delegaciò dels Comités i Delegacions que no formin part de cap Departamental.
Tercer : Tots els militants que hagin exercit càrrecs polítics o orgànics a Catalunya i a França.
Quart : Tots els militants que desitgin presentar proposicions polítiques al Ple, hagin estat o no aprovades pels Comités co rresponents.

ORDRE DEL DIA :

1r. — QUESTIONS ORGANIQUES. (1)
2n. — INFORME DEL SECRETARI GENERAL.
3r. — POSICIO DE L'ESQUERRA EN RELACIO A :
a) **Partits i Organitzacions catalans.**
b) **El Govern de la Repùblica i els Partits espanyols.**
4t. — PRECS I PREGUNTES.

Paris, 3 de maig del 1948.

Josep TARRADELLAS
Secretari General.

(1) La discussio d'aquest apartat ocupara tota la primera sessio, la qual començarà a dos quarts de deu de la nit del dia 29.

EL VIIIé PLE DEL PARTIT

Si rellegim les notes fetes publiques amb motiu de les reunions del nostre partit, constatarem que en cada un dels set plens celebrats fina ara, es manifesta un anhel de presència politica. Es natural que si l'Esquerra proclamà la Republica — i es feu aixi l'hereva d'une tradicio catalana liberal i progressiva — no volgues declinar en cap moment la seva responsabilitat en la gestio politica de l'exili. D'aci la seva insistència perqué les Institutions es fessin doblement presents amb llur accio diplomatica a l'exterior i amb llur ajut als que lluiten a l'interior.

Partit catalanista que guanya l'autonomia politica del seu poble, l'Esquerra tampoc no podia negligir les necessitats catalanes i és per aixo que ha vingut maldant per un ample front nacional que, ensems que unis els que senten en carn viva els dolors del nostre poble els dotés d'un instrument de lluita capaç d'acarar-se als opressors, apte per a l'obra de redreçament espiritual.

Aquesta doble preocupacio — responsabilitat republicana i catalana — és la que ha presidit els nostres set plens i malgrat que les circumstancies imposessin, diversament, l'accent sobre l'una o l'altra, cap d'elles, pero, no ha sofert postergacio, car ambdues constitueixen per a nosaltres un tot ben agermanat. En els quatre plens celebrats a Montpeller i a Perpinya, hi predomina la nota catalana. Es pledeja per una unitat nacional i si bé la seva sort sofreix alts i baixos, molts cops descoratjadors, tot i aixo els ponts han romas estesos com a senyal d'una esperança que el cor mai no ha refusat. En el Ple de Carcassona, com en el darrer de Montpeller, la politica de relacions amb els partits no catalans hi occupa un lloc preeminent per causa de la confusio politica i per les divisions que ens menen a un estancament, sino al propi fracas. Tant en l'un com en l'altre, els nostres delegats reaccionen com es mereix davant el perill i es prenen decisions que contrasten amb l'ambient conformista que domina en certes esferes i en certs grups politics. En el darrer celebrat a Montpeller, els delegats escometen el desmenjament i la desorientacio imperants en el clima politic exiliat amb un vigor digne dels millors temps de l'Esquerra. El pacte amb els bascos, l'acord de conjugar els nostres esforços amb els dels altres partits i moviments catalanistes per a una obra nacionalista, i la presa de posicio davant la iniciativa dels socialistes per à trobar nous camins de solucio al problema espanyol, constitueixen la prova evident que el nostre partit és capaç de redreçar-se, i sense caure en renunciaments substancials, s'oposa a la continuacio d'una tactica i d'une concepcions politiques que els temps condemna per ineficaces.

Seguim creient que les Institucions han de matenir-se presents, pero més adaptades a la realitat. Mai hem demanat llur desaparicio i si unicment que permetin als partits un marge de llibertat per a trobar nous camins de solucio. No ens espanten els mots quan al darrera es manté ben viva la dignitat, quan son motivats per l'eficacia en els propositis. Entenem que les institucions han de renunciar algunes de llurs funcions i cenyir-se a la missio salvaguardadora del nostre patrimoni espiritual. Creiem que nos les hem d'exposar pel pendent dels compromisos i han de romandre serenes dipositaries de l'esperança que a tot ens anima de cara el dema.

El vinen pel dedicarà une especial atencio a les gestions que fa « Solidaritat Catalana » per aconseguir un climat de convivéncia entre els catalans de l'interior i de l'exili en vistes a l'obra de redreçament nacional. L'Esquerra s'hi aboca amb una absoluta despreocupacio de pretensions partidistes. No ens dol en el més minim aquesta abdicacio si, com esperem, és corresposta pels altres companys i si amb ella guanyem una bona trinxera per al catalaniste.

Aquest cop, figueren com a primer apartat de l'Ordre del Dia les questions orgàniques. Aixi s'assenyala un desig expressat pels delegats del darrer Ple i hi és escaient si es té en compte que pot ésser restingida, i potser fins i tot prohibida, l'actuacio organica dels partits exiliats.

CARTES DE NOVA-YORK

FRANCO VEN LA VAIXELLA

per Jaume MIRAVITLLES

Els diaris publiquen una noticia sobre l'acord al qual s'ha arribat, en principi, referent als cabals alemanys a Espanya.

En el transcurs de l'última guerra, en efecte, es constitui una comissio interaliada que tenia per objecte evitar que Alemanya, a través dels països dits neutrals, tals com Suècia, Suïssa, Espanya i Portugal, disposés d'or o de comptes corrents per a facilitar la seva propaganda a Amèrica i d'altres països. A aquest fi, Anglaterra, Estats Units i la majoria de països aliats « congelaren » l'or espanyol i els comptes corrents i diposits dels espanyols en llurs respectius països.

En acabar-se la guerra, els països neutrals sol.licitaren la cancel.lacio d'aquelles mesures financieres. Pel que fa a Espanya, no obstant, sorgiren grans dificultats relacionades amb el control i la possessio de les propietats alemanyes establertes durant la guerra en territori espanyol. Franco s'oposà sistemàticament perquè aquestes proprietats passessin sota el control de la comissio interaliada. Com a conseqüència, els Estats Units mantingueren congelat l'or espanyol, i els comptes corrents que hi tenien els ciutadans espanyols.

Segons l'acord al qual ara s'ha arribat, la Comissio Interaliada a Espanya prendrà possessio dels béns alemanys, i els vendrà després d'un minucios escrutini per tal d'evitar que entitats ficticies els comprin per a després traslladar-los a empreses germàniques. El producte de la venda, en pessetes, serà destinat pels Estats Units, Anglaterra i França, les tres nacions principalment afectades, a adquirir, refermar o ampliar llurs edificis consolars a Espanya.

Com a conseqüència d'aquest acord, l'or espanyol serà descongelat, es a dir, podrà ésser venut contra dolars, o podrà ésser utilitzat com a garantia per a crèdits bancaris. Els comptes corrents o els diposits d'espanyols als Estats Units seran també descongelats. Fins ara, en efecte, els espanyols amb comptes corrents a l'Amèrica del Nord, només podien disposar de mil dolars al mes i encara havien de provar que aquesta quantitat era destinada exclusivament a despeses corrents de llur existència.

? Quin és el significat d'aquestes mesures, i quines son les seves conseqüències polítiques i economiques ?

Es indubtable que el General Franco les presentarà com un gest amistos dels Aliats envers el seu règim. En el seu anhel de descobrir signes que puguin trencar l'hermètica quarantena a què està sotmès, el General Franco qualificarà aquest fet d' « evolucio favorable del mon envers el seu règim ».

No hi ha tal cosa. La mesura no és res més que una conseqüència de la liquidacio financera de la guerra i ja s'hauria produit en 1945, si Franco no hagués insistit a reclamar la possessio de les propietats alemanyes.

La quarantena contra Franco persisteix i s'agreuja. Vegeu, sino, la reaccio de l'opinio publica i del President dels Estats Units contra l'intent d'inclusio de Franco al Pla Marshall ; continua en la declaracio del lider socialista italià Saragat en afirmar que després de les eleccions als seu països, el problema número u d'Europa consisteix en la liquidacio del règim franquista; la posicio antifranquista s'afirma en la invitacio feta als liders oposicionistes Lopez Olivan, Ortega Gasset, Gil Robles i Prieto, a la conferència de La Haye, on seran discutits els plans de l'organitzacio de l'Europa federal, invitacio feta amb l'aprovacio i segurament la suggestio de Winston Churchill, i, finalment, en la declaracio del Secretari Marshall a Bogotà que assegurà que Franco no entraria en el pla d'ajut que porta el seu nom, perquè les seves idees estan massa lluny de les concepcions democràtiques.

? Quines seran les conseqüències d'aquestes mesures en el pla economic ?

Passa a la segona plana

Textos

AHIR... ...AVUI

El President Companys

« Contra els qui, com Companys i d'altres dirigents de la burgesia catalana, conseqüents en la seva politica de traïcio a les llibertats nacionals del poble català, incapaços de lluitar al costat del poble, des de fora, hipotequen la llibertat i l'esdevenidor de Catalunya ».

(Manifest del PSUC. Mexic, 1940).

« Tarradellas, Pi i Sunyer, Humbert Torres i altres... traeixen Lluis Companys, el President màrtir ».

(Col.leccio « Lluita », 1948).

Les Institucions

« Si que ens refusem, categoricament, a discutir el problema dels organs constitucionals, perquè l'experiència ha palesat prou que a l'exili son bandera de divisio, no d'unitat, que a l'interior del pais no son bandera de combat, que en el camp internacional el que compta no son els Governs o parlaments ressecats per la inactivitat o l'eixorca politica de comité... »

(Comorera, 18-12-43, México).

« En dissoldre el Govern i decidir no formar-ne un altre, el senyor Irla se situa al marge de la legalitat establerta per la lliure voluntat dels catalans i defensada amb tanta sang i dolor : legalitat representada per la Constitucio de la Republica i pels Estatuts interior i exterior de Catalunya ».

(Manifest del PSUC, 4-2-48. Mexic).

La Lliga

« Hi ha catalans, potser hi ha companys, que recelen i ganyotegen dient-se : una altra vegada amb Cambo i Duran i Ventosa, amb l'Abadal i amb Cirera, l'isidrista?. Per bé que amb les persones hem de marxar si elles volen... »

(Comorera, 3-12-42. Mexic).

« El Sr. Tarradellas... duu el Partit de Macià i de Companys pel mateix camí de traiciò i de deshonor que van emprendre els Cambo, Ventosa i Calvell, Duran i Ventosa, Bertran i Musitu, etc. etc. ».

(« Lluita », 19/5/1948).

El nacionalisme

« Yo, aparte de una corriente lirico-poética, intelectualista, exclusivamente de amor a la « dolça parla catalana » que hoy culmina en la « Fundacio Bernat Metge », no he creido nunca en el nacionalismo politico de Cataluña ».

(R. Vidiella, « De Paris a la carcel de Madrid », 1931).

« Lluites que, dirigides per la classe obrera, impulsades amb tant d'heroisme pels companys del nostre Partit i de la UGT, son la millor garantia de la sortida democràtica del nostre problema, de la victoria de la Republica i de les llibertats nacionals catalanes ».

(R. Vidiella, « Lluita », 28-1-48).

EL MILLOR TERMOMETRE

Per Enric ROIG i QUEROL

Els Serveis de Cultura de la Generalitat de Catalunya han organitzat, com tots sabeu, un curset de català per correspondència.

Els nostres compatriotes hi han respost d'una manera tan franca, sense negligir els innombrables francesos i castellans que s'hi han inscrit, — com també alguns catalans de l'interior — que tots els optimismes han estat ultrapassats. Tan és aixi, que aquella frase tan rebregada a la qual recorren els organitzadors d'espectacles : « l'exit ha sorprès la mateixa empresa », bé ara perfectament a tomb. Quedarien agradablement sorpresos els nostres lectors si els donavem la xifra exacta dels inscrits. Com que no és pas amb finalitats de propaganda que ens hem posat a escriure aquestes ratlles — el curs, que ja ha començat, té sobrerament l'exit assegurat — no entraré en aquests detalls que, en tot cas, incumbeix als serveis organitzadors de donar-los, si ho estimen convenient.

Jo del que vull parlar és del signe esperançador que representa la nodrida inscripcio assolida per aquesta iniciativa dels nostres Serveis de Cultura. Els catalans podrem tenir molts defectes, i grans, pero és indubtable que entre les virtuts que posseïm, la més sobressortint és l'amor que sentim per la nostra llengua. Ho podrem perdre tot, pero mentre mantindrem avivat el foc sagrat del nostre verb, la nostra causa no serà mai perduda. Bé prou que ho saben els nostres enemics. Per aixo tots els atacs més virulents han estat sempre dirigits contra la nostra parla. Car nos ens han d'enganyar les tolerancies condicionades, servides amb una mesura esquifida, com àra, des de fa poc, només per a servir els interessos dels endogaladors el qual gosen aixi defensar cinicament llur democracia organica : « Si deixem

Passa a la segona plana

LLEGIU A SEGONA PLANA
TESTIMONIS DE L'INTERIOR

LA UNIO DE RABASSAIRES I EL P. S. U. C.

Per PERE PUIG JUVINYA

El PSUC prossegueix, incansable, la seva tasca patriotica a favor de la unitat. La darrera troballa ha estat la de fer publicar una crida signada per vuit rabassaires, i adreçada a tots els pagesos catalans, per a fer-los sabedors que Pau Padro, abusant del càrrec de president del C. E. de la Unio de Rabassaires, els ha traït posant-los al servei dels capituladors, covertint-se ell mateix, en agent de l'imperialisme anglo-saxo.

Segons aqueixa nota, en Padro ha sabotejat totes les propostes i suggeréncies quel el grup stalinista dintre de la U. de R. presentava a cada ple de delegats, per tal de portar la lluita pagesa per camins d'eficacia i, sobretot, l'acusen d'haver posat el càrrec de conseller à disposicio del President de la Generalitat per convertir-se, en la darrera réunion del governe en un peo al servei dels « maniobrers liquidacionistes ».

Malgrat que aquests arguments no tenen ni cap ni peus, crec convenient concretar alguns fets i algunes dades que els contradiuen severament. No ens referirem, esta clar, a les incidéncies del darrer Consell de la Generalitat encara que val a dir que la versio que en tenim difereix essencialment de la que propalen els psuquistes. Quant a les propostes i suggeréncies que l'esmentat grupet presentava reiteradament als plens, només cal dir que es resumien en dues : Demanda d'ampliacio del Govern Catala amb representants de la U. G. T. del senyor Vidiella i de la C. N. T. collaboracionista — la mateixa que ara és objecte dels insults de « lluita » i a la qual gratifiquen amb el nom de « C. N. T. de su Alteza » — i que el nostre portantveu « La Terra » adoptés una posicio més combatent, és a dir, que en cada numero es publiquessin articles incendiaris, i de crida a la mobilitzacio per tal que els pagesos es llancessin a la lluita amb les

Passa a la segona plana

Als nostres amics

Prosseguint el pla d'agrupament dels nostres serveis administratius, han estat trasladades a Paris la Tresoreria del Partit i l'Administracio de « La Humanitat », les quals son instal.lades al mateix lloc que ocupen la Secretaria General i la nostra Redaccio.

Recordem que cal enviar les comunicacions que hi facin referència a :

6, Boulevard Poissonniére
Bureau, 316
Paris —9

EL COMPTE XECS POSTALS...

...que donem a seguida és habilitat per a rebre les liquidacions de les cotitzacions mensuals dels Comités i Delegacions, les dels paqueters de « La Humanitat » i les subscripcions, aixi com els donatius dels nostres amics.

Preguem que en utilitzar el nostre Compte xec postal es faci exactament amb el mateix text, sense cap afegidura. No obstant, es poden fer al dors algunes observacions.

Heus aci com ha d'anar redactat el « mandat » :

Paris C. 646950
Mr. VILA Santiago
6, Bvd. Poissonnière
PARIS IXé.

PREGUEM ALS COMITES...

...que vulguin procedir amb la màxima diligencia a la tramesa mensual de la liquidacio de les quotes fixades pels nostres Estatuts orgànics, car és molt convenient que es posin tots al corrent de pagament per a poder fer front a les despeses inherents a una organitzacio activa com és la nostra...

Invoquem, aixi mateix, llur provada bona voluntat perqué propaguin el nostre portantveu i ens tinguin al corrent dels canvis d'adreça o baixes dels subscriptors. Alguns Comités s'encarreguen de fer mandats pel compte dels qui treballen o viuen isolats. Cal imitar aquesta conducta profitosa per a tots.

ELS NOSTRES SUBSCRIPTORS...

...rebran dins de pocs dies un full de « mandat » de xec compte-postal, amb la indicacio de la quantitat a girar. Els preguem que el complimentin amb la celeritat que els és habitual. Poden-repetim-ho-indicar al dors la destinacio de la quantitat enviada : subscripcio, donatiu mesal o extraordinari, etc.

Alguns dels amics no ens comuniquen llur nova adreça i d'aci retorn inutil de numeros i retard en servir les subscripcions. No oblideu d'advertir-nos cada cop que canvieu de domicil.li. I interesseu els vostres amics per a que se subscriguin a « La Humanitat ».

AJUDEU-NOS !

Esperem que els Comités, les Delegacions i els amics faran, com cada vegada que els hem requerits, honor a aquesta crida. No desconeixem les dificultats economiques derivades de l'allargassament de l'exili, pero estem convencuts que repetiran un esforç a la mesura de llurs possibilitats.

La impressio de « La Humanitat », la sintesi que fem en francès i en castellà, el nombre crescut d'exemplars que enviem gratuïtament arreu del mon, aixi com les activitats, cada dia més ambicioses del nostre Partit, causen grans despeses que no poden ésser ateses sense un sovintejat esforç per part de tots els amics.

Liquideu, els paqueters, mensualment; que satisfacin, puntualment, els nostres Comités, les cotitzacions establertes; que els subscriptors no oblidin llur abonament i, finalment, que tots aquells que puguin ens honorin amb un donatiu mensual o amb un d'extraordinari, tant se val la seva importància.

Ajudeu-nos, amics i portarem a terme tots els projectes que tenim en perspectiva.

Josep TARRADELLAS, Secretari General. | **Santiago VILA,** Tresorer i Administrador.

SENSE CENSURA

TESTIMONIS DE L'INTERIOR

S'acusa una greu depressio economica i una perillosa desmoralitzacio ciutadana

La crida als nostres lectors de l'interior demanant que ens fessin arribar noticies susceptibles d'ésser comentades des d'aquestes pàgines, comença a donar resultat. Hem rebut qui sap les cartes que denuncien estraperlades, atropells i anècdotes que delaten la immoralitat que regna en totes les esferes oficials. Avui, pero, donarem millor acollida als diferents testimonis que ens informen de com es precipita vers el caos, una economia que estava ja ressentida per una politica de govern alegre i irresponsable. El clam d'angoixa predomina, més o menys, en totes les informacions fins ara rebudes.

Ens plau agrair als corresponsals anonims de l'interior l'interès amb què han acollit la nostra crida i els demanem que perseverin. Alguns s'han valgut de procediments massa dilatoris, com es el de fernos arribar les cartes a través d'amics situats en paîsos massa allunyats de França. Cal enginyar-se per trobar uns mitjans més ràpids, servir-se dels que tenen a França, o a la seva vora, encara que per aixo hagin de valer-se d'una literatura menys expressiva i menys clara.

Espigolem avui, entre les cartes rebudes.

ELS BENIFETS ARGENTINS

Mancat Franco de l'ajut que li podia pervenir del Pla Marshall, ha orquestrat el protocol hispano-argenti. Només es tracta, com es veurà, d'una pura diversio per apaivagar l'angoixa, cada dia més creixent, pel col.lapse economic que sofreix el pais. Llegiu aquests paràgrafs d'un corresponsal català que resideix a Madrid.

« El protocol argenti és, al meu parer, dolent. La quantitat prestada és irrisoria ateses les necessitats d'Espanya. Per altra part, el desinterès de Peron té molt a desitjar. El blat que es ven a l'Argentina a 15 pesos, el tractat ens el concedeix a 60. I no parlem de la seva qualitat. Fem veure que ignorem, també, que es tracta de sobralles. Se'ns ha fet la gràcia de poder compensar part del deute que contraurem, mitjançant la construccio de vaixells. Pero nosaltres només podem fer les carcasses i ens caldrà adquirir a l'estranger, i amb divises, la part més costosa, com maquinària i aparells. No cal dir que ens costaran un ull de la cara. La pobra gent que aquests dies ha manifestat la seva simpatia envers Peron, no coneix el drama d'aquestes intimitats i somnia, somnia ».

LA CRISI ECONOMICA

En una carta que ens retransmet un amic de França — i recomanada als nostres serveis per a publicar-la — se'ns dona compte de la depressio economica que existeix a Catalunya.

« Algu va començar a fer correr que els preus s'abaixarien i la gent s'ho ha cregut. Tothom es retreu de comprar esperant la baixa anunciada. Aquesta ha vingut, pero només es tracta de productes que, per llur preu, quedaven reservats als milionaris. La necessitat de fer front a venciments i el retraïment dels compradors, han determinat una sensible baixa de preus. En el cas que s'accentuï el fenomen baixista, cal preveure greus conseqüències, car a mesura que s'estengui provocarà l'atur forçós de moltes industries i esdevindrà la catàstrofe. Per ara, els gemecs només se senten en el clos del capitalisme i de la gent de borsa. No es farà esperar, dissortadament, a esdevenir general.

DEL FELIÇ ISOLAMENT

Un comerciant comunica a un client les seves impressions sobre les conseqüències de les eleccions italianes. Reproduïm uns fragments de carta que hi fan referència.

« El triomf dels democrates italians constitueix un suport decidit al Pla Marshall. Aquells resultats faran correr la muralla que els Estats Units fa uns mesos potser pensaven establir a Espanya, i nosaltres serem deixats a les bones de Déu. I la propaganda que sofrim, vinga cantar a la lluna, mentre els seus empresaris continuen tan ben peixats i tan ben divertits ».

LES DUES CLASSES

Veus aci un testimoni el tranquil cinisme del qual revela la descomposicio moral de molta gent.

« No et pots arribar a imaginar la que se'ns espera amb la baixa precipitada de preus. Es dona com a segura, i imminent, la fallida d'empreses de tota mena. Entre elles n'hi ha de ben conegudes i que fins ara gaudien d'una espléndida solidesa.

Que fem? Tu mateix jutjaràs. Aci hi ha la classe dels pobres — pocs escapen a la seva dependència — i la dels rics, la dels milionaris. Els primers tenen per estrella del nord un llit en un sanatori antituberculos, i no hi ha mai un lloc buit. L'altra classe, la dels privilegiats, omplena els restaurants de les « Set portes », « Parellada », « Glacier », etc. on els menus costen cent pessetes. Els cines i teatres els estan reservats, car no tothom té vint o vint-i-cinc pessetes. I perquè la diferència entre els que es moren de fam i els « rics » sigui més ostentosa, corren per aquests mons de Déu uns autos a cinc-centes mil pessetes que et deixen bocabadat.

Aixi les coses, què volies que fes? Entre el sanatori i l'auto he triat aquest ».

UNA LOGICA INDIGNACIO

No tota la clerecia es fa complice d'aquestes disbauxes. Un dels bons capellans dels que encara creuen en Déu i que veu venir amb horror el desenrotllament de la catàstrofe, ha proferit conceptes durissims contra els qui, des de dalt, desdenyen la misèria i la desesperacio.

« Bé està que el poble passi necessitats quan la solucio és impossible, pero és una vilesa sense nom que aixo passi perqué un grup de privilegiats no vol donar el braç a torcer facilitant una sortida a aquest règim que és la vergonya més infamant ».

SIMPTOMES PERILLOSOS

La premsa ha donat compte de l'arrest de dos mesos que s'ha imposat al general monàrquic Kindelan. Un corresponsal ens dona els antecedents que determinaren aquest càstig. Kindelan es trobava en una recepcio intima, en una casa aristocràtica de Madrid, i a la qual assistien dotze altres generals. Aquell es despenja amb una terrible filipica antifranquista. Acusa vivament la immoralitat del règim, de Franco i dels seus sostenidors. Beigbeder es presentà davant Franco i l'adverti dels perills que l'amenaçaven si no es decidia a possibilitar un canvi mmediatament. La irritacio de Kindelan — segons ell — esdevenia un simptoma alarmant que afectaria aviat importants sectors de l'Exèrcit.

Franco en prengué nota, no pas per a sacrificar el seu tron, ans per a recomanar una sancio contra l'injuriador. El fet que aquella hagi estat tan benigna, malgrat l'esclat i les proporcions que assoliren els mots durissims, prova l'existència de la por a fer sentir massa una autoritat en declivi.

NOTICIARI POLITIC

UN COMITÉ CATALA PRO EUROPA UNIDA

Sota la presidència interina del nostre amic i catedràtic de Dret Internacional de la Universitat de Barcelona, J. Quero Molares, s'estan celebrant a Paris unes reunions per tal d'anar à la constitucio d'un comité català que tingui cura d'aportar l'esforç de la Catalunya liberal a una Europa federada. Es intencio dels organitzadors estendre, més endavant, llur accio per tots els Departaments francesos.

En la darrera d'aquelles reunions, a la qual assistiren nombrosos catalans, queda constituïda la « Unio de Federalistes Catalans » la qual sera representada pel següent Comité : J. Quero Molares, J. Bosch Gimpera, R. Nogués i Biset, i Antoni Xirau. Actuarà de Secretari Josep Sans.

A LA HAIA

Com a resultat del Congrés federalista de La Haia, on acudiren personalitats de tots els sectors democràtics europeus, s'aprovà una resolucio que pren peu de la nota tripartita del 4 de març del 1946 — la qual donà lloc a la resolucio de l'assemblea de la ONU del mateix any — i ratifica el desig que pugui establir-se a Espanya un govern provisional que consulti la voluntat popular amb mires a l'establiment del seu règim politic. Un cop restablerta la democràcia espanyola, aquesta sera integrada a la comunitat europea.

Indalecio Prieto advocà per un arbitratge del Congrés entre els monàrquics i els republicans exiliats. Contràriament al que s'ha dit, no fou acceptat cap observador franquista, i, en canvi, els antifranquistes foren admesos al Congrés amb les mateixes prerrogatives que els altres representants europeus.

C. PI I SUNYER A EUROPA

El membre del C. E., i ex-Conseller Carles Pi i Sunyer, abandonarà l'Uruguai a finals d'aquest mes per anar a Nord-amèrica d'on embarcara cap a Europa el 14 de juliol. Se'ns diu que el President de la Generalitat ha encomanat al nostre amic la missio de visitar els nuclis catalans de les republiques sud i centre americanes per a saludar-los i informar-los dels proposits patriotics que animen la nostra Institucio.

EL M.L.E.-C.N.T.

« Solidaridad Obrera » de Paris fa una crida a la unitat orgànica per considerar fracassada l'etapa col.laboracionista. « Con nobleza de sentimientos y dignidad de intenciones — pues a nada conduce la persistencia en el error — hay que reintegrarse, sin pérdida de tiempo, al M. L. E.-C. N. T. en Francia », s'escriu en un Editorial.

MORT DEL SENYOR FERNANDEZ CLÉRIGO

Comuniquen des de México que ha mort el que fou President de les Corts de la Republica, senyor Luis Fernandez Clérigo.

CONGRÉS DEL POUM

Entre els acords del Congrés que el POUM ha celebrat a Tolosa, hi destaquen : considerar un anacronisme la subsistència de les institucions republicanes; declarar que l'experiència ha demostrat la ineficàcia dels contactes entre monàrquics i exiliats; reforçament de la lluita a l'interior; ajut à aquesta; absoluta coordinacio entre l'interior i l'exili. L'accio politica anirà encaminada a : la independència davant tota mena d'imperialismes; llibertat d'associacio, premsa i propaganda; dret de vaga; llibertat per a tots els empresonats; retorn dels exiliats i dissolucio de les institucions falangistes. La declaracio acaba amb aquestes premisses : Unitat d'accio C. N. T. i U. G. T. i front unic per a l'enderrocament del franquisme.

COMIAT A UN PERIODISTA

El dia 8 de maig tingué lloc a Paris un àpat de companyonia en honor del periodista Abelard Garcia, d' « Ider-Presse », en ocasio del seu viatge a Amèrica. A més d'un gran nombre de periodistes assistiren a l'acte destacades personalitats de la politica republicana. El President de l'Agrupacio de Periodistes exiliats, senyor Calderon, oferi l'acte amb sentides paraules d'amistat i seguidament dedicaren elogis a la tasca de l'homenatjat alguns dels assistents. Abelard Garcia els respongué amb un emocionat agraïment i els prometé continuar, des de lluny, la mateixa tasca republicana que venia portant a terme fins ara.

M. CARRASCO FORMIGUERA

El dissabte, dia 15, tingué lloc a Paris una missa en record de Manuel Carrasco i Formiguera.

Ha estat objecte de desfavorables comentaris el fet que al redós d'aquest aniversari, algù hagi silenciat en les gazetilles trameses a la premsa francesa, el nom de Franco com a responsable de l'afusellament de Carrasco. I com que per altra part queden en la nebulosa els motius de la seva sortida de Barcelona, es oportù aclarir que Manuel Carrasco i Formiguera ho féu per a complir la missiô que el Govern de Catalunya li havia encarregat prop del Govern d'Euzkadi que s'acabava de constituïr.

LES ACTIVITATS DELS CASALS CATALANS

TOLOSA

El Casal Català de Tolosa celebrà esplendidament el 14 d'Abril. A la vetlla, el Consell Directiu, acompanyat de nombrosos socis, deposità una gerba de flors al Monument del Morts, a la memoria dels catalans morts per la Pàtria (a la qual s'hi ajuntà, el dia 14, l'oferta per E.R.C.). El dia 14 oferi una petita festa i un berenar als vells dels Assils de l'hospitàlaria Tolosa.

Dissabte, dia 17, celebrà un lluit Ball de Primavera; el diumenge inaugurà la II Exposicio d'Artistes Catalans, amb assistencia de personalitats franceses entre elles Mr. P. Dumas, alcalde accidental de Tolosa, i els Presidents del Sindicat d'Iniciativa i del de l'Acadèmia d'Arts; seguidament s'oferi als visitants i associats un vi d'honor.

A la tarda es celebrà un Acte Commemoratiu. en el curs del qual feren ùs de la paraula diferents associats escollits i dossificats politicament pel Consell Directiu. Els associats Ferrer, Figueres, Dalmau, Morancho, Senyer i Alvarez glossaren el 14 d'Abril del 1931, la seva significacio, l'ensenyança que comporta, el moment culminant que representa en la vida politica de la nostre republicanissima terra com a inici del recobrament de les seves llibertats, i l'esperança i exemple de lluita que sempre serà aquest moment historic que marcaren de la seva empremta vigorosa els nostres dos Presidents, el venerat Macià, i el martir Lluis Companys. Després d'una breu intervencio d'En J.-Clot, President honorari, el President del Casal, Dr. Bellido, cloguè l'acte amb paraules de fé i abrandat optimisme sobre el desti de la nostra Pàtria.

A no ésser per l'intervencio assenyada d'un bon amic nostre, que situà exactament l'integre valor de la data conmemorada, dels seus homes representatius i la fè de tots els catalans en la Victoria final de Catalunya sense altres consignes que la seva propria i peculiarissima vigoria anti-feixista, i els parlaments mesurats d'altres, un d'ells model de concisio i réplica dura, l'acte hauria deixat més mal regust entre molts concurrents que desitjaven assistir a un acte de fraternitat catalana i no de propaganda partidista desplaçat (per convèncer a qui, als seus convençuts?) amb mots feridors per l'integritat patriotica d'una part de l'emigracio catalana, com ho feu un dels oradors, i alguna, altra petita indiscrecio d'un altre, contravenint la convencio fins ara sempre respectada de conservar a Tolosa una llar catalana on la millor eficàcia deu ésser la de crear i augmentar un clima de franca convivència patriotica.

A la nit una Sessio recreativa cloguè els actes conmemoratius amb la participacio de la Seccio Teatre, Ballets i Rapsodes.

ANGOULEME

El « Casal Catala » d'Angoulême ha designat la següent Junta de Govern :

President : Joan Depé ; vice-president : Salvador Guasch ; Secretari : Lluis Farigle ; tresorer : Joan Pons ; ajut : Rosa Casals.

Recordem que l'adreça d'aquest Casal 1s : Café Commerce, place Saint-Martial.

CASAL CATALA DE LA ROCHELLE

El diumenge dia 4 d'abril tingué lloc a La Rochelle (Charente-Maritime), l'assamblea general ordinaria de socis del Casal Català d'aquesta ciutat.

En aquesta reunio fou el.ligit el següent Consell Directiu : President, Gusmà Abella ; Vice President, Joan Mas ; Secretari, Josep Pons ; Vice Secretari, Manuel Climent ; Tresorer, Joan Font ; Bibliotecari i Ajut, Marcel.li Gironella.

Per la correspondència dirigir-se al Secretari Sr. Josep Pons, 3, Cours des Anglais, La Rochelle (Charente-Maritime).

ILLE ET VILAINE

Darrerament ha tingut tingué lloc a Rennes l'Assamblea General de militants residents al Departament d'Ille et Vilaine.

Els reunits deliberaren respecte a la politica assenyalada al darrer Ple del Partit i les importants resolucions que s'hi prengueren les quals han assenyalat la conducta seguida en la « nova etapa ». Tots els assistents a la reunio es manifestaren d'acord en la conducta seguida pels organismes dirigents del Partit, que consideren inteligent vis a vis a la politica republicanà i catalana.

L'Assamblea atorgà de nou la confiança als membres que formaven part del Comite i solament el·legi el càrrec de secretari perque l'amic Josep M. Maseres ha deixat aquell Departament.

El Comite doncs ha quedat constituit aixi : Josep Font, President; Salvador Artigues, Secretari; Enric Pocino, Tresorer; i Joan Roca, Joaquim Ruiz i Felip Pocino, Vocals.

UNA AGRESSIO

De Mèxic ens comuniquen la mort, victima d'una agressio, del Sr. Gonzàlez, fill politic del nostre amic i membre del C. E., Miquel Santalô.

La trista nova ha causat un vertader dolor en els mitjans republicans i catalanistes de França. El Partit i « La Humanitat » manifesten al nostre amic Santalô, a la vidua i familiars, llur més sincera condolença.

CULTURA catalana

« EL CEMENTIRI MARI », de Paul Valéry, traducciô de Xavier Benguerel. — Il.lustracions de Carles Fontseré. — Editorial El Pi de les Tres Branques, Santiago de Xile, 1948

Hi havia un temps que, com a exemple de poesia obscura, hom esmentava l'obra de Paul Valéry i, particularment, « Le Cimetière Marin ». Adhuc hom recorda el cas d'aquell honorable militar lletraferit que volgué fer un servei als lectors impreparats traduint « al francès » el gran poema de l'autor de « La Jeune Parque » i trametent-lo al propi autor per tal que aquest aprovés la seva agosarada empresa. Avui dia, potser perqué el pas dels anys ha gravat profundament en el marbre de les obres aquells versos perdurables carregats de sentit i de bellesa, la meditació que inspirava a Valéry el cementiri de Sète, estès damunt l'horitzo maritim, com una « teulada tranquil.la on caminen els coloms », no té aquella qualitat de misteri i d'obscuritat que podien apartarne el lector desprevingut. La prova de la traducció, sempre perillosa, podria demostrar encara millor que els versos esdevinguts proverbials de Paul Valéry tenen, a més de llur sentit filosòfic, una transparència totjust disfressada sota la qualitat de les imatges. Aquesta prova ha estat feta en diverses llengües – recordem una del poeta anglès C. Day Lewis, molt reeixida. Però sembla dificil d'arribar a un tal grau de perfecció com el que ha aconseguit Xavier Benguerel en la seva traducció catalana. (Hem de confessar que ens ha estat impossible de comparar-la amb la que han dut a terme, a Madrid, dos altres escriptors catalans, la tasca dels quals no sembla tampoc gens negligible). Conservant la forma mètrica, les sil.labes, tot el sentit i la música del poema, Xavier Benguerel ha reeixit a donar en català un poema qe sembla pensat en la nostra llengua, i on es troben les mateixes imatges felices, les mateixes fòrmules lapidàries la mateixa angoixosa recerca del sentiment de la mort que batega en els versos francesos de Valéry. Es un treball d'orfebre, revelador d'una paciència incomparable i d'un gust exquisit. Es un homenatge magnific a la memoria de Paul Valéry. Però és també, amb la incorporació a la llengua catalana d'un dels poemes més excelsos dels temps moderns, l'afirmació de la germanor mediterrania de la parla en la qual Ramon Llull i Auzias March escrivien, fa segles, llurs meditacions liriques i d'aquest idioma francès, tenyit profundament de civilització occitana, que donava a Paul Valéry un instrument incomparable per a les seves cogitacions i els seus neguits. T.

NOTICIARI

ELS ARTISTES CATALANS EXPOSEN

A TOLOSA

Ha constituït un gran éxit l'exposicio d'artistes catalans organitzada pel Casal Català de Tolosa. Amb motiu de la seva clausura, el dia 25 d'abril el periodista Angel Ferran féu una « causerie » sobre pintura. Exposà els origens de la historia de les escoles, des de les pintures rupestres fins als nostres dies. Es declarà partidari dels diferents procediments mentre en ells es faci vertadera pintura i no simplement matèria colorant. Parlant de l'impressionisme afirmà la constància de les seves veritats, malgrat el desbordament de les escoles que el succeeixen. Angel Ferran atribueix a les èpoques de decadència l'aparicio dels grans mestres que tot esgotant les possibilitats de les tendències han alçat un mur en el mig del cami, la qual cosa ha produït aquest descoratjament que la generacio posterior no supera fins en el moment que troba un nou tombant i na nova finalitat.

Angel Ferran proposà l'agrupament dels artistes catalans i tolosencs en una associacio la qual podria tenir un taller lliure a l'estatge del Casal Català.

Acabada la « causerie » els artistes assistents a l'acte de clausura foren invitats a exposar llurs punts de mira sobre la pintura, la qual invitacio fou atesa donant lloc a un interessantissim contrast d'opinions.

El mateix Casal Català prepara una exposicio d'humoristes catalans.

A PERPINYA

A la « Salle Arago » de Perpinyà els artistes catalans i occitans exposen, col.lectivament, una seixantena d'obres. L'alcalde de la ciutat és President d'honor d'aquesta manifestacio organitzada per l'Institut d'Estudis Occitans de Tolosa. Mestres Pau Casals i Pompeu Fabra també figuren en aquest Comité patrocinador que es proposa recollir cabals destinats a les obres de l'Institut i entre les quals figura la coral Déodat de Séverac.

Exposen Grau Sala, Vives, Créixams, Macià, V. Molné, Busquets, Pico, Puig-Pujades, Nino, Boixader, Figuerola, Vidal, Cavailles, Espinasse, Saint-Saëns, Mesple, Bouillieres, Desnoyer, Astruc, Montane, Pasqual, Lawre, entre molts altres catalans i occitans.

L'exposicio serà closa el dia 15 de maig.

✦ ✦ ✦ ✦

J. QUERO MOLARES, CONFERENCIANT

El nostre amic J. Quero Molares ha donat una conferéncia a la Sorbonne sobre Balmes. Era organitzada pel Cercle hispanista de Paris i hi acudi un nombros public entre el qual destacaven personalitats del mon literari.

Els Jocs Florals a Paris

Contrariament al que se'ns havia fet anunciar, els Jocs Florals tindran lloc a Paris i es celebraran l'onze de setembre. El Casal de Montevideu s'ha avingut a aquest canvi per tal que la festa tingui més ressonancia. Se'ns assegura que el poeta Josep Carner sera Mantenedor.

La Comissiô Organitzadora dels Jocs Florals ha estat constituïda com segueix :

President : Pere Lluis Berthaud; Tresorer, Isidre Duran; Secretari, Ferran Canyameres i membres de la Comissiô, Josep Fontbernat, Julià Guifre, Josep Lesaffre i Pere Puig.

El Jurat estarà constituït pels senyors Josep Carner. Josep Quero Molares, Just Cabot, Jean Cassou, Mario Roques i Pere Fouche. Actuarà de Secretari el que ho és de la Comissiô organitzadora, Ferran Canyameres.

Els treballs poden adreçar-se des d'ara al Secretari : 2, rue Armand Moissant, Paris XVè.

LA UNIO DE RABASSAIRES I EL P. S. U. C.

Vé de la primera plana

forques i els manecs. Heus aci les proposicions que es presentaven en cada Ple i les quals — defensades aferrissadament pel grupet .. havien de donar à la Resistéencia catalana i a la U. de R. una gran combativitat.

Tot aixo és infantil, és clar, i no valdria la pena de referir s'hi si no fos que la crida a la desunio es produeix en un moment de desanim en els rengles catalans i republicans. L'absurda maniobra no pot fer altr cosa que augmentar encara més la desconfiança existent. No hi ha naturalment, cap perill que els signants de la crida recullin l'adhesio de cap rabassaire autèntic, pero conté el perill com hem dit, d'agreujar l'escepticisme. No creiem que els signants ho facin amb cap mica d'illusio de reeixir, car dona la impressio que només ho fan perqué no els toca altre remei, atesa la imperiositat de l'ordre rebuda. Hi han posat una tal la voluntat que cap pagés no podra sentir-se, ni mica, interpretat per léxic tan inconfundiblement marxista. Ens causa tristor veure entre els signants, rabassaires de tota la vida com Ramon Mas, Santacana i Roig. El nom d'Evarist Massip ja no desentona gens car va començar a ocupar-se de la pagesia catalana durant laa nostr guerra i encara des de la Federacio Comarcal de la FESAC de la Segarra comarça sense cap tradicio en les lluites rabassaires i pageses.

Veiem, en canvi, quina és la conducta dels auténtics rabassaires. Quan es produi l'alliberament de França la Unio de Rabassaires pertanyia a la Aliança Catalana, filial de la Union Nacional. Molts de nosaltres no hi estavem d'acord, pero no ens proposarem mai una escisio. L'Esquerra, per altra part, ne va donar, als militants que ho eren també de la U. de R., cap mena d'ordre ni tracta de fomentar la divisio. Estem absolutament convençuts que d'haver succeït el contrari no hauria estat seguida aquesta mena de consells. Els homes de l'Esquerra figuren a la U. de R. no pas per a servir els interessos del partit, ans perqué estimen l'Organitzacio i estan disposats a lluitar per ella encara que llurs idees politiques, en un moment donat, no siguin compartides per la majoria. Tot dixo, està elar, no compta per als comunistes encegats com estan per llur fanatisme. Pero encara hi ha pagesos que tot i mantenir lleialment l'ideal comunista, observen el sentiment de la dignitat i malgrat les consignes saben mantenir-se al lloc que els pertoca, com ho prova el fet eloquent que alguns militants del P. S. U. C., i que ho son també de la U. de R., no figuren entre els signants de la crida a la desunio, malgrat, repetim-ho, les pressions i coaccions de què han estat objecte.

No, s'han equivocat aquests senyors si esperen separar-nos de Pau Padro. Tots els rabassaires farem la pinya entorn d'aquest company, no solament per amistat i solidaritat, ans perqué només ha estat el nostre executor. Potser els signants de la crida hagin oblidat que en tots els plens de delegats s'han examinat l'actuacio del C. E. i la del seu president, i, que cada vegada ha estat aprovada per unanimitat, després d'amplis i apassionants debats. Es francament inceptable que després d'haver donat reiteradament vots de confiança al Consell Executiu i al seu president, ara surtin amb una nota de protesta que voldria ésser dramàtica i que nos arriba a ésser ni seriosa.

Els rabassaires saben prou bé on és el seu lloc. Es al costat de Padro, Baqués, Buil, Rebull, Borràs, Brunet, Bosc, Romà, Plana i tants i tants d'altres rabassaires autèntics, tots els quals tenen al seu darrera una llarga vida de sacrificis en les lluites pageses, sense defallences ni habilitats maniobreres, aferrats a la terra catalana que és terra de fidelitat i de llibertat, incapaços d'hipotecar la independència de la nostra U. de R. ni de servir altres interessos que els de la pagesia i els de Catalunya.

Els pagesos catalans, avui, ahir i com dema, seguiran fidels a l'auténtica Unio de Rabassaires i els intents psuquistes sols serviran per a fer cada dia més profund el fossar que van cavant i que els separa cada dia més, de les masses pageses, obreres i menestrals del nostre pais. Es lamentable, sobretot pels qui, com jo mateix, ens haviem fet a la illusio que després de les terribles proves passades i davant la tragédia present del nostre poble, no comptarien els afanys de proselitisme i que, per tant, fora possible una llarga etapa de collaboracio i d'entesa sincera.

FRANCO VEN LA VAIXELLA

Vé de la primera plana

Primerament, les Corts de Franco han promulgat una disposicio, indicadora de la greu crisi financera per què travessa Espanya, segons la qual l'estat espanyol podrà incautar-se de les divises dels seus ciutadans dipositades a l'estranger. La mesura de la descongelacio dels comptes corrents dels espanyols als Estats Units, facilitarà la incautacio d'aquests dolars. Arà bé; mesures semblants han estat adoptades per altres paîsos europeus. França, per exemple, recorregué a aquest expedient en desvaloritzar el franc, ara fa uns mesos. Pero l'Estat francès tingué l'honestedat d'establir l'equivalència d'un dolar igual a tres-cents francs, que era la que havia atès en el mercat lliure. Franco, en canvi, estableix l'equivalència d'un dolar igual a setze pessetes, quan al mercat lliure de Tànger s'ha arribat a cotitzacions de trenta-cinc i quaranta.

La mesura és, doncs, una estafada que tindrà la virtut d'irritar els posseïdors de divises estrangeres.

? Quines sera les conseqüències en el pla de l'economia espanyola?

Naturalment, Franco intentarà vendre o dipositar el seu or com a garantia de futurs crèdits als Estats Units. Aixo vol dir que la resta de l'or de què Espanya disposa, evaluat en cent deu milions de dolars, serà liquidat i que, per tant, la pesseta no tindrà cap cobertura metàllica.

Pera comprendre el formidable significat economic d'aquesta mesura, farem una mica d'historia sobre la pesseta.

En 1915, la circulacio fiduciària espanyola era de 2,100 milions de pessetes. Les reserves metàl.liques, aquell mateix any, eren de 1,726 milions de pessetes. La circulacio fiduciària tenia, doncs, una cobertura metàl.lica de 82.21 %. Arran de la guerra europea, Espanya augmentà els seus diposits en or i arribà a la cobertura metàl.lica més alta de la seva historia en l'any 1917, evaluada en el 98.87 % de la seva circulacio fiduciària.

Evidentment, el procés de la cobertura de la pesseta ha sofert a Espanya la mateixa evolucio que s'ha produit a tots els països del mon. Pero el 1936, any en què es produi el cop d'estat del General Franco la cobertura metàl.lica era encara del 66,65 %; és a dir, una de les més altes d'Europa. En 1946, després de sis anys de règim franquista, la situacio era la següent : circulacio fiduciàra, 22.770 milions de pessetes; reserva or, 854 milions. Aixo és, la cobertura metàl.lica de la pesseta el 1946, era del 7,58 %.

La situacio en 1948 és encara més greu. La circulacio fiduciària ha arribat à 28.000 milions de pessetes (durant la República fou de cinc mil milions, com a terme mig) i l'ùnica reserva d'or de què disposa Franco és aquesta de 110 milions de dolars que va ara a vendre, o a dipositar, als Estats Units. Es a dir, aquesta operacio. que segurament la premsa franquista presentarà com un èxit politic, es traduirà, pràcticament, en la liquidacio d'una reserva or insignificant i en l'augment de la pressio inflacionista sobre la pesseta.

Franco ven la vaixella. Aquell « imperi » pel qual sacrificà un milio d'espanyols, es tradueix en un païs en fallida que ven a l'estranger els residus de l'or nacional.

DARRERA HORA

HA ESTAT ELIMINAT EL REPRESENTANT COMUNISTA DEL GOVERN D'EUZKADI

El dia 18 de maig es reuni el Govern basc. El Conseller del P. S. O. E. manifesta la decisio de dimitir el carrec en el cas que continués en el Govern un representant comunista. El senyor Leizaola parla en nom del P.N.B. i digué que les actuals circumstancies, interiors i exteriors, feien necessaria la no continuacio dels comunistes. L'al.ludit defensa la posicio del seu partit i acte seguit s'alça la sessio.

Moments després, i amb motiu de la visita de representants comunistes al senyor Aguirre, aquest els demana que facilitessin la solucio del problema plantejat en el si del Govern amb la dimissio del seu Conseller. No havent estat atés aquest prec, el senyor Aguirre procedi a la modificacio del seu Govern en el qual no figura cap comunista. Heus aci la nova composicio : senyors Leizaola, Monzon i Lazarte, pel P. N. B.; Dueñas i Zarza, socialistes; Aldasoro, I. R.; Nardiz, A. N. B. i X (actualment a l'interior), U. R.

« LA HUMANITAT » A ANDORRA

Fem avinent als nostres amics « La Humanitat » es troba a la venda a la Llibreria L'Estel (del senyor Gispert), de Les Escaldes.

El millor termometre

Vé de la primera plana

ballar sardanes, tolerem representacions de teatre i publicar llibres en català », diu que diuen. El que silencien, pero, aquests planys de cocodril, preocupats a voler-se captar una opinio internacional que se'ls ha girat d'esquena, és que no permeten que es publiquin diaris en català, revistes d'idées, traduccions d'obres estrangeres — ni simplement literaries —, ni cap mena de llibre cientific. Com si el catala només fos apte per a expressar-se en els aspectes secundaris i només pogués manifestar-se dins el clos esquifidament casolà. Sense oblidar que el poc que és permès ha passat prèviament per la censura i que la tirania governamental ha pogut destralejar tot allo que ha trobat massa agosarat.

Sortosament, el nostre idioma té la vida assegurada : no morirà mai. Si amb tot i els llargs anys de decadència que vàrem sofrir, el català no es deixà mai de parlar i es mantingué latent al cor del nostre poble, malgrat les impureses que el corcaven cada vegada més, fins a l'extrem que cientificament li donaven tot l'aspecte d'un dialecte, ara que ens podem presentar arreu del mon amb un instrument de treball perfecte, agil i mal.leable, el qual només demana que bones mans se'n vulguin servir, no hem de témer res per la seva perennitat, per més llamps i trons i totes les calamitats imaginables que puguin caure damunt les nostres espatlles. Per aquesta banda, estigueune segurs, anem molt ben armats per a resistir totes les maltempsades.

Fullegeu, si us plau, les publicacions de totes menes que ens arriben d'Amèrica i les poques coses que son tolerades a casa nostra. Tant aquelles com aquestes son correctament escrites. Compareu-les, imaginativament, amb aquell català salvatge que s'escrivia encar a començaments d'aquest segle i em direu si no ens podem mostrar ben tranquils. L'obra solida de Pompeu Fabra, a la qual ha aportat tot el seu amor i escalf de patriota és un formidable roc granitic que res ni ningu no podra esmicolar.

Aquest amor i escalf del mestre, és el mateix que aporten els inscrits al curs de català per correspondència. Us asseguro que la lectura dels breus mots amb que aquells han acompanyat la tramesa del primer exercici, és un cosa que m'ha reconfortat de debo : m'ha tret una bona part del mal humor que massa sovint ens visita a tots durant el nostre llarg i immerescut exili. El culte per la nostra llengua és viu com mai. I hom parla ja d'organitzar nous cursos amb la participacio massiva d'inscrits de l'interior, on la flama del nostre bell parlar és igualment avivada.

Perqué, aixo si, tots som bons catalans, catalanistes i catalans nacionals, com ara s'ha posat de moda d'escriure, pero massa sovint oblidem que la millor manera de demostrar-ho sense cap necessitat de recorrer a epitets més menys pomposos, és d'estar en condicions de poder escriure una simple carta amb el minim de faltes ortografiques possibles. Per aixo, personalment, des de fa molt de temps, el termometre de qué em serveixo per a mesurar el grau de catalanitat d'un compatriota nostre, és la possibilitat que se'm pugui oferir de llegir una seva carta manuscriturada, dit sigui sense el més lleu intent de voler frenar els impulsos epistolars amb què m'honoren els meus amics.

Salvades les excepcions que s'imposen en tota afirmacio, no crec que aquest criteri tan tancat sigui exagerat perqué, entre moltes altres raons, el moviment es demostra caminant. No desconec que la gramàtica és una assignatura molt antipàtica i ingrata, pero hem de fer un esforç i ens l'hem d'empassar. Com quan érem petits, que ens haviem d'empassar, si us plau per força, l'oli de fetge de bacallà que els notres pares ens imposaven, hores i hores amb la cullera plena davant la nostra boca obstinadament tancada, fins que algun mastegot que queia, la perspectiva formal i paorosa de passar-nos algunes hores tancats a la cambra fosca, o el convenciment de la inutilitat de la nostra negativa, ens feia renunciar al nosre entossudidament i, amb un cop de coll heroic, engoliem la metzina i no se'n parlava més fins a l'apat seguent.

Bromes a part, per aquests mons de Deu, si n'hem hagut de fer i si en farem de coses que ens desplauen, cap de les quals no ens ha produït ni ens procurarà mai el goig i l'intima satisfaccio que experimentarem de poder escriure correctament la nostra llengua, que tots estimem i venerem perqué és el valor maxim i més positiu del nostre patrimoni espiritual. Car no ho hem d'oblidar, el goig de llegir en catala sera incomplet, si no hi sabem afegir el de poder-lo escriure normalment. Per torna, ningu no podria dubtar de la nostra catalanitat.

VIDA DEL PARTIT

J. E. R. E. C.

Reunio del Comite Executiu ampliat

Els dies 4, 5 i 6 d'abril ha tingut lloc a Paris una important reunio del Comité Executiu a França de les JEREC, ampliat amb els membres del Consell Consultiu que es trobaven a la Capital de França, el Consell Departamental del Sena i la Srta. Nuria Pi-Sunyer, en representacio de les JEREC d'Anglaterra.

En el transcurs de les sessions d'aquesta reunio s'examina amb tot detall la situacio politica de les nostres Juventuts, els contactes que cal establir amb altres organitzacions, la posicio a prendre en els diferents aspectes de la nostra actuacio, aixi com el punt de vista a sostenir en allo que fa referència a les relacions internacionals de les JEREC i de tota la joventut nacional catalna.

El Comitè Executiu de les JEREC a França, ampliat amb les representacions esmentades, prengué nota de la situacio actual del moviment jove internacional, especialment després de la posicio adoptada pel Comitè Executiu de la Federacio Mondial de la Joventut Democràtica, en relacio amb les organitzacions democràtiques escandinaves. Aixi mateix s'informà de les comunicacions enviades per la Federacio Mondial de Joventuts Liberals i Radicals.

La Srta. Pi-Sunyer donà compte de l'actuacio de les JEREC a la Gran-Bretanya i de les possibilitats actualment existents.

Es donà també a coneixer la situacio de la nostra organitzacio a l'interior de Catalunya on cada dia la força de les JEREC es reafirma i s'acreix.

Finalment, el Comitè Executiu a França de les JEREC, acordà convocar per a una data proxima, el Consell Consultiu a l'efecte de sotmetre al seu examen la posicio a adoptar en els diferents aspectes de la nostra actuacio per tal de fer més aficaç la presència de les JEREC en tots els àmbits de la Joventut.

Assemblea informativa del Sena

El diumenge dia 16 tingué lloc a Paris l'assemblea Informativa de la Departamental del Sena de les JEREC.

El Secretari Departamental, Miquel Nougués, en un ampli i detallat informe donà compte dels treballs realitzats pel Comité aixi com de les perspetives que s'albiren des del punt de vista de les Joventuts per a fer una tasca eficient en defensa dels postulats del Partit. Féu una crida als militants i simpatitzants per que ajudin les tasques del Comité i per tal que col.laborin pràcticament i entusiasta en totes les activitats de les JEREC i especialment en la propaganda de les mateixes.

A continuaciô, Joan Sauret, membre del Consell Executiu del Partit, en una « Endreça a la Joventut » plena de vigor, exposà el seu punt de vista en relaciô a les tasques a desenvolupar per les JEREC tant des del principi de defensa dels postulats d'Esquerra Republicana de Catalunya, com dels de propaganda de cara a la joventut que, per una o altra causa, no sent els ideals nacionals de llibertat i de democràcia.

Examinà a fons el que havien estat les Joventuts dins el Partit i feu interessantissimes remarques en quant a la seva actuaciô en el present i en el futur.

Examinà el panorama politic espanyol i català i exaltà la necessitat de l'idealisme de les JEREC, completament abrandades de fe patriotica i disposades a la lluita intransigent per a fer prevaldre, democràticament, les concepcions del nostre Partit.

La diferenciaciô que alguna vegada hi havia hagut entre Partit i Joventuts s'ha acabat, digué. I com no s'havia d'acabar si tenim en compte que en realitat els que els dia de demà han de dirigir l'Esquerra no poden esser altres que els que vinguin de les nostres Joventuts ? Vosaltres, continuà, teniu una gran missiô. Es la de propugnar a fons l'obrerisme dintre del Partit i el catalanisme dintre dels Sindicats. D'aquesta manera lligarem, indissolublement, les concepcions que foren a la base de la creaciô del nostre Partit, Catalanisme i obrerisme, i que avui dia encara son les que poden portar el benestar i la democràcia a la nostra terra.

El parlament de Joan Sauret, aprovat en diferents punts pels assistents, fou objecte d'una gran ovaciô a l'acabar-se, i el Consell Departamental del Sena, despres d'agrair-li l'exposiciô feta anunciâ que en el proper nùmero del seu organ SOM !! hi publicaria una extensa ressenya.

L'Assemblea acabà designant Delmir Ibàñez per a ocupar el carrec de Secretari de Finances de la Departamental.

IMPRIMERIE DU MIDI — PERPIGNAN —
El gerent : SANTIAGO VILA
Num d'exemplars : 5 000

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redaccio : 6, Bd Poissonnière Bureau 316, Téléphone Pro 15-01 Poste 82 PARIS (IXe)
Administracio : 38, rue des 3 Journées PERPIGNAN
Tresoreria : Paris C. 646950 M. Vila Santiago 5, Bd Poissonnière PARIS (IXe)
Tél. 15-01 Poste 14

2e EPOCA – Nº 92 – 10 DE MAIG DEL 1948 — Fundador : Lluis COMPANYS — Preu : 10 francs

FRANCO vol fer la prova d'un tercer sistema politic prescindint del poble. Valdria més que se'n anés i deixés a tothom tranquil !

Ni catalans de l'Interior ni catalans de l'exili: Apleguem-nos tots en un Bloc Nacional Antifranquista

EDITORIAL

UN PENSAMENT I UNA ACTITUD

Aquest vuité Ple que Esquerra Republicana de Catalunya celebra a l'exili, ha estat presidit, com tots els altres, per un gran sentiment de patriotisme i pel desig fervoros de veure acabada la tragèdia que viu el nostre poble des de fa prop de deu anys. Com en les anteriors assemblees, ha estat damunt de la situacio de la nostra politica i de les realitats que implica en els seus diversos aspectes que s'han centrat les deliberacions dels reunits. I com en cada avinentesa que era escaient fer-ho, hem marcat la nostra posicio davant el conjunt de problemes que tenim plantejats.

La linea politica adoptada en el Ple anterior, ha estat rectificada. Ha estat oportù fer-ho càr de llavors ençà, sobretot pel que fa referència a la politica catalana, s'han produit prous esdeveniments per a que no poguessim prestar-nos al més lleu equivoc. Era escaient replicar a les baixeses dels comunistes catalans del P. S. U. C., adreçades sobretot contra els amics Humbert Torres, Carles Pi i Sunyer i Josep Tarradellas, amb aquest acord, clar i concret, i amb una actitud igualment clara i concreta, d'higiene politica : la suspensio de totes relacions amb aquells que, fidels als procediments totalitaris, fan de la calumnia i la difamacio argument essencialissim de llurs campanyes. Situat en aquest terreny i per a que no subsistis cap equivoc, el Ple ha volgut adherir-se a les decisions darrerament preses pel president Irla, i afirmar que les circumstàncies actuals no fan aconsellable la constitucio d'un nou Govern de Catalunya. Heus aci un conjunt de decisions que posen el punt final, i de manera ben categorica, a la posicio politica adoptada els darrers mesos pel nostre Partit. Si a ella hi afegim la reiteracio del nostre punt de vista amb referència a la nocivitat del Govern Albornoz i el criteri que sustentem pel que atany al futur del Govern de la Repùblica, hom podrà constatar que la ratificacio del Ple comprèn la generalitat dels aspectes de la politica de l'exili.

Si gloséssim, pero, aquest sol aspecte, no donariem pas una impressio del conjunt de les deliberacions. Diguem-ho tot seguit : s'ha posat l'accent — creim que amb molt encert — de cara a una futura actuacio de la politica catalanista i republicana. I s'ha pensat que, com hem escrit repetidament des d'aquestes columnes, calia orientar, cada vegada més la nostra actuacio a l'interior de la nostra Patria. Es alli « on, en definitiva, s'ha de decidir l'esdevenidor del nostre poble ». Dissortadament, pel fet mateix de la perllongacio del règim franquista i per la politica anticatalana que mena en els aspectes mès diversos de la nostra vida nacional, és alli on els perills son majors, sobretot pel que atany a les noves generacions. Es, aquest, un aspecte cabdal, determinant del nostre futur, amb el qual hem d'encarar-nos de debo. S'imposa, doncs, si volem lluitar eficientment, de fer-ho a Catalunya mateix. I s'imposa que tots aquells que es senten units per un comù denominador de catalanitat i republicanisme, facilitin i facin possible aquesta actuacio amb un acord complet, sense reticències. Aquest és l'esperit que nosaltres portem a les gestions que « Solidaritat Catalana » està realitzant a l'interior de Catalunya i que el Ple ha ratificat en els seus diversos aspectes. Es més : voldriem que ràpidament es progressés en aquest camí i que, per als acords que hauran d'establir-se amb les forces politiques espanyoles, un Bloc Catalanista i Republicà parlés en nom de tots, amb l'autoritat que li donaria aquesta representacio col-lectiva.

Mai, com avui, en una hora incerta i de perill, havia estat tan necessari que la democracia catalana tingués un pensament i una actitud. Una i altra cosa, les ha marcat, amb els seus acords, el darrer Ple del nostre Partit. No hi ha cap dubte que el futur ens reserva moments de prova i que gairebé està en joc la mateixa existència del nostre poble. Haurem de vèncer moltes dificultats, encarar-nos amb gravissims problemes. Pero cal tenir la voluntat de recobrament i la fé patriotica. Per modestes que siguin les possibilitats, cal que mantenim fermament la nostra posicio que la mantenim a Catalunya mateix. I de cara al mon, hem de fer tot el possible per a donar-li una sensacio de solvència i de serietat i persuadir-nos sincerament que per la nostra banda podem « afavorir la realitzacio de la nota tripartita del 6 de març del 1946 i l'acord de les Nations Unides del mateix any ». Serà situantnos en aquest ambent de ser realisme que, amb voluntat i entusiasme, podrem anar reconquerint el perdut. Heus aci, breument compendiada, la significacio dels acords del darrer Ple d'Esquerra Republicana de Catalunya.

PRENEU NOTA...

Degut a una redistribucio interior en l'edifici on estan instal.lades les nostres oficines, advertim que en endavant tota la correspondència ens ha d'èsser adreçada a :

5, Faubourg Poissonnière, Paris, (IXe)

Els amics que ens visitin s'han de servir de l'entrada del numero 7 d'aqueix carrer (cinquè pis). L'adreça telefonica és, ara, Provence 15-01, poste 14.

Advertim, pero, que, per ara i tant, l'adreça indicada en el nostre compte de xecs postals no ha d'esser canviada.

Llegiu a segona plana :

E. R. DE C. DE MÈXIC I XILE S'ADRECEN AL PLE DE MONTPELLER

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Resolucions del VIIIè Ple

El Ple d'Esquerra Republicana de Catalunya, reunit a Montpeller els dies 29 i 30 de maig del 1948, després d'escoltar l'informe del Secretari General del Partit, Josep Tarradellas, i d'un examen aprofondit de la situacio politica actual en relacio als punts de l'Ordre del Dia,

DECLARA :

LA TASCA DEL CONSELL EXECUTIU

La seva satisfaccio per la gestio realitzada pel Consell Executiu que ha sabut interpretar fidelment els acords presos en l'anterior Ple i felicita ben sincerament el seu Secretari General per l'encert en l'execucio de la linia politica establerta.

LES RELACIONS AMB EL P. S. U. C.

Davant la campanya grollera i insidiosa feta contra els nostres estimats amics Humbert Torres, Carles Pi i Sunyer i Josep Tarradellas, el Ple els expressa tota la seva simpatia i entusiasta adhesio tenint en compte els procediments incorrectes i deslleials utilizats pel Partit Socialista Unificat de Catalunya, s'acorda suspendre totes les relacions amb aquest Partit.

LES INSTITUCIONS CATALANES

El Ple acorda exposar a l'Honorable President de la Generalitat que, ateses les dificultats en el funcionament dels organismes estatutaris i l'actual situacio politica, no és aconsellable la constitucio d'un nou Govern, a menys que es produeixi la contingència favorable evocada en el missatge presidencial del dia 29 de gener del 1948 o que les circumstàncies de la lluita contra el franquisme el facin necessari. Demana al Consell Executiu, en aquesta avinentesa, que expressi, en nom del Partit, la seva adhesio a les decisions preses pel Molt Honorable Sr Josep Irla i la nostra més afectuosa simpatia a la seva persona.

L'INTERIOR I L'EXILI

Atesa la necessitat d'arribar a un acord definitiu entre tots els catalans nacionals i després d'haver-se informat de les gestions que « Solidaritat Catalana » esta portant a terme a l'interior de Catalunya, el Ple aprova aquestes gestions i desitja que s'estableixi rapidament una unitat d'accio entre l'interior i l'exili. Es obent aquest imperatiu que el Ple dona facultats a la Direccio del Partit per a portar a terme una politica encaminada a assolir aquest objectiu.

BLOC CATALANISTA REPUBLICA

Els reunits constaten, també, la intensificacio d'activitats de « Solidaritat Catalana » que hauria d'esdevenir un veritable BLOC CATALANISTA I REPUBLICA a través del qual en la seva qüalitat de representacio del nostre poble, fora desitjable que s'establissin els pactes necessaris amb les forces antifranquistes espanyoles.

EL GOVERN DE LA REPUBLICA

El Ple afirma que considera nociva la permanència del Govern presidit pel Sr Albornoz i reclama la seva dimissio. En l'eventualitat d'una crisi o d'una reestructuracio de l'actual Govern de la Republica, el nostre Partit preconitzara la formacio d'un Govern reduït, amb els serveis estrictament indispensables per a assegurar la continuïtat de les Institucions republicanes, que haura de comparèixer davant la representacio de les Corts. Aquest Govern hauria d'ésser integrat per personalitats no representatives de partits politics per tal de propulsar, tant a l'interior com a l'exterior, un clima de convivència entre tots els partits i les organitzacions obreres, en vistes a l'establiment d'un pacte d'accio antifranquista, que podria afavorir la realitzacio de la nota tripartita del 6 de març del 1946 i l'acord de les Nacions Unides del desembre del mateix any.

PER UNA PAU DEMOCRATICA

Esquerra Republicana de Catalunya, **en aquest moment crucial per a l'esdevenidor de la civilitzacio, afirma amb força la seva fe en els ideals de Llibertat Humana i de Justicia Social. Sols amb l'aplicacio d'aquests principis sera possible assolir una veritable pau democratica que garanteixi el respecte de l'home i els drets dels pobles lliures.**

L'ACCIO A L'INTERIOR

Esquerra Republicana de Catalunya, **ratifica la seva decisio de continuar lluitant fins a aconseguir la restauracio de les Llibertats Nacionals de Catalunya i l'enderrocament del regim del general Franco, i considera que les nostres activitats han d'exercir-se cada dia més a l'interior del nostre pais on, en definitiva, s'ha de decidir l'esdevenidor del nostre poble. En aquesta avinentesa, ens plau adreçar una emocionada salutacio als germans del Partit i a tots els catalans nacionals que lluiten en defensa dels nostres ideals de sempre.**

Paris, 2 de juny del 1948.

La continuitat de la nostra politica

per Josep TARRADELLAS

Per damunt del conformisme dels qui han perdut la fe en un demà millor, malgrat el desfetisme dels qui han renegat de llur passat i lluitant contra els que treballen per dividir-nos, podem constatar com Catalunya va avançant pel bon camí que forçosament l'ha de portar a veure realitzats els seus anhels.

Aquesta es la constatacio que es veuen obligats a fer tots aquells que no es deixen menar per posicions partidistes o personals. El neguit i la pressa que els catalans de l'interior, com tots aquells que escampats arreu del mon tenim, per tal d'establir una lleial i patriotica collaboracio, és penyora de fraternals convivències i d'acords que ens han d'esperonar encara mes en les lluites que sostenim.

En el llarg de la nostra actuacio, mai no hem deixat de tenir en compte que una actitud passiva és sempre una complicitat d'allo que volem bandejar. Es per aixo que en el combat que els catalans mantenim hi som amb una visio clara de totes les dificultats, per bé que en alguns moments sembla que en lloc de desapareixer, aquestes encara vulguin augmentar. Sabiem per endavant que topariem amb fanatics adversaris, pero que ningu, no dubti de la nostra freda voluntad, que justament amb els deures a que ens obliga la nostra condicio de catalans, ha fet i fara que en cap instant no ens abandonem al pessimisme o al descoratjament.

Avui, com ahir com sempre, quan més dificils siguin els moments en qué hem de fer prevaler el nostre pensament, posarem al servei dels nostres ideals i de la llibertat que devem al nostre poble, més esperit de sacrifici, més sentit de responsabilitat en el nostres actes i més fermesa en les nostres conviccions. Aquesta linia politica, que cada dia influeix més i és més compresa en tots als àmbits de la vida catalana i espanyola, la mantindrem fins i tant no veurem enderrocat el règim del General Franco i restablertes les llibertats de Catalunya i de la Republica.

Que tothom n'estigui convençut, la nostra ambicio no consisteix a fer una ombra partidista, ni tampoc a voler prendre posicions per tal de dirigir una accio determinada. Res d'aixo. Els nostres proposits son encaminats perque tots plegats actuem, car ja és hora de no oblidar que continuarem éssent uns vençuts si no sabem estar units. Dia vindrà — voldriem que fos aviat — que serem lliures de dicidir el que fem de les nostres organitzacions politiques i en què cada català actuarà d'acord amb els seus principis ideologics. Pero ara tenim una tasca que està per damunt dels nostres sentiments politics, que és alliberar el nostre poble i fer possible que hi imperi un règim de llibertat, de democràcia i de benestar.

Creiem que, davant de possibles contingències que es puguin presentar, ha arribat l'hora de realitzar una unitat efectiva que ens permeti presentar-nos com un sol bloc que res no pugui desfer. Sense que ningu no es cregui postergat, sense que ningu no es cregui poder-ne ésser l'unic definidor, confiem que ben aviat de Catalunya i de l'exili sorgirà un organisme que tindrà l'autoritat i el prestigi necessaris perqué, quan calgui, li sigui possible parlar en nom de tots els catalans.

En aquests moments que decidir-se vol dir començar un combat contra tots aquells als quals solament mou la demagogia més desfermada, tota la nostra tenacitat ha d'anar encaminada a envigorir i donar més coratge a tots quells que sincerament volen fer una accio de conjunt, unica manera de possibilitar una nova i esplenderosa renaixença.

Es aquest el veritable sentit de la nostra ultima reunio, no abandonar una linia politica que ens hem traçat i que estem segurs que comparteix lleialment la gran majoria del nostre poble. Pensem que fent-ho aixi complim amb el nostre deure i alhora estem convençuts que és l'unica manera de fer triomfar els nostres ideals a Catalunya i a Espanya.

EN EL PLE DE MONTPELLER

Interessant discurs del Dr. Humbert TORRES

Heus aci un resum de l'interessant intervencio del diputat Dr. Humbert Torres amb motiu del debat de totalitat sobre els problemes politics produit a continuacio de l'informe que presentà davant el Ple el Secretari General Josep Tarradellas.

Començà dient que objectivament i breu, serien els problemes en ordre de menor a major importancia, els examinaria amb una absoluta sinceritat, i que el primer d'ells seria la politica de Solidaritat Catalana, iniciativa de l'Esquerra, a la qual, amb una sola excepcio, pertanyen totes les forces politiques catalanes, i que aspira a esser el nexe entre l'interior i l'exili.

ENTORN DE SOLIDARITAT CATALANA

Un observador atent — digué el Dr. Torres — adverteix que en aqueix organisme politic s'ha operat, de pocs mesos ença, une canvi ben satisfactori. Les pugnes, els recels, els egoismes de partit, els antagonismes entre persones que paralitzaven tota accio, han desaparegut en tal grau, que una atmosfera de concordia s'hi respira i ha fet possible l'inici d'una politica d'unitat amb les forces de l'interior de la qual s'esperen els millors resultats. Les llances s'han convertit en canyes. Ara bé, com no fer remarcar el significatiu sincronisme entre aqueix fet amb la decisio del senyor President de la Generalitat de donar, en gener ultim, per finida la missio del seu Govern ? Hi ha una relacio de causa a efecte entre els dos fets, una dependencia visible, que era de preveure, tota vegada que la decisio presidencial, per acabar amb els motius de discordia n'havia de suprimir igualment les seves conseqüències. Si del gest presidencial — continua l'orador — no n'haguéssim tocat altre benefici que el de facilitar la concordia entre els catalans d'alla i els d'aci, ja seria prou. Jo crec que el Ple hauria de declarar la seva satisfaccio per aqueix resultat i estimular els representants de l'Esquerra en el si de Solidaritat Catalana perque perseverin en l'actitud de suport a l'esmentat organisme en la via que ha iniciat amb la patriotica gestio feta darrerament prop dels catalans de l'interior.

EL GOVERN CATALA

A seguida el Dr. Humbert Torres es referi al Govern Català i a la conveniècia, o no, que acabi la situacio actual amb la designacio d'un nou Consell, i digué : Abans de dir si o no, cal recordar quina era la situacio d'aquell Govern i, com a resultes d'ella, quins foren els motius que impulsaren el senyor Irla a prendre la seva resolucio. Diguem-ho sense eufemismes — adverti — : el motiu determinant fou que aquell Govern era discutit per tothom, a l'exili i a l'interior, en periodics i en actes publics, per uns i altres partits. Es donava fins el cas que algun dels seus components l'atacava obertament des de fora. En aqueixes condicions, quina podia ésser la seva actuacio ? Absolutament negativa, com ho seria la d'un Estat Major militar els membres del qual es tiressin els plats pel cap. Amb la discrecio en els termes, obligada per l'alta jerarquia, prou clarament ho indicava el senyor Irla en adreçar-se al poble català per explicar el seu gest.

I bé — afegi el diputat per Lleida — si és cert que entre la major part dels sectors politics catalans hi ha molta més pau que abans, també ho és que certa premsa ha multiplicat els seus virulents atacs contra persones i partits en termes lamentables, que demostren que el mal que el senyor President volia curar no està dominat del tot, i ha arribat en cert sector a tal extrem que es concep dificilment que una nova convivencia pugui establir-se. Temo, fundadament, que la tornada immediata a la que podriem qualificar de normalitat constitucional, no faria més que encendre novament el foc. Conclusio : que cal que continui la cura de repos, que voldriem el més curta possible, pero mentre es diguin, es sentin i es llegeixin certes coses, bé fara el senyor President a continuar assumint la representacio material i moral dels catalans.

EL GOVERN ALBORNOZ

Sobre aquesta qüestio, digué el Dr. Torres : Es parla de crisi del Govern del senyor Albornoz. Un dia qualsevol ens podem trobar obligats a acceptar o a declinar l'honor de formar-ne part. Qué hem de fer ?

Tots sabem que l'Esquerra és l'unic partit que ha gosat demanar oficialment que cal substituir el senyor Albornoz com a director de la politica republicana a l'exili. El nostre periodic ha dit lleialment els motius de la seva actitud. Deixeu, pero, que els resumeixi. Absencia completa d'un pensament director en politica exterior, que ara vol ésser equidistant d'Orient i d'Occident, com en el discurs de Tolosa, o franquament occidentalista, com en la carta a M. Herriot, visiblament escrita per corregir la rellisada anterior, o, pitjor, encara, per reservar-nos en ple declivi, el paper d'àrbitres en la pugna d'interessos entre occidentals i orientals. Manca d'austeritat en la politica de Govern, en la qual hi ha massa ambaixadors innecessaris, massa gent

(Passa a la segona plana)

El nostre homenatge

Durant algunes setmanes, els organs de propaganda del P. S. U. de C. han atacat sistemàticament très dels nostres dirigents més estimats No volem evocar, en aquest moment, ni el lèxic emprat ni la pobresa d'una argumentacio destinada a servir una campanya que dificilment podriem qualificar. Seguint una norma de conducta que ens hem imposat des de fa temps, no hem volgut acudir al terreny que s'ens volia portar i hem preferit no donar massa publicitat a una indignacio més que justificada. Els militants i els organismes del Partit, en canvi, amatents com sempre en la defensa dels nostres prestigis, varen reaccionar espontàniament des de l'inici d'aquesta malaurada campanya, fent constar per mitjà de comunicacions oficials i particulars trameses al Consell Executiu, la solidaritat politica i afectiva que

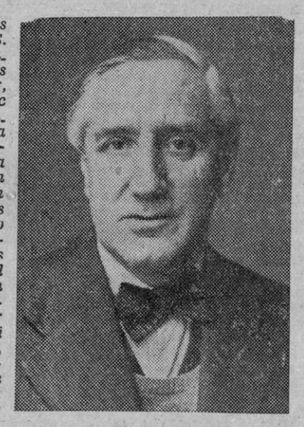

Carles PI I SUNYER

els lliga amb els nostres amics Josep Tarradellas, Carles Pi i Sunyer i Humbert Torres. Era d'esperar doncs, que aprofitant la primera reunio plenària del Partit es farien sentir amb força aquells sentiments dificilments continguts. Aixi ha estat, en efecte, i un dels acords adoptats en el darrer Ple, constitueix una resposta categorica a la maniobra dels comunistes catalans, destinada a dissociar l'Esquerra dels seus dirigents i a provocar la confusio en els nostres rengles. Cap d'aquests objectius no ha estat assolit i avui podem afirmar amb legitima satisfaccio, després de l'esclatant manifestacio de desgreuge, que la compenetracio entre el Partit i els seus homes representatius, és més forta i més intensa que mai.

I no podia ésser altrament. Tractant-se d'un Partit com el nostre — hereu de les millors tradicions politiques de Catalunya — i d'uns homes com Tarradellas, Pi i Sunyer i Torres — que representen als ulls de la majoria dels catalans les més preades virtuts del nostre poble — era evident que la temptativa del Partit Socialista Unificat havia de fracassar sorollosament.

Hem dit en diverses ocasions que d'Esquerra només n'hi ha una i que només pot haver-n'hi una, i els acords de Montpeller, adoptats per unanimitat i avalats per l'adhesio dels nostres correligionaris escampats arreu del mon, ens en donen una altra prova plena de significacio. Que en prenguin bona nota els nostres adversaris ocasionals i que no oblidin que si llurs procediments poden tenir una certa eficàcia en altres latituds, esdevenen contraproduents quan han de referir-se a la fina sensibilitat dels catalans.

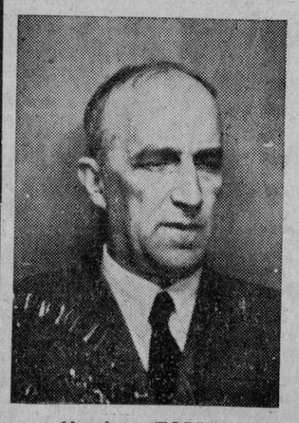

Humbert TORRES.

Josep TARRADELLAS

EL VUITE PLE DEL PARTIT

Una manifestacio de lleiatat i de fe en els destins de Catalunya

Les reunions plenaries

DELEGACIONS I ADHESIONS

El dia 29 a dos quarts de deu de la nit, tingué lloc a l'estatge del Comitè Departamental de l'Hérault, l'overtura del VIIIè Ple del Partit. Hi assistiren : El Secretari General, Josep Tarradellas; Josep Andreu i Joan Sauret, del Consell Executiu ; Miquel Guinart, Leopold Morant i Francesc Marcet, del Directori ; R. Nogués i Biset, Humbert Torres i Marti Barrera, -assessors; J. Garcia i Castellet, Santiago Vila, Joan Tauler, Joaquim Prats i Miquel Galceran, del Consell Directiu a França. Tots els Comitès Departamentals de França acudiren, es feren representar o s'adheriren als acords del Ple : Gironda, Hérault, Baixos Pireneus, Lozère, Bouches du Rhône, Aude, Corrèze, Alt Garona, Dordonya, Tarn, Indre, Ariège, Tarn i Garona, Sena, Aveyron, Alts Pireneus, Charente, Drôme, Gard, Loire, Loiret, Gers, Nièvre, Puy de Dôme, Pireneus Rrientals; i les Delegacions següents : Ain, Creuse, Côte d'Or, Allier, Aube, Alts Alps, Alta Loire, Alta Savoia, Calvados, Cher, Sarthe, Rhône, Orne, Meuse, Moselle, Ille et Vilaine, Isère, Loire i Cher, Manche, Savoia, Viena i Var. També hi assistiren els diputats Josep Fontbernat i Francesc Jené, l'exregidor Albert Aris i l'ex- Secretari General de les JEREC, Josep Sans.

LES QUESTIONS ORGANIQUES

Joan Sauret, del C. E., donà compte de l'estat en què es troba l'agrupament a Paris dels diferents serveis del Partit : Consell Executiu, Secretaria General, Tresoreria del Partit i Redaccio i Administracio de « La Humanitat ». Esmentà algunes de les activitats portades a cap i, entre elles, cal comptar les traduccions en francès i en castellà de les edicions del nostre portantveu ; el contacte sovintejat amb les agències i premsa, estrangeres i exiliades ; els serveis de relacions amb l'interior i amb tots els Consells Directius. Secretaria General — afegi— interessa personalitats i els nostres amics de Londres i Washington cada vegada que té noticia de persecucions contra els patriotes de l'interior. Es té la intencio d'incrementar tant la propaganda a l'interior com a l'estranger mitjançant la difusio del nostre portantveu i altres mitjans. Es dona gran importancia a les relacions entre els organismes centrals i els Comitès, Delegacions i militants i a aquest fi assenyalà la necessitat d'un contacte més estret entre aquells primers i el Consell Directiu a França. Seguidament donà lectura al missatge i al cablegrama que els amics de Mèxic i els de Xile, respectivament, adreçaren al Ple els quals foren llargament aplaudits. Remarcà que els nostres amics del C. E., Carles Pi i Sunyer i Miquel Santalo s'havien adreçat al nostre Secretari General amb motiu de les del.liberacions de Montpeller de la qual cosa es donaria compte en el moment oportu. Finalment, llegi una comunicacio de la Federacio Espanyola de Deportats i Internats demanant la col.laboracio del Partit en pro de l'alliberament dels republicans internats en diferents camps russos.

Tant la primera com la segona sessio del Ple foren dedicades a qüestions orgàniques. Amb aquest motiu intervingueren : H. Barrera, Guinart, Morant, Messegue, Tauler, Falivena, Garcia, Castellet, Aragay, Serra Arnau, R. Nogues i Biset, Tarradellas, Sauret, Falco, Marcet i Viladoms. Fou nomenada una ponència preparadora del p roper Congrès del Partit, la qual es constituïa per : Miquel Guinart, J. Garcia Castellet, Heribert Barrera i Antoni Nogués.

De cara a una major eficacià de relacions i d'informacio entre els organismes de França, fou decidit que el Consell Directiu delegaria la seva representacio per a poder, aixi, estar més en contacte amb la Secretaria General a Paris.

INFORME DEL SECRETARI GENERAL

El Secretari General, Josep Tarradellas, començà el seu informe explicant les activitats portades a terme pel Consell Executiu en compliment dels acords adoptats en el darrer Ple del mes d'octubre del 1947. En el pla concret de la politica catalana, es referi extensament a les nombroses preses de contacte amb els representants de les forces politiques i sindicals catalanes i analitzà detingudament l'abast dels importants acords adoptats per « Solidaritat Catalana » encaminats a facilitar una intensificacio de les relacions amb els organismes de resistència i les agrupacions patriotiques de l'interior.

En el que fa referència a la politica espanyola, Tarradellas donà compte d'una important entrevista celebrada a requeriment del senyor Indalecio Prieto, en el transcurs de la qual el destacat socialista, en representacio de la Comissio Executiva del seu partit, exposà amb tota amplitud l'estat actual i les perspectives de les gestions que està realitzant.

Acte seguit, féu esment d'una visita al President de la Republica, senyor Martinez Barrio, amb la finalitat d'exposar-li les raons que aconsellaren la no assistència a les festes organitzades pel Govern de la Republica en ocasio del 14 d'abril, com també la posicio del Partit. També es referi a diverses entrevistes celebrades amb el senyor Albornoz i altres personalitats republicanes, especialment amb els senyors Valera de « Union Republicana », Just de « Izquierda Republicana », Issarte del Partit Nacionalista Basc i Alvarez del Vayo. En cada una d'aquestes ocasions, el nostre Secretari General va precisar la posicio del Partit en relacio als diferents problemes de la politica republicana, fent ressaltar la continuïtat de la nostra actuacio i els movils patriotics que l'inspiren.

Aquest informe, extraordinàriament dens i precis, fou seguit amb una gran atencio i va meréixer l'aprovacio de tots els congressistes.

A continuacio, Josep Tarradellas va llegir una lletra del membre del C. E. Carles Pi i Sunyer que fou acollida amb evident satisfaccio per tots els presents. En ella el nostre amic saluda afectuosament el Ple, s'adhereix per endavant als acords que es prenguin, exposa el seu pensament politic en relacio a Catalunya i a la Republica — el qual coincideix plenament amb les resolucions preses — anuncia la seva arribada a Europa pel mes entrant, després d'acabar la seva missio en terres americanes.

Finalment, Tarradellas va donar compte d'una comunicacio de Miquel Santalo, del C. E., reiterant la seva fidelitat als nostres ideals i la seva incondicional adhesio a la politica del Partit, i una lletra plena d'emocio patriotica de Ventura Gassol, redactada en termes similars. Cal fer constar, aixi mateix, l'adhesio del Consell Directiu de Londres. El President del Parlament de Catalunya A. Rovira i Virgili i l'ex-diputat J. Puig Pujades excusaren la seva assistència. Els ex-Consellers Antoni el diputat Xavier Casademunt també han fet constar llur adhesio als acords presos en el Ple

EL DEBAT POLITIC

Acabat l'extens informe i abans de passar al debat sobre politica general, foren llegides les resolucions dels nostres amics de Mèxic per a que els Delegats les tinguessin presents a l'hora de les decisions. Exposaren, seguidament, llur opinio sobre l'actitud que havia de prendre el Partit en les actuals circumstancies : Francesc Jené, Andreu Serra Arnau, H. Barrera, Alvarez Lara, Morant, Tauler, A. Nogués i Humbert Torres. Donada la importancia que prengué el discurs d'aquest darrer donem en una altra part d'aquesta edicio llargs extractes del mateix. Per tal de concretar en una Declaracio publica la posicio del Partit i ateses les opinions expressades en el Ple, es constitui una ponència de redaccio integrada per : R. Nogués i Biset, Heribert Barrera, Leopold Morant i J. Alvarez Lara. Llegida, a la sessio de la nit, la proposta de resolucio fou aprovada per unanimitat.

EN FAVOR DELS INTERNATS DE KARAGANDA

El Ple acordà demanar al C. E. que continui sostenint els animadors de la campanya pro alliberament dels republicans internats en els camps russos i per als quals antifeixistes s'expressà la mes viva simpatia. Al mateix temps es demanà la intervencio dels nostres diputats prop de la Generalitat de Catalunya i del Govern de la Republica perquè incrementin llur interès en aquesta qüestio.

FEDERALISME EUROPEU

Fou aprovada una mocio de simpatia al moviment federalista europeu i es declarà la satisfaccio per la creacio de la « Unio de Federalistes Catalans », la qual curarà d'integrar la democràcia catalana en aquell projecte de federacio.

Finalment, els Delegats tractaren de qüestions d'ordre intern i administratiu del Partit.

REUNIO DEL DIRECTORI

La tarda del dia 29 de maig tingué lloc a Montpeller una reunio en la qual estigueren presents el Secretari General, Josep Tarradellas ; els membres del Consell Executiu, Josep Andreu i Joan Sauret ; els membres del Directori, Miquel Guinart, Leopold Morant i Francesc Marcet, i els Assessors R. Nogués i Biset, Humbert Torres i Marti Barrera.

El Secretari General els informà dels darrers esdeveniments politics i es procedi a un llarg canvi d'impressions en vistes a les reunions del Ple que començaven aquella nit. Com a resultat d'aquesta reunio, cal destacar la unanimitat de criteri amb què fou apreciada la situacio politica i la linia de conducta a seguir pel Partit en el futur. El Secretari General fou encarregat de fer conèixer als Delegats del Ple el resultat de les deliberacions del Directori.

Els militants de Mexic fixen llur posicio

Tramesos, oportunament, al Consell Directiu d'E. R. de C. de Méxic l'Ordre del dia del Ple de Montpeller, aixi com les informacions politiques complementàries, aquell procedi a la convocatoria d'una assemblea general extraordinària perquè els militants decidissin l'actitud a prendre davant els problemes que es plantejarien a Montpeller.

L'assemblea tingue lloc el dia 22 de maig. Per a donar-se compte de la seva transcendència, anotarem que hi assistiren, entre altres, els següents amics : Els ex-ministres Santalo i Tomas i Piera ; l'ex-Conseller Sbert ; els diputats Ferrer, Galés, Loperena, Dot, Armendares ; l'ex-Procurador del Tribunal de Cassacio, Duran d'Ocon, i els regidors de Barcelona, Gispert, Pla, Altaba, Escofet. Volem remarcar, aixi mateix, la presència dels joves militants Albert i Abel Gassol, Manuel Duran Martret, Dot, Berenguer i Lluhi. El Consell Directiu hi figurava en ple

Després d'un llarg i interessant debat en el qual prengueren la paraula la majoria dels assistents, foren acordades les respostes a donar al Consell Executiu sobre els punts que havien estat comunicats als Consells Directius del Partit.

En la mateixa assemblea fou acordada la tramesa d'un missatge als Delegats del Ple. Ens complaen a reproduir, seguidament, els passatges més emotius :

EL MISSATGE A MONTPELLER

« Ens és un plaer aprofitar aquesta primera avinentesa que « se'ns presenta i que ens dóna ocasió per a saludar-vos a tots, « en aquest solemne Ple de Montpeller, en nom dels que actuem « a Mèxic amb l'auténtica ensnya d'E. R. de C., que és tant « com dir amb absoluta fidelitat als seus principis básics i amb « acatament a la disciplina del Partit.

« I encara podem afegir que tenim el goig de poder dir que « representem, després de feixuga tasca, la gairebé totalitat « dels militants que resideixen a Mèxic, això és, tots els que « defensen i preserven l'ortodóxia d'Esquerra Republicana de « Catalunya i que hem voigut aplegar-nos per a la més ferma « unitat i cohesió del Partit.

« Abans que tot, volem significar-vos la nostálgia que sentim « de la nostra Pàtria, de la nostra dolça Catalunya, i de la « preocupació constant que tenim de fer quelcom per a lliurar-là « de l'ultratge i de l'esclavitud franquistes.

« Pipant-nos el sentiment i l'esperit, ens sentim com un « tros palpitant de la Catalunya endogalada, com uns habitants « trasplantats que no sabem fer arrels en aqueixes terres, per bé « que acollidores, peró que tan llunyanes les sentim dels nostres « cors, dels nostres costums i dels nostres dalers. Som com « uns nàufregs que encara que amb la suor del treball puguin « fer front a les necessitats més o menys peremptóries del dia, « no podem gaudir, com vosaltres, aqueix conhort de la brisa « que us arriba de la Mediterrània i que us porta la besada « invisible de la Pàtria i el batec fort i potent i ben d'a prop, « del pensar i del sentir dels catalans que malden, a les viles i « ciutats de les contrades catalanes, per a enderrocar el dèspota.

« No ens creiéssiu pas més feliços que vosaltres, ans al « contrari, més apesarats i més amarats de nostálgia. Per això « sentim com el qui més, amb una intensitat màxima la joia de « donar-ho tot — cada ù a la mesura de les seves forces — per « poder avançar d'una hora la deslliurança de Catalunya.

« La nostra fè, la nostra voluntat, la nostra estimació i la « nostra recordança, s'afuen quan parlem de la bella terra cata- « lana i de tot el que en l'ordre de llibertat, cultura i nació, ha « perdut — no pas per a sempre — des que Franco la té sota « la seva urpa. Procurem fomentar l'escalf i l'abrandament cata- « lanesc i honorar E. R. de C. en totes les nostres coses. Tenim « el pensament fit en Catalunya i en l'enrobustiment esponerós « del Partit.

« Vagi, per endavant, aquest missatge de salutació a tots « vosaltres, germans nostres d'exili i d'ideal i de sofrença perqué « a Mèxic, no en dubteu, també sofrim i tant de bo que la « nostra veu reflectida en aquestes ratlles, sigui tan ben acollida « i estimada en aquest magnífic Ple del Partit, com ho sou tots « vosaltres en el record, en l'estimació i en el pensament nostres.

« I que per la subtil antena de la vostra sensibilitat — « d'homes d'Esquerra, de catalans nacionals i d'impagables « campions i herois de la defensa de les llibertats de Catalunya « — pugueu captar amb tota la seva generositat i grandesa, el « pensament de tots els militants escampats arreu del món, i en « féu un resum inspirat que concreti la política que hem de « seguir d'ara endavant, perquè l'éxit sigui la més alta, enyorada « i apassionant de les realitats : la recuperació de la Catalunya « martiritzada i la plenitud de la seva sobirania democràtica.

« Mèxic, 20 de maig del 1948.

El Consell Directiu a Méxic

« Dalmau Costa, President ; Amadeu Oliva, Vice-President ; « Márius Calvet, Secretari de Relacions; Pere Purcalles, Secre- « tari d'Actes; Enric Canturri, Tresorer; Roc Boronat, Secretari « de Propaganda; Joaquim Duran, Secretari Administratiu ; « J. Ventosa Roig, Secretari d'Ajut ; Joan Moles, Vice-Secretari « d'Actes. »

La lecture d'aquest Missatge feta pel membre del C. E. Joan Sauret fou escoltada amb molta atencio i recolli un unànim agraïment palesat pels entusiastes aplaudiments dels reunits.

En compliment d'un acord del Ple fou tramés a Mèxic el següent cablegrama :

« Dalmau Costa, President d'Esquerra Republicana de Catalunya, Mèxico. Ple acorda enviar-vos cordial salutació desitjant treballar conjuntament llibertat Catalunya. Us abraça. — Josep Tarradellas. »

L'agrupacio de Xile saluda el Ple

L'Agrupació d'Esquerra Republicana de Catalunya a Xile envià a Montpeller el cablegrama següent :

« Josep Tarradellas. — Montpeller.
« Saludem nostre Ple autèntica representació democràcia cata- « lana. Espiritualment amb voaltres, no defallirem fins aconse- « guir alliberament Catalunya.
Agrupació d'E. R. de C. — Xile. »

El Ple féu constar l'agraïment per aquesta communicació i subratllà amb fervorosos aplaudiments la fidelitat catalanista dels nostres germans de Xile. El Secretari General ha palesat aquell agraïment per mitjà del cablegrama seguent :

« Esquerra Republicana. — XILE.
« Plau agrair nom Ple vostra sa tació i adhesió.
« Estigueu segurs ens en farem dignes. Abraçades.
Josep Tarradellas. »

CATALANS en la reconstruccio francesa (1)

Un reportatge de JOSEP SANS

Som, de fet, considerats exactament com si fossim obrers francesos sense que mai no hagim notat res que ens fes sentir al marge d'ells. Un moment, certs companys nostres volien crear la seccio espanyola de la C. G. T. i els amics francesos havien donat tota classe de facilitats en aquest sentit, pero nosaltres vàrem creure-ho contraproduent, car no haviem de fer altra cosa que col.laborar amb ells, sense interferir-nos en qüestions que si bé ens toquen de prop, pel fet d'ésser estrangers hem de considerar-les del ressort unic dels francesos. Tots els catalans i espanyols ho comprengueren aixi i desistirem d'aquell projecte que si bé en principi podia esser considerat com una satisfaccio que se'ns oferia, al fons hauria pogut produir certs malentesos que ès molt millor evitar.

« Avui dia, tots units, treballem en la mesura de les nostres possibilitats — acaba Casado — procurant donar el màxim de satisfaccio puix que considerem que és la millor manera de fer prevaler la nostra condicio i d'obtenir un respecte cada dia més acusat, tant de la part de la Direccio de la « Régie Nationale Renault » com de la part de tots els nostres companys de treball. »

Lluis Utgé, *si bé ha passat la quarantena, no ho sembla. Els seus proposits son joves i les seves activitats tambe. La seva paraula fàcil s'enflama amb facilitat quan parla amb els amics. La seva professio anterior : capità del Cos d'Assalt de la Generalitat. La seva actual : obrer especialitzat en l'acabat de peces destinades al muntatge de motors. La diferència entre una i altra professio és manifesta. Heus aci les seues paraules :*

— « Els mètodes seguits per la casa Renault — ens diu — son excel.lents i caldrà que no els oblidem quan tornarem a Catalunya. Si bé hi ha seccions a la casa on encara el treball és dur i dificil (seccions que cada dia tendeixen a desaparèixer, a part naturalment, la fundicio i tallers de grosses peces) la major part dels tallers estan construïts de manera que amb el minim d'esforç hi hagi el màxim de rendiment. El sistema de cadena, les màquines perfeccionades al màxim, el procediment de fabricacio establert, tot aixo condueix a eliminar, en el possible, l'esforç de l'individu i a fer que sigui la màquina la que estigui obligada a fer aquell esforç que abans havia de fer la persona. Aixo, naturalment, permet una major produccio i que el cost inicial baixi. Com dic, cal tenir-ho en compte de cara al nostre retorn.

« A més, el sistema de nacionalitzacio que s'ha empleat a la casa Renault, té l'avantatge de l'experiència — ens digué — i ha donat excel.lents resultats. Un exemple el tenim amb la cantina on, per pocs diners podem menjar regularment bé i en quantitat apreciable com tu mateix has pogut veure.

« Jo crec — afegeix — que no hi ha cap treballador català que lamenti havèr entrat a treballar a la casa Renault. Sobretot, els qui teniem professions ben diferents de les que estem fent avui dia, hem trobat aci, tant per part dels obrers com de la direccio, un acolliment perfecte i una comprensio total.

« Hi ha una sola cosa que es llàstima — ens diu per acabar — i es que fins avui no s'hagi fet conèixer, com és degut, el treball que els catalans estem fent i l'aportacio nostra a l'economia i a la reconstruccio franceses. A veure si LA HUMANITAT es decideix a fer-ho. Serà un gran bé que fareu a tots els treballadors i, sobretot, un gran bé que farem tots plegats a Catalunya. »

Els nostres amics, després d'aquestes paraules han quedat un xic allunyats de la conversacio. Tots plegats hem pensat, no solament en el present, sino en el demà, en un demà que ens permeti reconstruir la nostra Pàtria i portar-hi, tots plegats, les ensenyances i les experiències que l'escampada arreu del mon de catalans de totes classes socials, haurà possibilitat. De cara a aquest demà pel qual lluita el nostre poble, aquest demà que volem lliure i feliç, un demà ple de prespectives i en el qual el treball, bé suprem de l'home, sigui honorat com es mereix i siguin els treballadors. tots els treballadors, els veritables artifexs de la nova Catalunya que es besllluma...

(1) Vegi's el nº de « la humanitat ».

Discurs d'H. Torres

(Ve de la primera plana)

que viatja en avio, massa ministres, massa functionaris, i per contra son desateses unes millors necessitats. Pero, per damunt de tot — afegi — un proposit de fugir de tot contacte amb el Parlament, condicio indefugible per a un democrata per a legitimar el poder. Nosaltres no tenim cap plet personal a liquidar amb l'honorable senyor Albornoz. No posem el veto a les persones, sino a les obres. Doncs bé, si des de les altures, el senyor Albornoz rep novament l'encarrec, direm si, a tota eventual indicacio que se'ns pugui fer, si hi ha una virada radical en els procediments de Govern i en les seves orientacions que s'acostin als nostres punts de vista, i, sobretot, si es defineix la seva politica internacional en termes d'acceptacio a les formules emanades de l'O. N. U. i de les notes aprovades pels tres governs per a solucionar el problema espanyol. En cas contrari, amb tot el respecte a les persones, ens haurem de mantenir en la nostra negativa, sense dificultar la seva accio. Pero seria hora que a les altures, fent-se carrec de la dramatica situacio de l'exili, que es consum en la inaccio, en l'anar fent i la comoditat, es comprengui que hi ha també una responsabilitat a assumir en forma que signifiqui un canvi no formulari ni de façana, sino a fons, d'envergadura, sense el qual l'exili perilla d'acabar malament.

LA FORMULA PRIETO

El Dr. Humbert Torres enfoca després la solucio preconitzada pel lider socialista Indelacio Prieto digué : En quina situacio es troba aqueix problema ? Les meves referències, que tinc de bon origen, em fan creure que té més volum que alguns suposen, i que la voluntat i la intel.ligència posades en joc pel destacat socialista al servei del seu pensament son molt grans. Reeixira o no ? Aneu-ho a saber ! El meu desig fora que les assistencies que trobés, en nombre i en qualitat, fossin tals, que legitimessin l'esperança de veure constituït un gran front antifranquista que inspirés a l'exterior prou confiança per a determinar-lo a passar de la condemnacio platonica inoperant, a l'accio directa decisiva.

Pero i si reeïx, i un dia fossim cridats, junt amb altres forces, a assumir la responsabilitat d'integrar aqueix front ? Com que entre els meus defectes no hi ha el de saber fingir, respondré clarament que la dificultat a participar en aqueix moviment antifranquista no estaria en els principis, puix que la realitat els ha superat. No hem vist tal vegada, que des del 1943, des de la « Union Nacional », seguint ininterrompudament una mateixa linia politica, fins al manifest del seu Comité Central publicat fa pocs mesos, el Partit Comunista Espanyol s'ha mostrat partidari d'una entesa amb les dretes i de propugnar un Govern provisional i el plebiscit per a solucionar el cas espanyol, com demana Prieto ? Si la Pasionaria opina aixi, bé podem fer-ho nosaltres igualment. I si aqueixa entesa es produeix, i inspirant confiança internacional per a substituir a Franco s'enfonsava el seu régim, i podiém tornar a casa amb el cap alt, i les presons espanyoles es buidaven, i ens fos possible abraçar els nostres familiars, i la vida civil normal era represa, i un immens abrandament de fé en els nostres destins de poble feia que liquidéssim les nostres pugnes amb l'instrument unic de la papereta electoral, aleshores, jo creuria haver servit més i millor que mai la causa catalana i la republicana i que podia esperar safisfet l'acabrament de la meva vida.

El problema de col-laborar o no en aqueix moviment seria, doncs, funcio de la confiança que inspirés el conjunt de les forces aplegades en el moviment antifranquista. Fem vots ben sincers perquè siguin moltes, fortes i prestigioses, car el centre de gravetat del problema de l'exili no coincideix en les solucions de violencia, en les quals no creu ningu sinceramant, ni els que les prediquen, sino en les altres, en les civils, propies dels pobles moderns i educats en les més pures essències de l'ideal democratic. Jo tinc la conviccio ferma que o bé ens salvarem amb solucions d'aqueix tipus, o no hi haura solucio del drama espanyol.

Tots els assistents al Ple aplaudiren llarga estona l'acabament del discurs del Dr. Humbert Torres, el qual encomana a tots els Delegats del Ple aquella emocio patriotica que és la virtut que sempre ha acompanyat l'il.lustre politic lleidatà.

ES DEMANEN NOVES...

Es demanen noves de Josep Segura, exiliat a França, l'esposa del qual resideix a Terrassa, Carretera de Rubi n: 145. Es prega, als qui les puguin facilitar, que s'adrecin al Ministeri de la Governacio, 10, Rue Pyramides. Paris 1.

Carta oberta a Miquel Guinart

A l'entorn de la Confederacio d'Organitzacions Catalanes d'Amèrica

El Secretariat de la Confederacio d'Organitzacions Catalanes d'Amèrica, que està residenciat al nou casal de l'Orféo Català de Mèxic (Rosales 26), ha llegit amb goig el treball que ha dedicat a la Confederacio Miquel Guinart des de les pàgines de « La Humanitat » de Paris corresponent al dia 10 de maig ; i es complau en contestar publicament les suggerències que sobre l'orientacio i la tàctica patriotica, sobre els problemes d'ajut, sobre el foment de l'ensenyança catalana i sobre la manera d'aplegar tots els catalans nacionals residents en terres d'Amèrica ha fet aquell distingit compatriota i estimat amic.

MISSIO, IDEARI I TACTICA

La Confederacio d'Organitzacions Catalanes d'Amèrica no és una entitat més sino un organisme coordinador de les diverses activitats patriotiques i culturals dels nuclis de catalans democrates que actuen el Continent Amèrica. Compta amb l'adhesio d'agrupacions, centres comunitats catalanes del Brasil, Xile, Paraguai, Uruguai, Argentina, Veneçuela, Colombia, Panamà, Costa Rica, Guatemala, Cuba, Republica Dominicana, Estats Units d'Amèrica i Mèxic.

L'orientacio patriotica que guia les activitats de la Confederacio i la tàctica a emprar en cada moment és segur que no farà cure el seu Consell Directiu en errors de perspectiva ni deixarà d'aprofitar totes les avinenteses per avançar pel cami de l'assoliment de la nostra plena llibertat nacional. Els distingits membres que integren el dit Consell Directiu son catalans nacionals democrates — antics residents i refugiats politics —, patriotes provats i que gaudeixen de la confiança dels nuclis respectius que representen.

ELS PROBLEMES D'AJUT A L'INTERIOR

Una de les primeres preocupacions dels Secretariat ha estat estudiar la millor manera d'establir un sistema d'ajut als lluitadors de la Resistència Interior de Catalunya i especialment als caiguts a les ergàstules franquistes i que sabem mancats de mitjans economics. L'ajut que els arriba per la solidaritat dels nostres compatriotes de la resistència passiva antifranquista no és pas suficient, tot i que fan el que poden enmig de la crisi economica del pais ; i els que som lluny de la pàtria tenim el deure de demostrar la nostra fraterna solidaritat als caiguts i als que luiten aprofitant totes les avinenteses en la gran preso que és Catalunya.

Pero tenint en compte el que ha succeït — i succeix — amb determinades subscripcions partidistes, els cabals de les quals serveixin principalment per atendre un desmesurat equip de dirigents que s'han fet el proposit de viure a l'exili sense treballar, el Secretariat de la Confederacio ha organitzat un sistema especial d'ajut directe, sistema els detalls del qual no podem donar a la publicitat pero que coneix perfectament l'amic Guinart. I essent integrada la Confederacio per entitats formades per catalans nacionals i democrates, aquesta campanya d'ajut va destinada als lluitadors que caigueren al servei de Catalunya i de la veritable democràcia.

PRO-LLENGUA CATALANA

El problema del foment i expansio de la llengua catalana ha merescut atencio especial de la Confederacio. La iniciativa de preparar l'organitzacio del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, amb la valuosa col.laboracio de Cultura Catalana de Paris, n'és una prova. Aquesta iniciativa és patrocinada per l'Honorable ciutadà Josep Irla, President de Catalunya, i la presidència d'Honor del Congrés ha estat acceptada pel Mestre Pompeu Fabra. Formaran el Consell Directiu del dit Congrés representants de l'Institut d'Estudis Catalans, de la Institucio de les Lletres Catalanes, de la Fundacio Ramon Llull, del Pen Club Català i de l'Associacio Protectora de l'Ensenyança Catalana i es podrà ampliar amb les altres representacions personals o col.lectives que es cregui convenient. La Comissio Organitzadora, en terres d'Amèrica, serà el Consell Directiu de la Confederacio i als països d'Europa anirà a càrrec de Cultura Catalana de Paris.

Diversos antics socis de la Protectora, residents a les principals republiques americanes, han començat la tasca reorganitzadora de les Comissions Delegades i porten especialment aquestes activitats compatriotes que havien ocupat càrrecs directius i executius de la Protectora a casa nostra. Com a representant màxim, figura amb el seu optimisme jovenívol de sempre i a desgrat dels seus 74 anys, el ferm patriota i estimat amic Dr. Josep Solé i Pla, que viu a Barranquilla (Colombia).

La difusio de llibres i revistes editades en català és una altra de les tasques de la Confederacio i la constitucio de les Comissions Delegades de la Protectora permetrà la intensificacio de classes i cursets de català a les entitats adherides i per correspondència.

PROSSELITISME ENTRE ELS CATALANS NACIONALS

En terres d'Amèrica, com a Europa, i especialment als països on hi ha un major nombre de catalans com Mèxic, Argentina i Xile, hem passat molt de temps victimes de la discordia provocada pels elements antidemocrates que actuen en nom de Catalunya. Moltes de les entitats, velles i noves, han patit aquesta accio corrosiva de la gent de les consignes i dels viratges constants. Pero sortosament la situacio es va aclarint cada dia més i no trigarem gaire a veure marginats de tot arreu els aludits elements, incapaços d'una noble rectificacio de procediments i incapaços d'inspirar confiança a ningu. Han estat aquests elements els responsables de l'allunyament de les entitats catalanes de bon nombre de compatriotes que no volien ser joguina d'ells ni estaven disposats a plantar-los cara. La Confederacio fa i seguirà fent tot el possible perquè les entitats adherides intensifiquin el prosselitisme entre els democrates residents al respectiu pais i que avui viuen al marge de la col.lectivitat catalana. Els primers resultats je s'han aconseguit a Xile, a l'Argentina i a Mèxic.

Un ampli programa d'accio cultural hi ajudarà molt. La coordinacio d'aquestes tasques ha estat encomanada a la Confederacio i no s'hi escatimen esforços. A més a més, s'estan estudiant les ponències d'altres diverses activitats com l'organitzacio d'un Servei d'Informacio i d'Intercanvi comercial català ; la coordinacio de l'accio solidària de les diverses germandats i mutualitats catalanes existents ; s'impulsa la creacio de nous nuclis de catalans democrates a les poblacions principals dels països on encara no actuen col-lectivament, i es fomenta la relacio entre els petits grups de catalans escampats, amb la respectiva metropoli. També està molt avançat el cens de catalans residents al Continent Amèricà.

Pero la Confederacio d'Organitzacions Catalanes d'Amèrica aspira a més : aspira a coordinar l'accio dels catalans d'Amèrica amb la dels catalans d'Europa i especialment amb els compatriotes de França que avui ja compten amb diversos Centres Catalans i que, si un dia es confederen, com sembla que hi ha el proposit de fer, la nostra accio nacional, fora de la Pàtria, podrà donar uns magnifics fruits.

I hem de pensar que, quan acabi el nostre exili, aquests organismes de coordinacio general de les activitats dels catalans que romanin absents de Catalunya, podran prestar un gran servei als nostres organismes de govern i molt especialment en el periode de la reconstruccio nacional a la qual tindran el deure de col.laborar tots els catalans, sigui quina sigui la seva residència.

Pensant en aquest futur immediat els catalans d'Amèrica cridem a la tasca als compatriotes d'arreu d'Europa.

Miquel FERRER,
Secretari General de la Confederacio d'Organitzacions Catalanes d'Amèrica.

Ciutat de Mèxic, 18 de maig de 1948.

ELS JOCS FLORALS DEL 1948

La Comissio organitzadora ens prega de fer avinent als que vulguin concorrer als Jocs Florals de 1948 que se celebraran a Paris que poden, des d'ara, enviar llurs treballs a Ferran Canyameres, 2, rue Armand Moissant, Paris VI, de preferència escrits a maquina, i, si és possible, a tres exemplars, amb el nom de l'autor dintre d'una plica closa, damunt de la qual ha de figurar-hi el titol i lema de la composicio.

A més d'els premis ordinaris de Les entitats i particulars que vulguin instituir un premi o contribuir a les despeses d'organitzacio de la Festa, son pregats d'adreçar-se al Tresorer Isidre Durand, 21 rue du Cherche-Midi, Paris VI. costum, com son Flor Natural, Englantina d'Or i Viola d'Or i Argent, hi haura els extraordinaris : Copa Artistica, premis Fastenrath, Joaquim Folguera, Ignasi Iglésies, Narcis Oller, Concepcio Rabell, Valenti Almirall i molts d'altres.

SORTINT AL PAS D'UNA MANIOBRA

El Consell Executiu de la Unió de Rabassaires ens envia la següent nota amb el prec de la seva publicació.

« Lluita », el setmanari català, organ del P. S. U. C., ha publicat una crida a l'escisió, adreçada als pagesos catalans militants de la Unió de Rabassaires.

Tot i sabent que la temptativa no pot tenir cap mena d'éxit ni de conseqüència, creiem del nostre deure sortir al pas de la maniobra per tal que cap rabassaire, cap pagés català, sigui sorprès en llur bona fé.

El proposit que guia els autors de la crida — que no cal confondre amb els signants simples executors — no és altre que el tractar de destruir una organització que ha reexit a mantenir la seva independència social i politica i que es nega a servir de trampolí, d'escambell i de massa de maniobra a cap partit. La Unió de Rabassaires no defensa, ni defensarà, altres interessos que els de la pagesia catalana i els superiors de Catalunya.

Ni els afalacs, ni les pressions han pogut fer desviar la nostra Organització del cami traçat. Afirmem ara, que no reeixirian les maniobres conduents a introduir la mala herba de la divisió en els nostres rengles. Aquells que secunden l'atac que s'infereix a la gloriosa Organització de la pagesia catalana, es neguen a ells mateixos el dret de dir-se rabassaires.

En aquests moments de prova, el Consell Executiu de la Unió de Rabassaires i altres conreadors del Camp de Catalunya, es veu precisat a desautoritzar els signants del manifest i la Comissió Organitzadora de l'Assemblea escisionista que tenen el propósit de realitzar, car no podem permetre que amb el nom de la Unió de Rabassaires, intentin provocar une escisió en la nostra Organització, amb la única i exclusiva finalitat, de posar-la al servei del P.S.U.C.

Sólament volem repetir ben alt i ben clar, perquè ningú pugui ignorar-ho, que la Unió de Rabassaires, resistirà tots els atacs i totes les perfídies, continuant serena i resolte, el bon combat pel recobrament de la República, per l'alliberament de Catalunya, pel triomf de la Llibertat i de la Justícia Social.

Rabassaires ! Pagesos de Catalunya, que estimeu la nostre Organització : No escolteu la veu dels que en nom de la unitat, pretenen destruir la nostra UNIO DE RABASSAIRES.

Visca la República !
Visca Catalunya !

Visca la Unio de Rabassaires !
Pel Conseil Executiu de la U.R.C.
Pau Baqués, Joseph Buil,
Pau Padro.
França, maig del 1948. »

Corresponsals

« LA HUMANITAT » necessita corresponsals informatius a tots els Departaments de França per tal d'estar al corrent dels actes i de les activitats dels partits i organitzacions exiliats. També curaran d'enviar-nos els retalls de premsa francesa de llur localitat, quant facin referència als nostres problemes politics. Els amics que ens vulguin honorar amb aquesta col.laboracio, caldrà que s'ofereixin per mediacio del Comité o Delegavia en el qual estam inscrits.

Ha mort Frederic Quero Molares

Assabentem amb dolor als nostres lectors la mort del nostre estimat amic Frederic Quero Molares, entusiasta militant del nostre Partit. Lletrat i home d'una gran cultura, « La Humanitat » s'ha honorat publicant el seu darrer treball, un interessant article dedicat a l'il.lustre comediógraf francés, M. Claude-André Puget.

El dia 29 prop passat, tingué lloc l'enterrament al quai varen assistir nombrosos compatriotes del Comité Departamental del Sena, el senyor Victor Torres en representació del Molt Honorable President de la Generalitat i el senyor Josep Falguera delegat del C. E. del nostre Partit. També varen assistir-hi el senyor Giner de los Ríos, en representació del President de la República i els ministres senyors Valera i Torres Campanyà.

Al nostre amic Joseph Quero, com també a tots els familiars, « La Humanitat » i el Partit els expressa el testimoni de llur més sincer condol.

ELS NOSTRES PRINCIPIS BASICS

Hem enviat a tot els nostres Comités i delegacions uns exemplars de « La Humanitat » de Méxic, de « L'Emigrant » de Xile i un fascicle dels « Principis basics del nostre partit », edidat pels amics d'aquella república en l'escaiença del disseté aniversari de la fundacio del nostre partit.

Ens queden, encara, alguns exemplars dels « Principis » i els posem a la disposicio dels lectors de « La Humanitat ». Només cal demanar-nos-els i seran servits gratuitament.

AVIS

Ha estat tramès a tots els amics un full de xec postal corresponent a l'import de llur subscripcio a « La Humanitat ». Està degudament omplenat i només cal anar a fer l'operacio a correus. Els que volguin afegir-hi algun donatiu, caldrà que en facin un de nou per augmentar-lo amb la quantitat amb què ens vulguin ajudar.

Preguem als nostres amics que satisfacin el més aviat possible llur abonament.

IMPRIMERIE DU MIDI — PERPIGNAN

El gerent : SANTIAGO VILA
Num d'exemplars : 5 000

Darrera hora

A darrera hora ens enterem de l'arribada a Paris d'un delegat de l'interior, de la nostra organitzacio de l'interior, vingut expressament a França par exposar els seus punts de vista a la Direccio del nostre Partit. Aquest company, ha celebrat diverses entrevistes amb el nostre Secretari General i tenim la satisfacciol de poder anunciar que s'ha pogut apreciar una total identificacio entre els punts de vista de l'Esquerra de l'interioir i la politica aprovada en el darrer PLe de Montpeller.

El problema de les relacions entre l'interior i l'exili ha estat objecte d'un minucios examen i tot fa suposar que ben aviat sera possible la realitzacio del nostre desig d'establir un clima de mutua comprensio que fara possible una actuacio mes eficient.

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redacció i Administració : 5, Fbg Poissonnière Tel. PRO 15-01, poste 14 Paris (IXe)

Xecs postals : Paris, C. 646950 Santiago Vila 6, Bd Poissonnière, bureau 316 Paris (IXe)

2e EPOCA – Nº 93 – 1 DE JULIOL DEL 1948 — Fundador : Lluis COMPANYS — Preu : 10 francs

B.D.I.C

"La tirania és vençuda quan no pot imposar la seva llengua"

Francesc MACIA

ELS CATALANS NO RENUNCIAREM MAI ALS NOSTRES DRETS

EDITORIAL

La realitat

A mesura que els mesos s'escolen i que el règim franquista és perllonga, a tots se'ns planteja, cada vegada amb major acuïtat, les realitats de la nostra situació. Sobretot, als catalans. Car si com a homes de llibertat i republicans sofrim de veure els conjunt dels pobles hispànics junyits a l'esclavatge, com a catalans hem d'ajuntar a la conculcació dels drets humans més elementals, tot el que s'ha fet — i continua fent-se — contra la mateixa existència de la nostra Pàtria. Es, aquesta, una acció continuada que el franquisme ve exercint des de fa deu anys i contra la qual no podem pas romandre indiferents. Bé és cert que Catalunya resisteix amb energia a l'escomesa, que la llengua triomfa de totes les imposicions, que el sentiment de llibertat s'afirma cada vegada que l'ocasió es presenta. Però ho és, igualment, que deu anys de desnacionalització, de persecució implacable de tot el que és català, de burla constant de totes les valors morals, no porten cap guany. I que les noves generacions ja no han conegut — si no és per l'evocació que els n'ha estat feta — el clima i l'esperit de la Catalunya retrobada. I és, sobretot, angoixant pensar que Franco es perpetua i que, per tant, el martiri de Catalunya pot perllongar-se encara no sabem quant temps.

Aquesta — i no altra — és la realitat. Una realitat dolorosa, però que no podem negar. Una realitat que exigeix, per contra, de tots els catalans nacionals abnegació i esperit de sacrifici. I, sobretot, actuacions ràpides i eficients. Voler eludir-la amb frases fetes i lirismes, amb crits i imprecacions, situar-se en terrenys del tot depassats pels fets i mantenir-s'hi d'una manera estèril i controproduent, és perdre llastimosament el temps i contreure una greu responsabilitat. S'imposa, doncs, que ens encarem decididament amb el problema — problema de vida o mort per al futur de la nostra terra — i que cerquem a lluitar en el millor terreny. Es a dir, a Catalunya mateix.

Sovint hem afirmat que és a Catalunya on cal reconquerir el perdut. Això que ha estat sempre cert, ho és molt més ara davant l'actual situació del nostre problema. Es doncs, a Catalunya mateix i els que en són fora orientant tota la seva actuació de cara a Catalunya, que cal orientar les nostres actuacions. En definitiva la política d'exili no és més que un accident circumstancial, que s'ha justificat i es justifica fins a la mesura que pot servir la causa que defensem. Però allí on hi ha continuïtat — bona o dolenta — d'una civilització és en la nostra Pàtria i, per tant, és allí on han de centrar-se tots els esforços i donar-se totes les batalles.

Cada vegada caldrà, doncs, orientar més i més la nostra política a l'interior. Per la nostra banda podem dir que farem — i estem fent — tots els esforços per tal d'assolir una conjunció el més àmplia possible de forces nacionals catalanes. Sabem totes les dificultats que una actuació a Catalunya planteja. Però per modesta que hi sigui l'actuació, és allí on veritablement tindrà una eficiència. I si en tots els ordres i en tots els terrenys, hi ha conjunció de voluntats i identitat de criteri, és molt més fàcil que la veu del recobrament cada dia hi guanyi força malgrat riscs, persecucions i misèries. I de cara a l'exterior, serà assolint aquest objectius limitats i concrets, però altament ambiciosos, que podrem assolir prestigi i respecte.

Repetim-ho : cada vegada cal orientar més l'actuació a l'interior, cada vegada cal fer majors esforços per tal de fer-hi sentir la veu de la Catalunya autèntica que vol retrobar les llibertats perdudes. En definitiva, serà allí que les reconquerirem i l'obra ha d'ésser portada a terme pel major nombre possible — la gran majoria — dels catalans que volen veure renèixer la nostra Pàtria. D'ací que hàgim volgut fixar clarament la nostra posició — una posició condicionada pels fets i la realitat — i que intentem ajustar-hi la nostre actuació. « La Humanitat » consagrarà una atenció preponderant als problemes de l'interior i intensificant la tasca que ja ve realitzant-hi progressivament anirem parlant de fets i problemes que s'esdevenen a Catalunya mateix. No hi ha d'haver diferenciació entre l'interior i l'exili. La millor manera d'assolir-ho serà que l'exili s'interessi preponderantment per als problemes de l'interior.

LA CATALUNYA DEL 1948

N. de la R. — Els catalanistes vivim continuament preocupats per conèixer quina és la realitat que ofereix Catalunya sota la dominació franquista. De retorn de Barcelona, on ha sojornat clandestinament unes setmanes, un amic nostre ha escrit per als lectors de « La Humanitat » les següents impressions recollides.

per JORDI de MONTROIG

Fa poc hem retornat d'un viatge a Catalunya. Un exilat que retroba per pocs dies la seva terra, després de gairebé 10 anys d'absència, la veu segurament deformada a través de les seves angoixes actuals i dels seus records pretèrits. Una imatge deformada pot conservar tanmateix un cert interès. Per això intentem aquí de traduir la nostra en paraules, el més fidelment possible.

***

La primera impressió de la vila fronterera és l'abundància d'uniformes. Soldats, carrabiners i guàrdies civils s'apleguen per recordar-nos que Catalunya és un país conquistat i ocupat militarment. Al cap de nou anys d'acabada la guerra, aquesta idea es segurament una mica massa esquemàtica, pero no tant de totes maneres com algù podria creure. Si ha disminuït l'aparell militar, un exèrcit de funcionaris ha vingut a substituir-lo i uns i altres continuen vivint, poc o molt, com si fossin en país conquistat.

El nou arribat queda sorprès també desagradablement per la freqüència amb que una llengua forastera, la llengua dels ocupants, ressona en les seves orelles. I la sorpresa esdevé irritació quan troba algun noiet o noieta, la procedència autoctona dels quals mil signes autentifiquen, que parla exclusivament aquesta llengua, respectable en altres indrets, però a casa nostre imposada. L'atzar pot fer malament les coses i donar-li de cop una impressió encara més dolenta que la realitat mateixa. De mica en mica anirà donant-se compte, més tard, que son ben pocs els catalans que han renunciat a l'ùs de llur llengua les fondes arrels de la qual son precisament la millor penyora del redreçament futur.

En el tren que el porta cap a Barcelona, l'exiliat, acostumat als trens ràpids de França, té llargament temps d'impacientar-se i li queda encara lleure per anar revivint els records que el nom de cada estació li evoca. La RENFE, es a dir la « Red Nacional de Ferrocarriles Españoles » (l'empresa nacionalitzada del franquisme) dona una imatge exacta, desoladora, de l'envellIment de la maquinària i de l'utillatge del país.

Però en baixar del tren la constatació d'aquest envelliment no pot pas fer-se pels carrers de Barcelona. Els tramvies s'han modernitzat, la ciutat és bonica com sempre. El tràfic automobil és molt inferior al d'abans de la guerra; pero els sumptuosos cotxes americans circulen amb profusió escandalosa. La gent va en general ben vestida. Les botigues son plenes de tota mena d'articles i la situació de proveïments en conjunt dona una sensació d'acceptable. La conclusió a treure d'aquesta visió superficial seria que en l'aspecte material no es viu malament a Catalunya i que la conjuntura economica no és pas tant dolenta com alguns pretenen.

Ara bé, l'exiliat té parents i amics. Quan començarà a conversar amb ells de la situacio real del país, la seva primera impressió, que era més aviat bona anirà modificant-se i no pas en bé. Quan li parlaran de la situacio de moltes categories d'obrers veurà que no és pas or tot el que lluu. Quan coneixerà les proporcions que ha pres l'estraperlo, generalitzat fins a tal punt que pràcticament gairebé tots els comerciants i industrials el practiquen, comprendrà que l'economia franquista reposa en equilibri inestable sobre unes bases molt precàries. I quan anirà donant-se compte dels signes precursors d'una profunda crisi que cada dia s'observen — baixa de preus a l'engros, baixa de valors, atur forçós, etc. — pensarà potser que les realitats economiques podran eventualment obligar el règim a una evolució que les realitats politiques totes soles no aconseguirien imposar-li.

***

Es natural que el qui arriba procuri conèixer primerament quin és l'estat d'ànim de la població, quant de temps considera la gent que el franquisme pot encara sobreviure. En general la gent és realista. Com que des del 1944 les desil.lusions han estat succeint les desil.lusions, a hores d'ara, fora dels eterns optimistes que hom troba pertot, molts no esperen res en cap data precisa. Ningù no creu que el franquisme duri sempre, pero respecte quan s'ha d'acabar, pocs tenen una opinió feta. Vivint l'ambient interior es donen més compte de la seva puixança aparent que de les seves febleses profundes i potser tenen del problema una visió menys exacta que la que tenim des de fora. En tot cas els catalans que viuen a Catalunya no viuen com nosaltres en una perpètua espera; la mentalitat del refugiat no existeix, evidentment a l'interior.

Per quin procès desapareixerà el règim franquista ? Poca gent creu que els canvis brutals siguin viables i gairebé tothom posa les seves esperances en una solucio progressiva. Del franquisme a la democràcia, el camí no pot pas ésser planer pero aquest camí no espanta ningù. Tothom té consciència que és només el primer pas el que és realment difícil. Per això tots els que sincerament desitgen, per sobre tota altra cosa, la caiguda del franquisme i el restabliment d'un règim politic de llibertat (que son la gran majoria a casa nostra) s'acontentarien de moment d'un molt petit canvi perquè saben que aquest petit canvi obriria tot seguit la porta a transformacions més importants.

***

Partint del principi que el franquisme pot durar encara temps, els nostres compatriotes de l'interior fan els possibles per limitar la seva obra destructiva, mitjançant l'acció clandestina d'una banda, aprofitant les possibilitats legals, de l'altra. Catalunya corre el gran risc de la desnacionalització. L'allau de forasters, la influència de l'escola, la imposició oficial en tots els ordres, fan que la consciència nacional d'una gran part del nostre poble vagi quedant adormida. La joventut no sap, en general, gairebé res del passat allunyat o recent de Catalunya. En aquestes condicions tot el que pugui contribuir a mantenir la consciència d'un particularisme català, val la pena que sigui explotat i fomentat. Adhuc les manifestacions folkloriques tenen, doncs, el seu interès. Ningù no pot deixar de considerar com un progrès que als aparadors de totes les llibreries barcelonines hi hagi un espai destinat als llibres catalans. Es cert que només es autoritzada la publicació de certes categories de llibres i precisament d'aquelles que son les menys susceptibles d'interessar el gran públic. Es cert també que les edicions son en general a preus poc accessibles. Pero per més que el benefici en sigui limitat, aquest benefici es innegable i cal considerar com una obra patriotica qualsevol publicació en català. Per això és encoratjador saber que a hores d'ara el tiratge dels llibres en la nostra llengua és sovint superior al que es practicava abans de la guerra civil.

***

L'activitat cultural clandestina complementa la que és possible desenrotllar a la llum pública. El franquisme, que prohibeix la publicació de traduccions al català i que exerceix una severa censura sobre els llibres, tendeix a isolar-nos culturalment del mòn. Les publicacions i les conferències clandestines, aborden els temes « tabù ». I per més que llur abast sigui molt limitat, aquesta activitat pren un valor de simbol.

Pero l'acció clandestina més important és evidentment la de les organitzacions politiques. Cap mesura comuna entre llur resistència i la que, per exemple, es feia a França contra els ocupants nazis.

L'actuació de les organitzacions politiques, per contra, en mantenir la llevor de la futura democràcia, en denunciar que entre el franquisme i el caos hi ha altres alternatives, en denunciar al mòn les iniquitats que els falangistes encara cometen, en sostenir la fe i la confiança en el futur de la gran massa d'opinio democratra, té i podria tenir més encara, una importancia molt considerable. Malauradament la policia franquista, organitzada segons el metodes alemanys, ha anat de mica en mica, localitzant els quadres. El descoratjament davant del temps que passa en va i l'esgotament moral dels qui se saben a cada moment en imminent perill han contribuit a fer que l'acció politica clandestina sofreixi, en aquests moments, un ralentiment explicable.

El franquisme és, probablement, de tots els règims contemporanis, el que representa un més monstruos atemptat a l'ètica. Tenint per origen un cop de força que reeixi només gràcies a la intervenció estrangera, edificat sobre centenars de milers de cadàvers, ha sobreviscut gràcies a la traició al que proclamava els seus ideals i als que havien estat els seus amics. En l'ordre interior, incapaç de coordinar les activitats economiques del país, ha fet del nepotisme i de l'estraperlo la regla d'or del Govern. Organitzador de la misèria, n'ha fet suportar la càrrega exclusivament als treballadors i simultàniament ha proclamat, a grans crits, una politica social demagogica, les realitzacions de la qual no arriben ni de moit a compensar la injusticia tonamental dels salaris. Tenint tot hora a la boca el mot patriotisme, ha privat el país, amb la seva supervivència, de participar als beneficis del Pla de Reconstrucció Europea. Aquesta immoralitat essencial del règim, aquest cùmul de mentides i de traïcions, és potser el que representa un perill més gran per a l'esdevenidor del país. La immoralitat pública destenyeix sobre la conducta privada dels ciutadans i, a Catalunya i a Espanya, va formant-se una joventut escèptica i cinica, sensible només als plaers materials i ignorant tota moral que no estigui basada sobre la por d'un càstig en aquest mon o en un altre de després de la mort.

L'Església, en aquest ordre de coses, té una responsabilitat immensa. Lluny de complir els seus deures espirituals, ha pres partit en la lluita civil i s'ha distingit organitzant ferotjament les persecucions i represàlies. El control pràcticament absolut que exerceix sobre l'ensenyança oficial i privada, la influència tutelar que manté sobre el règim, la fan solidària de tots els errors i de tots els crims que aquest ha comès. Es fa difícil veure en nom de que podrà exigir respecte un altre dia, ella que durant aquests anys de prova no ha sabut respectar res.

Si el franquisme representa un mal tan gran, si la situacio del país sota el seu imperi es tan miserable, si la personalitat nacional catalana corre tan grans perills, la nostra conclusió només pot esser una : qualsevol mitjà digne d'alliberar-nos-en ha de merèixer la nostra simpatia i el nostre ajut. I com que aquest alliberament depèn molt mes de les circumstàncies exteriors que de nosaltres mateixos, ens cal prendre consciència de la possibilitat que la situació actual es perllongui encara molt temps, i, ens cal actuar en conseqüència per a salvar tot allò que es pot encara salvar i per a mantenir tot allò que és possible mantenir. Es només l'esforç desplegat de cara a Catalunya, el que a hores d'ara pot tenir una eficàcia per l'alliberament del nostre país i per la garantia dels seus destins.

A. ROVIRA i VIRGILI, HILARI SALVADO, J. QUERO MOLARES, i Antoni XIRAU s'adhereixen als acords de Montpeller

Per un error material de compaginació, tal com els nostres lectors pogueren constatar, el darrer numero de LA HUMANITAT no donava compte de l'adhesió d'alguns dels nostres més destacats correligionaris als acords presos en el Ple de Montpeller. Ens en excusem ben s'ncerament prop dels interessats i dels nostres lectors.

Avui, per reparar aquest mancament, ens plau fer constar que el Secretari General d'E. R. de C. ha rebut expressius testimonis d'adhesió d'un gran nombre d'organismes i de personalitats del Partit, entre les que volem destacar la del President del Parlament de Catalunya, Sr. Antoni Rovira i Virgili, la del darrer Alcalde Popular de Barcelona, Sr. Hilari Salvadó, i la dels ex-Consellers de la Generalitat, Srs. Antoni Xirau i Josep Quero Molares, els quals es vegeren impossibilitats, per raons diverses, d'assistir a la nostra darrera reunió plenària.

Encara que aquesta prova de la unanimitat esquerrana no sigui més que una confirmació de la tradicional coincidència dels nostres homes més representatius, volem destacar com es mereix l'actitud dels amics esmentats, no solament perquè quedi constància de llur indefectible fidelitat al nostre Partit, ans encara per desmentir de la manera més categòrica, certes insinuacions ridícules que han estat publicades en un setmanari català.

Corpus de Sang

Per Miquel GUINART

Cap a les darreries de segle, amb prou feines si la commemoracio del « Corpus de Sang » era senyalada d'altra manera que per algun article de les escadusseres publicacions catalanistes de l'época.

I és que, enfora d'aquells « sectors de ciutadans cultes on l'espiritualitat es rebeia » — com constatava Pi i Margall — no s'havia format una consciència popular, collectiva, de les nostres reivindicacions nacionals. De l'escola, juntament amb la llengua vernacla, la nostra historia n'era absolutament bandejada i si bé als nois catalans els eren repetits, fins a enfarfegar-los, els relats del comportament estoic de Guzman el Bueno o de l'epopeia numantina, ni els professors ni els llibres de text no podien fer esment de « gestes » d'una idèntica grandesa, com la del nostre Joan Blancas o la dels braus almogàvers que, per obligar-se a prosseguir la lluita, enfonsaven els vaixells que els havien conduït a Orient.

Havien de trobar-se, pero, mitjans més o menys subrepticis per a divulgar els capitols més sobresortints dels nostres annals historics, com n'és un el que avui commemorem. Per aquests mitjans esdevingué famo a, diriem més bé popular, una tela allegorica d'Estruc. Un ciutadà sagaç i ben intencionat, ideà de posar-ne al mercat un nombre considerable de reproduccions litogràfiques. Com que varen arribar a exhaurir-se ja no mancaren més, al llarg de molts anys, « editors » que escampessin pels llocs adequats de venda, nous tiratges de l'afortunada « estampa ». No sabria dir si tots els seus adquiridors havien obrat per inèrcia contagiosa o atrets per la policromia, per l'art o per la valoració simbolica que atribuïssin a l' « assumpte ». El cert és que trobàveu amb profusio, per botigues i cases particulars, de tipus modest, la copia — diversament emmarcada — del quadre d'aquell artista que havia volgut evocar la noble rebellio dels segadors, baixats de les muntanyes, amb la falç al puny, per heure-se-les amb els conculcadors de les nostres llibertats.

\+ \+ \+ \+

D'una eficàcia i d'un caràcter molt superiors van ésser els mitjans que posaren a contribució dos homes illustres, singularment dotats per al teatre. Em refereixo a Serafí Pitarra i a Pau Bunyegues, pseudonims que molts ignoren que Frederic Soler i Conrat Roure, als quals corresponen, s'havien donat l'un a l'altre. El primer va lliurar a l'escena, « Els Segadors » i « La falç o el cap de colla ». El segon, « Pau Claris ». Les tres obres contenien, segons el costum de l'época, llargues « tirades » de versos que acabaven amb una abrivada declamatoria, acollida sempre pel public amb gran complaença. Encara l'actor que, en el drama de Roure recapitula els greuges infligits al país, no conclòia amb un ample gest desolat :

« ...quatre rius de llot ja tapen les barres de Catalunya ! »

o bé arribava al terme de la seva relació de la batalla de Montjuïc, (La Falç) :

« ...i quan d' « ells », el general va morir, sorprès de nou, prop del nostre muradal,

vam dir amb ira, menaçants, cap a Ponent les mans closes :

— Comte Duc, torna, si goses, a insultar els catalans ! »

que una emocionant ovació retrunyia per tota la sala.

I el que ens cal, encara, remarcar, és que aquestes mateixes comèdies aconseguiren, durant un quart de segle, una xifra de representacions anyals, inèsspitada per molts ; gairebé totes, a càrrec de les nombrosissimes legions d'aficionats que sempre, en temps normal, per totes es contrades catalanes, havien mostrat llur fidelitat al nostre teatre nacional.

Gosaria afirmar que, com la majoria dels alludits compradors de litografies, una gran part dels concurrents a aquestes representacions, no estava imbuïda, inicialment, d'un sentit patriotic. Per aixo, creiem no defugir l'ocasio present per exaltar la memoria dels dos autors que tan intelligentment serviren la nostra causa. Recordem que, l'un i l'altre, eren amics entranyables i correligionaris politics de Valenti Almirall. Per tant, catalanistes i republicans.

(Segueix pag. 2).

Homenatge a JOAN AULER

Les nostres joventuts han tingut la feliç iniciativa de recordar-nos una vida exemplar, plena de republicanisme i de catalanisme. Joan Tauler, en efecte, ens ofereix com a noble executoria una fidelitat vella de 50 anys de vida política.

Les J. E. R. E. C. del Sèna, cordialment ajudades pel Comité Departamental, havien decidit un àpat homenatge per a finals del mes de juny. Pero tantost coneguda aquesta iniciativa, la immensa majoria dels organismes que l'Esquerra té, ha manifestat el desig d'associar-s'hi. D'aci que els organitzadors de l'acte hagin cregut convenient ajornar-lo fins a mitjans de juliol.

Era de preveure una tal manifestacio de solidaritat en la simpatia vers un home que abans, i després dins del nostre Partit, ha representat l'exemple del català infatigable, despreocupat de tota ambicio interessada i disposat a servir tothora els alts interessos de Catalunya. Joan Tauler és, dins de l'Esquerra, l'home de la constància, donat sempre als esperits generosos que, com en el cas de Lluis Companys, fan del nostre pais un poble admirat per tots els que malden per una justicia humana.

Els organitzadors estan segurs, i nosaltres els acompanyem en llur creença, que no mancaran el dia de l'homenatge, innombrables proves de com Joan Tauler és estimat i respectat no solament per tots els organismes i els militants de tot arreu, ans pels catalans que reconeixen en ell el connacional digne i patriota.

ELS CATALANS I EL FEDERALISME EUROPEU

EL COMITÉ EXECUTIU DEL CONGRÉS DE L'EUROPA

El « Comité International de Coordination des Mouvements pour l'unité européenne », ha tramés la següent resposta a Josep Tarradellas com a primer signant del telegrama que unes personalitats catalanes adreçaren al Congrés Federalista celebrat darrerament a La Haya :

« *Senyor Josep Tarradellas, Ex-President del Govern Català, Paris.*

Senyor President :

El vostre telegrama, del 8 de maig, adreçat a la Haya, arribà aportunament al Comite Executiu, concebut en els termes següents :

« En l'esperança que l'esperit « federalista s'afirmarà definitiva- « ment en el Congrés que s'honora « amb la vostra presidència, ens « plau significar-vos els nostres « millors desigs per a l'èxit dels « Estats Units d'Europa en un « clima de comprensio mutua i en « el respecte de la llibertat dels « homes i dels pobles ».

Hem estat molt sensibles a les vostres proves de simpatia i als vostres desigs per a l'èxit dels treballs empresos a la Haya, i us prego que vulgueu transmetre als Senyors Rovira, Fabra, Bosc, Carner, Quero, Xirau, Barrera, Gassol, que juntament amb vos han signat el telegrama, el meu agraïment més sincer.

Us incloc dos exemplars de cadascun dels tres reports politic, economic i cultural presentats al Congrés de la Haya. Espero que els mesos vinents es traduiran per una eficacitat real de la nostra accio i per un desenvolupament de les nostres mutues relacions i que el futur respondrà a les esperances nascudes de l'èxit del primer Congrés d'Europa.

Vulgueu acceptar, senyor President, els meus millors sentiments i tota la meva consideracio.

J.-H. RETINGER,
Secretari General. »

***

CONGRES DE LA UNIO FRANCESA

Els dies 11, 12 i 13 de juny ha tingut lloc a Paris el primer Congrés Nacional de la « Unio Francesa de Federalistes ». Especialment convidat ha assistit als treballs d'aques Congrès, ais com a l'Assamblea General, el President de la « Unio de Federalistes Catalans », senyor Josep Quero i Molares.

El senyor Quero va celebrar una llarga entrevista amb el senyor Alexandre Marc, de la Unio Federalista Europea, organitzacio agrupant la major part dels moviments federalistes i que té la seva residència central a Ginebra. El senyor Marc es mostrà molt interessat i satisfet per la constitucio de la nova Associacio catalana.

LA « UNIO DE FEDERALISTES CATALANS »

Amb motiu d'haver-se aprovat en el VIIIe. Ple d'Esquerra Republicana de Catalunya que tingué lloc a Montpeller els dies 29 i 30 de maig últim, una moció de salutació a la nova « Unió de Federalistes Catalans », el seu President, Josep Quero Molares, ha adreçat al nostre Secretari General, Josep Tarradellas, la comunicació d'agraiment que ens complaem a reproduir seguidament :

« *Senyor Josep Tarradellas,*
« *Secretari General d'E. R.*
« *de C., Paris.*

« *Estimat amic :*

« *He vist amb la natural satis-*
« *faccio les paraules de simpatia*
« *i d'encoratjament que el darrer*
« *Ple de l'Esquerra ha aprovat en*
« *relacio a la UNIO DE FEDERA-*
« *LISTES CATALANS que tinc*
« *l'honor de representar.*

« *Molt agraeixo, en nom del*
« *Comité Director, aquesta prova*
« *de deferència i confiem que la*
« *nostra actuacio voldrà sempre*
« *ésser merèixedora de l'aprovacio*
« *d'un Partit com l'Esquerra que*
« *representa fidelment i noble-*
« *ment la democracia catalana.*

« *Aprofito aquesta avinentesa*
« *per a expressar-vos, com a Se-*
« *cretari General del Partit, i per-*
« *sonalment, la meva més cordial*
« *adhesio i simpatia.*

« *En pregar-vos que feu exten-*
« *siu el nostre agraïment al Con-*
« *sell Executiu del Partit, rebeu*
« *una forta abraçada del vostre*
« *bon amic,*

« *J. QUERO MOLARES.* »

« *Paris, 15 de juny del 1948.* »

NOTICIARI POLITIC

UNA REUNIO PSUQUISTA

Els dies 29 i 30 de maig tingué lloc a Tolosa una reunio d'elements del P.S.U.C. per tal de fundar una nova « Unio de Rabassaires ». Entre invitats i rabassaires no depassaren la quinzena d'assistents. La maniobra no havia enganyat ningù i sens assegura que el P.S.U.C., vista la defeccio soferta entre els seus propis addictes, ha fet una girada en rodo i es decideix a practicar la politica de la « mà obrera » amb els injuriats de la vigilia.

« EL SOCIALISTA »

El portantveu del P.S.O.E. publicà en un lloc destacat de la seva edicio del 3-6-48 l'article integre aparegut a « La Humanitat » (10-5-48) i en el qual l'Esquerra fixava la seva posicio davant el Govern de la República. El mateix periodic ve fent-se resso de les darreres Resolucions del VIIIè Ple del Partit.

(Segueix pag. 2).

L'ANIVERSARI D'UN ACTE BARBAR

Els feixistes de Mussolini, amb la guerra d'invasio d'Abissinia, havien tingut ocasio de provar el material de guerra tan dalerosament fabricat. Els nazis d'Hitler, no. Assabentar-se del grau d'efectivitat que podia assolir-se en la utilitzacio del seu material bèblic era un desig pregonament sentit. Car els nazis que, per tal d'acabar amb to a oposicio organitzada havien inventat tota mena de martiris que es practicaven a les presons i camps de concentracio degollant centenars de milers de democrates de dre a i d'esquerra, no podien emprar, tant mateix, per a abastre'ls ni canons, ni carros blindats ni avions. I aquesta fou una de les raons principals que motivaren que l'Alemanya nazi fes la guerra, per bé que sense prèvia declaracio, a la República espanyola i a les nacions basca i catalana. Per altra part, Hitler sabia que d'aquesta manera Franco li deuria la seva victoria i l'ajudaria en les seves futures empreses, la qual cosa « El Caudillo » no deixa pas de fer mentre li fou possible, és a dir, mentre, vist el desenvolupament de la lluita, pogué creure en la possibilitat d'un triomf de l'eix.

La guerra contra Biscaia havia ja donat lloc a un bombardeig sumari d'Otxandiano, en els primers dies de la rebellio militar, i a al res dos contra Bilbao, accions aquestes de molt més abast que la primera. L'atac a la capital de Biscaia havia permès copsar els efectes dels bombardeigs contra cases de quatre o cinc pisos, de construcció no massa moderna, algunes d'elles, i altres, en canvi, si. Després, vingué el bombardeig de Durango. A la meva manera de veure dos foren els objectius recercats pel criminal de guerra Speerle, cap de la Legio Kondor : tractar de desmoralitzar a reraguarda, per tal que aquesta desmoralitzacio es propagués al front i permetés l'acceleracio de l'avenç de les forces de la Internacional Feixista i comprovar novament els efectes d'un bombardeig per mitjà de bombes llençades des d'un avio. Per a l'assoliment del primer dels esmentats objectius, foren sacrificades un quants centenars de cases modestes, la immensa majoria de les quals eren d'un o dos pisos i àdhuc, moltes d'elles, de planta baixa. En la recerca del segon, van atacar-se construccions solidissimes com eren les esglésies de Santa Maria i de la Residència dels PP. Jesuites. El bombardeig de Durango, — vila sense objectiu militars auténtics i situada en una vall situada a més de vint kilometres de l'objectiu cobejat pels facciosos i els seus « supporteurs » de l'Internacional Feixista — no podia ésser degut a altres causes.

Aquest bombardeig va presentar una novetat remarcable : el metrallament de la poblacio civil des dels aparells de caça. Vull dir que era una novetat a Euscadi car ja l'havien practicat a Etiopia els feixistes italians i jo recordo, estant a Bilbao encara, haver llegit la recensio d'un llibre publicat pel capità aviador italià Bruno Mussolini, fill del Duce, en el qual explicava les seves impressions i els panxons de riure que s'havia fet vèient fugir els abissinis espaordits i als quals encalcava i assassinava amb la metralladora del seu avio.

I és clar, els aviadors nazis volien comprovar, també, els efectes d'aquest nou mitjà « de guerra ». I per aquesta causa es lliuraren a metrallament de la poblacio civil àdhuc de les mones que fugien del convent per tal d'amagar-se en una arbreda. El balanç de la jornada supera de molt un centenar de morts i calgué assistir uns centenar de ferits alguns dels quals moriren més tard. Al bombardeig de Durango n'havia de seguir un altre de molt més abast, pero per tots conceptes, per bé que de caracteristiques pariones : el de Guernika.

Emili P. de NEGURI.

A BORDEUS

Conferencia d'I. PRIETO

El senyor Indalecio Prieto pronuncia el dia 6 de juny, al teatre de l'Alhambra de Bordeus, una interessant conferència organitzada pel Comitè Departamental del P. S. O. E. de la Gironda. Ultra les representacions d'aquell partit, aixi com de tots els altres de l'exili, especialment invitats, amb la sola excepcio del P. C., hi assisti una delegacio de la S.F.I.O. A l'acte hi acudi una gran gernacio.

La conferència duia per titol : « Urgencia de resolver el problema español ». L'orador justificà el tema amb un article aparegut a « Life ». Aquesta publicacio americana observa que el comunisme va avançant en la clandestinitat a Espanya i el senyor Prieto ho aprofità per a recordar la carta que l'any 1946 adreçà al « premier » Clement Attlee i en la qual acusava Anglaterra de propiciar aquell avenç. Segons « Life », si els qui « detesten Franco no poden obtenir la integracio d'Espanya, sense ell, a Occident, altres s'esforçaran de ferho amb ell ». Aquest perill, que Prieto ja descobri fa temps a Washington, és el que el determinà, juntament amb el seu partit, a cercar noves formules de solucio al problema espanyol, per a la qual cosa es posa a contribucio una generositat indiscutible. La urgència d'una solucio és evident i l'orador confia que no se'n arbitrarà, per part de la diplomàcia, cap que contradigui els postulats que informen la O.N.U.

El conferenciant s'estengué, a seguida, comentant l'angoixosa situacio economica d'Espanya a través de les memories anuals de diferents bancs espanyols, totes elles coincidents quant a les dificultats i a la imprescindible necessitat d'un ajut internacional. El Centre d'estudis del Banc d'Urquijo no s'ha limitat a un enunciat de problemes i de solucions dins del marc purament economic, sino que assenyala la inconveniència d'una politica « nacional » al vell estil, i, encara : « Solo la ayuda exterior parece ofrecer alguna posibilidad seria de inmediato remedio, si las tareas reconstructoras han de continuar de envolviendose en un clima politico y social tan alejado de las derrotadas formas totalitarias como de las amenazas del comunismo ».

El lider socialista destaca la possibilitat d'entendre's amb elements que, com Manuel Giménez Fernandez, s'oposaren valentment a la creacio d'un partit democrata cristià que pogués emparar el franquisme. Els arguments de què es valguè el catedràtic sevillà per a un tal refús, son : « El sentido cristiano de la libertad no es compatible con la tribuna amordazada, la prensa esclava, el libro censurado, la asociacion libre proscrita y la opinion disconforme draconianamente perseguida ». Prieto es mostra d'acord amb l'ex-diputat de la Ceda en molt aspecte de la seva actitud, primordialment quan invoca amb la necessitat de la liquidacio de la guerra civil, la d'una col.laboracio politica entre tots els partits i que la discriminacio del futur règim es faci mitjançant la consulta popular. Aspirem — afegi — a conviure, sense confondre'ns, ni molt menys fondre'n'-hi, amb les dretes espanyoles, si el catolicisme perd la seva intransigència i si s'avé, definitivament, a abraçar la doctrina « cristiana de Cristo que no otros no tenemos porque repudiar ». Què ens donarà el mes de juny ? demana el senyor Prieto. Ell no ho sap, pero tot i no voler profetitzar recomana que ningù no es desesperi. Ell i el seu partit seguiran treballant, « marchamos por nuestro camino, doloridos, pero sereno, por el camino unico que las circunstancias nos proporcionan y en el cual las ortigas que lo flanquean no podran desgarrar nuestra dignidad politica ». El final del discurs fou acollit amb perllongats aplaudiments per part de tots els concurrents a l'acte.

La Justicia no te partit

S'ha constituït a Paris un « Patronat català de defensa de les victimes del franquisme ». Com ja es pot suposar, elogiem aquesta classe d'activitats, tot i creient que ja fora hora de fer convergir els nostres esforços envers un objectiu més generalitzat, car és precis defensar, sense excepcio, tots els republicans perseguits, en qualsevol part del mon.

Segons nosaltres, constitueix un gravissim error el fet que el manifest inicial de les activitats de l'esmentat « Patronat » serveixi a « Lluita » per a parlar d' « accions parcials » en una lluita que ens la presenta desbordant el marc purament humanitari al qual hauria de cenyir-se. Si no hem interpretat malament l'organ dels comunistes catalans, aquesta iniciativa, com les altres al.ludides en el seu Editorial, justifica una tàctica que, pel que es veu, hi havia militants que no comprenien. Segons sembla, els sovintejats atacs a personalitats catalanes no tenien altre objectiu que d'obtenir d'altres personalitats amigues de les cruelment invectivades que apareguessin signant fos quin fos el document « unitari », per a donar, aixi, la sensacio que desautoritzaven els seus amics politics. Es de creure que els signants de l'esmentat manifest hauran llegit, ben sorpresos, la interpretacio que « Lluita » dona a llur generos gest.

No essent un costum nostre interferir-nos en les qüestions que separen els partits exiliats, aquesta vegada ens creiem en l'obligacio d'advertir el perill d'aprofitar-se d'adhesions de caràcter humanitari, per a cobrir especulacions politiques que haurien de quedar al marge. No guanyen en aquesta mena de « victories » ni els perseguits d'avui ni els de demà, puix que l'etiqueta politica d'una protesta o d'una gestio, produirà sensibles abstencions.

Precisament en un altre lloc del periodic responem a les maniobres de la Premsa sotmesa al règim franquista, recomanant que en invocar la justicia no s'ometin els atemptats contra aquesta realitzats sigui allà on sigui, per aixo trobem a mancar avui que en el manifest que comentem els rigors de Karaganda no es mencionin o censurin.

(De « L'Espagne Républicaine », 18-6-48).

Karaganda

L'espai de què disposem habitualment ens priva, ben a desgrat nostre, de poder comentar, com es mereixen les benemèrites activitats que porta a terme la Federacio Espanyola de Deportats i Internats Politics en favor dels antifranquistes que sofreixen internament o persecucio. El darrer Plè ha destacat l'interès del Partit per aquella noble tasca. « La Humanitat » continuarà donant als seus lectors, i a la mesura de les possibilitats, les noticies i comunicacions més sobresortints.

UN MANIFEST

La intel.lectualitat exiliada ha donat a la publicitat un manifest que, ensems que remarca la incongruència de l'internament d'uns republicans espanyols en els camps d'un pais que ha lluitat amb les armes a a mà per a llibertat i la justicia, és una crida al mon en favor de tots els perseguits.

Entre els catalans que el signen figuren : Lluis Capdevilla, Marius Aguilar, Domènec de Bellmunt, Francesc Verdaguer, Salvador Sanpere, J. Puig i Elies, Ambrosi Carrion, M. de Pou, Josep Capella, Angel Ferran, Pere Bigatà, Pere Bonet i Jordi Arquer.

UNA REPLICA

La F. de D. i I. P. respon vivament l'article que A. Mije publicà en l'edicio de « Mundo Obrero » del dia 10 de juny passat contra l'existència d'aquella organització. La seva existència no és imaginària — es diu — i està constituida per elements de totes les tendències i reconeguda per la llei. L'Associacio viu, per altra part, de les quotes dels qui generosament volen ajudar-la en la campanya per l'alliberament d'uns republicans dignes de tota estima.

Es detallen, seguidament, les incidències ocorregudes en la reunio de la Diputacio Permanent en la qual, i contra els vots dels senyors Mije i Galarza, s'acordà adreçar-se al Govern perquè acceleri les gestions encaminades a l'alliberament dels internats a Karaganda. L'Associacio s'alça, un altre cop, contra l'acusacio de què han estat objecte aquells republicans i es proclama defensora dels perseguits a Espanya, a Bulgària, a la U.R.S.S., a Grècia, i on es vulgui que es donin casos semblants d'ignominia. S'assenyala que àdhuc es troben interessats en la campanya familiars de filiacio comunista, els quals es troben en el tràgic dilema de defensar els seus i d'incorrer en el perill de les amonestacions del partit. La F. E. de D. i I. P. acaba declarant que no servirà altres interessos que « els inspirats per la dignitat democràtica del nostre com de tots els Pobles ».

ACTE PUBLIC

L'esmentada Associacio prepara un gran acte públic que tindrà lloc a Paris, « Palais de la Mutualité », el dia 11 de juliol. Parlaran rellevants personalitats franceses i republicanes exiliades. Esperem donar, properament, altres detalls.

Corpus de Sang

(Ve de la 1a pagina).

Recordem que, al final d'una de les seves darreres poesies, Pitarra deixava disposat :

« Catalunya serà el dolç nom que [escrigui
la pietat dels meus fills sobre [una llosa ! »

I molts de nosaltres hem vist Conrat Roure, carregat d'anys i ennoblit per la seva gran barba blanca quan, en constituir-se l'antiga Esquerra, ocupava un lloc d'honor en el seu Consell Directiu, al costat de Jaume Carner i de Pere Coromines.

++++

En ésser traslladada a la Ronda de Sant Pere l'estàtua del Conseller Casanova, damunt del socol vacant del Salo de Sant Joan va ésser-hi col.locada la del Canonge-President. Es aleshores que el bronze plasmador de la seva egrègia figura motivà el primer tribut d'homenatge al carrer, en la diada de Corpus, homenatge que s'estenia, congruentment, a la primera Republica Catalana i als herois del 1640. A més, al nostre himne, pel fet de glossar aquesta efemèrides, li pervenia també una part d'aquell acte de fe patriotica, simbolitzat pels llorers i les flors amb què es deixava coberta la noble efigie de Pau Claris.

No va ésser mai aquesta commemoracio del set de juny, la manifestacio de « tot un poble », de multituds que se succeeixen i de grans esclats populars, com ho era la de l'onze de setembre, a la qual acudien tots els partits politics i totes les classes socials. Pero els intransigents, els romàntics, els adoradors ascètics i isolats de les llibertats integrals de la Pàtria, els mistics del Catalanisme no hi mancaven mai i cada any llur nombre era en evident progressio.

Ben pocs eren també els qui començaren a solemnitzar l'onze de setembre. Pero aquests pocs havien « enganxat el seu carro a una estrella », com ens deien, en forma imperativa, uns cartells de les aules del CADCI. Eren els « cuatro locos » que l'obstinada cantarella de « Don Clodoaldo » pretenia ridiculitzar, pero que en aquella poderosa entitat, posem per cas, arribaren a reunir quinze mil adeptes, exemple colpidor, de bell antuvi, de la força proselitista de llur ideari i, pels résultats, de les admirables aptituds de tot un estament català al seu propi governament. I qui eren, sino els « cuatro locos » de Prats de Mollo, els qui, el 14 d'abril, implantaren la República Catalana, amb l'adhesio entusiasta del poble !

En conclusio, els catalans nacionals d'avui, molts més que els d'ahir, no han de témer que la clau de les portes de la nostra sobirania que, com ja sabem és la llengua, sigui mai abandonada, ni que la nostra historia, creadora de la consciència de nacionalitat, caigui mai a l'avenc de l'oblit.

Pero encara hi ha, a favor del nostre guany en causa, la més determinant, la més sublim de les raons : la nostra voluntat. Aquesta, és ben cert que aspira a establir uns nexes de convivència fraternal amb tots els pobles ibèrics disposats a correspondre-li, pero també ho es que es dreçara sempre, indefalliblement bregadora, contra els països de rapinya que es prenen el dret de governar-ne d'altres i d'imposar-los llur idioma, llurs lleis i àdhuc — com diu Wells — « llurs ignoràncies i llurs perjudicis ».

I per aquesta voluntat que ningu no podrà desviar ni subornar, Catalunya estabilitzarà, una hora o altra, la Republica de Pau Claris i de Francesc Macià.

Miquel GUINART.

DEL SENY I DEL DESINTERES

El nostre bon amic Condesalazar ha fet, des de « Libertad », unes consideracions sobre el nostre seny, al qual ha dedicat uns mots d'ironia, no exempts, pero, de respecte.

No havent atribuït a les decisions de l'Esquerra cap facultat determinant, car és el propi seny el que ens fa comprendre la magnitud dels obstacles a superar, preguem al nostre amic que no s'estigui, pel seu compte, d'ajudar a trobar la manera de sortir de l'actual « impasse » politic. Si és cert, per altra banda, que espera el nostre assalt i consegüent ocupacio de la plaça governamental, li advertim, ben cordialment, que sofrira un desengany, car un cop presa la nostra resolucio envers les institucions republicanes, estem disposats a situar-nos-en al marge, sense deixar de reconèixer o d'aplaudir, si hi ha cas, llurs èxits alliberadors o diplomàtics.

El senyor Condesalazar ens atribueix, també, la intencio de voler fer suïcidar els partits politics. En realitat, les nostres intencions son molt diferents.

En la situacio present, unicament podria concebre's un govern representatiu de partits, a condicio que hi fossin tots i que tots es sotmetessin, voluntàriament, a una disciplina politica estricta. D'aquesta manera, el govern tindria un real prestigi i les seves actuacions en els ambits nacional i internacional tindrien una vera eficàcia. Malauradament — i el senyor Condesalazar ho sap tan bé com nosaltres— aixo és, per ara i tant, impossible i ens hem d'acontentar amb una formacio ministerial d'un valor representatiu molt reduït, que malda per portar a terme un programa irrealitzable en l'immediat i que se sent impotent per aglutinar totes les energies antifranquistes.

Doncs, si ens és impossible constituir un govern que reuneixi aquests requisits, no veiem altra solucio millor que la de formar-ne un altre que renuncii a amalgamar tots els elements heterogenis i que s'esforci, per damunt de les tendències, a mantenir i a acrèixer el prestigi de les institucions republicanes. Si aixi es feia, els partits — que haurien concedit un marge de confiança i de respecte al govern, per a una missio limitada — podrien actuar lliurement a l'interior i a l'exterior, sense sentir-se cohibits per llur col.laboracio governamental.

Per altra part, el govern, deslliurat de tot compromis partidista, podria esdevenir el veritable portantveu de la substantivitat republicana i el receptacle de tots els corrents antifranquistes. En una paraula : el govern hauria de deixar d'ésser un bel.ligerant més, per a convertir-se en un factor determinant de la unio i de la reconciliacio de tots els enemics del règim actual.

El nostre Secretari General, Josep Tarradellas, adverti en una interviu davant el microfon de Radio Paris, ja fa alguns mesos, que no hi ha, en definitiva, cap formula imperativa ni decisoria i que tots hauriem de sacrificar quelcom de la que creiem la millor, en favor d'una que conciliès el màxim de voluntats. Ja sabem que aixo no és fàcil, pero les tradicionals virtuts que amb tanta amabilitat ens reconeix el senyor Condesalazar, ens obliguen a ésser sincers i a actuar d'acord amb els imperatius de la nostra consciència de catalans i de republicans. Es el seny, precisament, el que ens mou a demanar una entesa el més àmplia possible, no pas per a junyir-la al nostre criteri, ans per evitar un espectacle deplorable davant la propera reunio de les Nacions Unides.

NOTICIARI POLITIC

(Ve de la 1a pagina).

Per acord de l'Executiva del P. S. O. E. ha deixat d'aparèixer el periodic « Adelante » que es publicava a Marsella. « El Socialista » esdevé l'organ exclusiu del partit i és dirigit per Andrés Saborit.

EL Dr. NEGRIN

Amb motiu d'una Conferència socialista que ha tingut lloc a Paris, el Dr. Negrin ha pronunciat un discurs en el qual es ratifica en la creença que Franco no es veuria consolidat per la sola ajuda que li pervingués del Pla Marshall. Els reunits acordaren propiciar una entesa amb els elements comunistes per tal de possibilitar la unio dins de la U. G. T. També fou acordat adreçar-se als amics del senyor Prieto per tal d'aconseguir la unitat del P. S. O. E. en vistes al restabliment de la Republica.

ASSEMBLEA DE L'AUDE

El Comité Departamental d'E. R. de C. de l'Aude té convocada una assemblea general a Carcassona per al dia 4 de juliol. Es donarà compte de l'actuacio del Comitè i de la seva seccion d'Ajut i es renovaran totes les Juntes. Els militants que no hagin rebut encara la convocatoria son pregats de donar-se per assabentats mitjançant aquesta nota.

NOVA JUNTA DIRECTIVA

En l'assemblea general extraordinària celebrada pel Departamental de l'Esquerra de Tarn i Garona fou elegida la següent Junta Directiva : President, Ramon Marcilla ; Vice-president, Antoni Mayoral ; Secretari, Miquel Vliella ; Tresorer, Manuel Pérez i per les JEREC, Salvador Carbonell.

ALS AMICS D'ANDORRA

Preguem els nostres lectors d'Andorra que, en endavant, adquireixin « La Humantitat » à la Llibreria Gispert, de Les Escaldes, car no la rebran més directament. Els preguem, aixi mateix, que hi vulguin liquidar la quantitat que deuen fins a la data.

TESTIMONIS DE L'INTERIOR

« Si Espanya no es pot integrar a l'economia mundial, el pais sofrira una caiguda vertical que ho arrossegara tot... »

... escriu un dels nostres corresponsals

GRUP « LA HUMANITAT »

Uns amics de l'interior han fet arribar-nos una carta que demostra amb quin interès és divulgat el nostre portantveu. Reproduïm, a continuacio, els paràgrafs que hi fan referència :

« El vell esperit de penya barcelonina s'adapta, ara, a les circumstàncies i hom abandona les frivolitats i es parla amb sordina. Hem constituït el « Grup Humanitat » amb el fi exclusiu de discutir-la i garbellar tots els articles i noticies per tal de triar els que poden interessar a un estament o nucli determinat. A manca dels exemplars necessaris, reproduïm alguns textos i els « fem correr » per diferents procediments. Està clar que molts preferirien llegir tot el número, pero no ho podrem fer fins que disposarem d'un major nombre d'exemplars.

Recollim amb atencio i objectivitat els comentaris que mereix la vostra propaganda perquè en comunicar-vos-els us serveixin de guia i d'orientacio. La nostra tasca és, avui per avui, modesta i limitada, car el desig de fer-nos introbables dels agents franquistes, cal afegir-hi la nostra pretensio de controlar els resultats de la nostra feina.

Seguidament us done... algunes de les observacions que sobre « la humanitat » ha recollit el nostre Grup. »

EL « DIVINO PACIENTE »

Un grup de representants de les forces economiques d'Espanya ha visitat darrerament Franco. Un amic que resideix a Madrid ha pogut parlar amb un dels qui formaven la comissio. Aquest no li va amagar la seva desesperacio.

« Hem advertit Franco del perill d'un desastre economic que s'albira ineluctable. Pero l'home roman en el seu nuvol de gloria, no creu més que en la seva missio providencial i es mostra incrèdul davant les dificultats del pais. Estem perduts per la seva ceguera. Ell pensarà el que voldrà, pero si d'aci setembre Espanya no es pot integrar a l'economia mundial, el pais sofrirà una caiguda vertical que ho arrossegarà tot ».

« HABLE EN CRISTIANO »

La llengua vernacla va retrocedint amb greu alarma dels qui creuen que una Catalunya desnacionalitzada farà el trist paper d'una « provincia » sense ànima. Un corresponsal barceloni ens denuncia els següents fets :

« Com us entristirieu escoltant cetta gent, i no pas aristocràtica, parlant dins de casa el castellà. L'ofensiva anticatalana és perillosissima. A les escoles, i particularment a les dirigides per religioses — i aquestes son en gran nombre a Catalunya — no solament és obligat el castellà, sino que son castigats els nens que empren la nostra llengua a les hores d'esbarjo. Cal una iniciativa ben combinada, entre vosaltres i els que som a Catalunya, que escometi a fons la postergacio que sofreix el català parlat. No amagueu el perill, car és millor que l'alarma ens faci mobilitzar urgentment ».

UN ESPORT CARISSIM I PERILLOS

Si s'ha dit que la jovenalla esportiva viu al marge de les inquietuds de l'època, no es pot aplicar una mateixa queixa als futbolistes de Castellar del Vallès. Tenim davant dels ulls un exemplar de l'« organo del Castellar C. de F. » on hi ha dos articles que han merescut la nostra atencio i la de la policia franquista. En l'Editorial « Leyendo la prensa diaria » es protesta contra el fet que els turistes estrangers es dediquin a insultar la misèria del pais escrivint llurs impressions ditiràmbiques a les mateixes planes de la premsa espanyola.

« Un diplomàtico colombiano que ha estat en Paris y Berlin y de paso por Madrid para su pais, se lamenta horrorizado del nivel de vida de los alemanes... compara este racionamiento individual con las repletas tiendas que ha visto en Madrid y el pan blanco de las tahonas, y claro con sus buenos dolares este señor ve las cosas de color rosa, y como no. Tengo la impresion que tambien con su buena cartera, habria yo visto blanco el pan amarillo de estos dias ».

La recomanacio d'aquest futbolista que aquesta mena de coses només haurien d'esser escrites lluny de l'escenari espanyol, no ha estat del gust de les « autoridades » i aquestes l'han penyorat amb 10 mil pessetes i una estada a la preso. En el mateix periodic hi ha un « Oh aquellos tiempos » que també és edificant. L'articulista ho troba tot malament. La llet falsificada, aixi com el D. D. T. i tot el que corre pels mons de Déu franquistes. Al.ludeix l'estraperlo i tota la rastellera de calamitats. L'haver encapçalat la critica amb un « Oh aquellos tiempos » li ha valgut al despreocupat esportiu 10 mil pessetes i una estança a la preso. Decididament a Castellar del Vallès estan massa « off side ».

TOTHOM PENYORAT !

El règim ha trobat un nou sistema d'exaccio d'impostos. Partint de la base de la mala fe dels pagessos, hom ha decidit una mesura general punitiva. Llegiu el que ens escriu un corresponsal tarragoni :

« Els pagesos de la comarca de Falset estan indignats perquè el Govern obliga cada Sindicat a respondre d'una penyora de mil pessetes per adherit, sota el pretext que molts no declararen la collita de l'any passat. Els Presidents s'escarrassen a demostrar la injusticia d'una tal mesura i, malgrat llurs esforços, es tem que s'aplicarà aquest nou i vergonyos impost ».

TURISME I DOLARS

Els turistes que visiten Espanya es veuen obligats a gastar 200 pessetes diàries. En el cas que la duana comprova que en repassar-se la frontera el turista no ha deixat al pais la quantitat corresponent als dies d'estada, hom els reté tranquillament el « saldo » en divises estrangeres. Les maneres, pero, no son pas per acreditar el règim ni la necessitat de la mesura imposada. Un testimoni ens comunica el següent fet succeït a la frontera de Port-Bou :

« Uns americans no poden tornar a França fins que no hagin deixat a la duana els dolars corresponents a llur estada a Espanya. La rao d'aquesta diferència prové del fet que aquells americans s'han estatjat a casa d'uns amics. La « correccio » dels espanyols no repara àdhuc en amenaces, cosa que exaspera els turistes, als quals no els toca més remei que deixar els dolars no gastats. Un cop dins de França, els americans veuen amb sorpresa que els mateixos expoliadors van engolint, l'una darrera l'altra, les copetes de conyac Esclata l'incident : « Si Franco necessita divises no caldria que els robés als turistes i molt menys tolerar que els seus esbirros se les gastessin a l'estranger bevent licors cars ». Els imprecats fan mutis i els americans se senten com alleujats per l'esbravada, lluny del règim que els ha estafats ».

« DESTINO » I ISRAEL

Els destinataires no volen jueus. Els tracten d'intractables agressius i molestos. No cal dir que Israel esta sota la influència de Russia. Segurament aixo, i el fet de la politica catolic-arabiga del règim franquista, és el que porta « Destino » a proposar la següent solucio :

« No cabe duda de que la mejor solucion para el problema judio hubiera sido que el « Hogar Nacional » que se les prometiera, se fijara en alguna de las grandes, desiertas y ricas extensiones que todavia quedan en el mundo ».

Seria interessant conèixer l'opinio que aquesta solucio mereix a la personalitat jueva que fa uns anys visita Franco i es mostrà encantadissima per les proves d'humanitat envers els seus germans de raça.

L'ALLAU IMMIGRATORIA

Els nostres lectors coneixen l'allau immigratoria que ha sofert Catalunya després de la guerra civil. Segons el cens estadistic formalitzat en desembre del 1945 la capital catalana comptava 1.205.509 habitants « de fet ». Els mateixos serveis del cens han facilitat una relacio dels que corresponen a les diferents provincies espanyoles i la qual creiem interessant de reproduir en aquestes columnes.

Barcelona Capital	566.822
Barcelona « Provincia »	81.810
Girona	31.356
Lleida	40.442
Tarragona	48.298
Alacant	16.257
Castello de la Plana	26.544
València	32.417
Balears	8.562
Osca	27.787
Terol	27.087
Saragossa	28.084
Albacete	6.494
Murcia	49.015
Almeria	28.783
Badajoc	2.579
Càceres	2.134
Cadic	5.848
Cordova	2.882
Granada	8.920
Huelva	1.831
Jaen	6.666
Malaga	6.172
Sevilla	3.568
Avila	1.345
Burgos	7.313
Ciudad Real	2.690
Cuenca	4.958
Guadalajara	3.501
Lleo	3.790
Madrid	17.332
Logronyo	5.721
Salamanca	3.069
Santander	5.681
Segovia	1.643
Toledo	2.210
Soria	5.122
Zamora	2.508
Valladolid	6.490
Palència	2.699
Corunya	3.145
Guipuzcoa	3.251
Lugo	8.143
Navarra	8.178
Orense	5.387
Oviedo	4.781
Les Palmes	861
Alava	1.391
Sta Creu Tenerife	480
Pontevedra	1.778
Biscaia	4.456
Africa	487
N. C.	3.143

RESUM

Catalunya	768.728
València i Baleares	83.780
Arago	82.958
Murcia	55.509
Andalusia Extremad.	69.377
Castelles	76.072
Altres	45.481
Estrangers	23.604
Total	1.205.509

Un article de « THE OBSERVER »

Un corresponsal especial del periodic londinenc « The Observer » publicà, en l'edicio del 16-5-48, uns comentaris que han merescut la tercera prohibicio de la venda d'aquest setmanari a Espanya Heus aci el text integre de « El conveni Franco-Peron vol colonitzar Espanya », l'article que tant ha indignat els franquistes :

El nou tractat comercial entre Espanya i l'Argentina, con gut sota el nom de Protocol Franco-Peron, signat a Buenos Aires ja des del 9 d'abril i fet solament public la setmana passada, és considerat per molts economistes espanyols com un cop mestre dels negociadors argentins en detriment exclusiu de llur pais.

Aquells sostenen que a canvi de cinc anys de queviures, Franco ha hipotecat la independència de l'economia espanyola. Espanya importarà d'Argentina cereals, carn i altres queviures, com també matèries primeres, a rao de 350.000.000 de pesos per any (aproximadament 22.000.000 de lliures) fins al 1951, inclusiu. Aixo farà augmentar les exportacions argentines a Espanya, des del 1946, fins a 1.750 milions de pesos (aproximadamen 110.000.000 de lliures).

Com que Espanya no pot esperançar de pagar aquesta quantitat amb les exportacions normals, obrirà un compte creditor a l'Argentina, en pessetes. Del sistema de compensacions de les quals pot disposar l'Argentina, les més interessants son :

1. — Construccio de vaixells, màquines de ferrocarril i equipaments navals i mecànics pels tallers i drassanes espanyols destinats a l'Argentina. Com que Espanya no compta amb prou matèries primeres i no les pot comprar a l'estranger, l'Argentina les encarregaria als països europeus dels quals es creditora perquè lliuressin els materials necessaris per aquestes construccions amb càrrec al compte de l'Argentina. D'aquesta manera l'Argentina s'alliberaria paulatinament de la dependència industrial de la Gran Bretanya i d'Amèrica, tot desenvolupant la seva industria pesada en una Espanya *colonitzada*.

2. — Construccio i manteniment d'un port franc a Càdiz, ja concedit per Espanya a l'Argentina en 1946, i « qualsevol altre port franc que l'Argentina pugui necessitar a Barcelona o en qualsevol altre port espanyol ». La construccio de ports francs comprèn la instal.lacio de cambres frigorifiques per a la conservacio de la carn i de sitges per al blat. Espanya esdevé, doncs, un cap de pont i un diposit de les exportacions argentines a Europa.

3. — Creacio a Espanya de companyies argentines per a l'explotacio de mines, industries i tot altre comerç que pugui contribuir a « estimular » l'economia espanyola, en coordinacio amb les necessitats de l'economia argentina.

Amb aquest conveni Franco pot ara capejar la maltempsada economica i esperar les properes eleccions americanes, després de les quals ell i els seus consellers confien que un préstec en dolars serà imminent.

Mentrestent, pero, les negociacions espanyoles per a obtenir un préstec privat en dolars han fracassat i els banquers espanyols que embarcaren cap a Nova-York, fa unes setmanes, han tornat la setmana passada amb les mans buides.

CARTES DE NOVA-YORK

EL PREU DEL CINISME FRANQUISTA

En la guerra mundial numero dos, el petroli ha jugat un paper encara més important que en la guerra mundial numero u. Si hom afirma que els aliats guanyaren la guerra 1914-18 sobre un mar de petroli, ara podria dir-se, parafrasejant la famosa sentència historica, que els aliats han guanyat la guerra 1939-45 sobre un « cel » de fum de petroli.

Ara, com llavors, Alemanya necessitava petroli. La immensa majoria, per no dir la totalitat, dels pous de petroli del mon, estaven en mans de la coalicio aliada. Trencar el cercle del petroli era, doncs, per a Hitler, una qüestio vital. Espanya jugà un paper important en la satisfaccio d'aquesta necessitat alemanya.

En el llibre d'Herbert Feis, amb l'amistat del qual ara m'honoro, son explicats fets inèdits sobre la participacio franquista en el subministrament alemany de petroli.

De l'estudi de l'escriptor nord-americà, que ocupà durant la guerra una posicio estratègica al Departament d'Estat, es destaca, entre d'altres, la personalitat tèrbola de Demetri Carceller, ex-ministre de France, actualment a Buenos Aires. Per a retratar el personatge bastarà recordar la declaracio que féu a un periodista suis, retransmesa per Indalecio Prieto, en què es posava com a exemple de la joventut espanyola. « Els qui vulguin fer-se rics », digué Carceller, « que facin com jo ; vaig néixer pobre com una rata ; he amuntegat una respectable quantitat de milions. Recepta ? Tirar al dret, sense reparar en els mitjans ».

Carceller fou l'encarregat per Franco de tots els assumptes tèrbols. En setembre del 1941, l'aleshores Ministre del Comerç i de la Industria assistí a la fira de Leipzig, i tractà amb els representants alemanys de com es podria desviar, de frau, una part del petroli americà per al subministrament alemany.

La realitat d'aquest subministrament ininterromput dels submarins alemanys, llavors destacats a l'Atlàntic per tal de torpedinar els vaixells americans que anaven vers Anglaterra, havia quedat provada abans quan Londres protestà contra la presència al port exterior de Les Palmes (Canàries), dels vaixells-tancs alemanys « Corrientes » i « Charlotte Schliemann », destinats a l'abastament dels submarins. El Govern anglès exigi el trasllat d'aquests dos vaixells al port interior de Les Palmes. L'Ambaixador alemany a Madrid, von Stohrer, fou enviat pel seu Govern el 9 d'octubre del 1940 perquè fes tots els possibles a fi de superar el contratemps que representava per a la batalla de l'Atlàntic, la mesura d'internament a què havia estat obligat el Govern espanyol. Després d'una pila de conversacions, Franco es posà d'acord amb l'Ambaixador alemany per continuar l'abastament dels submarins alemanys de l'Atlàntic, pero donada la impossibilitat de fer-ho des de les illes Canàries, sotmeses a una estreta vigilància anglesa, hom acordà de fer-ho des dels ports continentals espanyols. Washington ha publicat en el « Document del Departament d'Estat num. 10 », una copia del la carta tramesa per l'Ambaixador Stohrer al seu Govern en data 5 de desembre del 1940, de la qual extraurem el paràgraf següent : « En contestacio a la proposicio feta per la meva Ambaixada prop d'Espanya, el Ministre d'Afers Estrangers (del Govern de Madrid) m'acaba d'informar que el seu Govern està disposat a proveir els tancs alemanys situats prop de les badies del litoral atlàntic espanyol. El Ministre d'Afers Estrangers m'ha exigit fermament que fos observat el secret més estricte ».

Per a fer-nos càrrec del cinisme de Franco, bastarà dir que havia promès, sota el seu « honor d'espanyol » (sic), que ni una gota de petroli rebuda dels Estats Units no aniria a parar als submarins alemanys i, a aquest fi, s'havia oposat a una mesura d'inspeccio, proposada pels americans, perquè la considerava humiliant per a la proverbial dignitat espanyola (!).

L'aprovisionament clandesti dels submarins alemanys per Franco, va continuar després de l'entrada dels Estats Units en el conflicte. El gener del 1942 un agregat naval britànic trobà en inspeccionar un sumbari alemany capturat, cigars i llumins espanyols. Estretament interrogats, els membres alemanys de la tripulacio confessaren que havien estat aprovisionats de petroli a la zona del port de Vigo. Les autoritats americanes, com a conseqüencia d'aquesta violacio, volgueren revisar els acords referent les trameses de petroli a Espanya. Pero l'Ambaixador britànic, Sir Samuel Hoare, que considerava aleshores que no s'havia de prendre cap mesura que pogués precipitar l'entrada de Franco a la guerra al costat d'Alemanya, volgue fer creure que es tractava d'un cas isolat i que s'havia produït sense saber-ho les autoritats centrals i l'assumpte fou enterrat. Es a dir, els americans i els anglesos, per raons d'interès immediat hagueren de « fer creure que creien » en la cavallerositat del General Franco, sabent positivament que era el responsable directe de l'aprovisionament dels submarins alemanys.

I — EL PETROLI

En la qüestio del petroli, i en la del wolfram, de què parlarem més endavant, és on es destaca la conexio intima entre Franco et Hitler. La revista « Life » publicà el 1er de juliol del 1940, un article molt interessant sobre l'aprovisionament franquista amb petroli. El 1935, en efecte, la « Texas Company » signà un tractat amb el monopoli espanyol Campsa per la tramesa de petroli americà. En produir-se la rebel.lio del General Franco contra la Republica, la « Texas Company » tenia cinc vaixells-tancs plens de gasolina cami cap a Espanya. El President de la compania, capità Rieber, ordenà telegràficament que aquests vaixells desembarquessin al petroli en ports sota el control de Franco, i que lliuressin la mercaderia destinada al govern republicà espanyol al Cap rebel i a crèdit. Altres expedicions de petroli seguiren després La « Texas Company » declarà que les seves expedicions anaven destinades a França. En assabentar-se el Govern dels Estats Units, contràriament a la declaracio, que aquests vaixells-tancs arribaven als ports franquistes, condemnà la compania petrolera a una penyora de vint-i-dos mil Dolars.

Malgrat aquesta accio legal del Govern americà, la « Texas Company » segui enviant, sempre a crèdit, quantitats substancials de petroli a Franco.

Heus aci les xifres publicades per Herbert Feis en el seu llibre « The Spanish Story » (la historia d'Espanya) :

Dates : 1936 : 344.000 tones mètriques ; 1937 : 420.000 ; 1938 : 478.000 ; 1939 : 624.000 ; 1940 (primera meitat) : 432.000.

Qui era aquest Rieber, president de la « Texas Company » ? L'article de « Life » al qual ens hem referit, demostra que no era sino que un agent alemany, intim amic de Gœring i dels alts funcionaris del Govern nazi. La revelacio de la gran revista americana féu que a l'agost del 1940, el capità Rieber, agent alemany i franquista, fos dimitit del seu càrrec pels directors de la « Texas Company » i que es retirés a la seva vida privada.

Jaume MIRAVITLLES.

Els nostres amics responen

Després de la nostra crida sôn molts els amics que s'han apressat a satisfer llur subscripciô a la qual han afegit un donatiu. Les privacions que molts d'ells sofreixen no sôn un obstacle per a llur generositat i apreciem en el seu alt valor l'esforç que cada gest significa. De totes les contrades de França ens arriben testimonis de com és viva la fidelitat als nostres ideals i de com és apreciada la tasca que portem a cap. A tots ells els manifestem el nostre agraïment i serveixi de resposta individual la següent relacio de quantitats rebudes darrerament, descomptat l'import de la subscripciô corresponent.

NECROLOGIQUES

El dia 25 de maig tingué lloc a Paris l'enterrament del nostre estimat amic i militant, Francesc Redon, mort victima d'una llarga malaltia i després d'haver sofert una delicada intervencio quirurgica.

Entre els acompanyants hi havia Joan Sauret, membre del C. E., Llorenç Ramonet en representacio del Secretari General de la Presidència de la Generalitat, Josep Falguera, en nom de « la humanitat » i Josep Sans, Miquel Nougués, Joan Coll, Fermi Tubau, Concepcio Parcerisas i altres que sentim no recordar.

Als seus familiars residents a Catalunya, els expressem el nostre més sentit condol.

Els nostres amics de Bagnols-sur-Cèze (Gard) ens comuniquen la trista nova de la mort del President d'aquell Comitè, Ramon Pérez. Era un activissim militant de Barcelona Ciutat el qual havia portat a França una vida exemplar i de bon patriota. Entusiasta esquerrista, la seva mort, ocorreguda a l'hospital de la localitat, ha estat molt sentida oi més perquè el nostre amic deixa una vidua i tres fills.

Fem constar el nostre pregon condol als afligits familiars i als amics que tant l'estimaven.

DONATIUS

Francesc Adell, Mèxic, 400 fr. ; Enric Capdeferro, Ain, 300 fr. ; Antoni Millan, Sena, 100 fr. ; Francesc Maya, Alts Alps, 700 fr. ; Antoni Santesmases, Tarn, 400 fr. ; Josep Roig, Alts Pireneus, 100 fr. ; J. March, 10 fr. ; Antoni Ferrer, 165 fr. ; Isidor Coma, 100 fr. ; Miquel Galceran, 125 fr. ; Antoni Vives, 110 fr., tots de l'Alt Garona ; Ciril Ferreros, Moselle, 500 fr. ; Joan Boada, Corrèze, 100 fr. ; Joan Vilar, Loir i Cher, 50 fr. ; Joan Soler, Sena, 175 fr. ; Joan Tauler, Sena, 100 fr. ; Pascual Verdiell, Aude, 100 fr. ; Josep Llerins, Allier, 100 fr. ; A. M. Sbert, Mèxic, 400 fr. Total d'aquesta llista de donatius : 4.125 fr.

IMPRIMERIE DU MIDI — PERPIGNAN
El gerent : SANTIAGO VILA
Num d'exemplars : 5 000

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redaccio i Administracio : 5, Fbg Poissonnière Tel. PRO 15-01, poste 14 Paris (IX)

Xecs postal Paris, C. 646950 Santiago Vila 6, Bd Poissonnière Bureau 316 Paris (IX)

2a EPOCA — Núm. 94 15 de JULIOL del 1948 Fundador : LLUIS COMPANYS Preu : 10 francs.

Encara que els traïdors a la República triomfessin, la Catalunya immortal es redreçaria i els venceria més tard.

Lluís COMPANYS

El 19 de Juliol acomplírem el nostre deure DE CATALANS I DE REPUBLICANS

EDITORIAL

Han passat dotze anys

No és la primera vegada que evoquem la data del 19 de juliol de 1936, inici d'un període tràgic de la nostra història. Si més no, els aniversaris de fets transcendentals serveixen per a establir constatacions i aturar-se, ni que sigui uns breus instants, en l'examen i la meditació. ¿ Quin podria ésser el català, qualsevol que sigui la seva posició personal i política, que no recordi aquesta data que obra una tragèdia que encara no s'ha acabat ? I en el fons de les consciències — de totes les consciències — ¿ qui deixarà de reconèixer la monstruositat d'aquella rebel.lió que obria de bat a bat les portes de l'odi i de la misèria ? El juliol del 1936 es trunca, per la falta d'una casta falsament conservadora, la vida normal d'un poble i s'inicia aquesta era de persecució, d'esclavatge i de pobresa que avui caracteritza Espanya i que pot afectar, encara, les properes generacions. Si no fos més que per aquest fet, la rebel.lió feixista estaria rotundament condemnada als ulls dels homes i de la història.

Als ulls dels catalans que hem hagut de sofrir-ne, i que en sofrim, les pitjors persecucions, que assistim a l'assaig més premeditat d'asfíxia de la nostra personalitat nacional, encara ho està molt més. No és estrany, doncs, que amb finíssim instint el nostre poble pressentís la realitat i fes de la jornada del 19 de juliol de 1936 una data d'heroica resistència i d'esclatant victòria. Ja abans, el Govern de Catalunya, amb el President Companys al davant, havia previst els esdeveniments i advertit profèticament aquells que podien evitar-los. Dissortadament, la nostra veu no fou escoltada a Madrid i hagué de produïr-se l'alçament militar perquè hom s'adonés de com era raonada la posició catalana. I el 19 de juliol, calgué que Catalunya triomfés dels facciosos perquè altres pobles hispànics els batessin igualment. Catalunya havia donat l'exemple com l'havia donat en aquest període que precedeix la sublevació en què oferí magnífiques lliçons de civisme ciutadà i de capacitat governativa. Recordem, només, que, enmig d'una Espanya en proa a totes les passions, de Catalunya en deien l'oasi.... La immensa majoria dels catalans es trobaren agermanats aquella jornada per un comú amor a la llibertat. Així els combatents del 19 de juliol, fraternalment units amb les forces d'Ordre Públic del Govern de Catalunya, en una emocionant i sincera conjunció, lliuraren i guanyaren la batalla perquè pressentien — i en això no s'equivocaren — el que esperava al nostre poble amb el triomf dels facciosos. Enmig de tants alts i baixos, de tantes lluites i decepcions, la jornada luctuosa del 19 de juliol de 1936, s'inscriu amb tot honor en la història del nostre poble. Constitueix una afirmació — que en la seva llarga existència es repeteix com una constant — del seu ineltarable voler de llibertat.

Després vingué la guerra, els assaigs innovadors. Com en totes les lluites d'aquest gènere, hi hagué grandesa i misèria. I més tard, després d'una resistència aferrisada en una hora en què el món semblava lliurat als dictadors, la República queia vençuda i Franco imposava la gran pau dels cementiris, dels piquets d'execució, de les presons. I, avui, dotze anys després, la ferida resta ben oberta, sense que res no hagi vingut a cicatritzar-la, sensiblement agravada per una situació moral i econòmica cada vegada més precària. Els pobles hispànics són la proa d'una casta que ara fa dotze anys va sublevar-se i només aquells que hi pertanyen o poden apropar-s'hi, consideren que la situació espanyola és normal i lògica. Per contra, la immensa majoria dels ciutadans — sigui la que es vulgui la classe a la qual pertanyen, i la ideologia que sustenten — s'adonen que la sang i la crueltat prodigades durant aquests dotze anys, no ha servit per altra cosa que per aixafar el país en els seus aspectes essencials. Es l'heretatge — tràgic i punyent — de la sublevació del juliol de 1936.

Tanmateix, l'evocació del passat ha d'obrir-nos perspectives de cara a l'esdevenidor. No ens amaguem la realitat i sabem que trobarem un país desfet el dia que cessi la Dictadura franquista. Sabem que, en tots els ordres, en els aspectes més diversos, caldrà recomençar de bell nou. No ignorem tot el mal que ha pogut fer, sobretot en aquells que han crescut i no han conegut altre ambient que l'actual, dotze anys de feixisme. No serem il.lusos creient que podem tornar tranquil.lament al 1936 com si res no hagués passat. No ! El 19 de juliol del 1936 acabà un període de la nostra història. Després vingué la violència i la ruïna i la pèrdua de tantes valors que semblaven inconmovibles. I ara caldrà que recomencem de nou, adaptant a les realitats actuals la trilogia de principis que és raó de la nostra existència : el catalanisme, el republicanisme, el sentit de justícia social i humana. No oblidéssim que les construccions sòlides es basteixen damunt de realitats i no d'abstraccions. Es el que, encara, alguns companys de lluita no han volgut comprendre. Que aquest aniversari els recordi que han passat dotze anys, del 19 de juliol de 1936 ençà....

LA REVOLTA MILITAR

El 17 de juliol les casernes africanes reivindiquen, les armes à la mà, la llei del clàssic « pronunciamiento ». Dos dies després esclata arreu d'Espanya la revolta militar comanada pels qui havien promès fidelitat à la República. Queipo de Llano cobreix la seva perfídia amb els colors populars del 14 d'abril del 1931. La claror del sol, però els destenyeix i apareix la veritat anti-republicana.

Es lluita à Catalunya, al Centre, al Nord, à l'Est, pertot on les Institucions compten amb fidelitats armades. A Saragossa, à Sevilla, à Càdiç, à la Corunya, els republicans són víctimes de la sorpresa i cauen ametrallats per un odi que no els pot imputar altre pecat que el d'haver estat republicans i haver servit el règim legal. Lluís Companys és home que coneix el valor decisiu d'unes hores o d'un minut, i se situa al lloc que ha de constituir la peça mestressa de la defensa de la civilitat atacada. Esdevé, de fet, des de la Comissaría d'Ordre Públic, el Cap de les forces catalanes. La policía fa honor als seus deures, segueix la Guàrdia Civil, responen els obrers, i per la conjuncio d'aquests esforços són vençudes, en lluita cruenta i desigual, les legions militars que el poble havia nodrit.

La República, més forta que l'adversitat, supera la defallença del seu propi aparell, troba ací i allà reserves d'entusiasme i de coratge i guanya una rebel.lió, la sort de la qual es balancejava incertament. El « pronunciamiento » vençut, comença la guerra. Els « nacionales » podran reeixir — després de 30 mesos de resistència republicana — gràcies al reforç que Itàlia i Alemanya aporten a llur organització professional, més apta que no pas la nostra per raó de la permanència dels quadres de comanament i pels plans preconcebuts.

La República Espanyola no havia de constituir l'excepció en la regla que vol justificar sempre l'assalt reaccionari à la Democràcia, pel « desordre » aparent o real d'un país. A manca d'uns actes que avalin els arguments de costum, els complotats no s'estan de cap procediment per a provocar-los i endossar-ne la responsabilitat als altres. A Espanya, els militars tenien pressa i no es prengueren la pena de disfressar-la.

Sanjurjo prova fortuna l'any 1932, després del qual seguiren : l'atemptat contra Jiménez Asúa, la manifestació pistolera contra els actes del 14 d'abril à Madrid, l'assassinat del tinent republicà Castillo, l'assalt à Ràdio Valencia, els incidents à les casernes i un sens fi de procacitats falangistes.

Les banderes de la columna MACIA-COMPANYS al balcó de la Generalitat.

Tots aquests fets creen el clima irrespirable que necessiten els conjurats.

El cronista o l'historiador partidari silenciarà els fets intolerables i situarà en el primer pla, ben destacats, maquillats amb colors d'infern, les escenes que se succeïen, ben inconscientment, al llarg de les carreteres que menen à Madrid. El cadàver de Calvo Sotelo servirà per à proclamar l'evidència del caos sacrileg, mentre tinent Castillo quedarà relegat à la ínfima categoria d'un « fet divers ».

A Catalunya, com en altres llocs de la República, no succeïa gran cosa d'anormal, però calia orquestar la desmesura d'alguns elements, que no comprenien com era de perillosa llur conducta, i es podía invocar un es-l'assassinat que el precedía, el del tat de « desordre » latent que servirí a per à cobrir l'operació político-militar.

Els arxius de la diplomàcia internacional han lliurat al públic llurs secrets. Els alemanys à Nuremberg, i Ciano en les seves memories, han assabentat als qui feien el desentès, que era mentida la creuda anticomunista, i inexistent el desinterès polític dels amparadors de Franco. Mussolini ordenava, des de Roma, els raids aeris sobre Barcelona, per conveniència particular i al marge de l'autoritat dels « nacionales ».

En març del 1934, espanyols i italians es juramentaven contra la República Espanyola. La Roma feixista comprometía material i soldats, i, la vella Espanya obria els portals ben amples à les divisions estrangeres que l'havien de saquejar, de destruir i, à ésser possible, ocupar els llocs estratègics. Gràcies à la vergonya del pacte de Roma, els cacics espanyols podrien venjarse de la « jovenalla » que els arreconà un bell día d'abril ; l'odi ancestral que recremava l'ànima dels enemics de Catalunya, s'esbravaria posant-la de genolls, despullant-la de les seves lleis, amordassant la seva llengua i arrasant-la de sal.

¡ Quina tristesa causa llegir que Franco s'alçà en armes, esclau de la paraula donada, només després d'alterat l'ordre públic del país ! Cal estar absorbit per altres preocupacions que les inherents à l'escriptor serè i objectiu, per à negar l'evidència à l'abast d'una mitjana cultura. ¿ Quins motius de salut pública abonaven l'actitud dels conciliàbuls traidors tinguts à Roma l'any 1934 ?

Malgrat l'aire d'slogan, la veritat no és altra que els « nacionales » es revoltaren contra la doble legalitat : la republicana i la catalana. Les víctimes de l'assalt podrán, si la Pàtria ho reclama, emprendre la reconquesta de les llibertats sense fer un obstacle de llurs drets, però no cometran el sacrilegi de negar-se à elles mateixes silenciant o dissimulant els veritables mobils de la insurrecció militar.

Tot el que succeeix à la nostra zona pren unes proporcions exagerades. Les víctimes pertanyen — principalment — à aquesta poderosa internacional del capitalisme i dels falsos servidors de la Religió, la qual propagandeja els seus morts. La nostra pobra gent, que cau à milers, per ésser nostra i formar part de la gran família dels desheretats, baixarà à la terra freda embolcallada pel silenci i pel menyspreu mundial. Tot es nefast à la nostra zona, els grans i miserlosos interessos estenen un vel còmplice damunt la repressió dels « nacionales ». Llur victòria els dóna el preat botí que és la « veritat d'Estat » i amb la qual s'aclapara el vençut. Calen més de sis anys, tota una guerra mundial, per à restablir la veritat d'Espanya. La repressió i l'atrocitat dels « nacionales » mereixen, ara, el blasme de la consciència internacional desvetllada i advertida.

En la descriminació de conductes, l'espasa ha de fendir rigurosa contra els qui ho tenien tot, disposaven à pler de llur vida i tenien obertes les grans portes de la cultura. La mateixa mà justiciera se sentirà tremolosa davant els qui no tenien res, dels que eren presoners de la vida i no tenien accès als temples universitaris. Els excessos tenien la marca de l'home del carrer alliberat de disciplines ; els dels « nacionales » eren organitzats i beneïts des de dalt.

A 150 anys de la Revolució Francesa ens negàvem à acceptar les raons dels precedents històrics i tota violència contra els cossos i els béns dels homes repercudia dolorosament en el nostre més íntim. Però és just reconèixer que no hem constituit cap excepció. Hem estat, després, testimonis de com els carrers de molts pobles d'Europa no han escapat à la dissortada llei de la fúria, i, hem vist escenes la repetició de les quals ja no les creiem possibles. Les masses tenen arreu, ahir com avui, les mateixes reaccions, la mateixa sang, la mateixa ceguera i àdhuc el mateix verb.

Les grans gestes, les dels homes i les dels pobles — és just recordar-ho — perden molta de glòria mirades de la vora. Les anècdotes que les enlletgeixen, però, es perden i s'enfumen en la llunyania dels temps. L'historiador les desdenya en profit de tot el que és noble i mereixedor de permanència. A desgrat del que conten els cronistes sobre els moviments de resistència europeus, els poetes, els pintors, els esculptors, tota la intel.lectualitat, en fi, els glorifiquen, no pas en partidaris, ans en patriotes que saben com és de necessari legar à les noves generacions l'exemple del sacrifici que salva els pobles de la ruina i del deshonor.

Ben cert, no estarem satisfets fins que la Humanitat donarà mostres d'haver rectificat errors i que s'aprofitarà dels alliçonaments que tanta sang costen. Cal esforçar-nos per tal de tolerar-nos els uns als altres, no deixant mai la solució dels problemes à l'extermini del contrari.

Lluitàrem i perdèrem. Uns altres, però, recolliren les nostres banderes i la fortuna els ha afavorits. Els vencedors del 1939 són els vençuts del 1945, encara que sobrevisquin à la derrota.

Ens sentim, avui, tan fidels, republicans i catalanistes, com en l'any 1936. Reivindiquem la causa per la qual moriren els nostres soldats ; creiem en l'obrer que amb tota sinceritat i honradesa estava convençut de la bondat de la nova societat que ell imaginava ; no ens dol l'haver donat la mà als qui temien per la injustícia i servírem el poble estalviant-li tant com poguérem els seus sofriments ; portem al cor l'agraïment i la veneració pels qui caigueren perquè el món fos més digne i les lleis més respectades ; ens inclinem respectuosament davant les tombes de les víctimes que, amb tot i llur incapacitat pel mal, feren sacrificades à la intolèrancia.

Ningú no dubta que els republicans victoriosos hauríem cedit al dolor del vençut i l'hauríem reincorporat de pressa à la plenitud dels seus drets socials i polítics, mentre els que ens venceren continuen llur freda repressió, incapaços de sentir el cristianisme que pregonen. Aquest sol contrast demostra la bondat de la nostra causa à la qual servim amb la fidelitat que ès propia dels catalans.

X.

Carles Pi i Sunyer a les Amèriques

IMPORTANTS ACTES PATRIOTICS

Ens plau remarcar l'entusiasta acollida de què és objecte el nostre amic i membre del C.E., Carles Pi i Sunyer en la seva visita a les Repúbliques americanes. Encarregat, pel senyor President de la Generalitat, d'entrar en contacte amb els catalans que hi resideixen per tal d'encoratjar-los — si cabia — en la benemèrita tasca que porten a terme, el nostre amic ja ha saludat els nuclis de Xile i de Mèxic. Arreu ha rebut proves inequívoques d'afecte i de simpatia a la més alta magistratura catalana, ensems, la seva presència ha donat lloc a actes de confraternitat que han resultat un exponent de la fe i de la solidaritat que abranda els nostres germans. Ens complaem donant a continuació dues cròniques que hi fan referencia, trameses pels corresponsals de « La Humanitat » de Xile i de México.

ELS ACTES DE XILE

El 18 de juny arribà à Santiago de Xile, procedent de Buenos Aires, el dirigent d'Esquerra Republicana de Catalunya, Carles Pi i Sunyer. Malgrat que l'aeròdrom dels Cerrillos està molt allunyat, foren nombrosissims els catalans que acudiren à rebre l'enviat del President de Catalunya. Immediatament començà les seves visites amb la del Centre Català. L'Orfeó Català s'associà à la recepció i en homenatge al distingit hoste interpretà diferents cançons catalanes, entre elles « L'Emigrant » i, finalment, « Els segadors ». El nostre amic sopà en companyia del Consell Directiu del Centre.

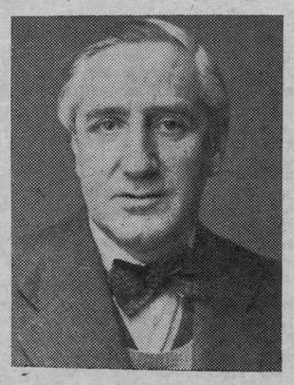

CARLES PI I SUNYER

L'endemà donà una interessant conferència al Saló teatre del Centre Català. En ella es dedicà principalment à parlar de les obligacions que tenen els catalans residents à Amèrica envers la Pàtria. El conferenciant fou aplaudidíssim. Més tard, tingué lloc un àpat de germanor al qual assistiren més de dos cents comensals. Al final parlaren : Josep Esteve, en nom del Centre Català ; el delegat del Govern basc, senyor Santiago Sarranzi ; el delegat del Govern de la República, senyor Antonio de Lezama. Clogué els parlaments el nostre amic Carles Pi i Sunyer, el qual féu un anàlisis de la situació actual de la nostra causa i al.ludí el deure de tots els exiliats de no defallir fins à obtenir l'alliberament de la Pàtria i la reconquesta de la República. El President del Centre, Joan Gratacós, tancà l'acte amb paraules d'agraïment per à l'il.lustre hoste.

El dia 20, invitat pel mateix Centre Català, efectuà una visita al de Valparaíso, on tornà à adreçar la paraula als catalans. Fou complimentat, en nom d'Esquerra Republicana de Catalunya, pel nostre delegat Josep M. Imbert. El mateix vespre, i de retorn à Santiago, accedí à la invitació del nostre President Damià Balmes i tingué lloc un sopar íntim qual assistieren els membres del nostre Consell Directiu. Ens fou donada l'ocasió de conèixer detalladament l'actuació del C. E. que resideix à França i recollírem les grans proves d'afecte que mereixen als nostres dirigents l'actuacio esquerrana a Xile.

El dia 21 Carles Pi i Sunyer fou rebut pel senyor Ministre d'Instrucció Pública de Xile, amb el qual conversà llargament. La tarda del mateix dia donà una conferència sobre Cultura Catalana a « l'Instituto Chileno-Britànico ». La conferencia assolí un exit molt encoratjador, car ha estat d'una evident eficàcia per à la nostra cultura.

Al vespre celebrà una reunió amb els afiliats de l'Agrupacio Patriòtica Catalana. I el dia 22 el nostre amic seguí el viatge cap à Mèxic, després d'aquesta breu estada que ha deixat en tots nosaltres una gratíssima impressió. — **El Corresponsal.**

LA VISITA A MEXIC

La vida dels catalans à Mèxic ha estat desvetllada gràcies à la visita del nostre il.lustre i estimat compatriota Carles Pi i Sunyer, que ha passat uns dies entre nosaltres.

L'amic Dalmau Costa, que com a President de l'Esquerra en aquesta capital, junt amb d'altres companys del partit, va anar a rebre à Pi i Sunyer al moment de baixar de l'avió, m'ha explicat detalls afectius que jo trobo absolutament justificats.

Val a dir que no han estat únicament els catalans els qui, ací, han donat importància a aquesta visita. La premsa —la gran premsa— mexicana informà els seus lectors de l'arribada del senyor Pi i Sunyer i ha anat donant compte dels actes en els quals ha pres part. Un d'aquests fou el de portar una corona, amb l'escut de Catalunya, al monument commemoratiu de la independència de Mèxic, una columna que simbolitza la llibertat precisament.

A part les converses en « petit comité », el nostre correligionari ha donat dues conferències a l'Orfeó. Una, de caràcter públic, per a propugnar la creacio d'una « Confederació d'Entitats Catalanes d'Amèrica », la qual seria exclusivament cultural, d'apropament patriòtic i al marge de tota tendència política. Es tracta d'una idea que va llançar per primera vegada, ja fa vint-i-cinc o trenta anys, el president del Casal Català de Buenos Aires.

La segona conferència del visitant fou de caràcter informatiu i dedicada als elements de l'Esquerra. Va explicar la posició del nostre Partit quant a la política general de la República i en l'ordre interior, així com les incidències de la crisi en què el senyor Pi i Sunyer va ser encarregat de formar govern pel President de la República. « La posició de l'Esquerra — va dir — ha estat en tota ocasió clara i diàfana ». ¿ Qui en pot dubtar? *(Segueix a la segona pagina)*

L'HOMENATGE a JOAN TAULER

Són ja en bon nombre els organismes i militants d'E. R. de C. que han tramés llur adhesió al projectat acte d'Homenatge al diputat Joan Tauler.

La Comissió Organitzadora ens prega fem avinent que totes les comunicacions que hi facin referència siguin adreçades a : J. E. R. E. C. — 5 Faubourg Poissonnière — 5 étage. — Paris 9é.

L'acte consistirà en un sopar de companyonia que tindrà lloc el dia 24 de juliol proper.

ADHESIONS AL CONSELL EXECUTIU

Els Comités Departamentals d'Esquerra Republicana de Catalunya continuen convocant Assemblees extraordinàries per donar-hi compte de les deliberacions del VIIIè Ple del Partit celebrat à Montpeller els dies 29 i 30 de maig passat. Els Delegats, al mateix temps, tenen ocasió de fer conèixer als militants dels Departaments les activitats del Partit, la situació actual del nostre problema i l'actitud que el gran partit catalanista manté davant la política general.

Ens plau dir que en totes les Assemblees celebrades fins avui, s'han aprovat mocions de confiança al Consell Executiu i que les Resolucions del Ple han estat ratificades unànimement. Darrerament hem rebut els acords del Comitè Departamental de l'Alt Garona, del Regional Provença i Sud-Est i de la Delegació de Rennes.

La gesta d'un poble

Els esdeveniments històric, tenen aqueixa particularitat, que difícilment poden ésser enjudiciats per la generació que n'ha estat testimoni. Sense la deguda perspectiva en el temps, es corre el perill de barrejar els factors d'un valor purament circumstancial amb els elements durables que ajuden a donar una explicació plausible del procés evolutiu d'una col.lectivitat.

S'ha parlat molt del 19 de juliol i se'n parlarà molt més encara, car es tracta d'una d'aquelles fites que serveixen per a delimitar la trajectòria d'un poble. Per la nostra part estem convençuts que Catalunya, en aquell instant concret del seu destí, va ésser fidel a la seva essència i a la seva tradició. Enfront de l'agressió, el nostre poble va redreçar-se en massa i va oposar a l'acció enemiga la seva energia material i les reserves immenses de la seva fortalesa espiritual. I va fer-ho amb la pasió que li és pròpia, però també amb la serenitat que dóna el servei d'una causa legítima.

Hores incertes les d'aquell matí del 19 de juliol. ¿ Com respondria a Catalunya l'aparell de defensa de les Institucions ? Però no hi cabien titubeigs, es feia precis fer front a la rebl.lió, discutir-li el terreny pam a pam, sense esperar l'aclariment de certes incògnites. Les forces d'Ordre Públic de la Generalitat, encoratjades per la presència del President Companys, donen, de pressa, la mesura de llur fidelitat i sacrifici. La Guàrdia Civil no sólament es nega a seguir les excitacions dels caps militars, sinó que encalça els rebels i els arravata l'Hotel Colon i la Telefònica.

El poble viu uns moments d'opressant angoixa. Però no es limita a sospirar i es llança a la lluita sense altres armes que l'entusiasme i la fé en la causa que defensa. La sang que es vessa, agermana i confon en un mateix afany de victòria tots els estaments populars. Sempre ens ha semblat que s'empetitia aquella gran jornada atribuint-ne la glòria a l'esforç exclusiu d'alguns dels que hi contribuiren, car la gesta pertany a tot el poble. La gran família catalana era representada diversament pels homes que es donaven a pit obert al carrer. Tots tenim les nostres glorioses baixes i recordem, així, que entre els que primer caiguéren hi figuraven el diputat Coldeforns i el patriota Enric Fontbernat. Però el dol per llur pèrdua i per la dels altres, és sentit per tots, sense preocupacions egoistes, perquè nets de tota ambició és com moriren els nostres amics i els de les altres organitzacions.

Sentim-nos aconhortats pensant que el nostre poble sapiguè estar a l'alçària dels moments i que la mateixa fraternitat forjada en el dolor donará els seus fruits per a la reconquesta de tot el que hem perdut. Catalunya i la República aixi ho esperen.

TESTIMONIS DE L'INTERIOR

«Els andalusos plorem el vostre gran màrtir Lluís Companys»

ANDALUSIA I CATALUNYA

La simpatía que el poble andalús demostrà à Lluís Companys i altres Consellers empresonats al Penal de Puerto de Santa María, tingué la seva apoteosi quan foren alliberats després del triomf electoral del 16 de febrer de 1936. Es just reconeixer que les regions espanyoles havien contribuit a neutralitzar els efectes del veri anticatalà que la dinastía borbonica els havia inoculat. La prova que la comprensió havia donat un gran pas, és el fet de la gran massa de residents que votaren el nostre Estatut i es refusaren a crear cap grup polític especial, confonent així llurs aspiracions amb les dels catalans.

La carta que ens fa arribar un amic du com el prestigi de Catalunya irradia per tota la península.

« Ara et contaré un cas que em va passar en entrar à la provincia de Màlaga. Pel trajecte puja un vellet de 70 anys el qual descobrí, de pressa, que jo no era andalusí. En saber que jo era català, la cara del vianant muda completament. Em parla de Catalunya, de la nostra Barcelona à la qual no coneix, però l'estima perque ha seguit tota la seva lluita pel progrés i la llibertat. » « La vostra terra — deia, — és el far que il·lumina i desvetlla els nostres pobles. En no res, ens assegurarem que us valdrem, de qualsevol mitjà per a transmetre el meu missatge des d'una ràdio estrangera. Digueu-hi bem alt que Andalusia i els seus fills estan en peu esperant el senyal alliberador. Digueu també el meu amor à Catalunya i com els andalusos plorem el vostre gran màrtir Lluís Companys ».

« Per la meva part, no cal dir-te com em plauria escoltar algun dia el missatge d'un vellet que amb el seu amor en teu persistir en l'creència que els homes es poden entendre malgrat la diversitat d'idioma i de Patria. Es un vellet que escolta totes les emissores. Coniplau-lo. »

UN CLIMA ASFIXIANT

Un corresponsal escriu referent à la sorpresa que han de trobar en tornar à Catalunya els qui fa temps n'eren absents.

« ....de tot plegat pots treure la idea de quin és el nostre viure, i és per això que em sorprènen les noves de l'arribada de persones que fins ara n'eren allunyades. Si es tractés de gent sense preocupacions espirituals ni antecedents intel·lectuals, encara tindria una explicació. Però ara no comprenc si tu em dius que temeu no conèixer les nostres realitats actuals, teix l'haver-te de dir que aquells joves intel·lectuals necessitarien que tots plegats — els de dintre i els de fora — els poguéssim fer baixar dels núvols on s'enfilen amb molta facilitat. Si els « vells » jo tinc 40 anys — ens sentim encastellats en conceptes del nostre temps, aquests « joves » que amb poc més d'una vintena d'anys a sobre ja pretenen tenir solucionats tots els problemes, són més illusos que ningú. Ha mancat aquell lligam que sempre feia harmonitzar les impetuositats dels joves amb l'experiència dels vells.

No sóc pessimista, perquè qui coneix la nostra història no ho pot ésser. Hem après a saber que les catàstrofes no són mai definitives i que arriba sempre el dia en que les lleis inexorables es fan pas amb les realitats ancestrals. »

L'HORA DE LA GRAN PENITENCIA

El lector escriu al seu diari habitual de Barcelona. Cal tenir-hi en compte la censura i d'aci que es desatenin à que estan abocats les coses mercantils i industrials. Atribueixin al llur propi comportament, no podent-ho assenyalar, les responsabilitats d'una administració pública i una situació caòtica, la qual, en definitiva, era la que havia d'impedir el desenfrenament. Però més val llegir uns extractes d'aqueixa « carta del lector » :

« Ja s'han acabat les vaques grasses. En aquests moments es comença à pagar amb tota crueltat. Fortunes artificials i desconcertants vacil·lien d'una manera perillosa. Els qui dictaren preus, adulteraren productes, encariren els mercats i se suposaven amb més intel·ligència que els seus semblants, són avui una pobra gent espantada que cregué inventar un sistema econòmic que avui els està devorant. »

« Abans coneixiem l'assalt dels vostres ciraboles, ara sofrim els dels que volen fer emigrar llurs capitals ». I dit això, l'home s'enfonsava en el seu auto i fugia « volant » vers unes terres on pogués passar uns dies de tranquil·litat. »

PARE, NO VINGUEU....

Si ja ha tocat el torn als nous enriquits, quina vida ho passaran els que ja fa anys sofreixen la voracitat dels uns i el tedi dels altres, i els que tegeixen el país. Una noieta de 17 anys abandona la seva casa. Se'n va à servir de minyona per poder ajudar els seus. El pare, exiliat, acaba de rebre una carta que li escriu : « Malgrat el que us hagi pogut escriure, Ni no vingueu. A mi m'ha calgut deixar la meva feina a servir de minyona à Barcelona i aquesta és l'únic lux que ens queda a les dones del poble sinó que ens llem morir de fam. Pare, aquest any hi haurà tanta misèria al poble que no sé com es podrà arrelar. I això mateix passarà als altres pobles en general. Si véieseiu la crisis econòmica que hi ha, quedaríeu parat. Les cases de comerç de Lleida estan a la ruina ; les que no caiguin ayui caurà demà. Tot això fa por, ho podeu ben creure. I si em volíeu creure a mi, no vingueu. Que hi farieu aci, Pare ? »

La Creu Roja a Montauban

Ha estat inaugurat un dispensari de la Creu Roja espanyola à Montauban, 22, rue Lassus. Els serveis medicals funcionaren els diimarts, dijous i dissabtes, de 2 à 5 de la tarda.

antena

Rebem simultàniament dues opinions de l'interior, l'una del Mexic, l'altra directament. En la primera, publicada à " La nostra revista " d'aquella capital, parla un home de lletres i procedeix de Barcelona ; la segona ens l'envia, des del Maresme, un " 40 anys " que estima la cultura. Ambdós es qüestionen sobre la conducta dels nostres joves intel·lectuals als quals qualifiquen, l'un d'egoistes, l'altre d'insaperbits.

El corresponsal barceloní aporta aquestes proves : requerits uns joves per a col·laborar amb altres intel·lectuals, exigeren una companyia à l'alçada de llurs mereixements ; el projecte hauria de tenir cura del luxe editorial que ara es defugit.

El " 40 anys " reconeix la vellesa de les concepcions de la seva generació, però observa, de passada, que els joves, amb poc menys de vint anys à sobre, pretenen haver resolt tots els problèmes que la generació li ha dit : son més illusos que nosaltres mateixos.

D'esser certes les exigències denunciades, caldria dir que els nostres joves han superat el sentimentalisme que antany adorntava oferint el seu front à menes besades, llevor generosa que no minava si queia en un hortet modest o en un parc d'industrial sumptuós. Significaria, en fi, que alliberats pel dintre, els nostres joves no han sapigut substituïr-s à l'ambient de nou ric que domina en certes direccions des esferes del nostre poble.

Mal simptoma ens oferiria aquesta paradoxal conducta, car els intel·lectual que s'hi acomodessin serien perduts per a un gran càmsa que és l'alliberament nacional, i el qual ha d'engloba als homes de cultura i la gent senzilla, els torturats per l'esperit i els que estan encadats per les privacions materials.

* *

Si en el testimoni d'home de lletres assenyala una falla moral de l'home del " 40 anys " ens afligeix molt, més perquè descobreix l'existència d'un divorci peridlissim entre homes que sofreixen l'opressió. Allò si només es tractés de la vella querella entre ' nells ' i joves, no ho ho no ens aim car, ens trobem semblant, en presència d'un menyspreu per l'abir per tot el que abans situ ificava noble. No es tracta d'una qüestió de formes, ni d'escoles, ans de manca d'humanitat, d'absència de tot allò que es real. La realitat vol dir, a casa nostra, presència d'una dictadura. El fet d'escriure en català i de sentir-s intel·lectualment lliure, no ho es tot quan la Patria està sotmesa i els homes, ferits per horitzó les parts de la presó i per primer pla, la misèria. Cal també, i pensar, i sofrir amb l'obsessió del carrer i procurar que des de les alcàsies de la poesia no es perdi de vista la terra dels homes.

* *

Catalunya no es pot permetre el luxe d'una intel·lectualitat reclosa en ella mateixa. L'art per l'art, o l'especulació espiritual com a goaddi propi, és ara un pecat de lesa pàtria. Cal saber estimar l'ésser imperfecte, i en saben tots els que no s'agenollen davant l'altar de la propia personalitat, el que rebutgen el culte del " jo ", absorbent i malaltís. Cal controlar-se el món interior en profit dels desheretats que passen per la vora, dels ciutadans que també senten, à llur manera, les inquietuds de la vida.

Quan la Pàtria i els seus fills seran alliberats, ja vagarà d'esplaiar-hi totes les modes, de fer-ets als braços dats intel·ligents, mentrestant, per tocà als joves intel·lectuals la missió de barrejar-se amb el poble, de donar-li els recursos espirituals que necessita per al combat i, sobretot, estar-se de ferirlo i d'escarnir el seu sentimentalisme, el qual ha fet digui i el que es vulgui, un gran bé à Catalunya.

Volem creure que els nostres homes sobretot els joves, seguiran l'exemple dels poetes i dels músics, dels escriptors i dels artistes europeus que durant la clandestinitat, sense fer cap concessió à la vulgaritat, acudiren als boscos, als refugis secrets i en les imprentes clandestines per aportar-hi els fruits de l'esperit, el cant vibrant que endarda la lluita o el pensament actiu que recrutava patriotes. Els uns amb les armes i el sabotatge, els altres, amb la flama espiritual, tots formaven el gran exèrcit que restablia l'honor i la llibertat del poble ocupat.

I si el nostre jovent — tal com es diu — té el defecte de no saber riure, potser pen creure que ja no és moda, almenys que no descoratgi amb les seves preocupacions desorbitables, l'optimisme dels qui encara creuen.

EL REGIM FRANQUISTA AL CONSELL DE SEGURITAT

Una pura qüestió de tràmit . . .

La premsa nord-americana es fén eco de la reacció franquista davant le succeït en la darrera reunió del Consell de Seguretat i, al mateix temps, publicava la següent nota de Jaume Miravitlles, Director de l'Oficina d'Informació del Govern exiliat :

" *Fou una qüestió purament de tràmit, que ha servit per a provar un altre cop que ha ha algunes nacions que intenten aprofitar-se del problema espanyol per a llurs propis fins, tal com s'ha vist en la votació.*

" *El silenci de la majoria de les delegacions en evitar que cap gest no pogués ésser interpretat com a favorable per Franco ha demostrat que continua preocupant el problema de la reconstrucció democràtica d'Espanya* ".

LA CAMBRA DELS COMUNS

Heus ací un diàleg sostingut à la Cambra dels Comuns arran d'una interpel·lació d'un diputat anglès sobre el recent acord per al restabliment del tràfic comercial entre Espanya i la pizona anglo-americana d'Alemanya :

Un diputat laborista : No és absurd que total relació comercial amb aquest règim assassí d'Espanya, contribuïm a reforçar la posició del seu dictador.

Un diputat conservador : Té un diputat el dret d'utilitzar un tal qualificatiu parlant d'un governi amic ?

El President de la Cambra : Es una situación una mica difícil car no tenim ambaixador à Espanya. El reglament parlamentari indica que no es poden emprar expressions ofensives per di cap d'un Estat amb el qual mantenim relacions amicals i si jo em planyo que es proferetin uns tals qualificatius contra un altre govern, no puc dir que siguin absolutament inadmissibles. D'altra part, sovintejades declaracions del Secretari del Foreing office estableixen molt concretament que no estem en un pendent acord amb el règim espanyol.

UN PRO FRANQUISTA

El periòdic católic anglès " The Tablet ", que ha sostingut sempre Franco i ha merescut tothora els honors de la premsa espanyola, ha publicat una crònica del seu corresponsal à Madrid en la qual s'estima que la vella amistat està envanada per molts dubtes. Llegim el que ha escrit aquell corresponsal referint-se à les eleccions franquistes davant el resultat electoral d'Itàlia.

" *Alguns comentaris han pres un to que permeten d'apensar que ha sapigut molt de greu la victòria dels demòcrates cristians. En realitat la victòria ha fet pensar, que-sap-lo, a nombrosos espanyols. Però no tenen el mitjà d'expressar-se lliurement. En el moment — diuen els partidaris del General Franco — de resoldre les nostres diferències amb les Democràcies per mitjà de les eleccions... qué esperem ?* "

IMPORTACIONS RESTRINGIDES

La Gazette de Lausanne » escriu sobre les dificultats que travessa el règim franquista en divises estrangeres :

" *Una prova de la impossibilitat en que es troba Espanya de fer front a les seves obligacions, és la petició que ha adreçat al Govern suís en el sentit de disminuir les importacions de procedència suissa pel que es refereix a les quantitats que havien estat fixades per l'acord comercial del 1947* ".

EXPORTACIONES ESPANYOLES

La premsa espanyola no s'ha fet resso de les declaracions fetes a la Cambra de Comerç Americana de Madrid per l'agregat comercial Mr. Randall. Les donem a seguida :

" *Respecte à la perspectiva de comerç entre Espanya i els Estats Units, el panorama es quelcom fosc. Ha disminuït considerablement el lliurament de productes importats à Espanya pels EE. UU. el promedi dels tres últims anys ha baixat molt, comparat amb el trienni del 31 al 33. El mercat americà troba dificultats pels alts preus de les mercaderies espanyoles la producció del quals no augmenta al ritme d'aleshores degut a la creació de les traves i controls excessius* ".

ELS « NACIONALES »

« 22 octubre 1937. — Em diu Ribbentrop que Hitler aconsella de no abandonar mai més Mallorca, pel formidable peó del nostre mediterrani.

« 27 desembre 1937. — No donaríem (eventualitat d'una retirada de forces italianes) potser als propis espanyols la llibertat d'alliberar-se à massa bon preu del deute de gratitud que tenen i hàn de tenir envers nosaltres ? »

« 20 març 1938. — La veritat sobre el bombardeig de Barcelona és que fou ordenat per Mussolini à Valle (Subsecretari italià de l'Aire) en la Cambra, pocs minuts abans de començar el seu discurs sobre Austria.

Del Diari del Comte Ciano.

CARLES PI I SUNYER

(Ve de la primera pàgina)

De cara al public de Mèxic, Carles Pi i Sunyer, donà també una Conferència de Premsa que va celebrar-se el dia 29 de juny al Palau de l'Ambaixada de la República en aquesta capital, el qual, com sap tothom, ocupa ara un altre català ilustre, Nicolau d'Olwer. Aquest informà els periodistes mexicans, que en nombre considerable van congregar-se en una de les sales de l'Ambaixada, dels motius de la seva excursió per terres d'América : saludar els catalans en nom del President de la Generalitat i agraïr l'ajut dels pobles que, com Mèxic — Mèxic especialment — han donat als refugiats i à la causa de la República espanyola. « Fidels à aquesta República — va dir el conferenciant — à la qual els catalans devem el primer reconeixement de la nostra personalitat nacional, lluitem per à la solució democràtica i republicana del problema espanyol. Estem convencuts que si les democràcies haguessin tingut l'actitud comprensiva i justa de Mèxic, ja faria molt de temps que aquest problema estaria resolt ».

El darrer parlament de Carles Pi i Sunyer va fer-lo el matèix dia 29, al vespre, en el transcurs d'un sopar de comiat que va oferir-li, en nom de tots els catalans republicans, l'amic Roc Boronat. No vull citar noms que farien una gran llista. L'acte va celebrar-se al restaurant « Ambassadeurs ».

A l'endemà, el nostre correligionari volava cap à Nova York, on havia d'acabar feligment la tasca encomanada pel President de tots els catalans, l'Hon. Sr. Josep Irla. Aquesta tasca començada à l'Uruguay, continuada à l'Argentina, Xile, Mèxic i Estats Units, ha rebut les adhesions unànimes dels catalans d'aquest continent que agraeixen l'esfoç i el sacrifici realitzats per l'illustre viatger en benefici de Catalunya i de la República. — A. BLADE.

PRO-INTERNATS a KARAGANDA

El passat diumenge dia 11 de juliol, el « Palais de la Mutualité » de París offerí un aspecte impressionant. La immensa gernació que havia acudit d'arreu omplenava el Teatre de gom à gom. A les balconades hi havia carrells buires, per tot, i pancartes alusives à la dissort dels internats à Karaganda. En l'espais escenari figuraven els membres directius de la Federació Espanyola de Deportats i Internat organitzadora de l'acte, acompanyats de les personalitats que hi havien de prendre part. Es dona compte de les innombrables adhesions rebudes i, entre les quals figuraven la del Consell Executiu d'Esquerra Republicana de Catalunya, la de les J. E. R. E. C. Es pot dir que gairebé cap partit ni organització exiliat — à excepció dels comunistes — no deixaren d'adherir-s'hi.

Parlaren Francisque Bonnet, ciutadà francès exèmpt à Karaganda, Paul Rivet, Marceau Fivers, W. Solano, Joan Sauner, R. Sánchez Guerra, Rodolfo Llopis, Frederica Montseny, Josep Domènech, Alonso Hernández i Fernando Valera.

Tots els oradors foren llargament aplaudits en llurs incitacions à salvar els republicans internats à Karaganda i à tots els indrets d'Europa.

Al final, fou aprovada, per aclamació, una resolució demanant à l'ONU que intercedeixi en favor dels republicans perseguits.

Es desitja saber noves de JOAN GURGUI, de MOLLET, que pertanyia a la 30 Divisió — 146 Brigade Mixta — 581 Batalló — 4 Companya — Base 1, C. C. I. i de ERNEST CERDÀ de MARTORELLES, que pertanyia a la II Divisó — I Brigada Mixta — 3 Batalló, — 2 Companyia — C. C. 5, Base Turia 3, i dels quals no es tenen notícies des de mes mes de Desembre del 1938, en plena retirada de Catalunya.

Hagués cobegut pugut donar noves de llur sort o confirmar la llur mort, es prega de comunicar-ho à Antonio Turró, Rue de la Fraternité à SAINT CHAMAS (B-du-R), qui ho transmetrà als familiars.

GEORGES BERNANOS

Georges Bernanos morí el dia 5 d'aquest mes à l'hospital americà de Neuilly. Nat à París l'any 1888, el seu primer llibre Sous le soleil de Satan, *publicat à trenta-sis anys, quan encara era inspector d'assegurances, fou una de les revelacions més sensacionals de l'entre dues guerres. Bernanos hi era ja tot present, amb la seva gran puixança, i amb aquell do de projecta sobre el problema central de la condició humana una llum màgica i una mica alucinant.* Les seves novelles posteriors, L'Imposture, La Joie, Un Crime, Journal d'un Curé de Campagne, Nouvelle Histoire de Mouchette, Monsieur Quine, *van perfer una obra abrupta, solitària, una mica difícil, que cimeja entre les més considerables de la novel·lística francesa contemporània.*

Però Georges Bernanos fou, sobretot, un gran escriptor de combat. Católic i monàrquic (havia estat Camelot du Roi de 1908 à 1914), — sempre refusà de dir-se " home de dreta ". La seva independència era d'una susceptibilitat irritable i agressiva. Cap partit no gosà mai de reivindicar-lo. En aquest sentit, es just allò que ha escrit recentment d'ell un crític francès : una de les formes de la seva grandesa fou la d'ésser perfectament inutilitzable.

L'any 1931 publicà La grande peur des bien pensants, *llibre abundant i violent, torrencial, estremit per la indignació, requisitòria apocalíptica contra la burgesia oportunista, que suscità un gran estupor. Católic, la política de l'Església provocà algunes de les seves diatribes més memorables. Realista, antic militant d'Acció Francesa, amb la qual havia trencat d'una manera espectacular, preferia el risc d'una revolució obrera al de comprometre la monarquia amb una burgesia demeuree des pdus un siècle parfaitement étrangère à la tradition des aïeux, au sens profond de notre histoire et dont l'egoïsme, la sottise et la cupidité avaient reussi à établir une espèce de servage plus inhumain que celui jadis aboli par nos rois.*

Aquesta frase és de Les grands Cimetières sous la Lune (1938). *Per aquest llibre, el nom de Georges Bernanos fa vibrar una corda profunda en el cor dels catalans. Establert à Mallorca poc abans de l'alçament militar — no pas enemic, en principi, del moviment — d'espectacle dels crims falangistes, beneits pels jerarques de l'Església, havia d'irritar la seva generositat.* Les Grands Cimetières *és un llibre ple de foc i de coratge que té el mèrit d'ésser escrit per un home que, fet i fet, no senta pas una tendresa particular per la República Espanyola. La conjuració dels bien pensants s'esforçava obstinadament aleshores à presentar Franco com à defensor de la civilització occidental i de l'humanisme. Bernanos aniquila la llegenda amb l'impetu de la seva indignació profètica.*

CARTES DE NOVA-YORK

EL PREU DEL CINISME FRANQUISTA

Inmediatament després del petroli, el wolfram és un dels productes més essencials de la guerra. El wolfram és el mineral del qual deriva el tungsten, element que té importantíssimes aplicacions bèliques : el tungsten s'utilitza, en efecte, per à instruments tallants, per à blindatges, per à canons de fusell, per als projectils destinats à penetrar els blindatges, per à filaments de làmpares, per à vàlvules per à catàlisi d'hidrogenació, etc. etc. La Península Ibèrica és un dels principals productors de wolfram del món. Per tal d'emmarcar-nos compte de la importancia del wolfram en les indústries de guerra, bastarà dir que el 1941 Alemanya empràs 8.500 tones d'aquest mineral. Durant el mateix any, Anglaterra empràs 9.500 tones i els Estats units 18.000.

En iniciar-se la guerra mundial, la producció portuguesa era considerablement superior à l'espanyola. Per tal proràpa, en efecte, 5.500 tones de wolfram, i Espanya nomes que 350. Però la producció portuguesa estava en mans, en part, de les firmes britàniques i de les firmes franceses, i solament el terç de la producció total era destinada al mercat lliure. La major disponibilitat anglesa i americana en or i en divises va dificultar la classificació constituïa un obstacle seriós contra l'adquisició alemanya d'aquest wolfram portuguès.

Espanya formà llavors un esforç gegant per augmentar la producció de wolfram. Heu ací les xifres :

1940, 350 tones, 1942, 3.000 tones.
1941, 800 tones, 1943, 4.000 tones.

La producció total estava en mans de cases espanyoles, amb algunes concessions alemanyes. Per tant, en el transcurs de la guerra, Espanya es convertí en el subministrador principal de wolfram per à Alemanya.

Per tal d'evitar la sortida cap à Alemanya d'un mineral tan essencial per à la guerra, els aliats, durant el periode 1940-43, en que la guerra era indecisa, i en que el perill de l'entrada de Franco al costat d'Hitler era latent, intentaren frenar les expedicions de wolfram à Alemanya fent compres en bloc à qualsevol preu, del mineral preciós. Franco (i Salazar) s'aprofitaren de la situació augmentant el preu del wolfram d'una manera fantàstica. Si en 1941 el preu del wolfram era de 1.300 dolars la tona, arribà en 1942 fins à 20.000. Les exportacions de wolfram espanyol, valuades en dos milions de pessetes or en 1940, assoliren la xifra de 200.000.000 en 1944. El volum total de les exportacions espanyoles passà de 395 milions de pessetes en 1940 à 877 milions de pessetes or en 1943. (Estadística del Comerç Exterior d'Espanya).

Però en 1943, després de desembargar els aliats à l'Africa del nord, i davant la perspectiva de la invasió d'Europa, els Estats Units es mostraren més exigents. A aquest fi, l'ambaixador Hayes proposà en data 21 d'octubre al Govern espanyol, una sèrie de mesures destinades à establir l'embargament del wolfram destinat à Alemanya. Com à compensació, els Estats Units proposaven d'enviar més petroli à Espanya, augmentar les seves compres de wolfram i d'altres productes, i enviar l'excés de la balança comercial en or à Espanya. En cas d'una negativa, el Govern dels Estats Units podria prendre mesures drràstiques, tals com la liquidació de les trameses de petroli à Espanya.

El Govern anglès i el seu ambaixador à Madrid Sir Samuel Hoare, s'oposaren enèrgicament à aquestes mesures, quan es produí un fet que exaltà la ira americana. El 25 d'octubre del 1943, el General Franco envià un missatge de felicitació à José P. Laurel, Cap del Govern filipí establert pels japonesos. Al mateix temps, prescindint totalment de l' "honor espanyol tan altament bel·lat " la premsa franquista s'excusava de les protestes anteriors motivades per l'execució de ciutadans espanyols pels soldats japonesos.

El 6 de novembre, irritat el Govern americà davant el cinisme franquista, envià à Madrid un ultimàtum autèntic. Amb tot, i la intervenció britànica en favor d'una política més conciliadora, els Estats Units persistiren en llur propòsit i à aquest fi, el Departament d'Estat consultà l'Estat Major nord-americà i l'Estat Major Combinat sobre les conseqüències d'ordre militar que podrien determinar la negativa à enviar petroli à Espanya. La resposta sense ésser decisiva, no fou tampoc vacil·lant. El 22 de gener del 1944 el Govern comunicà al Govern espanyol que els Estats Units cessarien les trameses de petroli mentre Espanya no donaria satisfacció à les demandes següents : a) el lliurament immediat dels vaixells de guerra i mercants italians anclats en ports espanyols ; b) l'expulsió dels agents alemanys dels Consolats espanyols del Marroc i de Tànger (el General Eisenhower en efecte, estava segur que els terribles bombardeigs soferts per la flota aliada dins la zona de l'Estrat eren guiats per aquests repòrters secrets) ; i c) l'embargament del wolfram alemany.

Arran d'aquesta mesura d'America, el Govern de Franco anuncià, el 2 de febrer següent, reduccions molt severes en l'ús del petroli. La gasolina per als camions fou reduïda à la meitat, las embarcacions pesqueres no reberen gens de petroli, el petroli combustible per a les fàbriques fou prohibit, amb l'única exclusió de les centrals elèctriques i dels molins d'oli.

Davant d'aquesta acció americana tan ferma, Franco començà à recular. Els espies alemanys foren expulsats de Tànger i del Marroc i els vaixells italians lliurats als aliats. Però Espanya en nega à l'embargament sobre el wolfram. Durant aquest mateix mes de gener, 300 tones del mineral preciós havien estat enviades à Hitler. Washington insistí sobre l'embargament total del mineral preciós, i llavors assistírem à un dels episodis diplomàtics més tristos de la guerra : la lluita entre Anglaterra i els Estats Units, concretament entre Churchil i Roosevelt sobre la qüestió d'Espanya. Mentre Washington estava disposat, si calia, adhuc à la liquidació del règim franquista, Londres reclamà prudència i gairebé, la capitulació.

Com à resultat d'aquesta pressió britànica, els Estats Units renunciaren à l'embargabent total i es conformaren amb expedicions sobre el paper menys substancioses. Per cinc dies després que l'Govern espanyol havia rebut l'avís de la cessació de les expedicions de petroli americà, el Ministre Canceller s'havia posat en contacte amb l'Ambaixada alemanya à Madrid per à la tramesa del wolfram de frau. Les primeres expedicions il·lícites de wolfram espanyol à Alemanya es caigueren el 6 d'abril del 1944, en creuar la frontera francesa. 134 tones de l'estratègic mineral. El 2 de maig 103 tones passàren clandestinament la frontera francesa, seguides, al cap d'uns dies de 18 tones més. Vint-i-quatre tones foren entades el 19 de maig i 111 en juny. Es a dir, en plenes negociacions amb els aliats, Canceller envià à Hitler 443 tones i fins al mateix temps s'havien donat llicències d'exportació à Alemanya per 242 tones. Durant els comptats mesos de l'any 1944 en que hom discutia la possibilitat de l'embargament, Franco trametè à Hitler 785 tones de wolfram, es à dir, més del que mai no havia enviat.

La tramesa de wolfram espanyol à Alemanya cessà solamente quan els exèrcits aliats à la França del sud foren tallados en secció les comunicacions entre Espanya i Alemanya.

Jaume MIRAVITLLES.

El gerent : Santiago VILA
Num. d'exemplars : 5.000
S. P. I., 4, Rue Saulnier.—PARIS (IX)

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redaccio i Administracio : 5, Fbg Poissonnière Tel. PRO 15-01, poste 14 Paris (IX)

Xecs postal Paris, C. 646950 Santiago Vila 6, Bd Poissonnière Bureau 316 Paris (IX)

2a EPOCA — Núm. 95 — 7 d'Agost del 1948 — Fundador : LLUIS COMPANYS — Preu : 10 francs.

B.D.I.C

SI, respongué CATALUNYA, el 2 d'agost del 1931, a la crida de MACIA en favor de l'Estatut

DOS PRECEDENTS

EDITORIAL

En la història dels pobles es registren episodis de tota mena, i els de les lluites civils no en són absents. Però gairebé sempre en hores de perill col.lectiu o de cristal.lització de volers que ultrapassen llargament les desavinences comunes als diversos temperaments, es forja la unanimitat nacional. Sense necessitat d'evocacions més o menys llunyanes, ¿ en voleu un exemple més eloqüent que el que oferiren els pobles d'Europa en guerra contra el nazi-feixisme ? Totes les diferències es borrares, les discussions foren ajornades per a una hora més adient i la conjunció d'esforços i de voluntats es féu entorn d'una premissa : batre el totalitarisme. Hom comprengué que la lluita era de vida o de mort i que per assegurar la persistència d'homes i de pobles lliures calia que totes les classes socials, que totes les tendències, es sentissin agermanades i confoses en el mateix embat.

En la història de Catalunya també se'n registren de fenomens d'unanimitat nacional. Tampoc cal que reculem molt en el temps per a trobar-ne. En el que va de segle almenys s'han produït dues vegades : en 1907, en l'hora de Solidaritat Catalana ; en 1931, quan es votà l'Estatut de Catalunya.

Els que visqueren l'esclat inoblidable de Solidaritat Catalana n'evoquen, amb emoció, la grandesa. Tot un poble es trobava unit davant un atemptat odiós a la dignitat civil. Més recent, molts de nosaltres visquérem aquella altra hora inoblidable que constituí la campanya i la votació — el 2 d'agost farà disset anys — de l'Estatut de Catalunya. També aleshores es produí la unanimitat entre els catalans : tots, de la dreta més acusada a l'extrema esquerra, defensaren i votaren l'Estatut elaborat a Núria per il.lustres patriotes. I a les Constituents, una minoria catalana, presidida i dirigida intel.ligentment per Lluís Companys, agrupava tots els diputats de la nostra terra fos la que es vulgués llur significació política. D'aquella unanimitat nacional en sorgí l'Estatut de Catalunya. No era, el text aprovat per les Constituents, allò que Catalunya havia plebiscitat. No satisfeia, per tant, les nostres aspiracions. Però, amb tot, cal convenir que Catalunya guanyava una gran batalla i que l'Estatut li oferia la possibilitat de guanyar-ne més encara. La gran força dels diputats catalans que defensaren l'Estatut a Madrid fou el saber que tenien un poble rera seu.

Tot això — podrà dir-se'ns — pertany a l'ahir. Certament, ¿ però podrà objectar-nos algú que en les hores que estem vivint, en que perilla àdhuc la mateixa existència de la nostra personalitat nacional, no és adient d'evocar aquests episodis ? En els pobles vertaderament dignes de constituir una unitat nacional, hi ha un fet — gairebé diríem una constant — que es produeix en les hores de perill : la unanimitat de llurs fills per a salvar el que és essencial. ¿ Es que en la Catalunya empobrida i torturada — de 1948 — no ha de fer-se sentir, cada vegada amb més força, aquesta veu ? ¿ Es que de cara un futur ple de problemes gravíssims, el primer dels quals és el d'assegurar la vida de la nostra Pàtria, tots aquells que senten l'oprobi i la vergonya de la dominació franquista i l'orgull d'ésser catalans, sense abdicar en res llurs conviccions no poden arribar a constituir la força victoriosa de 1907 o de 1931 ?

Tot està a refer i tot està a guanyar. I refarem Catalunya i tornarem a guanyar les seves llibertats si per uns objectius concrets i limitadíssims — però essencials — els catalans dignes sabem retrobar-nos en un altre gran instant d'unanimitat nacional. Fóra, aquesta, una magnífica prova de ferm patriòtic i de civisme ciutadà. I després de tantes sofrences, l'afirmació que els catalans sabem esforçar-nos a superar el desastre i a tornar a viure un clima de llibertat i de tolerància. Es a dir, que Catalunya pot tornar a viure després dels anys negres de l'ocupació.

L'IMPERATIU DE L'HORA

per Humbert Torres

Per referències autoritzades, l'obra de descatalanització es porta a cap sistemàticament pel franquisme. Dol de dir-ho, però l'excessiva duració del mal polític espanyol dóna com a resultat una evident reculada del sentiment català.

Un bon amic, desapassionat observador i fervent catalanista, que ha passat recentment unes setmanes a Barcelona, em diu que allà on aqueix sensible fenomen és més notori és en els que tenen menys de vint anys, o sigui en els catalans actius de demà. Es comprensible, car tots ells, durant aquest deu darrers anys, han estat formats en la ignorància completa d'una realitat catalana històrica i política. Ni en els llibres de text, ni en els graus diversos de l'ensenyament, ni en diaris i revistes, ni en publicacions de cap mena han pogut trobar mai, mentre el seu jove i dúctil esperit es formaba, la más insignificant referència al nostre fet diferencial que, pràcticament, no ha existit ni existeix pels catalans joves de l'interior. El feixisme espanyol s'ha adonat que el sentiment català és indesarrelable del cor dels catalans d'una certa edat i per això prefereix dedicar tots els esforços a preservar les generacions que pugen de la peste del catalanisme polític. Franco creu que la definitiva mort del nostre ideal nacional no és més que una qüestió de temps.

Qui no s'adona de la gravetat d'aqueix problema ? Al meu entendre, és el més important dels que el moment actual planteja. ¿ Què val, al seu costat, el del transitori allunyament corporal de la terra estimada ? ¿ Què representen els múltiples drames materials i espirituals de l'exili ? Per dolorós i terrible i cruel que tot això sigui, és petit en comparació de la possibilitat de perdre l'esperit nacional, la flama interior que tot ho aguanta. Cal acceptar aquesta realitat d'ara i reaccionar degudament. A tot preu ha d'arribar a la joventut de casa nostra el coneixemeent, per sumari que sigui, del nostre passat, d'una Catalunya senyorejant a casa seva a través dels segles, fonament del nostre dret a existir com a poble. Es, aqueixa, una urgent obra a fer, car, sense consciència de si mateix no hi ha personalitat. Tant en la vida individual com en la col.lectiva la personalitat, que és una floració espiritual, no és més que una consciència servida per una memòria.

Sí, cal que els catalans que s'hon fet homes aquests darrers deu anys sàpiguen que sense que les fronteres oficials d'ara corresponguin ni de molt amb les històriques, la gent que mil anys enrera habitava el N.E. de la península ibèrica, entre França, la Mediterrània, València i Arago, ja parlava, com la que hi viu ara, català ; que es tenen textos íntegrement escrits en la nostra llengua en el segle XI, com les « Homilies » d'Organyà, descobertes per Miret i Sans en 1904 en l'arxiu parroquial de dita població, i d'altres escrits en llatí, segons costum d'aquella època, però en els quals tots els noms de caserius, partides, boscos, rius i riberes, valls i muntanyes i noms de persones eren designats amb els mateixos noms catalans d'avui, com n'és un exemple magnífic el document de constitució de la diòcesi de la Seu d'Urgell, el tot venint a demostrar no sols l'existència mil.lenària de la nostllengua, ans bé que ja en l'època comtal (segles X-XIII) hi havia manifestacions literàries en català, aqueix parlar que el feixisme espanyol voldria que es perdés ; que en els poemes de lloa de l'expedició a les Balears de Ramon Berenguer tercer, ja hi és anomenat DUX CATALANENSIS, i CATALAUNIA la terra per ell governada ; que cap a la fi del segle IX, Guifré el Pilós fundà la casa de Barcelona, és a dir la dinastia catalana, per l'aplegament, sota la seva autoritat, dels comtats de Barcelona, Urgell, Ausona, Cerdanya, Girona i Besalú, nucli territorial inicial de la nostra nació, dinastia que ha via de regir per més de cinc cents anys els destins de la terra catalana, completament lliure durant aqueix temps.

No seria d'aqueix lloc, ni tasca d'un incompetent com jo en aqueixes coses d'història, que tan respecte em fan, de voler resumir el que fou la gloriosa vida de Catalunya al llarg dels segles. He agafat la ploma, no pas per a donar una lliçó d'història sinó per a indicar el gran perill que existeix que desaparegui o s'obscureixi massa de la joventut de casa nostra la consciència de catalans, i, amb ella, el sentiment de nacionalitat. Cal fer, des de l'exili, tot el possible perquè la nostra juventut d'allà no ignori que durant segles els catalans han manat Caatalunya, i que si han perdut la llibertat de fer-ho ha estat per la força de les armes, no pas per lliure consentiment. Si fóssim capaços de neutralitzar, així, l'asfixiant obra del feixisme espanyol contra l'esperit català, faríem quelcom de digne i de profitós.

Han de saber, les nover generacions catalanes, que després d'un renaixement en les lletres, les ciències i les arts, que coincideix amb el gran corrent de llibertat que era el romanticisme, i que s'inicià amb la restauració dels Jocs Florals en 1859 sota la presidència de Milà i Fontanals, vingué, poc a poc, la resurrecció política i amb ella el catalanisme. De l'ODA A LA PATRIA de Carles M. Aribau fins als nostres luctuosos dies, són tantes les coses bones que hem vist que els homes de la meva edat que han viscut aqueix densíssim període de la nostra història, morirem sabent que la nostra nació és indestructible, que tot passarà menys l'esperit nacional que ho veu passar tot : fums, odis, vanitats, persecucions. L'ànima catalana reneix sempre de les seves cendres. Ara es diu Bases de Manresa ; ara, Solidaritat Catalana ; ara, Assemblea de Parlamentaris ; ara, Mancomunitat ; ara, Pacte de San Sebastian ; ara, República ; ara, Plebiscit ; ara, Generalitat ; ara, Estatut i sempre, Catalunya !

D'aqueixes pàgines tan denses i tan pròximes de la vida del nostre poble, igualment que del seu passat, Catalunya, almenys els joves, no en sap res, talment com si no hagués existit mai ! S'imposa, catalans de l'exili, la gran croada de fer la llum als que viuen en la ignorància i en la foscor, de salvar l'esperit nacional, fonament i esperança del nou miracle, del nou renaixement, en la nova volada pel cel de la llibertat.

LES ETAPES DE L'AUTONOMIA

1930. — Signatura del Pacte de San Sebastian en virtud del qual Catalunya plebiscitarà el seu règim polítc.

12 abril, 1931. — Esquerra Republicana de Catalunya obté la majoria en la gairebé totalitat de municipis.

14, abril. — Es proclama la República Catalana i l'Espanyola.

18, abril. — Els ministres espanyols senyors Fernando de los Rios, Marcel.lí Domingo i Nicolau d'Olwer s'entrevisten a Barcelona amb els representants de Catalunya per decidir el règim provisional català.

5, maig. — El « Butlletí de la Generalitat » publica un Decret restaurant la Generalitat i donant normes per a la preparació d'un projecte d'Estatut. Es fixen, també, les normes per a l'elecció de la « Diputació Provisional de la Generalitat ».

Els consellers municipals elegeixen els representants a la Diputació Provisional. Nova victòria de l'Esquerra.

L'Assemblea de la Diputació elegeix President el senyor Jaume Carner. Es nomena una comisió composta dels senyors Jaume Carner, Pere Coromines, Antoni Xirau, Martí Esteve, Josep Dencàs i Rafael Campalans per a redactar el projecte d'Estatut.

14, juny. — La sotscomissió ha enllestit, a Núria, el projecte d'Estatut.

28, juny. — Esquerra Republicana de Catalunya triomfa totalment a les eleccions per a les Constituents espanyoles, 42 dels 55 diputats són d'Esquerra.

14, juliol. — L'Assemblea de la Diputació Provisional aprova l'Estatut de Núria.

2, agost. — Després d'aprovat pels municipis, el poble català plebiscita l'Estatut de Núria. Els resultats són els següents : Barcelona (ciutat), 171.730 si ; Barcelona (circumscripció), 364.620 ; Girona, 72.130 ; Lleida, 72.756 i Tarragona 84.455.

El total dels SI és de 592.961. Ha estat sobrepassat, amb escreix, el percentatge del 75 % requerit.

13, agost. — El President Macià, acompanyat de nombrosos parlamentaris, se'n va a Madrid per a fer entrega de l'Estatut al Govern de la República.

18, agost. — El President del Govern entrega l'Estatut al President de les Constituents i aquest el passa a la Comissió Dictaminadora.

24, agost. — El poble català tributa una entusiasta rebuda a la comitiva oficial que torna de Madrid.

6, maig, 1932. — El diputat senyor Lluís Bello presenta a les Constituents el Dictàmen sobre el projecte de Llei de l'Estatut de Catalunya.

10, agost. — Intent de rebel.lió acabdillat pel general Sanjurjo a fi d'impedir la discussió i aprovació de l'Estatut de Catalunya.

LES ADHESIONS

Honorable President de Catalunya, Sr. Josep Irla ; Antoni Rovira i Virgili, President del Parlament Català ; Ramon Nogués i Biset, President de les Corts de la Republica ; Carles Pi i Sunyer; Pompeu Fabra ; Humbert Torres ; Ventura Gassol ; Martí Barrera ; Hilari Salvadó ; Jaume Miravitlles ; Miquel Santaló ; Francesc Marcet ; Salvador Quemades ; Juli Just ; Josep Puig Pujades ; Miquel Guinart ; J. Quero Molares ; Heribert Barrera ; Dalmau Costa ; Emili Vigo ; Joaquim Dardallô ; Santiago Vila ; Joan Garcia Castellet ; Emili de Neguri ; Joaquim Prats ; Joan Prats ; Francesc Fraile ; R. Bosch Simô ; Joan Alvarez de Lara ; Josep Bonet ; Pau Bertran ; Pere Cumines ; Isidre Purcelles ; Eduard Boix ; Manuel Cano ; E. Sunyer ; Bartomeu Martorell ; Esteve i Dolors Almoyner ; Maria March ; Miquel Nougués ; Joan Parcerisas ; J. Bonet ; Emili Anguela ; Sra. Pagés ; Jaume Altimira ; Fermi Tubau ; R. Castaigné ; Ramon Cabré ; Jordi Arquer ; F. de P. Jené.

Consell Executiu d'ERC ; Consell Directiu a França ; Consell Directiu a Anglaterra ; Consell Directiu a Mèxic ; Consell Directiu a l'interior de Catalunya ; Consell Nacional de les JEREC a l'interior ; Federació de les JEREC de Barcelona-Ciutat ; Consell Executiu de les JEREC a França ; Comité de les JEREC a la Gran Bretanya ; Consells Departamentals d'E. R. de C. i de les JEREC a la Charente, Ille et Vilaine, Bouches du Rhône, Hérault, Baixos Pirineus, Aveyron, Aude, Dordonya, Pirineus Orientals, Alta Garona i Sena ; Comités Locals de Montpellier, Marsella, Agde, Béziers i Rennes ; Cultura Catalana de París ; Federació Espanyola de Deportats i Internats Politics i « La Humanitat ».

Joan TAULER, rep l'homenatge de la democràcia catalana

Organitzat per les Joventuts d'Esquerra Republicana Estat Català del Sena, tingué lloc el dissabte, 31 de juliol, un emocionant acte en el transcurs del qual es posà de relleu, una vegada més, l'unitat del nostre Partit i la compenetració entre els nostres militants.

Les Joventuts del Partit homenatjaven a Joan Tauler, i, en aquest homenatge, de fet, hi incloïen la seva veneració envers els homes que han lluitat, per Catalunya i per la República, i que han marcat a les joves generacions, els camins de la llibertat i de la democràcia. L'exemple en fou al veure costat a costat vells militants i joves entusiastes. Companys que havien ja col.laborat en les lluites polítiques i socials d'abans de la dictadura de Primo de Rivera, militants que havien ajudat a la formació d'Esquerra Republicana de Catalunya en la memorable Conferència d'Esquerres celebrada al Foment de Sans, joves que s'havien incorporat a la lluita activa durant l'existència de la República i que en els camps de batalla, del 1936 al 1945, han fet sentir arreu del món el seu amor a la llibertat, a la democràcia i a Catalunya, es trobaven congregats a l'entorn del primer Secretari General de l'Esquerra, Joan Tauler, fent-li present la seva estimació i el seu respecte.

Donar aci la llista dels assistents ens es completament impossible. Direm solament que al costat de l'homenatjat prenguèren plaça, el Secretari General d'ERC, Josep Tarradellas, la vidua del President Companys, el Secretari General de la Presidència, Víctor Torres, que representava aixi mateix l'Honorable Senyor President de Catalunya, els diputats Antoni Xirau i Josep Fontbernat, el membre del C.E. de l'Esquerra, Joan Sauret, l'ex-regidor de Barcelona, Delmir Ibàñez, els membres del C.E. de les JEREC, Josep Llecha, Miquel Almirall i Salvador Puigvert ; l'ex-Secretari General de les Joventuts,

Josep Sans, el Secretari del Sena, Joan Casadó, el President del Casal de Catalunya, J. Massot, Mercé Rodoreda, Brauli Solsona, aixi com la major part dels components del Consell de l'Esquerra a Paris i militants del Partit, d'entre els quals remarquem Llorenç Ramonet, Joan Coll, Lluis Utge, J. Gausachs, Josep M. Quintana, Pere Puig, Josep Santos, Ferran Canyameres, Miquel Ollé, Joan Pons, Enric Roig, Josep Falguera i molts altres, més d'un centenar que sentim en gran manera no recordar.

JOSEP SANS

El primer a parlar és l'ex-Secretari General de les JEREC Josep Sans que ho fa en nom de la Comisió Organitzadora. Ofereix l'Homenatge posant de relleu tot el que significuen 50 anys d'una vida política que Joan Tauler ha sapigut honorar tan bé. Enumera els càrrecs populars i politics que ha tingut l'homenatjat i li expressa tota la simpatia de les noves generacions.

A seguida dóna compte de les innombrables adhesions rebudes, que donem en un altre lloc de la nostra edició.

JOAN CASADO

En nom de les JEREC evoca la vida de fidelitat i patriotisme de Joan Tauler i expressa amb emocionada paraula tota l'afecció que mereix als joves la figura del gran amic del President Màrtir.

VICTOR TORRES

El Secretari General de la Generalitat de Catalunya, Víctor Torres, llegeix un escrit del President Josep Irla tot ple d'afecte i de simpatia a l'home i a la tasca del diputat Joan Tauler. Després afegeix, per compte propi, el seu homenatge. Glossa les virtuds de l'homenatjat i ho fa amb paraula sòbria, destacant una a una les admirables condicions de Joan Tauler.

Evoca l'acostumbrada querella de vells i joves i es complau que Joan Tauler s'hagi fet mereixedor de l'afecte de les JEREC. En parlar de l'obra de l'Homenatjat al pas pels diferents càrrecs i comeses la fa destacar pel seu desinterés i fidelitat. « Si jo havia de resumir en uns mots la biografia del diputat Joan Tauler ho faria d'aquesta manera : Joan Tauler o la Fidelitat ». El parlament causa una gran impressió entre els comensals i mereix elogis i aplaudiments per part de tots ells.

J. MASSOT

Invitat a parlar el senyor J. Massot, President del « Casal de Catalunya » de Paris aquest evoca el clima polític de la Catalunya del segle XX amb les seves lluites de partits, entre transigents i intransigents i diu que els catalans de l'estranger han honorat sempre un Joan Tauler íntegre i patriota.

JOSEP TARRADELLAS

El Secretari General de l'Esquerra comença destacant el fet que Joan Tauler hagi pogut reunir entorn d'una taula no sólament els militants del seu Partit, sinó infinitat d'elements procedents d'altres disciplines la qual cosa diu, per si sola, com és d'estimada i respectada la persona del nostre amic. « Ens trobem — diu — davant d'un home que exemplaritza la lleialtat i la fidelitat. El seu nom ens evocarà sempre aquella gran figura mártir del nostre President i per això podem dir avui que

(Segueix a la 2.a pàgina)

De Catalunya estant

EL PANORAMA ECONOMIC

BARCELONA, juliol. — Els qui creien que aniria accentuant-se el relaxament de les mesures contra l'idioma català, s'han vist sorpresos per la notícia d'haver estat recollida de les llibreries la traducció catalana de Josep M. Sagarra de « La Divina Comèdia » del Dant. L'editor i els dipositaris són l'objecte de visites tan enutjoses com insospitades, car es donava per definitiu el permís de les reedicions d'obres no contemporànies.

Aqueixa frenada s'opera en un moment dificilíssim per al règim. Hom respon al entrebancs econòmics amb un cop de de tralla al català Els Clodoaldos tindran manera, almenys, d'aconhortar-se dins la misèria que regna.

Tothom s'ha pogut donar compte aci que els homes del règim franquista posen a la carta més catastròfica. Confien que una nova carnisseria mondial els facilitaria la « pau i la tranquil.litat ». Els esforços dels occidentals per evitar una nova conflagració no mereixen cap simpatia ; les dificultats internacionals són deformades i ampliades i el retrocès comunista a Itàlia i a Finlàndia ha posat de malhumor els falangistes que prefiririen publicar desastres i comunicats de guerra. Si els comunistes perden posicion i els occidentals poden arribar a tenir en mà la seguretat mundial, el franquisme tocarà a morts, aculat com està a la seva tomba. La premsa espanyola fa tot el que pot per a convertir la guerra freda en conflicte sagnant. La misèria dels altres comportaria l'anar tirant del règim car la la gent ja s'ha donat compte que es practica la moral del gangster : resistir fins a l'últim cartutxo i tanse-val les víctimes que una defensa desesperada pugui ocasionar als transeünts. ¿ Esclatarà més aviat la caldera espanyola que no pas la guerra mundial ? Heus aci l'únic que preocupa actualmente els franquistes en llur fred egoisme de sobreviure ,sigui com sigui.

Els valors bursàtils han caigut a un 50 per cent en el decurs dels darrers vuit mesos. Cases sòlidament establertes trontollen visiblement i el suicidi esdevé per a bastants la única solució a dificultats insuperables. Estan paralitzades un 50 per cent de les fàbriques del ram tèxtil i els patrons es veuen obligats a pagar el 70 per cent dels salaris, mentrestant no s'opera el miracle d'una represa d'activitats.

Les exportacionc han baixat a un 60 per cent tot causant una caiguda vertical en els preus a l'engròs. Els detallistes tenen els magatzems plens d'unes mercaderies adquirides a alts preus i en uns moments en què hom preferia qualsevol article al diner. L'Estat volia frenar la inflació amb la restricció de crèdits i el remei ha estat pitjor que la malaltia, car hem desembocat a una desvaloració de fet. No són coneguts encara tots els efectes d'aquesta política, pero de no recular un altre cop es fa inevitable el desastre dins uns dies o setmanes.

Els transports han disminuït de la meitat. El ram de la construcció, a Madrid i a València, està paralitzat d'una tal manera que hom calcula en uns 100.000 els obrers en atur forçós. Els tècnics preveuen que de no prendre's ràpides mesures, un cop acabades en octubre les actuals edificacions, Barcelona i « provincia » comptaran amb més de 600.000 obrers sense feina.

La vida esdevé més difícil cada dia. S'han acabat les hores extraordinàries per als obrers i els beneficis extraordinaris per als comerciants i industrials. Els preus de les matèries primes com el ciment, el ferro i els productes tèxtils, així com les tarifes ferroviàries — preus oficials, de taxa — continuen augmentant, malgrat la campanya de baixa promoguda per l'Estat. Aquesta oscil.la entre el 10 i el 60 per cent, però la seva artificialitat la fa dissortada per culpa d'aquells augments. Si hi afegim la manca de compradors i la restricció de crèdits, hom pot suposar els colors tétrics que ofereix el panorama econòmic espanyol. Els « provindenciales » dirigents del país es poden vanar, efectivament, d'haver fet una *novetat* de llur política. La inconsciència i l'ineptitud, la concussió i el suborn donen ara llurs fruits i de res no hi valdran els lirismes patriòtic.

Els monàrquics voldrien aprofitar-se de la situació desesperada i llunyar Franco, però no reeixen a convèncer els militars, el clergat i els falangistes tots ells ben peixats i partidaris acèrrims del « màs vale España con honra... », i patint fam, que no pas deixar les prebendes. I demà serà un altre dia ! Qui sap si qualsevol dia Déu els farà present d'una venturosa guerra que els permetrà anar fent i cotitzant llur neutralitat. Al fi i al cap els franquistes són una mena d'anticomunistes que es donarien al millor postor. — C. 2.

L'ESQUERRA A MEXIC

Una solució democràtica no toparà mai amb la intransigència dels republicans catalans

diu Carles Pi i Sunyer

Un corresponsal nostre de México informà els lectors sobre la recent visita a aquella república del nostre amic el membre del C. E. Carles Pi i Sunyer. Ens plau avui donar compte de la conferència donada davant els nostres amics i la qual ha estat molt favorablement comentada.

Parla Dalmau Costa

Dalmau Costa, president del C. D. d'Esquerra obrí l'acte — que se celebrà a l'Orfeó Català — amb les següents paraules de presentació i de benvinguda :

« Davant d'un pròcer — digué — del nostre Partit, farem una presentació paradoxal. Ens presentarem a nosaltres mateixos. Escolteu l'explicació del nostre desenvolupament a Mèxic. Tot just arribats sentírem inquietuds d'aplegar-nos per tal de no perdre contacte amb els dirigents de França i també per a procurar sostenir, col.lectivamente, els ideals del nostre estimat Partit que avui, com ahir, és necessari i indespensable per a continuar la resistència als rebels que encara dominen i subjuguen al poble màrtir. Ho aconseguirem.

Quan — prossegui — l'estiu del 1946 vaig ésser a França, m'impressionà profundament la disciplina i l'entusiasme dels nostres correligionaris. El nostre Secretari General, amb la sev agran capacitat de treball, amb el seu optimisme persuasiu i amb un gran sentit de responsabilitat, ajudà força al retrobament i recobrament del nostre Partit. Al costat de Tarradellas hi havia col.laboradors infatigables. Un dels homes que es desenvolupava amb gran entusiasme era l'amic Pi i Sunyer. Al meu retorn a Mèxic vaig explicar les impressions viscudes a França i els amics foren sensibles a les meves paraules i vàrem tenir la fortuna que es produís una reacció i un sentiment d'unitat. Val a dir que la tasca fou planera, car la bona voluntat esquerrana s'imposà des del primer moment. Ja podeu dir als germans de França i de Catalunya i a llurs dirigents que res ni ningú no ens farà trencar aquesta unitat i solidaritat en què vivim els militants d'E. R. de C. a Mèxic. Esperem, ara, que la vostra veu autoritzada ens farà sentir tota l'emoció, tot l'entusiasme i tota la fe que professem als nostres principis Bàsics. »

El parlament del nostre amic Dalmau Costa acabà amb visques a Catalunya i a l'Esquerra que foren repetits amb entusiasme per tots els reunits. A seguida s'alçà Carles Pi i Sunyer i descapdellà la seva interessant conferència.

La Conferència

« En compliment d'un deure ben agradós — començà el nostre amic — vaig a parlar-vos dels « Problemes polítics de l'hora actual » : política republicana, política catalana i política del Partit.

C. Pi i Sunyer detalla els esforços de l'Esquerra abans de la segona guerra mundial per a unir les voluntats i les accions per Catalunya i per la República amb el fi d'evitar l'escisió que s'anava a produir a França. « Dissortadament, els partits exiliats espanyols no ens seguiren en aquesta conducta i es formaren els dos blocs que coneixeu. Molts anys després, en constituir-se el Govern del senyor Giral, l'Esquerra hi col.laborà sincerament, noblemente, com és costum i llei en nosaltres. Poc temps després es celebrà el Ple de Carcassona. *Allà, dreturers en el nostre pensament, fórem els primers en veure venir la nuvolada que amenaçava la causa de la República i férem arribar la veu fins a les més altes representacions del règim. Demanàvem que almenys s'arribés a coincidències fonamentals. Tampoc no forem, escoltats i la sordera oficial féu que les nuvolades esdevinguessin més negres i denses fins a la crisi que conduí al Govern presidit pel senyr Llopis.* Tenint en compte un gran nombre de factors i corcumstàncies, crèiem que el P. S. O. E. tenia, més que cap altre, el seu moment adequat. Es per això que recolzàrem el nou Govern a través de la representació de l'amic Santaló. L'alta opinió mundial no va valoritzar ni interessar-se degudament per l'esforç de la República Espanyola en apropar-se a ella, i això, més que cap altra cosa, afebli aquell Govern fins a fer-lo caure ».

L'encàrrec a Pi i Sunyer

« Ara caldrà forçosament — continua el conferenciant — que parli de mi mateix. El President de la República, D. Diego Martinez Barrio, va pregar-me de formar Gobern. *Essent com sóc soldat de la causa republicana, no podia negar-me al requeriment, però no podia acceptar sense tenir, almenys, la possibilitat de portar a terme el meu pensament, el qual estava en absolut d'acord amb la línia del Partit. Jo demanava menys automatisme parlamentari, més llibertat i horizonts més amples. El President de la República no pogué acceptar el meu voler.* Una reunió de partits que acabava de celebrar-se, havia marcat un camí, que no era pas el que jo creia el bo. Seguidament, s'oferí l'encàrrec al President Aguirre el qual també declinà. Per fi es féu un Govern presidit pel senyor Albornoz. Nosaltres ja havíem mostrat una vegada més la gran voluntat que hem posat sempre al servei d'una unitat que créiem fonamental per actuar en bé de la República.

Esquerra — afegí el conferenciant — tant en la tramitació de la crisi provocada per la dimissió del senyor Llopis com fins al darrer moment oferírem una col.laboració en el cas que jo fos nomenat ministre d'Estat. Això tenia dues raons : A Estat podiem fer una política autènticament republicana i no teníem d'actuar influenciats per cap sector determinat. Això no vol dir que tinguéssim d'actuar sense control i independència de tothom. Ni les nostres intencions ni les nostres suggerències foren acceptades. Tot ens portà a determinar la nostra no col.laboració, la qual cosa esverà les altes Institucions. Nosaltres, però, no volíem espantar ningún, només defensàvem, no la nostra posició partidista, sinó la que crèiem més convenient per a la República.

La fòrmula Prieto

« Des d'aleshores han passat — diu — moltes coses. Cal remarcar la reunió de la O. N. U. i el pla Prieto. A nosaltres, demòcrates i republicans, no ens esverava la solució Prieto que s'esforçava en adaptar-se a les indicacions dites i repetides pels dirigents de la política mundial. Amb *tot i no creure justa la solució proposada per la O. N. U., la nostra fe ens feia no refusar aquella mena d'arranjament a mitges. No ens entregàrem a la solució Prieto, perquè mai no abandonàrem el simbolisme de les Institucions.*

Fa un any a Paris — continua Pi i Sunyer — jo ja deia que les màximes dificultats a Prieto havien de venir-li de la gent menys demòcrata amb la qual hauria de tractar. *Nosaltres continuem disposats a fer sacrificis, encara que ens siguin dolorosos. En aquest aspecte arribarem, per tal d'enderrocar el feixisme espanyol, fins al limit on no hi hagi compatibilitat amb els nostres Principis. Mai no es podrà dir que una solució democràtica hagi topat amb la intransigència dels republicans catalans, però mantenim fermament allò que és consubstancial amb el nom del nostre Partit. "*

Política Catalana

Seguidament el conferenciant passà a ocupar-se de política catalana : « En tot — digué — el que fa referència a la política catalana, hem tingut la mateixa preocupació d'unitat. Aquest anhel ens féu constituir Solidaritat Catalana, on hi acudíren tots els que tenien aquella preocupació nostra. I, pel mateix motiu, fundàrem el Consell Nacional de la Democràcia Catalana a l'interior. Aleshores es constitui el Govern de la Generalitat. Immediatament topà amb dos obstacles : l'un, el P.S.U.C., i l'altre les dificultats amb l'interior. El primer, per les tàctiques i procediments dels comunistes a Catalunya, s'ha engrandit, el segon, és avui més petit i s'ha treballat i es treballa intensament per a fer-lo desaparèixer. *Es per aquestes raons que fou dissolt el Govern de la Generalitat i el senyor Presidente féu una concentració de poders com la que ja havia fet el President Lluis Companys en passar la frontera.* Les circumstàncies determinaran quan i com ha de constitur-se un nou Govern a Catalunya. Mesos a venir s'haurà d'estructurar la vida catalana arreu. La situació catalana permet un sobri optimisme, no aixelebrat, i el futur proper en serà la prova. Pensem-hi assenyadament pel recobrament nacional i pel bé de la República. »

Política de l'Esquerra

" Tenim — remarcà Carles Pi i Sunyer — el deure de mantenir el nostre Partit. Es una responsabilitat inalienable. Al nostre poble li retrem comptes com el què érem en sortirne. Som demócrates i no podem fer democràcia sense partits polítics. No defensem exclusivament el nostre, defensem tots els partits demòcrates.

Creiem que hem de tenir la tenacitat d'envigorir l'Esquerra perquè la nostra desaparició deixaria un buit que encara no pot omplit ningú. Catalunya ens en tindria de fer retret sempre si la dexéssim desapareixer. No volem fer-nos representants únics de la voluntat catalana, però creiem que els partits han d'allunyar-se de particularismes i apropar-se a una política nacional. Nosaltres ens esforcem per a fer possible una unitat catalana. No creiem incompatible Partit i Pàtria, al contrari, i encara tenim fe en que això, pel bé de Catalunya, ho comprengui tothom. "

La conferència fou seguida amb una pronunciada atenció pels oients, els quals feren objecte d'una perllongada ovació al nostre amic Carles Pi i Sunyer.

EL VALOR HUMA

¿ No heu remarcat, aquests últims temps, un reneixement formidable de la religiositat ? El fet no ens hauria d'inquietar si, en realitat, no anes acompanyat d'un augment considerable de l'esperit bel.licós. A França un capellà que volia construir un temple subterrani, expulsat de la cura pel seu Bisbe, resisteix en el Temple, posant en joc totes les forces de la policia del Departament. A Espanya s'apedreguen els pastors protestants i els falangistes entren en un Temple pistola en mà, cridant : « Viva la Virgen ». La Verge de Fàtima fa tants miracles que els Bisbes han de prevenir els fidels contra la propaganda que potser en fà un gra massa. A Belgrad un nou Sant Collegi de Cardinals, publica una butlla condenant Tito del crim d'heretgia contra la Santa Doctrina del Marxisme-Leninisme. L'allau de repressió més ferotge s'amaga altra volta darrera la senyera del Dogma. Tot just que Serrano Sunyer s'atreveix a dir que potser sí que ho van fer massa fort en allò de « el liberalismo es pecado ».

Tot plegat, amb els progressos científics sobre l'alliberació de l'energia atòmica, ens omplena d'angoixa. Ens fa pensar en aquell libret, tan agil com profètic, de Karel Capek, escrit per allà els voltants de l'any 1920, sobre l'alliberació de l'Absolut. Capek preveia la desintegració de l'atom i prenent Spinoza i tots els pantejstes al peu de la lletra doia : si Deu es troba en tota la matèria, la dissociació d'aquesta ens portarà una invasió del món per part de l'Absolut. I aixi explica com per allà l'any 1943 les manifestacions divines més espectaculars es produiran sigui al costat d'una barcassa, sigui als volts d'uns cavallets de fira, que emplearan els transformadors atòmics per a la seva indústria. Tothom s'haurà de creure aleshores en possessió de la bona doctrina i això haurà de conduir a la més dura de les guerres.

I heus ací, ai las !, que en aquesta època que vivim (pro Bikini i post Bikini) quan els homes han perdut el costum de barallar-se per uns trsosets de terra o per l'honra de la seva companya, tothom es disposa a massacrar-se pel Dogma, pel seu Absolut. I sense que cap país vulgui «anexions territorials », « fer perillar la independència d'altri », etc., etc., per a salvaguardar la pau de món, cadascù s'arma fins a les dents i espera el bon moment per a treure els dintres del seu adversari. Es parla de Federació, de combatre el nacionalisme, mentre cada país es disloca en el més cruel dels separatismes : aquell no poder donar ni el bon día ai qui no cregui en la infallibilitat del nostre papa.

Seria, doncs, altament profitós que tots nosaltres llegissim el final, al menys, del llibre de Capek. Aquella sucosa escena que té lloc en un restaurant un cop acabada la contesa. Es a dir, després de l'Apocalipsi. Altra seria la nostra sort si penséssim en els supervivents d'aquella orgia d'assassinats, que més valdria, en lloc de tantes doctrines, haver cregut una vegada per totes, en l'únic valor que ha de fe rpossible la nostra estada a la Terra : l'home. Ens hem de començar a acostumar a admetre la possibilitat que un home pot creure en una aberració, però que ensems pot ésser un perfecte cavaller.

Tots els camins són bons per a anar a Roma, diu l'adagi, i cadascù ha de triar el camí que més li plagui per anar al Cel, deia Voltaire. Els falangistes de Jaén haurien fet millor, abans de profanar el nom de la Verge en invocar-lo per justificar els seus afanys de destrucció selvàtica, pensar en les paraules de l'Evangeli : « no són aquells que sempre diuen « Senyor, Senyor », els que guanyaràn el Cel, sinó aquells que segueixen la voluntad del meu Pare ». Però es clar, si els falangistes haguessin llegit l'Evangeli, els armers d'Espanya no vendrien tantes pistoles i el Diccionari s'hauria empobrit ja del mot « estraperlo ». Deu meu : « quin dia serà aquell que expulsareu d'una vegada els nous mercaders del Temple ?

Francesc PAMIES.

El règim franquista

La complicitat de l'Església

« L'AUBE », de Paris

Pierre Henri Simon, escriu en el portantveu dels demòcrates cristians francesos, « L'Aube » de Paris, amb motiu de l'aparició del llibre sobre Espanya del periodista americà Mr. E. J. Hughes, « Report from Spain »:

" La situació espanyola és bastant complexa perquè ens sigui permés formular en ordre a aquesta actitud un judici simple i brutal. (...) Però, unir " Acción Católica " amb el Govern de Franco, és la millor manera de salvar la llibertat (de l'església). ¿ Es prudent clericalitzar un règim, els origens espirituales del qual són tan confusos ? ¿ Es necessari que els ministres de Crist beneeixin com a " evangèlica " una democràcia en la qual l'ordre s'obté ofegant amb la força de les armes les protestes de la creixent misèria del poble contra els privilegis consolidats dels grans proprietaris i del capitalisme industrial ?

" A nosaltres, p. e., ens causa estupor llegir en el " Nueva Rispalda ", catecisme oficial utilitzat pel clergat espanyol, que l'heretgia liberal consisteix en afirmar les llibertats de consciència, de culte, de premsa i d'ensenyament. Estranyesa, endemés d'un viu motiu de temença : perqué es veu bé els avantatges immediats que una potència espiritual pot trobar utilitzant els instruments del poder que li presta un Estat autoritari; però es pot preveure, també, a la doble llum del raonament i de l'experiència, amb quin sinistre pervindre es pagaran aquests compromisos de l'esperit ".

« THE ECONOMIST »
DE LONDRES

Aquest important setmanari londinenc publicà en la seva edició del 17 de juliol un destacat article sobre problemes econòmics espanyols. Creiem d'interés reproducir alguns fragments.

" Es evident que les necessitats espanyoles d'importació es poden cobrir sólament a base d'empréstits concedits per països extrangers. En aquest aspecte es parla molt de la concessió de crèdits privats a Espaya, però és molt dubtós que cap préstec d'aquest tipus sigui suficient per a resoldre el problema fonamental. El que es necessita és ajuda exterior a l'escala del Pla Marshall. Al mateix temps, préstecs exteriors sense una revisió profunda de la política econòmica interna suposaria, probablement, pèrdua de temps i de diners. En aquest ordre els aspectes que més s'assenyalen són una reducció en les despeses militars, economies en l'administració pública — inclosos els organismes públics autònoms creats pel règim — i una revisió de l'inversió de capitals iniciada per l'Institut Nacional de Indústria I una nova política de salaris, primer per a estabilitzar el cost de la vida i segon per a restablir l'incentiu per al treball.

Els errors comesos en la direcció dels assumptes econòmics són, pot ser, inseparables d'une economia rigorosament controlada en la qual no existeix lliure dissensió o crítica qualsevol que sigui l'etiqueta que s'apliqui a l'actual sistema polític. L'absència d'un propòsit unificat i de consistència lògica en la política econòmica, no són els aspectes menys sobressortints de la situació espanyola. El reconeixement d'aquests errors data de fa molt de temps, però fins molts recentment no els ha estat donada cap publicitat ".

G. TROELLER

El periodista luxemburgués G. Troelleer ha vingut publicant una interessant enquesta sobre l'Espanya franquista. Reproduïm, a continuació, uns fragments de la conclusió que formula en el seu darrer article :

" El camí de l'alliberament del poble espanyol no pot començar més que amb l'eliminació de Franco i la posta en quarentena temporal del sector falangista que el manté en el poder per terror ; i si accedissim a acceptar la mà que els demòcrates espanyols estenen, buscant un apoi per als primers passos incerts vers la llibertat no hi hauria ni desordres, ni comunisme ni una dictadura.

" El mateix dia en què l'oposició espanyola trobà la plataforma de la " Conciliació Nacional " demostrà la seva maduresa per a regir els destins de la seva pàtria. Dretes i esquerres a l'entorn de la mateixa taula, sacrificant llurs aspiracions particulars respecte a les futures institucions d'Espanya, haurien proposat coordinar llurs esfoços sobre los següents bases : Govern provisional d'ampla concentració, excloient els comunistes ; reintegració de les llibertats polítiques al ritme més ràpid que permetessin les circumstàncies ; liquidació de les injustícies i dels errors del règim franquista amb esperit de justícia, eliminant tot el que pogués significar venjança o represàlia per motius socials, polítics o religiosos, i eleccions, proporcionals, a Corts Constituents ".

" Si demà els britànics, americans i francesos trenquessin llurs acords comercials amb Franco i declaressin que la fòrmula plebiscitària i conciliadora de l'oposició és el primer pas per l'alliberament d'Espanya i que com a tal mereix tot llur opoi, el dictador espanyol es veuria obligat a abandonar immediatament el poder. Llevat dels falangistes rabiosos i alguns criminals de guerra que temen la justicia, tots els espanyols apoiarien plens d'entusiasme els seus alliberadors ".

Centralisme democràtic

« (....) En la conmemoración de este XII aniversario (del PSUC) queremos recordar, por su trascendencia política lo que la camarada Dolores Ibarruri planteó en el III Pleno de nuestro Partido a Francia. (....) En su citado informe, la camarada Dolores Ibarruri dijo :

« (....) Durante la guerra, « y más tarde en la emigra- « ción, lo mismo que en la lu- « cha clandestina en España, « se ha ido estableciendo una « profunda compenetración en- « tre el PSU de C. y el PC de « España, basada en los mis- « mos principios, la misma « idea general política y los « mismos métodos de organiza- « ción.

« Esto ha permitido al PSU « consolidarse como el Partido « marxista de la clase obrera « de Cataluña.

« (....) El interés de Espa- « ña y de Cataluña ; el interés « de la lucha nacional y social « del proletariado y del pueblo « catalanes impone realizar « cuantos esfuerzos sean nece- « sarios para que en el porve- « nir, cuando las exigencias de « la lucha lo determinen, el P. « S. U. de C. forme, mante- « niendo y reforzando sus ca- « racteristicas nacionales espe- « cíficas, un todo orgánico con « el Partido Comunista de Es- « paña para dirigir en común, « con gallegos y vascos, la lu- « cha por el desarrollo y con- « solidación de la democracia, en « la Federación de pueblos « hispánicos a la que aspira- « mos como base del progreso « y de la grandeza de Espa- « ña ».

En el cumplimiento de esta línea venimos trabajando porque tenemos que llevar adelante la aplicación de una línea política común en España y en Cataluña para lograr así la libertad de nuestro pueblo y el restablecimiento de la democracia ; salvando a la patria de las garras de los imperialismes yanquis y estableciendo una libertad que permita el desarrollo de la personalidad nacional de Cataluña, como de Euzkadi y Galicia, en el marco de una Federación democrática de pueblos hispanos ».

(De « Mundo Obrero » (22-7-1948)

Cartes de Nova York — **per Jaume MIRAVITLLES**

El preu del cinisme franquista

" Sofindus " era el nom de la companyia que havia pràcticament monopolitzat les relacions comercials hispano-alemanyes. Tot i que l'afer de les armes es tractava sempre directament de govern a govern, " Sofindus " tenia el control de tot el referent a mineria, llana, suro i minerals com el volfram, fluorspar i plom.

El cap de la " Sofindus " era Johann Bernhardt, i el col.laborador espanyol, Demetrio Carceller, ministre franquista d'Indústria i Comerç.

Hem explicat en els articles anteriors com, vulnerant les disposicions establertes amb els Aliats, l'equip Carceller-Bernhardt organitzà el contraban de volfram de Portugal a Espanya i d'Espanya a Alemanya, via França. Qui era aquest Johann Bernhardt que va arribar a una tan prominent posició ?

III i últim

DEMETRIO CARCELLER
JOHANN BERNHARDT

L'agent alemany havia estat abans de la guerra traficant de sucre a Hamburg, i féu fallida. Arruïnat, es traslladà a Tetuan on treballà en una firma alemanya pel modest sou de 65 dólars al mes. A Tetuan establí íntima amistat amb el líder nazi destacat allà. En produir-se el juliol del 1936 el cop d'Estat de Franco contra la República, Bernhardt li oferí la seva col.laboració. El problema vital per a Franco el constituïa, aleshores, el trasllat de les tropes rifenyes a la Península. La rebel.lió, en efecte, havia estat vençuda, amb la sola excepció de Sevilla i Saragossa, en gairebé totes les capitals espanyoles. Si el general Franco no hagués estat capaç d'utilitzar les seves divisions mores, la rebel.lió, limitada a un cop d'Estat frustrat, només hauria durat unes setmanes. Johann Bernhardt es traslladà aleshores a Alemanya, on celebrà conferències amb Bohle, cap del servei estanger del parti nazi, i Rudolf Hess. Com a resultat d'aquestes conversacions, Hitler envià al Marroc espanyol avions Junkers de transport. El dia 2 d'agost, és a dir 13 dies després d'esclatada la insurrecció franquista, un equipo de grans avions alemanys realitzava quatre viatges anada i tornada de Tetuan a Jereç de la Frontera i Sevilla transportant cada un d'ells, i cada vegada, 30 soldats completament equipats. Al cap d'une setmana, Franco havia transportat a Espanya 15.000 tropes mores les quals foren les que, sota el comanament de Yagüe arribaren fins a la Ciutat Universitària de Madrid. Si haguéssim d'assenyalar responsabilitats personals en la durada del conflicte i en la victòria final de Franco, el nom de Johann Bernhardt figuraria en lloc destacat.

Durant la guerra civil Bernhardt contribuí, poderosament, a la formació de la divisió aèria Condor, i a la construcció i control dels aeròdroms de Salamanca i Talavera de la Reina. L'agent alemany organitzà, també, la recepció i tramesa de mercaderies en el port del Ferrol.

Goëring apoià totes les activitats de Bernhardt, però exigí el pagament de mercaderies espanyoles. Fou aleshores quan s'organitzà la " Hisma " presidida per Bernhardt encarregada, sobretot, del pagament del deute de guerre franquiste mitjançant trameses de volfram.

En acabar-se la segona guerra mundial, Bernhardt fou interrogat pels investigadors americans per la seva acció a Espanya. Actualment, segons afirma Herbert Feis, l'home responsable del trasllat de les forces mores a la Península, acte decisiu en la guerra civil espanyola, viu confortablement a Espanya sense que hagi estat molestat per a res.

El seu consoci Carceller viu també confortablement a Buenos Aires, després d'haver exportat fraudalosament i, segons s'afirma, amb el beneplàcit del general Franco, una fortuna de 20 milions de pessetes que han invertit en la indústria tèxtil argentina.

L'últim capítol de " The Spanish Story ", el llibre més revelador que s'hagi escrit sobre la guerra civil espanyola, es titula " An end without grace ", un final sensa gràcia. L'estada confortable de Bernhardt a Espanya i de Carceller a l'Argentina confirmen el títol, però Herbert Feis, que endemés d'un gran escriptor és un moralista, acaba dient que aquest final sense gràcia no pot ésser el fi...

Joan TAULER rep l'homenatge de la democràcia catalana

(Ve de la 1.a plana)

si no tenim el Companys físic, Joan Tauler ens el representa ací en aquests moments. Permeteu-me abraçar-lo i això em farà la il.lusió que també abraço al Companys que tant va estimar. (L'abraça enmig de grans aplaudiments, tothom dret). Joan Tauler no sólament ha estat la personificació de la lleialtat, ans també la de l'optimisme, d'aci la raó que el nostre bon amic no hagi fallat mai, fossin les circumstàncies que es vulgués. Aquesta tenacitat que tant celebrem en el nostre Tauler m'obliga a retreure ací el testimoni d'altres persones que amb ell tan sapigueren superar les dificultats de les hores amargues del París ocupat. Els amics Quero, Termes i Quintana, foren, amb ell, els fidels salvaguardadors dels nostres Principis. »

« Joan Tauler — continua Tarradellas — no ha estat mai un interessat, mai no s'ha sentit egoista i sempre s'ha sentit senzillament satisfet complint els deures d'amic i de patriota. Per això tots nosaltres el considerem un espill i un exemple i la seva presència ens recorda tothora una tradició. Ens sentim orgullosos d'estar a la seva vora i en som mereixedors — crec jo — perquè en els nostres rengles no hi ha defallences, ni traidors, ni covards. Tauler és de la fusta de la noblesa i de la generositat, dels que saben dir NO quan cal i aquesta és la premissa que nosaltres més admirem. (Grans aplaudiments). »

A seguida passa a les consideracions sobre política general i recorda que fou l'Esquerra la que en l'any 1946, a Carcassona, preveient el marasme que s'apropava s'adreçà a les altes magistratures de la República per tal que l'evitessin. « Val a dir que no hem avançat gaire d'aleshores ençà. Més aviat hi hem perdut en tots conceptes per culpa de la divisió republicana. No hi han fòrmules miracleres i per això davant de l'impasse actual els catalans no hem d'abandonar el nostre persistent optimisme. Quatre anys d'esperances i d'il.lusions desplaçades constitueixen per a nosaltres una penosa experiència, però no ens fan desviar de la nostra fe en Catalunya. No perdem de vista que Catalunya és la que més perd en aquestes circumstàncies, car és la llengua i totes les manifestacions culturals les que es troben endogalades. Per això mateix és necessari l'esforç no pas d'un sol partit, ans el de tots els catalans ».

« Els catalans — segui dient — passem per gent realista. Es servint aquesta creença que jo dic que no culpem massa el món de la nostra dissort. Pensem que no hem dit el que volem i no se sap on anem. Cada u té la seva pensada i no s'entreveu la síntesi factible de poder exigir un major respecte a les nostres reivindicacions. Els catalans ens hem d'esforçar per superar la desorientació ambiental i no ho assolirem dividits, car o ens conjurem tots o tornarem a Catalunya sense haver refet el que calia. (Aplaudiments) ».

El Secretari General de l'Esquerra es declara contrari de les actitudes altisonants « que no son escoltades perquè d'ésser-ho causaríem una gran tristesa. No tenim cap exèrcit al darrera per a recolzar les nostres exigencies i tot plegat fa l'efecte que es juga amb interessos sagrats que mereixen per part de tots molta més de prudència i serietat. Mentre seguim parlant de la ONU encara és hora que hom s'hagi pogut posar d'acord en el que volem, car no és ara el moment d'aferrissar-se al pensament de cada u, sinó al que entre tots hauríem de concretar per a només fer sentir una veu ».

Acabà amb paraules d'abrandament i de confiança recollides entusiàsticament per tots els assistents a l'Homenatge.

Josep Sans féu entrega a Josep Tarradellas d'un artístic pergami, obra de Miquel Almirall, dedicat a Joan Tauler. El nostre Secretari General l'ofrenà amb uns mots emocionats que els reunits subratllaren, drets, amb grans aplaudiments.

JOAN TAULER

Visiblement afectat, el diputat Joan Tauler començà adreçant unes paraules de respecte a la senyora Vídua Companys a la qual prometé la mateixa amistat, fidelitat i respecte que tingué per qui fou per a ell President i amic íntim.

Joan Tauler diu que només accepta l'Homentage a condició que signifiqui l'amistat i la companyonia dels que hi assisteixen i que representi, endemés, un acte de comunió dels ideals de justicia i de llibertat. Creu que si es parla d'un « homenatge a un home que ha defensat els Princips eterns de Catalunya és obligat d'estendre'l als que tampoc no els han oblidat mai i per això jo em permeto fer-ne partícips a aquests homes que com el President Irla, Humbert Torrès i tants d'altres són legió en el nostre poble. »

La vida política de l'homenatjat és contada per ell mateix amb un parlar planer nodrit d'anècdotese. « Molts — diu — coneixen la meva actuació des de la fundació de l'Esquerra a Sans, però saben poca cosa d'abans. » Als 12 anys ja feia eleccions a Figueres, la seva ciutat natal. Quan tenia 15 anys es traslladava a Barcelona i alternava els seus estudis amb el treball. Es allà on conegué Josep M. Espanya i Francesc Lairet i tants d'altres. Era en els temps de les bofetades a cada cantonada. Entrà a « La Publicidad » per raó del seu republicanisme i hi féu coneixença amb Eusebi Coromines i Lluis Companys. Més tard esdevingué Secretari de « Unió Republicana » de la Plaça del Teatre i fou elegit regidor juntament amb « un progressista ». Un dels elements que més treballaren pel seu triomf fou Salvador Seguí, el Noi del Sucre, « com una mena de compensació pels meus treballs gratuits en favor de tots els perseguits. » Després vingué el catalanisme i Tauler seguí a Salmeron i entrà al « Bloc Republicà Autonomista » amb Lairet, Companys i Domingo. « Qué és el que jo penso que sóc ? No res més que un home de treball ; un home modest, un sentimental. Jo sóc pobre ; m'he fet treballant, però la meva petita sort l'he posada sempre al servei dels qui treballant no podien defensar-se de les injustícies ». Explica com s'estranyaven qui-sap-lo perquè el seu nom no sortia després de cap crisi i malgrat l'amistat que l'unia a Companys. « Un dia el President em va dir : tu que ets treballador, ves al costat de Martí Barrera a la Conselleria de Treball ». S'havia assabentat del seu nomenament de Director General pel « Butlleti ». No va demanar mai res i sempre obeí com un soldat disciplinat tant quan el feien Secretari General del Partit, com quan l'elegien diputat o quan el nomenaven Magistrat del Tribunal de Cassació.

Les alegries i les tristeses dels altres son les de Tauler i el treball l'ha portat — com ell mateix diu — a conèixer de la vora els drames de l'exill. Des dels Serveis d'Ajut de la Generalitat s'esforça per remeiar-los en el possible i per això l'Homenatge ha tingut aquesta expressio d'unanimitat sorgida de tots els indrets. « Actes com aquest em basten. La Gestapo em depossei del poc que jo tenia i del títol d'advocat. Avui he retrobat aquest, car el pergami amb què m'honoreu és el títol més preat de la meva vida. Jo acabo dient-vos que encara he de viure temps, el suficient, per a tenir la certesa que qui va denunciar al nostre President no era cap català ».

Una gran ovació acollí aquestes darreres paraules. Ciutadà digne que ha fet de la fidelitat al seu gran amic Companys un dels millors atributs de la seva vida el record del President estigué present durant tot aquest emocionant acte endreçat a un dels homes més solidament estimats per les velles i noves generacions. « Els Segadors » foren cantats amb aquella emoció i anyorament característic dels catalans exiliats.

ALS NOSTRES LECTORS

Ens plau agrair la celeritat amb que molts dels nostres amics han satisfet el mandat-carta que els lliquida la subscripció fins al número 89. Ens veiem obligats a advertir, però, als que encara no ho hagin fet, que no ens será possible continuar trametent-los el nostre periódic a partir d'aquest número .

Esperem ésser atesos, car coneixem l'interés que porten per a la nostra premsa tots els amics.

L'ADMINISTRADOR

ES DEMANEN NOVES...

Spanish Relief — 39, Victoria St. — London, S.W. 1, desitja conèixer les seguents noves per a traslladar-les als respectius familiars : Salvador Segarra Gregori, de Barcelona, 24 anys d'edat i Antoni Ventura Tomás, que vivia últimament a Rue Jaurés, Tolosa.

El gerent : Santiago VILA
Num. d'exemplars : 5.000

S. P. I., 4, Rue Saulnier.—PARIS (IX)

la humanitat

B.D.I.C

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redaccio i Administracio : 5, Fbg Poissonnière Tel. PRO 15-01, poste 14 Paris (IX)

Xecs postal Paris, C. 646950

Santiago Vila 6, Bd Poissonnière Bureau 316 Paris (IX)

2a EPOCA — Núm. 96 28 d'Agost del 1948 Fundador : LLUIS COMPANYS Preu : 10 francs.

Editorial

DAVANT L'ASSEMBLEA DE L'O.N.U.

No manca gaire per arribar al mes de setembre en què ha de reunir-se a París l'Assemblea General de l'ONU. En aquest món torturat de la postguerra, els motius d'inquietud són, de molt, més abundants que els d'optimisme i les amenaces de tot ordre, lluny de desaparèixer, han anat augmentant. La pau és precària i difícil d'assolir. Els problemes que tenen plantejats les Nacions Unides cada vegada semblen de solució més difícil per no dir impossible. Es en aquest ambient, agreujat encara per la malfiança recíproca dels anomenats Grans, que s'obren les deliberacions del més alt organisme internacional sorgit de la post-guerra. I serà enmig d'aquestes realitats, que si es suscita el tema, pot ésser represa la discusió del problema espanyol.

Un problema que, com tants d'altres, resta per solucionar, mentre Espanya continua regida per un règim totalitari creat i mantingut per les dictadures alemanya i italiana vençudes en els camps de batalla. No repetirem avui — altres vegades ho hem fet — la injustícia que suposa la supervivencia del franquisme des de qualsevol punt de mira que vulgui examinar-se. Ens situarem més aviat en el terreny d'aquestes realitats, suara al.ludides, que constitueixen un dels aspectes dominants del món contemporani i que, per tant, no podem ignorar. Vulgui's o no, el nostre plet no pot eludir-les i cal organitzar tota l'estratègia de l'antifranquisme damunt el que és i no el que voldríem. Altrament, risquem de perdre més terreny, encara, i de parlar un llenguatge que no sigui entès. Creiem que la situació del nostre poble és prou seriosa perquè — per damunt de « genialitats » — s'imposi una línia de conducta dictada pel més sever realisme. Heu ací un primer aspecte que no cal oblidar ni negligir.

N'hi ha d'altres que valdria la pena d'evocar. Un, sobretot, és el de proclamar la necessitat imperiosa que davant l'ONU, i en els contactes que puguin establir-se amb les diverses delegacions, es parli el mateix llenguatge i no es doni el trist espectacle de les dissensiones del front antifranquista ; que es procuri arribar a establir un pensament comú i que desaparegui la tendència o la temptació de presentar cada un dels grups oposants el seu punt de mira. D'aquesta manera no faríem altra cosa que afavorir el confusionisme i donar armes a aquells que cerquen, per tots els mitjans, a enterrar la qüestió espanyola. Creiem, doncs, que cal que es parli un llenguatge amb el qual es palesi l'acord de tota l'oposició antifranquista.

Els dos aspectes essencialíssims que hem evocats demanen, però, un mitjà per ésser portats a terme. Sabem quins són els desacords que separen diversos partits i Organitzacions i sabem, a més, que l'actual Govern presidit pel senyor Albornoz no compta amb l'autoritat necessària per a l'assoliment d'aquests objectius. En aquest aspecte no cal, tampoc, defugir les realitats i creure'ns alegrement que vivim en la millor de les posicions. Fóra enganyar-nos a nosaltres mateixos i exposar-nos, alhora, al més rotund dels fracassos.

Cal trobar, per damunt de tot el que ens desuneix, la manera d'establir la síntesi que ens permeti presentar-nos a l'ONU amb unanimitat de criteris. I en aquest punt, se'ns acut demanar si la Junta d'Estat, alt organisme situat per damunt el Govern i integrat pels Presidents de la República, Catalunya, i Euskadi, pel President del Consell, pels ex-Presidents i ministres d'Afers Estrangers del Govern de la República, no podria portar a terme aquesta missió tan delicada i urgent alhora. ¿ Aquest organisme, creat pel Govern Giral, no podria reunir-se i fer possible, amb el que apuntem més amunt, un clima de treva entre tots els oposants a Franco, més necessari avui que mai ? Llancem la idea persuadits que, d'ésser recollida, podria facilitar l'adopció d'aquest punt de mira comú que l'hora actual exigeix.

Es tasca arriscada preveure si l'ONU — en mig dels problemes gravíssims que divideixen el món, evocarà el plet espanyol. Ho és més, encara, preveure quins poden ésser-ne els resultats. Però el que seria imperdonable fóra que, per part dels oposants a Franco, no es tractés d'afrontar la possibilitat d'aquesta prova amb el major nombre possible d'arguments al nostre favor, amb una actitud solidària que tingués en compte com és urgent i imperiosa la caiguda del franquisme. Com cal que, per la nostra banda, fem tots els esforços per a facilitar-la. Fóra molt més digna aquesta actitud que no pas oferir l'espectacle de les nostres dissensions i, en darrer cas, parlar un llenguatge que, en l'actual situació del món, no pot trobar eco enlloc.

LA NOVA EUROPA HA DE FER RESPECTAR LA LLIBERTAT DELS POBLES I LA DELS HOMES

EL FEDERALISME EUROPEU

por J. QUERO MOLARES

Catedràtic de Dret Internacional

L'ideal napoleónic

Quan Napoleó ,per distreure les melangioses hores de Santa Elena, parlava a Las Casas d'una associació europea fonamentada en uns mateixos principis, amb un codi, un tribunal de cassació i una moneda únics, estava lluny d'imaginar que el seu ideal polític tindria una llarga vida i seria reprès, passat un segle, pels pobles del Continent.

Peró si l'objectiu actual pot confondre's amb el napoleónic, el camí per arribar-hi segueix una direcció oposada. Napoleó pretenia exercir una dictadura universal i volia fondre les nacionalitats d'Europa en un sol poble per tal d'establir una pàtria comuna. La pau general esdevenia, així, el premi d'unes guerres contínues les quals, per altra banda, havien d'arruïnar la carrera meravellosa del tinent del primer regiment d'artilleria de la Fère que havia d'ésser general, primer cònsol i emperador de França en el curs de disset anys.

El pensament polític de Napoleó es troba en la mateixa línia que la monarquia universal heretatge de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana, i de Roma que havia aconseguit dominar el món europeu conegut i que havia sabut també respectar-ne les característiques. L'Imperi romà, fortament influenciat pels grans imperis d'orient, no pretenia absorbir els pobles que lligava al seu destí. Les nacionalitats, element original i irreductible de la història i de la geografia, no se sotmetien a les exigències de l'esperit geomètric de l'emperador dels francesos.

El desvetllar de les nacionalitats

Es amb aquest títol general que l'historiador Georges Weill ha pogut abraçar l'època que del 1815 s'estén fins al 1848. El món polític que sota el principi de la legitimitat, amb es reconstruïa al Congrès de Viena l'establiment de la confederació germànica, s'inclinava davant un nou principi que estava abocat a un gran esdevenidor. Aleshores s'afirmà també, en relació al reconeixement de la seva neutralitat, l'existència de la Confederació helvètica que havia de transformar-se en estat federal en 1848 i rebre una nova Constitució en 1874. Mentre que a l'altre costat de l'Atlàntic iniciava el seu camí polític ascendent el poble que, per dues vegades, ha portat la pau i la justícia a Europa.

La primera meitat del segle XIX, veurà, així mateix, l'emancipació de les antigues colónies espanyoles, i, ja en 1823, Mèxic es donà una organització federal i, en el vell Continent, Grècia obtindrà la seva llibertat, a la qual es troba indissolublement lligat el nom del poeta de « Childe Harold », i Bèlgica la seva independència, després de la revolució del 1830.

Abans de la primera guerra mundial

L'exemple de Grècia havia de produir, en la segona meitat del segle XIX, nous imitadors en la Península dels Balcans. La política internacional concentra sovint la seva atenció en els moviments que es produeixen a l'interior de l'Imperi Turc. En 1861 es constitueix Romania la qual, igual que Sèrbia i Montenegro, compta amb l'ajut de les Potències occidentals afavorida per la tradicional oposició entre Rússia i Turquia. Així Bulgària rebia la seva autonomia en el Tractat de San Stefano, en 31 de març del 1878 que posava fi a la guerra entre el Tsar i el Soldà, i Sèrbia i Romania obtenien llur independència.

Els grans triomfs del principi de les nacionalitats foren la formació de la unitat italiana (de la qual Cavour és el diplomàtic ; Mazzini, el propagandista, i Garibaldi, l'executor) y la proclamació de l'Imperi alemany, que venia a coronar l'obra de conquesta de Bismarck. Per un d'aquests contrasentits que la vida ofereix a la meditació dels homes, Napoleó III, que ha estat un dels entusiastes dels principis de les nacions, desapareix aleshores de l'escena política d'Europa.

El nacionalisme, en les seves tendències paneslavista i pangermànica, pren aleshores un aspecte agressiu que exercirà una influència pertorbadora en la vida internacional. Peró malgrat les conquestes de la llibertat nacional que s'observen, subsisteixen encara profundes injustícies. Polónia, víctima dels seus veïns, viu ofegada i el poble txec, incorporat a l'Imperi austro-hungar, està sotmés a una dura tirania. Per la seva banda, França cercava en l'expansió colonial la manera de mitigar el dolor de l'amputació d'Alsàcia i Lorena. Ens caldrà arribar a la primera guerra mundial per a veure, una vegada més, com la política de les nacionalitats dóna la llibertat a nous pobles.

El tractat de pau del 1919

Es als voltants de París, a Versalles, Saint Germain, Neuilly-sur-Seine, Trianon i Sèvres, que davant dels nostres ulls es refarà el mapa d'Europa. En els seus « Catorze punts » famosos, Wilson s'havia declarat en favor del principi de les nacionalitats. Polónia i Txecoslovàquia començaren una nova vida independent sota la direcció de Pilsudski i de Massaryk, la Rússia imperial, submergida per la Revolució boxevic, deixarà constituir-se un grup de nous Estats en el flanc occidental i Turquia es veurà retinguda a les portes del Continent.

En aquest moment, Alemanya es donava a Weimar una constitució federal i Austria, reduïda a estrets límits geogràfics, seguirà el mateix camí, mentre que un nou regne agruparà serbis, croates i eslovens. L'aplicació del principi de les nacionalitats crea al seuentorn noves dificultats i, de bell antuvi, Itàlia i Hungria demanaren una revisió dels tractats de pau.

Malgrat les divergències europees i la ineficàcia política de la Societat de les Nacions, que tantes esperances havia desvetllat, la situació no esdevé greu fins que el 30 de gerer del 1933 Hitler es declara canciller del Reich. El feixisme que Primo de Rivera i Salazar han imitat, no semblava un perill imminent, era més fort en fórmules verbals que en soldats.

La Unio Europea

En mig de les passions polítiques que enfosqueixen l'horitzó, Briand, el 5 de setembre del 1929, llança a Ginebra la idea d'una Unió europea, perquè, deia, « entre pobles que estan geogràficament agrupats, com els pobles d'Europa, ha d'existir una mena de lligam federal. Aquests pobles han de tenir, en tot moment, la possibilitat d'entrar en contacte, de discutir sobre llurs interessos comuns i de prendre resolucions comunes. En una paraula, han d'establir entre ells un lligam de solidaritat que els permeti, en el moment que calgui, d'afrontar circunmstàncies greus, si sobrevinguessin. Es aquest lligam el que jo voldria esforçar-me a crear ».

El pensament de l'home que havia lligat el seu nom als tractats de Locarno i de renúncia a la guerra, trobava la seva precisió en un Memorandum al qual s'adheriren vint-i-una nacions europees i que constitueix, segons s'ha dit, « el pla més vast i més generós d'un capitalisme constructiu al servei del progrés humà ». La Unió europea ni venia a soscavar les bases de la Societat de les Nacions, ni volia atemptar a la sobirania nacional dels Estats ; el seu propósit era donar cohesió a les forces materials i morals d'Europa i contribuir, així, a l'organització universal de la pau.

L'Assemblea de la Societat de les Nacions va crear una Comissió d'estudi per a la Unió europea de la qual no ultrapassaren mai un estadi informatiu i de preparació.

La guerra feixista i el nou ordre europeu

El camí de la conciliació europea esdevenia impossible a mesura que s'estenien les arrels del feixisme. L'autarquia económica, indispensable a la política d'agressió feixista, era incompatible amb un ideal europeu de col.laboració. La conquesta d'Abissínia posà de relleu la voluntat de dominació de Mussolini i d'Hitler. La teoria de l'espai vital voldrà donar un suport doctrinal a les ambicions feixistes.

Començada la guerra, per l'agressió premeditada a Polonià, la invasió de Dinamarca, Noruega, Holanda i Bèlgica i, després, la caiguda de França, revelen les aspiracions de domini universal del dictador alemany. Es aleshores que fa la seva aparició l'anomenat « Ordre nou » que troba la seva expressió en el Pacte de Berlin del 27 de setembre de 1940. En ell declaren les potències contractants, Alemanya, Itàlia i Japó, llur intenció « de cercar i de mantenir un nou ordre de coses destinat a assegurar el progrés i el benestar de les nacions ». Es sota el signe de l'ordre europeu nou, que s'iniciarà la col.laboració de Vichy amb el règim nacionalsindicalista.

De com entenen administrar els alemanys la nova organitzacio europea, n'és una prova palesa llur política en els països ocupants. No solament s'incauten de les riqueses del país, sinó que exigeixen un tribut en homes que els serveis del treball envien a Alemanya. Tot això acompanyat d'unes continuades declamacions contra la finança internacional jueva, la plutocràcia i els régims democràtics corromputs, l'ordre nou resta, doncs, reduït a l'hegemonia nazi damunt del vell Continent.

La Carta de l'Alantic i les nacionalitats

Enfront de la tirania nazi, Roosvelt i Churchill, el 14 d'agost del 1941, declaren el dret de cada poble a elegir la forma de govern sota la qual desitja viure, es comprometen a obrir a tots els Estats l'accés a les primeres matèries i a les transac-

(Segueix a la 2.a pàgina)

EL REGIM FRANQUISTA

La requisitòria d'un catòlic americà

Ha aparegut a " Editions du temps présent ", el llibre " L'Espagne de Franco " el qual constitueix, per la seva objectivitat, la més fortá requisitòria de les que s'han produït contra l'actual règim espanyol. El seu autor, Mr. E. J. Hughes, ex-agregat a l'ambaixada americana de Madrid fins el 1946, és un conogudissim escriptor catòlic, la qual circumstància dóna al testimoni una vàlua excepcional. Ens trobem davant d'un llibre d'un gran pes especific, basat en un material de primera mà i tot ell posat al servei d'una Espanya digna i d'unes democràcies que s'han de rescabalar en honor propi. L'autor, en tant que catòlic i demòcrata, no es limita a l'exposició d'uns fets viscuts, sinó que en treu conseqüencies i alliçonaments i posa de relleu els errors que uns i altres han comès, tant en l'ordre interior com en l'internacional. Per aquests camins Mr. E. J. Hughes ariba al plantejament d'unes solucions que la lògica fa imposar per ella mateixa, sense tòrcer cap principi ni vulnerar cap sentiment.

Els lectors que viuen en llibertat, faran bé d'adquirir aquest inestimable document de meditació i d'estudi que és " L'Espagne de Franco ". Els amics de l'interior s'hauran d'acontentar, mentrestant, amb les referències que ens permetem fer-hi a continuació.

UNA POLITICA A LA RIFENYA

La diversitat d'ideologies, d'interessos, de tàctiques i de temperaments que componen l'anomenat « Movimiento nacional », ha obligat Franco a tota mena de compromisos i de maniobres per tal de poder sobreviure i imposar els seus interessos personals i polítics. La seva tàctica maniobrera ha hagut de tenir en compte que la Falange està dividida, per un cantó els « señoritos » de reminiscència monàrquica, catòlics i mussolinistes (Primo de Rivera, Gimenez Caballero) i, per altre, els extremistes, anticapitalistes anticlericals i hitlerians (Ledesma, Arrese). Els monàrquics, també estan dividits en col.laboracionistes i anticol.laboracionistes. I, enmig d'ells, l'Església, l'Exèrcit i els carlins, avorrint-se mútuamente i tractant de guanyar, sinó el poder, almenys la seva influència.

Franco maniobra des d'El Pardo amb astùcia i sense escrúpols, servint-se d'uns i altres i enganyant-los a tots a mesura que va consolidant la seva hegemonia. Mr. Hughes, no oblida les característiques gallegues del dictador espanyol, però no les considera determinants de la seva victòria sobre els múltiples i complexos interessos dels companys en discòrdia. Segons ell, Franco ha maniobrat a la rifenya, tenint sempre present que l'art de governar al Marroc « és una lluita incessant contra els subjectes. Coneix la necessitat de jugar, l'un per l'altre, els caps marroquins rivals, d'aliar-se amb un tot combatent el segon, traint el tercer i preparant-se a trair el primer. El governar constitueix (al Marroc) una mena de joc que es porta a cops de conspiracions, de càbales, de decisions brusques, de conquestes incansablement represes. Es tot el que ha pogut aprendre i ho posa en pràctica, car és l'únic que sap ».

Doncs, falangistes, gil-roblistes, carlins, clergues i militars, són considerats per Franco com unes peces africanes que mou per l'engany, la vanitat o el diner. Destre en aquest joc rifeny, Franco « està mancat del sentit de l'època i de la ciència cosmopolita dels grans corrents que animen el flux de la història. Les seves capacitats intel.lectuals tenen uns límits ben marcats ». Però els seus peons rifenys es poden passar d'aquestes subtileses.

ELS JUDICIS INOPERANTS

L'escriptor catòlic americá posa en guàrdia l'opinió internacional contra el simple procediment de la sàtira per a desacreditar Franco. Els dibuixants fan riure el món oferint un fals i grotesc home amb aires de pingüi que s'estarrufa com un paó i té la substància grisa d'un ase. La falsedat d'aquesta imatge — escriu — impedeix de veure-hi clar i escometre de cara el problema franquista. No s'ha de perdre de vista — afegeix — que ens trobem no res menys que davant una perniciosa reminiscència del feixisme. Es precís cridar l'atenció sobre l'eficàcia de la propaganda franquista maniobrada amb un gran encert. Certament, no es fan cap il.lusió els franquistes sobre les falòrnies ideològiques que defensen. En tenen prou que les quatre premisses, ben calculades, trobin en l'ambient un coixí adormidor : 1er., tot intent d'enderrocar Franco comporta el perill d'una nova guerra civil ; 2n., Espanya sofreix les mateixes dificultats econòmiques que els altres Estats europeus ; 3er., si la diplomàcia franquista es comprometé amb l'Eix, no per això es passà ni de les prometences ni de les paraules i romangué al marge de la guerra, i 4t.. essent inevitable un conflicte entre Orient i Occident, Espanya, que l'havia previst, obrirà les seves portes de bat a bat a l'anticomunisme.

Però Mr. Hughes — que reconeix l'eficácia que tenen aquestes ben sospesades premisses damunt molta part d'opinió — refuta adequadament. Segons ell, ningú no pot perdonar al franquisme les seves intencions durant una guerra a mort contra el totalitarisme. El doble joc no mereix ni excusa ni respecte. La neutralitat ? L'escriptor catòlic la posa al descobert amb una infinitat de testimonis irrecusables. Franco, tampoc no era del tot lliure per a declarar la guerra als aliats, car el poble se n'hauria servit per atacar-lo interiorment. Anticomunisme ? Franco ajudava els nazis precisament en una època — 1939 a 1941 — en què encara estava en vigor el pacte germano-rus, quan « el sol enemic comunista era la Gran Bretanya ». El proveiment de les bosses de l'Atlàntic per vaixells espanyols, tampoc no fou un acte anticomunista.

La por a la guerra civil esgrimida diàriament pels franquistes, és una pràctica — diu Mr. Hughes — que risca de desembocar a simplificacions arbitràries. « El cansament de guerra no pot durar indefinidament i pot transformar-se en odi per un règim que es justifica invocant incansablement la guerra civil, irritant contínuament les ferides que encara no estan cicatritzades ».

LA MISSIO DE LES DEMOCRACIES

L'autor de « L-Espagne de Franco » denuncia el perill d'una nova il.lusió. « Ni la pau — escriu — ni la seguretat, no poden estar garantides per la signatura que els generals nazis han posat al peu de la capitulació de Reims. Car no hi ha armistici en una guerra d'idees, ni armes prou potents per a destruir les creences, apagar les sospites i transformar el cinisme en fe. I ni les baionetes, ni les càpsules de cianur, no reduiran l'ésser de raó que hem anomenat feixisme ». Els « maquis » i els amagatalls d'armes i de tresors alemanys en països neutrals, no són tan temibles com l'« haver forçat les fronteres de la raó i l'haver insidiosament enfonsat certes idees en els esperits. El verí de la doctrina s'ha expandit sota la protecció d'etiquetes anodines. El virus s'ha extès ben enllá del focus d'infecció inicial ».

« D'aquest maquis espiritual, d'aquest heretatge d'idees i de sentiments que hom no ha pogut destruir sobre els camps de batalla, arriba fins a les ciutadelles de la democràcia l'eco sord, peró tanmateix enganyador, dels vells mots familiars. Aquest eco diu : *Unim-nos Tots Per Salvar El Món Del Comunisme* ».

Aquest fenomen confon les democràcies, les emporugueix i les nautraliza fins al punt que hom s'ha demanat : « Es prudent trasbalsar els fonaments del franquisme ? No en resultaria un afavoriment del comunisme ? (...) Es amb aquesta por que es mesura la reculada de les democràcies i el perill que les domina. (...) ¿ Es prudent (la pregunta esdevé d'una certa lógica) que les democràcies siguin democrátiques ? ». Per a dueixen a l'interior de l'Imperi turc. Mr. Hughes el fet que les democràcies manquin de coratge i es refusin a ajudar llurs amics per la por que esdevinguin « comunistes », fa inútil preparar la batalla decisiva contra el comunisme perqué ja està perduda per endavant. « Ens trobem a Munic — no pas al de les potències, ans al de les idees ». El suïcidi de les democràcies no és altre que el creure que malgrat algunes desviacions accidentals, vivim en un món « que és per naturalesa, eternament, invulnerablement democràtic ». Es, aquest, un procediment de cecs. Una altra mena de suicidi consisteix a llancar als vents la desesperant idea que la democràcia només pot oferir « un refús, total, del comunisme ». Les democràcies — conclou Mr. Hughes — no han combatut per guanyar, sinó per obtenir el dret de lliurar noves batalles.

LA SOLUCIO AL PROBLEMA ESPANYOL

L'autor de « L'Espagne de Franco », no creu que l'hàbil propaganda franquista tingui massa temps la mateixa eficàcia damunt del poble espanyol. Entén que l'orgull nacional no consisteix ùnicament a defensar el sòl contra les invasions estrangeres, sinó també a conduir un poble a voler crear un estat i una societat que comportaran el respecte de les nacions lliures, al mig de les quals la plaça digna i honorable que hauria d'ocupar Espanya ha estat massa temps inocupada. « Es d'aquests recursos, els més íntims de l'ànima espanyola que vindran, sense dubtes, un dia, a una velocitat d'hucarà, la voluntat i el poder de destruir el mite amb casc i armat, i de fer brillar altre cop l'heretgia d'or de la veritat ».

L'escriptor catòlic americà assenyala les tres ocasions en qué els aliats podien haver resolt el problema espanyol : quan ocuparen la frontera pirenenca, les setmanes que seguiren la capitulacio nazi i el mes que segui la victòria electoral laborista inglesa. En aquestes tres ocasions, la moral de la Falange estava absolutament enfonsada i esperava el pitjor.

Però les democràcies encara són a temps de reivindicar-se. Heus ací com Mr. Hughes esglaona la conducta que haurien de seguir : 1er., enviar un ultimàtum al Govern franquista fent-li saber que en una data determinada seran trencades les relacions diplomàtiques, a menys que Franco i Falange no hagin estat substituïts per un Govern provisional que es comprometi a consultar i respectar la voluntat popular. 2n., que el més gran nombre possible de països de l'Amèrica llatina recolzin aquest ultimàtum. 3er., si és necessari, un nou ultimátum, coincidint o precedint la ruptura de relacions i anunciant la data d'une sancions econòmiques i 4t., la posta en marxa de les sancions, en cas necessari.

« ¿ Quins resultats es poden preveure d'aqueixes mesures i en quins terminis ? Es probable que les dues primeres serien suficients per a fer desaparèixer la Falange dins d'un temps determinat. Es pràcticament cert, que l'amenaça de sancions econòmiques completaria eventualment l'acció dels ultimàtums. I és absolutament cert que el govern espanyol no podria sobreviure més de tres o quatre mesos a les sancions econòmiques ».

Per a Mr. Hughes, no es pot invocar la noció de sobirania com a l'obstacle per a actuar, car « allà on una majoria considerable del poble no admet la legitimitat del govern i desitja la seva destrucción, hom es pot demanar si el govern té dret a ésser guardià i defensor de la sobirania nacional ». Una política de sancions comportarà el risc de greus desordres ? L'escriptor no ho nega, però considera, gairebé segur, que la situació actual desembocará a una guerra civil. En aquest cas, és millor una decisió per a escurçar els sofriments del poble espanyol.

ESPANYA I L'ONU

El Delegat de Polònia a l'ONU ha demanat que el problema espanyol figuri a l'ordre del dia de les reuniones que se celebraran a Paris.

Diferents nacions europees i llatino americanes han recolzat la petició del delegat polonès.

CARTA DE MEXIC — per AGUSTI CABRUJA

EL QUE DIU EL LIDER DE LES DRETES MEXICANES

Nemesio García Naranjo, escriptor i publicista, i la figura de més renom i prestigi de les dretes mexicanes, de retorn d'Espanya, on ha sojornat algunes setmanes, com a hoste oficial, acaba de publicar a la gran revista il.lustrada " Mañana ", un interessantissim i sensacional article que ha produït una enorme impressió entre els elements franquistes del país i de la vella colònia espanyola. Tan ès així, que a les poques hores d'haver llançat a la venda el periòdic, es veié totalment exhaurida l'edició... En aquest article, que es publica amb el titol de " La España de Franco ", i que ocupa tota la página central de la revista, el sexagenari i il.lustre escriptor aconsella a Franco, després de fer una exposició dura i sincera de l'església, de l'exèrcit i de la policia, que se'n vagi, abans que sigui tard... " Yo no quiero para el general Franco un ocaso tan melancólico como el del general Díaz ni menos para España una serie de convulsiones como las mexicanas que se iniciaron en 1910. Por eso deseo vehementemente que el caudillo que tantos bienes le ha hecho a su patria, realice a tiempo la magna proeza de desprenderse del mando, a fin de que su obra pueda ser perdurable. Sería tristísimo que un capitulo de historia que se inició con tragedia, también terminase con tragedia. Porque hay que decirle a tiempo : la catástrofe es inevitable, cuando se cierran los ojos para no ver el porvenir ".

Hom podria dir, sense ganes d'exegerar, que aquesta opinió del senyor García Naranjo, a l'entorn de l'Espanya actual, es la de la major part de la gent sensata i conscient que d'un tempsençà visita el nostre país... (Tothom que vulgui ésser un xic sincer, que no els cegui la passió d'uns interessos o d'uns ressentiments, ha de reconèixer el fracàs i el desastre del règim franquista).

Un metge espanyol, que de molts anys viu als Estats Units, i al qual he tingut ocasió de saludar m'ha contat, a l'entorn d'un seu recent viatge a la peninsula, algunes coses que vénen com l'anell al dit per a aquesta crónica d'avui... L'home, independent en política, catòlic fervent — això sí —, diu que, visitant la provincia de Leon, on va néixer, es va aturar, amb el seu auto, en un poble... Tot seguit un estol de mainada, espellifats i famolencs, voltaren l'automòbil, ensems que, allargant la mà, exclamaven :

— " Dénos algo para comer, señor... "

Els va repartir teules de xacolata i dolços. Entretant, un dels marrecs, engolint la llaminadura, i esguardant-lo amb ulls de curiositat i melangia, li pregunta :

.. « ¿ Usted es del gobierno *? ».*

— " No. Yo vivo en América ".

.." ¿ En América ?... Y, ¿ son así todos tan ricos en América ? "

— " Sí, hijos míos, en Estados Unidos casi todos los hombres que trabajan, y con un poco de suerte, tienen coches como este mío ".

Després va ésser invitat a visitar una " colegiata ", o sigui un convent de frares franciscans. Li ensenyaren l'església, els seus departaments interiors, la bodega... Aquí l'home diu .

— " Y cual no fué mi sorpresa y la de mi señora al encontrar una cantidad enorme de toda clase de los mejores vinos y toda clase de comestibles, mientras los niños, demacrados por el hambre, rotos sus vestidos, besaban las manos de aquellos religiosos..."

Una altra cosa que també ens cridà molt l'atenció és quan ens parla de la manera estranya i original que avui té la gent de contestar certes preguntes relacionades amb el parador d'alguns amics, o coneguts.

— " Preguntaba por el señor tal, o por el señor cual, y la gente me contestaba : Murió en tal fecha... Murió en tal fecha... Y me aconsejaban. No hable usted de ellos ".

I escolteu les seves darreres paraules ! no poden ésser més expressives ni més contundents :

— " Yo había ido con amor y hasta con cierto entusiasmo a visitar a mi patria ; pero después de lo que he visto, yo no vuelvo más a España... ¡ Me da asco !

TESTIMONIS DE L'INTERIOR

Contra la nostra cultura. — "No compramos géneros catalanes". — Les cooperatives. — Encara els francmaçons. — Els xantatges policiacs. — L'estraperlo.

CONTRA LA CULTURA CATALANA

BARCELONA, agost. — La nostra espiritualitat ha estat ultratjada un altre cop. Les càbiles franquistes que no han abandonat mai la lluita contra la cultura catalana, s'han omplert de gloria portant a terme una nova acció.

Darrerament, per encàrrec exprés de la « Dirección General de Seguridad » i per la instigació del que en diuen « Vice-Secretaría de Educación Popular », han arribat a Barcelona uns agents que tenien per missió especial fer una informació sobre les « actividades clandestinas » de caire intel.lectual català. Arribats al camp d'operacions, començaren llur tasca en diversos indrets de la Ciutat, tot iniciant les investigacions pel cantó de les publicacions que, per llur aspecte literari o intel.lectual, es vénen fent al marge de les actuacions polítiques clandestines de les organitzacions antifranquistes.

Posada a prova la « intel.ligència » própia dels deixebles de Millán Astray, reeixiren a aconseguir uns resultats ben tangibles i positius. El « parte oficial » no ha defraudat els zelosos servidors de l'imperi d'analfabets, car hom senyala la descoberta d'un « importante alijo de propaganda intelectual separatista ».

Cuitem a concretar aqueixa « sin par » victória : es tracta de la troballa, en un dipósit d'una entitat distribuïdora de publicacions normals, d'una important quantitat de volums de la traducció al català, feta pel poeta Josep M. de Segarra, de « La divina comedia » del Dant. Els agents especials enviats de Madrid tractaren l'afer, tan « brillante » com « satisfactorio » amb tota la prudència que el cas requeria. Les camionetes, custodiades pels heroics descobridors, recolliren el botí del dipósit establert a la Rambla dels Estudis, número 9 (damunt l'Acadèmia de Bones Lletres), i hom procedí a la clausura i segellament de l'estatge.

Per ara, no hi ha hagut conseqüències d'ordre personal. I, per tant, no hi ha lloc a la repetició d'aquests interrogatoris portats a cap per gent que sap de què va i que empra uns procediments « habilíssims » per a fer tornar l'aigua en vi.

Amb tot, segueixen les investigacions prop de determinades persones que menen una vida activa en certes institucions que actuen sota el signe de cultures superiors i a l'empar i tutela de països estrangers. Sembla que es tracta d'esbrinar la mena de relacions i contactes que puguin haver-se establert entre els elements se la intel.lectualitat liberal i humana de Catalunya i els elements dirigents de centres culturals existents en tots els pobles civilitzats.

Fins a cert punt, no ens estranya el fet que no s'hagin efectuat detencions car en aquest, com en casos semblants, els interessa més la persecució de l'esperit que no pas la de la matèria. La detenció i empresonament d'uns homes no comporta l'atur de les activitats intel.lectuals i es prefereix anar a fons contra la nostra espiritualitat, barrant-li el pas, ofegant-la, creguts que així serem anorreats com a poble. Falsa creença puix que ja fa massa temps que són legió els catalans que, individualment o col.lectivament, tenen una clara visió de quina és la consciencia i la voluntat de Catalunya. Finalment, és aquesta, i només aquesta, la que perdurará i es fará prevaler. — C. 3.

« NO COMPRAMOS GENEROS CATALANES »

Un amic que treballa en una casa de productes farmacèutics de Catalunya ens fa arribar la següent informació, que reproduïm, per tal que se sàpiga com és encara de persistent el vell odi de certs elements dignes d'habitar un desert africà :

« La casa X s'ha trobat amb la sorpresa del retorn d'una expedició de productes farmacèutics amb una banderola ben vistent que diu : « No compramos géneros catalanes ».

Per altra part, sapigueu que uns jovincells, que no saben ni treballar ni com passar les hores, s'entretenen anant a les estacions i enganxen sobre els paquets destinats arreu de la Península uns paperets que diuen : « Los industriales catalanes son los culpables de nuestras dificultades económicas. No compréis géneros en Cataluña ».

Una comissió d'industrials catalans ha visitat el governador civil i aquest bona peça ha excusat la gesta jovenívola dient que « corresponde al nuevo estilo viril y que es de elogiar el celo con que los jóvenes miran el porvenir y la salud de España ».

Em sembla — amics de « La Humanitat — que sobren els comentaris. »

INFORMEU-NOS

Amics de l'interior que ens llegiu regularment, féu-nos arribar per diferents conductes, servintvos d'amics que resideixin arreu d'Europa, totes les informacions que us caiguin a les mans. Arreu passen coses dignes de publicitat i factibles de posar encara més al descobert la ignomínia del règim falangista. Els atropellaments, les estraperlades i les immoralitats seran denunciats, així, des de les pàgines de " LA HUMANITAT ".

LES COOPERATIVES

Si els catalans cooperatistes de l'exili continuen fidels al gran moviment económico-social que es desenvolupa arreu del món i no han perdut el contacte amb l'Aliança Cooperativa Internacional (la qual ara ha llançat un vibrant manifest de solidaritat i d'esperança), en canvi els nostres amics de l'interior contemplen amb dolor la regressió de les activitats cooperatistes a Catalunya. Llegiu el fragment d'una carta rebuda de l'interior :

« Continuant la seva labor de destrucció de totes activitats de caràcter popular i progressiu de la nostra terra, el règim falangista ha assistit, benèvolament, a la desaparició de la important Cooperativa « La Flor de Maig », de Barcelona.

No contents d'haver « domesticat » la Cooperació enquadrant-la sota el control de la Falange ; d'haver-la desnaturalitzat de les seves essències liberals i federatives ; d'haver sembrat la immoralitat per tot el país ; d'haver relegat a l'ostracisme, a la presó i a l'exili tots els veritables i sincers cooperadors, el règim falangista acaba d'assistir a la liquidació d'aqueixa prestigiosa Cooperativa que ha perllongat llargament la seva vida, engolint en el desori económic en què es debat el règim, tots els seus capitals, la Granja de Sardanyola, els seus edificis, etc.

Amb la desaparició de « La Flor de Maig » sofrim una gran pèrdua, la qual ajuntada a la del centenar d'altres cooperatives desaparegudes i la mort lenta d'altres, demostra la veracitat de la divisa cooperatista que diu : « la Cooperació no pot viure sense llibertat ». I és una prova més de la impuixança del règim falangista per a arribar a una ordenació económica sana i progressiva ».

ENCARA ELS FRANCMAÇONS

L'odi franquista als francmaçons no desarma ni té traces d'endolcir-se. Els que cauen sota les urpes del triumvirat nefast que entén en aquesta qüestio, no se n'escaparà sense pessic o pelada. Perquè els nostres lectors comprenguin la importància que atribueix el règim a la lluita contra el que fa sentor de Logia, només cal dir que totes les resolucions que l'afecten són curosament estudiades i vigilades pel propi Franco, segurament a les hores que li deixa de lleure el mal somni de les dificultats económiques dels seus súbdits, i ja podeu suposer que són moltes.

Heus ací el cas que ens denuncia un català que viu a València :

« En el poblet llevantí on visc, hi ha un vellet simpàtic que s'ha vist separat dels seus familiars per culpa d'una increïble decisió dels qui vigilen aquest « papus » que és la francmaçoneria. Hom llegeix amb estupor que aquest vell republicà és confinat a viure a València durant 10 anys per haver arribat al coneixement del triumvirat antimaçònic que inquisitorieja des de Madrid, que l'any 1915 visità un pis on sembla que s'hi reunia una lògia.

Ho podeu publicar als quatre vents sense cap mica de por a ésser desmentits. Els qui encara pensen en una democratització del règim falangista, poden mesurar les intencions per la prova irrefutable que us denuncio ».

ELS XANTATGES POLICIACS

Els grans industrials i empreses barcelonins són ara visitats per uns individus que es captenen qui-sap-lo per la salvaguarda de llurs interessos. Llegiu el que ens fa arribar un industrial català :

« Està vist que vivim sota el regne de la moralitat. La policia hi és per alguna cosa. L'altre dia vaig rebre la insospitada visita d'una « parella » de la « secreta ». Excuse dir-vos que instintivament vaig posar la mà a la caixa. Pero, no, m'havia equivocat car eren gent de bé que em venien a proposar una mena de vigilància especial damunt de totes les activitats de la fàbrica. Jo prou tractava de comprendre el que, però no atinava a desfer la troca que representava l'estrany oferiment. Finalment, cartes sobre la taula, vaig haver-los d'assegurar cinccentes pessetes mensuals a cada u per tal que seguissin la pista dels empleats de la casa. Com podeu suposar, ni es prendran aqueixa molèstia ni la meva gent no ho necessita, car té honradesa per a donar i vendre als propis « números » de l'ordre públic. El cas, ja ho heu endevinat, és fer-se un sobresou. « Vd. sabe muy bien que lo que nos dan no llega.... » I com que els caps no tenen temps de pensar en els sacrificis de la « fuerza », just és que rectifiquem aqueixa anomalia els qui tant paguem perquè Franco ens vigili. Suposo que el « truco » donará molt de rendiment. La qüestió, però, és que no rebi una nova « parella » amb el mateix o semblant motiu. ¿ No volíem tots els industrials « paz, orden y trabajo » ? Tenim de tot a jutjar per aquest fet i sempre que no mirem les coses amb un rigor passat de moda ».

L'ESTRAPERLO

Un amic ens envia el següent escrit demostratiu del desvari que s'ha apoderat del món comercial i industrial barceloní.

« He llegit a « la humanitat » — almenys un periòdic que ens permet mirar una mica per les finestres d'Europa — que s'ha encetat a Catalunya la moda dels suïcidis. Ho podeu ben creure, car el cop que han rebut molts dels qui es creien a l'Eldorado especulant amb els diners dels altres o simplement pensant en la durada eterna de les facilitats, ha estat d'aquells que ressonen per totes les parets de Catalunya. Un amic em diu que així que surt de casa, ja sent un persistent « crac-crac » que s'escapa pels balcons de les cases. Fins ara, sentíem els badalls dels barris populars, ara harmonitzen la vida els sorolls d'esquerda dels nous rics.

No desitjo el mal a ningú, però és just assenyalar que hi ha molta gent que no s'ha portat bé. L'afany de diner domina totes les preocupacions. Així, p.e., aneu en una botiga, demaneu algun article i rebeu un somriure. « Pobre amic, d'on voleu que tregui els llençols » ?. Enraoneu, doneu tombs i a l'últim el benfactor us dóna una adreça : « Potser en trobareu.... ». Visiteu el lloc indicat i, efectivament, us venen els llençols — o el que sigui — encara que a un preu gens normal. La botigueta en qüestió pertany al primer botiguer, el qual l'ha posada en mans d'un amic, perquè li vengui els gèneros d'estraperlo sense el perill d'exposar el capital de la casa matriu. En cas d'intervenció, la « sucursal » resulta ésser la proprietat d'un insolvent».

EL DOBLE JOC

CARA

" La posició de Balmes respecte tots els grans problemes polítics que es debatien en la seva època, està il.luminada per aquest magnífic " seny ". La Monarquia, la Constitució, el parlamentarisme, la llibertat de paraula i d'impremta, en tot això troba Balmes raons de justificació i necessitat de prudent reforma ". (...) " el millor mitjà (dels conservadors) per a sobreposar-se als seus rivals o almenys col.locar-se a llur altura, és avançar-se a proposar, a executar, quan els sigui possible, tot el bo que es pugui trobar en el sistema del adversaris ". Paraules plenes d'un admirable " seny " !"

(" Destino ", número 570, 10-7-1948).

CREU

" Als dotze anys del " Glorioso Alzamiento Nacional " contra la revolució i el caos comunista, Espanya, conduïda per seu Caudillo Francisco Franco, permaneix unida i en ordre. En aquest aniversari memorable, el record del gest imparell que marca el principi del ressorgiment espanyol, pren tota la seva significació davant les circumstàncies presents del món. La previsió, la gosadia i el temple dels soldats de la " Cruzada " espanyola han tingut llur fruit en la feconda pau que vivim ".

(" Destino ", número 571, 17-7-1948).

ELS «ESPIES» SON GENT DE BE

« Le Monde » ha publicat dos telegrames de Rússia que fan referència a la qüestió de Karaganda. El primer dóna compte que el periòdic rus « Nous Temps » desmenteix que existeixin espanyols internats a Karaganda. El segon informa que el portantveu dels sindicats soviètics « Trud » publica una carta dels « internats a la Unió Soviètica al curs de la segona guerra mundial » en la qual fan elogis del règim rus i demanen poder romandre al país mentre no puguin tornar a una Espanya Republicana.

Els primers sorpresos per aquests dos telegrames seran els comunistes peninsulars que han vingut justificant l'internament d'aquells republicans per raons de salut pública, car no es comprèn que puguin ésser admesos com a ciutadans dignes de merèixer l'hospitalitat russa uns homes que l'havien traït en enemics, en tant que « feixistes » i « espies ».

Esperem sigui ben aviat resolta aquesta qüestió que tan ha apassionat els mitjans exiliats i per la nostra banda no desitgem altra cosa sinó que ho sigui d'acord amb les intencions dels interessats.

~antena~

L'espectacle és tan depriment en aquest vast camp de concentració que és Catalunya, que l'internat no troba millor manera de defugir-lo que tancant-se a la casa que li fa de barraca. La porta tancada fa de barrera i isola l'habitant d'aquest món de policies, d'estraperlistes, d'immorals i de malvats infeliços que compon la societat franquista.

⁂

" En el meu oasi — escriuen els corresponsals de l'interior — hi respiro per les meves il.lusions, m'afiguro com un ésser lliure impermeable a la nefasta influència ambiental. Puc pensar a pler, reconsiderar un passat, somniar un present que retoco incessantment fins a fer-lo ideal ".

Comprenem perfectament les raons que abonen aqueixa reacció i la considerem significativa d'un estat d'ànim col.lectiu que posa al descobert la profunda crisi moral i espiritual que afecta el poble oprimit i desesperat.

⁂

Però aqueix reclour's a la torre d'ivori, l'isolar-se en el propi ésser és més caracteristic dels poetes i dels ascetes que no pas de l'home, car si aquells aspiren a la sublimació per atènyer les regions etèries de l'espiritualitat o de la mistica, l'home, el ciutadà, es deu al combat diari per la seva vida i per la dels seus semblants. Ja invocàrem aci mateix les obligacions dels treballadors de l'esperit i no ens és possible rectificar el blasme que mereixen els qui, tot especulant amb l'abstracte, es dissocien d'aqueixa urgència que és l'alliberament col.lectiu. No insistim més bo i esperant que aquells comprendran las raons de la salut pública i alcaran la bandera terrenal de la passió salvadora.

⁂

Avui ens adrecem als homes de la nostra Ciutat agonitzant que no es resolen a les solucions còmodes de la pregària i de les elucubracions cerebrals.

Ens resistim a creure — diem-ho en exordi — que aquell gran exèrcit català que sempre ha obeït els imperatius del sentiment i dels deures cívics hagi arriat la bandera i renunciat a la lluita que ha honorat tothora la història del nostre poble. Quan en la guerre moderna la columna ha estat dispersada i tallada de la seva base per la força de l'enemic, el soldat encara té una manera combatre abans de considerar-se presoner. En té prou de recòrrer a les reserves de la fe i de l'esperança que animen l'home d'ideals per a continuar fustigant l'enemic, malgrat la manca d'ordres, malgrat la inexistència d'un pla.

El soldat de la Pàtria — lliurat a la seva disciplina — s'erigeix en cap i s'esforça en la iniciativa. Perdut el contacte amb els seus, canvia de tàctica i es disposa a valer-se dels elements que domina : la voluntat, la foscor i la impunitat.

⁂

¿ Us imagineu com és de vast el camp d'operacions d'un ciutadà que no vol renunciar a la lluita ? A resguard dels perills, no serem pas nosaltres qui comanarem el suïcidi o la temeritat. No, les accions a recomanar cauen, únicament, dins del pla d'una clandestinitat sense armes ni metralla, però que no per això són menyspreables ni ineficaces.

Quan l'època de Primo de Rivera, l'ingeni indomable s'oposava diàriament al xiroi dictador. Aquell enviava a la premsa un vers ditiràmbio les inicials del qual formaven un blasme enverinat que enjoiava els lectors ; un grup — valent-se d'una intel.ligent astúcia — feia passar en un diari de gran tiratge l'esquela mortuòria prematura d'un personatge d'actualitat ; un dibuixant amagava en una vinyeta publicitària un sarcasme que recorria tot Espanya ; els anònims plovien a la taula del redactor pupi el qual, malgrat la cuirassa del cinisme, se sentia frenat, i, ben aviat, obsessionat per un ambient hostil que l'encerclava.

El qui no tenia aquests mitjans, agafava un pinzell o un llapis, i les ombres de la nit per còmplices, deixava constatat a la paret un crit d'alliberament o de protesta. I aqueix moviment espontani formava, una a una, les anelles de la cadena invisible que s'estenia per tot Catalunya, desvetllava consciències i mobilitzava voluntats

⁂

El ciutadà s'ha de tancar a casa, no pas amb un desig de contemplació o de fàstic, deixant-hi adormir la febre que mou la voluntat, ans per a veure-hi sempre present l'espectre del poble afamat i perseguit que reclama una acció persistent. La pregària del nostre nou eremita ha d'ésser invocació a la resistència espiritual, afany de lluita contra l'ambient d'egoisme i de lassitud que penetra per tots els pors del cos de la Pàtria. Cada dia i cada hora reclamen una acció o un gest digne de la presència de l'home. Si el cos necessita l'exercici físic, l'anima vol conhort i aquest ve pel camí de la voluntat, acomplint un deure a l'abast de qui vol superar l'escepticisme, de qui no es considera en pau amb la Pàtria i amb els homes fins que no ha acomplert un acte, almenys diari, contra el règim dictatorial.

Quan els catalanistes no sabien com girar-se contra la censura de l'època, posaven al peu de l'article unes inicials — V. I. C. — que volien ésser l'explosió de la fe i de l'inconformisme. Si el censor arribava a desxifrar el crit de rebel.lió i el suprimia, aleshores el catalanista condemnava l'efigie d'Alfonso XIII a fer un llarg viatge damunt d'un sobre i de cap per avall. Aquesta ingènua actitud tenia, almenys, el valor d'un " Present " que excitava el patriota o bé a millors gestes o a negar, simplement, la submissió a una causa infamant.

EL FEDERALISME EUROPEU

(Ve de la 1.a plana)

cions comercials i desitgen realitzar entre totes les nacions la col.laboració més completa, en el domini de l'economia, per tal de garantir a tots ells el millorament de la condició obrera, el progrés económic i la seguretat social.

La Carta o el Missatge de l'Atlàntic, segons la qualificació de Churchill, ha estat una professió de fe. Després, en organitzar-se a San Francisco les Nacions Unides, els pobles democràtics es donaren una Constitució, la del 26 de juny de 1945, per tal de mantenir la pau i la seguretat internacionals, desenvolupar entre les nacions les relacions amistoses, realitzar la cooperació internacional i crear un centre en el qual s'harmonitzin els esforços comuns de les nacions.

Aquestes finalitats tenen com a fonament els principis de la justicia i del dret internacional, d'igualtat de dret dels pobles, juntament amb el dret a disposar d'ells mateixos, i al respecte dels drets de l'home i de les llibertats fonamentals per a tots, sense distinció de raça, de sexe, de llengua ni de religió.

A més, hem de recordar que l'existència d'acords o d'organismes regionals és compatible amb la Carta de les Nacions Unides, sempre que també ho siguin llur finalitat i principis. Es possible, doncs, en el marc internacional de la comunitat democràtica, establir una Federació Europea.

La Federació Europea

De moment, no es pensa en una organització del Continent europeu, fins que Winston Churchill, a Zurich, pren la iniciativa i li dóna actualitat. Aleshores, un redreçament s'assenyala per tot arreu en favor del federalisme europeu, pel qual havia lluitat, en els anys d'entre les dues guerres, el comte Condenhove-Kalergi.

En el moviment federalista actual, es destaquen el primer Congrés mundial de Luxemburg (octubre 1946), el de la Unió Europea de Federalistes (Montreux, agost 1947), el Congrés d'Europa celebrat a la Haia, el mes de maig darrer i el de la Unió francesa de Federalistes que ha tingut lloc fa poc a París.

Peró mentre aquestes manifestacions ofereixen, principalment, un valor moral, en el camp de les realitzacions positives podem assenyalar la cooperació económica dels Setze i el Pacto de Brusel.les. Si les circumstàncies han decidit a Europa i les divergències a l'entorn del problema alemany l'aprofundeixen, cal desitjar que la unitat geogràfica, la comunitat espiritual i les exigències económiques refacin el Continent, quan s'arribi a fonamentar la seva vida política en el respecte de la persona i de la independencia dels pobles.

D'aquest ampli moviment per a la unitat europea que, segons afirmava Churchill a la Haia, « ha d'ésser un impuls positiu que prengui la seva força en el nostre sentiment comú dels valors espirituals », Catalunya no pot estar-ne absent. Per això un grup de catalans, fidels a la tradició de llibertat i d'espiritualitat catalana, hem donat vida a la « Unió de Federalistes Catalans ».

JOSEP QUERO I MOLARES.

CULTURA CATALANA

ELS INTEL.LECTUALS I LA PAU

El President de « Cultura Catalana » de París Josep Quero Molares, ha adreçat en nom d'aquesta associació un missatge al President del Congrés Mundial dels Intel-lectuals per a la Pau. « ...Nosaltres — es diu — que hem estat els primers en les sofrences de la guerra demanem inútilment una reparació ; a nosaltres, que hem vist la nostra llengua sense ensenyament i exclosa de la premsa, de la radiodifusió i de tota manifestació oficial, ens plau dirvos la nostra confiança en la Pau, car nomes la Pau pot aportar el benestar als pobles, i la llibertat a la nostra Patria que sofreix sota el règim del general Franco ».

El document acaba oferint-se en l'esforç per l'obra col.lectiva que es proposen els intel.lectuals en el Congrés Mundial celebrador a Polònia els dies 25 a 28 d'agost.

ELS JOCS FLORALS

En el moment de tancar aquesta edició rebem el cartell provisional dels Jocs Florals que se celebraran a París el 7 de novembre d'enguany.

La Flor Natural es dotada amb 30 mil francs i un accèssit de 10 mil frs ; l'Englantina, 15 mil frs. amb un accéssit de 5 mil frs. La Viola, 15 mil frs. i 5 mil frs a un accéssit ; Copa Artística, 20 mil frs. a, treball en prosa ; Concepció Babell, 15 mil frs., prosa literària ; Ignasi Iglésies, 15 mil frs., obra teatral ; Narcis Oller, 15 mil frs. conte o recull ; Joaquim Falguera, 15 mil frs., llibre en vers ; Valenti Almirall, 15 mil frs., assaig tema històric, artístic o literari. Premis de : 30 mil frs., treball prosa sobre l'esforç de Catalunya pel seu redreçament i en les lluites per la seva llibertat ; 15 mil frs., treball, prosa o vers sobre el Vallès ; 9 mil frs. sobre el tema el dret de Catalunya a la seva independència ; 80 mil frs., premi Bertran-Casanelles, a una monografia sobre tema jurídic referent a Catalunya o d'interés per a Catalunya ; 10 mil frs., « simbol, activitats i raò d'existència dels Casals Catalans ; 5 mil frs. a treball sobre la llengua catalana ; 5 mil frs., prosa o teatre, sobre la resistència catalana ; 3 mil frs. a la poesia « Viure o morir per Catalunya » ; set premis d'un total de 29 mil frs. són destinants a temes lliures. Són reservats als escriptors rossellonesos i occitants : 4 mil frs. poesia de tema lliure ; 4 mil frs. treball en prosa i 5 mil frs. a comèdia en 1 acte. Premi Occitània : 5 mil frs. a repartir entre els quatre millors treballs en llengua occitana, en prosa literària o científica.

El termini d'admissió s'acaba a les 24 hores del dia 15 d'Octubre i els treballs han d'ésser adreçats al senyor Ferran Canyameres, 2, rue Armand Moisant, Paris (XV).

HA MORT FELIU ELIES

A darrera hora ens arriba la trista nova de la defunció de Feliu Elies. Havia estat exiliat a França fins després de l'Alliberament, i, després, malalt i sense recursos, es repatriá.

Feliu Elies era popularíssim a Catalunya tant per les seves crítiques d'art (Joan Sacs) com per la seva tasca periodística. Els dibuixos de l'« Apa » eren publicats a « La Publicitat » i es remarcaven per llur acidesa i encert. Havia col.laborat en un nombre de publicacions catalanes i sempre havia sostingut la causa de la llibertat. Durant l'exili romangué a Barbazan i a Tolosa, treballant activament tant en la pintura com en l'obra sobre la impremta catalana treball, aquest, molt remarcable premiat en els Jocs Florals exiliats.

Reposi en pau l'estimat català i rebi la familia el fervorós condol de l'Esquerra i de «LA HUMANITAT».

PER L'IDIOMA CATALA

Fa temps que d'una reunió d'intel.lectuals catalans feta al redós de la « Revista de Catalunya » sorgí la iniciativa d'interessar professors universitaris francesos perquè la llengua catalana fos acceptada com a llengua estrangera en alguns graus d'ensenyament. Fou feta alguna visita amb un èxit encoratjador, car hi havia professors que estaven disposats a interessar el Ministeri de l'Educació Nacional davant del qual s'haurien aportat arguments de tipus purament educatius en favor del català.

Darrerament « Lluita » informa que un grup de diputats comunistes i afins ha presentat el dia 24 de juliol un projecte de llei a l'Assemblea Nacional pel qual « es proposa la creació, a partir del curs pròxim, d'una cátedra de llengua i de literatura catalana a cadascuna de les universitats de Montpeller i Tolosa del Llenguadoc, i l'admissió del catalá com a llengua viva complementaria per a la llicenciatura en lletres. També preveu l'organització de cursos de català als establiments públics d'ensenyament secundari de les mateixes ciutats i del Departament dels Pireneus Orientals, així com a les escoles normals i comercials del mateix departament. També s'indica que d'aprovar-se aquell projecte de llei el català seria admés com a segona llengua estrangera al batxillerat de les maixes académies i serien creades dues càtedres més, una a l'Institut d'Estudis Hispànics de Paris i l'altre a l'Institut d'Estudis Ibérics de Bordeus. Els mestres i mestresses que fan pràctiques als Pirineus Orientals — segueix informant « Lluita » — podrien seguir cursets especials « destinats a familiaritzarlos amb les nocions elementals de la llengua i la literatura catalanes ».

Els que signen el projecte de llei són els diputats senyors Marty, Calas, Tourné, Grésa i Llante.

ELS QUI ENS AJUDEN

Es continuen rebent donatius destinats a la prossecució de la tasca patriòtica que ve portant a terme « Esquerra Republicana de Catalunya » tant a l'interior com a l'exili. Encara que no dubtàvem que la nostra crida seria atesa, no per això volem deixar de remarcar el fet que els nostres amics ens honoren amb un nou sacrifici en uns moments que sabem els són molt dificils. Molts d'ells es planyen de no poder fer més i ens prometen la continuïtat. Són els mateixos militants qui ja figuraren en les llistes de donatius pro eleccions del febrer del 1936, són els qui no ignoren com és de necessari l'esforç popular per a les obres de transcendència patriòtica.

Els ho agraïm sincerament i confiem que, de mica en mica, assolirem la quantitat que ens és necessaria.

Heus aci el detall d'aquests donatius :

Joan Vandellos (Tarn i Garonne), 125 francos ; Joan Antonell (Seine i Marne) 100 ; Francesc Munné (P. O.) 70 ; Josep Fornell (Var) 100 ; B. Jordi (Seine) 250 ; Joaquim Aleixandri (Yonne) 25 ; X. X. 80.000 ; Enric Bosc (Aveyron) 100 ; Lluis Gubert (Aube) 100 ; Comitè Departamental (Charente) 575 ; Ramon Llop (Vienne) 200 ; Nicolau Balmanya (Vienne) 100 ; Josep Roig (Hautes Pyrénées) 100 ; Un militant (P. O.) 1500 ; Miquel Vilella (Tarn i Garonne) 200 ; Emili Serra (Tarn i Garonne) 100 ; Leandru Suau (Tarn i Garonne) 40 ; Josep G. Blanco (Ariège) 100 ; Octavi Blanes (Ariège) 100 ; Antoni Mahull (Ariège) 100 ; Feliu Canal (Ariège) 100 ; Josep Florenza (Ariège) 100 ; Francesc Villarroya (Bouches du Rhône) 100.

Total	84.285
Llista anterior	4.125
Total	88.410

En la llista anterior una errada d'impremta feia aparèixer la quantitat de DEU francs com a donatiu a nom de J. Marc de Haute Garonne quan en realitat fou de CENT francs tal com en la suma del total es podia comprovar.

Recordem que els donatius han d'anar adreçats a : Paris, C. 346950 — Santiago Vila — Bvd. Poissonnière — bureau 316 — Paris (IX).

E. R. DE C.

CONSELL DIRECTIU A FRANÇA

En compliment de l'acord del VIIIé Ple del Partit celebrat a Montpeller els dies 29 i 30 de maig passat, les Oficines del Consell Directiu a França queden instal.lades en els mateixos locals que els de la Secretaria General del Partit.

En endavant, doncs, els Comités, Delegacions i militants isolats adreçaran llurs comunicats i correspondència a :

« la humanitat »
C.D. a F.
5, Faubourg Poissonnière
PARIS (9é)

Reiterem a tots els nostres organismes la necessitat de liquidar puntualment les cotitzacions mensuals (a raó de 10 frs. per militant) a l'adreça de xecs postals que figura a la capçalera del nostre portant-veu, sense cap afegitó, indicant al dors del xec el motiu de pagament. Els militants isolats que no figuren inscrits en cap Comité Departamental cotitzaran directament, pel mateix procediment, la quantitat de 25 francs mensuals establerta pels acords del Congrés de Tolosa.

París, 12 d'agost del 1948.

ESPANYA SEGLE XX

Amb evident oportunitat l'escriptor católic americà, E. J. Hughes, reprodueix en l'interessant llibre, « L'Espagne de Franco » — del qual parlem en un altre lloc d'aquesta edició — unes pàgines del « Nuevo Rispalda ». Es tracta del catecisme utilitzat a Espanya per a la instrucció religiosa. Creiem que val la pena que, al nostre torn també, ajudem a la seva difusió per tal que els nostres lectors tinguin coneixement del grau d'intolerància i de regressió a què han arribat les autoritats eclesiàstiques espanyoles.

Llegiu les següents preguntes i respostes.

P. ¿ Què ensenya el socialisme?

R. Que l'Estat pot disposar de les proprietats privades que constitueixen la riquesa, per tal de distribuir-les a caprici als obrers.

P. ¿ Què és el que diu l'Església a propòsit del socialisme ?

R. Que és un sistema absurd i, sobretot, injust.

P. ¿ Quines són les llibertats que reclama el liberalisme ?

R. Llibertat de consciència, de culte i de la premsa.

P. ¿ Què significa la llibertat de premsa ?

R. El dret d'imprimir i de publicar, sense prèvia censura, tota mena d'opinions, per més absurdes i corruptores que puguin ésser.

P. ¿ El Govern ha de suprimir aquesta llibertat per mitjà de la censura ?

R. Evidentment, sí.

P. ¿ Hi ha altres llibertats nefastes ?

R. Sí. La llibertat d'ensenyament, la llibertat de propaganda i la llibertat de reunió.

P. ¿ Es un pecat greu abonar-se a un periòdic liberal ?

R. Sí, perquè és consagrar el diner al mal, posar la seva esperança en el desordre i donar als altres un mal exemple.

P. ¿ Quines característiques fan reconèixer els periòdics liberals ?

R. 1. Que ells mateixos s'anomenen liberals ;

2. Si defensen la llibertat de consciència, la llibertat de culte, la llibertat de premsa o tot altre error liberal ;

3. Si ataquen el Sant Pare, el clergat o les Ordes ;

4. Si pertanyen als partits liberals.

P. ¿ Quina és la regla per a evitar l'error en aquest cas ?

R. No llegir cap diari sense tenir per endavant l'aprovació del confessor.

Causa veritablement estupor llegir unes tals aberracions. No és estrany que en comentaris que hi han fet eminent escriptors católics d'Europa, s'insinuïn els nefastos resultats que comportarà en el futur una tal conducta intolerant. El més xocant, però, és que els mateixos elements que fan editar aquesta mena de llibres es prevalen de la Carta de l'Atlàntic per defensar el dret al seu culte, com si no s'hi prescrivís la llibertat per a tots els altres. I amb aquesta, totes les llibertats humanes. Els dignataris de l'Església espanyola, pel que es veu, només es captenen de llurs drets bo i escarnint els dels altres.

El gerent : Santiago VILA
Num. d'exemplars : 5.000

S P I., 4, Rue Saulnier.—PARIS (IX)

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

(Adherida a SOLIDARITAT CATALANA)

B.D.I.C

Preu : 10 Francs Número 97. Fundador : LLUIS COMPANYS 17 de setembre del 1948

11 de Setembre

CATALANS: CATALUNYA!

— I —

Et duc en mi com una Morta-Viva
i aquest somriure amarg amb què has quedat
de mar humil i de senyora altiva
té llums d'alba i beslums d'eternitat.

Així com tu i per tu somriuré, un dia,
quan la mà de l'esposa em clogui els ulls
i em confiï a la mort sense altra guia
que l'esma de la fe dels que tu esculls.

Tots els que moren, segurs de reviure
i exiliats serven l'amarg somriure
que ni l'esglai de la mort no esborrà,

ni esborraran les pluges violentes
ni les nevades plàcides i lentes,
que ells cada dia somriuran més clar.

— II —

Insidioses, les veus de la fama
t'han mort en va, que et miro fit a fit
i et veig parpellejar com una flama
que crepita en la fosca de la nit.

Com més densa és la fosca més et miro,
que, a la claror naixent en què se't veu,
et sento més en l'aire que respiro
i en la tonada de la meva veu.

Que fins quan balbuceges que no ets morta
en llengua emprada per a dir-ho al món,
de tan present que hi ets, no se't confon,

i, de tan viva que t'hi sents i forta,
t'estremeixes al fons del meu accent
que enlluerna de clar i crema d'ardent.

— III —

Jo et creia en mi com una Morta-Viva
i ara et veig resplendir als turons pairals !
Com més se't pren per morta i per captiva,
més senyoreges del pla als cims més alts.

Que no hi ha platja, cima ni carena
prou fermes, prou estables ni en repòs,
si no han reprès la teva pau serena
i no han refet les corbes del teu cos.

Muntanyes de color de llunyania
que l'esfumeu adormida en l'espai,
temps a venir obrirà els ulls amb esglai,

que ha d'aixecar-se amb l'ímpetu amb què, un dia,
sorgíreu, acatant la veu de Déu,
del fosc no-rê als cims rutilants de neu !

Ventura Gassol

11 de setembre del 1948.

EL PREGÓ de l'Onze de Setembre del 1714

Ara Ojats :

Es fa saber a tots generalment de part dels tres Excms. Comuns, près el parer dels Senyors de la Junta de Govern, persones associades, nobles, ciutadans i oficials de guerra, que separadament estan impedint l'internar-se els enemics en la Ciutat; atès que la deplorable infelicitat d'aquesta Ciutat, en que avui resideix la llibertat de tot el Principat, está exposada a l'últim extrem de subjectar-se a una entera esclavitut. Notifiquem, amonestem i exhortem, representant, pares de la pàtria, que s'afligeixin de la desgràcia irreparable que amenaça el furor i injusta rancúnia de les armes galispanes, feta seriosa reflexió de l'estat en que els enemics del Rei, N. S., de nostra llibertat i pàtria estan apostats, ocupant les bretxes, certadures, baluards del Portal Nou, Santa Clara, Llevant i Santa Eulàlia.

Es fa saber que, si després, immediatament de oït el present pregó, tots els naturals, habitants i altres gents hàbils per a les armes, no es presenten a les places de Junqueres, Born i de Palau, a fi que unidament amb tots els Senyors que representen els Comuns, es pugui repel.lir els enemics fent l'últim esforç, esperant que Déu misericordiós millorarà la sort. Es fa també saber que éssent l'esclavitut certa i forçosa, en obligació dels seus càrrecs, expliquen, declaren i protesten als presents i donen testimoni als esdevenidors, de que han executat les últimes exhortacions y esforços ; protesten de tots els mals, ruïnes i desolacions que sobrevinguessin a nostra Comuna i afligida pàtria i extermini de tots els honors i privilegis, quedant esclaus ; però amb tot, es confia que tots, com vertaders fills de la pàtria, amants de la llibertat, acudiràn als llocs assenyalats, a fi de vessar llur sang i vida per son honor, per la pàtria i per la llibertat i finalment els diu i fan saber que si després d'una hora de publicat el present pregó no compareix gent suficient per a executar la ideada empresa, es forçós, precis i necessari fer crida i demanar capitulació als enemics abans de venir la nit, per no exposar a la més lamentable ruïna la Ciutat, per no exposar-la a un sac general, profanació dels Sants Temples i sacrifici de nois i dones.

I per a que a tots sigui generalment notori, es mana que amb veu alta, clara i inteL.ligible, sigui publicat per tots els carrers de la present Ciutat.

Donat a la Casa de la Excma. Ciutat, residint en el Portal de Sant Antoni, presents els dits Senyors Excms. i persones associades, a 11 de setembre, a les tres de la tarda de 1714.

SIGNIFICACIO HISTORICA
de l'Onze de Setembre

per A. ROVIRA I VIRGILI

President del Parlament de Catalunya

S'equivoquen els historiadors i els polítics que donen a la intervenció de Catalunya en la guerra de Successió un sentit dinàstic. Aleshores hi hagué sens dubte catalans carlistes, o sigui partidaris de l'arxiduc Carles d'Austria, com n'hi hagué de filipins, o sigui partidaris del duc Felip d'Anjou. Però a despit dels casos particulars de dinastisme, la força profunda que movia el nostre poble era l'amor a la seva llibertat. Estimava les seves lliures institucions antigues, no per antigues, sinó per lliures. I preferia Carles d'Austria a Felip d'Anjou perquè creia que amb l'arxiduc estarien més assegurades que amb el duc. Els qui presenten els catalans com a moguts pel dinastisme, com a amics dels Austries i enemics dels Borbons, obliden que els avis dels homes del 1714 es revoltaren contra un monarca de la casa d'Austria, Felip IV, i proclamaren un monarca de la casa de Borbó, Lluis XIII.

No eren reialistes de cap rei, no eren dinástics de cap dinastia, els catalans del 1714 ; no ho eren tampoc els del 1640. ¿ Com podia ésser reialista un poble que es revoltà contra tres reis : Joan II, Felip IV i Felip V ? ¿ Com podria ésser dinàstic un poble que es revoltà contra tres dinasties : la de Trastàmara en el segle XV, la d'Austria en el segle XVII, la de Borbó en el segle XVIII ?.

El poble català, al llarg de la seva història, només ha estimat verament uns prínceps : els qui eren de la seva mateixa sang, de la seva mateixa llengua, del seu mateix esperit. Només ha estimat una sola dinastia : la pròpia, la del casal de Barcelona. I és que aquells comtes i reis i aquella dinastia que durà més de cinc-cents anys, estimaven Catalunya. Amor amb amor es paga.

Tres revoltes contra tres reis forasters, cada un d'una diferent dinastia, i cinc intents d'establir la República catalana (1462, 1641, 1714, 1873 i 1931). Tal és l'executòria que el nostre passat ostenta. No és, evidentment, l'executòria d'un poble monàrquic.

La guerra de Successió, el setge de Barcelona, el darrer esforç heroic de l'Onze de Setembre, tenen imprès, no el segell d'un príncep, sinó el signe nacional.

⁂

Les dissorts i els errors de quatre segles (XV-XVIII) feren lliscar els catalans pel pendent de la decadència. Catalunya, a principis del segle XVIII, ja havia perdut el seu alt lloc polític, el seu patrimoni espiritual, la lluïssor d'una rica i noble literatura, l'orgull del nom. La seva llengua anava perdent posicions, s'enlletgia i es corrompia ; literàriament, era un sepulcre d'obres oblidades. La nació es transformava en província, i els segles de lliscament havien de dur a la final caiguda.

¡ Anguniós fenomen, el d'un poble que es desnacionalitza !. Perd la clara consciència nacional i no acaba d'arribar a la inconsciència. Les seves millors qualitats ètniques floten en la boira del subconscient. Malgrat els empelts desnacionalitzadors, la vella saba resta a les arrels vives, clavades dins la terra pairal. I els llenyaters que volen tallar l'arbre per la soca, provoquen la rebrostada, més aviat o més tard.

Els esclats heroics, que salven l'honor d'un poble, no salven sempre la seva llibertat. Només la salva l'esperit, perquè és invulnerable, perquè és immoridor. Els catalans, l'Onze de Setembre, van caure com a herois, però van quedar esclaus, segons llur propi mot. Veien a tocar « l'esclavitud certa i forçosa ». La posta vermella d'aquell dia era la posta de vuit centúries d'història. Però van saber comprendre que no era el darrer dia de la pàtria, i per això en llur suprema crida van invocar l'avenir.

L'avenir els escoltà, i es féu realitat llur esperança. Des del primer terç del segle següent, les banderes caigudes tornaren a alçar-se.

⁂

Ningú no ha de dir mai més que els catalans del 1714 combateren per un rei, per una dinastia. Això no és veritat. Ho desmenteixen els fets mateixos, els textos documentals, l'estudi psicològic. Adhuc la majoria dels qui tenien el nom d'un príncep als llavis, tenien la pàtria al cor.

Ultra les grans proves de la història, surt de vegades un crit, una frase, un vers, que fan palesa la veritat enterbolida o desconeguda enmig dels debats i dels parers divergents. I bé : ¿ voleu una d'aquestes proves alhora humils i convincents que demostren que per als catalans del 1714 no es tractava d'un plet dinàstic, sinó d'un esforç nacional a fi de no caure sota la dominació de l'Estat unitari ? Ací la teniu :

El mes d'agost del 1714, poques setmanes abans de l'assalt de Barcelona pels exèrcits d'Espanya i de França, corria per la ciutat una composició en vers sobre el setge, escrita en castellà — cosa freqüent en el període minvant —, però plena de sentiment català. Vegeu-ne aquesta estrofa :

Invicta Coronela
que hoy se debe a tu espada
el no verse triunfante
la nación castellana.

S'ha d'entendre ací per « nació castellana » l'Estat espanyol, els funcionaris militars i civils ; en una paraula, els dirigents, que arrossegaven més o menys els dirigits. El valor d'aquests versos poèticament tan pobres, consisteix a mostrar amb espontaneïtat el caràcter nacional de la lluita. Els herois de la Coronela — menestrals, estudiants, pagesos, homes de professió liberal — donaven la sang per impedir que Catalunya fos reduïda, tal com s'havia proposat feia prop d'un segle el comte d'Olivares, a l'estil i a les lleis de Castella. No van poder impedir-ho ; però van donar a la caiguda de Barcelona una resplendor de glòria que es veié des de tots els indrets d'Europa i que perdura encara. D'aquestes resplendors perdurables neixen les noves aurores.

El PRESIDENT US PARLA

En l'escaiença de l'11 de Setembre, festa nacional catalana, l'Honorable President de la Generalitat de Catalunya, senyor Josep Irla, s'adreçà als catalans de l'interior i de l'exili per mitjà de l'emissora Ràdio París.

Heus ací les seves emocionants paraules :

« Catalans ! En aquesta diada de l'11 de Setembre, m'adreço a vosaltres, catalans de l'interior i de l'exili, per testimoniar una vegada més la nostra fe en els destins de Catalunya i per ratificar la nostra voluntat de seguir treballant sense treva fins a obtenir el restabliment de la democràcia i de la llibertat.

Som fills, som els hereus de la mateixa tenacitat que inspirà els catalans que en el 1714 s'oposaren a la tirania de Felip V i no hi ha cap pressió ni cap engany que pugui subjugar la Catalunya de sempre. La nostra tenacitat d'avui és penyora de la pròxima victòria. I aquesta victòria l'obtindrem, estigueu-ne segurs, si sabem avantposar a tota altra consideració els suprems interessos de la Pàtria.

Visca Catalunya ! »

JOSEP IRL

MULTITUDS PATRIOTIQUES

L'inicialment reduït nombre de catalans que commemoraven públicament la diada de l'11 de Setembre augmenta considerablement cada any. Ben segur que ni en llur ardorosa esperança patriòtica els homes de « La Reixa » no imaginaven que les futures desfilades necessitarien, finalment, la nit de la vigília i un llarg dia per a esgotar l'entusiasme de tot el poble català.

Les joves generacions de les anyades republicanes desconeixen els obstacles i els odis que desvetllaven els seus antecessors en voler manifestar llur fe i fidelitat nacionals. A les mesures prohibitives s'hi afegia la ira que s'acumulava a l'acer que els policies prodiguaven violentament damunt tant se val la part del cos dels entusiastes manifestants. Sobre les llosetes del recinte de la Ronda de Sant Pere, esdevingut l'altar de Catalunya, quedaven unes taques de sang. Unes ardides voluntats col.locaven el mocador envermellit als braços de Rafel de Casanova, entre el seu pit i la bandera

La riuada humana creixia i es feia, d'any en any, més imposant. Potser perdia en impetuositat, però hi guanyava en magnitud, interessava més voluntats i esdevenia, així, més popular i d'una major eficàcia patriòtica.

De banda de nit, la Comissió, i, al seu cap, el benemèrit « Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria », començava la seva missió al peu del Monument. Eren dipositades les primeres corones. Heus ací la dels Catalans d'Amèrica seguida de la dels Ajuntaments afanyosos d'ésser els primers. Feien acte de presència els « reconsagrats » que després anaven a recollir-se, silenciosos, al Fossar de les Moreres.

L'endemà, ben d'hora, començava la desbordant desfilada i l'estàtua commemorativa de la gesta de l'11 de Setembre s'anava cobrint de flors. L'altaveu recollia i llançava a tots els indrets de Catalunya els detalls emocionants de la diada. Acudien els Magistrats oficials i populars de Catalunya i mentrestant el poble no interrompia mai la densa renglera d'entusiasmes. Els Orfeons se succeïen i les banderes barrades voleiaven « per damunt dels nostres cants ». I desfilaven l'àvia i el seu nét, els soldats catalans i els voluntaris del 1914, la parella de nuvis i els nens de l'escola, i els viatjants i els obrers de la fàbrica i de la gran empresa i totes les entitats i clubs, i, així, fins a ésser-hi representada tota la colorida gama de sentiments, tots els sectors catalans.

Advinguda la República, les multituds esdevingueren encara més representatives, més populars, car ja no eren « uns obrers » els qui nodrien l'espessa columna, ans tots els treballadors i tots els sindicats presidits per llurs banderes de combat. Macià i Companys havien guanyat el miracle de la unitat, de la gran unitat forjada per catalans i per gent no catalana, tots de costat i confosos per uns mateixos neguits d'homes i de ciutadans. Aquelles multituds setembrines eren un poble que es retrobava darrera els diferents colors que exalten la llibertat.

Les banderes consolars voleiaven, ai !, dalt de tot dels pals en senyal de reconeixement d'una sobirania, la catalana, que en éssernos negada després per les armes feixistes fou oblidada pels Estats.

Però estigueu segurs, catalans, que vindrà un dia....

CARNET POLITIC

L'ACTUALITAT

El conjunt de la política exiliada està justament intrigat per conèixer l'abast de les entrevistes de San Juan de Luz i del golf de Biscaia. Val a dir que, fins ara, no s'ha pogut sortir de la nebulosa que les domina. Assenyalem, també, que ambdues entrevistes han sorprès no solament els mitjans exiliats i els de l'interior, sinó i tot determinades zones de la diplomàcia internacional.

El fet de la simultaneïtat d'aquells esdeveniments ha portat a certs comentaristes — tan exiliats com estrangers — a parlar del fracàs de les gestions del senyor Prieto. Si hem de creure certes informacions, aquest cop la lògica no tindria raó, car s'assegura que mentre l'entrevista Don Juan-Franco ha estat totalment infructuosa, la conferència monàrquico-socialista, en canvi, ha reeixit plenament. De totes maneres, cal convenir que el Pretendent ha donat mostres de poca serietat en avenir-se a conversar amb Franco en el mateix moment que els seus emissaris es trobaven davant dels delegats socialistes.

S'ha parlat molt d'una intervenció estrangera per tal de possibilitar l'en-

(Segueix a la 2.a pàgina)

DE CATALUNYA ESTANT MES CONTRA EL FALANGISME

UNA ACUSACIO

Barcelona, setembre. — Després de la interessada campanya baixista portada a cap darrerament, ens trobem, novament, amb una realitat alcista que fa alterar, cada dia que passa, els preus de les coses.

Mentre la campanya « baixista », mig en secret, era promoguda i fomentada, oficiosament, per organismes depenents del « Ministerio de Industria y Comercio » i, públicament, era « inflada », sobretot a « provincias », per elements actius de les més preponderants organitzacions falangistes, el públic, el consumidor, es mantenia retret i, pel que pogués succeir, no comprava. El comerciant, per la seva part, esperant que la suspirada « baixa » esdevingués un fet en els centres autènticament productors, també s'abstenia d'adquirir res del que, en altre temps de normalitat comercial, hauria tingut absoluta necessitat de comprar, puix que, si no per altra cosa, ho hauria hagut de fer per tal de ben assortir llurs existències o estocs normals.

No es va fer així, però. Per tant, aquella **baixa** no va ésser perceptible per ningú : ni pel consumidor ni pels elements que hi estan amb contacte més proper i directe, o sigui : el botiguer, el comerciant...

La pretesa baixa, doncs, la baixa que intentaven, políticament, explotar, va ésser una **baixa teòrica** que va servir, només, per a fer esverar certs estraperlistes « d'altura », per a sembrar pànic entre certs sectors productors i per a fer real una absoluta contracció d'operacions que va fer posible l'existència d'un marasme econòmic tan intens que, com és natural, va tenir com a conseqüència immediata que alguns elements nouarribats al medi, a l'ambient i al petit món de la nostra economia, en esverar-se i no saber com havien de considerar i conceptuar aquella ficció baixista, resultessin víctimes d'aquell moment tan impressionant per a ells, vista la poca preparació que posseïen i, a més, per la facilitat amb què havien arribat a ocupar el lloc que, en la vida econòmico-industrial de casa nostra, ocupaven i encara ocupen. Es produïren grans pèrdues i, en veritat, la baixa va afectar nombroses matèries i productes, però insistim en què el consumidor, especialment l'estricte consumidor, no va heure'n ni en va percebre, gairebé, els efectes.

A l'Estat i a aquells elements que, malgrat tot, li fan el joc, puix que a l'ampar de la situació i aprofitant-se'n s'han enriquit enorment, ja els va bé, en certa manera i en contra del que alguns manifesten, la desorganització imperant, amb la subsistència del sistema d'intervenció i intromissió dels organismes oficials en la vida econòmico-industrial del país. Es queixen, murmuren i clamen contra les immoralitats dels altres, sense voler que siguin posades de manifest les pròpies immoralitats. Ells saben que tot va de mal en pitjor i que tot, absolutament tot, avui, dins el règim franco-falangista, és matèria cotitzable. No ignoren que en la infecta llotja establerta per tots els àmbits de l'actual Estat espanyol, les influències són la cosa que, constantment, a més alt preu es cotitza... Però, així i tot, es valen d'aquella llotja i d'aquella envilida organització per tal d'aconseguir, sigui com sigui i al preu que sigui, les influències, les autoritzacions, la patent de cors que, actualment, és precis de posseir per a desenvolupar-se bé en el món dels negocis, que, amb vilipendi general, tots ells, han creat fomentat i sostingut.

Els organismes fiscalitzadors que l'Estat ha creat i posat en moviment no són res més que descarades ficcions superposades dintre de les ficcions que el franco-falangisme comporta. I d'aquesta manera les coses van rutllant, que és tant com dir que, honestament, res no rutlla. I és que, entre tots, ho han embrutit tot i, cosa pitjor, encara, s'han donat compte de com és de gran el poder embrutidor del diner i tothom « tira al dret » sense pensar per a res que si els pobles i, per tant, els homes que els componen, no tenen cura de salvar els valors morals, res no se salvará ni s'aguantarà dret.

Una de les acusacions més greus que contra l'anormal, únic i despòtic règim franquista podrem fer i hem de fer constantment els homes liberals, és la de fer-lo responsable de les immoralitats, lladrocinis, venalitats i baixeses que ha comés i ha consentit que es cometessin. Per tal de sostenir-se al cim del Poder, han privat de llibertat, de la més mínima llibertat, tots els ciutadans, els quals han restat convertits en súbdits de la més ínfima condició i, és clar, tenint-los considerats així no han pogut veure reconegut cap dels seus legítims drets i, sense cap mena de llibertat d'expressió no s'ha pogut fer lliure retret de les males accions perpetrades i han restat ignorades — tantes com n'hi ha ! — de la majoria de la gent del poble que no pot arribar a saber com se les ha d'heure per a denunciar o protestar dels desafurs comesos contra el patrimoni col.lectiu, tant en l'ordre material com espiritual.

Ara, dins el règim polític que impera en el país que habitem, ningú no sap com sortir-se del desgavell i la desorganització que hi domina. Els homes benestants, els successors d'aquells que, en èpoques reculades, talment com si sentissin l'orgull de l'honorabilitat que ostentaven, deien que, per a ells, « sobraven els notaris i les escriptures », ja no s'atreveixen a ésser tan contundents d'expressió i, per tant, ja trontolla la seva rectitud i la seva honestedat. I pel que es refereix a altres estaments de condició econòmico-social més modesta, l'ensorrada d'aquells valors morals s'ha fet tan palesa i manifesta que, de prevaler i perpetuar-se, farien dubtar, a qui ho observés, de les possibilitats que encara tenim a favor nostre per a quan sigui el moment d'estructurar democràticament tot el mecanisme político-social que ens han destruït i enfarregat els elements que, innoblement i amb deslleialtat, varen sublevar-se contra el que venien obligats, no solament a defensar, sinò que, encara més, a sostenir.

Estem situats, novament, doncs, en el moment d'una reacció alcista molt acusada. Els preus de tot, sofreixen fortes batzegades cap amunt i, per les experiències viscudes durant el temps de despotisme franquista, estem formament convençuts que els organismes intervencionistes i de tipus totalitari que l'Estat ha creat i aguanta, no hi podran fer res per evitar-ho. Seguirà — n'estem segurs — per a la vida econòmica del país, el procès inflacionista que, repetim, no podran evitar amb res els estralls que ha comès i cometrà. Els estaments modestos veuran incrementades les enormes dificultats del viure quotidià i la febre d'acumulació de riqueses — riqueses exorbitants — anirà fent presa en l'ànim de gent sense escrúpols i l'onada d'immoralitat s'anirá gonflant i extenent cada hora més, fins a convertir tota l'àrea del país en un inmens « patio de Monipódio », difícil, al seu dia, de fer desaparèixer i, àdhuc, més difícil de poder trobar la fòrmula de regeneració dels elements que se n'han beneficiat i ampliament gaudit.

Que ningú no dubti, doncs, ni a l'interior ni a l'exterior, que els elements preponderants dins l'actual situació espanyola, són els principals responsables de l'estentori esfondrament de valors morals que hem hagut, malauradament, de presenciar i sense els quals cap home ni cap poble no poden fer via pel camí de llur existència normal i digna. Es — hem d'insistir en la qüestió — una acusació més que els homes liberals i demòcrates hem de fer contra Franco i els que l'aguanten. — C. 1.

UN ATEMPTAT FRUSTRAT?

Barcelona, setembre. — Amb motiu de les anades i vingudes per les terres del Nord, el « caudillo » ha d'haver passat un disgust. Per casualitat, ens n'havem informat en un determinat lloc de Barcelona, fent — com, en aquests temps, acostumem a fer — d'« observadors ».

Expliquem-ho : Tres persones, sostenen una conversa. Dues de les tres persones, són elements ben relacionats en els medis comercials i financers. L'altra d'aquelles persones, ostenta un càrrec d'importància oficial, estretament relacionat amb Capitania General.

A jutjar per la referida conversa, sembla que en un poble el nom del qual no ens va ésser possible d'entendre, s'hi va trobar molt ben col.locat, en un pont, un potentíssim artefacte, combinat perqué esclatés en el moment que el « salvador de España » passés per allà. No se sabia, per bé que se suposava, si, en realitat, el « salvador » faria aquella ruta, però és el cas i el fet cert que hi havia un pont preparat per a fer les degudes... « salvas » a tan important personatge. En ésser feta la « troballa », tot seguit va procedir-se a les detencions de consuetud. I, com no podia ésser per menys, aviat ascendiren a una quarentena el nombre de detinguts com a probables complicats en la preparació d'aquell « número » fora de programa. I com que en semblants casos la policia, sempre, acostuma barrejar-hi algun « elemento catalán », també aquesta vegada, segons la conversa a la qual ens referim, entre els detinguts s'hi troba un individu que, acompanyat de quatre o cinc individus més i posseint un modernissim cotxe, va allegar que era un importante y opulento comerciante de provincias.

La cosa, en l'aspecte positiu de l'acció, va quedar frustrada. I si va ésser així, s'ha d'atribuir a l'atzar, puix que va ésser per atzar, només que per atzar, que es portés a cap la detenció d'un vulgar carterista, el qual, sempre segons la versió dels que sostenien la conversa, en veure's en mans de l'autoritat, va descobrir el que, en ésser fetes les correspondents « diligencias », va comprovar-se que era veritat.

No volem pas fer-hi cap mena de comentari. Volem donar, només, això sí, un extracte de la conversa que assegurem que sostenien uns determinats senyors de Barcelona, els noms dels quals no volem fer públics però que ens consta — al menys de dos d'ells — de saber qui són i de qui es tracta. — C. 2.

EL REGIM FRANQUISTA

EL DRET AL BOTI

LES RACCIONS PRIVILEGIADES

Mr. Lloyd Elston Cune escriu al « New York Herald Tribune » :

« S'assegura que les gegantines proporcions que ha assolit (el « mercat negre », l'estraperlo) es deuen al fet que el Govern l'afavoreix directament o indirecta. Hi ha moltes referències de com el Govern s'aprofita d'aquesta situació, però el millor exemple consisteix en el subministre de raccions suplementàries als caps de l'Exércit i a la policia. Aquestes raccions són venudes per llurs beneficiaris al « mercat negre», la qual cosa no solamente augmenta els salaris exigus d'aquests guardians de l'Estat, sinó que constitueix la millor garantia perqué continuïn lleials al règim. Els espanyols saben que estan mantenint un exércit de gentetes, però fan l'única cosa que els és permesa : enraonar, riure y fer còrrer acudits sobre el darrer abús conegut (exemple : El marit. — Per què no està fet el dinar ? L'esposa. — No he pogut comprar fins que el guàrdia civil ha rebut la seva ració mensual).

(...) Preguntat un general franquista sobre el perqué d'aquestes eixorques pràctiques governamentals (« un govern que malgrat els seus llampants oripells, no és més que una banda ben organitzada de gangsters ») l'interpel.lat respongué : « I per qué no ? Hem lluitat i guanyat la guerra civil. El vencedor té dret al botí ». I així és com Espanya ha perdut el seu control.

LA CULPABILITAT DEL GOVERN

« The New Times » publica una crònica del seu corresponsal a Barcelona, Mr. Paul P. Kennedy, de la qual reproduïm els següents paràgrafs :

« Catalunya, on radica la capital financera i industrial d'Espanya, és víctima de la més greu crisi econòmica que ha conegut des que el generalíssim Franco pujà al poder. (...) Des del primer de gener al 31 de maig, s'han registrat més de 120 suspensions de pagament, principalment en el ram de la indústria i de la construcció. En el mateix període, els tribunals de Barcelona coneguéren més de 1000 querelles derivades de la protesta de lletres de canvi, procedents, en llur majoria, de magatzemistes que no pogueren realitzar llurs mercaderies amb la rapidesa necessària per a fer front als compromisos pendents.

(...) No obstant, fins ara no es registra un augment anormal d'obrers parats. Segon la legislació espanyola, els patrons han de pagar als obrers els salaris íntegres corresponents a una setmana de set dies, tant si la fàbrica produeix com no. Alguns patrons han arribat a oferir a llurs obrers fins a 5.000 pessetes per tal d'annul.lar els contractes, però han estat pocs els qui han acceptat.

(...) La depressió es nota singularment en els lloguers de finques d'esplai al llarg de la Costa Blava... en llocs com Sitges, platja estiuenca on usualment resultava poc menys que impossible trobar una residència o un pis lliures, al preu que fos, avui se'n troben en abundor a preus molt baixos. Amb raó o sense, les crítiques s'adrecen — gairebé exclusivament — al Ministre de la Indústria i Comerç, Juan Antonio Suances, basant-se en la suposició que la crisi està dirigida i fomentada des de Madrid. Però ens és impossible determinar exactament el significat polític de la situació ».

UNIVERSITAT O ENCANTS ?

El setmanari de les Joventuts d'Acció Catòlica, « Signo », està indignat contra la immoralitat dels professors que examinen. Si es mostren exigents envers els joves estudiants no és per esperit de justícia ni per elevar el nivell intel.lectual d'Espanya ans..., però serà millor que reproduïm.

« Ens trobem davant l'escàndol de les recomanacions, escàndol, diríen molts, de tots els temps i de totes les races, però que en els nostres dies ha arribat a un grau indignant. Recomanacions que no signifiquen ni significaran un injust servei a l'amistat, ans quelcom més « pràctic », un interès creat, un negoci a benefici propi i a l'esquena de la justícia i de la vida aliena.

Recomanacions davant les quals ja no hi ha pudor en bastants tribunals, els quals, no respectant ni l'honor professional de certes professions, les admeten a la vista dels examinats, negres d'indignació i de fàstic ».

EL DEFICIT COMERCIAL

« New York Tribune » publica el següent telegrama de l'Assoiated Press, 3 de setembre :

« Espanya acaba el seu primer semestre de 1948 amb un balanç desfavorable en el comerç amb l'estranger i el qual assoleix la xifra de 137.751.925 pessetes or (aproximadament 44.787.000 dólars), segens s'anuncia oficialment. Espanya ha importat per valor de 520.777.930 pessetes or (170.855.580 dólars). En el mateix periode de l'any 1947 la suma fou de 396.331.699 pessetes or (aproximadament uns 119.789.388 dólars).

Els «criminals» i els «politics»

Amb motiu de la recent visita que el Ministre franquista de la " justicia " fa a les presons espanyoles ha declarat : " Potser si que es troben privats de llibertat alguns homes que sota l'aparença de delictes politics han temptat la realització de fets criminals... "

Vegem d'esclarir aquests fets criminals. En el llibre " L'Espagne de Franco " de Mr. E. J. Hughes, i al qual ens referirem llargament en la passada edició, hi llegim que arran d'un reportatge de l'« Associated Press » divulgat el maig del 1945 sobre les condicions de vida en el camp de Nanclares d'Oca, el Ministre d'Afers Estrangers d'Espanya organitzà una visita col.lectiva de periodistes, per tal que es cercioressin que es tractava d'empresonats per delictes comuns i no pas per actes polítics. Efectuada la visita, els periodistes anaren a donar compte del resultat al Ministeri. Fou denunciat el cas d'un empresonat que s'havia atrevit a protestar. El Ministre féu regirar fitxes i arxius i declarà : " No, no es tracta pas d'un " politic ", car ha malparlat del règim en un lloc pùblic, crec jo ". Els periodistes s'exclamaren sorpresos : " Però no es tracta d'un delicte politic ? ". " Ben cert que no — respongué el Ministre —, això no té res a veure amb la política. Es un delicte de dret comù, una banal extorsió a l'ordre públic ".

Els periodistes es miraren tots estranyats per la manera que un ministre qualificava els delictes.

CARLES PI I SUNYER A PARIS

Es a París, procedent de Londres, el nostre amic i membre del C.E. Carles Pi i Sunyer. Es proposa donar compte al President de la Generalitat de Catalunya, senyor Josep Irla, de la comesa que li conferí prop dels nuclis de catalans de les Amèriques.

Amb motiu de la presència del nostre amic a la capital francesa, el Consell Executiu del Partit celebrarà diferents reunions.

LA HUMANITAT

Redacció i Administració : 5, Fbg Poissonnière Tel. PRO 15-01, poste 14 Paris (IX)

—

Xecs postal Paris, C. 646950

Santiago Vila 6, Bd Poissonnière Bureau 316 Paris (IX)

CARNET POLITIC

(Ve de la 1.a plana)

trevista del golf de Biscaia. Nou desmentiment per aquest cantó, almenys pel que es refereix als anglesos, car, es diu, que no solament els ha sorprès totalment el succeït, sinó que els ha visiblement contrariat. La prova — diu el nostre informador — és que Don Juan surt molt mal parat al llarg dels comentaris que la B. B. C. ha fet de cara els escoltadors anglesos. Li ha estat retret el document amb el qual es comprometia a no tornar a Espanya mentre no es produís una manifestació favorable, i ben explícita, per part dels mateixos espanyols. Segons els anglesos, el Pretendent ha comès, per la seva feblesa o manca d'habilitat, l'error de refermar la posició tambalejant de Franco. Aquest pot, ara, fer prevaler la seva intenció conciliadora i obtenir dels delegats de l'ONU que abandonin als espanyols la missió de trobar el camí per a aconseguir una evolució més o menys " democràtica " de llur règim polític. Tot i que s'assegura que Don Juan no acceptà fins a la sisena vegada la invitació del su interlocutor, i, malgrat l'actitud intransigent que se li atribueix, els anglesos no han deixat de posar al descobert les minses qualitats polítiques del Pretendent.

L'obstinat silenci que manté l'exiliat de quota d'Estoril acaba de desacreditarlo. Ni ha fet públic el refús de les propostes franquistes ni ha aclarit la seva posició davant dels socialistes. ¿ Doble joc, titubeig, o, desmenjament dinàstic ? Aviat se sabrà si, com es ve dient amb insistència els socialistes mantenen llur criteri de fer públic, per tot el dia 21 del corrent mes, el resultat de llurs negociacions.

Els socialistes parlen molt segurs de l'exit de llurs plans. S'assegura que l'acord és complet i que s'avé al punt de mira reiteradament expressat per la pròpia comissió socialista. Cal, es diu, esperar només el temps curt que necessita a l'interior el tràmit de ratificació per a poder confirmar-se públicament els optimistes socialistes.

No manca, amb tot, qui continua parlant de dificultats i qui considera, encara, com una incògnita l'actitud de Don Juan. ¿ Es que aquest ja ha aprovat la conducta dels seus emissaris ? ¿ Quina influència efectiva tindrà el pacte — cas de signar-se — en els mitjans monàrquics de l'interior ? Més val abstenir-nos de suposicions i esperem que el futur, més o menys pròxim, ens treurà de dubtes, amb respostes o amb fets.

Acabarem aquest a manera de film polític — fet de notícies recollides aci i allà i que hem relligat tot procurant deixar salvada la nostra objectivitat informativa — amb les seguents preguntes : ¿ De fer-se el pacte monàrquico-socialista, quins caminadors es pensa donar-li, un govern de concentració, provisional, una junta, o bé, hom es limitarà a una simple declaració o invocació davant l'Assemblea de l'ONU ?

La reunió de la Junta permanent d'Estat — una nota de la qual publiquem en aquesta mateixa edició — ens presenta l'actualitat política vista de l'angle governamental. Els termes en què està redactada, tot i la imprecisió i la vaguetat, no deixarà de suscitar els seus comentaris. Es pot dir, però, que aquest element ha deixat el problema polític en peu, car la Junta no ha excedit els límits de les seves facultats consultives. Pertocarà, ara, a la Diputació Permanent de les Corts de clarificar les coses i de dir-nos quina serà l'actitud dels organismes republicans davant les reunions de l'ONU. ¿ Quina de les dues tendències prevaldrà, la dels qui volen mobilitzar tots els elements favorables per a demanar de nou una solució a base de la legitimitat i de les sancions, o la dels qui dubtant de l'oportunitat invoquen la prudència i limiten les exigencies de les proposicions a recomanar als delegats amics ?

Sigui quina es vulgui la decisió que es prengui, no defugim la imperiosa necessitat d'orquestrar ben bé les veus

A darrera hora ens assabentem que el senyor Santiago Carrillo adapta a l'espanyol el procés revisionista del comunisme europeu. Qui caurà ?—X.

JOCS FLORALS 1948

CARTELL

El dia 7 de novembre de l'any 1948 es celebraran els Jocs Florals de la Llengua Catalana, en el Gran Amfiteatre de la Sorbona de París, en els quals seran adjudicats, a les millors poesies que hi sigui representades, els tres

PREMIS ORDINARIS

FLOR NATURAL. — Premi dotat amb 30.000 frs. pel « Casal de Catalunya » de París. S'adjudicarà a la millor poesia sobre tema lliure. ACCESIT dotat amb 10.000 frs. per « La Masia » de Panamà.

ENGLANTINA D'OR. — Premi dotat amb 15.000 frs. per l'« Orfeó Català » de Mèxic, a la millor poesia d'esperit patriòtic o sobre fets històrics o tradicionals, usatges o costums de la nostra Pàtria. ACCESIT dotat amb 5.000 frs. por « Cultura Catalana » de París.

VIOLA D'OR I D'ARGENT. — Premi dotat amb 15.000 frs. per l'« Agrupació Patriòtica Catalana » de Santiago de Xile, a la millor poesia religiosa o de tema moral. ACCESIT dotat amb 5.000 frs, per la Delegació de l'A. P. de l'E. C. de Buenos Aires.

PREMIS EXTRAORDINARIS

PREMI PERE D'ARAGO. — Dotat per S. E. el senyor President de la Repùblica Francesa amb un Vas de Sèvres, destinat a un treball en prosa i en llengua catalana evocant la Batalla de Muret.

PREMI ESCLARMONDE. — Dotat per S. E. el senyor President de la Repùblica Francesa amb un Vas de Sèvres, destinat a un treball en prosa o en vers, i en llengua d'oc, evocant els lligams històric i culturals de la civilització meridional francesa amb la civilització catalana.

COPA ARTISTICA. — Dotat amb 20.000 frs., per « La Masia » de Panamá, a la millor composició en prosa de caràcter literari.

PREMI CONCEPCION RABELL. — Dotat amb 15.000 frs., pel « Centre Català » de Santiago de Xile, al millor llibre de prosa literària, novel.la, contes, narracions, quadres històrics, exclòs el teatre, escrit en català, inèdit o bé publicat en els dos darrers anys.

PREMI IGNASI IGLESIES. — Dotat amb 15.000 frs., per l'Agrupació Patriòtica Catalana de Xile, a la millor obra teatral, inèdita o bé representada o publicada en els darrers dos anys.

PREMI NARCIS OLLER. — Dotat amb 15.000 frs., per « Comunitat Catalana » de Colòmbia, al millor recull de contes inèdits o publicats en el darrer any.

PREMI JOAQUIN FALQUERA. — Dotad amb 15.000 frs., pel « Centre Català » de Xile, al millor llibre en vers inèdit o publicat en els dos darrers anys.

PREMI VALENTI ALMIRALL. — Dotat amb 15.000 frs., pels catalans de la Repùblica Dominicana, a un assaig sobre un tema històric, artístic o literari.

ALTRES PREMIS

LLUIS COMPANYS, de la Delegaciç dels Jocs Florals del Centre i Nord-Amèrica (Mèxic), 30 mil frs., treball prosa sobre l'esforç de Catalunya pel seu redreçament i en les lluites per la llibertat. JOAN LLUHI, instituit pels srs. Josep i Jeroni Bertran Cusiner i Joan Casanellees, 80 mil frs., al millor treball monogràfic sobre tema jurídic referent a Catalunya o d'interés per Catalunya. PERE MASPONS CAMARASA, 15 mil frs., al millor treball, prosa o vers, sobre la comarca del Vallès, autor de preferència, fill de Granollers. GROP N. R. CATALUNYA, Santiago de Cuba, 9 mil frs., al treball més concís i millor argumentat del dret de Catalunya a la seva independència. CATALANS DE GUATEMALA, 10 mil frs., treball tema lliure. CASAL CATALA, de Lió 10 mil frs., al millor treball sobre « símbol, activitats i raó d'existència dels Casals Catalans ». CULTURA CATALANA, de París, 10 mil frs., prosa literària tema lliure. F. FERRER I MESTRES, 5 mil frs., al millor treball sobre la llengua catalana. CASAL DE CATALUNYA, de Perpinyà, 5 mil frs., obra en vers, prosa, narrativa o teatral, que honori la resistència catalana. ANTONI CLAVE, de París, 5 mil frs., composició vers o prosa. EDITORIAL ALBOR, de París, 5 mil frs., poesia o prosa literària. J. CAMPS I COMA, de París, 5 mil frs., composició en vers. ISIDRE I MARIA BALLBER, de París, 5 mil frs., treball en prosa. CASAL CATALA, d'Angoulême, 3 mil frs., composiciç en vers : « Viure i morir per Catalunya ». FOMENT DE LA SARDANA, de Perpinyà, 3 mil frs., composició literària. CASAL CATALA, de Burdeus, 3 mil frs., treball en prosa. CASALS CATALANS, de Montauban, Nevers i Tolosa, 3 mil frs., composició literària en vers o prosa. EDITORIAL RAGASOL, de París, un lot de llibres, treball tema lliure. EDITORIAL LEE, de Tolosa, un lot de llibres, treball tema lliure. CENTRE CATALA, de l'Havana, 15 mil frs., assaig polític, científic, etc. inèdit o publicat en els dos darrers anys. CASAL CATALA, de Londres, 10 mil frs., llibre o recull de contes per infants, inèdit o publicat en els dos darrers anys. GERMANOR CATALANA, de Sao Paulo (Brasil), 15 mil frs., assaig filosòfic inèdit o publicat en els dos darrers anys.

ESCRIPTORS ROSSELLONESOS

Han estat reservats als escriptors rossellonesos i occitans els següents premis. FREDERIC MISTRAL, 4 mil frs., poesia tema lliure. ALFONS MASERAS, 4 mil frs., treball prosa (conte, novel.la, assaig). EMILI VILANOVA, 5 mil frs., comèdia en 1 acte. Tots ells dotats pel Comité « Llenguadoc-Catalunya ». OCCITANIA, dotat per l' « Institut d'Estudis Occitans », amb 5 mil frs., a repartir entre els quatre millors treballs, en llengua occitana, en prosa literària o científica (3 mil, 1 miler, 500 i 500 frs.,) d'una extensió de 250 línies dactilografiades. (L'Institut s'encarregarà de la impressió del treball guanyador del premi de 3 mil frs.).

Els treballs s'han d'adreçar a nom del Secretari del Consistori, senyor Ferran Canyameres, 2, Rue Armand Moisant, Paris (XV), abans de les 24 hores del dia 15 d'octubre.

NOTICIARI

REUNIO DE LA JUNTA D'ESTAT

La tarda del dia 11 de Setembre, es reuní a París la Junta permanent d'Estat. Presidida pel President de la Repùblica, D. Diego Martinez Barrio, estigueren presents els Presidents senyors Josep Irla, José Antonio de Aguirre, R. Nogués i Biset, Alvaro de Albornoz i els ex-Presidents senyor Rodolfo Llopis i José Giral.

La nota lliurada diu : « Els reunirs han fet constar llur perfecta unitat de criteri i adhesió a les Institucions de la Repùblica. El senyor Alvaro de Albornoz ha manifestat que sol.licitará oportunament de l'Assemblea de l'ONU l'adopció de mesures tendents a tornar al poble espanyol la totalitat de llurs llibertats polítiques.

Els reunits — acaba — canviaren impressiones a més, sobre diferents temes connectats amb la situació d'Espanya ».

EDUARD BENES

S'ha extingit una altra vida ben estimada de tots els catalans i de l'opinió democràtica internacional. En març darrer portàvem dol a l'ànima per la tràgica desaparició de Jan Masarick i avui el sentim per Eduard Benes.

Trista sort la dels patriotes txecoslovacs després d'aconseguit l'alliberament de la pàtria. El suicidi, l'emigració o la mort, heus ací el tribut que els exigeix un règim que es pretén democràtic. La prova més concloent del divorci entre el poble i els que el governen la dóna aquesta mobilització policíaca i política, plena de rezels, davant les imponents manifestacions de dolor d'una nació que plora la desaparició del seu gran defensor.

Eduard Benes era molt conegut dels catalanistes del qual pogueren llegir uns admirables treballs sobre els problemes nacionalistes a la vella « Revista de Catalunya » que dirigía el nostre amic A. Rovira i Virgili.

Que el record d'Eduard Benes infongui confiança als liberals txecs i els mantingui en la seguretat que un dia tornaran a veure llur pàtria ben democràtica i independent.

Esquerra Republicana de Catalunya i « LA HUMANITAT » s'inclinen respectuosamente davant la despulla de l'ex-President de la Repùblica txecoslovaca.

UNA ALTRA PENA DE MORT

La Delegació a l'exterior de la Unió Federal d'Estudiants Hispànics, ens comunica que ha rebut detalls del nou crim que es prepara en la persona de Manuel de Rivacoba. En un Consell de Guerra que es celebrarà pròximament a Barcelona, aquell company veurà demanada la pena de mort « per activitats que no ha realitzat, basant-se en acusacions totalment falses ». L'odi a la vella FUE persisteix, doncs, més fort que mai.

La mateixa Delegació informa que els companys Manuel Lamana Lamana i Nicolàs Sanche-Albornoz, evadits de les presons franquistes. han pogut passar la frontera francesa.

LA REPRESSIO

« Mundo Obrero » ha publicat un nùmero extraordinari que conté l'estadística de la repressió franquista. « Denunciem la guerra implacable que mena Franco contra el poble espanyol. 588 antifranquistes assassinats en un any i mig », diuen els grossos titulars que encapçalen l'edició. El detall de les xifres es : 71 afusellats, 517 assassinats per l'aplicació de la « llei de fugues » i per les tortures, 22 condemnats a mort i 21 amenaçats per la pena de mort. Es donen a conèixer, aixi mateix, els noms i naturalesa de totes aqueixes víctimes.

Entre el text hi han gravats reproduint un aiguafort de Goya, dos dibuixos de Castelao i fotografies de presons espanyoles. També ha estat feta una edició en francés.

LES DIETES DELS DIPUTATS

La Presidència de les Corts de la República ens tramet, amb prec de publicació, una nota en la qual es dóna compte de la reunió de la Comissió de Govern Interior. Es resolgueren diferents assumptes de tràmit especialment relacionats amb el viatge d'una delegació de diputats que es trallada a Roma per prendre part a la Conferència Interparlamentària. En la mateixa nota es declara que « són falses les afirmacions fetes en alguns periòdics de l'exili, i recollides amb fruïció per gran part de la premsa de Franco, relatives a uns suposats acords sobre assignacions als membres de la Diputació Permanent, de la « Mesa » i de la Comissió de Govern Interior de les Corts ».

IGUALADINS ANTIFEIXISTES

A Bordeus s'ha obert une llista de donatius en profit d'un amic caigut a les mans de Franco. Ha sofert turmants i acompleix une pena de 30 anys de reclusió. De 82 quilos que pesava, ara pesa 54.

Trameses a : Salvador Ramón, 86, rue St. Jean. Bordeaux (G.).

NECROLOGICA

Ha mort el vell militant d'Esquerra, Francesc Grané, després d'una intervenció quirúrgica, a l'Hospital de Purpan (T. G.).

Havia estat fundador i President del Centre Federal de Badalona, elegit Conseller Municipal l'any 1918, membre de la Comarcal de la Maresma i diligent funcionari municipal. El nostre amic gaudia de nombroses simpaties i sempre fou excel.lent guia de la causa de la llibertat.

Víctima d'un lamentable accident en el Garona, ha mort el militant Francesc Serrarols, fill de Sabadell. Havia militat al Circol Federal d'aquella ciutat i s'havia distingit entre la jove generació catalanista i esquerrana.

El Partit i « LA HUMANITAT » reten el testimoni de llur condol als familiars d'ambdós desapareguts i, especialment, als afligits esposa, filla, gendre i nebot del primer, i esposa i fills del segon, tristement separats per la barbàrie franquista.

NOU COMITE

En la darrera Assemblea celebrada per la Departamental de l'Aude, s'ha procedit a la renovació del Comité, en la següent forma : President, Francesc Falivene ; Vice-President, Josep Solé ; Tresorer, Angel Nogués, i, Vocals, Maciá Martínez, Andreu Pàmies, Lluís Pedrola i Emili Cervera, presidents, respectivament, de les Comarcals d'Esquerra de Castelnaudary, Lezignan, Chalabre i Quillan. Curaran de la Secció d'Ajut, Josep Solé i Enric Gibert.

ES DEMANEN NOVES...

Interessa conèixer el nou domicili de Joan Escarpenter que fins fa poc vivia a Perpinyà. Es prega informar el seu familiar Miquel Moll a Arveyres (Gironda).

AVIS D'ADMINISTRACIO

Fem avinent als nostres amics que els enviem un full de xec postal a mesura que els acaba la subscripció de 10 números (100 francs).

No cal dir com és de necessària la ràpida tramesa d'aquella quantitat per tal de fer front a les crescudes despeses que ocasiona l'edició de LA HUMANITAT.

Són molts els qui hi ajunten un donatiu. Els ho agraïm i en donarem compte en successives edicions.

Num. d'exemplars : 5.000

El gerent : Santiago VILA

S. P. I., 4, Rue Saulnier.—PARIS (IX)

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redacció i Administració : 5, F'bg Poissonnière Tel. PRO 15-01, poste 14 Paris (IX)

Xecs postal Paris, C. 646950 Santiago Vila 6, Bd Poissonnière Bureau 316 Paris (IX)

2a EPOCA — Núm. 98. — 8 d'Octubre del 1948 Fundador : LLUIS COMPANYS Preu : 10 francs.

« Si em condemneu a morir ho faré seré i molt tranquil pels meus ideals... » (LLUIS COMPANYS al Consell de Guerra)

ACUSEM!

Posem davant dels ulls dels nostres lectors un document ignorat fint avui per tots els catalans. La sentència condemnant a mort L. Companys no fou coneguda per ningú, com tampoc ho fou la notícia del seu segrestament i la del seu afusellament. El secret ha estat sempre el procediment dels conjurats en els assassinats que deixen un senyal en la història. La claror els hauria acusat i preferiren els silencis còmplices.

Llegint la monstruosa sentència hom constata les més greus transgressions a les normes jurídiques. " ... Si querían fuesen examinados los testigos y que se practicase alguna prueba lo cual se remitió ". Lluis Companys, doncs, fou condemnat sense proves en el judici. " ... esperando la vista durante diez minutos a fin de que el Defensor y el Fiscal organizasen sus notas ", vol dir que fou condemnat sense defensa. Els jutges consideren delicte la creació d'un partit democràtic (fundat legalment l'any 1930) ; prenen en consideració el fets d'octubre del 1934 que ja foren jutjats pel Tribunal de Garanties i extingida la pena ; es fa responsable l'acusat d'actes que es reconeix que no executà ni ordenà ; l'acusen de rebel.lió quan s'oposà a les forces que s'alçaren contra l'autoritat. Es evident que de la lectura dels càrrecs no se'n desprenen motius per a la seva extradició puix que no se l'acusà ni de robatoris ni d'assassinats. Per això el feren regrestar amb la col.laboració d'homes de Vichy, de la Gestapo i de l'ambaixada espanyola.

Qualsevol home ignorant de les pràctiques judiciales pot acarar-se als arguments jesuítics i falsos del Tribunal perquè no tenen cap mica de base. Ningú, però, no s'entretindrà en una tal feina perquè el que feren amb Eluis Companys ultrapassà les infàmies del terror imperant en 1824 i abanderat per la baixa reacció clerical fernandina. Acusem aquests " jutges " que s'apoderaren d'un home segrestat a l'estranger, que torceren les lleis fins a fer-les un caprici i que condemnaren Companys, atribuint-li el contrari del que féu. Els homes que condemnaren Companys s'han fet culpables d'un assassinat que mai no serà oblidat pels catalans que encara creuen que en el món l'home no pot ésser una joguina dels baixos instints de secta. Fem públics els noms d'aquells culpables perquè quedin marcats en roig encès per totes les parets de Catalunya. Sí, Lluis Companys, " la història ens jutjarà a tots ", i mentrestant comencem per recordar a tots els catalans i a tots els homes els noms dels qui vindrà un dia que hauran de donar compte del perquè s'embrutaren les mans de sang .

Un document revoltant

LA SENTENCIA CONTRA EL PRESIDENT

EN BARCELONA el catorce de octubre de mil novecientos cuarenta, se extiende la presente en cumplimiento de lo preceptuado en el artículo 651 en relación con el 585 del Código Castrense, para hacer constar :

Que en dicha fecha y siendo las diez horas se reunió en el Castillo de Montjuich de esta plaza, el Consejo de Guerra de Oficiales Generales para ver y fallar la Causa instruída por el procedimiento sumarísimo contra el procesado LUIS COMPANYS JOVER, por el presunto delito de rebelión militar ; dicho Tribunal se hallaba constituído por el Excmo. Sr. General de División Manuel González González, como Presidente ; Excmo. Sr. General de División Manuel Gonzalo Calvo Conejo ; Excmo. Sr. General de Brigada José Irigoyen Torres ; Excmo. Sr. General de Brigada Federico García Ribero ; Excmo. Sr. General de Brigada Rafael Latorre Rodas ; como Vocales, dando Audiencia pública el Sr. Presidente con asistencia del Fiscal representado por el Ilustrísimo Sr. Auditor de Brigada D. Enrique de Querol y Durán y D. Ramón de Colubi, Capitán de Artillería, como Defensor ; actuando de Vocal ponente el Ilmo. Sr. Auditor de Brigada D. A. Coronel Velazquez, hallándose presente el procesado.

Dada cuenta de la Causa por el Instructor en Audiencia pública por haberlo dispuesto así el Presidente, el cual invitó al Fiscal, al Defensor y a los Vocales si querían fueran examinados los testigos y que se practicase alguna prueba lo cual se remitió, si bien el Ilmo. Sr. Fiscal interesó del Sr. Presidente se uniera a la Causa un testimonio de la Causa número 900 del año 1936, instruída en el Juzgado de Ejecución de la Capitanía General de Baleares, lo cual quedó aceptado, esperando la vista durante diez minutos a fin de que el Defensor y el Fiscal organizasen sus notas, se constituyó de nuevo el Consejo dando principio al informe fiscal quien consideró los hechos que consideraba probados y relatados en su escrito provisional como delito de adhesión a la rebelión militar previsto y penado en el art. 238 número 2, en relación con el art. 237, ambos del Código de Justicia Militar, concurriendo el hecho y las circunstancias agravantes a que se refiere el art. 173 del Código de Justicia Militar.

El Defensor estudió los hechos que se atribuyen al procesado estimativos en un delito de adhesión a la rebelión militar prevista y penado en los art. 238 número 2 en relación con el art. 237. No está conforme con los agravantes que aprecia el Ministerio Fiscal, sino que se halla comprendido en el atenuante 4 del art. 9º del Código Penal común, por todo lo cual solicitó se impusiera al procesado la pena de 20 años y un día de reclusión, siendo de abono la prisión preventiva sufrida.

Preguntado el encartado por el Sr. Presidente que si tenía algo que decir dijo :

QUE NO TENIA QUE ALUDIR A LOS MISERABLES INFORMES DE LA POLICIA, YA QUE EL AUTO DE PROCESAMIENTO DEL SR. FISCAL NO LO HA RECOGIDO, SOLAMENTE LE QUEDA POR DECIR QUE LA HISTORIA NOS JUZGARA A TODOS, EN NUESTRAS INTENCIONES, Y SI LA SENTENCIA LE CONDENA A MORIR, LO HARA SERENO Y MUY TRANQUILO POR SUS IDEALES Y SIN SOMBRA ALGUNA DE RENCOR.

RESULTANDO que el encartado fundó el Partido izquierdista **ESQUERRA REPUBLICANA**, por el cual sufrió condena y que, en octubre 1934 proclamó el **ESTAT CATALA**, facilitando armas a los sublevados.

RESULTANDO que durante el período de dominación marxista no puso coto a los desmanes de la horda roja y consintió los brutales asesinatos que en dicha zona se cometieron.

RESULTANDO que ocupando la Presidencia de la Generalidad de Cataluña fundó las Patrullas de Control y no reprimió las brutalidades y crímenes cometidos por las mismas llegando su aprecio por sus componentes a facilitarles el ingreso, a su disolución, en el Cuerpo de Mozos de Escuadra.

RESULTANDO que ocupando la Presidencia del Gobierno de la Generalidad de Cataluña facilitó armas al Ejército Rojo, dictó órdenes y pronunció discursos contra la Causa Nacional, llegando hasta a dar cargos y ascensos militares.

RESULTANDO que estando exilado en Francia continuó dándose el título de Presidente de la Generalidad haciendo propaganda contra la Causa Nacional.

En cumplimiento de la misión atribuida al ejército en su Ley constitutiva de defender a la Patria contra enemigos, tanto interiores como exteriores, que significaban los Partidos del llamado Gobierno del Frente Popular y surgido así el Nuevo Estado, la oposición armada contra el mismo origina la rebelión definida en el artículo 237 del Código de Justicia Militar.

CONSIDERANDO que el expresado delito es responsable en concepto de autor el procesado por los hechos que la Sentencia declara, ponen de manifiesto que lo realizó con notoria compenetración ideológica con los propósitos perseguidos en la rebelión para consecución de los fines de ella y por lo que incurrió en la responsabilidad que define el art. 237 en relación con el número 2, del expresado Código de Justicia Militar.

CONSIDERANDO que incurre en este caso, además de la destacada personalidad del condenado por el cargo que desempeñó, la circunstancia agravante de trascendencia del delito y daño causado en relación al servicio de los intereses del Estado y a los particulares a que se refiere el art. 137 del Código de Justicia Castrense.

CONSIDERANDO que toda persona criminalmente responsable en delito o falta lo es también civilmente.

VISTO los art. citados y los demás de general aplicación así como el número 2 del Grupo 1º del anexo al art. de 25 de enero de 1940, (B. O. número 25) y Ley de Responsabilidades de 9 de febrero de 1939.

FALLAMOS : Que debemos condenar y condenamos al ex-Presidente del Gobierno disuelto de la Generalidad, LUIS COMPANYS JOVER, como responsable en concepto de autor por adhesión en el expresado delito de rebelión militar, a la pena de muerte con accesorias legales en caso de indulto y expresa reserva en acción civil o responsabilidad en igual clase en cuantía determinada, de lo que, por nuestra sentencia juzgando pronunciamos, mandamos y firmamos.

Firmado : Manuel González González ; Gonzalo Calvo Conejo ; Federico García Ribero ; Fernando Giménez Saez ; Rafael Latorre Rodas ; José Irigoyen Torres.

« I havia que passar per tot per que no hi havia Estat, sinó pols de l'Estat, cendres de l'Estat. L'haver fet en tals condicions una guerra internacional de dos anys i mig, l'haver restablert l'ordre pertorbadíssim, l'haver pagat amb normalitat perfecta el deute interior i exterior, l'haver acomplert fins a l'últim cèntim tots els compromisos financers, l'haver mantingut amb plena dignitat totes les relacions diplomàtiques, és una obra meravellosa, d'esbalaïment que només podrà apreciar la Història. Però naturalment, per a la gent d'ordre no existia cap d'aquestes dificultats, ni cap d'aquests mèrits. Companys era un anarquista més.

.... (una glòria de la ciència espanyola, moderat i serè, d'un ferm sentiment catalanista em deia :) Quan després de juliol de 1936 fou desbordada per la revolució i Catalunya prengué un aspecte fantàstic i tots tinguérem d'acudir a la Generalitat per a protegir amics i a institucions, pogui donarme compte que (Companys i els Consellers de l'Esquerra) feren el possible encara que a vegades no ho aconseguissin.

Els darrers mesos de l'estada de Companys a Catalunya li foren amarguíssims, entre altres coses per que no estigué mai assabentat de la marxa de la guerra ni sapigué fins en el darrer moment la necessitat d'evacuar el país ».

A. OSSORIO Y GALLARDO

Sis d'Octubre 1934

Si els fets del 6 d'Octubre del 1934 han merescut per part dels crítics i comentadors polítics interpretacions diverses, això no obstant, i vistos en la perspectiva del temps, quedaran incorporats a la història d'aquest segon quart de segle com un nou esforç en favor d'unes llibertats catalanes més definides dins del conjunt hispànic. No oblidem que el President Lluís Companys proclamava l'Estat Català dintre la República Federal Espanyola, i que d'aquest fet resultà la superació de l'Estatut, precisament amenaçat aleshores per les forces combinades del reaccionarisme espanyol.

En recordar aquella data signifiquem el tribut d'admiració a les víctimes que caigueren portant al cor l'esperança d'unes majors lliberts republicanes i catalanes.

E. R. de C. i La Unio Liberal Mundial

« The Liberal International » — associació que compta amb l'adhesió de prestigioses personalitats del mon liberal, projecta la convocatòria de tres interessants Conferències : una a base de parlamentaris liberals dels països integrants del Pla Marshall, una altra d'elements Liberals de l'Europa Oriental i una darrera d'Editors Liberals.

Invitat el nostre Secretari General, Josep Tarradellas, a formular les suggestions que cregués oportunes en nom d'Esquera Republicana de Catalunya adreçà, en data 12 de setembre passat, una comunicació en la qual es feren constar les següents observacions :

1. Conferència dels països del Pla Marshall : « Encara que les condicions del règim actual no permeten la inclusió d'Espanya en el Pla Marshall, i, per conseqüent, la seva presència a la projectada Conferència, creiem necessari l'assitència d'observadors espanyols — de diputats de les Corts republicanes i del Parlament Català. Aquests observadors podrien aportar llurs coneixements sobre les característiques econòmiques, socials i polítiques de llurs països, de manera que un cop restablerta la normalitat política, els representants del nou règim i els organismes internacionales poguessin posar ràpidament a la pràctica una col.laboració preparada per antel.lació ».

2. Conferència de liberals de l'Europa Oriental : S'expressà l'anomalia que representava l'exclusió dels elements liberals d'una part del Continent, la qual limitació es prestaria, per part dels contradictors del moviment liberal, a unes fàcils crítiques. Es proposava, doncs, l'extensió de les invitacions a tots els liberals europeus.

En la seva darrera reunió, el Comité Executiu de « The Liberal International » s'ocupà de les esmentades suggestions, les quals foren acceptades íntegrament. Ens complaem donant a seguida el text de la comunicació que hi fa referència :

« Sr. Josep Tarradellas, Secretari General d'E. R. de C. Paris.

Molt senyor meu :

Us agraeixo la vostra carta del 12 de setembre així com les suggestions que heu tingut a bé de fer-nos.

Precisament, el Comitè Executiu de la « Unio Liberal Mundial » en la seva reunió de la setmana passada prengué nota d'aqueixes suggerències. Ha resolt, en conseqüència, invitar a la Conferència de parlamentaris liberals observadors espanyols, així com observadors americans. Aquesta Conferència tindrà lloc, possiblement, per Pasqua.

En el referent a la projectada Conferència de Liberals Orientals, ens hem posat d'acord per ampliar-la a tots els liberals exiliats. Confiem poder-la celebrar el Nadal pròxim, a Londres.

Us prego que accepteu l'expressió dels meus més distingits sentiments.

Peter Calvocoressi, Secretari General ».

Les Nacions Unides a París

per J. QUERO MOLARES

El nostre col.laborador J. Quero i Molares ha estat acreditat com a corresponsal de " La Humanitat " a l'O.N.U. durant les sessions que es venen celebrant a París.

Ens creiem rellevats de parlar de la competència que té el nostre col.laborador en qüestions internacionals perquè és prou coneguda dels lectors i de tots els catalans. No dubtem que les seves cròniques seran seguides amb molt d'interès i que permetran conèixer, periòdicament, les incidencies d'aquelles importants reunions internacionals.

Ens complaem iniciant avui aquesta col.laboració amb la primera crònica de la sèrie.

El Trocadero. ¡ Qui recorda, enmig d'aquesta barreja de races i de llengues, el petit recó de la bahia de Cadiç que li ha donat el nom ! El Trocadero, símbol de l'esperit liberal, que les tropes del duc d'Angulema ofegaren amb les armes després d'una noble resistència en 1823. La victòria que celebra el seu nom al turó de Chaillot resta oblidada. En nosaltres, però, s'ha desvetllat el record del passat. ¡ Com és de lluny el triomf de la reacció, que creia podria ofegar les llibertats dels pobles ! Aviat se'n penedien els que havien intervingut i Talleyrand podia escriure que « no he vist cap sobirà, ni cap ministre que, espantat de les conseqüències que ha de tenir a Espanya el sistema de govern seguit per Ferran VII, no es dolgui amargament que hagi pogut tornar a muntar sobre el tron, sense que Europa li hagués imposat la condició de donar als seus Estats unes institucions que estiguessin en harmonia amb les idees de l'època ». Paraules plenes d'actualitat. També Espanya viu ara d'espatlles al món. Seguirà cega Europa ?

Deixem la història i penetrem en « aquests murs consagrats a les maravelles », com diu la inscripció en lletres daurades i obra de Paul Valery, que es troba a l'exterior de l'anomenada ala de París del Palau de Chaillot. Estem en territori internacional. Des dels grans finestrals de l'edifici es veu la Torre d'Eifel i el Camp de Març, tallat en l'horitzó per la silueta feixuga de l'Escola de Guerra. El deu de la guerra extèn els seus dominis al voltant del palau de la pau. ¿ Simple coincidència o auguri ? Davant nostre s'obrirà la tercera Assamblea de les Nacions Unides, sota la presidència del ministre argentí de negocis exteriors. Són les 15 hores i 20 minuts del dia 21 de setembre. A París s'han donat cita 58 Estats que gairebé cobreixen els cinc continents i han trobat en el Teatre de Chaillot reservades llurs places.

L'AMBIENT DE LA REUNIO

Estem en una de les sales d'espectacles més harmoniosas i esplèndides d'aquesta ciutat que com cap altre ha sabut expressar el goig de viure. L'ambient no és de festa. L'atmòsfera és densa. L'assassinat del comte Bernadotte plana damunt dels esperits dels reunits. ¡ No era representant de les N.U. a Palestina l'home que ha caigut, a les portes de Jerusalem, víctima de la passió política ! Bo és que els homes que han de construir la pau sentin les amenaces de la guerra. D'aquestes es fa ressò la veu del President de la República francesa, en el discurs de salutació que adreça a les delegacions. No és una oració protocolària. Es un parlament directe i sever, en el qual el primer magistrat de la Nación francesa posa de relleu la incapacitat dels països, les angúnies dels pobles i la fe dels homes en què solament « la llei internacional assegura la independència vertadera, la llibertat vertadera i la seguretat vertadera, de les nacions ». S'imposa, per tant, organitzar la força material i moral de les N.U., per tal de realizar la pau, que el Sr. Auriol ha definit, amb una imatge suggestiva, com « un gran acte de confiança i d'audàcia ». El Dr. Bramuglia, en respondre, parla eloqüentment de la pau, del dret i de la democràcia sense oblidar ni la veritat, ni la justícia, ni la llibertat. Un deure de cortesia el porta a elogiar França i París, en particular, però, en l'espontaneïtat de les paraules es reflecteix la sinceritat de la intenció. El discurs del ministre argentí situat entre l'al.locució, plena de força i de vitalitat, del President Auriol i l'homenatge serè i commogut del Secretari general de les N.U. Sr. Trygve Lie a la memòria del comte Folke Bernadotte, no tingué altra trascendència que la d'obrir el debat general de la tercera Assamblea de las N.U.. Amunt el teló !

QUE ES DISCUTEIX

El moment no és per a reverències, ni galanteries. El temps del famós Congrès de Viena, del qual deia un diplomàtic que « balla, però no camina », ha passat. Es troba en joc avui l'existència mateixa de les N.U. Es un fet reconegut per tots que la seva acció internacional ha estat inoperant després que a San Francisco s'aprova la Carta de 26 de juny de 1945. La majoria dels membres ho creuen imputable a la posició adoptada per la URSS i aquesta i els seus amics estimen que és la conseqüència de la infidelitat de les altres nacions als principis internacionals. L'oposició es dibuixa a les primeres eleccions. A la presidència de l'Assamblea i de les sis comissions són elegits candidats de la majoria. En canvi en designar-se els set vice-presidents de l'Assamblea, la URSS, els EUA i Anglaterra obtenen el mateix nombre de vots, mentre que Polònia aconsegueix el darrer lloc, seguint a Mèxic, i els dos primers són adjudicats a Xina i França.

En l'ordre del dia provisional de la reunió, el Secretari general ha anotat 48 qüestions diferents, que tracten des de la bomba atòmica fins al reglament de la caixa de pensions del personal de les N.U. i que seran dis-

(Pasa a la segona pàgina).

CATALANS,

Recordeu aquests homes culpables de la monstruositat

Manuel Gonzàlez Gonzâlez.
Gonzalo Calvo Conejo.
Federico García Ribero.
Fernando Giménez Saez.
Rafael Latorre Rodas.
José Irigoyen Torres.

DENUNCIEM, ENCARA

Tot i que la propaganda franquista desmenteix diàriament l'existència d'empresonats polítics, el cert és que les presons, i entre elles la de Barcelona, estan plenes de republicans que han comès el « delicte comú » de no voler ésser franquistes. Els repòrters internacionals que recorren el país, trobaran centenars de motius per a desmentir els ministres i els propagandistes del règim, només que es prenguin la molèstia de parar l'oïda en pasar pels carrers o en freqüentar els llocs públics.

Però si ja és inconcebible que en aquestes altures hi hagi qui pugui detenir persones a caprici perquè les considera contràries al règim — sense poder-los imputar cap acció — encara ho es més que els detinguts estiguin sotmesos a un règim abjecte, amb manca absoluta d'higiene i castigats per la causa més fútil.

A Barcelona es preparen uns processos, per pura represàlia, amb motiu de la bomba que esclatà a l'edifici de « Solidaridad Nacional » ; un element de la FUE a Barcelona es veu demanat pena de mort, i, ara ens comunica la UGT que a Ocaña s'han dictat vuit altres penes de mort.

No desconeixem que els intrincats i urgents problemes que ocupen aquests dies els Delegats a l'ONU, no són gaire a propòsit per a fer-los guaitar una mica de cara Espanya. Però resulta absolutament descoratjador i inhumà que pugui persistir a Europa un règim que, com el de Franco, escarneix les més elementals condicions humanes. No es parla dels drets de l'home ? La Secció que se n'ocupa té a Espanya un excel.lent motiu per a fer-hi aplicar el seu Evangeli. Tots els liberals i demòcrates ho agrairíem i els corregidors n'haurien qui sap l'honor.

TESTIMONIS de l'INTERIOR | *Maquinacions nazis?.—Art i política.— La falange a la presó.—La resposta d'una mare.—Un que fuig.*

MAQUINACIONS NAZIS ?

¿ Hi ha, encara, a Espanya i malgrat les prometences franquistes, alemanys amagats ? Un dels nostres corresponsals de Barcelona, creu que sí i àdhuc es malfia de llurs activitats.

« Al segon pis, segona porta, de la casa número 14 del carrer de Fontanella, de Barcelona, hi ha establerta una enomenada « Agència Artística Buckord », la qual, aparentment i de portes enfora, sembla que té per objecte la contractació d'artistes del gènere de varietats.

¿ S'adiu, però, la tasca de la tal Agència amb la que, realment, porta a cap ? Es el que, nosaltres, desconfiats de mena, posem en dubte.

I ho posem en dubte, per l'índole, precisament, dels qui fan de factòtum de la referida « Agència » — hi ha el que feia de Director de l'orquestra de la companyia Duisberg, el propi Buckord i un tal « Mauricio », agents de la Gestapo alemanya, els dos primers, i molt suspecte l'altre —. I, també, a més, perquè es dóna el cas que tots els alemanys, artistes o no artistes, que passen per la ciutat comtal, no deixen, ni per equivocació, de visitar aquell pis de la cèntrica via ciutadana.

¿ Què hi succeeix, doncs, en aquell local del carrer de Fontanella ? ¿ Què els donen als amics de Hitler ? ¿ Es que hi ha muntada una oficina d'espionatge ? Tractant-se dels elements de què es tracta, res no ens vindria de nou ».

ART I POLITICA

L'actor mexicà Negrete, no ha tingut gens de sort a Barcelona, segons la curta crònica que publiquem a continuació :

« L'actor cinematogràfic mexicà Jorge Negrete, ha debutat al teatre Tívoli de la Ciutat Comtal. L'èxit, però, no pot pas dir-se que fos apoteòsic, puix que el públic barceloní no va arribar, ni tan sols, a omplenar el local cap dels dies que ha durat l'actuació d'aquell artista. Directament i com a conseqüència de la bona o no tan bona qualitat del gènere que Negrete exhibeix, ningú no hi tingué res a dir. En canvi, amb el que, de debò, el públic va haverse de posar fou amb la « classe » dels números que, per tal de « farcir » el programa, va haver d'aguantar.... fins que va creure que ja n'hi havia prou. I, arribat el moment, va començar la protesta dels qui s'havien congregat en l'esmentat teatre barceloní. L'escàndol es va produir d'una manera tan virulenta que, en vista del caire que la cosa prenia, Jorge Negrete va sortir a adreçar un llarg parlament a l'auditori. I, al nostre entendre, desbocant-se una mica massa, va dir coses que no venien gens a tomb. Va voler desvirtuar una certa versió de caire polític que s'ha fet circular, ara, amb motiu de la seva estada a Madrid i, barrejat amb això, va dir, poc més o menys, le següents paraules :

— « Me siento auténticamente español y rechazo las injurias de que se me ha hecho objeto. Ni antes ni ahora, no va conmigo ningún bagaje político ni antiespañol. He salido de mis lares bajo la protección de la Virgen de Guadalupe y si un grito tengo que dar, no hay otro para mí que el de « Viva Dios, Viva Cristo-Rey ».

El públic, davant de tals manifestacions, va quedar sorprès. Sens dubte, no esperava una confessió semblant. Així i tot, però l'art de l'actor i la seva actuació davant del públic barceloní, han arribat a l'acabament amb moltes penes i treballs i amb una forta pèrdua econòmica per part de l'empresari. I és que, ara, en els temps actuals, no fan cap mena d'efecte les manifestacions d'un histrió fetes des de dalt d'un escenari per tal d'afalagar l'auditori. A més, equivocant-se o no, manifestacions del caràcter de les de Negrete, no s'han de fer ni es poden fer. La propaganda catòlica, sobretot, ja està prou ben preparada i organitzada per les autoritats i « jerarques » que hem de patir.

Si haviem nosaltres, d'aconsellar el cantador mexicà ho faríem en el sentit de recomanar-li que no envaeixi el terreny dels altres. Finalment, ens pensem que no li agradaria gens que, qualsevol dia, sortís, per exemple, el « castrense » Modrego, actual Bisbe de la diòcesi barcelonina, i es posés a cantar, d'una manera desaforada i desafinada : « Ay, Jalisco no te rajes.... »

LA FALANGE A LA PRESO

Hi ha un viatjant català, excel.lent observador, que ens va enviant el fruit de les seves impressions redactades entre comanda i comanda. Darrerament, ens ha escrit des de Lleida i fa referència al cas exemplar del falangisme balaguerí. Llegiu-lo :

« He trobat els balaguerins, d'allò més comunicatius. Arreu no es parlava d'altra cosa que de l'escàndol descobert a ca la vila. Ja feia anys que es venia parlant del secret dels comptes municipals. Hom trobava que les disponibilitats econòmiques d'alguns regidors no s'avenien gaire amb llurs ingressos comercials. Però resultaven inútils les demandes de revisió dels comptes municipals. Al cap de tres anys, però, hom ha pogut treure l'entrellat del misteri dels pans i dels peixos que tan bé guardaven certs falangistes d'allò més entusiastes de la salut pública. Pel que es veu, els renovadors de la moral havien confós tranquil.lament llur butxaca amb la dels veïns i això els ha costat l'empresonament. L'ex-alcalde, el secretari i algun que altre falangista més, estan pensant ara que tanmateix no calia esforçar-se tant a canviar el règim si no se'ls havia de permetre « el bret al boti ». Fet i fet, són massa poc « jerarcas » per a aquest privilegi ».

LA RESPOSTA D'UNA MARE

Molts corresponsals ens escriuen innovant-nos de les recents modalitats exigides per a poder obtenir l'autorització d'un viatge a França. El nou requisit exigit comporta-l'obligatorietat de tornar d'ací amb un familiar exiliat. El franquisme vol, de totes pasades, liquidar o disminuir el volum de l'oposició a l'exterior. Es parla als republicans i s'escriu als exiliats, com si fos necessària llur presència a l'interior i amb finalitats no pas franquistes. « Necessitem l'ajut de tots per a canviar pacíficament, piano piano, el règim actual ». Les cares sorrudes d'ahir es tornen somrientes. Llegim els següents retalls d'una carta rebuda a la nostra Redacció :

« He descobert, amb gran sorpresa, no pas un cas, sinó bastants de veïns que en un altre temps em miraven malament i ara han volgut estrènyer-me la mà i m'han demanat tenir una llarga sentada per a parlar de la vida d'abans, d'anys enrera ».

. . . . . .

« La mare d'un amic meu, exiliat a França, ha fet gestions per tal de poder anar a abraçar el seu fill. Tot anava bé, tret d'un petit entrebanc sorgit a darrera hora. Les autoritats de què disfrutem li han advertit que li donarien el permís de sortida, però que no podria tornar a Barcelona sense anar acompanyada del seu fill exiliat. La pobra dona ha deixat amb un pam de nas el qui això pretenia amb la següent frase digna : « Vostè s'ha confós. Jo no sóc la Guàrdia Civil, sinó la seva mare ».

UN QUE FUIG

Un corresponsal situat en un poble fronterer ens envia les següents ratlles :

« La policia franquista, carrabiners i Guàrdia civil, expliquen a tothom que vol escoltar-los que la paga els és insuficient i que mentre ells van molt mal vestits els caps, « uns bandits », se les prometen d'allò més felices. Aquets darrers dies hi ha hagut molt d'enrenou per ací de resultes de la fugida d'un « peix gros ». El dia 24 de setembre va passar a França per la muntanya de Cantallops i fou acomiadat per un raig de trets sense que el toquessin. Malgrat les recerques de la policia espanyola no l'han pogut trobar i sembla que els interessava moltíssim perquè s'assegura que portava documents de molta importància ».

L'ONZE DE SETEMBRE

A CATALUÑA

El Consell Directiu d'Esquerra Republicana de Catalunya a l'interior commemorà la diada nacional mitjançant la difusió d'uns opuscles contenint la bandera catalana, l'històric pregò del 1714, la darrera poesía d'Angel Guimerà i d'altres dedicades a Rafael de Casanova, a Francesc Macià i a Luís Companys. També s'hi acompanya un vibrant recordatori històric.

A LES AMERIQUES

Els catalans de totes les Amèriques han celebrat vetllades i actes commemoratius de l'Onze de Setembre. Heus ací el que ens escriu, des de Mèxic, el nostre corresponsal Agustí Cabruja :

« La gran familia catalana, a Mèxic — els exiliats i els de la vella colònia, units i agermanats en un mateix sentiment — enguany ha volgut, també, commemorar la històrica data de l'Onze de Setembre, bo i tributant el tradicional i patriòtic homenatge a l'heroi simbòlic de la lluita del nostre poble en defensa de les seves llibertats, el Conseller en Cap de la nostra primera Generalitat de Catalunya, en Rafael de Casanova... No fou una festa de joia, d'una audició de sardanes i ball de nit, com acostumen així a celebrar, errònia-ment, però de bona fe, alguns catalans aquesta diada ; hom ha sabut donar-li tot el sentit emotiu i respectuós de què és digne aquella gloriosa jornada de sang i de dol dels nostres il.lustres avantpassats.

A l'estatge de l'Orfeó Català, durant tot el dia, els catalans anaren desfilant davant l'estàtua simbòlica de Rafael de Casanova, en una actitud profundament devota i venerativa, i dipositant-hi, algunes famílies, boniques ofrenes florals... (Hom hi veia en aquest senzill acte de fe i d'amor a la Pàtria com un homenatge a tots els heroics de la nostra raça que ahir, com avui, lluiten per Catalunya i per la seva llibertat).

A la vetlla, i amb la sala d'espectacles plena de gom a gom, l'Agrupació Catalana d'Art Dramàtic va posar en escena una evocació d'un dels episodis d'aquella lluctuosa i memorable efemèrides del 1714, el poema de Frederic Soler (Pitarra), « El Fossar de les Moreres » ; és a dir, una adaptació d'aquesta obra que En Carles Pi i Sunyer va escriure i que fou radiada l'any 1946 per la « BBC » de Londres.

Tot seguit el nostre Esbart Dansaire — que, amb tanta cura i encert dirigeix Antoni Joan Garcia, mestre que fou ahir dels « Ballets » de La Falç, de Barcelona — interpretà els ballets « Galop de Cortesia », « Ballet de Muntanya » i « La Morisca ».

A continuació, el conegut i entusiasta lluitador nacionalista, i home de l'Esquerra, Roc Boronat, director del nostre òrgan periodistic, a Mèxic, « La Humanitat», ocupà la tribuna i pronuncià un abrandat i brillantíssim parlament al.lusiu a la diada.

El conferenciant féu remarcar que mentre els morts per Catalunya reposen en l'urna del « Fossar de les Moreres », Felip V i els seus seguidors han estat enterrats a l'Escorial, i el diccionari, fredament, diu « Escorial, lloc on es llença les coses inapreciables : les escòries ! »

Van cloure la festa els cantaires del nostre Orfeó Català, una massa coral que ens enorgulleix i ens honora — i ja molt popular a Mèxic per les seves reiterades intervencions artístiques en festivals públics i també en el cinema — que des de fa uns anys ve dirigint el jove músic i prestigiós compositor gironí, N. Costa-Horts, entonant unes tres cançons tendres i subtils del nostre folklore, i el nostre himne nacional, « Els Segadors »...

A FRANÇA

La diada patriòtica també fou celebrada en diferents llocs de França. El Casal de Montpeller organitzà una vetllada, en la qual el nostre amic Heribert Barrera explicà l'abast d'aquell fet històric davant una nombrosa concurrència. Joan Chambó recità algunes poesies i l'acte finalitzà amb el nostre cant nacional « Els segadors ».

UNA SOLA VEU

per S. PUIGVERT

Han reprès a París, els treballs de l'Assemblea General de l'Organització de les Nacions Unides. Llur interès no poden escapar a ningú que cregui encara en la reafirmació i el redreçament de les forces de la llibertat enfront de les d'idees closes i totalitàries. Malgrat les conxorxes que nien a l'entorn d'aquell organisme, malgrat les complicades desviacions per part d'algun dels seus membres més significats, a pesar de la prudència en les determinacions i de la timidesa en l'aplicació dels principis de la Carta, aquesta concentra, encara, una bona part de les esperances que tenen els homes de bona voluntat de veure organitzats el món i la pau sobre bases sòlides, prometent-nos així, un avenir més venturós. Si, dissortadament, continua la divisió entre els pobles, ¿ qui pot preveure les desastroses conseqüències de tanta temeritat o imprudència ? Res, però, no pot fer-nos creure que un trencament sigui obligatòriament immediat. No queda, doncs, exclosa, ara per ara, la possibilitat que un ver acord i una col.laboració lleials substitueixin a l'actual período de tivantors i de sordes intrigues. ¿ Si admetem aquest feliç resultat, no hem de preveure per a un pròxim demà més plausible, el de la solució del cas d'Espanya ?

L'escepticisme ha guanyat molt terreny, entre la gent, aquests darrers temps i no sense justificació. Però, ¿ és que els mals que ens aclaparen són només imputables als altres ? ¿ No són, potser, una conseqüència lògica de la desorganització de l'emigració republicana i de l'oposició a Franco, les quals orienten llurs activitats més en un munt de conjectures de tipus negatiu que en les estrictament pràctiques, quan tots els esforços haurien d'adreçar-se vers un objectiu imperios i constant : el de la unitat en l'acció ? Constatem, amb la tristesa que ens inspiren les actituds dissolvents, que per sobre de l'única, humana i patriòtica missió a acomplir, cada un s'encastella en aquell esperit de cleda que, de tan arrelat arriba a esdevenir d'una intolerància irritant i desconsoladora.

En l'homenatge dedicat al nostre estimat amic Joan Tauler, vell — però sempre jove — i admirable catalanista i republicà, el nostre Secretari General, aludí concretament la trista realitat d'aquest estat d'esperit. « Encara — digué — no hem pogut posar-nos d'acord en el que volem. No és ara el moment d'aferrissar-se al pensament de cada u, sinó al que entre tots hauriem de concretar per a fer sentir UNA veu ». Aquesta veritat incontestable, la reconeixen amics i adversaris polítics — navegants tots d'un mateix vaixell —.

Pensin el que vulguin els més colpits pel pes dels esdeveniments, no ens trobem pas en un carreró que no pasa. Per a reparar els greus errors que marquen les actuacions anteriors, hem de guanyar temps al temps. Durant aquests anys, el nostre plet ha disfrutat de majors sol.licitudes interessades, d'una actualitat mes espectacular que ara, però la seva persistència és actualment tan palpitant com sempre i no podem — i no pot el món — oblidar que l'espina clavada per Franco a l'espatlla dels guanyadors de la guerra i organitzadors de la pau, s'enverina i que el mal es fa, a cada nova dilació, més difícil de guarir. No vulguem oblidar tampoc, que nosaltres, que tots nosaltres, continuïm una bona part dels factors que poden arrencar la pua i cauteritzar la ferida. Es per aixo que res no justifica la despreocupació o el menyspreu per les avinenteses que no ens ofereixin solucions immediates. Una acció metòdica i pacient ha de substituir la inèrcia i el desgavell. Si en lloc d'esbarriar les accions, s'haguessin combinat i coordinat, probablement s'haurien aribat a obtenir resultats més tangibles. No ha estat, segurament, la representació tri o quadripartita de l'oposició a Franco davant la comissió d'enquesta de la ONU, la que més fruits ha donat a la nostra causa ; ni les assidues assistències a un o a altre congrés o conferència, ni la presència dins de la innombrable floració de comitès de tota mena, les que han decidit sobre el nostre cas, car, amb tot i els propòsits sempre honestos, no s'ha treballat en cap circumstància sota els auspicis d'una direcció única — filla aquesta de l'entesa i de la col.laboració de les forces oposades a Franco — sinó a través d'una diversitat desconcertadora. Esperar la immediata col.laboració de totes les forces antifranquistes, potser és demanar massa. El que no ho és, és el demanar que, almenys, les forces republicanes — entenent per tals totes les que recolzaren i defensaren la República — no l'hagin establerta.

Si per tot arreu, aquest corrent de solidaritat, al qual es referia Josep Tarradellas, es respira amb la intensitat i la sinceritat que li escauen ; si arreu es manifesta aquest esperit, el qual pot concebre i realitzar les més belles obres, no hi ha dubte, que haurem forjat la millor eina, la que ens ha de permetre prestigiar la nostra acció futura fent-la mereixedora de tot el crèdit, i aplanant-nos el camí que ha d'assegurar-nos la victòria.

Les Nacions Unides a París

(Ve de la 1.a plana)

tribuïdes a les sis comissions següents : primera, qüestions polítiques i de seguretat ; segona, qüestions econòmiques i financeres ; tercera, qüestions socials, humanitàries i culturals ; quarta, tutela ; quinta, qüestions administratives i sexta, qüestions jurídiques. Després l'ordre del dia ha estat ampliat a nous punts. Entre ells, i a petició de Polònia, se'n troba un relatiu a l'Espanya franquista. Es el punt 55 que diu : « Qüestió de l'Espanya franquista, execució de les resolucions i recomanacions adoptades per l'Assemblea general el 12 de decembre de 1946 i el 17 de novembre de 1947 : punt proposat per Polònia. »

EL PROBLEMA ESPANYOL

La resolució de l'Assemblea darrerament esmentada prenia acte dels informes donats pel Secretari general en la seva Memòria anual sobre les mesures preses pels Estats membres en aplicació de les recomanacions de l'Assemblea de 12 de desembre anterior i expressava la confiança que el Consell de Seguretat « exerciria les seves responsabilitats de conformitat a la Carta, així que jutjaria que la situació en relació a Espanya ho exigia ».

Aquesta resolució va ésser tramesa al Consell de Seguretat i el problema portat a discussió en la reunió del 25 de juny darrer. Aleshores s'acordà no incloure la qüestió en l'ordre del dia del Consell, és a dir, deixar-la dormir. Solament la URSS i Ukrània foren favorables a l'inclusió ; Argentina votà en contra i vuit delegats s'abstingueren. La Memòria d'aquest any del Secrètari general recorda aquests fets.

La qüestió espanyola torna a l'Assemblea, com dèiem, a la demanda de Polònia. Això planteja un problema d'ordre jurídic. La competència de l'Assemblea resta limitada, quan el Consell de Seguretat exerceix les seves funcions en relació a una diferència o situació, a no fer altres recomanacions que les demanades pel propi Consell. Aquest no és el cas, cosa que no afavoreix el plantejament. Apart raons d'ordre polític general. La presentació del nostre plet no hauria d'ésser deixada a un dels blocs que s'enfronten contínuament en el tauler internacional. Sota la protecció directa del peó de brega de la URSS a l'Assemblea, la qüestió espanyola pren un color que no l'ajuda a resoldre-la, si tenim en compte, i tothom està d'accord, que són les potències del sector occidental les que tenen interessos directes i concrets a la Península Ibèrica que justificarien, si les raons geogràfiques i històriques no fossin suficientes, llur acció preferent. L'anomenda Nota tripartita n'és la prova evident.

EL DEBAT GENERAL

Com era natural, el president de la delegació polonesa i Ministre de Negocis extrangers de Polònia, Sr. Modesembre de 1946 i el 17 de nodzalewski, ha parlat del nostre problema davant de l'Assemblea. Ha dit que « les resolucions adoptades el 12 novembre 1947 no han estat executades. Aquests darrers temps hem pogut fins i tot observar la manera com certs membres de l'Organització afavorien el reforçament del règim de Franco a Espanya. No ho fan desinteressadament. Podria esmentar desenes d'exemples de penetració a Espanya, penetració econòmica, política i militar que no fan sinó alimentar el foc mantingut per la dictadura de Franco. Està en joc la pau. Les aventures feixistes li han estat sempre funestes. Espero que la reunió actual tractarà seriosament de trobar els mitjans d'assegurar l'aplicació de les seves pròpies decisions en el que fa referència a la liquidació de les seqüeles del règim hitlerià. L' « ordre nou » d'Hitler s'ha ensorrat a Europa en el moment de la desfeta militar, però les seves traces subsisteixen a Espanya i creen una situació insuportable pel noble poble espanyol, aimant de la llibertat ».

Llevat d'aquesta intervenció, ni els representants del Grans, Bevin, Marshall, Schuman i Vichinsky, han fet al.lusió al cas espanyol, ni cap altre potència europea se n'ha ocupat. En canvi d'Amèrica s'han fet sentir veus contradictòries. La República dominicana, a través d'una declaració de principi favorable a la no intervencio ha mostrat les seves simpaties a Franco i el Perú ha declarat que no se sentia moralment obligat a aplicar la política aprovada per les N.U. en relació a Espanya. Més explícit ha estat encara el representant de Bolivia que ha demanat l'admissió de l'Espanya franquista en les institucions especialitzades de les N.U. i la derogació de l'acord relatiu a la retirada d'ambaixadors de Madrid. També El Salvador s'inclina del costat franquista, mentres Colòmbia dubta i Venezuela dóna el seu suport al Govern de la República espanyola.

La situació és delicada. Cal no negligir l'activitat que desplega una delegació oficiosa que dirigeix el sotssecretari d'afers estrangers del Govern de Franco. Cert és que els arguments que podem oposar els republicans són irrefragables. ¿ Però seran més forts que els interessos de que pot disposar Franco ? Constitueix ja un èxit el que s'hagi aconseguit una protesta de les Repúbliques iberoamericanes contra la sentència dictada en el procés d'Ocaña. S'imposa la prudència i la suma de totes les forces contràries al règim franquista. Al Govern de la República hauria de servir-li de lliçó el succeit l'any passat a Nova-York. Tenim una oportunitat que caldria no perdre : la discussió de la Declaració internacional dels Drets de l'Home. Al voltant d'ella s'hauria de centrar l'esforç. La legislació i els actes de les autoritats i dels tribunals franquistes ens donen la possibilitat d'una acció eficaç que pot aplegar totes les voluntats en l'execració de la tirania i de l'arbitrarietat. Ells parlarien per nosaltres i el fets són sempre de major eloqüència que les paraules. Mantenir Franco fora de la Comunitat internacional i barrar-li l'entrada al Comitè dels Setze són objectius comuns de totes les forces democràtiques contràries al franquisme. Sabrem conjuminar els nostres esforços ? Si de nosaltres depengués....

J. QUERO MOLARES

3 d'octubre de 1948.

LLUIS COMPANYS
fou afusellat per haver fundat
ESQUERRA REPUBLICANA

GENERALITAT de CATALUNYA

Rebem la següent nota :

« Durant la seva estada a París, el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, senyor Josep Irla, ha celebrat diverses entrevistes amb el President de la República Espanyola, senyor Diego Martinez Barrio, al qual ha exposat la posició de las Institucions Catalanes, en relació amb la política espanyola.

El President de la Generalitat, ha rebut la visita del President del Govern d'Euzkadi, senyor Josep Antoni de Aguirre, amb el qual estudiaren els problemes que afecten particularment els pobles basc i català.

Convocada per al dia 11 de setembre la « Junta Permanente de Estado », pel President de la República, el President Irla va assistir a la reunió, en el transcurs de la qual va examinar-se la conducta a seguir davant l'Assemblea de les Nacions Unides.

El senyor Carles Pi i Sunyer, ha donat compte al President de la Generalitat, de la visita que efectuà darrerament a diversos nuclis de catalans d'Amèrica, als quals va trametre el missatge de salutació i de simpatia que li havia estat encarregat. El senyor Pi i Sunyer li esposà com aquells catalans corresponen als seus, amb idèntics sentiments d'adhesió i d'afecte i la profunda preocupació que senten per la situació actual i pels destins de Catalunya. Complagut de comprovar la fidelitat dels compatriotes d'Amèrica, el senyor President ha encarregat al senyor Pi i Sunyer que continuï treballant en aquesta tasca feliçmente iniciada, per tal d'arribar a una millor vinculació dels elements catalans que resideixen en aquells països.

Prosseguint la seva tasca d'unificació de totes les voluntats nacionals, el President Irla ha celebrat nombroses entrevistes amb els representants de diversos partits, organitzacions sindicals, i moviments de resistència, i amb personalitats rellevants de la política de Catalunya.

El Secretari General de la Presidència, ha informat detalladament el senyor President, de les darreres informacions rebudes de l'interior de Catalunya, que posen de relleu la creixent descomposició del règim actual i l'acentuació de les mesures de repressió. Aquestes mesures es tradueixen en un augment d'empresonaments i d'actes arbitraris. Devant d'aquesta situació, el President ha donat les ordres oportunes per tal d'intensificar la tasca d'ajut material i de reconfort moral en favor de tots els catalans perseguits per llurs conviccions patriòtiques.

París, 22 de setembre del 1948 ».

SERVEI SOCIAL DE LA GENERALITAT

« La Generalitat, en col.laboració amb el « Centre de Reclassement Professionnel », ofereix a tots els refugiats una vasta organització d'Educació i Readaptació per als oficis més diversos. Els cursos poden seguir-se durant el dia, o fora de les hores de treball, i són gratuïts.

Podem facilitar als intel.lectuals llur adaptació i especialització en diverses branques : laboratoris de química (particularment per als productes de bellesa), microbiologia, ceràmica, dibuix industrial i moda, etc.

Els adolescents, nois i noies de 14 a 20 anys, poden ésser col.locats en Col.legis Tècnics, on seran allotjats i nodrits, durant el período dels cursos.

El Servei Social de la Generalitat invita totes les persones d'ambdós sexes, de 14 a 50 anys, residents en els departaments de la Seine i Seine i Oise, que desitgin aprendre una professió o perfeccionar la que ja tenen, a passar per les nostres oficines (10, rue Washington. Paris 8. Metro George V), cada dia, excepte els dissabtes a la tarda, de 9 a 12 i de 4 a 6, on els seran donats tots els informes complementaris.

La inscripció serà closa el dia 30 d'octubre ».

NOTICIARI POLITIC

NOTA DEL PSOE

« El Socialista » de París reprodueix una comunicació de l'interior en la qual la Comissió Executiva del partit i la Comissió Executiva de la UGT declaren llur satisfacció, i l'aprovació per unanimitat, per les gestions portades a cap per la Comissió Especial designada en el Congrés de Tolosa. Asseguren els comunicants que una idèntica aprovació és esperada per part de les Federacions de l'interior, que encara no ho han fet.

Segons el mateix periòdic, i parlant del pacte entre socialistes i monàrquics : « Lo cierto es que las bases (....) están firmadas. Firmadas y ratificadas. Nosotros no tenemos motivos para sospechar de ello ».

En una altra part de la mateixa edició (30 setembre) es desmenteix la notícia d'una entrevista Prieto-Serrano Suñer, de la qual s'havien fet ressó alguns diaris espanyols i estrangers.

ANGLATERRA I EL FRANQUISME

Responent, a la Cambra dels Comuns, a un diputat conservador, el Subsecretari de Relacions Exteriors, Mr. Mayhew, ha dit : « El Govern espanyol ha estat molt de temps al costat del Feixisme i no tenim res de comú amb ell. En ésser feixista, Espanya causa un gran perjudici a la Democràcia occidental »

El diputat conservador havia demanat que fossin tinguts en compte els favors anticomunistes de Franco.

EL GENERAL DE GAULLE I ESPANYA

Responent a una pregunta, el General De Gaulle digué en la seva darrera conferència de premsa :

« Malgrat que jo no aprovi el règim sota el qual viu Espanya entenc qué hem de mantenir relacions diplomàtiques i encara més economiques amb aquest país. Quant a veure Espanya integrar-se en una organització internacional, Unió europea o Nacions Unides, o a les dues en un mateix temps, desitjo veritablement de tot cor, amb tota sinceritat, que l'evolució del règim a Espanya permeti el més aviat possible realitzar aquesta introducció ».

PRO INTERNATS

La Federació Espanyola de Deportats i Internats Polítics anuncia, per al dia 17 d'octubre, un gran acte públic a Bordeus contra els internaments de compatriotes antifeixistes en els camps de Karaganda, Fraschetti i altres llocs. Hi prendran part destacades personalitats republicanes.

El Comité Departamental d'Esquerra de la Gironda s'hi ha adherit.

ELS JOCS FLORALS

Heus ací els nous premis a afegir al Cartell dels Jocs Florals publicat en la passada edició :

Premi Nicolau, dotat amb 25 mil francs pel Centre Català Mutual Catalana « Germanor » de Mendoza (Argentina), a la millor composició musical inspirada en una poesia catalana.

Premi dotat amb 15 mil frs. pel Casal de Catalunya de Buenos Aires a composició, en vers o prosa, sobre l'emigrant.

Premi dotat amb 5 mil frs. per la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, al millor treball, prosa o vers, inèdit o publicat, exhortant l'esperit de germanor entre els catalans.

Premi dotat amb 10 mil frs. pel Dr. Josep Trueta, d'Oxford, al millor treball biogràfic sobre un català ja traspassat.

Premi dotat amb 5 mil frs. per la « Catalana de Construccions, Antoni Soler », de Mèxic, a un treball de tema lliure.

Premi Euzkadi, dotat amb 10 mil frs. al millor treball sobre les fraternals relacions entre Euzkadi i Catalunya, Premi J. A. Rodó, dotat amb 10 mil frs., pel « Casal Català » de Montevideu, al millor treball sobre la personalitat d'algun il.lustre descendent de catalans en terra estrangera.

La Comissió Organitzadora ens comunica que aquests premis tanquen definitivament la llista.

UNA LLOABLE INICIATIVA

L'exili, amb les seves atzaroses exigències, ha imposat a la majoria de compatriotes un canvi de les seves ocupacions habituals. Obrers i intel.lectuals han hagut de desenvolupar-se en medis de treball sovint oposats als que els eren adequats. Pocs són els qui, a França, han trobat una continuïtat en l'exercici de la seva professió i menys, encara, els que treballen en condicions avantatjoses. ¿ Què direm del greu problema que planteja la subsistència dels amics malats i invàlids ? del que es presenta als pares, quan es tracta de l'orientació professional dels fills ?

No ens proposem examinar les causes que han motivat aquest estat de coses, però tots sabem que estan en funció directa de la nostra estrangeria, de les dificultats de la llengua, de les caracteristiques de la demanda de mà d'obra, i, sobretot, dels trasbalsos que ha suportat el país que ens ha acollit : guerra i ocupació ; requisicions i empresonaments.

Avui, la Generalitat de Catalunya, aporta una solució parcial al problema. El seu Servei Social — de nova creació — ha organitzat un pla d'aplicació immediata d'ensenyament, d'adaptació i de perfeccionament, el qual, d'acord i amb l'ajuda valuosa del « Centre de Reclassement Professionnel », posa a la disposició de tots els exiliats. Adultes i adolescents podran donar satisfacció a les seves aspiracions : aquells, fora de les hores de treball ; aquests, pensionats en col.legis tècnics.

Volem subratllar l'entusiasme que la realització d'aquest pla ha desvetllat en tots els medis exiliats i, particularment, entre els obrers. I ho remarquem, pel nombre importantissim d'inscripcions, cosa que posa de manifest la clara visió de la nostra gent. No es tracta sols de millorar la situació present : és amb un alt esperit patriòtic que els refugiats, homes i dones, hi acudeixen pensant en la utilitat que el dia de demà tindran a casa nostra aquests coneixements que es proposen adquirir.

« la humanitat » posa de relleu la importància d'aquest servei i felicita els seus iniciadors.

Tots els treballadors se'n congratulen. No podem menys que encoratjar sincerament la continuació de tan lloables iniciatives.

Num. d'exemplars : 5.000

El gerent : Santiago VILA

Imprimerie S. P. I., 4, rue Saulnier. Paris

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redaccio i Administracio : 5, Fbg Poissonnière Tel. PRO 15-01, poste 14 Paris (IX) — Xecs postal Paris, C. 646950 Santiago Vila 5, Fbg Poissonnière Paris (IX)

2a EPOCA — Nm. 100 — 15 Novembre del 1948 Fundador : LLUIS COMPANYS Preu : 10 francs.

Una sola preocupació :

La llibertat dels empresonats i la de Catalunya.

ELS QUI PACTIN AMB FRANCO es faran cómplices dels seus crims

ELS CREUATS DE LA BARBARIE

Lluny d'abaixar-se el teló sobre la tregèdia espanyola, aquesta devora progressivament noves víctimes davant l'esguard impassible dels agents que mesuren l'eficàcia dels punts estratègics i es disposen a assenyalar-los una missió en els plans de les futures operacions militars. La freda raó de la bèstia bèl.lica ha absorbit la calor de l'ocell que canta en una branca d'olivera. Mussolini i Hitler es revolten en el mès enllà i maleeixen les presses de la fatalitat. Franco passeja amb altaneria per l'escena duient una creu al pit i un punyal dissimulat en els oripells rifenys : escup damunt les tombes i somriu davant l'estampa que mostra el sacrifici dels seus progenitors. Els treballadors de la futura guerra obren els braços d'acer per a rebre el cos greixós d'aqueix generalot espanyol que fa pregonar la seva glòria guanyada en una pau de mentides i d'especulacions.

Les Nacions Unides continuen la seva ruta en zigazaga devers una pau esquerpa. Les discòrdies dels homes d'Estat, la lluita per llurs patrimonis, d'una noblesa incerta, poden més que el bon desig de tots els qui encara no han esborrat dels ulls els horror i les misèries de la guerra. I nosaltres desesperem per aquesta impotència volguda davant no pas d'un Estat ferotgement armat i unit, ans d'un esclarissat clan de gangsters que estèn la desolació per tot Espanya.

A les taules dels governants s'amunteguen diàriament plecs de cartes que invoquen el dret a la vida dels homes que romanen dins d'aquesta ergástula anomenada Espanya. Els assassinats es podrien evitar amb un simple gest enèrgic del Vaticà o del Palais de Chaillot, però en un i altre lloc es practica la política de no-intervenció davant del crim, retrogradant així a milions d'éssers a la ínfima condició de coses que es poseeixen absolutament, amb dret a l'ús i a l'abùs abandonant-los lligats de mans i de peus als violents capricis d'un dictador que opera emparat per l'espetec de les botelles de xampany i pels afalacs dels « turistes » que acoten el cap davant el seu sabre de creuat de la barbàrie.

Els socialistes han posat el món davant el testimoniatge irrecusable dels successos de « Pozo Fumeres » (Astúries) : uns obrers precipitats vius dins d'un pou i un pare i dues filles cremats vius per la Guàrdia Civil. Vint-i-vuit guerrillers han pogut salvar-se i han passat a França, fugint de la terrible tenalla oberta per la Guàrdia Civil, pel « Tercio » i pels moros, forces mobilitzades per Franco a la recerca dels delators d'aquells fets. Els estudiants han fet conèixer que a Barcelona ha estat condemnat a mort un dels seus per actes que no li poden ésser imputats. Els sindicalistes comuniquen l'obertura d'un procés contra 26 obrers, i des d'ara es parla de les següents peticions de pena : Manuel Villar i Miquel Monllor, a mort : Pere Sánchez, Eustaqui Rodríguez, Félix Carrasquer i J. Bruno a trenta anys d'empresonament. Els comunistes aporten proves sobre la causa que comprèn vuitanta encartats. Vuit d'ells han estat condemnats a mort i a l'hora en què escrivim s'està en l'angoixa per llur sort. Es tracta d'Angel Carrero, Pere Valverde, Numen Mestres, Joaquim Puig Pidemunt, Esteve Arias, Sants Gómez, Carles Valls i Bernat Cregut. Tots ells inculpats, capriciosament, per l'atemptat contra l'edifici de « Solidaridad Nacional » de Barcelona. Les mateixes organitzacions comunistes donen altres catorze noms també pendents de fatals sentències. « Estat Catalá » és objecte de persecució i a hores d'ara un dels més destacats elements és a la Quefatura de Policia de Barcelona on ha estat objecte dels més vils tractaments. I nosaltres mateixos estem sota la influència de la més gran de les indignacions davant la sentència contra el President Companys. Heus ací un home assassinat per haver fundat, legalment i en l'any 1931, un partit liberal i democràtic. Els nostres quadres estan implacablement perseguits i un militant de l'exili en greu perill pel sol fet d'haver atravessat la frontera per acudir a l'enterrament de la seva mare. El balanç repressiu d'un any i mig ofereix aquesta desoladora xifra : 588 afusellats, tots víctimes dels Tribunals Militars d'excepció.

Llancem una urgent apel.lació a tots els homes de bona voluntat, a tots els qui figuren en les Lligues dels Drets de l'Home, a tots els membres de les organitzacions humanitàries, i, finalment, a tots els Delegats que actualment intervenen a les N. U. per tal que fixin llur esguard en la tràgica escena espanyola. No reclamem els drets que ens pertoquen — i als quals no renunciem — i que posseeixen els ciutadans del països dmocràtics, sinó que ens limitem, en aquestes hores de dolor i de sotsobre, a demanar una acció internacional eficaç que aturi immediatament el motor de l'aparell repressiu que posseeix el General Franco.

Prou sang a Espanya ! Neutralitzeu aquest llevat d'odis i de desesperació que causa el règim sanguinari espanyol ! Si els dirigents del món no posen fi a aqueixa orgia criminal recolliran demà un fruit ben diferent del que pretenen. Prou sabem els innombrables problemes que els preocupen en aquesta hora, però llur sordera o inhibició comprometrà, irremissiblement, la pau de les consciències i els valdrà la pérdua dels milions de simpaties que havien guanyat en el cor d'unes Espanyes adolorides, però esperançades.

« Haldane Society », organització d'advocats socialistes de Londres, ha publicat a la premsa anglesa el següent informe : « El nostre afiliat Mr. James S. Clark, M.C., acaba de retornar de Barcelona on ha assistit com a observador al Consell de Guerra contra 78 catalans, homes i dones. Sota l'acusació de « rebel.lió militar » se'ls imputava els delictes més variats, des de la col.locació de bombes fins al de « propaganda il.legal » i « fabricació de banderes catalanes ». El procediment de judici sumaríssim — descriu l'observador — fou una nova paròdia judicial ; l'acta acusatòria fou llegida a tota velocitat ; els defensors, en la seva major part, estaven més preocupats en complaure el Tribunal que en defensar la innocència dels acusats, i, en conjunt, l'atmòsfera del judici tractava, en realitat, d'accentuar els delictes més trivials amb les acusacions greus de terrorisme imputades a alguns — molt pocs — dels acusats.

Al nostre observador no se li permeté examinar els testimonis escrits contra els acusats — que es deia obraven en poder del Tribunal — ni se li permeté d'entrevistar-se amb cap dels acusats. La policia secreta militar tingué gran interès en tractar d'assegurar-li que no s'empleà cap procediment de tortura per a obtenir les declaracions dels acusats i se li descriví, en detall, els mitjans que no havien utilitzat contra ells. Amb tot, el fiscal, en l'acte del judici reconegué que un dels detinguts Wilson Battle, s'havia tornat boig a la presó i ara està reclòs en un manicomi. Es molt significatiu el fet que la seva « confessió » constitueix la part fonamental dels testimonis presentats per l'acusació contra la major part dels seus companys detinguts ».

⁂

Moments després d'haver-se vist la causa dels encartats i a la qual fa referència « Haldane Society », corregué per Barcelona la noticia que el Capità General Solchaga no confirmaria les sentències dictades. També s'assegurava que l'Auditor General ha negat validesa jurídica al judici basant-se en què l'acusació està basada en les previsions de la Llei de Seguretat de l'Estat del 1943, posteriorment cancel.lada, mentre l'anomenada Llei per a la Supressió del Terrorisme i Bandidatge fou promulgada després de llur detenció en 1946. Es deia que aquesta protesta fou presentada en l'acte del judici, però el Tribunal Militar la desestimà. També es parla de la possibilitat que sigui presentat recurs davant el Tribunal Suprem per aconseguir que les sentències siguin revocades i es disposi la celebració d'un nou Consell de Guerra.

Vuit dels acusats han estat condemnats a mort i els restants a penes que oscil.len entre 6 mesos i 30 anys d'empresonament.

EL CATALANISME LIBERAL

per A. Rovira i Virgili

Curiosa i reveladora coincidència: certs catalanistes de dreta i certs espanyolistes d'esquerra han afirmat que el catalanisme no és ni pot ésser liberal i menys encara esquerrista. Així ho van sostenir una figura tan alta com Torres i Bages i una figura tan baixa com Alexandre Lerroux. El gran bisbe de Vic deia, a **La Tradició Catalana**, que el catalanisme i el liberalisme són com l'aigua i el foc, i la mateixa cosa venia a dir, en discursos i articles, el petit emperador del Paral.lel.

Es veritat que homes i grups importants del dretisme català i de l'esquerrisme espanyol s'han allunyat d'aquesta doctrina, i això ha fet possible, en determinades circumstàncies, d'una banda l'actuació conjunta dels patriotes catalans i, de l'altra banda, l'actuació conjunta de les esquerres catalanes i espanyoles. Però ni en les dretes de Catalunya ni en les esquerres d'Espanya no s'ha esvaït del tot la tesi de la incompatibilitat. Amb alguna freqüència rebrosta d'una manera visible, o bé l'endevinem, latent, en les actituds hostils o receloses.

Ací tenim, per exemple, el llibre de Mossèn Carles Cardó publicat en francès amb el títol d'**Histoire spirituelle des Espagnes**. Quan l'autor al.ludeix els catalans heterodoxos de l'època contemporània, ho fa tan agressivament com injustament. Per ell, el corrent que qualifica d'anticristià és, al nostre país, « mesquí i verinós ». En el mateix paràgraf, acobla en aquesta direcció la tasca de Pi i Margall, Ferrer i Guàrdia i Pompeu Gener (als quals aplica la qualificació d'anticatalans) i la de setmanaris anticlericals i pornogràfics. I encara que l'il.lustre canonge hagi reconegut noblement que són falses les acusacions que per error adreçava a Pi i Margall (ho són igualment les adreçades a Pompeu Gener), resta en peu la qüestió relativa a la compatibilitat entre el catalanisme i el liberalisme.

Seria sobrera la demostració teòrica de la compatibilitat dels dos ideals. Per nosaltres, catalans d'esquerra, no sols aquests ideals són compatibles, ans encara són germans. No sols podem ajuntar-los, sinó que no els podem separar. La llibertat dels homes i la dels pobles formen una sola i única llibertat. La llibertat col.lectiva de Catalunya és una part de la llibertat individual dels catalans. No ens considerarem plenament lliures si no ho som alhora com a catalans i com a homes.

Dels fets, no de les doctrines, em proposo tractar en el present article. Concretament, em proposo fer veure que de l'inici de la Renaixença ençà, el seu corrent liberal no ha estat verinós ni mesquí, ans bé sa i ample. Si en alguns moments ha sofert desviacions, han estat degudes a influències forasteres molt més que a causes internès. Prescindiré dels antecedents abundants que ofereix la vella història de Catalunya, i em limitaré per avui a un ràpid cop d'ull sobre els nostres temps.

Els precursors i promotors de la Renaixença, com Aribau, Rubió i Ors i Milà i Fontanals, eren liberals, bé que moderats en llur majoria. El moviment popular, amb Abdó Terrades i Clavé, va emprar la llengua pròpia, àdhuc enmig d'un ambient castellanitzat. Els himnes republicans de Catalunya. — **La Campana** i l'adaptació de **La Marsellesa** — en català eren cantats. Liberals i gairebé tots republicans, eren els primers autors del teatre català. I quan, després de la Revolució del 1868 i de la República del 1873, es refà el moviment polític a Catalunya, un home d'esquerra, Valentí Almirall, n'és la figura més vistent, més influent, més activa. El primer quotidià en llengua catalana, el **Diari Català** (1879), fundat per Almirall, és un diari catalanista d'esquerra. I és Almirall també qui organitza el Primer Congrés Catalanista (1880), crea la primera gran associació patriòtica, el **Centre Català** (1882), promou el primer moviment solidari del nostre poble entorn del **Memorial de Greuges** (1885) i dóna la nostra primera doctrina política amb **El Catalanisme** (1886). I bé : Carles Cardó, que en el seu llibre fa esment de figures catalanes secundàries i fins diré terciàries, no troba l'avinentesa d'esmentar-hi el nom de Valentí Almirall, ni el del Centre Català. Liquida tot aquell període dens i interessantíssim amb uns quants mots : « **Après quelques tentatives prématurées....** » I salta seguidament fins a la Unió Catalanista, tot fent-la sortir a escena quatre anys abans d'ésser creada.

Al voltant d'Almirall s'havia situat un grup d'homes de vàlua considerable, tots liberals i avançats : Joaquim M. Bartrina, Frederic Soler, Conrat Roure, Eudald Canibell, Antoni Feliu i Codina, Manuel de Lasarte, Artur Gallart, Pere Sacases, els germans Alfons i Pere Ravetllat. Un altre grup, el de **La Renaixença** (periòdic que de revista passà a diari des de cap d'any del 1881) també era liberal, encara que alguns dels seus homes fossin conservadors ; Angel Guimerà, que n'era la figura més destacada, fou tota sa vida un home, no ja liberal, ans encara d'idees independents i audacioses. Com a avant-guarda del liberalisme, actuà la revista **L'Avenç** en les seves dues èpoques (1882-1886 i 1889-1893), i principalment els anys últims, en què va prendre un caràcter radical, tant en el sentit català com en el social i el filosòfic.

Hi hagué el grup de Mossèn Collell amb la revista vigatana **La Veu del Montserrat** i després **La Veu de Catalunya** setmanari. Aquest grup sí que era antiliberal. El seu doctrinari fou Torres i Bages. Val a dir que el fet d'haver caigut aleshores els Jocs Florals en mans d'elements en gran part dretistes contribuí a donar al catalanisme un aspecte reaccionari i estantís que no li corresponia verament.

A les darreries del segle passat i a les primeries de l'actual, el catalanisme d'esquerra va crèixer. El periòdic **Catalònia**, de Cases-Carbó, duia precisament aquest subtitol : « periòdic nacionalista liberal ». Liberal i d'avançada era la revista setmanal **Joventut**. Liberal, i radical i tot, era el setmanari **La Tralla**. Amb Martí i Julià i altres, la Unió Catalanista es liberalitzà plenament. L'any 1904 apareixia **El Poble Català**, setmanari catalanista, liberal i democràtic, que el 1906 es convertia en diari, i mesos després s'inaugurava el Centre Nacionalista Republicà, presidit per Jaume Carner i en el qual figuraven homes liberals procedents de la Lliga, com Ildefons Sunyol i Lluhí i Rissec i altres procedents de la Unió Catalanista com Antoni Sunyol i Jaume Gubern.

L'any 1910 els partits republicans que havien entrat a la Solidaritat Catalana es fusionaren en la Unió Federal Nacionalista Republicana, el líder de la qual va ésser Pere Coromines. Caiguda aquesta després de la seva coalició del 1914 amb els lerrouxistes, el Bloc Nacionalista Republicà (líder, Francesc Layret) i el Partit Republicà Català (líder, Marcelí Domingo) accentuaren la tendència esquerrista. I així mateix la Federació Democràtica Nacionalista i Estat Català de Francesc Macià. L'Acció Catalana, fundada l'any 1922, era plenament liberal i democràtica així com el seu órgan el diari **La Publicitat**, en el qual col.laborava Carles Cardó amb el pseudònim de R. Vespella. I no cal que expliqui ara el predomini del catalanisme esquerrista durant la segona República Espanyola perquè tots tenim encara ben presents les idees, els fets i els homes d'aquell periode.

No. El corrent liberal i esquerrista del catalanisme no és ni ha estat un rierol mesquí i verinós. Ha estat i és un riu de bona font i de bon cabal. Té el seu origen llunyà en l'antiga tradició democràtica de Catalunya. Els nostres vells cristians d'aquesta tendència predominen en la història del pensament català. I els heterodoxes catalans formen un llarg rengle, encara que certs historiadors i polemistes hagin tingut cura de dissimular-ho.

Ultra els homes ja anomenats, cal posar en la llista dels catalans il.lustres pertanyents als múltiples matisos liberals : Pere Mata, Ribot i Fontseré, Víctor Balaguer, Lluís Cutxet, Sunyer i Capdevila, Roca i Roca, Pere Estasén, Apelles Mestres, Massó-Torrents, Lluís Companys, Alfred Opisso, Alexandre Cortada, Jaume Brossa, Constantí Llombart, Feliu Pizcueta, Sanpere i Miquel, Santiago Rossinyol, Ignasi Iglésies, Ramon Turró, Serra Hunter, Gabriel Alomar, Joan Creixells, Rafael Campalans, Joan Lluhí, Jaume Aguadé, Carles Rahola i molts més. I no anomenem els qui encara son vius i, dins de Catalunya o a l'exili, mantenen l adoble idea liberal i nacional.

Parlant de Pi i Margall, Ferrer i Guardia i Pompeu Gener, escriu Cardó : « **Attribuer, comme quelques-uns l'ont voulu, à ce petit courant antichrétien et anticatalan l'origine du catalanisme, c'est trahir la vérité historique et manquer de respect à la patrie.** »

Els qui haguessin fet una tal atribució, serien verament dignes de blasme, encara que nomes fos per la tria i l'acoblament dels tres noms. Però Mossén Cardó hauria de dir qui són els al.ludits, si és que no es tracta d'una de tantes confusions seves. Es inversemblant que algú hagi posat Francesc Ferrer i Guardia, el pedagog anarquista afusellat injustament el 1909, com un dels fundadors del catalanisme.

La realitat és que l'aportació dels homes liberals i d'esquerra al moviment catalanista i en general a la cultura catalana contemporània, no ha estat inferior a l'aportació dels homes de dreta. Catalunya és de tots els catalans. Catalans de totes les tendències l'han honorada i servida. De tots necessita per a sostenir-se i créixer i triomfar. Qualsevol propòsit d'excloure un estament o una tendència d'aquesta unitat de sang i d'esperit afaiçonada pels segles, és una ferida greu a la causa de tots els catalans, a la causa que per tots ha d'ésser constantment i solidariament mantinguda. El sol fet de la convivència i del treball patriòtic en comú per part dels catalans, és ja un fet de liberalisme.

Catalunya serà liberal o no serà.

La força de la democràcia

Les eleccions americanes han causat una viva sorpresa i hom encara es frega els ulls davant el gairebé miracle operat per aquella democràcia que ben lluny de viure d'esquena a la realitat s'hi acara i s'esforça per a fer-se digna dels seus gloriosos antecessors. Certament, no manquen les falles i algunes són de gruix considerable, però la premsa no ha pogut evitar el triomf demòcrata ; la força tentacular del diner no ha fet guanyar el seu favorit, i Wallace — tret de certs indrets — ha pogut comptar els seus partidaris.

Ha estat dit que el resultat de les eleccions nord americanes és la resultant de la maduresa d'un poble. Certament, la llibertat en la votació, en la propaganda i la netedat en l'escrutini són prou reveladors d'aqueixa maduresa. Els mateixos contendents hi ajuden fent-se esclaus de les maneres esportives, allargant la mà al vencedor, respectant aquest la dissort del contrari i tots ells oferint una col.laboració a l'escala patriòtica.

Els obrers han demostrat com és d'eficient llur força quan saben prescindir de les falses sirenes que canten notes de demagògia. No s'ha produit a Nord Amèrica l'error dels obrers alemanys fent una política de diversió i facilitant el triomf d'Hindenburg. Era evident que votar per Wallace era pràcticament votar per Dewey si es té en compte la seva infima possibilitat de victòria. Però els obrers americans han estat conscients dels perills i no s'han deixat arrossegar pels qui a fi de comptes — i tot i ésser als antípodes — treballaven per la candidatura conservadora.

Els nostres amics figuren entre els qui han estat agradablement sorpresos pels resultats electorals. Tots celebrem la victòria d'aquest home tenaç que és Mr. Truman i voldríem creure que la diplomàcia americana, lliure ara de compromisos, rectificará els mals passos que ha donat en molts llocs i principalment a Espanya.

Els republicans, pel nostre compte, tenim el deure d'apropar-nos a les organitzacions obreres que han possibilitat aquella victòria esclatant i demanar-los la lògica conseqüència de llurs sufragis.

EN EL VIIIe ANIVERSARI

Flors a la tomba de Companys

BARCELONA, octubre. — Amb motiu de l'aniversari de l'afusellament del President Companys, foren innombrables els ciutadans que dipositaren corones i ramells de flors al lloc on reposen les despulles del gloriós català víctima de l'odi falangista.

Elements procedents de tots els sectors socials catalans concorregueren a la Via de Sant Jordi del Cementiri Nou de Barcelona, per tal de palesar llur record emocionant envers el President màrtir. A primeres hores del matí, els nostres amics compareguéren amb una gran corona, amb una llaçada amb els colors nacionals i amb la següent inscripció : « Catalunya a l'Honorable President Companys ». Fou col.locada respectuosament i amb un silenci vertaderament impressionant. Durant tot el matí hi anaren homes, dones i infants, tots els quals portaren ramells i flors. Quina devoció, amics de l'exili, comportava la trista i senzilla cerimònia !

Com a detall curiós, que demostra com el sentiment català nia en el més pregon de l'ànima, us volem donar una prova de solidaritat succeïda en aquell matí. Quan els nostres amics entraren al cementiri foren apropats per un senyor elegantment vestit, el qual els digué : « Molt bé, molt bé. Mireu, amics, si véieu algú que fes acció de detenir-vos pel vostre acte digne i patriòtic, allà, veieu ?, hi ha el meu cotxe. Agafeu-lo i marxeu avall.... El xofer ja sap què ha de fer i com s'ha de comportar. Abans que tot som catalans i Companys era el President de Catalunya ! ».

Els nostres amics realitzaren la comesa sense haver d'utilitzar els bons serveis d'aquell ciutadà anònim. Però una hora més tard, un inspector del servei de cementiris de l'Ajuntament es dedicà a treure la llaçada que ostentava la bandera barrada. El nom del « zelós » funcionari queda retingut per a fer-lo passar a la petita i negra història.

La premsa clandestina ha dedicat uns fulls extraordinaris a la commemoració de la luctuosa diada. Els nostres amics, així com els d'Estat Català, han exalçat la figura màrtir i fan prometença de fidelitat als ideals de catalanitat i de llibertat. — C. 3.

A SANTIAGO DE XILE

Els nostres amics de Xile publicaren al diari « La Hora » de la capital un « In memoriam » del President Companys acompanyat d'una fotografia. En la mateixa edició el diputat galleguista R. Suárez Picallo hi signa l'article « Un màrtir de la Democràcia. — Luis Companys ». Aquell gran amic de Catalunya analitza la infame sentència contra el President, i, entre altres consideracions d'un gran pes contra els motius de l'assassinat escriu : « Leyéndola (la sentència) se nos viene de golpe a la memoria el dicho famoso de Unamuno referente a los militares de su Patria : « En España es muy fácil militarizar a un civil, pero absolutamente imposible civilizar a un militar ».

ELS ACTES DE MONTPELLER

Com cada any, tal com informàrem en la nostra passada edició, els nostres amics de Montpeller commemoraren la trista diada aniversària de l'afusellament del nostre President.

Els partits i organitzacions que s'adheriren als actes de Montpeller són els següents :

Casal Català, Acció Catalana Republicana, Moviment Socialista de Catalunya, Unió de Rabassaires, Delegació de la Creu Roja, Esquerra Valenciana, Izquierda Republicana, Confederació Nacional del Treball, Unió General de Treballadors i Partit Socialista Obrer Espanyol. Aquest darrer era portador d'una magnífica garba de flors.

DE CATALUNYA ESTANT:

LA CONSCIÈNCIA DELS CATALANS

BARCELONA, octubre. — Amb tota la faramalla que el franquisme acostuma a posar en tots els actes que realitza, ha tingut lloc la celebració del centenari de la inauguració del « carril de Mataró ». El programa era oficial, fred, encarcarat i del més pur estil provincial. Es tingué molta cura a silenciar que el primer tren que circulà a la península fos en terra catalana. En les emissions de ràdio i en els articles de premsa, el nom de Mataró restava gairebé a l'ombra i ja no cal dir que el nom del promotor del primer tren, Miquel Biada, no ha constat enlloc.

Per contra, han volgut honorar la memòria del Marquès de Salamanca, qui patrocinà la idea del segon ferrocarril (Madrid-Aranjuez), i la seva efigie figura en una emissió especial de segells de correus. L'« oblit » oficial, però, ha estat rectificat pels mataronins els quals han homenatjat Miquel Biada per mitjà d'un monument. El fet ha produit el seu enrenou i l'amor a la veritat i a Mataró ha valgut unes dimissions dins de l'Ajuntament i de la mateixa Comissió d'Homenatge. El fet diferencial ha estat palesat un cop més per una i altra banda.

Segueixen els atracaments. El passat setembre, entre 11 i 12 del matí, tocà el torn a l'Agència del Banc Hispano-Colonial de la Plaça de Mossèn Cinto. Es presentaren vuit individus baixats de dos autos i es feren ràpidament amos de la situació amb l'ajut d'unes amenaçadores metralletes. S'emportaren 720 mil pessetes i les 17 mil d'una persona que acabava de cobrar i romania dins l'establiment. Es objecte de sucosos comentaris el fet que l'atracament tingués lloc en el precis moment en què l'habitual guàrdia estigués absent. Complicitat ?

Pocs dies després, fou assaltada i robada la « Banca Pérez López » de Coll-Blanc. Els atracadors anaven carregats de pistoles, metralletes i de bombes de mà. Decididament, el « règim » vigila d'allò més.... els polítics.

Un full clandestí comenta : « La descomposició interior de Falange s'acaba de fer manifesta gràcies a uns pasquins enganxats a les parets de la Ciutat i segons els quals el « movimiento » no té res a veure amb tot el que ha vingut succeint d'uns anys ençà al país. La culpa, diuen els falangistes, és dels militars i de l'Església. Bé, senyors falangistes — diu el full —, aleshores, ¿ per què heu suportat tant de temps que uns senyors, per als quals descobriu una antipatia popular, tinguessin les regnes del poder ? Senzillament, perquè en sou tan responsables com ells, per no dir més, car vosaltres, i ningú més que vosaltres, fóreu els instigadors de tots els assassinats i lladronicis ». — C. 1.

LA CORUNYA, 9 novembre. — Els dos antifeixistes, Antonio Seoane i José Gómez, condemnats a mort el 18 d'octubre per un Consell de Guerra han estat afusellats a la matinada. Malgrat les innombrables peticions de commutació de pena Franco ha fet acomplir la terrible sentència.

LLEIDA, octubre. — Feia anys que no havíem estat a Lleida. Després d'haver-la visitada ens sentim l'ànim i l'esperit reconfortats, sobretot perquè ens n'havien parlat en tons pessimistes i pretenent fer-nos creure que les petjades dels nostres dominadors hi havien deixat forta senyal i que, per tant, avui, imperava damunt la ciutat del Segre l'esperit dèspota del vencedor. Sortosament, però, a la nostra manera de veure-ho, no és pas així. Ho hem pogut constatar i volem exposar-ho tal com ho hem observat.

(Passa a la segona pàgina)

El governador de Barcelona ho ha dit: «Que nadie se preocupe por las elecciones, ya que solamente saldrà quien yo quiera»

DE CATALUNYA ESTANT...

(Ve de la 1.a plana)

Lleida, avui, està que bull. A tot arreu s'aixequen noves construccions. Prop de la Banqueta,s'està bastint un edifici de nou pisos i la vida, la vida material de la ciutat, és exhuberant i tendeix al constant engrandiment.

Espiritualment, Lleida, roman ben catalana. Arreu, encara, hom veu les « quatre barres » o bé inscrit el nom de Catalunya.... L'invasor, el dominador, potser no s'ha vist amb cor d'esborrar-lo i fer-lo desaparéixer. I a la Paheria, a la façana de la Paheria, han estat conservats els tres grans escuts de pedra que donen fe de l'existència de la nostra nacionalitat.

També els taxis públics exhibeixen, en colors, l'ensenya catalana a les portelles dels cotxes. Les cartelleres dels anunciants, gallardament, llueixen a la vista de tothom la nostra bandera i els noms de la Plaça de Catalunya, Cinema Catalunya i Cafè Catalunya, no han estat requerits per a la llur desaparició.... A les llibreries són exposades, obtenint un gran èxit de venda, les obres escrites en català. Principalment, els llibres suara apareguts, els quals constitueixen una novetat per a bona part de la gent que es dedica a adquirir-los.

Per ara, no s'han sortit amb la seva. Tanmateix, però, tampoc no és probable que se'n surtin. I és que si la consciència dels catalans, en perpetrar-se l'horrible crim del 18 de juliol del 1936, encara no havia arribat al màxim grau de maturitat nacionalista, estava suficientment desperta i preparada perquè els nostres enemics no sortissin bé dels propòsits i males intencions que guien i dominen les accions dels seculars enemics de la nostra terra. Podrem trigar, però els vencerem ! — C. 5.

BARCELONA, novembre. — Amb motiu de la diada de Tots Sants, els catalans han acudit en gran nombre al Cementiri Nou per tal de dipositar flors a la tomba del qui fou primer President de Catalunya Francesc Macià. La desfilada per la Plaça de la Fé no s'interrompé en tot el dia i patrullaren moltes forces de policia.

Vist la muntanya impressionant de flors hom les féu treure i foren dipositades en un recó.

Els catalans han desafiat una vegada més l'odi dels tirans i han manifestat amb tot el respecte l'amor a llurs grans homes. El franquisme sap que en el poble hi ha un gran neguit de llibertat i de catalanitat que demà esclatarà irremissiblement.

Els pro-nois de « La Lliga » volien anar a les « eleccions » — contra el parer dels « vells » —, però ho han hagut de deixar correr en no obtenir garanties ni facilitats de propaganda i en saber de « viva veu » que els resultats serien a la mesura dels capricis governamentals. Anotem, entre els noms de candidats que corren, els següents : Jesús Ulled, Roure i Carricarte, Capdevila i Borrull, Calviño Correa Vegilsson, Roda Ventura i Parpal. — C. 1.

Homenatge a Azaña

Seguint el tradicional costum, « Izquierda Republicana » ha commemorat a Montauban el VIIIé. aniversari de la mort del seu il.lustre President. Totes les organitzacions republicanes acudeixen a la capital del Tarn i Garona per tal de testimoniar llur record i fidelitat a una de les figures senyeres de la II República.

El qui fou President de la República Espanyola recollí, en un moment donat, la gairebé unanimitat de simpaties en el camp republicà, Home d'una gran vàlua intel.lectual i esquerrà cent per cent fou objecte de totes les calúmnies per part de la reacció espanyola que veia en ell la base més sòlida de les noves corrents populars dins d'una Espanya que maldava per trencar el cercle de ferro que havien forjat la Minarquia i els interessos feudals del país. Catalunya, la pedra de toc del liberalisme, tingué en Dn. Manuel Azaña un dels deus més obstinats defensors. Des de Castella — i amb el nobilíssim Dn. Luis Bello — reactualitzà l'esperit obert i cavalleresc que duia per nom Nicolàs Salmeron.

Tots els catalans recordem amb admiració el discurs que Dn. Manuel Azaña pronuncià l'any 1930 en el Restaurant « Pàtria » de Barcelona. La conferència sorprengué per la claretat i valentia amb què enfocà el problema de les reivindicacions nacionalistes catalanes. ¡ Quin contrast amb la por de tants i tants intel.lectuals i polítics liberals espanyols ! ¡ I com sofrí, precisament, per haver-nos defensat amb tan d'aferrissament !.

Dn. Manuel Azaña fou dels pocs que no es desdiren des del poder. En cap moment de la discussió de l'Estatut no abandonà les idees que havia proclamat des de l'oposició. Per això el poble català li féu un bell lloc en el cor i mai no desaprofità l'ocasió de testimoniar-li el seu afecte. Aprovat l'Estatut, vingué a Catalunya on se li féu una entusiasta rebuda. La foto que reproduim és d'aquella època i es mostra al costat d'aquell altre gran ciutadà — Francesc Macià — que féu possible, comptant amb la unitat nacional, recobrar per al nostre poble una bona part de les llibertats que pledejava.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA no oblida la noble figura republicana — perseguida per la Gestapo i pels franquistes a França — i n'és una prova l'adhesió entusiasta amb què cada any tots els militants del Tarn i Garona acudeixen als actes commemoratius.

Les Nacions Unides a París

per J. Quero Molares

UN PRIMER BALANÇ

En el Palau de Chaillot s'ha celebrat el dia 24 d'octubre darrer el « Dia de les Nacions Unides », festa internacional, instituïda per l'Assemblea per tal de commemorar l'entrada en vigor de la Carta de les Nacions Unides. A París, on es troben reunits els delegats de les nacions membres de la nova organització internacional nascuda de la guerra, era natural que la diada prengués un gran relleu i que s'aprofités l'avinentesa per a pronunciar discursos plens de fervor i de fe. Per un moment l'esperit de companyonia ha dominat la contesa que agre o irònica, quan no és simplement ofensiva i de mala fe, es prosegueix a diari al voltant de les taules de les Comissions. Moment d'esplai i de descans en el qual han pogut participar totes les delegacions, que dies després es reunien de nou en Assemblea i adoptaven per unanimitat la resolució presentada per Mèxic que demana a les grans Potències que renovin llurs esforços per a acabar amb llurs divergències i establir una pau durable. Les paraules del Sr. Padilla Nervo foren acollides amb entusiasme i la sessió prengué la intensitat dels grans moments històrics. A aquesta magnífica manifestació de solidaritat internacional ha succeït immediatament l'aspra lluita política que oposa unes nacions a altres en el si de les Nacions Unides.

NOUS ACORDS

Per unanimat han estat aprovades dues resolucions de caràcter jurídic que fan referència a la inscripció i publicació dels tractats internacionals.

També s'han aprovat unes resolucions relatives a la transmissió d'informacions sobre els territoris no autònoms. En el fons d'aquestes resolucions es mou i remou el problema colonial. L'abast de la qüestió és posat de relleu pel seu sol enunciat. Del règim colonial, sinònim d'explotació i d'injustícia, al sistema de tutela (la Carta de les Naciones Unides diu d'« administració fiduciària », el que ens sembla massa complicat) encaminat al progrès econòmic i a la llibertat política dels pobles no autònoms, la diferència de mètodes i de propòsits és radical. El problema desvetlla crítiques i suspicàcies. A les Potències colonials se les denuncia en raó d'abusos comesos i elles es queixen de la immixtió estrangera en la vida política de les colònies que amb la seva indiferència pel benestar dels pobles no autònoms augmenta les dificultats de l'administració metropolitana.

UN DESACORD FONAMENTAL

L'Assemblea ha adoptat per 40 vots a favor, 6 en contra i 4 abstencions una resolució sobre l'energia atòmica. Resolució no vol pas dir acord. En el curs dels debats de la Primera Comissió i de l'Assemblea la majoria i la minoria s'han llençat els arguments com si fossin rocs i han denunciat la mala fe de l'adversari.

De totes maneres, la situació no *s'ha agreujat, i com feia remarcar* el Ministre Sr. Ramadier, destacant-ho com un fet nou i d'importància el Sr. Vychinsky, en parlar dels contingents d'energia nuclear, semblava que obria l'esperança d'una futura col.laboració internacional. Sense entrar en l'examen dels fets i dels arguments presentats en el curs de la discussió, es fa dificilíssim d'admetre el punt de vista de la minoria (URSS, Bielo-Rússia, Ukrània, Polònia, Tchecoeslovàquia i Yugoeslàvia) respecte la mala voluntat i pitjors intencions dels E.U.A., quan quarenta nacions comparteixen un criteri radicalmente contrari. En aquest debat sorprèn l'ús i l'abús d'arguments jurídics per part de la delegació soviètica que topen naturalment amb el sentit realista de la mentalitat anglo-saxona que es malfia de la lògica. No és menys extraordinària la defensa de la sobirania nacional de l'Estat que fan les noves democràcies i l'acceptació de la seva limitació per part de les velles democràcies. Democràcia i Revolució semblen haver canviat els papers.

En definitiva, la qüestió de l'energia atòmica depèn de les pròximes consultes a les quals invita, la Resolució adoptada, als E.U.A., Canadà, Gran Bretanya, França, URSS i Xina, de la mateixa manera que la qüestió de Berlin, per interposició del veto soviètic en el Consell de Seguretat, roman en un punt mort.

L'ELECCIÓ DE TRUMAN

Tracti's de la que podríem anomenar política atòmica, del problema de Berlin o de la Unió Occidental i de la seva possible transformació en una unió Atlàntica, l'elecció del President Truman aferma i confirma l'orientació seguida per la política exterior americana. Es evident que el triomf democràtic, deixant apart la sorpresa que produí a les N. U., aporta a l'acció política presidencial l'assentiment de la majoria del seu poble, que s'hi solidaritza i invita a continuar-la.

A l'entorn de Wallace s'ha fet massa soroll perquè es pugui dissimular ara el ridícul de les seves pretensions presidencials. Esclafat i per terra, arrossega en la seva caiguda el prestigi comunista als E.U.A. El fet que el Kremlin ha ajudat a crear el fantasma Wallace augmenta i fa més forta la realitat Truman. En els anys decisius que seran els de la seva presidència caldrà no oblidar la llicó d'aquestes eleccions. Fer-se il.lusions és perillós fins i tot pels marxistes.

EL PROBLEMA ESPANYOL

Amb motiu d'una qüestió secundària, el problema espanyol ha estat evocat a la Comissió jurídica de les N. U. A fi d'evitar falses interpretacions exposarem concretament el cas. Es tracta de la transferència a les N. U. de les funcions i poders exercits per la Societat de les Nacions en relació a un conveni sobre les estadístiques econòmiques. Qüestió tècnica sense abast polític. Ara bé, en el projecte de Resolució sotmès pel Consell Econòmic i Social a la Sisena Comissió es deia en un darrer paràgraf que mentre el Govern Franco seguiria al poder ni l'esmentat Consell ni la Secretaria General de les N. U. no entrarien en relació amb ell, pel que fa referència al Protocol i Conveni sobre les estadístiques econòmiques. Per 21 vots contra 14 i 13 abstencions aquest paràgraf fou suprimit. Si tenim en compte que l'ús no recomana clàusules semblants i que la matèria només té un caràcter tècnic, els amics de Franco hauran pogut mesurar encara la profunda repugnància que desvetlla l'actual règim polític espanyol.

De totes maneres, el succeït en el si de la Sisena Comissió ens confirma en el nostre criteri favorable a adoptar una posició defensiva en el plet espanyol. Per això preferiríem que la qüestió es discutís amb motiu de la proposta de Bolívia, la qual cosa obligaria llurs defensors a demostrar que el Govern franquista és un govern democràtic, que no té res a veure amb el que fou condemnat per una Assemblea anterior en raó del seu origen i activitats feixistes. La contraofensiva podria ésser fulminant.

La discussió no està lluny, si el problema de treball que preveu el tancament de l'actual reunió pel dia 8 de desembre pròxim, i que acaben d'aprovar les N.U., és dut a terme. Perqués sigui una realitat caldrà mantenir un ritme accelerat de treball, cosa no gaire fàcil d'aconseguir. Però, en tot cas, la sessió no podrà allargar-se més enllà de les festes de Nadal.

EL PANDIT NEHRU

No volem cloure aquesta impressió de conjunt sobre les activitats de les N. U. a París, de les quals hem deixat apart els dos conflictes de Palestina i Grècia, sense esmentar el discurs que el Pandit Nehru ha pronunciat davant l'Assemblea. Tots els catalans l'haurien de llegir. Per a nosaltres ha estat una gran sorpresa i la seva profunda impressió roman viva com el primer dia. Un poble sense armes pot triomfar d'una nació poderosa per la força de la seva voluntat d'independència, ha declarat el primer ministre de la India. El que cal, es voler, tenir confiança i acceptar els sacrificis. Tres coses que estan al nostre abast si allunyem els escèptics i els masells. Les paraules del Pandit Nehru són un missatge ple d'esperances pels pobles oprimits.

NOTICIARI POLITIC

CONFERENCIA DEL SENYOR ALBORNOZ

El dia 30 d'octubre, el Cap del Govern republicá, senyor Alvaro de Albornoz, donà una conferència, en francès, al « Centre d'Etudes de Politique Etrangère », de Paris. Assistiren a l'acte els membres del Govern i destacades personalitats polítiques exiliades.

El conferenciant explicà les misèries de la política de la no-intervenció i posà de relleu l'incompliment de la Carta de l'Atlàntic, així com dels acords de l'ONU. Acabà amb el següent advertiment : « Es podrà trobar una solució al problema espanyol amb el Govern de la República o sense ell, però no contra ell ».

El senyor Albornoz fou presentat, amb frases d'elogi, per un membre del « Centre » i invità els assistents a l'acte a fer — segons el costum — les preguntes que es creguessin necessàries sobre els termes de la conferència. Ningù no féu ús d'aquesta invitació.

DES DE MEXIC

Signat per 50 militants d'« Izquierda Republicana » de México, ha estat cursat un cable al Consell del mateix partit a París. Heus ací els seus termes : « Reiteramos seno Partido posición favorable acción eficaz hacer posible restauración República España. Ante publicación pacto socialistas, encontramos aceptables sus bases como fórmula satisface ampliamente salida decorosa refiérese carta España agosto a Quemades, pedimos actuación rápida Partido facilite realización, restableciendo dicho fin acuerdo solidaridad urgente acción antifranquista republicana con Partidos fueron nuestros aliados primer bienio bajo dirección Azaña ».

Entre els signants figuren, Carles Esplà, Manuel Alvarez Ugena, Aurelio López Malo i Miguel Granados Ruiz.

L'ACTITUD DEL SENYOR DE FRANCISCO

L'ex-President del PSOE ha fet unes llargues declaracions a un redactor de l'Agència « Ider-Presse » de París. Es mostra contrari al pacte fet públic darrerament pels membres de la Comissió Especial, diu que hi son contravinguts els acords de Tolosa i que els socialistes no estan d'acord a signar amb els monàrquics carregats de responsabilitat i cómplices de Franco. També opina que la Comissó Especial hauria de comparèixer davant un Congrés del Partit per donar compte de la conducta dels seus membres. Segons el senyor De Francisco, no existeix més que un compromís verbal entre els emissaris d'Estoril i la Comissió Especial. I remarca que continua al marge de tota activitat política per bé que segueix de la vora tot el que passa dins del PSOE.

EL TRIOMF DE MR. TRUMAN

En conèixer-se el resultat de les eleccions, Dn. Diego Martinez Barrio, President de la Repùblica, envià el següent cablegrama al President dels EE. UU. : « Amb una sincera joia us felicito pel triomf obtingut. Els demócrates espanyols tenim encara l'esperança en els demòcrates nordamericans que poden alliberar els pobles opresos. Us saludo fraternalment ».

LA FUGIDA D'UNS LLUITADORS

Informa « El Socialista » que el dia 25 d'octubre pogueren passar a França 28 guerrillers i una dona, tots ells procedents d'organitzacions socialistes d'Astúries. Són els mateixos que denunciaren les atrocitats comeses en aquell país per la Guàrdia Civil. De resultes d'aquesta denúncia feta a les ambaixades de Madrid, Franco manà a la Guàrdia Civil, a forces del « Tercio » i mores que fessin l'encerclament total dels lluitadors d'Astúries amb el propòsit d'exterminar-los tots. Vist el perill que es corria, fou acordat que els elements més significats procuressin salvar-se a França, la qual cosa s'ha acomplert feliçment. Es tracta de braus lluitadors que s'han mantingut, durant onze anys, fustigant les forces franquistes del Nord-Oest d'Espanya.

ECONOMIES DRACONIANES

El Govern de la República ha comunicat als seus funcionaris que queden cessants a partir del mes de novembre. Per ara i tant, la mesura afecta els alts i els modestos càrrecs. Hi ha qui àdhuc parla de la supressió dels honoraris dels ministres. La mesura draconiana obeeix — es diu — a les dificultats de tipus econòmic que sofreix l'erari del Govern exiliat.

JOSEP GUINOVART GRAU

Aquest militant nostre ens escriu des de Saissac (Aude) pregant-nos que fem avinent als nostres lectors que si bé el seu nom i cognoms coincideixen amb els d'un cintadà que figura — segons la llista de « Lluita » — entre els 80 encartats en el procés celebrat suara a Barcelona, no es tracta més que d'una excepcional coincidència, car ell no s'ha mogut de França des de l'éxode de la nostra guerra civil.

Queda complagut el nostre comunicant.

PIRENEUS ORIENTALS

Rebem la següent nota del Comitè Departamental d'Esquerra de Pireneus Orientals : « Per tal de renovar el Comitè Departamental i tractar de les qüestions orgàniques i polítiques del moment, són convocats els militants d'aques Departament a les reunions que tindran lloc a l'estatge del Comitè, 30, Rue Trois Journées a Perpinyà.

Són convocades les Federacions de Tarragona, Lleida i Barcelona-ciutat per al diumenge dia 21 de novembre, a les nou del mati, i les Federacions de Girona i Barcelona-circunscripció, per al diumenge dia 28 a la mateixa hora. Es prega a tots els interessats que no hi manquin ».

EL DIPUTAT FARRERES

El nostre amic el diputat F. Farreres i Duran després d'haver estat uns meses a França ha retornat a Mèxic.

CARTA DE MEXIC

El suicidi de Fabián Vidal

per Agustí Cabruja

Poques morts han produït tanta impressió, o consternació, entre els exiliats, com aquesta de Fabián Vidal ; una víctima més d'aquest estat d'inconsciència i d'inhumanitat en què viu avui el món... (Envellit, pobre, malalt, sense un xic d'escalf familiar i sense humor i esperança, es suicida llançant-se des de l'alta finestra de la seva habitació abaix al carrer, en un instant de follia i de desesperació. Vivia en l'arreconat i humil carrer Moctezuma, en el número 191, en el pis d'una dona vídua que li tenia llogada una alcova).

Jo havia sentit dir que l' " Escelsior " — un dels diaris més importants de Mèxic— al.legant raons econòmiques havia reduït la col.laboració de Fabián Vidal a les seves columnes a un parell d'articles al mes, en lloc de quatre i cinc que hi publicava ; i ens ho confirmaren expressant-se, més o menys, amb aquests termes :

— Sí, és cert ; i és per això que l'home, entre la malaltia que fa temps que arrossega i el neguit que produeix a una persona sense recursos veure que els seus ingressos cada dia van disminuint més i més, des de fa uns dies se'ns torna com una desferra humana... Només el veieu una mica animat quan es troba amb tres o quatre amics i pot parlar de les belles coses del periodisme i de la política espanyola del seu bon temps ; després, quan torna a quedar sol, i el contempleu allí assegut en una cadira, en qualsevol recó de la redacció, o del café del Centro Español, *us doneu compte de seguida que viu en una gran tristesa i desolació.*

També el nostre amic ens digué que feia uns dies, en preguntar a Fabián Vidal per la seva salut, aquest li va respondre : " Es cosa d'un mes ".

I qui es podia imaginar aleshores que ell al.ludia el seu tràgic fi !

⁂

Darrerament va anar a visitar-lo un agent de Franco, i li va proposar el seu retorn a Espanya, seguint tal vegada l'exemple del senyor Alvarez Buylla, l'alt funcionari de l'Ambaixada del Govern de la República Espanyola a Mèxic, el qual, com ja haureu llegit, fa unes setmanes va passar-se al franquisme " con armas y bagajes ", com deia irònicament, comentant aquesta deserció de les rengleres del republicanisme espanyol la premsa reaccionària i feixistoide ; però en Fabián Vidal, amb la fermesa i dignitat que el caracteritzava, va treure-se'l del davant amb aquestes paraules enèrgiques i malhumorades :

— ¿ Per qui m'heu pres ? Preferiria morir a l'exili, enmig de la misèria, però amb tot honor, que retornar a Espanya vençut i humiliat...

Quan vaig publicar el meu llibre " La Ciudad de Madera ", ara fa precisament un any, en Fabián Vidal em va escriure una carta que la conservaré tota la vida... En el final de la seva extensa i amable missiva, escrita a mà, em deia : " ...Yo estoy aquí desde hace cinco años, enfermo y solo. Mi hija está en España. Franco me asesinó a siete de mis familiares, entre ellos dos hermanos ".

Generalitat de Catalunya

El Servei Social de la Generalitat de Catalunya ens tramet la següent nota :

Per als exiliats domiciliats en els Departaments de Seine, Seine et Oise, i Seine et Marne :

a) Les inscripcions d'adultes per als cursos de nit en Escoles de readaptació professional i per als joves, pensionats en Colegis tècnics, continuen obertes.

b) El Servei Social de la Generalitat pot anunciar que ha estat posat a la seva disposició un nombre important, però limitat, de places remunerades en centres de formació profesional, de la regió parisenca.

Tots els refugiats espanyols poden sol.licitar la seva inscripció, sempre que reuneixin les següents condicions:

1. Esser majors de 18 anys i menors de 25.

2. Estar en possessió d'una carta d'identitat que no porti cap de les mencions « domestique de maison » o « mineur ».

3. Estar domiciliats en els departaments de Seine, Seine et Oise i Seine et Marne.

4. Posseir una instrucció elemental i comprendre i conèeixer superficialment el francès.

5. Haver entrat a França abans del 1er. de Juliol del 1947.

Els candidats han d'escollir entre els oficis següents : Ajustadors, Torners, Fresadors, Enguixadors, Paletes, Empedradors, Fusters, Calderers, Soldadors o Taquimecanografs.

Els cursos tindran lloc durant tot el dia i s'assignarà als alumnes una remuneració mensual de 12.000 francs (excepte els taquimecanògrafs per als quals estan previstes beques variables, segons els casos) i podran menjar, al migdia, a la cantina de l'Escola, pel preu de 50 francs el servei.

Les peticions han de formular-se, personalment, al Servei Social de la Generalitat de Catalunya (10, rue Washington, Paris VIII. Metro George V.). Les oficines estan obertes tots els dies, excepte els dissabtes a la tarda, de 9 a 12 i de 16 a 19.

PER ALS EXILIATS DOMICILIATS A LIO I RODALIA

La Generalitat de Catalunya d'acord amb el Centre de Reclassement Professionnel, ha extès la seva acció a la zona de Lió, on tots els espanyols refugiats d'ambdós sexes, de 14 a 50 anys, poden demanar la seva inscripció per a seguir els cursos de readaptació i d'educació profesionals. Aquests cursos seran dónats en les millors escoles tècniques de Lió, durant el dia per als joves i fora de les hores de treball per als adultes.

Les inscripcions poden fer-se sigui directament al C.R.P. (Délégué Régional pour le Sud-Est : M. Pochan, 5, rue Pizay, Lyon (1er), de 9 a 11 tots els dies laborables) sigui a la Delegació del Servei Social de la Generalitat de Catalunya a Lió (Sr. Jaume Quadrat, 36, rue Juliette Récamier, Lyon, dilluns i dimecres, de 6 a 8 de la tarda i dissabtes de 10 a 12 del mati i de 4 a 7 de la tarda).

Num. d'exemplars : 5.000

El gerent : Santiago VILA

Imprimerie S. P. I., 4, rue Saulnier. Paris

JOCS FLORALS

El passat diumenge es celebraren a París els Jocs Florals. Lamentem profondament que, per influències i actituds que gens s'adiuen amb el que sempre havia estat aquesta festa, no hagin tingut el mateix esclat que els celebrats, durant aquests anys d'exili, en diferents Repúbliques d'Amèrica, a Montpeller i a Londres.

El nostre patriotisme ens obliga a no comentar tot el succeït, si bé volem creure que els catalans que formaven part del Jurat qualificador i alguns de la Comissió organitzadora, hauran comprès que llur tasca ha estat tot el contrari d'un èxit.

Per diferents motius, deixaren d'assistir a la festa, els membres següents del Comité d'Honor :

Ministre de l'Educació Nacional, senyor Yvon Delbos ; President del Consell Municipal de Paris, senyor Pierre de Gaulle ; Molt Honorable President de la Generalitat, senyor Josep Irla ; Marcel Bataillon, Professor al « Collège de France » ; Joseph Calmette, de l'Institut de France ; Pau Casals, Doctor Honoris Causa de la Universitat de Montpeller ; Pompeu Fabra, President del Patronat de la Universitat Autònoma de Barcelona, Doctor Honoris Causa de la Universitat de Tolosa ; Ventura Gassol, Escriptor i Ex-Conseller de Cultura del Govern de la Generalitat ; François Mauriac i Edouard Herriot, de l'Acadèmia Francesa ; Frederic Mistral, Caporal del Felibrige ; Carles Pi i Sunyer, Escriptor i Ex-Conseller Primer del Govern de la Generalitat; Jean Sarrailh, Rector de la Universitat de París i Camille Soula, Professor de la Universitat de Tolosa.

Tampoc no hi assistiren els senyors següents :

J. A. de Aguirre, President d'Euzkadi ni cap Conseller del seu Govern ; A. Rovira i Virgili, President del Parlament Català ; Josep Tarradelles, Ex-Conseller Primer del Govern de la Generalitat ; Joan Sauret, Diputat del Parlament Català ; Jean Cassou i Just Cabot, del Jurat qualificador, i Louis Amade i Jean Camp, membres del Comité d'Organització.

« La Humanitat », segura d'interpretar el sentiment de tots els catalans, agraeix el fraternal gest del President de la República Francesa, Sr. Vicenç Auriol, d'haver concedit dos premis a aquests Jocs Florals, un d'ells — el destinat precisament a un treball en llengua catalana — guanyat pel nostre il.lustre amic, senyor Antoni Rovira i Virgili.

També volem regraciar totes les personalitats franceses que han aportat llur escalf per al millor èxit de la nostra festa. Principalment, els membres del Jurat, senyors Jean Cassou, Marius Roques i Pierre Fouché, l'últim dels quals féu un brillant discurs en català.

Obrí l'acte un representant del Ministeri de l'Educació Nacional i tot seguit fou llegit el veredicte següent:

FLOR NATURAL : Mercè Rodoreda ; ACCESSIT : J. Palau Fabre ; ENGLANTINA : Armand Obiols ; ACCESSIT : Julià Gual ; VIOLA D'OR I D'ARGENT : Simona Gay ; ACCESIT : Maria Perpinyà.

PERE D'ARAGO (ofert pel Sr. President de la Republica Francesa) : Antoni Rovira i Virgili ; ESCLARMONDE (ofert pel Sr. President de la Republica francesa) : Enric Espeiux ; COPA ARTISTICA : Mercé Rodoreda. CONCEPCIO RABELL : Miquel Llor. IGNASI IGLESIES : Ambrosi Carrion. NARCIS OLLER : Maurici Serrahima. JOAQUIM FOLGUERA : Agusti Bartra i Joan Oliver. VALENTI ALMIRALL : Emili Vigo i R. Aramon Serra. JAUME BALMES : Ramon Xuriguera. PRESIDENT COMPANYS : A. Bernadó. JOAN LLUHI : Mossén Tarré. EUZKADI (ofert pel President d'Euzkadi) : Ezequiel Enderiz. JOSEP A. RODO : Angel Ferran. CENTRE CATALA DE L'HAVANA : Josep M. Corredor. PERE MASPONS I CAMARASA : Ramon Mas. CASAL DE CATALUNYA DE BUENOS AIRES : Dr. Solanes. CASAL CATALA DE LONDRES : Reis Bertral. CATALANS DE GUATEMALA : Josep Picó. CASAL CATALA DE LIO : Ramon Cornell. CULTURA CATALANA DE PARIS : Pere Mas i Parera. DOCTOR JOSEP TRUETA I RESPALL : Olga P. Ferrer. CATALUNYA GROP N. R. DE SANTIAGO DE CUBA : Pau Cirera. F. FERRER I MESTRES (Delegació de la Protectora de l'Ensenyança Catalana a Paris) : Josep Torrents. CASAL DE CATALUNYA DE PERPINYA : Pere Pagés. ANTONI CLAVE : Joan Triadú. EDITORIAL ALBOR : Ramon Bosch. J. CAMPS I COMA : Roderic Fonseca. ISIDRE I MARIA BALLBER : E. Granier-Barrera. LLIGA ESPIRITUAL DE LA MARE DE DEU DE MONTSERRAT DE PARIS : Antoni Rovira i Virgili. CATALANA DE CONSTRUCCIONS DE MEXIC : Joan Sauret. FOMENT DE LA SARDANA DE PERPINYA : Josep Gibert. CASAL CATALA D'ANGOULEME : Josep M. Prous i Vila. CASAL CATALA DE BORDEUS : Pere Vigués. AMICALE DES CATALANS DE PARIS : Torrents Ibern. CASALS CATALANS DE TOLOSA, MONTAUBAN I NEVERS : Pere Calders EDITORIAL RAGASOL : Joan del Pi. EDITORIAL LEE : Rosa Leveroni. FREDERIC MISTRAL : Edmond Brasés. ALFONS MASERAS : Joan Palou. EMILI VILANOVA : Lucie Bartre. PREMIS DE L'INSTITUT D'ESTUDIS OCCITANS : 1er. Premi : J. Serres ; 2on. Premi : Max Allier ; 3er. Premi : Jordi Peyronnet ; 4rt. Premi : Jean Chareton.

⁂

L'acte es veié concorregut. Fou remarcada la presència dels senyors G. Giner de los Rios, en representació del Sr. Diego Martínez Barrio, President de la República Espanyola ; Alvaro de Albornoz i esposa, Cap del Govern republicà ; el general J. Hernández Sarabia, ministre de la Guerra ; Juli Just, ministre de Governació ; i altres personalitats republicanes espanyoles, senyors Maldonado, Ayensa, Botella, López, Ortega, etc., etc., els quals havien estat especialment invitats. Totes aquestes personalitats es retiraren de la Festa abans del seu acabament.

Volem expressar, encara, el nostre agraïment al senyor Pierre-Louis Berthaud, President del Comité d'Organització, que tan eficientment ha treballat per al millor esclat de la festa, sense oblidar els seus companys i compatriotes, senyors Louis Amade, Jean Camp i Jean Lassaffre.

Ens sap greu, però, de no poder dir el mateix del senyor Isidre Durand-Balada el qual va promoure alguns incidents que hom hauria pogut evitar si hagués fet com els seus altres compatriotes franceses, en lloc de deixar-se portar per la seva excessiva passió a intervenir en les nostres coses.

Hem d'agrair, finalment, al Director de la Ràdio Nacional Francesa, Monsieur Porché, i al senyor Roncero, Cap de la Secció espanyola, la valuosa cooperació que aportaren a la nostra festa, la qual acabà interpretant-se la Marsellesa — entusiàsticament aplaudida — i el nostre himne nacional, « Els Segadors », que fou escoltat per tots els catalans que es trobaven a la sala, amb emoció i fervorosa esperança en el futur de la nostra Pàtria.

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redacció i Administració : 5, Fbg Poissonnière Tel. PRO 15-01, poste 14 Paris (IX) — Xecs postal Paris, C. 646950 Santiago Vila 5, Fbg Poissonnière Paris (IX)

2a EPOCA. — Num. 101. — 2. Novembre del 1948. Fundador : LLUIS COMPANYS Preu : 10 francs.

B.D.I.C 3937

LA DEMOCRACIA CATALANA

EDITORIAL

EL PERILL

Per a Catalunya, l'allargassament del règim franquista és perjudicial des de tots els punts de mira. Un, sobretot, ha d'inquietar-nos car constitueix un real perill per al present i per al futur immediat de la nostra terra. Es el de la provincialització, el de l'empobriment del seu sentit nacional, el de la decadència vers un trist uniformisme. Res de pitjor no podria esdevenirse que, ensorrada la farsa sagnant de l'actual règim espanyol, el sentiment català s'hagués afeblit i exigís de tots un gran esforç per al seu recobrament. Si és possible cal repartir de les bases que ja ocupàrem per a conquerir-ne de noves, però no haver de recomençar allí on altres havien arribat a una bella superació. Es tracta, només, que l'ànima dels catalans no es doblegui i que reaccionin en tots els aspectes en dignes fills d'un poble que mai no s'ha ajupit a les imposicions i a les tiranies. Es tracta, ni més ni menys, que els nostres compatriotes reaccionin en català.

Fa prop de deu anys que dura aquesta lluita entre Catalunya i el règim franquista. Fins avui per bé que s'hagi lluitat amb armes terriblement desiguals, els resultats assolits pels franquistes no corresponen, de molt, als esforços i als mitjans posats en joc. La persecució ha estat implacable, tots els nostres mitjans d'expressió — dels d'alta cultura als populars — han estat reduits al silenci, però en el recer de les llars i de les consciències, els catalans, en llur immensa majoria, han sabut romandre fidels a la Pàtria. I sempre que l'ocasió els n'ha estat donada, han volgut posar-ho de relleu.

La batalla, però, no està guanyada. El perill subsistirà tant com subsisteixi el règim de Franco. I, per tant, cal no adormir-se i posar-lo sovint — fins i tot amb tossuda insistència — de relleu. Car si el règim franquista ha pogut fer un semblant d'evolucionar en certs aspectes, per contra la persecució contra tot el que és una manifestació de la consciència catalana, és tan viva com en els primers mesos del seu triomf. L'esforç per a provincialitzar Catalunya, malgrat els fracassos, no s'abandona ni s'abandonarà i es posaran en joc tots els procediments per a assolir-lo.

Aquells que viuen a Catalunya ho saben bé. Per tant, cal que constantment estiguin previnguts i que a l'allau de forasters que envaeix la nostra terra, i sobretot la seva capital, hi oposin un rotund, un inflexible sentiment de catalanitat. Barcelona és una ciutat catalana i no pot tolerar-se que els forasters que Franco hi tramet amb aquest objectiu en desdibuixin aquesta fisonomia característica. Són els barcelonins, són els catalans que l'habiten, els encarregats de posar fre a una possible davallada i de fer comprendre als forasters que a casa nostra entenem captenir-nos d'acord amb la nostra manera d'ésser i que el nostre mitjà d'expressió — cosa que potser han oblidat certs estaments benestants que ignoren el sentit del ridícul i de la dignitat — no és altre que la llengua catalana, aquesta llengua que, per haver-se mantingut vivent en les hores més greus de la nostra decadència, possibilità el recobrament de l'època contemporània i que, ara i sempre, constitueix la millor arma contra la davallada vers un trist i insipid provincialisme.

El perill subsisteix, però igualment subsisteix la manera de vèncer-lo. Repetim-ho : cal que els catalans reaccionin en català. En tots moments, en les ocasions més diverses, no poden oblidar-ho. I envers aquells que ho oblidessin, la més saludable de les reaccions és la del menyspreu. Enfront l'ínfima minoria dels descastats i dels botiflers s'imposa la sana reacció de tots aquells que, siguin les que es vulguin llurs opinions polítiques i socials, senten l'orgull d'ésser catalans. En definitiva, es tracta de la immensa majoria d'un poble dreçat contra el perill vingut de fora. No serà la primera vegada que Catalunya el vencerà !

CONTRA LA FARSA ELECTORAL

Els nostres amics de la « Federació Nacionalista Republicana de Catalunya » (Esquerra Republicana de Catalunya, Acció Catalana, Unió de Rabassaires i Estat Català) han llançat un manifest que ha estat profusament distribuït per tot Catalunya. Posen al descobert la farsa electoral que han preparat els franquistes per als dies 21 i 28 de novembre i 5 de desembre. Contrasten la llibertat de les conteses electorals d'ahir amb les limitacions, les coaccions i els incontrolaments de les que ha convocat el General Franco. Tots quatre partits rebutgen amb indignació aqueixa paròdia electoral i demanen als catalans que s'abstinguin de concorrer a cap dels actes preparats i perfectament cuinats.

Reproduïm a seguida els passatges més importants :

« Res que vingui de mans de Franco no pot ésser acceptat pel català conscient. Només ens cal recordar els anys passats per a no dubtar de les intencions dels demòcrates d'última hora, falsos i cínics. Ningú no pot tenir en compte com a veritables eleccions municipals, aquesta farsa complicada i revellida de formes que han preparat els inventors de tantes altres fórmules propagandístiques.

La F.N.R. de C., que té el convenciment de representar la immensa majoria dels nostres ciutadans, conscients, nacionalment catalans i autènticament demòcrates, té el deure d'advertir el nostre poble de l'índole d'aquestes eleccions que es preparen, per tal que ningú no s'equivoqui en jutjar-les.

(...) Els candidats populars queden impossibilitats de presentar-se pel fet d'exigir-los una acta notarial amb les signatures dels qui els proposen, signatures que representen una vintena part del cens electoral del corresponent municipi. Compteu la quantitat de signatures que hauria de presentar un candidat per Barcelona.

Només poden presentar candidats aquelles institucions privades de caràcter semi-oficial en el fons, amb quadres directius perfectament « depurats políticament ». Queden excloses totes les associacions populars. A les viles i als pobles on aquelles institucions no tinguin cap membre, els candidats han d'ésser forçosament aquells vells cacics de sempre, reaccionaris ben fincats. La llista d'aquesta mena de candidats serà presentada a l'aprovació del governador per a esporgar algú massa liberal.

(...) S'ha fet de cada municipi un districte electoral únic. Això significa que tot candidat s'ha de presentar a tots els col.legis electorals i necessita controlar el vot i l'escrutini en tots ells. ¿ Com pot un sol candidat, sense una organització que el patrocini, tenir els interventors suficients per a aquesta feina ?

Però per damunt de tot, hem de posar a la vergonya pública l'article que concedeix el poder de no fer eleccions als municipis on el nombre de candidats presentats no sigui superior al de llocs disponibles. No satisfets d'haver negat al poble el dret de presentar els seus candidats, fins li neguen el dret mínim de triar. No queda ara ni el dret de rebutjar un candidat, ja que no el d'elegir-lo.

Finalment, aquestes eleccions no ens ofereixen garanties, ni en l'acceptació dels candidats per part de les Juntes Municipals del Cens, ni quant al funcionament dels col.legis electorals.

Hem advertit, honradament, el nostre poble de la veritat d'aquesta darrera provatura del règim franquista i falangista.

CATALA : PER TOT L'EXPOSAT, ET RECOMANEM LA MES ESTRICTA ABSTENCIO : ¡ NO VOTIS !

La Federació Nacionalista Republicana de Catalunya.

Barcelona, novembre del 1948. »

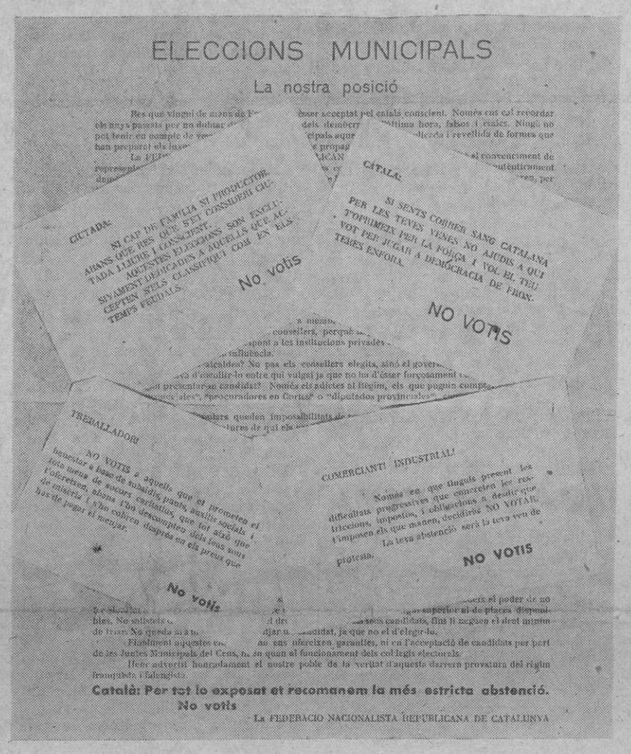

FRANCO FRACASSA A L'O.N.U.

M. Louis Lévy és un brillant periodista, corresponsal permanent de « Le Populaire » a Londres i enviat especial del mateix portantveu socialista a les reunions de les N. U. Es una de les plomes més decidides en favor de la democràcia i especialment de la causa republicana a la qual mai no ha regatejat la seva simpatia d'home avançat. La darrera incidència franquista a les N. U. li ha donat ocasió per a mostrar, amb un estil àgil i incisiu, la seva constant repulsió al règim dictatorial espanyol. Ens complaem reproduint la seva crònica del dia 19 de novembre (« Le Populaire », de París) bén convençuts que els nostres lectors ens en sabran grat.

El que és com a fracàs, ho ha estat de debò i dels que couen. Tota la preparació del senyor Arce, el delegat argentí, s'ha esfondrat. El senyor Arce tal vegada sigui un bon cirurgià, però com a manobrador és lamentable. Franco no li ho perdonarà i potser Peron tampoc.

Recordareu la qüestió de la Comissió jurídica que nosaltres havíem denunciat. La Comissió s'havia de pronunciar sobre un projecte " passant a les N. U. les funcions i poders exercits per la SDN en virtut del Conveni internacional referent a les estadístiques econòmiques ". Com és costum, el Consell econòmic i social havia, en l'últim paràgraf del text, especificat que l'Espanya franquista no podia, arran de les decisions del 1946, participar al conveni.

El senyor Arce, venint de Madrid, es presentà rialler i fent el viu a la Comissió jurídica on no té el costum de posar els peus. No han oblidat allí que reeixí a fer suprimir el paràgraf. La qual cosa, per altra part, no tenia cap abast puix que Espanya no havia format mai part del Conveni internacional sobre les estadístiques.

Això no ha estat cap obstacle perquè la premsa franquista hagi cantat victòria i els amics del " caudillo " hagin proclamat que això no era més que un començament.

Però ahir, la pilota va quedar desinflada, amb molt poca cosa, pel jurista Henri Rolin. El delegat belga, un funcionari, havia oomès l'error de votar la supressio del paràgraf davant la Comissio. Era impossible que Henri Rolin el desautoritzés. Peró explicà que jurídicament el vot no havia tingut cap valor, que amb el paràgraf o sense, Espanya no podria participar al Conveni.

El delegat de Noruega parlà en el mateix sentit. També Davies, un dels principals delegats britànics, el qual es trobava en la mateixa situació que Rolin, puix que el funcionari anglès de la Comissió jurídica s'havia deixat agafar en el parany del senyor Arce. El nostre company treballista fou dels més clars. Digué ben concretament que la Gran Bretanya no pensa pas fer marxa endarrera sobre les sentències de condemnació de què Franco ha estat objecte per part de l'ONU.

Tots els oradors que se succeïren a la tribuna donàren la mateixa interpretació del vot de la Comissió : per la supressió del paràgraf, la Comissió no ha tingut la intenció d'obrir la porta a la participació franquista.

Cap dels partidaris de l'admissió de Franco no gosà pujar a la tribuna. En canvi el delegat soviètic i d'altres delegats llatinoamericans volgueren explicar-se per tal de tallar curt a la interpretació donada pels feixistes i llurs còmplices i digueren que votarien contra el projecte.

Calia veure la cara que feien els franquistes despres de la sessió.

Louis LEVY.

Després de l'escrutini (?)

El diumenge passat el Ministre de la Governació convocà la premsa per tal de fer-li un resum de la jornada electoral. Com era de suposar, els candidats oficials guanyaven de molt els solitaris En molts pobles s'aplicà l'article 21 i es proclamaren els únics candidats.

Donava per a Catalunya la xifra del 60 per cent de votants i afegia que a Barcelona s'havien comès " algunas irregularidades ". Notícies d'Agència, però, informen que a la capital catalana només votaren 98.000 dels 210.000 inscrits al cens, i que el candidat independent (un carlí o un lerrouxista ?) havia obtingut 30 mil vots.

La nota llegida en les dues emissions de la nit del diumenge des de " Radio Nacional " de Madrid parlava d'un exemple de maduresa del poble i que s'havia donat una lliçó als pa¡sos " totalitaris ".

La premsa internacional ha acollit els resultats amb un remarcable menyspreu. La BBC observava que " els candidats havien de tenir l'aprovació oficial per a presentar-se ".

Els dies 28 de novembre i 5 de desembre tindrà lloc la celebració del segon i tercer acte de la farsa.

Heribert BARRERA

Doctor en Ciències Físiques

Heribert Barrera acaba de coronar brillantment els seus estudis universitaris amb l'obtenció, davant la Facultat de Ciències de la Universitat de París, del grau de Doctor en Ciències Físiques. Tots els amics d'Heribert Barrera — i en aquesta categoria s'hi compten tots els lectors de « La Humanitat » — aculliran la nova amb la mateixa alegria sincera amb què nosaltres la comuniquem.

Heus ací el corol.lari a un dels esforços més sostinguts i, per tant, més dignes d'admiració, realitzats per un català en el decurs d'aquests darrers deu anys i en circumstàncies sovint adverses. L'Heribert Barrera, amb una modèstia i una constància admirables, ha anat vencent en totes les proves per a les quals s'havia preparat : llicenciatura i enginyerat químic, llicenciatura en ciències matemàtiques, diploma d'Estudis Superiors de Química i, finalment, Doctorat en Ciències Físiques. Una carrera brillant, que ja abans de la consagració definitiva havia donat al nostre amic un sòlid prestigi en els mitjans científics i universitaris francesos. La prova ens la dóna el fet d'haver tramès diverses comunicacions a l'Acadèmia de Ciències, unànimement elogiades, i l'haver professat durant dos anys la càtedra d'Electro-química a la Facultat de Ciències de la Universitat de Montpeller.

El fruit d'aquest esforç pogué copsar-se en l'acte del manteniment de la seva tesi doctoral que tingué lloc el passat dia 15 de novembre a l'Escola Normal Superior, de París. Davant d'un Jurat compost pels Senyors Georges Dupont, Director de l'Escola Normal Superior, Ernest Darmois, Professor de Física a la Facultat de Ciències de París, i Charles Prevost, Professor de Química a la mateixa Facultat i membre del Jurat d'Agregació, als quals va ajuntar-se Mlle. G. Couquil, Professora a la Facultat de Ciències de Montpeller i directora de la tesi presentada pel nostre amic, durant més d'una hora i mitja l'Heribert Barrera defensà el seu treball que versa sobre « Contribution à l'étude de la synthèse et de la cyclisation des acides aryl-aliphatiques ». El Jurat, els membres del qual feren gran nombre de preguntes i comentaris a la tasca de Barrera, va felicitar-lo unànimament i li otorgà la màxima qualificació : menció Molt Honorable. En el moment de conferir-li el grau de Doctor, el Professor Dupont féu un elogi de la tasca d'Heribert Barrera la qual — afirmà — « us honora a vós, els vostres mestres i el vostre poble ».

Assistiren en l'acte del manteniment de la seva tesi doctoral, el seu pare i esposa, Josep Tarradellas i esposa, Joan Tauler, Víctor Torres, Emili Vigo, Pere Puig, Salvador Puigvert, Josep Sans, Enric Roig, Josep Falguera, J. Anguera, Joan, Jordi i Enric Sauret i diferents estudiants de la Facultat de París, tots els quals el felicitaren cordialment. El nostre amic i col.laborador, fou obsequiat amb un sopar íntim ; hi assistiren la major part dels qui havien estat presents a la Sorbonne.

Després d'un breu sojorn a París, se n'ha tornat a Montpeller al seu Laboratori de l'Institut de Química. Car és en el treball i en la recerca on aquest excel.lent català ha cercat — i trobat — els majors estímuls per una tasca que ja compta amb realitzacions importants.

Per molts anys, amic Barrera ! I tant de bo que el teu exemple susciti entre la joventut catalana, idèntiques vocacions ! I tant de bo que ben aviat, en aquesta Catalunya que tu sempre has estimat i servit i en una Universitat recobrada que reprengui la bella tradició de l'Autònoma, on tu feres les primeres armes estudiantils, hi puguis exercir el mestratge del teu ensenyament !

Els governadors civils han guanyat el primer «tercio» electoral

CARTES DE NOVA-YORK

-:- *per Jaume* MIRAVITLLES -:-

ESTATS UNITS I CATALUNYA

Salvant totes les diferències de tradició històrica, desenvolupament econòmic i social, religió, costums, cultura, etc, etc, els Estats Units tenen una estructura política molt semblant a la de Catalunya.

Hi ha als Estats Units, en efecte, dos grans partits polítics que predominen en l'escena del país, el Partit Republicà i el Partit Democràtic. El primer, està integrat pels grans interessos industrials, comercials i financiers i pel sector de les altes classes mitjanes del camp i de la ciutat. El segon, el Partit Democràtic, per la petita burguesia rural i urbana, per les professions liberals i per la gran massa de la classe obrera organitzada.

El Partit Republicà, més consistent i estable que el Partit Democràtic, ha creat històricament la nacionalitat americana en la mateixa proporció, per exemple, que el catalanisme modern ha estat una creació de la Lliga Regionalista. Durant el començament d'aquest segle, el Partit Republicà dirigí el país sense interrupció, fins que es produí als Estats Units una formidable subversió històrica, filla de la guerra, que donà força creadora al Partit Democràtic. L'any 1916, en triomfar, per primera vegada en el segle, la candidatura democràtica del President Wilson es produí als Estats Units l'acte inicial de la davallada del Partit Republicà. La seva essència conservadora, la seva manca de sentit social, féu que les masses americanes, fins llavors apàtiques o representades nacionalment en el si del Partit Republicà, cerquessin el nou partit i s'organitzessin al voltant de les noves concepcions polítiques del Partit Democràtic. A Catalunya té lloc una semblant subversió política, determinada per las mateixas causes històriques, un any més tard, el 1917 com a resultes del mancament de la Lliga arran de l'Assemblea de Parlamentaris. Des de l'any 1916, amb curtes i efímeres interrupcions, el Partit Democràtic ha dirigit la política d'Estats Units, en la mateixa proporció que ho ha fet l'Esquerra a Catalunya des del període en què s'obrí al país la normalitat electoral fins a la fi de la guerra.

Les darreres eleccions que acaben de tenir lloc, ara, als Estats Units, han tingut una semblança sorprenent amb les del 12 d'Abril a Catalunya. El Partit Republicà, igual que féu en aquella ocasió la Lliga (i d'altres..) ha basat la seva campanya electoral damunt una plataforma incolora de tipus administratiu. Dewey s'ha presentat davant el país afirmant els seus dots administratius, prometent que si sortia elegit els llibres de la nació serien portats amb totes les garanties de la més ortodoxa comptabilitat.

Truman, en canvi, s'ha adreçat a la massa de la nació dient-li que no es tractava d'un problema d'administració, i menys de comptabilitat, sinó d'un problema **polític** que tenia per marc, no sols els Estats Units, ans bé el món sencer. I mentre la campanya de Dewey es desenrotllava monòtona, sense cap emoció ni contingut, la de Truman arrossegava masses cada dia més turbulentes i enfervorides. El formidable impacte dels discursos de Truman en la massa del país era tan considerable, que jo vaig escriure al President Albornoz (malgrat que, com tothom em creia que guanyaria Dewey), que si la campanya electoral durava vuit dies més, Truman guanyaria.

Es produïa, en efecte, al voltant de la figura de Truman i del seu programa político i social, aquell mateix moviment popular, profund i invencible com una onada de fons, que determinà, contra tota previsió, el triomf de Macià en les eleccions municipals de Barcelona del 12 d'Abril de 1931.

Es a dir, la Lliga a Catalunya, el Partit Republicà als Estats Units, partits respectables que han acomplert, en els dos països, i en circumstàncies semblants, una missiò històrica indiscutible, donaven pas a una formació política més apropiada a les noves necessitats i als nous anhels de les masses populars.

D'altres consideracions. Als Estats Units, com a Catalunya, al marge dels Partit Democràtic, i intentant prendre-li la seva clientela electoral, s'han presentat una sèrie de partits obrers, un dels quals, el del socialista Norman Thomas, amb l'amistat personal del qual m'honoro, s'assembla al Bloc Obrer i Camperol de l'època heroica, com una gota d'aigua a una altra gota d'aigua. El Sr. Norman Thomas, ha fet una gran campanya electoral, reunint en els seus mítings grans masses obreres i camperoles. Però a l'hora de la votació els obrers i camperols, amb un instint polític mes fi que el del Sr Thomas, l'han abandonat i han votat, en massa, el Partit Democràtic, de la mateixa manera que ho feien a Catalunya les masses populars que acudien als mítings del B.O.C. i que votaven per l'Esquerra.

La classe obrera americana, la més nombrosa i sindicalment més ben organitzada del món, no té partit polític pròpiament dit. Defensa els seus interessos econòmics i socials des de les seves organitzacions de classe, sindicats, cooperatives, banques socials, etc, etc, i els seus interessos polítics i humans des del si del gran partit del poble, que és el Partit Democràtic. Tot intent de la classe obrera americana de crear un partit propi, es traduiria en la divi-

(Pasa a la segona pàgina).

ELS AMICS DELS CATALANS

LA JUBILACIO DEL PROFESSOR AMADE

Aquest estiu, a la Facultat de Lletres de Montpeller, on ha ensenyat la filosofia i la literatura espanyoles durant 30 anys, ha estat jubilat el Professor Jean Amade. Els catalans del sud de les Alberes tenim a França bons i grans amics, cap, però, de més sincer ni de més fidel que el Professor Amade. Català ell mateix, fill de Ceret, una gran part de la seva obra i de la seva vida han estat consagrades a Catalunya. La seva tesi de Doctorat, premiada per l'Acadèmia Francesa, tenia per tema la nostra Renaixença. La major part de les seves obres, en vers i en prosa, en català i en francès, han pres com a tema el seu Rosselló nadiu i, en particular, el folklore rossellonés, que és també el nostre. En fi, fa anys, gràcies al seu impuls, fou creat a Montpeller un Certificat d'Estudis Catalans, que compta, per a la Llicenciatura en Lletres, de l'ensenyament dels quals estudis s'encarregà ell mateix, juntament amb el Professor Enric Guiter.

El Professor Amade no s'ha limitat, però, a aquesta activitat científica i universitària en favor de la cultura catalana. L'any 1939, quan en uns moments tràgics els catalans arribàrem a França desemparats i vençuts, Jean Amade presidí a Montpeller un Comité d'ajut als Intel.lectuals Catalans que, amb una activitat infatigable, portà socors a la nostra misèria i permeté el sojorn a Montpeller d'un gran nombre dels nostres compatriotes, que féu sortir dels camps de concentració gràcies al seu aval i garantia. Durant l'ocupació, el Professor Amade no amagà mai, ben al contrari, la seva amistat amb els refugiats « rojos ». El deute de gratitud que per aquestes accions tenim amb ell, és dels que no s'obliden.

Aquests darrers anys, totes les manifestacions culturals catalanes a Montpeller, han trobat sempre el seu entusiasta suport. L'any 1945 presidí el Comité que organitzà a Montpeller el Centenari de Verdaguer. L'any 1946 fou mantenedor dels Jocs Florals de la Llengua Catalana i un dels animadors de la Comissió Organitzadora. Ara, en la tranquil.litat del seu retir a Ceret, d'on ha estat nomenat arxiver, és també a les lletres catalanes que consagrarà una bona part de les seves activitats, a fi d'acabar l'importantíssim estudi que té en preparació sobre la nostra poesia popular.

El Professor Amade, pel seu treball, per la seva intel.ligència, per les seves qualitats morals, ha portat els estudis hispànics a Montpeller a un molt alt nivell, del qual són testimoni l'augment regular del nombre d'alumnes i els èxits per aquests assolits. Fa uns anys, quan havent arribat al límit d'edat reglamentari la seva jubilació havia de tenir lloc, els seus col.legues de tot França van demostrar-li llur alta estima proposant-lo per la promoció a la classe excepcional — la més alta categoria en el professorat universitari francès — cosa que li ha permès de perllongar fins ara el seu treball docent. Arribat, però, a la setantena, el Profesor Amade pren avui un repòs ben merescut. Aquesta vegada, ha estat el Govern de la República Francesa que ha volgut demostrar-li el seu reconeixement elevant-lo al grau d'oficial de la Legió d'Honor.

Entre les nombroses felicitacions que ha vingut rebent Jean Amade no podia faltar-hi la nostra. « La Humanitat », interpretant el sentiment de tots els catalans, ha volgut amb aquestes ratlles testimoniar-li el nostre profund afecte i desitjar-li una llarga i sossegada vellesa.

De Catalunya estant

La carnavalada de les eleccions

BARCELONA, 18 novembre. — El governador ha vingut celebrant aquests dies innombrables conferències amb els elements addictes per tal de donar escalf a les « eleccions » de R. O. Hi ha hagut elements que ho han aprofitat per a demanar-li el permís de presentar candidatures al marge del Govern Civil, però Baeza Alegría els ha respost que l' « escalf » no ha de comportar cap entrebanc als propòsits de fer triomfar la seva candidatura. Se'ns assegura que Narcís de Carreres ha provat fortuna més lluny, prop del Ministre de la Governació, però no li ha estat donada cap mena de facilitat propagandística i ha hagut de deixar córrer les seves vel.leitats d'oposició a S. M. el *Caudillo*.

Si el règim no compta amb cap contrincant, en canvi la comèdia ha donat lloc a una infinitat de combinacions, de travetes i d'enveges que han posat a la llum pública el desori que anima els grups franquistes catalans. De fet, assistirem a una lluita de clans i el poble es disposa a riure una mica a les costelles de tots aquests « fuerzas vivas » i estraperlistes que juguen a guanyar un lloc a l'Ajuntament de la Capital. Es nota un ambient d'absència en tots els sectors de la vida ciutadana, sense que els propis partidaris del govern hagin pogut superar-lo, car ni ells parlen dels « comicis » que tant d'esclat franquista han d'assolir a tot Espanya. Els jocs estan fets i ningú no pensa en sorpreses, per altra part impossibles.

Fins avui dijous, tres dies abans de les eleccions, s'han presentat dues llistes d'aspirants al « Primer Tercio » i dos franctiradors. La llista oficial ,que demana els sufragis « Por Barcelona, por su prosperidad y grandeza », està integrada per : Melchor Baixas de Palau, Luis Caralt Borrell, Alfredo Casanova Fernández, Epifanio de Fortuny y de Salazär, Lorenzo García-Tornel y Carros, Juan Gil Senís, Pedro Roma Campi i Juan Torra-Balari Llavallol. En la candidatura carlina figuren : José Cruells Oller, José Oriol Cufí Canadell, Estanislao Feliu Oller, Juan N García Nieto Blanco, Enrique Granada Casals, Juan Guinart Roig, Esteban Masifern Muxí i José Modolell Barba. Heus ací, ara, « el nombre de un candidato cuyo prestigio — segons resa la seva propaganda — hace excusable toda fraseología y que votará el hombre de la calle : José M. Junyent Quintana ». Un altre solitari és el patrocinador del barri xinés, don Félix Roure Carricarte.

Abans de concretar aqueixes candidatures hi ha hagut, com ja hem dit, qui sap les batusses pels passadissos del Govern Civil. Les empentes han arribat fins a Madrid, passant per la C.N.S. i pel Bisbat de Barcelona. S'ha sabut, malgrat la sordina posada en les discussions, que el « castrense» Modrego insistí prop de Baeza Alegría perquè inclogués el nom de Josep M. Junyent a la candidatura oficial, sense, però, obtenir cap resultat. Ara marxa tot sol a la lluita contra la candidatura totalment carlina encapçalada amb el nom de Josep Cruells. Són recolzats pel « Círculo Español Tradicionalista de Sarrià » i edita un periòdic clandestí ferotgement antifalangista. Es disposen, segons pregonen, a vigilar amatentment les tasques de l'escrutini per a evitar que la « democràcia orgànica » els estafi la victòria.

La candidatura « idónea » compta amb un element potencial. Melchor Baixas de Palau és gendre d'en Vega de « Tranvías de Barcelona », però, tot i això, promet un millorament en els desastrosos serveis de transports que ell mateix regeix. Els cotxes — que avui fan un servei normal — ostenten propaganda electoral en favor de la casa.

En llur paperassa, uns i altres prodiguen la fraseología grata a les Cambres de Comerç : administració, administració i administració. Res de política, car són « hombres de obres » i no de paraules. La grandesa de Barcelona no hi és oblidada. Si els « oficiales » es comprometen a : « pensar alto, sentir hondo, hablar claro y obrar recto », el senyor Junyent és més concret i pensa àdhuc en; «la vitalidad y matices de las barriadas, estimulando las vibraciones poulares y sus típicos festejos, al lado del fomento de las concentraciones nacionales e internacionales en lo científico, lo artístico, lo deportivo, lo urbanístico, procurando que nuestra Ciudad sea, SIEMPRE QUE SE PUEDA, sede de los jalones del progreso mundial... ». Tanmateix, sembla que ens trobem davant l'espectacle d'« El poble gris ». Llàstima que no sapiguem gran cosa dels projecte del senyor Roure de Carricarte. No ha tingut gaire fortuna car ningù no l'ha volgut acompanyar i ha estat una llàstima, perquè el barri xinès hauria trobat un motiu de « regocijo » i d'esplendor.

L'oposició activa, els nostres amics de l'Esquerra, Acció Catalana, Estat Català i Unió de Rabassaires, s'han lliurat a una intensa campanya contra aquesta indigna carnavalada. Ultra un vibrant manifest on s'exposa als joves les característiques de les velles i liberals conteses, han llançat milers de volants impressos adreçats als comerciants, als treballadors i a tots els ciutadans demanant-los llur abstenció. Es de notar, però l'absència absoluta de pasquins i de pinzellades amb el clàssic « no botar ». — C. 1.

CARNET POLITIC

Els desorientats

Els esclarissats grups polítics que segueixen l'actual govern de la República no donen cap senyal d'esmena. ¿Com s'ha de solucionar el problema espanyol ? Per a ells només hi ha un camí : " del exilio al poder ". Mentre no se'ls faci el benifet d'una altra solució no es desviaran de llur intransigència. Nosaltres crèiem que en tant que dipositaris (?) del patrimoni espiritual de la República els esqueia més que als altres el neguit de tractar de sortir del carreró en què ens trobem, però es veu que no !

El ministre senyor Valera declarava davant els periodistes mexicans que no hi havia cap contradicció en l'actitud dels diferents partits exiliats i que existia una " unitat estratègica ". " Si se'ns oferia — afegia — un pla decorós, tots els espanyols, almenys tots els republicans, l'acceptaríem unànimement... " No ens estranya gens aquesta declaració car és la mateixa que es ve repetint a cau d'orella en verts despatxos del " Bois de Boulogne ". Bé és veritat que la " bandera " no està mai quieta i hom l'apuja i l'abaixa quan es creu convenient, segons l'interlocutor que té el banderer Daixò, pel que es veu, s'en diu " no apegarse a la rutina ni someterse a un dogma ".

" Política " demana que l'Esquerra aclareixi el punt primer de la " Declaració " llegida davant la Diputació Permanent. El seu redactor només hi ha sabut veure " generalización " i " vaguedad ". També vol que se li digui com han d'ésser evitades les falles que es denuncien. ¡ I nosaltres que creiem haver-nos fet pesats insistint continuament en un dels possibles remeis ! Tant, que més d'un cop hem parlat de la inutilitat de picar en ferro fred i de dedicar-nos a uns millors objectius.

Com que es veu que el redactor no ha llegit l'interessant discurs del nostre amic Francesc Jené, li refrescarem la memòria. En una carta datada el 10 d'agost del 1946 i adreçada pel nostre Secretari General al Excm. Senyor Dn. Diego Martinez Barrio, President de la República, es deia : " Aun haciendo honor al mismo espíritu de elevado patriotismo, que creemos inspira a todos por un igual, ello (les diferències que es manifesten en la política dels partits governamentals) demuestra y subraya la necesidad de una franca clarificación de la política republicana que permita llegar a un acuerdo inicial de principio y de táctica, el cual, al facilitar la acción conjunta, la haría naturalmente más eficaz, vigorosa y decisiva ". En la mateixa carta es feia constar el desig del Ple de Carcassona que fos el mateix President de la República qui procurés aquella clarificació convocant : Presidents de Catalunya i Euscadi, President del Govern republicà, representacions dels Parlaments de Madrid i de Barcelona, les personalitats republicanes més representatives i els representats de tots els Partits polítics fossin o no representats al Govern. No vàrem obtenir satisfacció.

En aquelles circumstàncies no hauria estat tan difícil com ho és ara d'obtenir, si més no, aqueixa " unitat estratègica " que el senyor Valera ha volgut fer veure que existeix entre tots els partits. No hauria estat, aleshores, poca si s'hagués pogut obtenir l'harmonització de les diferents maneres de defensar la República i les llibertats populars. Enteníem que, d'una manera solemne, havia de posar-se tots els grups i individualitats destacades davant llurs responsabilitats. Confiàvem que cada u hagués bolcat el seu cor i que entre tots hagués sorgit un pacte de no agressió, i, a ésser possible, un acord de principi en l'actuació davant de l'ONU. Preteníem una aspiració coincident en el substancial : l'alliberament dels espanyols. Però dissortadament pogueren més els amors propis i s'ha practicat la política de la desbandada. Els exiliats no comprendran mai per què no s'ha pogut realitzar aqueixa cosa tan senzilla de reunir els responsables de la política republicana entorn d'una taula per a sospesar-hi les possibilitats d'una acció patriòtica internacional contra el règim franquista. Els obstacles en forma de protocols, costums i reglaments, eren els que més fàcilment havien d'ésser arreconats.

No es tracta, amics de " Política " d'una solució de tipus " ministerial ". Moltes gràcies per l'inútil oferiment. El que demanem no és altra cosa que una revisió a fons de tota la política, de manera que esdevingui més congruent, més seriosa i menys encarada a les preocupacions ornamentals. I que la nostra conducta no té res de semblant amb la del franctirador, ho demostra el propi senyor President de la República quan escrivia, fa uns mesos, que " pronto, muy pronto " veuríem realitzats els nostres afanys de clarificació i de responsabilització de la política governamental. Es cert, però, que el temps passa i els afanys no donen satisfacció.

NOTICIARI

C. PI I SUNYER A PARIS

En el moment d'aparèixer aquesta edició haurà arribat a París el nostre amic Carles Pi i Sunyer. En aquesta ocasió el Consell Executiu es reunirà per a examinar les qüestions consignades en una densa ordre del dia.

GENERALITAT DE CATALUNYA

El Servei Social de la Generalitat ens comunica : « Eixamplant la seva acció, la Generalitat de Catalunya, ha creat una Delegació del seu Servei Social a Tolosa i, a la vegada, ha organitzat en aqueix centre urbà, cursos d'aprenentatge i de perfeccionament professionals com els que funcionen a París.

Actualment, doncs, les inscripcions als cursos de nit (per a les persones de 14 a 50 anys), als cursos de les Escoles de Formació Professional (per als joves de 18 a 25 anys) i als internats en Col.legis Tècnics (per a nois i noies de 14 a 18 anys), poden fer-se :

A Tolosa : 32, bis, Rue Valade
A Lió : 36, Rue Juliette Récamier i 5, rue Pizay
A París : 10, rue Washington (8) i 39, rue de Berri (8).

Recomanem a totes les persones exiliades interessades en els cursos domiciliades en les esmentades ciutats i en les rodalies de les mateixes que, sense perdre temps, demanin informes i procedeixin a la seva inscripció ».

CONSULTORI DE MONTPELLER

Se'ns prega d'advertir que el Consultori de Medicina, Cirurgia i Especialitats, que la Creu Roja té establert a Montpeller (11, rue Général Campredon) funcionarà, fins a nou avis, de 2 a 4 de la tarda. Els Drs. Córdoba, Paulis i Riudaveta continuaran tenint els mateixos dies de consulta d'ara. Els residents a Montpeller són pregats de presentar-se abans de les tres, i, els forasters, faran bé de demanar hora de visita per a estalviar a tothom una llarga espera.

NECROLOGIQUES

A Mora d'Ebre, on residia, ha mort als 79 anys d'edat, la Sra. Concepció Biset Planas, vídua del Sr. Antoni Nogués i mare del nostre estimat amic, Sr. Ramon Nogués i Biset, President de les Corts de la República. A l'acte de l'enterrament hi acudí un gran nombre d'amics que volgueren testimoniar llur afecte a la família Nogués.

A les mostres de simpatia que en aquesta ocasió ha rebut el Sr Nogués i Biset, volem fer-hi constar la de « la humanitat ».

Es amb viu dolor que ens assabentem de la mort als 81 anys d'edat de la Sra. Catarina Parès i Olivella, ocorreguda a St. Boi de Llobregat, mare del nostre bon amic Cosme Petit i Parès, l'infatigable lluitador del Comité Comarcal del Baix Llobregat i del Comité Departamental de l'Alt Garona.

També se'ns comunica la trista nova de la mort de la Mestressa senyora Teresa Pijuan Sala, esposa i mare, respectivament, dels nostres militants Salvador Sol i Teresa Sol (Le Boulou. P. O.).

El nostre Partit i « LA HUMANITAT » expressen llur més sincer condol als entristits familiars.

ESTATS UNITS I CATALUNYA

(Ve de la primera pàgina).

sió de les forces populars i en el triomf del Partit Republicà. El malaurat moviment del Sr. Wallace, malgrat el seu fracàs, ha estat a punt de donar la victòria a les forces de conservació social.

D'altres consideracions alliçonadores. El triomf popular ha estat degut, sobretot, al fet que Truman s'ha fet seva la plataforma política d'un grup creat en el si mateix del Partit Democràtic, propiciador d'una sèrie de reformes econòmiques i socials inspirades en els principis del socialisme liberal. Mentre la democràcia americana esdevé cada dia més social, la classe obrera renuncia al partit de classe arribant-se així, a la síntesi creadora de socialisme (no marxista) i llibertat, capaç de solucionar el problema polític i social plantejat al món per la nostra època.

A Anglaterra s'ha arribat a una solució semblant per procediments diferents. Allí és una organització obrera pròpiament dita, el Labor Party, la que ha pres la direcció de la democràcia política i social. Tot intent, a Anglaterra, de creació d'un partit estrictament democràtic nascut del si del « Labor », crearia la mateixa confusió que als Estats Units la formació d'un partit obrer i seria responsable del triomf del Partit Conservador.

No serà forçar l'argument si afirmem que mentre l'estructura política de Catalunya i dels països peninsulars sotmesos a la influència econòmica i social de Catalunya (Aragó, València i Andalusia) s'assembla a la dels Estats Units, la dels països peninsulars sotmesos a la influència castellana s'assembla a Anglaterra. Mentre els partits democràtics, de contingut social i recolzats per la classe obrera organitzada, interpretaran les necessitats i els anhels populars a Catalunya i altres països pertanyents a la seva esfera social, a la resta de la Península, aquesta missió serà reservada al Partit Socialista. Tots aquells que vulguin alterar aquest estat de coses, fill d'una evolució històrica que no seria gaire difícil d'explicar, es convertiran, volent-ho o no, en agents de les forces de la reacció social.

El que equival a dir, que l'estabilitat democràtica de la Península quedarà assegurada el dia que la CNT catalana i la UGT castellana arribin, no a la unitat orgànica, ni possible ni desitjable, sinó a l'entesa fraternal recolzada, políticament, en l'acord del socialisme castellà i de la democràcia catalana.

Jaume Miravitlles

LES NACIONS UNIDES A PARIS — *per J. Quero Molares*

EL REGIM ESPANYOL

Del règim polític franquista s'ha parlat dies passats a l'Assemblea de les Nacions Unides. Enmig de problemes de capital importància per a les relacions internacionals, l'atenció dels delegats s'ha concentrat un moment en la premsa falangista i en el govern espanyol, entenent per tal el que de fet usurpa la sobirania del poble a la Península Ibèrica. No s'ha tractat encara de la possibilitat d'una modificació de les Resolucions de les Nacions Unides que exclouen dels convenis i reunions internacionals al general Franco i recomana la retirada d'ambaixadors de Madrid i que Polònia voldria renovar i enfortir per a posar terme a la relaxació que s'observa en el seu compliment, mentre que Bolivia desitjaria que es deixés sense efecte, per tal que les relacions entre l'Espanya franquista i els Estats estrangers fossin lliures de traves. La qüestió tractada ha estat la mateixa evocada davant la Comissió jurídica, en relació al conveni sobre les estadístiques economiques.

UNA INTERPRETACIO ERRONIA

Les informacions incompletes i el caràcter tècnic de la qüestió plantejada, que una bona part dels periodistes perderen de vista, ha estat la causa de pensar que el vot emès en el si de la Comissió jurídica havia estat favorable a l'admissió del Govern franquista a l'acord sobre estadístiques ecnoòmiques, el que era obrir una portella i establir un precedent que forçosament havia de tenir repercussió quan es discutís el problema general. En realitat, la Comissió havia aprovat simplement la supressió d'un paràgraf, que contra ús i costum, deia que Espanya no seria invitada a adherir-se al conveni en tant que el règim actual es mantingués. Aquesta mencio era a més extraordinària si es té en compte que Espanya no s'havia adherit al conveni que es discutia. No és correcte, ni de bon gust, ni s'adiu amb la pràctica internacional esmentar els Estats que no han d'ésser invitats.

El cas és que la premsa franquista va aprofitar l'ocasió (cert és que no en té gaires) per a fer volar les campanes i anunciar l'èxit del general Franco. A aquest éxit suposat posen fi d'una manera explícita les declaracions de diferents delegats fetes a l'Assemblea. En nom de Bèlgica, el Sr. Rolin afirmava que « s'ha interpretat erròniament el vot de la Comissió com tendent a portar una atenuació, una modificació, a les resolucions de l'Assemblea general de febrer i desembre del 1946 relatives al refús d'admetre Espanya en les institucions establertes per les Nacions Unides i a no admetre-la a participar en llurs activitats, tant que el govern feixista de Franco serà al poder.... el vot de la Comissió no té aquest abast, i, en tot cas, el vot afirmatiu de la delegació belga i de molts altres delegacions no ha tingut mai una significació semblant ».

EL QUE DIUEN ELS ALTRES PAISOS

El Sr. Lange, en representació de Noruega, va dir que « tan que l'Assemblea no haurà revocat o canviat, els termes de les resolucions del 9 de febrer i 12 de desembre del 1946 sobre les relacions entre els Membres de les Nacions Unides i Espanya, ens resulta evident que mentre el govern de Franco serà al poder, Espanya no podrà ésser admesa a participar ni en els organismes relligats a la nostra organització, ni als convenis internacionals concertats o reafirmats sota els seus auspicis ».

El delegat de Cuba Sr. Belt va ésser molt més clar en les seves paraules quan deia que « interpretar la supressió d'aquest paràgraf com significant que el govern de Franco ha estat admès al conveni sobre les estadístiques econòmiques o interpretar aquesta decisió com implicant una modificació de la política de les Nacions Unides respecte de Franco manca de fonament i no té altra finalitat que enganyar — i encara per un temps molt breu — els ignorants. Els partidaris de Franco no tenien cap raó d'alegrar-se ni els seus adversaris d'entristir-se ».

Altres delegats americans, els de Venequela, Uruguai i Guatemala, reforçaren amb llurs declaracions el mateix criteri. No volem, però, silenciar les del Sr. Davies, de la delegació britànica : « Es igualment important donar-se compte que mentre la Resolució de l'Assemblea general del 12 de desembre del 1946 resti en vigor, Espanya no pot ésser part d'aquest conveni. La política del govern d'Anglaterra no ha canviat ni d'una iota a aquest respecte. Respectem la resolució adoptada per l'Assemblea general. Hem votat en favor de la supressió del paràgraf en el ben entés que Espanya ni era ni no podia esdevenir part del conveni i que la resolució de l'Assemblea general adoptada en 1946, i afirmada novament en 1947, resta sempre en vigor ».

UNA NOVA CONFIRMACIO

La vigència dels acords que exclouen el general Franco dels convenis internacionals ha rebut una nova conformació. Es en el si de la sisena Comissió, que és la que tracta de les qüestions jurídiques, que s'ha aprovat per unanimitat un projecte de resolució relatiu a la transferència a les Nacions Unides de les funcions exercides pel govern francès, en virtut de diferents convenis internacionals, en matèria de tràfec de blanques i de publicacions obscenes. Espanya havia signat i ratificat aquests convenis, dels quals es veu ara separada per la decisió de la Comissió esmentada.

En efecte, en referir-se als Estats que són part dels convenis i no són membres de les Nacions Unides, diu que el Secretari general es conformarà als acords internacionals i a les recomanacions contingudes en les resolucions de l'Assemblea general, el que vol dir simplement, l'exclusió d'Espanya. Aquesta vegada els amics del franquisme no s'han vist amb cor de fer altra cosa que votar el projecte de resolució i la premsa falangista ha silenciat una decisió desfavorable al règim.

LA QUESTIO PRINCIPAL

Del problema espanyol s'ocuparà pròximament la Comissió política, que sembla haver-ho deixat per a darrer punt de la seva ordre del dia. Quan s'ha creat una Comissió política **ad hoc** per a descarregar la feina de la primera Comissió l'afer espanyol, pel seu caràcter polític i no d'organització, ha estat mantingut en la competència d'aquesta darrera. No hi ha molts desitjos de parlar de Franco. Els seus amics s'han refredat i encara van esverats pel Palau de Chaillot després de les declaracions de Franco al setmanari «News Week » que ha escampat per Europa l'edició continental del « Daily Mail ». « Són les manifestacions d'un tinent en el cuarto de banderes », em deia un amic darrerament. Quan es té la pretensió d'ésser cap d'Estat s'ha de saber mesurar el valor de les paraules. Del Foreign Office, del Quai d'Orsay i de Suïssa han sortit desmentiments que no fan honor al general Franco, ni l'ajuden en la seva política de demanar almoina als E.U.A.. Aquesta vegada, induït pel despit i per l'angoixa d'una situació econòmica intensa que atenalla el règim, ha perdut l'**oremus**. Tot això li ha congriat una tempesta damunt del seu cap.

ESPORTS

Se'ns prega la inserció de la següent nota : «S'estan fent gestions per a fundar un Club de Futbol compost d'espanyols i d'amics d'Espanya residents a París. Es té la intenció de crear-ne un de joves i un de més de 30 anys. Tots els esportius, jugadors i simpatitzants, són pregats d'adreçar-se a M. Richard Codina, 5, Rue Jacques Cartier, Paris XVIII, des d'on se'ls convocarà oportunament ».

El gerent : Santiago VILA
Imprimerie S. P. I., 4, rue Saulnier. Paris

Per una tasca patriòtica

Les crides que venim sovintejant per a ajudar « la humanitat » són molt ben acollides pels catalans que saben com és de necessària la persistència en la lluita contra la doble dictadura que sofreix el nostre poble. I som escoltats i ajudats perquè el nostre periòdic acompleix, satisfactòriament, l'anhel dels patriotes de treballar en català i per a Catalunya, sense haver-nos de preocupar de plaure a més voluntats que les de la nostra terra. Lliures de tota influència, el nostre periòdic és l'únic full que está dedicat, de dalt a baix, als problemes catalans. I axí continuarem, com fins ara, prescindint d'immiscuir nos en les baralles entre els pobles i de prendre part en les discòrdies que, dissortadament, separen els ciutadans dins de llurs propis països.

Aquesta tasca nostra ha merescut la simpatia, no sólament dels amics de més a la vora, ans també la de la gran majoria de catalans que viuen sota la única obsessió d'alliberar els pobles i els homes d'Espanya. Rebem cartes acompanyatòries de donatius altament encoratjadores i emocionants. Porten el senyal del dolor i de les privacions i és per això que les agraïm, especialment, prescindint en absolut de la quantia de l'aportació. En vàries d'elles s'expressa la fidelitat als ideals que informava l'obertura de la popular subscripció del febrer de l'any 1936. I bé, amics, som els mateixos que la iniciàrem i ens guien avui uns idèntics objectius.

Estem segurs que continuarà prodigant-se l'esforç de tots els catalans que no desesperen i per la nostra banda, juntament amb el nostre agraïment, no regatejarem gens de la nostra millor voluntat per a fer-nos dignes de la confiança que se'ns ve demostrant.

Ajudeu-nos !

Feu noves subscripcions !

Heus ací, ara, els noms dels darrers donatius rebuts a « la humanitat » :

Joan Esquerda (Seine) 100 francs ; Manuel Estrada (Aveyron) 200 ; X X (Tarn et Garonne) 100 ; Josep Sampere (Gard) 50 ; Joan Olle (Tarn) 100 ; Josep Florenza (Ariège) 100 ; Antoni Mahull (Ariège) 100 ; Feliu Canal (Ariège) 100 ; Josep G. Blanco (Ariège) 100 ; Octavi Blanes (Ariège) 100 ; Emili Anies (Basses Pyrénées) 100 ; Josep Sans (Haute Garonne) 50 ; Josep Reig (Hautes Pyrénées) 150 ; Josep Tomas (Creuse) 100 ; X X 8000 ; Josep Filva (Rhône) 200 ; Josep Marques (Var) 200 ; Francesc Sanchez (Yonne) 100 ; X T (Bouches du Rhône) 200 ; Josep Roig (Hautes Pyrénées) 100.

Total	10.256
Llista anterior	102.253
Total	112.503

DELS JOCS FLORALS D'ENGUANY

Era el nostre propòsit no comentar la festa dels Jocs Florals d'enguany. Heus ací, però, que de tot arreu ens han arribat lletres i principalment de Catalunya, els signants de les quals demanen, els uns aclariments i, els altres, informacions. També n'hem rebut algunes amb el prec d'ésser publicades. Ja dèiem en el nostre número anterior que el patriotisme ens obligava a una actitud que havia de servir per a no agreujar encara més tot el que ha succeït al voltant d'aquesta Festa. Per tant, preguem als nostres comunicants que ens excusin que no publiquem cap carta de les enviades i que ens limitem a contestar algunes indicacions que ens han estat fetes. Si les nostres respostes no són més extenses, esperem que els motius seran compresos i si algú remarca que no li hem contestat, voldríem que la nostra decisió no fos mal interpretada, car aquesta és solament filla d'un fervent desig de treballar, com sempre hem fet, per un ampli esperit d'unitat catalana.

⁂

Exactament no podem informar com, ni per qui, fou nomenat el Jurat qualificador. Però segons sembla, el Sr. J. Quero i Molares, President de l'entitat « Cultura Catalana », va delegar el senyor Josep Carner per a presidir el Jurat dels Jocs Florals. Aquest últim va designar les persones que havien de formar-ne part. Per tant, fou un acord entre els senyors Quero i Molares i Carner que decidí de la seva composició.

⁂

El senyor Miquel Guinart, delegat a França dels Jocs Florals, el qual tampoc no va assistir a la festa, no ha tingut cap intervenció en la composició del Jurat, ni en el de la Comissió organitzadora.

⁂

El premi del Grop Nacionalista Radical de Santiago de Cuba, a un estudi sobre el dret de Catalunya a la seva independència, guanyat pel senyor Pau Cirera, creiem que és un treball extraordinari car l'autor arriba a trobar la solució d'obtenir la independència de la nostra Pàtria, sense oposar-se a la línia política dels seus companys del « Partido Comunista Español ».

⁂

Podem assegurar que la major part dels treballs rebuts de Catalunya, malauradament arribaren pocs dies abans de fer-se públic el veredicte. Com sia que molts dels premis ja feia algunes setmanes que havien estat concedits, tot l'esforç realitzat pels nostres germans de l'interior no pogué tenir-se en compte.

⁂

L'article publicat l'any passat a la « Revista de Catalunya » pel senyor Antoni Rovira i Virgili, « La reconciliació dels catalans », guanyador del Premi de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, podem afirmar que no fou enviat pel seu autor als Jocs Florals.

⁂

Ignorem la destinació que haurà fet el Jurat qualificador de la meitat del premi concedit al senyor Eugeni Xammar i que aquest va renunciar. Es possible que serveixi per a satisfer les despeses de la Festa, però no creiem que s'hagin realitzats els propòsits manifestats per escrit pel senyor Xammar al President dels Jocs Florals, senyor Josep Carner.

⁂

No és exacte el que ens diuen uns amics d'Amèrica referent al Premi Lluís Companys concedit al senyor Amadeu Bernadó. Podem assegurar que el d'aquest no fou el sol treball que va rebre el Jurat. Però volem creure que el fet de donar el premi al senyor Bernadó vol dir que aquest realment s'ha emmotllat al tema designat, sense tenir en compte d'altres consideracions.

⁂

Quasi podem assegurar que no és veritat, car ací a París ningú no n'ha fet esment, la notícia que ens donen segons la qual foren llegides en una certa reunió, diferents poesies d'autors no premiats, per part d'alguns membres del Jurat qualificador i amics d'ells.

⁂

Desconeixem els motius pels quals el senyor Just Cabot no assistí ni a la festa ni al sopar organitzat pel Jocs Florals. Suposem, però, que devia ésser per disconformitat amb el veredicte, car tenim entès que durant les últimes setmanes abans de coneixer-se, havia anunciat diferents vegades el seu propòsit de dimitir.

⁂

Segons la memòria llegida pel Secretari Sr. Canyameres, foren onze les composicions musicals que aspiraven al Premi Nicolau, de vint-i-cinc mil Francs, concedit pel Centre Català i Mutual Catalana Germanor de Mendoza. Tenim entès que la Comissió Organitzadora va pregar al Jurat qualificador que nomenés un Jurat competent per a designar el guanyador del Premi Nicolau. Aquell no va acceptar la proposta i es va indicar el senyor Josep Carner perquè designés l'autor a premiar. Naturalment, el designat fou el senyor Josep Valls per la composició « La Rosa de Jericó ».

El procediment emprat d'encarregar a un escriptor la concessió del Premi Nicolau mereix la nostra felicitació als autors no premiats. Per altra part, però, els podem assegurar que llurs treballs són tan inèdits com el dia que els varen trametre, car ningú no hi ha posat els ulls. Esperem que els que han enviat composicions per al Premi Nicolau, malgrat llur natural desencís davant el que ha passat, continuaran treballant per la major glòria de la música catalana. Quant als catalans de Mendoza tots els hem d'agraïr llur gest en instituir aquest premi i solament lamentem que no se'ls hagi tingut més respecte per llurs nobles propòsits.

⁂

Podem afirmar que el Mestre Pau Casals, encara que formava part del Comitè d'Honor, no ha intervingut per a res en la designació del guanyador del Premi musical. El Mestre Casals des de fa un any no s'ha mogut de Prada, on continua treballant intensament, i amb el patriotisme de sempre no deixa d'actuar i de preocupar-se de tots els problemes que els catalans tenim plantejats.

⁂

Evidentment, ha estat molt comentada la designació feta per al premi Joan Lluhí. Segons sembla, el treball premiat fou encarregat per part d'algun membre del Jurat i que, el dia del veredicte, el seu autor encara no l'havía enllestit. Es veritat, però, que ha promès de fer-ho abans de Nadal. Malgrat això, felicitem ben sincerament Mossèn Joan Tarré, perquè tot i que el seu treball, « El renaixement carolingi i el dret eclesiàstic », no s'ajusta ben bé al desig dels qui concediren el premi, això serà un estímul per al bibliotecari de l'Acadèmia catòlica de París, Mossèn Tarré, perquè posi els seus amples coneixements i la seva intel.ligència al servei dels problemes que interessen estrictament als catalans.

⁂

Encara que en el nostre número anterior ja expressàvem tot l'agraïment a les personalitats franceses que han col.laborat en la festa dels Jocs Florals, avui volem ratificar els nostres regraciaments a llur intel.ligent aportació, completament al marge, ho podem assegurar, de les influències i orientacions que hem lamentat.

⁂

Insistim en què no ens és possible donar compliment a tots els amics que ens han demanat aclariments sobre els Jocs Florals d'enguany.

Quant a les ressenyes de premsa es pot dir que queden limitades a una ben curiosa crònica del setmanari comunista « Lluita » la qual sentim no poder reproduir íntegralment. Però per tal que els nostres lectors tinguin coneixement dels judicis que mereixen als comunistes aquests Jocs Florals ens permetem reproduir alguns fragments :

" Pot estar satisfet el Consistori d'enguany, com satisfeta ha d'estar tota l'emigració catalana que aquesta manifestació de patriotisme hagi pogut afegir al prestigi de la solemnitat l'èxit que es deu a que els encarregats de fer-ho han sabut obrir les portes dels Jocs Florals de bat a bat al poble, que hagin orejat una festa que alguns voldrien reclosida amb la sentor de cosa arnada.

Que es allò al qual no s'han avingut els senyors Carner, Quero Molares, Cabot, Canyameres. Cassou, Fouché, Roques que han format el Jurat. I el sentit popular donat a la Festa dels Jocs Florals de París...

L'espai ens priva de donar el nom de tots els premiats, però no volem acabar aquesta nota sense posar novament de relleu allò que ha constituït el principal esclat de la festa dels Jocs Florals d'enguany : el seu contingut popular, l'esperit democràtic que ha presidit la seva organització, corresposta amb la quantitat de premis i d'aspirants, correspost per un públic i una simpatia per les coses de Catalunya com no s'havien manifestat d'ençà que els Jocs Florals van errants pel món.

I aquest és el principi del bon camí que cal seguir. El patriotisme i l'esperit democràtic que han presidit els Jocs Florals de París és allò que ha de guiar els futurs mantenidors per ajudar cada vegada més a que els Jocs Florals responguin a l'esperit de renovació democràtica social i nacional que mou el poble de Catalunya ".

Heus ací, doncs, que ja tenim establerts els Jocs Florals « democràtics i populars ».

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redacció i Administració : 5, Fbg Poissonnière Tel. PRO 15-01, poste 14 Paris (IX)

Xecs postal Paris, C. 646950

Santiago Vila 5, Fbg Poissonnière Paris (IX)

2a EPOCA. — Num. 102. — 11 Desembre del 1948. Fundador : LLUIS COMPANYS Preu : 10 francs.

B.D.I.C

LES INNECESSARIES FEBLESES

Ben aviat farà deu anys que vàrem passar la frontera i la fidelitat del nostre poble en els seus ideals no solament perdura, sinó que cada dia que passa en produeix noves i més clares manifestacions.

L'esperança en un futur millor, malgrat tantes i tantes sofrences i persecucions, és ben viva en tots els catalans. S'equivoquen doncs, aquells que en dubtin, car fins ara cap força no ha pogut ofegar l'anhel de Catalunya de voler viure la seva vida, d'expressar-se en la seva llengua i de pensar amb aquella ambició que sempre ha esperonat el nostre delit a superar-nos.

El fet essencial també d'aquesta llarga separació és que, per damunt d'una acció desmoralitzadora i de l'anècdota corrossiva, la Catalunya que sofreix no es desespera. Ella es manté digna i els seus silencis que, existeixen solament per aquells que no saben escoltar, els hauria de dir que és la constant afirmació que no s'ha deixat desviar ni influenciar pels qui solament es mouen per una insaciable fam de vanitat i de desigs inconfessables.

En les hores de decepció, en els moments en què ens pot semblar que les nostres il.lusions s'esvaeixen, cal que pensem que a casa nostra la repressió i la misèria fan que res de positiu no sia fàcil, però que amb tot i això es va avançant pel ben camí que ens ha de portar a la fita de les nostres aspiracions. Davant d'aquest exemple de constant patriotisme, que cap dificultat no fa minvar, els qui ens trobem a l'exili ens obliga a ésser cada vegada més i més exigents amb nosaltres mateixos.

Hem dit sovint que els que estem escampats pel món i que tenim la sort de poder-nos expressar lliurement, tenim el deure d'oblidar tot allò que ens pugui separar i fer que la nostra passió sigui ofegada per una sola ambició : la d'ésser dignes dels nostres germans que sofreixen, car mai no serem prou exigents amb nosaltres mateixos si volem la nostra Catalunya alliberada. No podem oblider tampoc, que per damunt de les matisacions polítiques i socials — lògiques en tots els pobles — a casa nostra les nostres actituds i les nostres paraules són escoltades amb l'afecte d'aquells que no desesperen de veure'ns tots plegats units i realitzar la tasca de refer la nostra Pàtria.

Aquest pensament ha estat i serà sempre en nosaltres la nostra guia. Es per això que, algunes vegades, en lloc de prendre la posició còmoda de silenciar certes desviacions d'ací l'exili, no ens ha dolgut de dir-ho públicament. Tenim l'obstinat desig de fer conèixer les nostres inquietuds a tots aquells que equivoccadament o intencionadaments, no tenen en compte els principis fonamentals de la nostra renaixença política i literària i s'abandonen a un estrany confusionisme, talment com si ignoressin o renunciessin als drets i respectes que ja hem obtinguts i aquells altres que volem per al dia de demà.

En aquest mig any darrer s'han produït dos fets que confirmen la necessitat de persistir en aquesta línia ; la institució d'un Patronat, limitat a la defensa de certs empresonats, com si els altres catalans que sofreixen persecució no fossin mereixedors de recobrar llur llibertat i, després, el que ha succeït amb els Jocs Florals d'enguany. Polític i espiritual, aquests dos fets, per la manera com s'han desenvolupat ens obliguen a dir que no han interpretat, ni molt menys, els desigs de concòrdia i de patriotisme, a conservar entre tots aquells que hem lluitat en un mateix combat.

Si aquestes falles són motivades, en els uns per excessiva condescendència, en els altres per un desig de vanitat personal, i en els de més enllà perquè els plau que els adulín, els fracassos obtinguts pels dos fets assenyalats creiem que els haurà fet comprendre que no ens deixarem portar per viaranys que per endavant sabem que no són els nostres. Si creuen el contrari, els hem de dir que estan lamentablement equivocats. Als qui donada llur suficiència no els es permès d'escoltar, els volem dir que sofreixen un greu error si pensen que faran res de positiu parlant contínuament de Catalunya embolcallant-se en extemporànies ironies i als altres, que els segueixen, amb innecessàries febleses.

El nostre poble viu moments massa greus perquè es perdi el temps i el millor dels nostres esforços a donar suport i escalf a certes petites ambicions de cleda o personals. Mentre subsisteixi la més petita vibració de catalanitat, creiem que ningú no pot, sigui qui sigui, crear ficcions i prestar suports que no s'adiuen amb el nostre passat ni amb les esperances que tenim posades en l'esdevenidor.

Aquesta nostra conducta, que hauríem preferit no tenir motius de manifestar, que ningú no en dubti : no la modificarem. Perquè nosaltres no tenim camins incerts. Possiblements vindran nous atacs dels qui aspiren a la destrucció d'una línia patriòtica i política que no podran ni tan sols influir. Tot plegat, però, no ens farà canviar perquè la nostra fe no és d'avui, ni d'ahir, és la de sempre i serà intransigent, com en els millors temps de la nostra joventut i de les nostres lluites.

No volem enganyar ningú, ni que ningú no ens enganyi. Per això ha arribat l'hora de dir a aquells que sentin vacil.lar els ideals que fins ara han propugnat que en nosaltres no hi ha cap desig de proselitisme. Poden estar segurs que tothora hem deixat passar amb indiferència els adelerats oportunistes que sempre volen guanyar.

Josep Tarradellas.

EL DESASTRE ELECTORAL FRANQUISTA

89 per cent d'ABSTENCIONS a BARCELONA

(Crònica dels nostres Serveis clandestins)

N. de la R. — Ens plau donar a conèixer als nostres lectors l'extensa informació que acabem de rebre dels nostres redactors de Barcelona. En publicar-la, ressaltem que els nostres amics insisteixen en l'absoluta veracitat del que han recollit, per més—diuen — que puguin xocar les incidències ressenyades. Coneguda la solvència dels nostres corresponsals ens plau avalar llur objectivitat informativa, alhora que creiem un deure nostre agrair-los públicament l'esforç realitzat ; la diligència amb què ens han fet a mans llurs crôniques.

DESANIMACIO ABSOLUTA

Barcelona, 7 desembre. (Dels nostres serveis clandestins). — Es creia que les eleccions serien fredes i desanimades, però la realitat ha sorprès els actors i els espectadors de la farsa. L'acte s'ha desenrotllat dins d'un ambient d'absoluta indiferència, tant, que es pot parlar, sense exageració, de catàstrofe per als qui es creien que els Governs Civils i els escrutadors eren suficients per a fer passar l'operació fraudulenta amb una certa aparença de popularitat. Es poden fer jocs de mans amb una urna i unes paperetes de manera que vint multiplicat per nou-cents quaranta resulti vuitanta mil vots, però ningú no té el poder màgic de demostrar que els vint votants de cada col.legi fan una cua « visible » i el conjunt un entusiasme popular.

I aquest és el panorama que hem contemplat a tot Catalunya. Per avui ens limitarem a informar-vos sobre el cas de Barcelona ciutat.

L'ESCISSIO FRANQUISTA

La « lluita » estava, de fet, limitada a dues candidatures i a dos intrèpids « independents ». L'una meresqué els favors del clàssic « encasillado » i l'altra estigué abandonada a la simpatia dels seus partidaris i als obstacles de l'aparell oficial. Ja vàrem informar que alguns elements de Lliga Catalana desistiren de temptar la fortuna perquè els resultats dels sondeigs fets a Barcelona i a Madrid els feren perdre tota il.lusió davant una competició de desiguals garanties. Per no haver sabut copsar aquestes dificultats incommensurables, « Acción Catòlica » es troba avui davant d'un espantós ridícul.

El Governador Baeza ho havia advertit ben clarament : « **n'hi ha prou amb una candidatura per a conèixer la voluntat popular** ». « Acción Catòlica », però, creia haver fet bé les coses recomanant una llista políticament dosificada, amb noms una mica ben vistos ací i allà, dins la benèvola oposició al « caudillo ». Tot i això, ha fracassat la candidatura que anava a la conquesta dels vots sota la doble divisa, altament popular i enllaminadora de « **Barcelona tiene que construir más iglesias** » i « **Con nuestro MONARCA** (Don Carlos VIIIé hi és simbolitzat per una boina vermella i un fusell) **y Falconde** ».

El periòdic « Requetés de Cataluña » havia preparat el camí de la cordialitat franquista amb un article que conté el següent suculent paràgraf : « **Porque sería necio contribuir al triunfo de candidaturas de otro color o de concentraciones o de encasillados si sabíamos de antemano que no íbamos a obtener nada** ».

Els qui ara protesten per les tupinades i coaccions s'haurien avingut a rebre els favors d'un « encasillado » sense preocupar-se de les seves malifetes. No es pot negar la conseqüència cívica (?) de la concentració « popular » abonada pels « octavistes » i pels « catòlics ».

UN TRUMAN DE CARTO

Abans de decidir-se a llançar una candidatura contra el Governador, es celebraren vàries entrevistes encaminades a obtenir garanties d'imparcialitat oficial. Heus ací com va anar una d'elles segons un testimoni irrecusable :

« **— Solos, no van a salir triunfantes. Retírenla y podremos arreglarlo. Tengo datos y elementos de juicio para prever, con toda seguridad, el resultado de estas elecciones** », digué el Governador.

« **— No tenga tanta seguridad, S.E., porque está bien reciente el caso de Mr. Truman y su sorpresa.**

« **— Muy bien. Pero en este caso el Truman soy yo. Escojan dos nombres de su candidatura y los pondremos en substitución de Roma y de Gil Senis.**

« **— Permítame, señor Gobernador, los ideales que profeso no los he comprado y no puedo venderlos** ».

I dit això el candidat donà un fort cop de puny a la taula i s'interrompé el conciliàbul. Un element de dreta afectat pel succeït ha comentat : « **Segons la premsa que ens fan llegir, a Rússia no hi ha llibertat. Viuen darrera el teló de ferro. Ací, sota l'égida de Franco, no es pot fer res sense caure sota el pes de les coaccions més arbitràries. Nosaltres tenim un teló de llauna !** ».

DEMOCRACIA I IRONIA

El Governador Baeza Alegria es veié obligat a fer una visita electoral a l'estatge de la Falange de Sarrià. Fou rebut amb mostres de disgust per apaivagar les quals pronuncià el següent discurset, tot ell amanit de somriures irònics :

« **Todo lo que os desplace y os disgusta va a terminar prontamente. Estas elecciones deben ser sinceras porque Franco no va a ser menos sincero que los llamados demócratas. Estas elecciones tienen un valor político considerable y son proyectadas hacia el exterior, nunca de cara al interior. Ya que los elementos extranjeros nos miran y nos acusan como elementos antidemócratas, demostremos que somos nosotros, todos, con nuestro « Caudillo » a la cabeza, los mismos de siempre. No hemos de rectificar nada, ni un ápice de lo que nos lanzó a la cruzada. No temais por nuestros principios, pues que todos están a salvo. Si celebramos, repito, estas elecciones, es para dar la impresión al extranjero de que España, dígase lo que se quiera, también es un Estado demócrata, tan demócrata como estas Democracias que también celebran elecciones tan sinceras (gest irònic) y tan libres (id. id.) como las nuestras. ¿ Lo imponen así, lo quieren así ? ¡ Pues así lo hacemos ! ¿ Como ellos lo desean ? ¡ No, como nosotros lo queremos !. No temais por la existencia de nuestros postulados, porque nosotros también somos una democrácia. Ja, ja, ja !** ».

El repòrter gràfic de « La Vanguardia » ha recollit els moments de major entusiasme electoral. Les « autoridades » voten acompanyades de llur solitut.

Assegurem la rigorosa veracitat d'aqueix desmesurat cinisme oficial.

No estranyarà a ningú, doncs, que embalats per aquells consells, els falangistes anessin de col.legi en col.legi, tirant paperetes a les urnes amb els noms dels candidats que, naturalment, han triomfat. A les rodes i a les tupinades el Governador hi afegí l'interdicció de presència a molts interventors de l'oposició.

L'ESCRUTINI DIFICIL

« La hoja del lunes » del día 22 de novembre publicava les següents referències facilitades per la Junta Municipal del Cens. A les nou de la nit del dia de les eleccions la candidatura oficial recollia 6.700 vots i 2.300 la contrària ; a les onze de la nit 18 mil contra 6 mil, i en una última hora 20 mil contra 7 mil. « La Vanguardia » informava que a les 7 de la tarda del dia 22 els candidats oficials sortien elegits amb 67.963 contra 23.799 de llurs oposants.

Es d'observar l'estranya lentitud en la publicitat d'aquests resultats donat el poc contingent de votants. Els lectors de « la humanitat » saben que quan les eleccions eren més renyides, votava tot el cens i hi havia multiplicitat de llistes, hom coneixia, aproximadament, els resultats una hora després de tancats els col.legis electorals. L'explicació plausible és que els elements oficials havien estat desbordats pel pessimisme i els calgué molt d'entusiasme per a arribar als 91 mil votants del dilluns a la tarda. La tupinada és massa evident perquè ningú no s'atreveixi a discutir-la. Tant, que la premsa ha aturat en sec tota mena de comentaris al marge d'unes eleccions « proyectadas exclusivamente de cara al extranjero ».

ELS NOSTRES OBSERVADORS

Com en el « glorioso » plebiscit de l'any passat, els nostres amics organitzaren uns grups d'observadors que recorregueren els col.legis i anotaren curosament llurs impressions. Heus ací el resum :

« **Segons el cens tenien dret al vot 262.600 caps de família. Unicament votaren, tirant llarg, uns 31 mil electors, és a dir, l'11 per cent del cens** ».

El cap del grups dels nostres observadors — element perfectament coneixedor de la mecànica electoral redactà un informe qui diu :

« **Els diaris han donat un percentatge completament fals, car tret dels components de les taules, els elements oficials i els forçats per llur subordinació a l'aparell oficial, no va votar ningú més. Durant el temps en què els observadors recorregueren els col.legis no varen coincidir amb cap elector. Això sí, en cada secció hi havia una parella de la Guàrdia Civil que vigilava els perllongats silencis. D'haver votat — com ho pretén la Junta del Cens — uns 91 mil electors i tenint en compte que hi ha a Barcelona unes 940 seccions, en cada una haurien votat — terme mig — uns 86 ciutadans. Les notes absolutament objectives que hem recollit de la diada és que, en més de 20 col.legis, no hi havia a l'hora de tancar més enllà de 20 paperetes. La veritat és, en aquest cas ben allunyada dels resultats oficials.** »

Els nostres amics han comunicat a les representacions consulars de Barcelona llurs impressions, cosa potser sobrera si es té en compte que el fracàs ha estat d'una evidència que ha perforat totes les portes.

Quant a la netedat dels procediments, emprats, ens abstenim de tot comentari perquè us traslladem les protestes succeïdes en el moment de la proclamació a la Junta del Cens.

UN QUE PROTESTA

El President de la Junta Municipal del Cens advertí — el dia de la proclamació — que calia que les protestes que s'intentessin formular ho havien d'ésser per escrit. El candidat derrotat José M. Junyent al.legà que només ho faria de « viva veu » malgrat les denegacions que se lifeien. **El benaventurat tradicionalista enumerà un sens fi d'atropells i de coaccions en contra seva. Digué que expulsaren dels col.legis els seus interventors i apoderats. Exposà que les actes de cada secció arribaren en poder de la Junta Municipal amb els resultats escrits en llàpiç per tal de poder canviar els resultats consignats. Declarà que, oficialment, li fou censurada tota la propaganda escrita que pretenia fer en favor de la seva candidatura. El President es limità a un « ¿ nada más ? » que acabà la vel.leïtat del protestaire.**

Es curiós anotar que els candidats de la llista derrotada deixaren d'assistir a la reunió de la Junta per mor de les amenaces i coaccions que se'ls féu. El Governador fou molt explícit: « **qui vingui amb llacrimònies anirà dret a la presó** ». Ningú no se sentí amb l'heroisme suficient.

EPILEG

Després de tot el relatat, i que és d'una veracitat absoluta, s'assegura que el Governador ha estat cridat a l'ordre i comminat perquè expliqui els motius que tingué per a maltractar els elements tradicionalistes. Hi ha intervingut el President de les « Cortes del Reino », Esteban Bilbao, de procedència carlina. Se'ns diu que ha fet una qüestió tancada de la discussió de l'actitud observada pel Governador. Està en possessió de tota la paperassa documental que havien de produir els derrotats davant la Junta Municipal. Diuen que tot i estar identificats tant com un altre amb els procediments i amb la persona del « caudillo » han estat tractats exactament com uns « rojo-separatistas », de la qual cosa encara no se'n saben avenir. Tracten els triomfants de nous arribats al franquisme i que han estat avantposats als tradicionalistes de provada conducta i heroisme. Tot això ha estat ben malpagat segons els queixosos i pobres derrotats.

I ací acabem l'historial ben còmic de les passades eleccions i esperem poder-vos fer arribar nous detalls, sobretot del que ha passat a la resta de Catalunya.

Catalunya autònoma

L'ESTATUT DE L'AUTONOMIA

Article 1. — Catalunya es constitueix en regió autónoma dintre de l'Estat espanyol, de conformitat amb la Constitució de la República i el present Estatut. El seu organisme representatiu és la Generalitat, i el seu territori, el que formen les provincies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona en el moment de promulgar-se el present Estatut.

I

Parlar avui de l'Estatut de Catalunya, erigit en llei de la República espanyola als 15 de setembre del 1932, és per a un català nacional un dolor i un conhort alhora. Hom sent el dolor de les llibertats perdudes, que eren incompletes, però valuoses. I hom sent el conhort de comprovar que, un cop més, la causa de la restauració catalana és presenta com un imperatiu de llibertat i de justícia que ha de prevaler finalment.

En el terreny legal, l'Estatut subsisteix. La força no pot esborrar allò que el dret ha escrit. Bastaria que l'aparell de violencia es trenqués, perquè automàticament tornessin a regir les disposicions estatutàries. Llur readaptació podria exigir mesures provisionals, i fins podria fer-se una nova crida a la voluntat popular expressada pel sufragi autèntic. Allò que ningú, legalment, no podria fer, és anul.lar els principis essencials de l'autonomia catalana reflectits en l'article primer de l'Estatut de Catalunya.

Aquests principis són :

a) Catalunya, poble autònom.

b) La Generalitat, organisme jurídic de l'autonomia.

c) Unitat legal de les terres de l'antic Principat.

Principis de Govern destruïts, d'una part, pel Decret de Nova Planta del 1716, i d'altra part per l'esquarterament provincial decretat, amb modalitats diverses, els anys 1822 i 1833. L'Estatut és, doncs, una restauració.

II

Catalunya, poble autònom... No es tracta, ben cert, d'aquella autonomia integral que nosaltres, catalans nacionals, voldriem. No es tracta ni d'aquella autonomia federativa del programa de Pi i Margall. Sense donar a l'expressió un tirat despectiu, direm que és una mitja autonomia. Una mitja autonomia és una cosa que s'ha de completar, però no pas una cosa que hagi de menysprear-se. No va pas menysprearla- et nostre poble quan va elegir el Parlament de Catalunya.

La mutilació de l'Estatut de Núria per les Corts Constituents de la segona República espanyola, va ésser l'efecte d'una revifalla de l'unitarisme. Però aquells destralers ja no van tallar l'arbre sagrat per la soca, com Felip V ; van tallar-ne algunes branques, i algunes de tan fructuoses com l'ensenyament públic. Qui l'ha tornat a tallar per la soca és el règim de dictadura. L'eterna arrel resta. Resta, profunda, dins la terra mare. Resta, més profunda encara en l'ànima dels catalans.

Regió ? No ens plau el nom. Però els catalans nacionals tenim el recurs de prendre aquest mot en el seu sentit genèric de part, i assenyaladament en el de territori geogràfic parcial. En aquest sentit és una regió Catalunya, com ho és Espanya, com ho és l'Europa occidental i l'oriental i qualsevol part de la terra o del cel. Al contrari : quan amb el mot regió es vol significar, en el terreny polític, una provincia o una comarca grans, rebutjem el mot. Per la història, per la llengua i per la voluntat dels catalans, la Catalunya total és una nació.

Els bascos van tenir punt a excloure de llur Estatut el mot regió. L'Estatut basc diu " país ". En el cas d'Euscadi hi havia la tradició del nom " País basc ". D'altra banda, quan l'Estatut basc va elaborar-se, la resistència de certs grups centralistes havia minvat molt ; alguns anaren a l'altre costat de la línia de foc en la guerra anomenada civil.

III

La Generalitat... El nom de la gloriosa institució històrica ressuscita en l'Estatut. El nom i també l'esperit. L'organisme antic i el modern són molt diferents, com ho són les respectives èpoques. Amb tot, dos noms i dos principis uneixen les dues Generalitats : llibertat i democràcia.

La Generalitat vol dir representació del poble per al govern lliure. Nom resplendent. Enmig del silenci imposat, si avui no és un so, és una lluissor.

IV

Unitat de la terra... Si l'absolutisme borbònic del segle XVIII destruí les llibertats polítiques del Principat de Catalunya, el constitucionalisme unitari del segle XIX trencà la unitat territorial de la nostra terra. Per a la gran majoria de les funcions polítiques i administratives, quatre provincies oficials ocuparen en el mapa el lloc del Principat únic.

" En España no hay regiones ; no hay más que provincias ", cridà un dia, al Congrés dels Diputats espanyol, Sagasta, ja vell xaruc. Al cap de dotze anys d'haver estat pronunciades per un cap de govern aquestes paraules, la Mancomunitat venia a refer la unitat territorial de la Catalunya estricta.

Per això, més que per res, la van estimar els catalans. Tan modesta com era, tan minses com eren les seves funcions, representava Catalunya. El govern de Madrid només volia que les quatre provincies s'ajuntessin dins la Mancomunitat. I van fer molt més que ajuntar-se : van unir-se, perquè Catalunya era i és i serà única per la terra i la sang, pel verb i per l'ànima.

Com a símbol de la unitat catalana van estimar els catalans la Mancomunitat. ¿ Com no havien d'estimar la Generalitat, que a més de refer la Catalunya única li donava, per l'article primer de l'Estatut, personalitat política ?

La mitja autonomia... Qui escriu les presents ratlles va usar l'any 1932 aquesta expressió. I va usar-la tot dient : Vinga aquesta primera meitat, i treballem per l'altra meitat. La millor manera d'obtenir-ho tot, és no quedar-se sense res.

A. Rovira i Virgili

CARNET POLITIC

UNA CARTA DEL SENYOR PRIETO

El senyor Indalecio Prieto ha fet pública la carta tramesa als seus companys de la Comissió Especial, senyors Trifón Gómez, Luís Jiménez de Asúa i Antonio Pérez. El President del PSOE els tramet còpia d'una carta del representant monàrquic amb el qual més directament ha vingut portant les negociacions que ara es donen per definitivament closes. Ambdues forces polítiques han realitzat el compromís de fer arribar, per separat, el document en què es concreta el pacte.

El comunicant observa als seus amics que ha arribat al final de les negociacions físicament esgotat. D'ací la necessitat que un dels seus companys es faci càrrec de la direcció de les noves etapes a recórrer. En endavant — segueix — els treballs correspondran al Comité d'Enllaç que aviat es constituirà a París.

(Passa a la segona pàgina)

Un article d'A. CAMUS

PER QUE ESPANYA?

Havent-se estranyat un crític teatral que l'autor de " L'Etat de Siège " hagi situat el drama totalitari en un país de més ençà de la cortina de ferro Albert Camus li ha respost, des de " Combat ", amb un bell i agudíssim article que nosaltres reproduim, en part, per referir-se a qüestions que ens afecten.

« (....) **He volgut atacar de front un tipus de societat política que s'ha organitzat, o s'organitza, a dreta i a esquerra, sobre la manera totalitària. Cap espectador de bona fe no pot dubtar que aquesta obra (teatral) pren el partit de l'individu, de la carn en el que té de noble, de l'amor terrestre, en fi, contra les abstraccions i els terrors de l'Estat totalitari, sigui rus, alemany o espanyol. Doctors severs reflexionen diàriament sobre la decadència de la nostra societat a la recerca de profundes raons. Aquestes raons existeixen sense dubte. Però per als més simples de nosaltres, el mal de l'època es defineix pels seus efectes i no per les seves causes. S'anomena Estat, policíac o burocràtic. La seva proliferació en tots els països sota els més diversos pretextos ideològics, la insultant seguretat que li forneixen els mitjans mecànics i psicològics de la repressió, el fan un perill mortal per a tot allò que hi ha de millor en cada u de nosaltres. Sota aquest punt de mira, la societat política contemporània, sigui el que es vulgui el seu contingut, és menyspreable. Jo no he dit res més que això, i d'ací que « L'Etat de Siège » és un acte de ruptura, que no vol plànyer res.**

(....) **Per què Espanya (....) per què Guernica ? Per què en aquesta convergència on, per la primera vegada, davant d'un món encara adormit en el seu confort i en la seva miserable moral, Hitler, Mussolini i Franco demostraren als infants què era la tècnica totalitària. Si, per què aquesta entrevista que també ens afectava ? Per la primera vegada, els homes de la meva edat retrobaren en la història la injusticia triomfant. La sang de la innocència s'escolà aleshores enmig d'una verbositat farisaica que encara dura. Per què Espanya ? Senzillament, perquè som alguns els qui no ens rentàrem les mans amb aquella sang. Siguin les que es vulguin les raons d'un anticomunisme, i jo en conec de bones, no**

(Passa a la segona pàgina)

E. R. DE C.

Reunions del Consell Executiu

Els dies 1 al 4 de desembre es celebraren vàries reunions del Consell Executiu d'Esquerra Republicana de Catalunya a les quals assistiren, endemés del Secretari General Josep Tarradellas, Carles Pi i Sunyer i Joan Sauret, els Presidents dels Parlaments de la República i de Catalunya senyors R. Nogués i Biset i A. Rovira i Virgili.

Hi fou donat compte d'una carta enviada des de Mèxic pel membre del C. E. Miquel Santaló, en la qual dóna el seu parer sobre les qüestions pendents de resolució i es mostra absolutament d'acord amb la conducta política que ve seguint el Partit. Per altra part, les comunicacions rebudes a la Secretaria General evidencien que els organismes d'arreu del Partit veuen amb una completa satisfacció la manera com són interpretats i executats els acords dels Plens, i s'hi fan palesos l'entusiasme i la fidelitat envers els nostres principis ideològics.

En analitzar detingudament les qüestions relacionades amb l'interior, fou objecte de la màxima atenció la situació en què es troben els nostres empresonats.

Els reunits s'ocuparen dels problemes del Govern de la República en relació a l'ONU i sobre els quals el nostre Partit s'ha manifestat amb tota claretat i responsabilitat.

El membre del C.E. Carles Pi i Sunyer, ha quedat encarregat d'apropar a Londres les personalitats prestigioses del liberalisme mundial per tal d'interessar-les activament en els nostres problemes i en la defensa dels nostres perseguits.

Es celebraren entrevistes amb el President de la Generalitat, senyor Josep Irla i amb el d'Euscadi, senyor José A. Aguirre, acompanyat, aquest, del Conseller senyor José M. de Lasarte i del Cap de la Minoria nacionalista senyor Julio Jàuregui.

Pròximament, l'Esquerra farà conèixer en un acte públic la seva posició davant els principals problemes que interessen l'opinió catalana i republicana.

París, 6 de desembre del 1948

TESTIMONIS DE L'INTERIOR

Discursos amb contracte.—Contra l'espiritualitat.— On és el cristianisme?— El Senyor Rector.— El CADCI fa una baixa.—Papers nets.—L'esberlament Muñoz.

DISCURSOS AMB CONTRACTE

El nostre corresponsal a Reus ens envia una crònica pintoresca sobre els Jocs Florals que hi han tinguT lloc. Llegiu-la, si us plau, i us fareu càrrec del gran desinterès de certs senyors.

« S'han celebrat uns « Juegos Florales » a Reus. Malgrat haver estat convocats en llengua castellana i que la intenció dels organitzadors era la de fer-hi predominar la llengua « oficial », la major part dels treballs premiats eren en català. La cosa semblà molt bé al públic que hi assistí. Amb llurs aplaudiments remarcava la simpatia per tot allò que és català. Escoltà la lectura de « L'Englantina », en castellà, amb un « respectuós silenci ». D'igual manera va « aguantar » el curt i soporífer parlament, d'inflamats tòpics espanyolistes, del fatuós i ben conegut ex personatge Eduardo Aunós. Però la sorpresa de l'auditori fou majúscula en saber que aquest ex ministre de totes les èpoques d'excepció, un cop acabat l'acte s'apressà d'anar a cobrar les cinc mil pessetes que s'havien assignat a la tan curta com patriòtica peça oratòria.

El senyor Aunós anà a Reus com aquell qui va a « La Verbena de la Paloma » acomboiat d'una « morena y una rubia » i dins d'un superb « haiga » (automòbil americà). »

CONTRA L'ESPIRITUALITAT

Alguns corresponsals ens escriuen per donar-nos detalls de la nova escomesa contra l'espiritualitat catalana. Reproduïm alguns fragments que hi han referència.

« La policia franquista de Barcelona s'ha dedicat novament a la persecució de tot el que té regust d'espiritualitat nostrada. Volen evitar les activitats literàries en català i per això han posat en acció uns determinats « rondins » que visiten les principals llibreries on tracten de descobrir la destinació donada a la publicació de certes obres i revistes.

Són moltes, per no dir totes, les llibreries barcelonines que han estat objecte de molèsties i de meticuloses recerques. Sembla que no han trobat el que buscaven i s'han esbravat amb la detenció, per bé que no mànting uda, d'alguns elements que redactaven i editaven « Ariel », « Temps » i « Antologia ». Tot pel pecat de no voler-se sotmetre a la prèvia censura.

Aquesta ensopegada ha causat dolor entre els qui seguien amb interès l'esforç lloable dels qui no s'avenen a ajupir-se i tracten de donar al català el lloc que li pertany en totes les especulacions honorables. Anotem que aquesta mena d'empreses patriòtiques no tenen l'ajut que caldria per la part d'algunes classes directores que han traït vergonyosament. »

ON ES EL CRISTIANISME ?

Un amic ens escriu indignat per l'actitud de certs catòlics més amatents a llurs ocis i comoditats que no pas als sofriments del poble.

« La clerecia ha traït en la seva major part. Jo no he estat mai ni menja capellans ni tan sols anticlerical, però em veig obligat a dir que la defecció del nostre catolicisme és de les més perjudicials que sofrim. De què els serveix l'exemple d'un Torres i Bages ? Vinga cremar encens i fer sermons en castellà i treure el tàlem per un no-res de poder temporal i vinga, també, ignorar les immoralitats del règim i excusar-los i perdonar-los. Vinga temples nous des dels fonaments a la taulada i façanes costoses de pedra (cosa mai no vista). Mentrestant, la gent viu en unes excavacions fetes en els pendents a propòsit als marges dels torrents i dels rius. La pobra gent que ha abandonat els seus pobles per a venir a la Barcelona « rica i plena » es troben amb la sorpresa d'haver de viure com les bèsties. Potser, potser encara s'hi consideren feliços comparat amb la misèria i la fam sofertes en els llocs de procedència. Aneu a saber ! Però tot això succeeix als nassos d'aquests falsos predicadors de la doctrina cristiana. No senten ni veuen res i es consideren altament satisfets que el règim ofereixi una situació de privilegi a llurs misses i propaganda. L'exclussiva que usdefruiten bé val la miseria del poble ! I demà, demà, ves qui es trenca el cap pensant en el futur !

EL SENYOR RECTOR

Si, no li volem regatejar aquest respecte al digne capellà dels Omells de Na Gaia (Tarragona). Tenim davant dels ulls un fuli, « La veu de la parròquia », tot ell escrit en català. « Doneu-ne compte des de « la humanitat », ens demana un amic de l'interior. I això, precisament, és el que ens plau fer avui, sota mateix d'unes ratlles que proclamen la vergonyosa actitud d'uns altres pertanyents a la mateixa església que la del nostre capellà que se sent català i ben català.

EL CADCI FA UNA BAIXA

Un antic socí del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria de Barcelona, ens fa arribar la següent nota que publiquem amb molt de gust.

A l'edifici del CADCI, s'hi fan obres. Després d'haver-lo posat a la subhasta per dues vegades i haver-les declarades desertes per incompareixença de postors, abans de celebrar-se la tercera, la convocatòria de la qual es va publicar al « Boletin Oficial de la Provincia », el van cedir al « fuero » de guerra per tal, deien, que fos destinat a la fundació o creació d'alguna institució per a la tropa. Sobtadament, es va llegir que aquell « fuero » de guerra s'havia venut l'edifici de l'entitat que acoblava els dependents de comerç barcelonins. La C.N.S. va adquirir-lo per tal de destinar-lo a una mena d'Escola de Perfeccionament Professional. I, al cap d'un cert temps, varen començar les obres d'adaptació per al fi a què pensen destinar-lo. Es ara, doncs, anant a inspeccionar aquelles obres, que el « jefe provincial del S.E.U. », un minyó de 24 anys, anomenat « Jorge » Ferrer Bonifaci, va posar els peus en fals damunt d'una claraboia, va caure des de l'alçada d'un segon pis i queda mort a l'acte.

Poden estar satisfets els seus « camaradas ». Des d'ara, tenen un « caído » més. La dependència mercantil barcelonina, a manera d'epitafi, solament ha pogut exclamar : « Justo castigo a su perversidad ».

PAPERS NETS

Un ciutadà se'ns queixa de les innombrables inspeccions de què es objecte el seu petit taller. Ja ha perdut el compte dels impostos que li apliquen i s'ha revenjat a la seva manera.

« Votar, dius . Ara hi corro ! Després d'escriure-us aquests mots me'n vaig al Teatre Victòria a veure-hi una representació en català. Jo tinc la satisfacció — arri poc o molt ! — de guardar intacte tota mena de paperam que ha passat per la prova de totes les eleccions i moixigangues. La meva documentació no porta cap senyal de « haber votado como se manda y ordena ». Aquest cop, val a dir-ho, la nostra colla ha augmentat qui-sap-lo. S'ho han hagut de fer ben sols. Ni una cua, ni res que donés l'aparença d'unes eleccions enc que només fossin per a designar una Junta de barri. »

Barcelona, novembre. — Ultrapassant l'esfera, relativament reduïda del món comercial i industrial, ja ha arribat al domini públic l'esberlament dels negocis Munoz. « Don Julio » i « Don Alvaro » estan en tràmit de separació. Hi ha intervingut la senyora Ramonet, mare dels germans contendents i en Villalonga de València, sogre de « Don Julio ». Els motius són de caràcter íntim que no s'adiuen gens amb la pretesa elevació moral de la « classe » que hauria de donar llum i dóna fum.

Ara, doncs, els fabulosos negocis dels germans Munoz han quedat partits pel mig. En aquest litigi hi dansen advocats, plets, estats de comptes i discrepàncies de tota mena. La separació de tan fabulosos com llegendaris negocis dels dos Munoz, serà signada un d'aquests dies. « Don Julio » es quedarà amb la major part dels negocis que fins avui han rutllat sota el signe de nombrosés raons socials tan ben arrenglerades a les plaques ostentades al vestíbul del Palau del Passeig de Gràcia i Diagonal. « Don Alvaro », es farà càrrec de l'Hotel Ritz, de les fàbriques de gènere de punt, i, a més, de la fàbrica de teixits de l'antiga casa Batlló i Cia.

Qui ho havia de dir ! La potència politico - econòmica - estraperlística dels Munoz s'ha esberlat, la separació dels dos germans ha esdevingut factible. El sentit de la moral que ha predominat ha estat el que practica la « gent de bé », els tartufistes. L'altra moral, la del poble, amb els negocis lícits i honestos no compta per a aquests senyors de fermes conviccions (?) catòliques. — C. 2.

CARTES DE NOVA-YORK

per JAUME MIRAVITLLES

L'HERENCIA ESPANYOLA

El cop d'estat del general Ordia, al Perú, ha donat actualitat a la vella pràctica hispànica del « pronunciamiento ».

L'estudi de la semàntica ha progressat molt aquest últims temps i ens ha ensenyat a veure en les paraules, més que signes del llenguatge, expressions autèntiques de l'esperit col.lectiu. La llengua és l'ànima dels pobles i s'hi reflecteixen els sentiments de les entitats nacionals. Un escriptor ha pogut afirmar, amb raó; que « una gramàtica és una filosofia ».

Hi ha certs mots espanyols que expressen sentiments, actituds i situacions, tan típicament autòctons que no solament no tenen equivalència en cap altre idioma, sinó que ni tan sols no es poden traduir. El que és curiós i significatiu del cas és que tots ells pertanyen a un mateix grup, expressiu d'una determinada actitud temperamental.

Estimar (« amar »), en espanyol, és « querer ». Més que un desig sensual, « querer » expressa el sentit de la propietat individual. A la persona estimada se l'anomena també « objecte » d'amor. « Puntillo » és una paraula tan típicament espanyola que no solament no existeix en cap més idioma, ans encara és intraduible. Al mateix grup gramatical i temperamental pertany el mot «berrinche». La raó de la impossibilitat de traduir en un altre idioma « puntillo » i « berrinche », és que els dos mots descriuen un estat emocional propi i exclusiu de l'espanyol.

« Querer » per estimar, « puntillo » per orgull, « berrinche » per indignació. En totes aquestes paraules la base transcendental del sentiment ha estat rebaixada per la seva excessiva individualització.

En el pla militar i en el pla polític hi ha d'altres mots característics d'aquest individualisme espanyol. « Guerrilla » que és, fins a un cert punt, una manera individual de fer la guerra, és una paraula espanyola adoptada, com a tal, en tots els països del món. En els països de tradició anglosaxona, els dirigents polítics són designats amb el vocable d'«officials» ; a França d'«haut fonctionnaires ». A Espanya, els «officials» i els « haut fonctionnaires » són anomenats « autoritats ». Si el propietari d'una fàbrica és anomenat familiarment als Estats Units « boss » i a França « patron », a Espanya és l' « amo », quan no és el « manda más ».

Hi ha, en aquest sentit, una paraula d'ús anglès reveladora : el « desperado ». El « desperado » és, en efecte, un tipus humà tan espanyol que no s'ha trobat un mot anglès suficientment expressiu per a designar-lo i hom ha recorregut a l'adopció del nom espanyol « desperado » amb una ínfima modificació fonètica.

L' « amo », el « manda más », el « desperado », « guerrillas », « puntillos », « berrinches ». Heus ací la psicologia social del país que ha donat peu a un moviment polític tan característicament espanyol que no es coneix enlloc del món, per bé que no es practiqui més que a Espanya i en els països de més tradició espanyola, amb el nom de « pronunciamiento ».

El « pronunciamiento » és una afirmació arbitrària i individualista de l'autoritat exercida per aquells qui, disposant dels elements efectius del poder — les armes — els esgrimeixen contra els detentors del poder legal, cada vegada que *els dóna la real gana*, expressió igualment intraduïble de tan espanyola.

A Espanya i en els països sotmesos a la seva influència, el poder polític no és res més que un instrument per a exercir l'autoritat individual. A Espanya el govern *mana*, no pas amb la finalitat de perseguir el bé nacional, ans bé amb el propòsit d'ampliar, fins a l'infinit, els atributs de l'autoritat. Per aquest mateix motiu el poble *desobeeix* perquè la desobediència és una forma negativa del comandament. Mentre els espanyols manen (o desobeeixen), els anglosaxons *administren*. L'òrgan del poder s'anomena, a Espanya, Govern ; als Estats Units *Administració*.

Estic llegint, aquest dies, dos llibres molt curiosos : « The Steep Places » (Els Llocs Espadats), de Norman Angell i « Idearium Español », d'Angel Ganivet. Ambdós es refereixen, en un dels seus capítols, a la colonització d'Amèrica. Norman Angell, liberal d'arrel típicament anglesa ,afirma que allò que ha fet la grandesa dels Estats Units, no ha estat la seva extensió geogràfica, ni l'abundor dels seus recursos naturals, sinó la capacitat política i el sentit de tolerància dels seus habitants que determinaren la federació de les tretze « colònies » que s'aixecaren contra Anglaterra en la guerra d'Independència, en lloc de donar peu a tretze estats *independents*.

Ganivet, en canvi, exalta el poder de « caracterització » de l'espanyol (que és una forma d'energia i d'intolerància individual), motivador del que ell qualifica de « sentit territorial ». L'espanyol, a Amèrica, impregnà la terra on vivia d'un caràcter tan pregonament individual que de seguida per a ell, Mèxic, Venezuela, Argentina, des del moment que era el seu territori, esdevenia més espanyol que Espanya tan espanyol que, per tal de mantenir la seva essència espanyola, no li tocava més remei que separar-se d'Espanya.

Les guerres d'independència a l'Amèrica Llatina, no són més que une sèrie successiva de « pronunciamientos » d'espanyols que s'aixequen contra Espanya *per* i *per a* representar-la millor.

Tenim un altre exemple d'aquest nacionalisme « à rebours » que dirien els francesos, en el mite de l' « honor espanyol contra l'intervencionisme estranger ». Aquest mite ha estat utilitzat recentment per Franco amb molta eficàcia. Alguns tanoques de les Cancelleries estrangeres creuen, o bé ho fan veure, en aquest mite de l'honor espanyol. Ningú no s'ha entretingut a considerar que el qui esgrimeix aquest argument introduí a Espanya alemanys, italians, moros i portuguesos. Però aquesta crida a l'estranger no fou cosa exclusiva de Franco. També nosaltres, els republicains, els sol.licitàrem. I aquest fet, per altra banda, es repeteix constantment en la història d'Espanya, fins al punt que l'únic país del món que invoca la seva repugnància a la intervenció estrangera en els seus assumptes privats, és el país que més sovint l'ha sol.licitada. Fenicis, grecs, romans, cartaginesos, àrabs, Napoleó, els anglesos de Wellington, els « cent mil fills de Sant Lluis », la divisió Condor, les divisions italianes del general Gambara, els Viriats, la brigada Lincoln, la Garibaldi, el batalló anglès, etc. han estat cridats pels espanyols per intervenir en llurs lluites intestines. Per quin motiu ? L'espanyol, en el seu individualisme ferotge, s'estima més l'estranger *que li dóna la raó*, el considera més espanyol, que l'espanyol que la hi nega. Jo considerava més prop de la meva concepció nacional, durant la guerra contra Franco, el jueu polac de la Brigada Internacional que el meu cosí Molinet, abanderat del Terç Carlista de la Mare de Déu de Montserrat. I a ell, naturalment, li succeïa la mateixa cosa. I això que els dos som catalans ; és a dir, que pertanyem al grup hispànic on el sentiment de caracterització territorial és més feble.

Aquest individualisme feroç que ha arribat a negar d'una manera tan flagrant el sentit autèntic de pàtria, és exercit d'una manera més brutal encara en les lluites polítiques i socials on el sentit de clan és, per ell mateix, més acusat.

Comparem, per exemple, la reacció anglosaxona i la hispànica davant dos fets contemporanis semblants. La mateixa setmana en què el rei d'Anglaterra ha introduït un « bill » laborista nacionalitzant la indústria de l'acer (el reducte més formidable del capitalisme britànic) el general Ordia s'aixecava en armes al Perú, per tal d'evitar els efectes d'una moderada reforma agrària que hauria mermat una mica els formidables beneficis dels grans propietaris de terres, dels ganaders i dels plantadors de la canya de sucre. Mentre un govern conservador aplicava a Anglaterra un impost sobre la herència que assolia fins al 90 per 100, el general Franco i els seus s'aixecava en realitat, qualsevol que sigui la justificació que després hagi intentat de donar, contra la moderada reforma agrària i fiscal de la República. En les seves declaracions a Buenos Aires, Bustamente ha dit que, després de tot, les diferències, en el pla local, dels comunistes o dels « apristes » són mínimes. Amb una mica més l' « aprisme » hauria estat denunciat com el pitjor enemic de Moscou en el Continent de « secta comunista », contra la qual, tal com va fer Franco contra la República del burgès senyor Azaña « cal aixecar-se en armes ».

L'individualisme de tipus hispànic, quan ha prescindit de la seva cabellera romàntica, no és res més que una forma, particularment feroç i cínica de l'egoisme. Espanya sembla ésser la víctima d'aquest càncer social. L'herència espanyola sobre els països de l'Amèrica Llatina exerceix, en aquest sentit, una influència dissolvent i negativa. « Les virtuts de la raça espanyola — diu Ganivet — han degenerat a Amèrica i s'han convertit en pecats capitals ». Aquesta degeneració es produeix també en el terrer de la pàtria. Espanya i les seves nacions filles desapareixeran com a entitats històriques si no aprenen, totes elles, la gran lliçó moderna. Lliçó d'humilitat, de persuasió i de tolerància.

Victor Torres ens parla de la formació professional

Un reportatge de JOAN NOGUERA

Els nostres lectors, en diferents ocasions han trobat en les nostres columnes diferents notes del Servei Social de la Generalitat que donaven a conèixer les facilitats que els exiliats poden trobar prop dels organismes del « Reclassement Professionnel » gràcies a les gestions realitzades per la Generalitat de Catalunya.

Seguint el nostre desig de fer conèixer l'aportació catalana a l'obra de reconstrucció francesa, hem cregut que el millor era visitar el Secretari General de la Presidència, Senyor Víctor Torres, per a demanar-li que volgués informar-nos detalladament sobre l'abast que té el Servei Social i les realitzacions portades a terme.

Víctor Torres s'ha prestat amablement a les nostres preguntes. Heus ací el que ens ha dit :

1. QUINS SON ELS RESULTATS OBTINGUTS FINS AVUI PEL SERVEI SOCIAL ?

Pel que respecta als Centres d'Aprenentatge hem aconseguit col.locar més de 200 compatriotes nostres en diverses escoles especialitzades del departament del Sena, entre les quals volem destacar l'Escola Diderot (metal.lúrgia i construcció) i l'Escola Gambetta (costura i confecció). Pel que es refereix als Col.legis Tècnics, hem obtingut de les autoritats competents l'ingrés en qualitat d'interns de més de 50 joves compatriotes en diversos centres depenents de l'Acadèmia de París. Aquests Col.legis, com és sabut, donen gratuïtament als alumnes a més d'un ensenyament especialitzat, l'allotjament i la manutenció en excel.lents condicions. A títol informatiu volem remarcar que aquest ensenyament representa pel Govern francès una despesa mitjana de prop de 200 mil francs anuals per alumne.

Quant a la Formació Professional, la tercera de les branques de la nostra activitat, tenim a la nostra disposició 250 places remunerades per als joves de 18 a 35 anys, en diversos establiments tècnics francesos dependents del Ministeri del Treball, en els quals en un període màxim de 6 mesos, es pot aconseguir un certificat de qualificació en les branques de la metal.lúrgia i de la construcció.

Hem resolt, encara, un problema important. Tots els nois i noies recentment arribats a França podran anar-se incorporant en escoles especials d'ensenyament accelerat de la llengua francesa, la qual cosa els permetrà, en un curt termini, de preparar l'ingrés en un Col.legi Tècnic.

A més d'aquests resultats que corresponen exclusivament als departaments de la zona parisenca, funcionen ja a Tolosa i a Lió Delegacions del nostre Servei Social, les qual han començat a desenvolupar unes activitats similars a les que es porten a terme a París. Tant la Delegació de Lió, la qual està confiada al senyor Jaume Quadrat, com la Delegació de Tolosa, que dirigeix el diputat al Parlament Català, senyor Xavier Casademunt, es proposen realitzar en un breu termini el programa que els ha estat facilitat per la Delegació Central del Servei, dirigida per Salvador Puigvert. Donada la gran concentració d'emigrats en aquests dos departaments francesos i en les seves rodalies, es legitim esperar que es produiran ràpidament resultats tan falaguers com els obtinguts en la regió de París.

2. COM HA ESTAT ACOLLIT AQUEST SERVEI PELS ORGANISMES EXILIATS ?

Tenim la satisfacció d'anunciar que la crida que hem adreçat a la totalitat dels exiliats, ha rebut una excel.lent acollida per part dels organismes polítics i sindicals emigrats. En efecte, hem rebut ja oferiments de col.laboració dels organismes següents : Serveis competents del Govern Basc, CNT, UGT (les dues tendències), PSOE, ERC, POUM, Partit Federal Ibèric, Casals de Catalunya, etc.. A més d'aquests cordials oferiments de col.laboració, ens cal esmentar la gran quantitat de lletres rebudes, tant d'Europa com d'Amèrica, encoratjant-nos a perseverar en aquesta tasca. No cal dir que l'activitat del Servei Social està presidida per la més absoluta neutralitat política i pel respecte més escrupulós de totes les conviccions polítiques, socials o religioses.

3. QUINS PROJECTES TENIU PER A L'ESDEVENIDOR ?

Primerament consolidar i ampliar els resultats obtinguts fins ara. Acte seguit establir, si és possible, delegacions del nostre Servei a Bordeus i a Perpinyà : d'aqueixa manera arribarem a cobrir geogràficament l'àrea de les necessitats de l'emigració en terres de França, pel que es refereix a l'educació i a la readaptació professionals.

Per altra part, estem estudiat les possibilitats d'estructurar un sistema de cooperatives agrícoles de producció, exclusivament amb treballadors nostres emigrats, els quals serien, naturalment, els principals beneficiaris.

Finalment, procurarem fer arribar els beneficis de la reeducació professional als mutilats de guerra i millorar, en el possible, llur trista condició actual. No podem, per ara i tant, estendre el nostre Servei en terres americanes com algú ens ha suggerit, però s'està estudiant la manera de crear alguna delegació a Europa, possiblement a Anglaterra. En quant a Catalunya, les circumstàncies presents no ens permeten més que recollir les experiències actuals en vistes a una actuació futura, que tan necessària serà en el moment de restablir en el territori nacional la soberania catalana.

4. QUINA RELACIO HI HA ENTRE EL SERVEI SOCIAL I EL SERVEI D'AJUT ?

Són dos serveis completament diferents. El Servei d'Ajut, es limita a alleugerir la càrrega d'aquels compatriotes que, per raons diverses, es troben en la impossibilitat de treballar i de guanyar-se la vida. El Servei Social, en canvi, dedica els seus esforços a orientar i ajudar els que estan en condicions de poder treballar, als quals l'exili ha imposat normes de treball i un règim de vida impropis de llurs capacitats i possibilitats de treball.

5. I DE LES RELACIONS ENTRE LA GENERALITAT I EL « CENTRE DE RECLASSEMENT PROFESSIONNEL » ?

Són més que cordials. En una bella fòrmula, el Director d'aquest Centre, senyor Louis Chantal, definia així les nostres relacions : « La Generalitat és el nostre Servei Social ; nosaltres som el seu Servei Tècnic. » La Generalitat és l'únic organismes emigrat que manté relacions oficials amb el CRP. La nostra col.laboració mútua és estreta i constant. Totes les gestions són fetes en perfecta intel.ligència i el nostre Delegat General ha estat invitat a totes les reunions que han celebrat les autoritats acadèmiques per a tractar dels problemes concrets que ens ocupen.

Voldria que constés ben fort i ben alt el nostre agraïment a tots els amics francesos que, consentint a extraordinaris sacrificis, aporten aquest raig d'esperança als nostres compatriotes : personal de l'Ensenyament Tècnic, del Ministeri de Treball, del CRP i autoritats franceses.

El President de la Generalitat de Catalunya, Honorable senyor Josep Irla, ha expressat, recentment, els sentiments dels catalans i dels exiliats tots a Mme. i Mr. Chenivesse i a Mr. Louis Chantal. El nostre President s'adreçava, en les persones d'aquests amics, a tots els seus compatriotes i col.laboradors i molt especialment al personal del CRP del qual n'és President Fundador, el que fou Ministre del Govern Francès Mr. Justin Godart.

Acabada aquesta interessant conversa sobre unes activitats que demostren l'esperit patriòtic i social que anima la nostra més alta institució, volem assenyalar, amb goig, l'exemplar diligència i afecció que hi aporta el Delegat del Servei Social, el nostre amic Salvador Puigvert, en el ben entés que això no significa un oblid de la total col.laboració amb què s'honoren tots els serveis de la Generalitat.

Per què Espanya?

(Ve de la primera pàgina)

el considerarem si s'abandona a ell mateix fins a oblidar aquesta injusticia que es perpetua amb la complicitat dels nostres governants. He dit tan alt com he pogut el que pensava dels camps de concentració russos. Però no per això oblidaré Dachau, Buchenwald i l'agonia sense nom de milions d'homes, ni l'afrosa repressió que ha delmat la República espanyola. Sí, malgrat la commiseració dels nostres grans polítics, és tot aquest conjunt que cal denunciar. I jo no excusaré aquesta pesta horrorosa a l'Oest d'Europa perquè exerceix els seus estralls a l'Est, damunt d'une extensions més grans. Vós escriviu que per als qui estan ben informats, no és pas d'Espanya que els vénen, en aquests moments, les informacions més a propòsit per a desesperar els qui tenen el gust de la dignitat humana. Esteu mal informat. Ahir encara, foren allà baix condemnats a mort cinc contraopinants polítics. (....) Heu oblidat que les primeres armes de la guerra totalitària foren trempades amb sang espanyola. Oblideu que en el 1936, un general rebel alçà, en nom de Crist, un exèrcit de moros, per llançar-los contra el govern legal de la República espanyola, féu triomfar una causa injusta després d'inexplicables mortaldats i començà des d'aleshores una atroç repressió que ha durat deu anys i que encara no s'ha acabat.

(....) En virtut de la clàusula més deshonrosa de l'armistici, lliuràrem a Franco, sota les ordres d'Hitler, republicans espanyols, i amb ells el gran Lluís Companys. I Companys ha estat afusellat enmig d'aqueix afrós trafiqueig. Certament, era Vichy i no pas nosaltres. (....) els que haurien pogut protestar consideraven, com vós, que això era una ben poca cosa al costat del que més detestaven del sistema rus. Doncs què, un afusellat més o menys ! Però un rostre d'afusellat, és una llaga repugnant i la gangrena acaba per posar-s'hi. La gangrena ha vençut.

(...) Cal dir que afusellàrem Companys, que som responsables del que ha seguit. Cal declarar que en restem humiliats i que la nostra única manera de reparar-ho serà mantenint el record d'una Espanya que ha estat lliure i que hem traït, com hem pogut, des del nostre lloc i a la nostra manera, que eren petits. Es ben cert que no hi ha cap potència que no l'hagi traïda, llevat d'Alemanya i d'Itàlia, les quals afusellaven els espanyols de cara. Però això no ens pot fornir un conhort i l'Espanya lliure continua, amb el seu silenci, demanant-nos una reparació. Jo he fet el que he pogut, per la meva feble part, i és això el que us escandalitza. D'haver tingut més gran talent, la reparació hauria estat més gran, heus ací tot el que puc dir. La covardia i l'engany haurien comportat el compromís.

(....) M'era obligat en la novel.la de retre justícia als amics cristians que vaig trobar durant l'ocupació, en un combat que era just. Havia, pel contrari, en la meva obra teatral, de dir quin ha estat el paper de l'Església a Espanya. I si jo el presento odiable, és que davant del món el paper de l'Església espanyola ha estat odiós. Per més dura que sigui per a vós aquesta veritat, us n'aconhortareu pensant que l'escena que us molesta no dura més que un minut, mentre que aquella que encara ofén la consciència europea dura des de fa deu anys. L'Església entera hauria estat barrejada a aquest increïble escàndol de bisbes espanyols beneint els fuselis d'execució, si des dels primers dies dos grans cristians, un dels quals, Bernanos, és avui mort, i l'altre, José Bergamín, exiliat del seu país, no haguessin alçat llur veu. Bernanos no hauria escrit el que heu escrit sobre aquest tema. Ell sabia que la frase que clou la meva escena : « Cristians d'Espanya, esteu abandonats » no insulta la vostra creença. Ell sabia que en dir una altra cosa, o en fer el silenci, és la veritat que aleshores hauria insultat.

D'haver de refer « L'Etat de siège », és a Espanya que el tornaria a situar. I a través Espanya, demà com avui, serà clar per a tot el món que la condemnació que li és endreçada atany totes les societats totalitàries. Però almenys no haurà estat fet al preu d'una complicitat vergonyant. Es així i no pas d'altra manera, mai altrament, com nosaltres podrem conservar el dret de protestar contra el terror. Heus ací per què no puc estar d'acord amb vós quan dieu que ho estem absolutament en l'ordre polític. Car accepteu de fer el silenci sobre un terror per a millor combatre 'n un altre. Som alguns els qui no volem fer el silenci sobre res. Es la nostra societat política tota que ens fa elevar el cor. I no hi haurà salvació fins que tots els qui valen encara alguna cosa l'hauran rebutjada en tot el conjunt, per a recercar, ultra en les contradiccions insolubles, el camí de la renovació. Mentrestant, cal lluitar. Però sabent que la tirania totalitària no s'edifica sobre les virtuts dels totalitaris, ans sobre les falles dels liberals.

(....) Hi ha ambicions que no són pas les meves, però no em sentiria tranquil si havia de fer el meu camí recolzant-me en els pobres privilegis que es reserven a aquells que s'acontenten d'aquest món. Però m'apar que hi ha una altra ambició que hauria d'ésser la de tots els escriptors : testimoniar, i cridar, cada cop que sigui possible, en la mesura del nostre talent, pels qui són esclavitzats com nosaltres. Es aqueixa l'ambició que heu contradit en el vostre article, i jo no em cansaré de resfusar-vos-en el dret mentre la mort d'un home no us indignarà més que en la mesura en què aquest home comparteixi les vostres idees ».

NOTICIARI

VENTURA GASSOL A MEXIC

Ha sortit cap a Mèxic i els Estats Units, com a enviat especial de la Revista « Formes et Couleurs », de Ginebra, el nostre amic Ventura Gassol, ex-Conseller de Cultura de la Generalitat.

Ventura Gassol ha estat encarregat per l'Honorable President, senyor Josep Irla, de saludar en nom seu els catalans d'aquelles Repúbliques i manifestar-los el seu agraïment per llurs constants proves de fidelitat a Catalunya i expressar-los, a l'ensems, el seu desig de que continuin treballant per una àmplia unitat catalana, únic mitjà de veure la nostra Pàtria alliberada.

Nosaltres hem demanat a Ventura Gassol de donar una cordial abraçada a tots els nostres companys. El nostre amic, que fa aquest viatge acompanyat de la seva esposa, pensa ésser de nou entre nosaltres a finals del mes vinent.

NECROLOGIQUES

El dia 27 d'octubre morí a Palamós, Esteve Valero i Barneda a l'edat de 64 anys. Element ben destacat en la política gironina, havia estat President del C. R. F. i del Comité local d'E. R. C. i regidor i tinent d'alcalde pel nostre Partit des de l'any 1931. Estigué empresonat fins a darreries del 1944 i actualment estava en llibertat provisional.

L'acte d'acompanyar les seves despulles constituí una manifestació de condol i de solidaritat catalana i esquerrana. « La Humanitat » i el Partit expressen als seus familiars i especialment al seu fill exiliat, llur més sentit condol.

Carnet POLITIC

(Ve de la primera pàgina)

" Y yo no puedo moverme de San Juan de Luz, ni de mi casa, ni apenas de mi dormitorio, donde llevo recluído cuatro meses, en forzosa y casi absoluta inmovilidad " El senyor Prieto tem, que si a la llarga pot superar el destorb li serà impossible tornar a reprendre les velles activitats.

Dòna a conèixer els components de l'altre grup de pactants, és a dir, de la " Confederación de Derechas Monárquicas " que són, entre altres: " los supervivientes de los antiguos partidos constitucionales de la monarquía ", el sector més important de " Renovación Española ", l'antiga " Ceda ", la " Lliga Regionalista Catalana ", el grup d'escriptors de la revista " Acción Española " i d'altres elements intel.lectuals. Cada un dels grups — continua — va seguit d'una llista nominal de les seves personalitats més destacades. " La Confederación actua clandestinament a l'interior — informa ella mateixa — i existeix a l'exterior una delegació que té al seu càrrec tot el referent a política internacional i relació amb les forces antitotalitàries de l'estranger ".

Després de defensar els motius que han impulsat els pactants a presentar per separat als Governs el text de l'acord, el senyor Prieto escriu :

" Al acuerdo — acuerdo de paz — pueden adherirse otras organizaciones, además del Partido Socialista y la Confederación de Derechas Monárquicas. Ya tienen despejado el camino aquellas colectividades que, conformes en el fondo con nuestra actitud, se abstenían prudentemente de secundarla para librarse de salpicaduras del fracaso si éste surgía. A nadie que sea antitotalitario se rechaza y a todos se llama. Mas quienes ahora acudan a juntársenos, deberán hacerlo para cooperar y no para estorbar interponiendo particularismos que no son de esta hora. Precisa, antes que nada, solidificar el armazón construído ".

La carta acaba demanant la vénia als destinataris per a fer-la públic, a fi que la seva actitud no sigui interpretada altrament. " No deserto ; soy baja forzosa, temporal o definitivamente ".

El gerent : Santiago VILA

Num. d'exemplars : 5.000

Imprimerie S. P. I., 4, rue Saulnier. Paris

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redacció i Administració : 5, Fbg Poissonnière Tel. PRO 15-01, poste 14 Paris (IX)

Xecs postal Paris, C. 646950

Santiago Vila 5, Fbg Poissonnière Paris (IX)

2a EPOCA. — Num. 103. — 25 Desembre del 1948. Fundador : LLUIS COMPANYS Preu : 10 francs.

El perquè d'una actitud

per Josep Tarradellas

Sempre és lamentable haver de referir-se a problemes que no tenen gaire relació amb les preocupacions cabdals de l'hora present. Però avui, no puc deixar de fer-ho sense córrer el risc d'ésser titllat pels nostres compatriotes de complicitat o de mesellisme.

Que no es vegi, doncs, en les paraules que segueixen, ni desig d'enverinar les coses ni daler d'entaular polèmiques inútils. L'única consideració que em guia, és la de fixar ben clarament la nostra posició en uns moments en què ja no seria lícit ni lleial, adoptar una passivitat o un silenci ben difícil de justificar.

La raó del meu silenci

Els nostres amics i l'opinió catalana potser pensaran, després d'haver llegit el present article, que la meva declaració és tardana i que hauria valgut més parlar ara fa uns mesos, tot just iniciat el procés que ve a culminar en l'escrit signat per Joan Comorera i publicat darrerament en el portantveu del PSUC.

Ja se'm perdonarà la franquesa, peró no puc menys que declarar que dissenteixo d'aquesta opinió, entre altres raons, perquè crec que si m'hagués manifestat prematurament hauria vingut a pertorbar encara més el clima enrarit del nostre exili. He cregut sempre que, en política, val més, i a la vegada és més just, saber esperar, refrenar les reaccions impulsives i carregar-se de raó abans de llançar contra l'adversari el pes d'uns fets que no es poden contradir i que són de fàcil comprensió per l'opinió pública.

¿ Què hi fa que, mentrestant, els rancuniosos i els homes de pensament migrat utilitzin tota mena de falsedats i de grolleries per tal de cobrir llurs pròpies desllealtats ? El que compta és poder mirar en tot moment, i sense parpellejar, els amics d'ahir i els adversaris d'avui.

A més, per què no dir-ho ?, uns altres motius m'aconsellaven el silenci. No volia creure en la deserció dels comunistes catalans després d'haver passat tants moments difícils en franca convivència, no solament amb nosaltres sinó també amb les altres organitzacions polítiques i obreres de casa nostra. Em refusava obstinadament a acceptar la trista realitat de l'ensulsiada d'un sector de la política catalana ; optimista impenitent, tenia la convicció que dins del clos mateix dels nostres antics companys de lluita i de responsabilitat, es mantenia encara viu el patriotisme que els portà a col.laborar en diverses ocasions amb les forces polítiques catalanes. Confesso que, portat per la meva bona fe, em semblava impossible que homes com Joan Comorera, Josep Moix, Rafael Vidiella, Ramón Soliva, E. Ruiz Ponseti i d'altres, que varen portar a terme en determinats períodes — amb totes les reserves ideològiques que es vulguin — una tasca catalana i republicana, haguessin escollit, definitivament, el camí que els ha de conduir a una minimització de llur influència política i sindical i a una situació pareguda a la que tenien els socialistes espanyols a Catalunya abans del 1936.

Però actualment, no puc defugir allò que la realitat em posa davant dels ulls. I aquesta constatació, ho dic ben sincerament, ha estat més amarga i més depriment per a mi, que les calúmnies que m'han estat adreçades amb una passió que no vull ni qualificar, car ja sé que mai cap polític no s'ha vist garantit contra l'insult. Si avui, doncs, faig sentir la meva veu amb un accent diferent del d'altres vegades, és després d'haver meditat llargament tot el que ha succeït durant aquests darrers divuit anys en el decurs dels quals he actuat amb una constant presència en tots els fets que s'han produït dintre de la política catalana. Es pensant en el meu país, que crec que tothora he demostrat saber contenir les meves reaccions personals i els meus reflexos fins al límit del possible. Però és evident que no podia anar més enllà sense abandonar uns ideals i una actuació que m'honoro a reivindicar i als quals he consagrat el millor de la meva vida. Aquestes han estat, doncs, les raons primordials del meu silenci.

Per damunt dels greuges

He de dir per endavant que tinc el propòsit de no contestar absolutament cap dels atacs que m'han adreçat els anònims redactors de « Lluita », i darrerament el Sr. Comorera. Per una qüestió de principi, no he volgut ni vull barrejar-me en el llot pestilent en què s'estan enfonsant els dirigents del PSUC. No es tracta, doncs, de presentar cap defensa, perquè no n'hi ha cap necessitat. L'Esquerra, els seus dirigents i els seus militants, hem actuat sempre públicament, democràticament. La nostra política, que no està a la mercè d'influències estranyes ni de voluntats omnipotents, no necessita de continuades justificacions. Els acords del nostre Partit els coneix tothom i els sotmetem amb absoluta confiança a la consideració de l'opinió catalana, tot admetent per endavant les crítiques constructives i de bona fe que se'ns puguin fer. No cal insistir més en aquest punt i no perdré ni un instant a voler desmentir les absurdes acusacions que ens dirigeixen aquells que fan veure que no coneixen la nostra trajectòria catalana i republicana.

Tothom pot recordar la seriositat i la correcció de la nostra conducta. ¿ Quin partit i quins homes, en efecte, haurien dominat llurs reflexos millor que nosaltres, davant l'allau de grolleries publicades per un setmanari com « Lluita » que, a força d'ésser incongruent, sembla alguna vegada que estigui subvencionat per una agrupació anticomunista ? Només cal llegir, de tant en tant, « Mundo Obrero » per apreciar la diferència de to entre les dues publicacions. I, certament, la comparació no és pas favorable a l'òrgan del PSUC. Es quedaran defraudats els qui pensin que em deixaré portar pel disgust o per la repugnància davant de certes campanyes. Res d'això. El que interessa avui no és pas esforçar-se a desmentir uns greuges que de tan ridículs no mereixen ni un comentari (i que ja han estat jutjats com cal pels nostres compatriotes), sinó donar compte de la nostra actitud, com també de la meva personal. Que tothom formi després, objectivament, el seu judici. Nosaltres, repetim una vegada més, no ens apartarem de la conducta que hem adoptada, perquè estem fermament convençuts que és aquest el nostre deure.

El P.S.U.C. i els comunistes espanyols

Quan es pensa en les reiterades, i volem creure sinceres, manifestacions dels dirigents del PSUC afirmant que l'aliat natural d'aquest Partit és, dialècticament, l'Esquerra, quan es recorden els innombrables oferiments de col.laboració que se'ns han adreçat en el transcurs dels darrers anys, és veritablement difícil de donar una interpretació correcta al canvi total que representa el desfermament — ara fa uns mesos — d'una campanya violentíssima contra la democràcia catalana i contra els seus homes més representatius. Aquest canvi és més difícil de comprendre encara, si tenim en compte que el « Partido Comunista Español » no ha volgut fer-se'n mai solidari. En efecte, mentre « Lluita » repetia cada setmana amb grotesca insistència els seus atacs, el 14 de març darrer es feia públic un manifest del Comitè Central del P.C.E. — que els psuquistes qualificaren de « gran document patriòtic » —, en el qual es deia :

« El P.C.E. vol anar en la lluita pel renaixement del nostre poble, per la democratització d'Espanya, al costat de totes les forces republicanes i democràtiques, al costat de l'Esquerra de Catalunya que lluita per la República.... »

Es més, pocs dies després d'haverse publicat a « Lluita » un article titulat : « Amb el nom de Catalunya als llavis, el Sr. Tarradellas vol lliurar el nostre poble als enemics de la democràcia i de la llibertat », va venir a visitar-me una delegació de l'Agrupació de Guerrillers de Llevant i d'Aragó, vinguda d'Espanya, per manifestar-me, amb l'assentiment dels representants del P.C.E. que assistien a l'entrevista, que donada la força i el prestigi d'Esquerra Republicana i l'autoritat que els seus dirigents tenen a Catalunya, calia que els ajudéssim en la tasca que havien emprès contra el règim franquista. No cal dir que després d'una llarga i amical conversa, em plagué repetir als esmentats delegats un punt de mira que l'Esquerra mai no ha abandonat, és a dir, que el Partit, ni cap dels seus homes, no negaran el suport a totes aquelles actuacions que mereixin l'aprovació de les nostres Institucions.

En fi, malgrat que els comunistes catalans ens acusaven de « voler salvar les essències del franquisme », unes setmanes més tard vaig rebre una lletra del diputat i membre del P.C.E., Antonio Mije, en la qual se'm demanava l'opinió sobre diversos problemes polítics. Es evident, doncs, que el P.C.E. no comparteix els judicis i les campanyes menades pels PSUC en contra l'Esquerra i els seus homes.

Si he citat aquests fets concrets, i no són els únics que podria al.ludir, és per tal de demostrar la incongruència que presideix l'actuació del PSUC.

Un conflicte que ve de lluny

Ara bé, ¿ com comprendre aquesta actitud aparentment incomprensible ? Crec estar en mesura d'afirmar que l'explicació d'aquest fet insòlit cal cercar-la en la greu crisi orgànica que travessa el PSUC i que va començar, cal recordar-ho, ja en el moment de la seva constitució, arran de la fusió dels diferents partits i tendències que l'integren.

Aleshores, però, les exigències de la lluita contra el franquisme, a la qual es llançà el PSUC amb un fort impuls, feren que certes divergències quedessin esmorteïdes. Era necessari vèncer el feixisme, crear una força política i donar una nova embranzida a la UGT, car durant molts anys de la seva actuació, no havia aconseguit gaires resultats positius. He de reconèixer que els homes i les tendències que s'aplegaren en el PSUC obtingueren, gràcies a llurs esforços, una important influència. Aquest èxit inicial tingué la virtut d'aturar les maniobres dels qui, des del començament, miraven amb recel una actuació massa desllligada dels comunistes espanyols i propensa a actuar amb els partits que elles qualificaven de nacionalistes burgeses. Però les múltiples temptatives fetes per tal de modificar la línia política originària del PSUC, fracassaren completament. Els motius i la forma amb què fou substituït en el seu càrrec de Conseller el Sr. Miquel Valdés, vingué a confirmar l'autoritat i la influència dels qui no volien renunciar a la disciplina catalana.

Però heus ací que en veure's obligat, el Govern de la República, a abandonar Madrid, començaren a arribar a Barcelona molts dirigents del comunisme espanyol, la majoria dels quals donaven la sensació d'haver estat sorpresos i irritats pel fet que a Catalunya existien uns comunistes que tenien — al marge d'ells — una forta influència, i que a una organització quasi morta com havia estat la UGT catalana li haguessin donat una força considerable que havia una quantitat d'elements nou vinguts al comunisme, que no varen saber o no varen voler reconèixer que la força de la UGT i del PSUC era motivada, no tan sols per la contribució que aportaren a la lluita contra el feixisme, sinó també per la constant afirmació de llur personalitat catalana.

Donada, doncs, aquesta mentalitat de molts dels elements comunistes que arribaven a Catalunya, era natural que els dirigents del PSUC, que patrocinaven un acostament més tangible amb el PCE, apleguessin entorn d'ells tots els descontents a fi de crear una situació susceptible de fer triomfar llur línia política i augmentar, ensems, llur influència personal.

Incidents múltiples s'anaven produint i he de dir que, donada l'energia amb què cada una de les tendències defensava les seves respectives posicions, era evident que a la primera oportunitat es produiria el xoc. Aquest esdevingué arran de la dimissió del Sr. Jaume Aiguadé, que seguia instruccions del Govern català. L'actitud de la Generalitat, que era defensada pels Consellers comunistes, era combatuda per alguns elements del mateix partit que feien tot el possible per minvar la nostra autoritat. Recordaré solament que el Sr. Comorera acompanyà el President Companys i no deixà de recolzar-lo ni un sol instant en totes les entrevistes celebrades aquells dies amb el Cap del Govern Sr. Negrín. Però mentre aquests fets es produïen, dins del PSUC hi havia qui, amb l'ajut de forces i influències, que un dia espero poder explicar, feren canviar tota la posició política, fins aleshores mantinguda, i accepta-ren de col.laborar en el Govern espanyol amb la designació del Sr. Josep Moix. No és el moment de recordar la indignació de tota l'opinió catalana davant d'aquest fet inesperat. Les seves repercussions estan en la memòria de tots i només assenyalaré que Joan Comorera, durant prop de tres mesos, deixà d'assistir als Consells de la Generalitat.

La intervenció del Komintern

Esperonats per aquesta victòria contra els seus propis companys de partit i contra Catalunya, els Srs. Miquel Valdés i Pere Ardiaca, que eren, com ho són encara ara, els principals elements que feien oposició a la línia fins aleshores tradicional del PSUC, es varen creure prou forts per acabar llur obra. I amb el desig de no fer-se recordar passades vel.leitats trotzkistes, donaren un nou assalt creguts que tornarien a vèncer llurs companys. Però aquesta vegada varen fracassar.

Dintre del PSUC, hi havia qui no estava disposat a deixar-se emportar per una demagògia i un provincialisme ridícul, renyit aquest, amb tot allò que tant el PSUC com la UGT havien preconitzat. Les lluites intestines foren dures i a vegades difícils de resoldre. Es per això que en el 1938 foren delegats els Srs. Delicado i Comorera pel PCE i PSUC, respectivament, per tal de plantejar-les en nom d'aquests partits davant del « Bureau » del Komintern, aleshores establert a Amsterdam. El resultat fou advers al PSUC, però aquest no es va donar per vençut. Emportat per l'empenta que li donava la seva força recorregué al Comité Central de Moscú el qual no solament li donà la raó sinó que Catalunya, talment com si fos un Estat Independent, entrà a formar part de la Internacional Comunista. **Es per això que a la dissolució d'aquest organisme, el 10 de juny del 1943, es pogué constatar, amb l'estranyesa de molts, que al costat dels representants de França, Anglaterra, Bèlgica, etc. figuraven la signatura de la Sra. Dolores Ibarruri, per Espanya, i la del Sr. Comorera, per Catalunya. Aquesta victòria venia a consolidar tota una política que amb els alts i baixos, que ara no cal detallar, es va mantenir fins a l'alliberament de França.**

Del 1939 fins al final de la guerra, de tant en tant ens arribaven alguns atacs dels dirigents del PSUC que es trobaven lluny de nosaltres. Però no calia fer-ne massa cas perquè prou atrafegats estaven a contenir dimissions i a decretar expulsions. La majoria dels quadres que marxaren d'Europa, tant del PSUC com de la UGT, havien abandonat la disciplina comunista per raons que no m'interessa escatir. A l'alliberament ens trobàrem a França amb un grup de militants cap dels quals no havia tingut càrrecs de direcció destacats dins d'aquell Partit. Potser estaven més posseïts de bona voluntat que de maduresa política, però militants, tanmateix, amb els quals es podia parlar. Podria ésser que el fet fos degut a una espècie de tutelatge que exercia prop d'ells el Sr. Santiago Carrillo del « Partido Comunista »

Aviat començaren a arribar d'Amèrica alguns dels actuals dirigents. ¡ Quina no fou la nostra estranyesa en constatar que el primer número de « Lluita », publicat el gener del 1945, començava a preparar, encara que molt cautelosament, l'evolució del PSUC vers una unitat amb el PCE ! Els comunistes catalans, per primera vegada, tot i mantenint la posició teòrica de la personalitat nacional del seu partit, manifestaven que el fet d'haver-se dissolt el Komintern els plantejava el problema de la necessitat d'una unitat orgànica amb els comunistes espanyols.

Renaixen les divergències

Aquesta actitud estava en flagrant contradicció amb el manifest publicat en setembre del 1944 pel Comité Central del PSUC on ni tan sols no es feia esment del PCE. Aquest ha estat, segurament, el darrer document polític en què el PSUC manté la seva independència. Al mateix temps, Joan Comorera, en una conferència donada a Mèxic a començaments del 1945 deia :

« Hi ha qui s'ha entestat a voler fer veure que el PSU de Catalunya era un apèndix del P.C. d'Espanya i no pas un Partit Nacional Català. Però el cas és que molts o gairebé tots els que això prediquen, saben que no és veritat perquè coneixen a bastament quina ha estat la posició del PSU i que ha fet aquest per Catalunya des de la seva formació. No ignoren que el PSU és un partit nacional ; completament independent ; un partit creat a Catalunya per forces catalanes i responent a les necessitats històriques catalanes. »

Per aquestes contradicciones es veu clarament que ens trobem en vigilies d'una nova lluita entre les dues tendències que, com he dit abans, malden per obtenir la supremacia en la direcció del partit.

Amb l'arribada a França de Ramon Soliva, l'actuació del PSUC va evolucionar activament. Amb un sentit de la realitat i amb un tenaç desig de reeixir, va imposar-se i obtingué quelcom que semblava impossible : dissoldre l'Aliança Nacional de Catalunya i prescindir dels oportunistes de diferents partits que en els moments d'eufòria s'havien posat a les ordres del PSUC. Per altra part, la integració de J. Comorera al Govern català, quan es trobava encara a Amèrica, ve a demostrar que el PSUC no abandonava el bon camí. Es el moment en què una part de la premsa de l'exili parla de les greus responsabilitats de l'Esquerra per haver aconsellat al President Irla la formació d'un Govern sense exclusió de cap força política. El fet que en el Govern Giral no hi havia representació comunista, reforçava indirectament la posició dels dirigents del PSUC que volien mantenir una trajectòria catalana.

La incorporació al Govern del Sr. Serra i Moret havia d'ésser el començament de noves lluites dintre el comunisme català. Els que varen assistir a una reunió de partits republicans celebrada a Tolosa, abans del seu nomenament, no oblidaran el despitat discurs del senyor Ardiaca contra la possibilitat de l'entrada de Serra i Moret al Govern català. La seva vehemència el va trair, car no vacil.là a criticar violentment els seus companys que acceptessin el nomenament del representant socialista. No crec oportú dir en aquest moment el que passà després, però el cert és que el Sr. Comorera, per segona vegada, estigué tres mesos sense comparèixer a la Generalitat. I si no presentà la dimissió segurament és perquè el seu partit devia creure que no hauria pogut substituir-lo per cap altre militant.

Contra l'Esquerra o contra Comorera?

Immediatament després d'haver-se dissolt el Govern de la Generalitat, el PSUC inicià una forta campanya en favor de la constitució d'un nou Govern d'unitat combatent, simultanejant-la amb una sèrie d'articles insultants per als nostres amics Pi i Sunyer, Humbert Torres, Gassol i jo mateix.

I és curiós de constatar que els insults esdevingueren més violents a mesura que disminuïen les possibilitats de constitució d'un nou Consell de la Generalitat. ¿ Per què era necessària aquesta crítica violenta dels homes més destacats de l'Esquerra ? Senzillament, perquè el descrèdit del nostre Partit portava com a conseqüència obligada el descrèdit d'aquells dirigents comunistes que havien col.laborat i mantingut una línia d'actuació conjunta amb l'Esquerra. Es evident que si nosaltres érem titllats de traïdors i de claudicadors, la mateixa acusació podia embolcallar, el dia de demà, els dirigents més prestigiosos i menys oportunistes del PSUC.

La tàctica no és nova i cal que ningú no deixi de meditar-la, car cada vegada que des de les pàgines de « Lluita » se'ns insultava, és ben clar que el que ho feia, per encàrrec o voluntàriament, tenia la íntima satisfacció d'insultar i difamar, ensems, alguns dels seus propis dirigents.

A l'entorn del «Patronat»

Davant de tots aquests fets, la nostra resposta ha estat el silenci perquè encara no havíem perdut l'esperança en el triomf del bon criteri. Tant és així que no vàrem oposar-nos, malgrat l'opinió contrària de molts correligionaris nostres, a l'entrada d'alguns estimats amics en l'anomenat Patronat de Defensa de les Víctimes del Franquisme. I no vàrem oposar-nos-hi tot sabent, com ho confessà un editorial de « Lluita », que la constitució d'aquest organisme anava encaminada, no solament a la defensa dels empresonats, sinó també a produir una escissió en el nostre Partit. Ja hem dit en diverses ocasions que a l'Esquerra no hi ha ni covards ni traïdors i que s'equivocaran, sempre, aquells que vulguin especular amb les nostres divergències. En el nostre Partit no existeix la desllealtat.

Es per això que avui ens plau manifestar que el company Quero Molares, President d'aquest Patronat, com Fontbernat, el seu Secretari, al seu dia ens feren saber que a la primera indicació estaven disposats a abandonar els càrrecs que havien acceptat.

Ens hauria estat molt fácil posar obstacles a la realització d'aquest Patronat, però no ho férem malgrat que durant la seva constitució persistís la campanya que tots coneixem. ¿ De quina manera ha respost el PSUC a la nostra bona voluntat de no impossibilitar la creació d'un clima de convivència entre els antifranquistes catalans ? D'una manera perfectament incongruent : Per una part, continuant atacant-nos despietadament per mitjà de la seva premsa, i per altra part, enviant-me una lletra signada, entre altres, pels Srs. Valdés, Ardiaca, Granier Barrera i Pau Cirera (reproduïda ací fotogràficament) i de la qual extraiem els següents paragràfs per tal de provar als nostres lectors el grau de duplicitat de què són capaços els comunistes catalans :

« Donada la rellevant significació que, pels vostres mèrits, us reconeixem tots els catalans de dins i de fora de Catalunya, els signants de la crida esmentada, unànimement, hem decidit demanar-vos el consentiment perquè el vostre nom figuri en el Comité d'Honor sota els auspicis del qual desitjaríem desenvolupar aquesta tasca. »

La conducta que s'imposa

Confiava que tots aquells que mantenien dins del PSUC la posició catalana, haurien defensat més resoltament les seves conviccions i, àdhuc potser haurien triomfat. No ha estat així, ja que Joan Comorera ha declarat en fi — públicament — la seva solidaritat amb el Comité Central del PSUC per mitjà d'una lletra adreçada al conegut oportunista Sr. Navarro Costabella, el qual, diguem-ho de passada, fou expulsat del nostre Partit, en el mes d'agost de l'any en curs.

El to d'aquesta lletra és tan virulent, que sembla com si Joan Comorera hagués volgut, amb una submissió espectacular, recuperar tot el terreny perdut aquests darrers temps. Suposem tan mateix que no ha influït en les seves darreres decisions, el fet d'haver estat nomenat membre del « Bureau » Polític del « Partido Comunista » d'Espanya, designació que encara no ha estat divulgada per « Lluita », talment com si volguessin escamotejar-la als seus lectors.

Ja he dit abans que no tenia la intenció de recollir els insults, no solament per raons d'elegància espiritual, sinó també perquè el meu criteri de la lluita política, és massa diferent del que demostren tenir els comunistes catalans. Però no vull deixar de proclamar el meu absolut menyspreu per aquest gest desproveït de grandesa i de dignitat. Ni em sento ferit per unes paraules que voldrien ésser feridores, ni concedeixo cap importància a uns judicis i a unes apreciacions que no són altra cosa que els fruits amargs d'un arbre que ja ha caigut. Respectem els derrotats, que prou pena tenen, i lamentem que Comorera, el gran vençut d'avui, hagi esdevingut, per obra i gràcia de les seves pròpies febleses, el servidor humil i vergonyant d'uns interessos que encara volem creure que no són els seus.

Però no n'hi ha prou a fer aqueixes constatacions. Ens cal, a més, deduir-ne totes les conseqüències que s'imposen. La primera d'elles, és que la capitulació del PSUC comporta el seu apartament d'una possible actuació de conjunt amb les altres forces de disciplina catalana i que hem de prescindir de la seva col.laboració. La segona, que els motius que ens permetien esperar una rectificació han deixat d'existir i que, per tant, no cal ja tenir-los en compte.

En un pla encara més concret, hem d'afirmar que d'ara en endavant, la presència dels nostres amics Josep Quero i Molares i Josep Fontbernat en el Consell Directiu del Patronat Català de Defensa de les Víctimes del Franquisme, no té ja cap justificació **Nosaltres, com tothom sap, no hem deixat mai de defensar TOTS els empresonats pel franquisme, formin part o no del nostre Partit. Ara bé, quan es creen organismes com aquest Patronat i per la pressió dels comunistes, les seves activitats es limiten EXCLUSIVAMENT a la defensa d'uns determinats presos i a la vegada SERVEIX perquè aquests elements ens insultin i es declarin adversaris nostres, es comprendrà que ens neguem a donar-hi el nostre suport. No caldria estranyar-se, doncs, si els amics al.ludits, a hores d'ara han presentat ja la dimissió de llurs càrrecs.**

Per la defensa de les víctimes del feixisme, siguin les que siguin, TOTS els que lluiten han trobat i trobaran el nostre apoi. Lluitarem ara i sempre per la llibertat dels presos, sense fer distincions ni de partits ni d'organitzacions obreres, però fer servir els empresonats per a combatre i desunir els antifranquistes, NO.

Dissolució de l'Aliança Nacional de Catalunya, no admissió a Solidaritat Catalana, impossibilitat de tota entesa amb la CNT, dissolució del Govern de la Generalitat, temptativa frustrada de dividir la Unió de Rabassaires, fracàs total del Consell de la Resistència ; impossibilitat d'arribar a un acord amb cap organització patriòtica, política i obrera catalana, ni de produir-hi escissions, heus ací quines són les « victòries » del PSUC durant els darrers quatre anys. I ja no hi ha cap motiu de creure que la sèrie de fracassos s'hagi d'interrompre, perquè el PSUC s'ha aventurat per uns camins que condueixen ineluctablement a la derrota i a la liquidació.

No seríem sincers si dèiem que ens n'alegrem. Sempre es de doldre la pèrdua per Catalunya d'uns dels que fins ara crèiem que n'eren defensors. Però ja que les coses han arribat a aquest extrem, només ens cal desitjar que s'arribi ben aviat a la tan pregonada fusió orgànica amb el « Partido Comunista » espanyol perquè aleshores sabrem exactament a què atenir-nos puix suposem que aquest, almenys, sap perfectament el que vol i on va.

Esquerra Republicana, per la seva part, continuarà el combat de sempre. No hem renunciat ni renunciarem a cap dels ideals que són la raó mateixa de la nostra existència política i seguirem essent els defensors lleials de Catalunya i dels seus drets. I junt amb totes les altres forces democràtiques catalanes i espanyoles, continuarem treballant sense treva ni defallença en favor de l'alliberament dels nostres pobles i pel restabliment de la República.

Donada la rellevant significació que ,pels vostres mèrits,us reconeixem tots els catalans de dins i de fora de Catalunya,els signants de la crida esmentada,unànimement,hem decidit demanar-vos el consentiment perquè el vostre nom figuri en el Comité d'Honor sota els auspicis del qual desitjaríem desenvolupar aquesta tasca.

Amb la confiança que voldreu concedir-nos aquesta autorització, us saludem atentament en nom de tots els signants.

Armand OBIOLS
Sociétés Savantes
28, Rue de Serpente
Paris 6

Reproducció del final de la lletra que el « Patronat » envià a J. Tarradellas

EL PARLAMENT DE CATALUNYA

La solemne sessió inaugural

Les Corts Catalanes es reuniren després de dos cents anys...

GENERALITAT DE CATALUNYA

DECRET

Al cap de més de dos-cents anys d'haver emmudit, es reuneixen de nou, demà, per primera vegada, Corts Catalanes. El nostre poble tornarà a fer sentir la seva veu, cordial i generosa, a tots els pobles d'Espanya i a totes les nacions del món. Tot Catalunya sent la transcendència d'aquest moment històric, i vol dir ben alt amb quina alegria té consciència del que representa per als seus destins.

Fidel a aquest desig, em plau decretar :

Que demà, dia 6 de desembre, data de la inauguració oficial del Parlament de Catalunya, sigui dia festiu a totes les dependències de la Generalitat, la qual recomana als ciutadans i organismes que vulguin observar-la en celebració de tan gloriosa diada.

Barcelona, 5 de desembre del 1932.

El President
FRANCESC MACIA.

LA DARRERA MISSIO

per A. Rovira i Virgili

DIA 6 de desembre de l'any 1932.... Als carrers de Barcelona apareixen de bon matí uns amples cartells estampats amb sòbria elegància, a dues tintes — negra i vermella —, l'escut català al capçal. Es una al.locució de Francesc Macià al nostre poble. Aquest dia ha de tenir lloc la sessió inaugural del Parlament de Catalunya, i el primer President de la Generalitat restaurada saluda el venturós esdeveniment que restableix l'autonomia legislativa de l'antic Principat després d'un col.lapse de més de dos segles.

¡ Com vibren en l'al.locució presidencial l'alegria i l'esperança de l'hora solemne ! Us recordeu dels mots finals ? Són aquells que proclamen la voluntat de fer, amb l'instrument eficaç de l'Estatut, « una Catalunya políticament lliure, socialment justa, econòmicament pròspera i espiritualment gloriosa ».

El nou Parlament de Catalunya venia a omplir el gran buit deixat en la vida política de la pàtria per la desaparició de les Corts catalanes, destruïdes per l'espasa sangonent de Felip V, el « rei i lladre quinze voltes », imitat després per lladres que no són reis. Parlament on es parlaria en català i que en català escriuria lleis catalanes. Ja no caldria repetir aquells versos d'una moderna cançó planyívola, *Enyorament:*

Catalunya en altres temps
ella sola es governava
i es feien les seves lleis
en sa llengua i no en cap altra.

Catalunya tornaria a governar-se ella mateixa — si no ella sola — i en la seva llengua i no en cap altra faria les lleis pròpies. Lleis per la libertat, per la justícia, per la prosperitat i per la glòria del poble català.

Macià, el nostre gran vell, voltat de la multitud popular que l'aclamava amb confiança, havia alçat el braç per assenyalar el camí dret, un dia interromput, i obert de nou. Ja estava reconstruït el pont entre el passat i el present, entre la llibertat perduda i la llibertat recobrada. Allò que havia enderrocat la Monarquia, ho restaurava la República. Catalunya es sumava així a la llarga filera de les nacions caigudes i després redreçades, el més noble espectacle dels nostres dies, exalçat com un miracle per David Lloyd George.

Resurrecció ?. No és aquest el mot adient. No eren morts aquells pobles esborrats del mapa. Eren caiguts que s'alçaven. Aquells pobles no havien mort. No havia mort Catalunya. Ja ho havia dit, amb veu de profeta, Angel Guimerà en els Jocs Florals del 1889 : « Catalunya no ha mort ». No era morta aleshores ni és morta ara. Sortia de la vall llòbrega de la decadència i pujava al cim de la renaixença. Quan ja era força amunt, ha tornat a rodolar rost avall. Tornarà a ascendir. Joc duríssim de la nostra història ; però joc que els catalans no podem abandonar. Ha d'ésser nostra, per molt que ens costi, la victòria final.

Ha caigut novament damunt la nostra terra sang de màrtirs i d'herois ; n'hi va caure més en els anys 1936-1939 que en els anys 1705-1714. I d'aquesta generosa sang sortirà una saba fecunda.

⁂

La vinent renaixença serà més ràpida, més ardida, més completa i — així ho volem creure — menys vulnerable que la iniciada en el passat segle. El seu adveniment no es farà esperar dos segles, ni dos decennis ; gosem dir ni un decenni. Que n'estiguin segurs els joves i els vells, els dignes i els qui no ho són, els qui es quedaren a casa o hi han tornat i els qui es mantenen a l'exili al cap de deu anys de l'èxode.

El descoratjament d'alguns i l'ajupiment d'uns altres, si els casos aïllats esdevinguessin encomanadissos, podrien ajornar i alentir la futura reconstrucció. Però aquesta vindrà indefectiblement. Facilitar els seus inicis és la darrera missió que pertoca al Parlament elegit el dia 20 de novembre del 1932 i inaugurat el 6 de desembre següent.

A despit dels buits que apareixen — defuncions i defeccions — en els rengles dels diputats, aquest Parlament subsisteix. Parlament llarg, massa llarg ; però no substituït encara. No pot donar-se per dissolt ni per caducat. Encara que no actuï per impossibilitat material de fer-ho, perdura. La missió cabdal que li resta és la d'obrir el pas al Parlament que ha de venir i que seguirà fent en català lleis catalanes, lleis liberals i justes, amb un doble sentit de pàtria i d'humanitat, per la terra i per la idea.

La roda de les nacions — fortuna o infortuni — no para de donar voltes. Ni els afortunats ni els infortunats d'avui ho són a títol definitiu. Tenir raó és encara en el món un avantatge, malgrat les intervencions brutals de la violència. Catalunya té raó. No renuncia ni al seu dret ni a la seva esperança. Per això manté les seves institucions. Per això el Parlament elegit democràticament pels catalans fa setze anys, no s'ha dissolt. Només el pot dissoldre l'elecció del Parlament novell. Té per darrera missió trametre a aquest, com una flama perenne, la representació rebuda del poble català. Ens sentiríem compensats de tots els dolors si amb les nostres mans pogués-sim fer la simbòlica tramesa.

LA VIDA PARLAMENTARIA

APROVAT l'Estatut de Catalunya, pel Parlament de la República, i sancionat a San Sebastián el 15 de setembre del 1932 pel Cap de l'Estat i pel seu President executiu, senyors Niceto Alcalà Zamora i Manuel Azaña, la Generalitat de Catalunya convocà a eleccions catalanes el 20 de novembre del mateix any.

Josep Irla

Les candidatures encapçalades per Esquerra Republicana de Catalunya assoliren arreu una victòria esclatant. Heus ací els llocs de diputats per Circumscripcions i partits polítics : Barcelona Ciutat : Esquerra, 19 ; Unió Socialista, 2 ; Lliga, 5. Barcelona Circumscripció : Esquerra, 13 ; Unió Socialista, 2 ; Lliga, 3 ; Unió Democràtica, 1. Lleida : Esquerra, 11 ; Lliga, 3. Girona : Esquerra, 11 ; Lliga, 3. Tarragona : Esquerra, 7 ; Republicans d'esquerra, 3 ; Unió Socialista, 1 ; Acció Catalana, 1 ; Lliga, 2. Francesc Macià sortí elegit per Barcelona i Lleida i Josep Ma. Tallada per Barcelona i Tarragona.

El 6 de desembre tingué lloc la solemnial obertura del Parlament. Posteriorment, l'Estatut Interior, determinà que el seu mandat seria de 5 anys. Escolats aquests durant la guerra civil, i igualment que el Parlament anglès, fou perllongat per mitjà d'una Llei, fins acabadas les hostilitats.

En un altre lloc d'aquesta pàgina enumerem les Lleis més importants aprovades durant el seu període legislatiu. Aquest es veié interromput del 6 d'octubre del 1934 fins al 16 de febrer del 1936, data, aquesta, que veié el retorn del Consell Executiu de la Generalitat dels presidis.

Elegit President de Catalunya, el senyor Francesc Macià ho fou fins al dia de la seva mort, el 25 de desembre del 1933. El Parlament el substituí pel senyor Lluís Companys, afusellat pel règim franquista el 2 d'octubre del 1940.

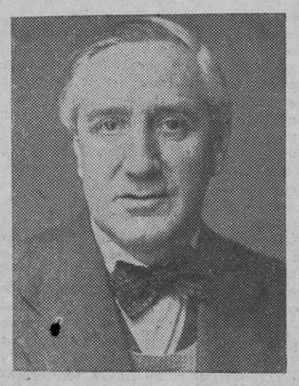

C. Pi i Sunyer

El primer President del Parlament de Catalunya fou el senyor Lluís Companys fins que, designat Ministre de Marina de la República fou reemplaçat pel senyor Joan Casanovas. Succeí a aquest, amb motiu dels fets d'octubre, el senyor Martínez Domingo. El senyor Joan Casanovas tornà a ocupar la Presidéncia i un temps després, ocupà el càrrec el Dr. Jaume Serra i Hunter. A les acaballes de la guerra fou elegit President el senyor Josep Irla i, en passar a ocupar aquest la Presidéncia interina de la Generalitat per l'afusellament del senyor Lluís Companys, el substituí el Vice-President primer, senyor A. Rovira i Virgili, actualment en funcions.

Actuaren de Presidents del Consell Executiu de la Generalitat els senyores : Francesc Macià, Lluís Companys, Joan Lluhí i Vallescà, C. Pi i Sunyer, Miquel Santaló, Joan Casanovas, Josep Tarradellas i Josep Irla.

Els fets polítics més destacats foren : la retirada de la Minoria de Lliga Catalana, reincorporada després dels fets del 6 d'octubre ; la ratificació de la Llei de Contractes de Conreu per haver-se declarat la inconstitucionalitat de la primera pel Tribunal de Garanties, la qual revotació donà lloc, 12 juny del 1934, a una sessió d'un gran apassionament popular per la preséncia del senyor Abadal, sol diputat de la Lliga que acudí, trencant l'abstenció del seu partit, a exposar-hi l'opinió dels seus amics.

Actualment es compten 17 diputats morts o afusellats i entre aquests els senyors Lluís Companys i Josep Fàbregas. Amadeu Colldeforns caigué en els combats ocorreguts a Barcelona durant la guerra civil. Dotze diputats s'absentaren del Parlament Català per incorporar-se al de la República després de les eleccions del 16 de febrer del 1936. Cal assenyalar la dimissió del diputat Gaspar Armengol, per motius de salut, poc temps després d'haver-ne pres possessió.

Josep Tarradellas

Si destriàvem els diputats per professions, tindríem el següent quadre aproximatiu : Enginyers, 2 ; metges, 8 ; advocats, 26 ; catedràtics, professors, etc., 8 ; gerents de banca, 2 ; industrials, comerciants, propietaris, 9 ; escriptors, 15 ; obrers, pagesos, empleats, funcionaris, etc., 21. Encara que la majoria dels diputats tenier alguna activitat periodística, se'n poden comptar més de 28 que l'exercien amb més assiduïtat.

La tasca legislativa

EL Parlament de Catalunya no pogué exercir el seu mandat d'una manera efectiva, més que quatre anys i mig. Durant un període de temps no superior a 26 mesos, es discutiren i s'aprovaren un nombre important de lleis. Donem a seguida una llista a base de les més interessants i que representen els pilars de la nostra reconstrucció política nacional.

Llei dita de l'Estatut Interior, que regula el funcionament de les Institucions estatals. Llei regulant l'exercici del dret de referèndum. Llei creant el Tribunal de Cassació. Llei regulant l'elecció del President d'aquest Tribunal. Llei creant la Procuradoria General. Llei Municipal. Llei establint l'emancipació civil de la dona catalana. Llei regulant la tutela i la curatela. Llei agrària, dita de Contractes de Conreu, que tranformà els principis del dret romà sobre la propietat, en principis del servei social que la propietat ha d'acomplir. Llei establint l'ordenació pressupostària. Llei creant l'organisme de fiscalització de les Administracions públiques. Llei establint les bases sanitàries mínimes. Llei de concessió de beques universitàries. Llei de bases de la cooperació. Llei sobre establiments minero-medicinals. Llei de majoria i habilitació d'edat. Llei del patrimoni artístic, etc.

El Parlament a Macià

(Ve de la pag. 4)

pulles de Macià, President de la Generalitat de Catalunya, juntament amb representacions de diferents partits espanyols, fent constar d'una manera solemne que l'Estatut en què hi ha el principi de les nostres llibertats, és ja una cosa irrevocable, cosa irrevocable que no demana res més que les ampliacions que li calguin perquè ens puguem governar en la forma que més ens convingui. Per altra banda, l'actitud admirable del nostre poble (...) que ha reconegut la dignitat de la jerarquia i la necessitat que existeixi aquesta jerarquia en la direcció de la col.lectivitat ; sense diferències d estaments ni de partits, ha seguit el fèretre del Primer President de Catalunya autònoma, donant-nos a tots nosaltres una lliçó que com a representants del poble haurem d'aprendre ".

Joan Lluhí Vallescà

Parlà el representant d'« Unió Democràtica » i el diputat senyor Ruiz Ponsetti ho féu en nom dels socialistes tot recordant les següents paraules del gran líder Vandervelde : *" Encara que Macià no era un dels nostres en el sentit material del mot, era si un socialista en l'accepció més ampla del terme, perquè, efectivament, és ésser socialista sentir un amor ardent per la pau, professar sentiments d'amor per la classe treballadora i desitjar una societat millor. Macià era un home bo, un honrat demòcrata, un republicà i un cor socialista ".*

El senyor J. Lluhí i Vallescà s'associà al sentiment de condol dels grups, amb les següents paraules :

" (...) Un altre dels aspectes de la seva actuació, dintre del moviment nacional de Catalunya, ha estat la seva concepció, portada a la pràctica constantment, que un moviment nacional no pot triomfar fins que arriba a les capes més profundes del poble. I tota la seva obra, eficient en extrem perquè ha possibilitat el triomf a Catalunya, ha consistit a anar francament i obertament al poble per inculcar-li el sentiment patriòtic indispensable per a fer-li posar el seu esforç al servei d'una causa nacional.

Macià tingué sempre present en els seus actes que Catalunya no podia triomfar enfront d'un règim que no fos liberal, enfront d'un règim opressor, opressor no tan sols per al nostre poble, sinó inclús per als seus mateixos ciutadans. Per això Maciá va considerar-se incompatible, no ja personalment, sinó incompatible el moviment nacional de Catalunya amb la monarquia borbònica que regia Espanya, i per això Macià va creure que el triomf nacional dels catalans havia de venir en el moment que triomfés la llibertat individual a tot Espanya, en el moment que triomfés un règim de llibertat a tot Espanya ".

Simó Bofarull

El senyor Simó Bofarull intervingué, després, expressant-se així :

" (...) Jo veia en ell el que hi veiem tots avui que és mort : un home que per a mirar-li la cara s'ha d'aixecar el cap fins als núvols, perquè així és de gran. La Història el judicarà. (...) Ell deia que si no es fa participar el poble no sols intel.lectuament — és molt difícil — sinó sentimentalment als moviments col.lectius, aquests perillen d'ésser estèrils. I per això ell, en lloc de mantenir-se essent l'eix de la vida catalana i només actuant en aquelles ocasions solemnials en què fos directament requerit pel poble o que ell entengués que havia de sortir i posar-se al davant del poble, participava constantment en l'actuació política. (...) De manera que el seu gran cor fou el que animà la seva vida i li donà dalit en tots aquests aspectes d'actuació, i gràcies a això, precisament, la majoria del poble català participa en aquesta obra i la seguirà ".

Després de pronunciades breus paraules per un representant d'Acció Catalana i per un diputat per Sabadell, fou llegida una proposició encaminada a perpetuar la memòria del President Macià, la qual fou llegida pel Dr. Solé i Pla i seguidament, a tres quarts de nou i vuit minuts de la nit, fou aixecada la sessió en senyal de dol.

La Constitució Catalana

El poble de Catalunya, en recobrar la seva personalitat política i constituir-se en poder autònom, estableix per la potestat del seu Parlament, la següent Llei fonamental :

Art. 1. — El poder a Catalunya emana del poble, que l'exerceix per mitjà dels organismes de la Generalitat.

Art. 2. — La capital de Catalunya és Barcelona.

Art. 3. — La llengua pròpia de Catalunya és la catalana.

Art. 4. — La bandera de Catalunya és la tradicional de quatre barres vermelles en fons groc.

Art. 5. — Tindran la condició política de catalans : Primer, aquells que ho siguin per naturalesa. Segon, tots aquells que, essent espanyols, hagin adquirit veïnatge administratiu a Catalunya. (...) La dona, pel fet de matrimoni amb un català pot adquirir immediatament la condició política del marit.

Art. 8. — La família resta sota la salvaguarda de la Generalitat. El matrimoni es fonamenta en la igualtat dels drets dels cònjuges. (...) Les Lleis civils (...) establiran les normes per a la investigació de la paternitat i la igualtat dels fills nascuts dintre i fora del matrimoni.

Art. 9. — L'exercici del dret de propietat s'ha d'inspirar en l'interés social. (...) Tota la riquesa del país està subordinada als interessos de l'economia general.

Art. 11. — L'ensenyament primari serà obligatori, gratuït i català per la llengua i pel seu esperit. S'inspirarà en els ideals de treball, llibertat, justícia social i solidaritat humana (...). En tots els graus serà laic. La Generalitat facilitarà l'accés a tots els graus de l'ensenyament als escolars més aptes mancats de mitjans econòmics. La llibertat de càtedra queda reconeguda i garantida.

Art. 12. — El treball, en qualsevol de les seves formes. és un deure social.

Art. 14. — L'assistència social és un deure de la Generalitat.

Art. 17. — La Generalitat és l'organisme jurídic de l'autonomia de Catalunya. La componen el Parlament, el President i el Consell Executiu.

Art. 19. — Seran elegibles per al càrrec de Diputat els ciutadans majors de 23 anys, sense distinció de sexe ni d'estat civil.

Art. 20. — La Llei regularà l'exercici del sufragi sobre la base de la igualtat entre els sexes.

Art. 33. — El Parlament finirà : (...) Tercer, per referèndum popular.

Art. 34. — Per a ésser sotmesa a referèndum la proposta de dissolució del Parlament Català, haurà de o el 20 per 100 dels electors inscrits, fer-la el President de la Generalitat en votació pública. (...) el referèndum serà ferm si la proposta és aprovada per la majoria dels electors que hagin pres part en la votació i si aquesta majoria arriba al 40 per 100 del nombre d'electors inscrits.

El President de la Generalitat quedará dimitit si el referèndum ha estat demanat per ell i la seva proposta és refusada.

Art. 39. — El President de la Generalitat és elegit pel Parlament.

Art. 45. — El President de la Generalitat pot delegar en un Conseller temporalment, però no parcialment, les seves funcions executives o de govern.

Art. 50. — El Consell Executiu o Govern es compon del President de la Generalitat i dels Consellers.

Art. 53. — El Govern haurà de dimitir sempre que el Parlament li negui la seva confiança...

Art. 57. — Els Municipis de Catalunya seran autònoms.

Art. 62. — La justícia és administrada a Catalunya pels Jutges i els Tribunals nomenats d'acord amb l'article 11 de l'Estatut Exterior.

Els Jutges i els Tribunals són independents en l'exercici de llur funció. No tenen altre fi que la justícia. Només estan sotmesos a la Llei.

Art. 64. — La Generalitat, en allò que d'ella dependgui, garanteix, als econòmicament necessitats, la gratuïtat total o parcial de la justícia.

Art. 65. — El President del Tribunal de Cassació de Catalunya serà designat per elecció.

Art. 82. — El present Estatut Interior podrà ésser reformat per iniciativa :

a) Del President de la Generalitat.

b) De la cinquena part dels Diputats del Parlament.

Palau del Parlament, 25 de maig del 1933.

(Aquesta Llei fonamental, anomenada « Estatut Interior de Catalunya », contè 82 articles, un d'addicional i un altre transitori).

la humanitat

desitja un bon Any Nou als catalans i a tots els demócrates.

CATALANS: FEU NOVES SUBSCRIPCIONS ENVIEU-NOS DONATIUS

nadal català

B.D.I.C

Els núvols de Nadal

Els núvols de Nadal no sé què tenen
que són manyacs : no posen
gens de malícia al cel :
pel blau purissim dolçament s'estenen,
a la llum de la posta suaus s'encenen
i de nit deixen veure algun estel.

Es una de les coses més alegres
veure entre núvols els estels brillar.
Tenebres de Nadal, no sou tenebres ;
més hi veig en vosaltres
que no en el dia clar.

Ai, nit que vas passant silenciosa ;
ai, núvols blancs que pels estels passeu ;
ai, llum, que no ets enlloc misteriosa ;
ai, portal de Betlem, que ets tot arreu !

Quan me vulgueu donar més alegria
parleu-me dels Nadals ennuvolats,
i em veureu com infant que somnia,
que riu a allò que veu
amb els ulls aclucats.

JOAN MARAGALL

Nit de Nadal

Jo vull la taula parada
com al temps en què era nin,
a prop de la llar fumosa,
sota el sostre revellit.

Sols vós i jo, la serventa,
tornem al casal antic ;
tots els altres se n'anaren
mai més no han de venir.

Guarniu la taula ben llarga,
que hi càpiguen grans i xics,
que ha nascut el Fill de l'Home,
i és nit de goigs esta nit.

Traieu la vaixella fina,
i les tovalles de bri,
ompliu els pitxers de roses
com en temps que era feliç.

Poseu en un cap de taula
la cadira del padrí,
i en l'altre cap la del pare,
i la de la mare al mig.

A vora d'ella la trona
de mon germanet petit ;
jo m'asseuré a l'altra banda
com en temps que van fugir.

Enceneu la llar dels avis,
mig cremat hi ha un tronc de pi ;
l'últim dia que es va encendre
quan la mare va morir.
.. ..
I als vidres de la finestra
escoltaré dolç brogit,
igual que si fos la mare
trucant amb el cap dels dits.

I, ai, que la mare no ha d'ésser,
sinó el palmó que hi deixi ;
tan airós quan jo el portava,
i ara trencat i ennegrit !

ANGEL GUIMERA

Flor d'esperança

La galerna i el llamp, el torb i la tempesta,
sobre l'ample terrer l'han combatuda a ras ;
la flor de l'esperança, minúscula i tenaç,
color dels nostres somnis, únicament hi resta.

Sobre les runes, sobre els fogars extingits,
enlaira el seu perfum secret com la pregària,
i pella poc a poc, dolça mà solitària,
els quatre rostres dels cavallers maleïts,

car tan profundament la seva arrel s'allarga
que floriria encara si aquesta terra amarga
un dia fos coberta d'una crosta de sal.

Però l'alè de Déu novament hi circula !
i, granant en silenci les espigues del mal,
ella traurà forment del jull i la cogula.

MARIUS TORRES

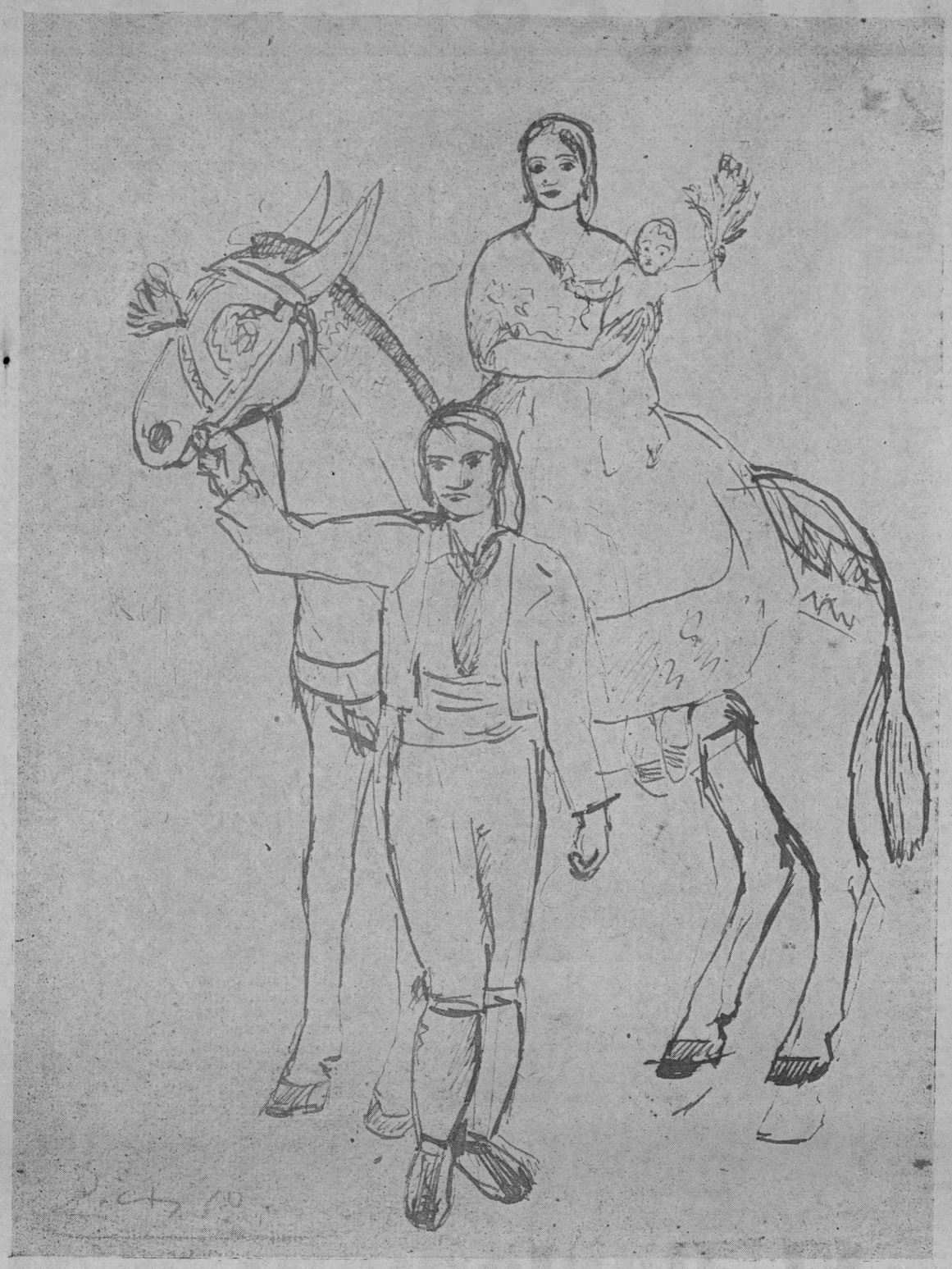

(Dibuix de Picasso, de l'època barcelonina)

L'Estel de Nadal

En la nit de Nadal ve del cel
l'àngel blau missatger de la nova.
Amb la mà serva el flam de l'estel
que assenyala el camí de la cova.

Cova sacra on tot just ha nascut
l'Home-Déu redemptor del llinatge.
El bon àngel potser s'ha perdut
i no sap com seguir el seu viatge.

Sota els cedres altívols d'un cim
el pastor jovençà s'adormia ;
aquest vespre el seu son és ben prim ;
màgics fets venturosos somnia.

Se li acosta d'un vol l'àngel blau
i el desperta amb el vent d'un cop d'ala.
— Oh, bon àngel, ¿ vols dir-me, si et plau,
quina olor del teu hàbit s'exhala ?

— Del meu hàbit no brollen olors.
Es la nit, que es fa tota olorosa
per l'alè del nou-nat generós
que damunt de la palla reposa.

— Somniant jo he vist un portal
mig caigut que serveix per estable,
i he sentit veus que deien « Nadal ! »
a l'entorn d'un infant adorable.

— Oh, pastor, ¿ tu saps doncs el camí
per anar vers la santa establia ?
Duc l'estel que avui ha de lluir
sobre el cap del fillet de Maria.

— La cabana que en somnis he vist
és a prop de Betlem ; cova estreta.
— Veritat. La naixença del Crist
a Betlem ha predit el profeta.

Amb el dit ha signat el pastor
el vilatge envoltat de tenebres.
L'àngel vola amb l'estel de claror
que fa clcuré amb encís les palpebres.

Es un àngel de parla suau
que no ostenta ni espasa ni llança ;
no té res de ferreny ni de brau,
i el seu pas porta calma i bonança.

Passa l'àngel pel cel estelat
i s'atura davant la cabana.
Un dolç càntic endalt ha esclatat
i ressona el joiós crit d'hosanna.

Oh, Jesús ! Més que el Just, ets el Bo.
La bondat és el teu alt mestratge.
Entre el glaç i la neu, màxim do,
tu ofereixes als homes guiatge.

La carn blanca del teu cos nuet
amb sang teva veuràs emporprada
per espines i cops de fuet
i pels claus i la forta llançada.

Però véns somrient per Nadal
com a infant que no crida ni plora,
i mantens la promesa cabdal
d'instaurar sobre el món la teva hora.

El teu nom, antic símbol diví,
resplendeix amb la llum de l'exemple.
Ets de tots els humans ; i és mesquí
el qui et tanca en els murs del seu temple.

L'estel d'or que en la fosca rellú
és senyal de l'eterna esperança.
Aquest àngel sense armes que el du,
entre els crims i les guerres avança.

Travessada pel clau, una mà
vindrà a rompre del mal el misteri,
i l'estel nadalenc no es pondrà,
i a la terra tindrà el seu imperi.

A. ROVIRA I VIRGILI

Nadal s'acosta...

Conec que ve Nadal
en la blancor de cada caminal
de l'horta,
en el caliu del fred
que flameja a la porta,
en aquesta flonjor
sensible de la palla,
en l'àuria lluïssor
de la neu que davalla,
en l'amorós esguard
del bou a l'establia
i en aquesta color
de nit il.luminada que té el dia.

J. AGELET GARRIGA

ENTRADA D'HIVERN

Ja cau la tardor pàl.lida i esfulla
sa corona de pàmpols, que l'oratge
marcits i llagrimosos, arrossega
com esperances mortes.

El dia es va arrufant. Legions de núvols,
escabellats i atropellant-se, vénen,
vénen del nord amb un poder ombrívol,
com invasió de bàrbars.

Entre el fangós terrer, la mar plomissa,
i les muntanyes moradenques, sura
consirosa tristor, que les imatges
evoca de la tomba.

Més ah ! ben lluny d'abominar tals dies,
el meu cor s'hi complau. Es bell trobar-se
fora la pols, l'agotament i el tedi
d'una estació caduca.

.....
Què hi fa si creix la nit tan llargaruda ?
Així a la llàntia vigilant d'estudi
veuré passar les visions dels genis
com en sagrada pompa.

Oh festivals del pensament ! Mon íntim
recó d'hivern no s'afretura d'altres...
Dins aqueix bres de solitud i somnis
tot l'univers palpita !

MIQUEL COSTA I LLOBERA

POEMA DE NADAL

CANT I

Aire d'aquesta nit !
¿ Quina sentida de rosa
hi ha en l'aire gelat que es posa
sobre el pols esfereït ?
Ai, aire d'aquesta nit !
.. ..
Avui el llavi cansat
vol estrafer l'alegria,
homes de bona voluntat,
avui la llengua impia
sembla com que demani caritat
per esborrar la gran malenconia
del nostre món atabalat.
Del nostre món de crits i arpelles,
de mandrejar encomanadís,
del nostre món cansat i gris,
de miserables coses velles
emmascarades de vernís,
del nostre món tan lluny de les estrelles !
Malgrat això, l'alegria
la vull vermella en el meu cant,
trencant la monotonia
del somriure vergonyant.
Malgrat el vestit impotent
i la misèria carnal,
malgrat el pensament
de màquina i asfalt,
jo et vull sentir viva i lluent,
estrella de Nadal,
esgarrinxant el blau del firmament !

CANT II

.. ..
Avui precisament ? No és cosa nova !
Es mil.lenari el mal que arrosseguem !
Sobre la carn hi ha la mateixa roba
de la nit de l'estable de Betlem.
L'estrella viu en el cimal abrupte,
a mig camí la voluntat es torç,
i abans de començar, ja salta el dubte
i la peresa que aigualeix l'esforç.
Volem el pàmpol de la fresca parra,
volem la glòria de l'eixida estant,
ens pica el cos el pèl de la samarra
del rabadà que diu : — No serà tant —,
del rabadà que ha vist la llum salvatge,
que ha vist la veritat nua i rebel,
i estira el braç per abastar el formatge
i el broc lluent del seu porró blau cel.
No és que li manquin ulls per sentir el dia,
no és que li manqui llengua per cridar,
no és res d'això, la seva covardia
és només que va néixer rabadà !
Ell no deixà la grisa cantarella
ni les tres coses del seu baix profit,
i mentre els altres van seguir l'estrella,
ell continuava rondinant al llit.

CANT III

Quina sentida de pena i patir,
quina promesa de calma i de guany !
Un camí !....
Els camins son l'angúnia primera,
del rústec cor llunyà,
que ni ell sabia el que era
i per saber es posava a caminar....
Camins, serp d'encantària,
que feu amable el feix
del qui es vol lliurar d'ell mateix,
de la pròpia tristesa solitària,
i vol cercar un altre somriure,
una altra sang o un altre crit,
i fins un altre món més ennegrit
per poder viure !
Si et volta la brossa enclement,
si branca i punxa t'estalonen,
si l'aglevat i el pensament
no saps on donen,
poc trobaràs ni mel ni glop
ni llum de cares vives ;
se't tornaran les genives
fumades com les del llop !
Però si en mig l'espessorall
el pit rebel deixa la fúria,
i troba un caminet com un mirall
fred i glaçat dins la foscúria,
i pot seguir-lo mansament
sense escoltar cap més musica,
sentirà com el fum del pensament
es va aclarint de mica en mica.
Tu no saps el camí que significa ?
El camí significa humilitat,
vol dir un renunciament a fi de bé,
vol dir passar pel mateix recer
que els altres han passat.
Un camí !
Quina cosa més curta de dir !
Quina cosa més llarga de seguir !
Quin so vulgar i estrany !
Un camí !....
.. ..
Camí de la glòria, camí de la Creu,
camí que puja i baixa i cansa,
on ens portes, camí? La teva fi no es veu!
Si ens nan posat l'esquella mansa,
tu limites l'audàcia del peu
amb l'espigol novell de l'esperança !....
Camí pelat i esqueixat,
ple de vent dalt de la coma,
camí de la soledat,
tots els camins van a Roma,
tots els camins, ja ho sabem !
Tots els camins van a Roma,
però no van a Betlem !
Perquè a Roma hi ha de tot :
hi ha misèria i punyalades,
i la púrpura i el llot
i les mitres consagrades !
Perquè a Roma hi ha de tot !
Cap a Roma, pots anar
amb plomall de capità
i amb xiulet de bergandatge,
amb crossa de pelegrí,
o amb garrafa o espasi ;
tot és bo pel teu viatge !
Pots triar-te tu el camí !
Pots triar-te el vent que esllloma,
l'arada, la forca, el rem !
Tots els camins van a Roma,
però, no van a Betlem !

JOSEP Ma. DE SAGARRA

NADAL del 1933. Encara no s'ha fos el ressò de les campanes que duen l'alegria d'una VIDA, quan els tocs roncs de la MORT omplenen places i viles. « A prop de la llar fumosa, baix el sostre revellit » s'hi fa grossa pesantor. L'estel de la nit fuig i amb ell « la blancor de cada caminal ». Envoltant el Gran Palau, avança, lenta, la corrua d'ais que es moren dins del pit. La humana cinta passa pels peus de la DESPULLA, ulls entelats pel dolor d'home abaltit. Les mares alcen els fills i mostren l'AVI en repòs ; els vells trenquen el seguici d'ombres per veure'L i per tocar-LO ; els Cors i els Orfeons ploren les millors estrofes, mentre la bandera roman tota en desmai. L'horitzó és baix, cortina ratllada i borrosa, ben a l'abast de la mà : s'hi veuen figures incertes al redós del Gran Palau, gran camí devers la tomba. Les flonges petjades són l'eco perdut que escolten els rius i muntanyes i atura l'alé.... El CAVALLER de l'Ideal, baixa a la terra calenta i, braços en creu, afigura el blau pur que el mar li darà per a sempre. — 1934. El Nadal té cants de tristesa i per cel immens reixat. La llar té fredors d'absència i les presons escalf humà. — 1936. Les campanes segueixen les petjades de la MORT infatigable ; les portes estan barrades i la cambra roman muda pel dolor. Els infants fugen les places, s'enfonsen al terra i llancen un crit : sageta d'esglai que puja a les cases, travessa els espais i es clava en el cor maternal. A les trinxeres s'hi sent l'esperança entre flames, glaç i sang, i « el nostre llavi cansat vol estrafer l'alegria ». — 1939. Encara més sang i més fred, i més opressió i tenebres. Família esparsa, sofrim dins d' « un món cansat i gris ». ¡ Qué en fa d'anys — d'ença d'aquell Nadal que ens prengué l'HOME — que les nits són totes negres i no veiem el nostre estel ! La Pàtria, és llunyana ; els pares es moren, i cauen els fills ; la ciutat, saquejada ; l'ésser, atuït ; la llengua, maltractada, i els grocs i els vermells, escarnits. Sospir reial satisfet : la catalana terra és ben blanca, tota coberta de sal. « Camí de la glòria, camí de la Creu, camí que puja i baixa i cansa, ons ens portes, camí ? ». — Demà. « La flor de l'esperança, minúscula i tenaç », ens fa voler el sol que enriola, que és de tots i de ningú. Creiem, CATALANS, en el dia que « l'estel nadalenc no es pondrà i a la terra tindrà el seu imperi. » Aleshores, trencarem l'ESPASA sangonent i flamejaran cors i banderes.

MACIA no ha mort en el cor dels catalans

SEMPREVIVA

per Humbert Torres

ELS fets, amb el seu pes enorme, parlen un mut llenguatge més eloqüent que les paraules. Per això, en aquest XVè aniversari del traspàs de Macià, el millor és evocar algunes coses de la seva exemplar i alliçonadora vida.

Quan es parla de Macià és obligat de comentar una condició característica de la seva persona : em refereixo a la seva simpatia, a l'atracció que exercia, tant sobre les multituds com damunt les seleccions, igualment al carrer que en el tracte íntim.

El fet era cert. Però, no es tractava sols d'una atracció diríem física, exercida per la seva noble, senyora i varonil figura, sinó de quelcom més important : d'una simpatia espiritual i, encara més, moral.

En el tracte íntim, aqueix impuls cordial envers ell us venia de saber com era de ric el temperament d'aquell home. Macià era culte, i encara més que culte, intel.ligent, ponderat, amb una comprensió intuïtiva ; però per damunt d'això, una condició seva sobresortia : el fons altament moral dels seus actes, privats i públics, alguns dels quals tingueren conseqüències importants.

Per saber-ho, el poble l'estimava com pocs homes públics hagi estimat. Es que veia clarament en ell una ànima recta i forta, disposada a servir sempre abnegadament el seu ideal. Aqueixes característiques espirituals són tan rares en el món de la política, que quan es troben manifestament i en tal alt grau en una persona li donen un prestigi especial.

El fet d'haver viscut plegats molts anys en la mateixa ciutat, d'anar jo relativament sovint a casa seva com a amic o com a metge, i més que res el fet d'haver coincidit gairebé sempre en l'apreciació de moltes coses de la vida pública, i d'haver actuat conjuntament durant molts anys, em permeté, a més de conéixer-lo a fons, d'assistir a alguna d'aquelles manifestacions públiques de simpatia que qualificaria sense exageració de teatrals, si no fos que aqueix mot té una punta de sentit pejoratiu que, com ja es comprén, jo li vull treure.

Amb tantes coses grosses, en aqueix ordre, com he vist en la meva vida, jo no recordo res que en fervor, en adhesió amorosa es pugui comparar a l'espectacle que oferia la ciutat de les Borges Blanques cada vegada que Macià la visitava, però especialment el dia que, havent sortit de la presó de Santoña a la qual el portà la sentència d'un tribunal d'honor constituït per oficials d'enginyers militars, visità la capitalitat del districte electoral que li havia conferit la representació parlamentària, que conservà fins a la mort.

No us penseu que exagero. Jo hi era, i us ho puc dir. De molts quilòmetres a la rodalia no parava de venir a les Borges, per totes les carreteres, veritables processons humanes que volien veure i tocar Macià. Així que parà a l'estació el tren que el portava de Lleida, totes les campanes foren llançades al vol, i al mateix temps, al llarg del seguici, de les boques de milers i milers de persones sortien aclamacions al nou diputat. Arcs de triomf, rams de flors tirats des dels balcons endomassats, bandes de música, focs d'artifici, balls populars... Les dones, ploraven ; els homes se'l miraven embadalits ; els vells el volien tocar abans de morir ; fins els malalts no massa malalts saltaren del llit i tregueren el nas pel balcó per veure com Macià passava. Y de tot això, ell, capell en mà, la rialla als llavis, saludant la multitud enfervorida i fent-se per dins — com més tard em digué — la promesa de servir-la fidelment tota la vida. Tal com la descriuen els llibres sagrats, l'entrada de Jesucrist a Jerusalem el Diumenge de Rams no fou res al costat de l'entrada de Macià al seu (i tant !) districte.

Assistiem, purament i simplement, a la desbordant mobilització del sentiment, que en política, principalment, sol fer coses considerables, ara en bé, ara en mal. Les masses es belluguen poc fent apel.lació a la seva intel.ligència, a no ser que es tracti de pobles molt cultes i evolucionats. Ja les fa vibrar més l'excitació de l'interès matèrial, però és un excitar d'un a un, com a cosa de càlcul, que més aviat s'amaga. Però, ai fillets si toquem als sentiments ! Si burxem al subconscient, on aqueixos hostes alats solen viure, aleshores, si surten, al seu impuls, que es propaga com el vent o els sorolls, s'assisteix a espectacles com el que us acabo d'explicar : un miracle, en aqueix cas, d'amor.

El poble, fins el més humil i inculte, té més sentit polític del que sembla. El que seguia en aquell cas Macià volia significar-li, sense proposar-s'ho, que comprenia molt bé i valorava degudament l'alt exemple de dignitat que havia donat en negar-se a signar un escrit de simpatia envers els oficials de l'exèrcit espanyol que assaltaren les redaccions del " Cu-cut " i de " La Veu de Catalunya " el 25 de novembre del 1905 i que, de més a més, no ignorava que, en negar-se a firmar aquell document, perdria una brillant carrera militar.

Actes semblants, d'una puresa diamantina, van de dret al cor de les multituds. Tantes vegades com en la seva vida calgué jugar fort, Macià no deixà de fer-ho. Recordem, sinó, la retirada del Parlament davant el fracàs de Solidaritat Catalana, l'episodi de Prats de Molló, la seva posició digna davant el pasteleig de l'Assemblea de Parlamentaris, la fundació d'Estat Català ; actes, tots, en la mateixa línia d'irreductible intransigència, cada un dels quals venien a refermar la convicció que Macià mereixia plena confiança, i per això era seguit cegament. Prou que es demostrà el 12 d'abril històric. Allò que congregava les multituds al seu pas o creava al seu nom una aureola de simpatia no era cap mena de magnetisme personal, com el de l'iman pel ferro, sinó l'elegància dels seus actes, la bondat no pas fàcilment conformista, les reaccions espirituals netes, com les dels infants, sense recons ni ombres, les que feien estimar-lo de tots : de tots menys dels pastetes i acomodaticis senyors Esteve de la política, dels quals era un veritable terror.

I vet ací com aquell home sense picardia de la menuda, però ben proveït de l'altra, que no se serví mai d'altra arma dialèctica i diplomàtica que la de la sinceritat més transparent, aquell esgarriacries, com li deien els savis de la Lliga, arribà a veure realitzada, en gran part per obra personal seva, una tasca política constructiva considerable, que pocs anys abans ni els més optimistes no haurien somniat.

La nostra immensa pena és que tot això ja és història, com un bell somni ; i que ara no tenim a la vista més que un desert erm i pedregós, com si per casa nostra hi haguessin passat els cavalls d'Atila. En aquestes hores dures, si encara visqués què pensaria, què aconsellaria Macià ? Una línia d'intransigència, de tot o res ? ¿ O el contrari : una posició de ductilitat, realista, de salvar allò que encara fos possible de salvar ? La resposta segura no la pot donar ningú, perquè en la vida de Macià hi ha precedents per a abonar les dues suposicions. Per una banda, era l'home de Prats de Molló ; però, ja governant, quan dels seus actes n'havien de resultar, no pas inoperants discursos i gestes heroiques, sinó política plasmada en realitats, no vacillà a renunciar, per exemple, a l'Estat Català que havia proclamat el 14 d'abril, conformant-se a donar el nom històric de Govern de la Generalitat de Catalunya a una institució que serà sempre l'orgull dels catalans. Macià era l'home del projecte de Constitució gairebé separatista de l'Havana, però, ja President de la Generalitat ,o sigui quan s'havia de tocar de peus a terra, es conformà ben a gust amb l'Estatut aprovat per les Corts Constituents de la República. Si es tenen presents aqueixos fets, crec que no seria aventurat de vaticinar amb èxit quina fóra, actualment, la posició de Macià.

Ara, en aqueixos dies íntims de Nadal, en l'aspra i agra vida de l'exili, recollits familiarment vora un modest foc, evocar aquelles dates, — 1931, 1933 — recordar la persona i la vida de Macià, té un gust de vi generós que us entona les forces, o com una olor penetrant i perfumada d'herbes bosquetanes que us fa respirar profundament i deliciosament. Ombra augusta la teva, inoblidable Amic nostre ! Pugui ella, encara, guiar-nos per camins no perdedors.

Montpeller, Nadal del 1948.

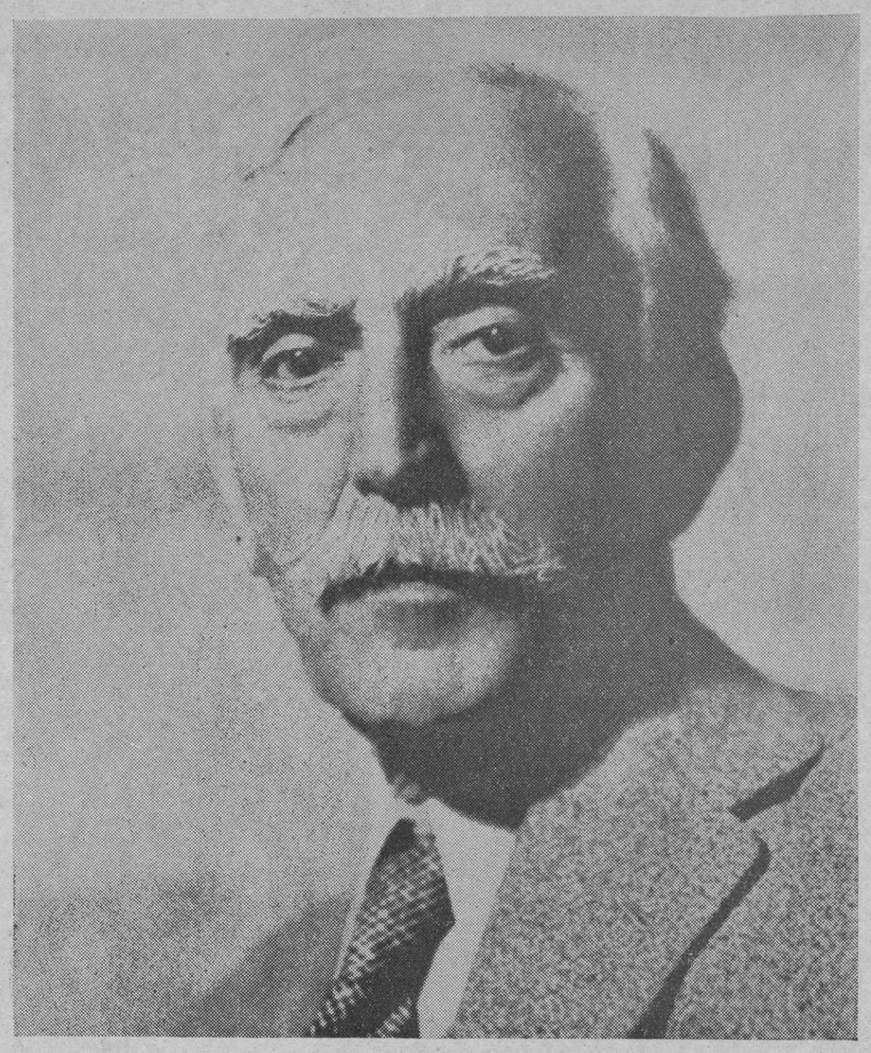

En aquestes hores de dolor, allarguem la mà a tots els catalans ; i als homes republicans i catalanistes, als homes d'esquerra que senten afanys de reparacions socials, els hem d'estrènyer sobre el nostre cor per a realitzacions futures i per a lluites immediates. Catalunya avant, sobre el fèretre de Francesc Macià, seguint les seves pertjades, ens hem d'assecar els ulls i hem de tenir un optimisme ple i un crit molt interior de « Visca la Pàtria immortal ! », la Catalunya dels destins gloriosos en el concert dels pobles lliures, agermanada, solidaritzada amb l'esforç de tots els homes per a trobar fórmules superiors de pau i de justícia.

LLUIS COMPANYS.

Barcelona, 29-12-1933.

MISSATGE ACTUAL

per Heribert Barrera

ALS 15 anys de la seva mort el record anecdòtic de Macià va esfumant-se de mica en mica. Les generacions que pugen no poden retrobar-ne ja cap imatge en llur memòria. La tragèdia de la guerra civil, l'oprobi del franquisme, contribueixen a allunyar-nos de la seva època que ens apareix com un remot paradís perdut. ¿ Quin sentit pot tenir doncs avui, a finals del 1948, la commemoració de l'aniversari de la seva mort ? ¿ Es tracta només d'una pietosa ofrena com la que tributen les famílies a llurs caps desapareguts ? Ell era certament el cap de la gran família de l'Esquerra i per aquest sol fet s'escauria ja que honoréssim cada Nadal la seva memòria. Però si ens limitéssim a recordar les seves accions memorables o la seva alta qualitat espiritual, trairíem de fet el seu missatge. Perquè l'encarnació material de l'obra de Macià va ésser malauradament destruïda per la força de les armes i mentre les institucions que ell va crear no siguin restaurades, no podem pensar en Macià per retre-li honors funeraris, sinó que hem de buscar en la seva vida ensenyament, guiatge i llum per a retornar al punt on ell ens va deixar i per anar més lluny encara com havia estat el seu designi. Quinze anys després de mort, Macià no pertany doncs al passat sinó que el sentim formant part del nostre present i estem segurs que serà encara més actual en el nostre futur.

⁂

Macià és present ara, primerament, perquè ens dóna l'exemple de paciència. De la Solidaritat a la fundació d'Estat Català, de la fundació d'Estat Català a la victòria de l'Esquerra i a la proclamació de la República Catalana, van més de 20 anys de lluita, una bona part dels quals foren passats a l'exili. Macià va saber esperar la seva hora com nosaltres cal que sapiguem esperar la nostra.

Hi ha, però, diverses maneres d'esperar. El qui espera passivament que li ho portin tot fet arrisca d'esperar endebades. Macià no va limitar-se a esperar la caiguda d'un règim sinò que va somoure'n les bases per una acció sostinguda anys i anys, amb alts i baixos, amb més fracassos que éxits. però, amb l'èxit final que és el que compta. Igualment per nosaltres no és qüestió de quedar-nos parats esperant el miracle. Com més malament veiem les coses més s'imposa una acció per a canviar-les. L'eficàcia del que poguem fer ara no es mesurarà solament als efectes immediats que se'n derivin, sinó també a les seves repercussions llunyanes. El 1931 Macià va collir els fruits d'una tasca que, jutjada a través dels seus resultats a curt terme, molts havien qualificat imprudentment d'eixorca.

La pacient perseverància en l'acció de Macià no és, però, l'únic ensenyament que ens cal traure ara de la seva vida i de la seva obra. Dos aspectes més ens en semblen encara importants. En primer lloc el que podríem anomenar el seu realisme en el bon sentit del mot. Moltíssimes vegades s'ha comentat el gest de Macià renunciant a la fràgil República Catalana, massa aviat nascuda perquè fos viable, a fi de garantir amb la Generalitat un mínim durable de conquestes. En els moments actuals no està de més recordar-ho altre cop. El tot o res és una mala política pels qui no tenen res. I això s'aplica a tots els ordres de llibertat, igualment a les llibertats nacionals que a les llibertats ciutadanes.

En fi, el tercer dels exemples de Macià que s'imposen ara a la nostra meditació és el sincronisme del seu pensament amb el seu temps. Per Macià, l'apòstol del nacionalisme, el problema social és el problema de primer pla, la justícia social és, els darrers anys de la seva vida sobretot, la seva preocupació més pregona. El seu sentiment nacional era el que el portava precisament a una concepció sintètica de la realitat catalana i per tant a una valoració exacta de la importància relativa dels seus problemes.

⁂

L'autèntic obrerisme de Macià, que va donar-li l'afecte i l'adhesió sincera dels treballadors, ha de continuar inspirant-nos, perquè el problema essencial de les col.lectivitats humanes continua essent el de l'accessió de les masses obreres a un nivell cultural i econòmic més elevat que l'actual. I de la mateixa manera que el pensament de Macià en aquest aspecte va evolucionar al llarg de la seva vida, seguint sempre, però, una idèntica trajectòria, ens cal a nosaltres considerar aquest problema, que és el problema de l'època, no tal com es presentava a casa nostra el 1936, sinó tal com pot preveure's que s'hi presentarà el dia del nostre retorn. Macià va rebutjar les solucions dogmàtiques dels doctrinaris que, amb materials vells d'un segle, pretenen encarnar el progrès. Avui que el fracàs de llurs teories pseudo-científiques és més que mai evident, avui que és notòria llur incompatibilitat amb un mínim de llibertat humana, no hem pas d'allunyar-nos del camí que Macià ens va assenyalar. Però haurìem aprofitat ben poc la seva lliçó si, en aquest camí, en 15 anys, no ens haguéssim mogut de lloc. Les nostres solucions al problema social han d'ésser les que Macià hauria proposat el 1949 i no les que proposava el 1933. Fins a la seva mort Macià fou jove d'idees. El Partit que ell va fundar ha de restar fidel a aquesta perenne joventut.

Macià pacient i incansable lluitador, Macià realista per jutjar les situacions i explotar els triomfs, Maciá a la punta del progrés social en l'ordre de les realitzacions immediates : ¿ No és precisament Macià, doncs, l'home que simbolitza millor encara el sentit del nostre esforç ? Per això, si fa 15 anys que sepultàrem la seva despulla, Macià continua essent el nostre cap. Aquest Nadal encara, si l'evoquem no és pas per glorificar-lo mort sinó perquè ben vivent ens doni ordres.

El Parlament a Macià

DOS dies després de l'enterrament del President Macià, era convocat en sessió extraordinària el Parlament de Catalunya per tal de rebre la comunicació oficial de la mort del seu més alt i digne membre. En aquella ocasió, el Govern i tots els grups polítics expressaren llur condol i exalçaren les virtuts morals i cíviques del gran desaparegut. Sessió solemne, que destacava la unanimitat patriòtica, hem cregut que els nostres lectors voldran rellegir — 15 anys després — les oracions fúnebres que de dins l'hemicicle repercutiren en els cors entristits dels catalans. Repassem per als nostres lectors el Diari de Sessions d'aquella adolorida diada i reproduïm a continuació els passatges més destacats de les intervencions produïdes.

La sessió extraordinària del dia 29 de desembre del 1933 fou oberta a les set i cinc minuts de la tarda, per l'Honorable President interí del Parlament, senyor Jaume Serra i Hunter i seguidament un Secretari llegí la comunicació següent :

" Honorable senyor :

Per al compliment del que disposa l'Estatut interior, el Consell executiu de la Generalitat us fa saber, amb el més greu dolor, la mort del President de Catalunya, En Francesc Macià i Llussà, i us tramet l'acte del traspàs llevada per Conseller de Justicia i Dret.

Barcelona, 25 de desembre del 1933. — El Conseller Primer, M. Santaló.

Honorable senyor President del Parlament de Catalunya ".

A seguida fou llegida una comunicació de l'Honorable President interí de la Generalitat, senyor Joan Casanovas, el qual donava compte d'haver seguit la prescripció de l'Estatut interior possessionante-se, com a President del Parlament, de la Presidència interina de la Generalitat. En la mateixa comunicació pregava a l'Honorable Vice-President Primer del Parlament, senyor J. Serra i Hunter, de substituir-lo a la seva Presidència.

En una segona comunicació, el senyor Joan Casanovas assabentava el Conseller Primer que havia decidit confirmar en els seus càrrecs els senyors Consellers que formaven part del Consell Executiu. També quedaven confirmats els Comissaris Delegats de la Generalitat a Girona, Lleida i Tarragona.

Dr. J. Serra i Hunter

Un cop llegides les precedents comunicacions, el President del Parlament (senyor J. Serra Hunter) pronuncià un discurs :

El que fou la sessió necrologica

" (...) I no sols és Catalunya, el poble adolorit. Ho són també aquelles altres terres d'Ibèria que ell en deia terres germanes. Ho són tots els qui, catalans i no catalans, compartirem amb ell les penes de l'exili. I són molts els pobles d'arreu del món que s'han associat a aquest condol nacional nostre. Sí, pot dir-se que la mort de Francesc Macià ha fet vibrar l'ànima de molts pobles, i, sobretot ,la d'aquells que, per condicions especials de llur història, estan lligats a nosaltres o que senten també aquesta pena de no haver encara pogut conquerir llur íntegra llibertat. (...) Francesc Macià, s'mbol de Catalunya, per als uns, realitat que tradueix integrament una ideologia per als altres ; primer President de la Catalunya autònoma, per a tots ; la seva vida és com una conjunció de la idealitat perenne que guia tots els grans homes, i per nosaltres és també una manifestació del seny característic de l'ànima catalana ".

Ventura Gassol

El Conseller Primer, senyor Miquel Santaló, s'associà en nom del Govern al dol nacional i després d'agrair la iniciativa de la sessió extraordinària al President del Parlament, anuncià que el Govern havia delegat en el Conseller senyor Ventura Gassol — íntim de Macià — la missió de parlar en el seu nom. El Conseller de Cultura pronuncià un interessantíssim parlament ple d'evocacions i de sentiment. N'extraiem els següents paràgrafs :

" (...) El veig encara, pàl.lid com estava l'altre dia, al llit de mort de tan ple com deviaestar del sentit que tenia el moment històric que ell estava vivint. Fou en aquella ocasió que el President de la Generalitat parlava amb una paraula plena de ressons històrics, comparant aquesta assemblea que ell inaugurava, amb l'antiga assemblea d'aquella Junta de Braços de Catalunya, la darrera vegada que es reunia — com ell deia aquí — per acordar la guerra contra l'usurpador de les nostres llibertats, de mala memòria, Felipe V.

(...) Macià va desgranar ací una sèrie de records en els quals no hi mancava cap dels homes il.lustres de Catalunya. No s'oblidà dels literats, no s'obidà dels polítics, ni dels que han portat els moviments socials a Catalunya. I dintre de cada matís no oblidava cap nom, fos del color que fos i del partit que fos (de Ramón Llull, de Prat de la Riba, del Dr. Martí i Juià, d'en Lairet i d'en Segui).

(...) Ell sempre havia cregut en Catalunya, i feia aquesta imatge : " Falta l'espurna, falta l'espurna ; si ve l'espurna tot Catalunya s'aixecarà. I aquesta era la seva idea, i ell a Prats de Molló, no volia fer altra cosa (...) " si arribàvem al Pireneu, tot Catalunya s'aixecarà ; (...) si poguéssin anar a la plaça de Sant Jaume jo proclamaria la República Catalana ". (...) I així fou, Macià va proclamar la República Catalana a la primera ocasió que va tenir.

(...) Ell deia : " Catalunya caigué lluitant i amb sang, i per això Catalunya s'ha pogut tornar a redreçar d'una manera digna. Només els pobles que cauen d'una manera digna, arribada llur hora, es tornen a redreçar ".

Lluis Companys

Parlant en nom de la majoria d'Esquerra Republicana, digué :

" Nosaltres tenim l'orgull que Farncesc Macià fos el President de la nostra organització política, encara que el seu nom ultrapassa tota mena de partidismes ; i més en els actuals moments. Nosaltres seguirem els seus ensenyaments i haurem de procurar seguir, amb la pobresa dels nostres mitjans i condicions, les seves virtuts incomparables.

Tot Catalunya s'ha cobert de dol per la mort de l'alliberador de la nostra terra. Tot Catalunya ha manifestat el seu condol intens i s'ha palesat com la figura exquisida, dolça i cavalleresca de Francesc Macià havia penetrat en l'ànima popular ; però creiem que el moment més impressionant va ésser el moment de la nit del dilluns, quan una multitud inacabable s'aplegava formant cues que es recargolaven pels carrers que menen a la Generalitat, com una estampa històrica inesborrable que dòna a l'home que ha produït aquella manifestació, la figura no ja d'un cabdill nacional, sinò una figura simbòlica que els temps no produeixen sinó després de llargues centúries. Ha mort Francesc Macià, però el seu exemple i el seu esperit han d'animar les nostres resolucions. El que caldria que enterréssim, si fes falta, haurien d'ésser els apassionaments, els personalismes, les apetències, les morbositats polèmiques. I en aquestes hores de dolor allarguem la mà a tots els catalans ; i als homes repubicans i catalanistes, als homes d'esquerra que senten afanys de reparacions socials, els hem d'estrènyer sobre el nostre cor per a realitzacions futures i per a lluites immediates.

Catalunya avant, sobre el fèretre de Francesc Macià, seguint les seves petjades, ens hem d'assecar els ulls i hem de tenir un optimisme ple i un crit molt interior de " Visca la Pàtria immortal ! ", la Catalunya de destins gloriosos en el concert dels pobes lliures, agermanada, solidaritzada amb l'esforç de tots els homes per a trobar fòrmules superiors de pau i de justícia ".

Raimond d'Abadal

El diputat representant de la Minoria de Lliga Catalana, pronuncià les següents paraules :

" (...) Ell era la més alta representació de Catalunya, per això durant la seva vida nosaltres ens hem descobert sempre respectuosament davant d'ell i en el moment de la seva mort li dediquem un pietós record.

(...) No voldríem deixar d'observar dues circumstàncies que han ocorregut en ocasió de la seva mort : per una banda, la representació més alta de l'Estat, el President de la República Espanyola, ha vingut a retre homenatge davant de les des-

(Segeuix pag. 2).

Un socialista a Macià

...«Encara que Macià no era un dels nostres, en el sentit material del mot, era sí un socialista en l'acepció més ampla del terme, perquè, efectivament, és ésser socialista sentir un amor ardent per la pau, professar sentiments d'amor per la classe treballadora i desitjar una humanitat millor. Macià era un home bo, un honrat demòcrata, un republicà i un cor socialista».

(Paraules del gran líder socialista belga Emile Vandervelde, amb motiu de la mort del nostre President.)

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

2a EPOCA. — Num. 103. — 25 Desembre del 1948.

El gerent : Santiago VILA — Num. d'exemplars : 5.000 — Imprimerie S. P. I., 4, rue Saulnier, Paris